Incun. 1523 & 1524.

20

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL
CRACOVIENSIS



Inc 1523-
-1524

C. 247

WW
16

Incun. 1523
6W. 9077 (E-D)

Scotus nouissime cum emendatissimo codice parisino castigatus: Additis respõsionibus ad argumenta locis suis: ⁊ annotationibus opinionum diuersoꝝ doctorum: ac etiam textuum cõmentoꝝ Aristotelis in marginibus. Nec nõ textu magistri sententiarum apposito titulis questionum.

M. Matthiæ Lowaszowic Cracouiensis. Ad 1620 Collegio Maioris huius Cracouiensis inscripsit

BIBLIOTHECA VNIV. IAGELL. CRACOVIENSIS

Scotus in 4 Sentiarum et Quodlibeta.

¶ Philippus Bagnacauallus minoritani ordis Prestātissimo Patri Frādisco Saro-
ni Theologoꝝ eminētissimo totiusqꝫ minoritane ꝓfessiōis Generali ministro felicitatē.

Miraberis (scio) Pientissime pr̄: qd sit q ego vnus ex omnibus subtilissimi Do
ctoris Joānis Scoti assectatoribꝰ: qui permulti sunt numero: lōgeqꝫ ingenio ⁊
eruditione prestant: eius sim demum scripta recognoscere ausus: qui oium qui
de re xp̄iana aliquid scripserūt: sit haud dubie acutissimus: quum multo plures
potuissent audaciꝰ id onus subire: ac rem tantā tutius tractare. Sed quo consilio alīj pn̄ti
opera abstinuerint: neqꝫ satis scio: nec si sciaꝫ dixerim. Ipse qꝫ ad me attinet nō humane
solū: sed pie quoqꝫ sum mihi visus facere: ⁊ q illiꝰ scripta: p quez aliqd oino ꝓfeci: aut cer
te me ꝓfecisse existimo: q̄tum ingenio ⁊ idustria efficere potui: ab omni labe vidicaui.
Et q honeste meoꝝ discipuloꝝ voluntati meuꝫ accōmodaui officium: qui diu a me hoc
ipsuꝫ efflagitare nō destiterūt: idētidem admonentes ingrate nimiū ⁊ inuidiose fieri q emi
nentissimi theologoꝝ scripta: ⁊ que mysterij istar oracli ve alicuiꝰ verissimi omnis miret
posteritas: minima sui parte inoffensa manerent: queqꝫ ob singularē frugiferāqꝫ doctrinā
aureis essent litteris scribenda: multis fedata inquinamentis ꝓpemodum sordescerent.
Non q igitur plus potui q̄ꝫ quiuis aliꝰ hanc adiui prouinciaꝫ: sed q plus posse volui: to-
tisqꝫ ingenij viribus cōnixus feci: vt diuinū alioqui opus: magna ex parte videri posset re-
stitutuꝫ. Maꝫ siqua temere ab alījs fuerant doctoris eximij rebus inserta: parisini codicis
atqꝫ einsdez emendatissimi collatione vsus vt superuacua maleqꝫ coherentia exemi. Que
contra ꝓ alienis adempta in integꝝ restitui. Quedaꝫ vero: ac potissimū quarto libro: sa
tis habui subiecta linea ꝓ extrarijs notare: vt legentibꝰ obseruatu facilioza essent. Sub-
ieci ad hec responsa que alibi querenda ipse demonstrat auctor. Additiones ꝓpterea bi-
partitas que ad primuꝫ libꝝ attinent in vnū contuli: sparsimqꝫ toto opere pluriū auctoruꝫ
opiniones limitari margine repzesentaui: ⁊ cum his Aristotelis locos ex ipsius cōmenta-
rijs petitos: per que tāqꝫ digitus a nobis ad fontem intenderetur. Que nostri studij lucu-
bratio quantulacūqꝫ est nulli melius q̄ꝫ tibi pater prestantissime inscribi potuit aut debuit.
Quippe qui non solū dignitate ceteros Theologice ꝓfessionis viros antecellis: sed in-
genio etiaꝫ ⁊ singulari eruditione: cuius etiaꝫ virtutibus amplissimis: non poterit minori
tanum nomen disciplinis optimis ⁊ moꝝ sanctitate non semper florere. Ceterū si nostra
hec industria tuo sapiētissimo ꝓbabitur iudicio: aliquid certe sumus. Si minus: nō vo-
luntas accusanda est: que officio non caruit: Sed parum felix nauate opere euentus: qui
nostris non respondit votis. Et si diuini sit potius q̄ꝫ humani ingenij vbiqꝫ scribentibus
iudicium constare: ⁊ in his presertim: que natura sunt cognitu difficillima. Vale Pater
amplissime ⁊ Philippū qui tui est nominis obseruātissimus tua pietate foue ⁊ tuere.

¶ Cum priuilegio excelsi dominij Veneti ne quis hoc opus imprimere audeat
sub pena in eo contenta.

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL
CRACOVIENSIS

Scotus super tertio sententiarum.

BIBLIOTHEC
VNIV. IAGELL
CRACOVIENSIS

¶Incipit scriptum sup3 .2. sententiarum editum a fratre Joanne duns ordinis fratꝝ minorum doctore subtilissimo ⁊ oīum theologorum principe.

¶Cum venit igit plenitudo temporis: vt ait apostolus: misit deus filiū suū fcm de muliere: factum sub lege: vt eos q sub lege erant redimeret: vt in adoptiōem filiorꝝ dei recipere mur. Tempus aut plenitudinis dr tempus gre: quod ab aduētu saluatoris exordiū sumpsit. Hoc est tempus miserendi ⁊ annus benignitatis: in quo gratia ⁊ veritas per Jesum xpm facta est. Gratia: q3 per charitatem implet qd in lege precipiebat. Veritas: q3 p xpi aduentū exhibet atq; pficit hūane redēptiōis sponsio facta ab ātiquo. Filij g missio est ipa incarnatio. Eo.n. missus est q in forma hois mundo visibilis apparuit: de quo supra sufficienter dcm est.

¶Distinctio. I.



Ostq magister in pmo lib. determinauit de deo ōtuz ad rōnem sue nālis pfectiōis: ⁊ i .2°. lib. determinauit de ipso iquātū ei⁹ pfectio relucet in opib⁹ creatiōis. In hoc .3°. determiat de deo iquātuz ei⁹ pfectio relucet i opibus restauratōis. ¶Et circa pmā di. h⁹ terty q̄runt qnq;. Primo vtrū pole fuit nām humanā vniri vbo i vnitate suppositi. .2°. vtrū tres psone possint assumere eādē nām nūero. .3°. vtz vna psona possit assumere plēs nās. .4°. vtz suppositū creatū possit sustētificare ypostatice aliā nām creatā. .5°. vtz formalis rō terminādi istā vnitatē sit ppetas relatiua. ¶Qō. I.

Circa primum arguit q nō: q3 actus purus ⁊ infinitus nō est alicui ꝓponibilis: vt pbatū ē di. 8. i. lib. vbū est talis actꝰ. g ⁊c. ¶P. inter vnibilia est aliq̄ ppoztio finiti ad infinitū nulla ē ppoztio. vbū est infinitū. nā hūana ē finita. g nō sunt vnibilia. ¶P. ꝯria nō pūt simul esse pp eoz repugnantiā. nā creata ⁊ increata plus repugnāt sibi iuicez q̄ ꝯria: q3 ꝯria sunt i eodē genere: nō sic creata ⁊ increata nā. pz. g ⁊c. pma pbat p ph̄m. 4. metaph̄. vbi arguit q si ꝯria essent sīl in eodē. ⁊ ꝯdictoria essent sīl vera. ¶P. icarnare ē agere. g icarnari ē pati. vbū dinuz nō patit. g nō icarnat. pbō ꝺne: q3 oī actōi corrñdet aliq̄ ppria passio. ⁊ si neget hoc pp istātiā de amare ⁊ amari. g eodem mō de vnire ⁊ vniri. nō valz istātia: q3 illa est actio īmanēs cui nō corrñdet passio aliqua in obiecto: sz icarnare ē actio trāsiēs in obm ex. igit sibi corrñdebit passio aliq̄. ¶P. per aliq̄s rōnes spāles argr. ⁊ p ex pte nāe assumpte: qa eadez nā hūana ē hec p se exīs. ⁊ psona psonalitate creata: sed nā nō pōt assumi nisi sit h̄ p se exīs. igr nō pōt assumi nisi psona psonalitate ppa: sed si sit sic psonata: nō pōt assumi a psona increata. igit est iassumptibilis. igit ⁊c. pbatio pme ppōnis: qa p se existēs in nā intellectuali ē persona. pbatio secūde ppōnis: qa nō pōt assumi nisi actu exīs. ⁊ hoc exīntia sibi ppria: sz exīntia ppa nāe que ē suba, est p se existentia. Probat etiā eadē ppō: qa sicut natura creata se habz ad singularitatē: ita nā intellectualis saltē singlis vr se hre ad psonalitatē: sz nā creata: ita ē singularis q nō pōt manere eadē sine sua singularitate. igr nec nā itellectualis singlis pōt manere eadem sine sua psonalitate. ¶.2°. arguit ex pte assumētis: qa q̄ sola rōne differūt vnū nō pōt esse rō vniōis realis ⁊ nō altez. psona ⁊ eēntia sola rōne differūt. alis videret esse ꝓpō in dīnis. igit ⁊c. maioz pbatur: qa cū vnio realis sit ad aliq̄z rē fm q hz esse reale nihil termiat istā vnionē pcise sz q hz esse rōnis pcise cautū p actū itellcūs. igit si vnio est realis ⁊ illa realr sunt tātū vnū totū qō est ibi termiat istā vnitatē realē. ¶P. ois depēdētia est ad indepēdēs ⁊ ad absolutū vt vr. psona dīna iquātum talis nō ē absoluta. igit nā nō depēdet ad psonā iquātū psona: sed nō vnit psone nisi depēdeat a psona iquātū psona. igit nō vnit psone. ¶.3°. arguit ex parte vnionis: q3 ois depēdētia alicuius ad altez vel est cāti ad cām: vel cāti posteriozis ad cātuz pus. hoc vr manifestū in oib⁹ depēdētys. nā hūana nō depēdet ad vbū vt cātū posterius ad cātū pus: q3 in pn⁹ erat verbū p qō creata sunt oia: nec depēdet ad ipm pcise vt cātū ad causaz: qa si depēdet ad ipm vt ad cām termin⁹ isti⁹ depēdētie est cōis trib⁹ psonis. igit ⁊c. ¶Oppo⁹ Jo. i. Uerbuz caro fcm est. vbi caro p hoie sumit fm Augu.

Supponendo. ptem affirmatiuā tanq̄z articulū fidei pncipalē inter illa q̄ respiciūt tpalia: ad intelligendū istā possibilitatē tria sunt videda. pmo qd debeat itelligi per vnionē personalem. .2°. qualiter ipa sit possibilis ex pte psone q̄ assumit: ita q ex parte ei⁹ nō iueniat repugnātia. .3°. q̄liter sit possibilis ex pte nāe q̄ assumit: ita q ex parte eius nō inueniat repugnātia. ¶De pmo dico q ista vnio nō dicit p se aliqd absolutū: q3 quocūq; absoluto intellecto in altero extremo: nō itelligit pfecta rō vniōis: qa vnio nō itelligit ad se. siue igr ꝯcomitet absolutū in vno extremo siue i duobus cū nō sit nihil. saltē dicit relōnē: nō āt cōez q̄ sit eiusdē rōnis i vtroq; extremo: q̄lis est sīlitudo: qa nō est habitudo eiusdē rōnis in nā assumpta ⁊ psona assumente. psona aūt assumēs nullā hz relōnē realē ad nāz creatā. ex dis. 30. i. lib. eō aūt nisi natura assumpta aliquā haberet relōnē ad assumētē. nihil intelligeret p se p istā vnionē: nec illa relo in nā assumpta est tm̄ res rōnis: q3 tunc ipsa vnio nō esset realis. ¶Est igit ista vnio relo disquiperātie realis in vno extremo: cui in altero nulla relatio corrñdet: vel saltē nulla realis: ⁊ ita relo ista ē ordinis in vno extremo relato: nō ē aūt ordis cāti ad cām: q3 illa ē cōis ad totā trinitatē: neq; cāti posteriozis ad cātū pus: qa vbū nō ē aliqd cātū. Est igit relo ordis siue dependētie alterius rōnis ab omni depēdētia ⁊ ordie cāti ad causaz: ⁊ cāti posteriozis ad cātū pus: qa ille ē vlr rōne nāe. in vtroq; extremo. Et hz difficile sit videre aliq̄z dependētiā eē talē: tñ ista pōt patere aliqualr i subo ⁊ accñte. Accñs. n. ad subam siue ad subm suū duplicē hz habitudinē. s. ifōrmātis ad ifōrmatū: ⁊ ista nec̄io īcludit ipfectionē in subo ifōrmato: eo. s. q potētialitatē hz respcū actus fz qd. s. accñtalis. aliā hz vt posteriozis nāliter ad pus a quo depēdet: nō vt ab aliq̄ cā: qa si hz subm p aliq̄ causa hz ipm p cām māli: ⁊ hoc ē iquātū ifōrmat ipm. si igit iste due habitudies accñtis ad subz abīuicē distīguant: altera nec̄io ē ad subm sub rōne ipfectōis in ipso subo. s. potentialitatis. altera nullā ipfectōez nec̄io ponit i eo: sed tm̄ pozitatē nālē ⁊ sustentatiōez respcū accñtis. huic simillima est ista habitudo q̄ est depēdētia nāe hūane ad psonaz dīnā que est ex oēm depēdētiā causati ad causaz. h̄ etiā nō hz p termio pmo nām: sed psonā iquātū persona: ita q sicut entitas nāe est alterius rōnis ab entitate ppria

Vide in enchiri. ca. 33.

persone vt persona: ita dependētia ad tale ens ⁊ tale est alterius ⁊ alterius rationis.

De secundo dico ꝙ si repugnaret psone diuīe sic assumere aut termīare depēdē tiā nāe hūane aut ℔ eēt iquātū ē psona dīna: aut iquātū est ℔ psona. nō ꝑ mō: qz istud termīare depēdētiā ñ ifert aliqd repugnās psōe dīne: qz nec ꝯpōnē: nec potētialita tē: nec limitatōez. Nō. n. oz nisi ꝙ terminās istā depēdē tiā sit ī se aliqd idepēdēs hñs entitatē talem q̄lis regrit ad terminādū istā depēdētiā: nec seq̄t aliq̄ ꝯpō nec potē tialitas. pz. nec depēdētia ī psona dīna: ga nō oz eā realr referri: sz tm̄ termīare depēdentiā nāe hūane assumpte relate ad eam. Nec zo. est aliq̄ repugnātia ex pte diuine psone iquātū ℔: puta ꝙ hec psona vna sumit ⁊ nō alia: qz sz respcūs ꝯñs nām vel termīare talē respcm̄ sit cōe tri bus. ⁊ iō ois cālitas respcū creature ꝯueniat trib⁹: nō tm̄ oz ꝙ iste respcūs g nō ꝯsegt̄ entitatē qditatiuā: sz psona lē sit cōis trib⁹. nā ois entitas psonalis idepēdēs pōt suf ficiēter termīare istā dependētiā. talis ē entitas ꝑba cu iuscūq̄ psone. eēt vt distinguit̄ ab alia. igr̄ ⁊c. ¶ Sz istud ꝑbat̄ alr: qz psona dīna ꝯtinet ⁊ icludit ī se virtualr pfe ctōez cuiuslibz psone create. g̃ respcū nāe create supple re pōt vicē psone create ad terminādū istā depēdētiam nāe create. ¶ Istud arguñtū dupl'r deficit ꝓmo ꝯz eos g sic arguūt: ga ponūt realitatē psonalē nō eē pfectionē simpl'r. illud aūt qō ē rō ꝯtinēdi ml'tas pfectiōes vtuali ter ⁊ q̄tū est de se ifinitas: oz ꝙ sit pfectio simpl'r. psona aūt dīna si ꝯtineret realitatē vni⁹ psōe create p idē ⁊ ifi nitas: ⁊ ita entitas psonalis ei⁹ essz pfectio simpl'r: qō ipi negāt. ¶ P. ita pfecta ꝯtinētia est in eēntia dīna respcū nāe create sic̄ ī psona dīna respcū psone create: īmo quo ad aliqd magis: ga eēntia est absolute ifinita nō sic enti tas psonalis: sz ista eēntia ex pfectiōe sua nō pōt esse fo rmalr eēntia alic⁹ psone create vt suppleat formalr vicē nāe create: quā tm̄ ꝯtinet vtualr. igr̄ nec ml'to magis ꝑso na illa pōt supplere vicē illā respcū psonalitatis create. Ideo nō arguo ex pfectōe ētitatis psōalis q̄si ipa ꝯtineat vtualr aliq̄ psonalitatē creatā: sed ex hoc ꝙ illa entitas psonalis est idepēdēs: ⁊ idepēdēs iquātū tale pōt termi nare dependētiā alteri⁹ ad ipm̄ qō natū est hre terminuz talē. ¶ Ista aūt dependētia nata est hre psonā ꝑ termīo ⁊ nō nām. igr̄ psona dīna idepēdēs pōt sufficienter ter minare talez dependētiā nāe create ad ipsam.

Varro vbi. ℈. ⁊ Henr. in sū. ⁊ quo. 39. q. 3.

Tertius articulus ē difficilioz: qz ibi oporteret oñdere distīctōez singularitatis nāe create a psonalitate creata: ꝑbat̄ tm̄ ꝑpositū tripl'r. ¶ Primo: qz singularitas ꝓcedit nāl'r p sonalitatē. de⁹ igr̄ pōt ifluere ad singularitatē sic̄ ad ꝑus nāl'r nō ifluēdo ad psonalitatē: ⁊ ita pōt ꝓuenire ī illo in stāti ī quo nā singularis oz psonari ī se: ne ipa ponet̄ ī se sz ī alio. ¶ zo qz illud qō ē vni⁹ generis pōt hre modū al teri⁹ generis: vt pz de accīte p se exīte ī eucharistia. igr̄ sic̄ accīs pōt hre modū subē vt ibi appz: ita suba pōt hre modū accītis eo. s. dependere: sz hoc posito ex pte nāe hu māe q̄ ē suba: saluat̄ dependētia ⁊ vnio illa q̄ dcā ē. ¶ 3o. argt̄: ga q̄to aliq̄ sūt magis diuersa: tāto magis sūt adin uicē vnibilia. hoc ꝑbat̄ iductiue: ga idiuidua eiusdē spe cici sunt minime vnibilia. res diuersoꝝ genez sunt ma gis vnibiles: q̄z aliq̄ eiusdē generis: vt pz de subo ⁊ accīte. igr̄ cū maxime diuersa sint creatū ⁊ icreatum: ga nō vni⁹ generis segt̄ ꝙ ipsa erūt maxime vnibilia: qz vnuz potētiale respcū alteri⁹. ¶ Iste rōnes nō oñdunt ꝑpositum. ꝓma nō: qz si ipa ualeret ꝑbaret ꝙ de⁹ possz facere nām sil'r manere ⁊ nō singularē: vel si singularē ꝑ hac sin gularitate possz eā ēt manētē postea facere singularem alia singularitate. ꝓcedit. n. nāl'r nā vt nā seipsam vt sin gularē. ꝙ si negeт nāz posse fieri nō singularē hac deter mīata singularitate: ⁊ ipsaz posse manere nisi sub eadez singularitate. ml'to magis segt̄ hoc de nā singulari ⁊ ei⁹ psonalitate: qz hec ē vltia actualitas ei⁹. ¶ zª rō vr̄ pec care: qz modus ille q ve ē ꝑꝑus vni⁹ generis: nō cōuenit alicui alteri⁹ generis. sic̄. n. est isti ꝑꝑi⁹: ita ē cuicūq̄ aly īcōpossibilis: nec qō adducit̄ de accīte sepato concludit ꝑpositū: qz nō hz illū modū qui est ꝑꝑius subē. modus. n. subē est p se esse nāl'r. hoc est in essendo nō iclinari nā li aptitudie ad aliud. nō sic aūt accīs sepatū. ¶ Et si ad ducat̄ illud. ℌ. metaꝑ. ꝙ oña subalis hz modū q̄litatis. ¶ R: ꝙ nō itelligit ibi ꝑ hus de mō ꝓpo q̄litatis vt ge neris: sz itēdit ibi ponere ml'tiplicitatē h⁹ vocabuli q̄lis: ⁊ vnus modus ei⁹ est ℔ ꝙ oña subalis dr̄ qualitas. Iste modus hui⁹ nois quale nō ꝯuenit alicui spēi q̄litatis vt est gen⁹: nec iste modus ē modus ꝑꝑi⁹ generis q̄litatis: sz tm̄ est modus isti⁹ qō dr̄ quale ī cōi. igr̄ in ꝓposito oz oñdere distīctōez nāe create a psonalitate creata p aliō q̄ p illud. ¶ 3ª rō nō vr̄ ꝯcludere: ga rō vnionis nō reg rit distātiā vnibiliū nisi ꝓp pōtētialitatē ī vno extremo: ⁊ actualitatē in altero extremo: sic̄ pz de subo ⁊ accīte q̄ se hñt adiuicez sic̄ pō ⁊ actus. Ista rō nō ꝯcludit de istis maxime distātib⁹. s. vbo ⁊ nā creata: qz neq̄ verbū ē for malr act⁹ nāe create neq̄ nā creata ē formalr pō respcū vbi neq̄ eℌ. qz tūc ex eis nāl'r natū eēt fieri vnū.

Ideo propter istū 3m̄ articulū opz videre qūo se bēat illud a quo nā ītellcūa lis dr̄ psona ad illud a quo nā talis est singularis ⁊ idiui dua. ⁊ pz ꝙ nō eodem formalr ⁊ vltimate est idiuidua ⁊ psonata hac psonalitate creata: qz ℔m Dama. lib°. 3. c. xi. vbū assumpsit nām ī athomo: nō tm̄ psonatā. Quid autē sit illud ꝑꝑiū quo nā est psonata due vr̄ vie ꝑbabiles. vna ꝙ psona sit psona ꝑ aliqd positiuū in nā vltra illud quo nā est idiuidua: ⁊ hoc siue illud positiuuz sit absolu tū siue respcūs. ¶ Alia via ꝙ ꝑ solā negōē additā nāe sit psona. Primū possz poni aliquo mō ꝑpoztōalr ei qō dcm̄ est in. z. lib. de idiuiduatōe. di. 3. ꝙ sic̄ est aliqua rea litas ꝑꝑia qua nā est hec vltra illā q̄ nā est nā: ⁊ bet nō est formalr illa: ita vltra vtrāq̄ istaꝝ esset realitas aliq̄ qua essz psona ⁊ illa neutri istaꝝ eēt formalr eadē. ¶ zª via negat oēz realitatē positiuā ꝓstituere psonā: ⁊ ponit illā realitatē q̄ nā est hec: esse vltimā entitatē positiuā: ⁊ vltra hāc nō eē nisi negōē aliq̄z q̄ dicat̄ subsistēs in nā ītellectuali ⁊ psona. ¶ Contra ꝑam viā arguo q̄drupl'r: ꝑ qz tūc essz aliq̄ entitas positiua ī nā būana q̄ eēt iassum ptibilis a vbo. ꝑbō ꝯñe. Iste. n. vltime ētitati quā addit psona vltra singulare repugnaret ꝺictozie cōicari sicut nā cōicat̄ suppositō. pz. qz psona ē incōicabil'r exñtia: ⁊ ita repugnarz sibi ꝺictozie assumi. ꝯñs vr̄ icōueniēs: tū qz ℔m Dam̄. z℈. qō ē iassumptibile ē icurabile. tū qz ois en titas positiua creature eq̄ est ī pō obediētiali respcū ꝑso ne dīne. zo qz segt̄ ꝙ nā q̄ iā assumpta est a vbo careret illa entitate positiua q̄ tm̄ pōit̄ vltima ⁊ q̄si actualissima ⁊ determīatissima in nā tali. Et si nō videat̄ icōueniens ꝓcedere nām istā carere ea: arguo ꝙ ista nā nō possz di mitti sibi ꝙn oporteret dari sibi aliā realitatē ab ea quā hz. s. psonalitatē: vel remaneret nō psona: qz tūc nō esset psona sine illa realitate ⁊ illā nūc nō hz. g̃ oz istā ꝺ nouo illi nāe dimisse dari. ¶ Immo segt̄ 3o ꝙ ista nā nō possz dimitti ⁊ eē psonata: qz talis realitas nō pōt eē realitas nāe sic̄ oñsuz ē ī. z. di. 3. q. de idiuiduatōe: nec pōt ꝯtineri p idētitatē ī aliq̄ nā q̄ nō est eadē sibi. gcgd. n. nō cōtinet aliquā realitatē p idētitatem manēs idē nā pōt eam cō tinere per idētitatē. ¶ 4o sequereт ꝙ ntura intellectua lis possz fieri actu exīstēs ⁊ in nulla persona. ꝑus. n. nāl'r possz fieri ⁊ nō sub ista realitate: qz ex quo ista realitas ñ

ponit realr nec formaliter eadē nāe: z nā vt nā est nāliter p̄or seipsa vt est sub ista realitate possz fieri nō sub ista realitate z i 2o istāti nāe quo assumit a verbo nō esset necesse vbū tūc eam assumere: possz g̈ tūc illā nō assumere: z ita reliqueret sibi. z tūc ñ eēt psonata aliq̄ psonalitate creata nec icreata. ¶ Cōtra 3am viā vñr esse multa. p̄ q2 ista negō nō possz poni nisi idepēdētia ad psonā extrisecā: sz si ista sufficeret ad psonalitatē ꝓpriā: tūc aīa sepata essz psona: qō ē flz fm Ric. io. de tri. c. 23. ¶ 2o q2 eadē argumēta vñr eē ō istud q̄ sūt ō illud q̄ igenitū sit ꝓpetas cō stitutiua prīs p̄mo lib. dis. 28. nulla. n. negō pōt esse de se icōicabilis: sz tñ p affirmatōez: z ita cum de rōne psone sit icōicabilitas: nulla psona p̄t eē formaliter psona p negōnem. ¶ Siliter vt argutuz ē ibi nulla negō pōt iesse alicui subo p̄: sz tñ p affirmatōez: q2 negō absoluta z libera est cōis enti z nō enti. g̈ negō ista q̄ psona est psona nō ē ꝓpa isti psone nisi ponat aliq̄ affirmatio ꝓpa isti psone: z ita p̄us ē psona p affirmatōez q̄z p negōnē. ¶ 4o q2 sic argutū ē i. q. de indiuatōe diuidi est ipfectōis. g̈ neče ē illud quo repugnat alicui diuidi eē entitatē positiuā: z ex hoc ꝯclusa ē entitas positiua q̄ nā ē idiuidua z idiuisa. ¶ Ad sili arguo i ꝓpōito: depēdere ad psonā extrisecā ē iperfectiōis. igit nō depēdere siue repugnare taliter depēdere nō pōt esse nisi p aliquā entitatē positiuā.

Non asserendo pōt mediari inter istas vias nec cōcedēdo cū p̄ma via aliquā entitatē positiuā eē i nā itellectuali creata cui repugnet ō dictorie cōicari cōicatiōe aliq̄ repugnāte psōe: q2 nulla vr entitas positiua i nā creata q̄ nō sit possibiliter depēdere ad vbuz: z ita cōicabilis eo mō quo or nā cōicari ꝓpōito vt q̄ ꝓpōituz or ens i nā: puta hūanitate or bō: z hac humānitate ō bō. ¶ Nec cū 2a cōcedēdū ē q̄ sola negō depēdētie ad psonā extrisecā ē cōpletiuū forme i rōne psone create: q2 sic argutū ē. tūc aīa sepata esset psona. Sed distīguēdū est iter depēdētiā actualez potētialē z aptitudialē: z hoc vocādo aptitudialē q̄ semp q̄z 3m est de se essz i actu: q̄ mō graue aptū natū est esse i cētro vbi semp essz q̄tū ē de se nisi eēt īpeditū: z potētialē voco absolute illā vbi nulla est ipossibilitas ex repugnātia vel icomposſibilitate termīoz: z ista possibilitas pōt eē: qñz respcū potētie actiue supnālis: nō tñ nālis. lz igr sola negō depēdētie actualr nō sufficiat ad rōnē psōe neq̄z idepēdētia. ¶ 3a possz poni i nā creata ad vbū. nulla. n. ē nā vel entitas creata cui repugnet ō dictorie dependere ad vbū: tñ negō depēdētie aptitudialis pōt ꝯcedi i natura creata psonata i se ad vbū: aliogn violēter gesceret in psona creata: sic lapis violēter gescit sursuz: z ita ista negatio nō depēdētia nō gdē actualis tñ: sed ēt actualis z aptitudialis talis cōplet rōnem psone i nā itellectuali z suppositi i alia nā creata: nec tñ hec idepēdētia aptitudinalis ponit repugnātiā ad depēdētiā actualē: q2 lz nō sit aptitudo talis nāe ad depēdēdū: est tñ aptitudo obediētie: q2 nā illa est i pfecta obediētia ad depēdēdū p actionē agētis supnālis: z qñ dar sibi talis depēdētia psonar psonalitate illa ad quaz depēdet. qñ aūt nō dar psonar i se ista negatione formaliter z nō aliquo positiuo addito vltra illā entitatē positiuā qua est hec nā.

Per hoc ad argumēta ō illā viā de negōne. pz. ad p̄mū. ¶ Ad aliud qñ arguit q̄ negō de se nō est icōicabilis. ¶ R. sic dcm fuit. di. z. i. li. z. zz. icōicabile q̄ ptinet ad rōnez psone excludit duplicem cōicabilitatē. vz. cōicabilis vt q̄: z vt quo. nā creata est icōicabilis p̄mo mō: q2 singulare. Singulare. n. nō est cōicabile vt q̄. nisi sit illimitatū vt essentia diuīa: sz nā creata nō est icōicabilis vt quo. nisi itelligēdo per incōicabile negōnē cōicatiōis actualis z aptitudinalis: nō aūt itelligēdo repugnātiā formalē vtriq̄z cōmunicatōi. ¶ Cōtra. tūc nō vr psona esse vniuoce i dīis z i creaturis: q2 ibi est aliqd formaliter icōicabile: cui repugnat vtroq̄z mō cōicari. hic nō: imo nō vr esse psona: q2 nō hz diffōnē psone. ¶ R. iste 9cept9 icōicabilis q negat cōicatōez actualē z aptitudialē: vniuoc9 ē ō z creature psōe dīne z create. negō. n. est vniuoca multis: qñ idē affirmatū a plib9 negat: sed negō cōicabilitatis que icludit repugnātiā ad cōicari: nō est vniuoca: q2 nō ꝯuenit creatis: z hoc modo ꝓcedo nō esse psonā i creatis. vñ si icōicabile put pertinet ad rōnem psone pfecte dicit nō tñ negōnē cōmunicatōis vtroq̄z modo: sz etiā repugnātiaz ad cōicari nulla erit pfecte psona nisi diuīa. Illa. n. icludit aliquid absolute quo ō dictorie repugnat sibi cōicari quocunq̄z modo z vt qō: z vt quo. psona. n. diuīa nō tñ hz negōnez cōicatōis actualis z aptitudialis: sed etiā hz repugnātiā ad cōicatiōem: z vt qō. z vt quo. z repugnātia talis nūq̄z pōt esse nisi p entitatē positiuā. z ideo seqr psonaz istam nūq̄z esse sine tali entitate: sed psona creata nō est sic incōicabilis. z ideo nō oz sibi tribuere talē entitatem psonalē. ¶ Et ex hoc pz qualr ista rō p̄us ꝯcludit ꝓpōituz de igenito: nō aūt hic. Istud dcm faciliter videri pōt. si videamus dr̄iam iter negatōez nudā actus z negōnē aptitudis: z negōnez que regrit repugnātiā. ¶ P̄rima est in graui exñte sursum respcū vbi i cētro. 2a est i supficie nigra respcū albedis si est i pō neutra ad ipam. 3a est i hoie respcū irrōnalis. z lz negō sit vnius rōnis i se: tñ distīguitur comparando ad illud cui iest respcū tertij: ita hic negatio potētie depēdēdi nulli creato ꝯuenit: negō aptitudis iest cuilibz nāe psonabili in se etiā qñ actu depēdet: q2 actū supernālē nō ꝯcomitar aptitudo i nā: cū sit tñ i potētia obediētiali ad ipsum. negatio actus iest aīe separate: nec 2a negō sola: nec 3a negatio sola sufficit ad personari i se: sz ambo simul sine p̄ma que nō pōt haberi hic. ¶ Ad 3m dico q̄ negō pōt dici ꝓpria: q2 nō est cōicabilis multis vt qō. z ita negō i creaturis est ꝓpria per istā entitatem positiuā qua nā est hec. cui repugnat cōicari multis vt qō: vl pōt itelligi ꝓpria. i. nō cōicabilis alij vt quo. z sic nō est i creaturis. ¶ Ad 4m ꝯcedo q̄ si depēdere repugnaret alicui creature: repugnaret ei nēcio p aliquod positiuū: sz nulli pōt repugnare: q2 ois entitas creata nō solū depēdet ad icreatū vt ad causam: sed etiā potest depēdere hac speciali dependentia.

Sed contra istū articluz 3m est aliq̄ dubitatio an sit aliq̄ entitas absoluta noua q̄ sit ꝓpriū fundamētū huius relonis noue. s. depēdētie z vniōis ad verbū: ita q̄ ipsa posita nō possz eā nō ꝯseq relatio ei9 ad vbū. vr q̄ sic: q2 alis mutatio eēt p̄mo ad relonē z a relone: q2 si vbū dimitteret illā nām absoluta assumptā. relo vniōis nō esset. z p te nullū absolutū nouū essz. g̈ mutatio p̄mo esset a relone. sil r si assumeret nām modo psonatā i petro: si nō oporteret aliqd nouū absolutū aduēire ad hoc vt psonaret a verbo: p̄m9 termin9 huius mutationis essz relo noua: sed ꝯñs istud esset ō phz. 5o phy. q2 i ad aliqd nō est motus nec mutatio. ¶ Cōtra etiā p rōnem: q2 relo nō vr esse noua nisi aliqd absolutū sit nouum. n altero extremo. si. n. aliquid oīno eodē modo se hz i se. g̈ ad qōlibz alterū: nihil est nouū i verbo i se nec i nā assumpta nisi sit aliqd absolutū nouū. ergo tale absolutum nouum opz ponere. T. c. 10.

Sed oppositum vr ꝓbabilius: q2 illud absolutuz esset necessario vnitū verbo: ita q̄ sicut icomposſibile est illā vnionez eē z nō esse ad verbū vt ad terminū: ita icomposſibile essz illud absolutum qō est necessariū fundamētuz vniōis esse nō vnitum verbo, nulla videt talis entitas absoluta i crea-

tura. ¶ p̄. talis entitas absoluta q̄ essz ꝑprīū fundamē tum vniōis ad verbū: aut esset accñtalis aut subalis: nō accñtalis: qa nā subalis vr̄ psonabilis i se loq̄ndo de nā ītellectuali inquātū. s. est p̄or omni accñte. igr̄ sic q̄ psonaf̄ i alio videf̄ psonari vt p̄or omni accñte: ⁊ ita nulluz accñs est ꝑpa rō psonatiōis illius. ⁊ p ꝯns nec isti⁹ vniōnis. Si subalis nō pōt dici q̄ illa sit aliq̄ res alia ab illa q̄ pōt esse i psona creata: q⁊ tūc aut mā aut forma aut suba composita esset i xp̄o ꝓm hūanitatē q̄lis nulla eiusdē ratiōis essz in alio homīe. esset igr̄ entitas subalis ead ē tñ māe vel forme vel subē composite. Sz qcqd est idez alicui subē manet manēte illa suba. igr̄ nā assumpta nō poss set dimitti a v̄bo manēte ia ētitate absoluta.

Ad illud in oppom de p̄bo. 5. ph̄y. pōt dici q̄ rel'o pōt tripl'r se br̄e ad fundamētū. vno modo q̄ fundañtū nō pōt poni sine rel'one illa absq̄ ꝯ dictiōe: q⁊ fundamētuz nō pōt sine ꝯdictōe esse sine ter mio illius rel'onis: nec ēt sine rel'one ad terminuz: q⁊ ista nā necessario regrit talem terminū ad sui esse. tales sūt rel'ones creature iquātū creatura ad deū iquātuz crea tor. hꝫ rel'o est idē real'r fundamento. sic̄ p̄z ex di. i. z. lib. Alio modo fundamētuz pōt esse sine rel'one: q⁊ pōt esse sine termino: tñ fundaméto ⁊ termio positis necessario ꝯsequit̄ ista rel'o: ita q̄ ista duo simul posita sint necessa ria causa relationis: siue i vtroq̄ extremo siue in altero. ¶ Exemplū de similitudie i albedo ⁊ albo. 3⁹ modo re latio pōt nō necessario ꝯseq̄ fundañtū: q⁊ nō necessario coexigit terminū: nec habitudinē illā ad terminuz: neq̄ etiā fundaméto ⁊ termio positis necessario ꝯsequit̄ rel'o ambo extrema vel vnū: sed ꝯtingēter dr̄ aduēire extre mo etiā postq̄ q̄libz absolutū i ipo ⁊ i termio fuerit po situm i esse. hoc modo se bñt multe rel'ones: puta cōiter vniōes absoluti ad absolutū. Si. n. forma p se esset ⁊ mā per se essz vt corpus organicū ⁊ aīa: vel si subm p se esset ⁊ accidēs p se: vt panis ⁊ quātitas si de nouo vnianf̄: nul lum absolutū nouū est i altero extremo: sed ista rel'o cō tingēter se hz vt possit iesse ⁊ nō iesse etiā extremis posi tis. Tūc ad p̄m ꝯcedo q̄ nō est motus nec mutatio ad rel'onez. ꝑmo vel scō mō se bñtez. ⁊ per ꝯns nec v'r ad rel'onez de genere rel'onis: vt ipse ibi loquit̄ de relatiōe p̄dicamētali: q⁊ ista nō aduēit nisi ꝓpter nouitatē alicui⁹ absoluti i altero extremo. ⁊ semp est sub p̄mo ⁊ scō mo do rel'onū dictaꝝ: sed ad rel'onez 3⁹ mō se bñt: q⁊ illa est extrīsecus aduenies. i. nō necessario ꝯns fundamētum ītrinsecū: puta qualitatē vel q̄ntitatē vel subam: sz absq̄ nouitate alicuius absoluti i illo i quo est vel i termio cō tingēter ꝯsequit̄: bñ pōt esse mutatio. ⁊ alique tales rel'o nes forte ptinēt ad illa sex p̄ncipia q̄ dñr extrīsec⁹ adue niētia. vñ ⁊ ꝓm eū in 5⁹ phy. motus ē ad vbi: ⁊ tñ vbi nul lam formā absolutā dicit: sed tñ respectū in corpore cir cunscripto ad locum circunscribentem: ⁊ iste respectus pertinet ad modum predictum.

T.c.9.

Ad argumenta. ¶ Ad p̄m dico q̄ īfinituz nō est componibile vt pars: qa pte totū est pfecti⁹. īfinito nihil est pfectius. Infinitū tñ est vnibile. i. pōt termiare dependētiā alterius ad ipsum. ¶ Et cū addit̄ ibi q̄ īfinito nō pōt fieri additio igit̄ nec vnio. ¶ 2⁹ īfinitū nō hz i se qōcūq̄ ens formal'r: sed vir tual'r vel eminēter: ⁊ ita v̄bū eo modo quo nō hz i se nāz humanā: illa pōt sibi addi. hoc est q̄ formal'r talis natu ra dependeat ad verbū: vt aūt est ī v̄bo eminēter vel vir tual'r nō dependet sic ad v̄bū: q⁊ sic nō hz entitatē depen dētem. ¶ Ad 3m ꝯcedit̄ ꝓportio. i. determinata hītudo nō quātitatiua q̄lis dr̄ esse dupli ad dimidiū: nec q̄ti ad q̄tū: sed q̄lis dr̄ esse genera'r passiui ad actū. ⁊ e⁊ actiui ad passiuū vel actus ad potētiā. Nā aūt humana possibi lis est dependere respectū psone diuine dependētia aliqua spāli: ⁊ ista dependentia est sufficiēs ꝓportio ad talē vnio nē. ¶ Ad 3m dico q̄ ꝯria nō q⁊ diuersa. i. i nullo ꝯuenien tia: iō sunt icōpossibilia. naz hoc mō diuersa genere sunt magis diuersa q̄ ꝯria: sed q⁊ in illis est repugnātia: lz in multis cōueniāt q̄lis repugnātia nō ē in illis que i nullo vel i paucis ꝯueniunt. nā igit̄ dina ⁊ humana: lz sint ma gis diuersa q̄ ꝯria: nō tñ magis repugnātia. exemplū. su pficies ⁊ albedo magis sunt diuersa q̄ albū ⁊ nigrū: ⁊ tñ supficies pōt esse alba: nō tñ albū pōt esse nigrū formali ter: vel e⁊ ꝓpter eoz repugnātiā formalē. ¶ Ad 4.⁹ dico q̄ icarnatiōi actōi corrñdet aliq̄ passio ex quo ē actio trāsiēs: sed ista passio nō significaf̄ p hoc q̄ est icarnari ꝓpe loquēdo: sz p hoc q̄ ē vniri vel assumi. nā ista actio vt trāsit in obm trāsit in nām humanā nō in verbū. ⁊ iō illud q̄ corrñdet sibi ex parte nāe humane est passio: lz igit̄ vocal'r ⁊ grāmatice incarnari videaf̄ significare pas sionē h⁹ actōis incarnare: tñ real'r significaf̄ p hoc q̄ est vniri vel assumi. ⁊ ꝯcedo q̄ nā assumpta patit̄ ⁊ est in po tētia. ¶ Ad illud spāle ex parte nāe assumpte: dico q⁊ eodē completiue est nā hūana p se exñs: ⁊ psona psonali tate creata: q⁊ dcīn fuit in 3⁹ articulo q̄ nō est psona vlti mate aliquo positiuo. per se aūt existit existētia positiua creata: loquēdo de ꝓpria exñtia nāe. ¶ Ad p̄maz p̄bō nem isti⁹ assumpti cū dr̄ q̄ illius exñtia est per se existen tia. cōcedo ꝓm q̄ p se existere distinguit̄ ꝯ inesse q̄ con ueniat accidēti. Cū assumit̄ q̄ per se exñtia in nā ītelle ctuali est psonalitas: nego v'r accipiēdo per se vt p̄us: vt. s. distīguit̄ ꝯ iesse aly: q⁊ ad psonalitatē requirit̄ vltima solitudo siue negatio dependentie actualis ⁊ aptitudina lis ad psonā alterius nāe: non aūt omne q̄ per se existit p̄mo mō vt distīguit̄ ꝯ accñs opz p se existere 2⁹ modo. ¶ Ad 2am p̄z q̄ nā creata est b̄ aliquo positiuo nō eodez formal'r entitati nāe: q⁊ repugnātia ad diuidi nō compe tit nāe create nisi per aliquā entitatē positiuā: nō sic aūt vltra entitatē illam positiuaz singularitatis opz ponere aliquā aliam positiuā personalitatis. ¶ Ad aliud q̄ dice ret psonā tñ differre rōne ab essentia: bēret ꝯ se illud ar gumētum: sed aliq̄ distinctio posita est nāe ⁊ ꝓprietatis: vt p̄z. dis. 2. p̄mi. si tñ poneret̄ p̄mum adhuc possz rñderi ad argumētū illud per fallaciā amphi⁹. quere in dis. 26⁹. p̄mo lib. de psonis absolutis. ¶ Ad aliud de p̄mo mem bro q̄ respectus nō terminat dependētiam nature abso lute: dr̄ q̄ persona diuina iquantū relatiua est: terminat dependētiā nāe create ad ipsam. ⁊ hoc in duplici genere cause. s. efficiētis ⁊ formalis. p̄mū declarat̄ sic: q⁊ verbuz assumit. i. ad se sumit nō sic alie persone. ⁊ etiā q⁊ icarna ri est special'r illabi. ⁊ illabi pertinet ad causam efficiētē: ⁊ q⁊ verbū est potētia operatiua p̄ris. ideo pōt hēre opa tionē ꝓpriā preter illam que est cōis toti trinitati. 2m de clarat̄ sic: q⁊ ꝓm hoc est causa formalis ꝓm q̄ formaliter termiat. terminat aūt inquātum persona relatiua: ita q̄ ꝓprietas relatiua est rō terminādi. g̃ nō dz intelligi cau sa formalis que sit altera pars compositi neq̄ causa for malis supueniēs compōni neq̄ forma exemplaris: q⁊ b̄ est cōmunis toti trinitati: sed cā formalis: q⁊ formaliter terminās. hoc est dans formā special'r interuallo illi q̄ est iter nām vnitā ⁊ ipm vt terminum.

Contra hoc q̄ dicit̄ de ꝓpria efficientia verbi que nō sit communis toti trinitati sunt auctoritates quas adducit magister ī lr̄a q̄ tota tri nitas equaliter est operata incarnatiōem. ¶ Et si dicas q̄ aliquis modus agendi specialis est ibi ꝓpter quez di cit̄ sustentare nām modo quo pater ⁊ spūssanctus nō di cunt̄ sustētare eā. ¶ Cōtra. i actōe ad ex̄ nō est distictio triū psonaꝝ ī agēdo nisi ꝯns originez: puta: q⁊ yna psona

agit a sealia nō a se:sz ab alio: sed ista distictio nō est rō: quare vna persona dicaʒ assumere nām humanam ve psonare nām ⁊ alia non:qz si pater incarnareʒ ⁊ trinitas istā icarnatōez efficeret esset ista distictio in opando: ga pater ageret a se.filius nō a se sicut mō. ¶P. respectus psonalis nō pōt esse ꝑpa rō agēdi ad eẍ.p.libo di.4.⁊.is. de dono. ¶P.suppositū creatum nō agit respcū nāe cuius est:qz ꝑm eos nā p̄cedit nāliter suppositū vt sic actu agēs.ergo nec illud qō supplz vicē suppositi creati inq̄tum tale est agens respcū nature. ¶Qō zo dr̄ de forma: videʒ abusiua locutio siue ipropria de forma siue causa formali:qz ꝑm hoc p̄r eternus iquantū pater esset cā formalis filij: ga iquātū p̄r termiat relōnē filij ad patrem. ¶Qō etiā adducit ibi de supposito q̄ bz rōnez totius. igr̄ ⁊ rōnē forme:sicut totū est forma ex 5o metha. ⁊ añs est falsum ⁊ ꝯña nulla. ¶p̄m pz ex dictis: ga psona nullā addit entitatē absolutā vltra nām singularem:⁊ ita nec suppositū in cōi sic nec psona in nā intellectuali:⁊ p ꝯñs nō est totū respcū nāe singularis. ¶zm ꝑbaʒ.ideo.n.totum est forma:qz q̄libz pars est quasi potentialis respcū pfectōis totius. ¶In ꝓpōsito aūt verbū nō est potētiale respcū psone quasi cōpōsite si etiā deberet esse hoc totum put Dama.dicit ⁊ ꝯcludit psonā cōpōsitā esse vbū. hoc nō est de psona absolute accepta ꝑm entitatē psonalem cōparatā ad nām: sed de psona in nā ad nām cōparata:ita igr̄ deberet ꝯcludi q̄ verbū incarnatū esset vt forma:nō aūt vbū absolute.Si.n.absolute ꝯsideraret entitas ꝑpria suppositi ⁊ nature respcū entitatis totius creati:entitas ꝑpria suppositi nō est formalis respcū nature: sz magis mālis. ¶Qō aūt adducit ꝑ isto dicto assumere ē ad se sumere. ¶R̄o.sumere vt notat absolute actionem est equaliʒ toti⁹ trinitatis absq̄ omni distictōe preter illā q̄ ꝯsegr̄ originē:sz ad se vt notat terminū actiōis est verbi vt termiat dependētiā assumpte nāe. ¶Similiter qō dr̄ de illabi. ¶R̄o.si accipiaʒ illapsus pro aliqua ꝯditōe efficiētis siue ꝓducentis siue cōseruātis tota trinitas eodē modo illabit illi nature: sed si accipiaʒ ꝑ itimitate aliqua qualis est suppositi ad nām que dependet ad ipz boc modo solū verbū illabit: ga solū termiat dependētiā illius nāe:sed istud illabi nō est aliqua effimera:sed oīno p̄ositas alterius rōnis. ¶Qō etiaz addit q̄ verbū est potētia operatiua p̄ris: veruz est ga agit aliter q̄ pater:q̄tum ad distinctōez que consequit originē.s.a se ⁊ nō a se sed ab alio:ꝑpter quā dr̄ pater creare p vbuz ⁊ nō ecōuerso:sz ꝑpter istā distinctōez nō est q̄ vna psona boc modo agat vt icarnata ⁊ alia nō sic agat vt nō incarnata. ¶Ad argumētuz.igit̄ p̄ncipale dico q̄ si psona dīna est absoluta absolutuz terminat dependentiā illius nature.Si aūt est relatiua dico q̄ ⁊si relatiuū inquātuz tale nō possit terminare dependētiam causati ad cām: potest tamē terminare dependētiaz que est alterius rōnis: illaz.s.que est nature ad suppositū iquātū suppositū. ad terminādū.n.illā dependentiā sufficit q̄cūq̄ entitas que potest esse ꝑpria rō suppositi ⁊ talis ponit hic entitas relatiua. ¶Ad vltimum dico q̄ ista ꝓpō est falsa.s. q̄ oīs dependētia est causati ad cām vel ad causatū p̄us. est enī aliqua dependētia alterius rōnis ab illa q̄ nō est ad aliqd iquantū hz qditatē: sed iquātū qd vel ens subsistēs vel suppom.talis est ista dependētia.

¶Si ꝙo queritʒ vtʒ pater vel spūssc̄us icarnari potuerit: vel etiā mō possit: sane rn̄deri posset: ⁊ potuisse olim ⁊ posse nunc carnē sumere ⁊ hominem fieri taz p̄rem q̄z spm̄sc̄m. Sicut.n. filius homo fact⁹ est: ita pater vel spiritussanctus potuit ⁊ potest.*

¶Sed forte aliqui dicent:cū indiuisa sint opera trinitatis si filius carnē assumpsit:tunc pater ⁊ spiritussanctus:qz si filius carnē assumpsit:nec hoc fecit pater vl̄ spiritussanctus nō omne quod facit filius: facit ⁊ pater ⁊ spiritussanctus. At omnia simul pater ⁊ filiⁱ⁹ amboruz spiritus pariter ⁊ cōcorditer operanʒ. Ad qō dicimus qz nihil operaʒ filius sine patre ⁊ spūssancto:sed vna est horz triuz opatio indiuisa ⁊ indissimilis:⁊ tamē filius nō pater vel spūssanctus carnē assumpsit. Ipsaz tamē carnis assumptionem trinitas operata est: sicut Augu. dicit in lib. de fide ad petrum. ¶Reconciliati sumus per solum filium ꝑm carnē: sed non soli filio ꝑm deitatem. Trinitas enīz nos sibi reconciliauit: per hoc q̄ solum verbum carnez ipsa trinitas fecit. Trinitas ergo carnis assumptionem fecit:sed verbo:nō patri vel spiritui sancto. ¶Qō. II.

¶Arca secunduz argr̄ q̄ sic. hec nā anteq̄ assumatur ab aliq̄ psona est assumptibilis a quacunq̄ diuisim agāt.igr̄ oēs simul in eodem istanti ad assumptōez ei⁹:aut igr̄ assumeʒ ab omnibus ⁊ habebit ꝑpositū:aut a nulla:qō est iconueniēs:si agant ad assumptōez ei⁹ iquātū possunt:qz ē ipfecta obediēta eaz:aut ab aliq̄ vna sola psona:qō est icōueniēs:qz nō ē maioz rō:q̄re ab hac magis sumit q̄z ab ista:cum eq̄liter q̄libz agat ad hoc. ¶P.añ assumptiōez hui⁹ nāe a filio ipa fuit assumptibilis a p̄re. igr̄ ⁊ modo. ꝓbō ꝯñe:qz ꝑus fuit assūptibilis p ꝫ q̄ fuit in potētia obediētiali ad psonā p̄ris:sz illā nō euacuat assumptio ad psonā filij:qz psonalitas filij nō est eiusdē rōnis cū psonalitate p̄ris:aut si fuerit eiusdē rōnis: nō tñ eēt eadē pō obediētialis ad psonalitatē p̄ris ⁊ filij:sic̄ nec psonalitates ad q̄s sunt iste potētie.igr̄ p hoc q̄ vna reducit ad actū nō reducit alia. ¶P.nā exīs i vbo hz iclinatiōez ad ꝑpriū suppositum: ga illa iclinatio sibi ē nālis.q̄ hz iclinatōez ad qōcūq̄ potens supplere vicē ꝑprij suppositi.tale ē psona p̄ris.igr̄ cū hoc q̄ psonaʒ a filio stat potentialitas ei⁹ vt psoneʒ a p̄re. ¶P.idē accīs pōt eē in duob⁹ subiectis. q̄ eadē nā in duob⁹ suppositis.ꝯña ꝑbaʒ:qz hītudo accītis ad subiectū ē simillima isti dependētie:vt dcīm est ī. q.p̄cedēte. ꝓbō añtis:sil̄ pūt esse corp⁹ glorioſuz ⁊ nō glorioſuz.igr̄ hīt idē vbi:qō vbi ē accīs locati:q̄ aūt sit idē vbi ꝑbaʒ: ga ē idē loc⁹:idē loc⁹ hz vnā circūscriptiōem actiuā.igr̄ sibi corrn̄det vna circūscriptio passiua que ē vbi. ¶Cō tra Ansel.de incarnatiōe verbi. ⁊ secundo cur deus homo.cap.9.plures persone eūdē hominē assumere omnino nequeunt. ¶P.multiplicato suppositō creato multiplicaʒ natura.ergo simil̄r ⁊ increato.cōsequentia ꝑbatur:ga increatū supplet vicez suppositi creati.igr̄ ita distinguit sicut creatū distingueret. ¶P.qō conuenit alicui vt distinguit̄ ab alio nō potest ineſſe alij. Incarnatio competit filio vt distinguit̄ a patre.ergo nō potest competere patri.minor pz: ga cōuenit sibi ꝑm ꝓpꝛietatem eius ꝑm quam distinguitur. Capi.7.

¶Hic dicitur q̄ sic:qz sic̄ ꝑus pōt eē sine posterio re absq̄ ꝯdictione:ita pōt manere Uar.lib. 3.q.5.

idem plurificato posterioze. prioz autem est ratio singularitatis siue idiuiduatiõis in natura creata q̃z rõ persone: qõ appz: qz vbũ assumpsit nãz atomã: nõ tñ psonatã. igr̃ põt manere eadẽ idiuidua nã: lz plificent̃ psonalitates extrinsece respcũ illi⁹ nãe. ¶ Ꝑ. distinctio rel'onis nõ est cã sufficiẽs distinguẽdi absoluta. sic̃ pz ꝺductiue. igr̃ cũ distinctio psonaꝝ ꝺinaꝝ sit relatiua: nõ oz pp eã nãm absolutã distingui. põt igr̃ assumi a trib⁹ sine distinctione sui. ¶ Dicit̃ igr̃ q̃ sicut aĩa eadẽ põt esse ĩ diuersis ptib⁹ coꝛpoꝛis ꝛ idẽ coꝛp⁹ miraculose ĩ diuersis locis: ita põt vna nã sil'r esse in duobus suppositis: qñ ista suppositа sunt extrinseca ꝛ nõ eadẽ illi nãe. ¶ Cõtra hoc obycit̃ sic: qz eẽntia ꝺina ꝺcludit̃ esse ifinita: ex hoc q̃ ipsa eadẽ põt eẽ in trib⁹ psonis. igr̃ ista nã esset ifinita si possz esse ĩ pluribus psonis. ꝓbat̃ ꝺña. qz qua rõne possz eẽ ĩ duab⁹ psonis pari rõne ꝛ in ifinitis. Si etiã simul possz aliqua hẽre plures psonalitates pfectas icreatas. igr̃ possz hẽre psonalitatẽ creatã ꝛ icreatã vel plures creatas: quia nõ magis repugnãt simul esse psonalitas creata ꝛ icreata in nã vna: q̃z due psonalitates increate: quaꝝ vtraq̃z perfecte supplet vicẽ psonalitatis create. ¶ Ad ꝓmam istaꝝ rõnuz ꝺr̃ q̃ essentia ꝺina est idẽ illis tribus psonis ꝛ ex ista idẽtitate seq̃t̃ q̃ sit ifinita: nõ aũt ex hoc q̃ absolute est in illis tribus simul. Illa aũt nã assumpta nõ esset eadẽ illis trib⁹ psonis: sed aduenticia: lz simul esset in eis. Sil'r nã ꝺina fundat tres rel'ones ꝛ tres psonalitates icreatas: ꝛ ex ꝟ sequit̃ eius ifinitas: illa autez nã aduẽticia nõ fundaret eas. ¶ Contra istud obycit̃ sic. ga sicut forma subalis: q̃ subaliter perficeret plura suppositа eẽt actual'r illimitata: ita accñs ꝺñs qõ accñtal'r pficeret eadẽ suppositа eẽt illimitatũ. exemplũ. sicut aĩa est illimitata ad pficiẽduz plures ptes coꝛpis subales: ita scia est accñs illimitatuz respcũ ptiũ coꝛpis. igr̃ sic̃ essentia ꝺina: qz est eẽntial'r nã triũ suppositoꝝ ẽ ifinita. q. nã eẽntialis eoꝝ: ita nã hũana eẽt ifinita. lz. q. nã aduẽticia plurib⁹ suppositis. ¶ Cõfirmat̃ istud: ga ita ipossibile vr̃ vnũ accñs eẽ in duobus subiectis: sicut vnã formã subalẽ esse in duab⁹ materys. igr̃ si nec̃io seq̃t̃ ifinitas ex hoc q̃ vna forma subalis est in plibus materys: nec̃io seq̃t̃ ifinitas ex hoc q̃ vnũ accidẽs est ĩ multis. ¶ Zº rõ peccat. pz de voluntate que põt fundare rel'ones diuersas ꝛ alteri⁹ ratõis: ꝛ tñ est finita. sil'r idẽ albũ multas similitudines. ꝛ idem pr̃ multas paternitates sine ifinitate. ꝛ eadẽ nã multas psonalitates creatas: immo ifinitas: ga nõ magis repugnãt ifinite q̃z due: ꝛ tñ infinitas non sequit̃.

Ad questionez igr̃ dici põt distinguẽdo: qz aut põt itelligi ꝓmus termin⁹ isti⁹ vniõis eẽ psona aut eẽntia subsistẽs cõis trib⁹. ꝓmo mõ nõ vr̃ q̃ vna nã possit sil'r assumi a trib⁹ psonis: qz ĩ omni dependẽtia eẽntiali vnũ dependẽs nõ dependet precise nisi ad vnũ qõ total'r terminat eius dependẽtiã. Jn ista vnione est dependẽtia essentialis vni⁹ nãe: ꝛ vna psona terminat total'r eã. igr̃ nõ p̃t idẽ dependere ꝟ mõ ad plures tales psonas. maioꝛ ꝑbat̃ ĩ omni dependentia cãti ad cãm: ga ipossibile est idẽ cãtuz hr̃e plures causas totales ĩ eoꝺez genere cãndi a gb⁹ dependeat. sequeret̃. n. q̃ eẽntial'r dependeret ab illo vt a cã quo nõ exñte nihilomin⁹ esset. si. n. hẽat a. p totali cã efficiẽte. ꝛ cũ hoc b. sil'r a. sufficienter efficeret ipm quocũq̃z alio circũscripto. al's non esset ei⁹ totalis cã. igr̃ effect⁹ esset ab a. b. nõ exñte: ꝛ ita nõ dependet a. b. ꝺsil'r argr̃ e⁹ de a. si b. ponit̃ cã ei⁹ totalis. igit̃ si a. sit cã totalis ꝛ b. sil'r vtrũq̃z erit cã totalis ꝛ neutruz. ita vr̃ ĩ oib⁹ dependentys. etiã q̃ nõ sunt cãtoꝝ ad causas: q̃ cũ dependẽtia alicuius fuerit totaliter termiata ad aliqd: ipz nõ põt dependẽtia eiusdẽ rõnis dependere ad aliõ. ¶ Cõfirmat̃ hoc de accñte respcũ pluriũ subiectoꝝ priꝺmoꝝ. mioꝛ ꝓbat̃: qz psonalitas creata total'r termiaret ipsaz: ꝛ illa stãte nõ possz sil'r esse ĩ alia psona creata vel icreata. Nõ min⁹. n. termiat nãm ꝛ dependẽtiã eiusdẽ psonalitas quecũq̃z persone ꝺine q̃z terminaret̃ in se. igr̃ ꝛc̃. ¶ Obycit̃ ꝺ ista: qz nõ videt̃ icõueniẽs plures rel'ones eiusdẽ rõnis eẽ in eodẽ subo. sic̃ si idẽ albũ plurib⁹ albis sit sil'e. igr̃ sil'r ĩ ꝓposito nõ erit icõueniẽs plurib⁹ dependẽtys eiusdẽ rõnis idẽ absolutũ dependere ad pl'es psonas: q̃ si ponant̃ dependẽtie ille alteri⁹ rõnis magis hẽbit̃ ꝓpositũ. ¶ Rº sic̃ nõ ois rel'o vñ rel'o est eadẽ fundamento: lz aliq̃ sit talis q̃. s. ẽ ꝓma ĩ fundam̃to ad terminũ sine quo ipol'e est fundamẽtũ eẽ aliq̃ mõ sic̃ ꝺcm̃ ẽ ꝺis. i. z. de rel'onib⁹ creature ad deũ. Jta nec vñ rel'o repugnat sibi q̃ pl'es eiusdẽ rõnis sint ĩ eodẽ: sz aliqb⁹ spãlib⁹ rel'onib⁹ repugnat: puta dependẽtys eẽntialib⁹. talis. n. si ẽ vna ad terminũ total'r terminãtẽ nõ relinqt fundamẽtũ dependẽs dependẽtia sil'i ad qõcũq̃z aliud: qz tũc nõ eẽt dependẽtia termiata. ¶ Si itelligat̃ zº mõ q̃ ꝓmus terminus vniõis sit ipa nã in trib⁹ p se subsistẽs. vr̃ pol'e q̃ vna nã assumat̃ a trib⁹. q. mediãte vna eẽntia exñte ĩ tribus sic̃ vna albedo põt esse ĩ trib⁹ coꝛpib⁹ si vna supficies ĩ qua est eẽt ĩ eis. ¶ Q aũt ipsa eẽntia p se exñs possz esse termin⁹ pximus illi⁹ vniõis vr̃: qz ipa nulluz eẽ hz a psona: sz ẽ ꝓus nãl'r q̃z sit in psona ꝛ dat eẽ psone. est. n. nã de se hẽ ꝛ p se subsistẽs: lz nõ icõicabil'r: vr̃ aũt q̃ icõicabilitas nõ sit necessario ratio ꝓpria terminandi istam dependẽtiam: sed subsistentia singularis.

Ad argumenta ꝓncipalia. ¶ Ad ꝓmuz ꝺico q̃ si oẽs tres agerẽt ꝓm vltimũ potẽtie sue ad assumptõez illi⁹ nãe nõ possent agere ad assumptõez ei⁹ a trib⁹: sz ad assumptõez ei⁹ ab aliqua vna q̃ termiet: ita q̃ lz tres agãt: vna tñ termiat eam. Et cũ q̃ris: a q̃ igr̃ sumet̃: ꝺico q̃ ab illa ad quã tres vniunt eã actiue. ¶ Et si ꝺicas q̃ pñt sil'r agere q̃libet psona ad vniẽdũ eã sibi. nego: qz ipol'e est vt sil'r vniat̃ pluribus: qz ipol'e ẽ total'r dependere dependẽtia eiusdẽ rõnis ad pl'es psonas cũ sit nata termiari ad vnã psonã: ꝛ ad incõpossibilia nõ possunt persone simul agere. ¶ Ad secũdum ꝛ tertiuꝫ simul ꝺico q̃ si vna potentia obediẽtialis est in natura qua põt vniri tribus. hoc est cuicũq̃z triuz ꝺisiunctim illa vna reducta est ad actũ per hoc q̃ verbũ eam sustẽtat. si aũt sint tres potẽtie ꝺcedo q̃ ꝓ ꝟ q̃ vna reducta ẽ ad actũ nõ reducit̃ alia. ꝛ põt reduci illa alia: sed nõ cũ actu alteri⁹ potẽtie pp icompossibilitatẽ actuũ. sic̃ põ ad albedinẽ nõ põt reduci ad actũ cũ nigredine: ꝛ ita nã nũc psõata a vbo si ꝺimitteret̃ ab eo possz assumi a pr̃e: sz stãte actuali assumptione a vbo lz sit ĩ põ assumptiõis a pr̃e: nõ põt tñ reduci ista põ ad actũ pp icõpossibilitatẽ illi⁹ actus ad istũ. ¶ Ad 4m nego assumptũ de accñte ꝛ subis. ¶ Ad ꝓbõnez ꝺico q̃ sũt duo vbi: ꝛ tñ ab vno loco circũscribẽte. Et cũ ꝺicit q̃ vni⁹ loci erit vna circũscriptio actiua: ꝺico q̃ si locus sit aliqd absolutuz formal'r: i q̃ fundat̃ nõ actio: sz rel'o illa q̃ significat̃ p modũ actõis vt circũscriptio actio: ꝺue circũscriptões pñt fundari in eodẽ absoluto ad duo coꝛpa circũscripta. Si aũt loc⁹ ꝺicat formal'r respectũ ad locatũ: ꝛ mãl'r fundam̃tũ ĩ quo fundat̃ iste respectus. tunc est vnus locus ꝓpter vnitatẽ mãlem: sed due locatões formal'r: ꝛ vtroq̃z mõ cõmultiplicat̃ circũscriptio actiua ꝛ passiua.

Ad primum in oppositũ potest ꝺici q̃ Ansel. loquit̃ si ꝓmus terminus vnionis sit persona quo modo nũc natura est assumpta: quia sic tres persone nõ possunt eandẽ naturã assumere. ¶ Ad aliud hoc ꝺcludit quando suppositũ increatũ est ꝓmus ꝛ pximus termin⁹ vnionis: nõ aũt q̃ mediatus: qz tunc nã assumpta vna põt esse in multis ꝓpter vnitatez nãe

illi⁹ cui ꝑmo vnit nec nãe assumpte de se ⁊ imediate cõ/uenit esse in tribus:sz tñ ꝑ illã nãm infinitã cui ꝑmo vnitur. ¶ Et si ꝫ arguit sic arguit ꝺ ꝑmã opionez q accñs exñs in pluribus est illimitatũ:sic ſuba exñs in pluribus est illimitata.dici põt q hoc vex ẽ.qñ accñs dat aliquẽ actũ formalẽ illis quox est accñs. ¶ Ista aũt nã assumpta si ꝑmo vniat eẽntie nullũ actuz dat ꝓnis:sz tñ dependet ad eẽntiã vt ad vnũ terminũ ꝑmũ.cui vt sic accidit esse in tribus.sic mõ oẽs creature dependent dependẽtia cãti ad cãm ad tres ꝓnas vt sunt vnũ in nã.nec ꝓpter illã dependentiã cãti ad tres ꝓnas ponit cãtũ illimitatũ.vñ nec illa rõ multũ valet ꝺ ꝑmã opi. ¶ Ad 3m dico q tunc nõ ꝓueniret filio ſustẽtificare nãm incꝛtuz distinguit a patre:sz incꝛtũ hic deus existens.

Ad argumenta. q ꝑª opione.licz indiuiduatio posset eẽ sine ꝓsonatione nõ tamñ ſegtur q idiuiduatio possz eẽ eadẽ ⁊ vna cũ pluribus ꝓsonalitatibus.tũc enī possz ꝫ cõcludi de ꝓsonalitatib⁹ creatis respectu quax idiuiduatio est ꝓz nãliter. vñ nõ qõcũq ꝑus põt manere idistinctũ cuz distinctiõe cuiuscũq posteriozis maxime qñ distinctio posteriozis ꝓcludit in ꝓze aliqd sibi repugnãs si sit idẽ. ¶ Ad aliõ dico.q distictio relatiua si nõ cãet distictionez absoluti fundãtis relõnẽ:põt tñ cãre distictionẽ absoluti sequentis nãliter relõnẽ ⁊ ꝺpẽdẽtis ab ea:qz distictio ꝓzis sufficit ad cãndũ distictionẽ posteriozis.ista aũt nã absoluta assumpta nõ ꝑcederet relones:sed seqret.⁊ iõ fm eas distiguerẽt.Exẽpla aũt de aĩa in diuersis ptibꝰ corpis ⁊ vno corpore in diuersis locis:non sunt ad ꝓpositu:qz non includitur ibi aliqd icompossibile aie informanti vl corpori locato sicut ꝫ icluditur.

Sed contra 2m membruz solonis arguit.querit eni ad quã vnitatez esset assumptio i illo mẽbro:nõ ad vnitatẽ nãe:qz tũc eẽt eadẽ nã assumpta cũ assumẽte:nec ad vnitatẽ ꝓsone:qz ꝓsona nõ est terminus illi⁹ vnionis ꝑ positũ:sz eẽntia.igit ad nullã vnitatẽ esset assumptio. ¶ Rñ°.dico.q eẽt ad vnitatẽ non idẽtitatis vel ꝺpõnis sed vnionis nãe hui⁹ ad illã. ⁊ ista vnio esset ſpãlis ꝺpẽdentia nãe ad nãm sil̃is illi q̃ nũc est nãe ad ꝓsonã.qñ igit dicis si esset ad vnitatẽ nãe. igitur esset vna nã assumẽs ⁊ assumpta.dico q nõ est cõcedẽdũ q sit ad vnitatẽ nãe:sz tñ est ibi vnio ad nãm. vel ad vnitatẽ vnionis nãe cũ nã:qz cũ dr vnitas nãe:accipitur ibi vnitas nãe ex vi ꝺstructiõis ꝑ vnitate idẽtitatis vel ꝺpõnis.neutra est ibi.nõ sic aũt accipitur vnitas cuz dr aliqd assumi in vnitate ꝓsone:qz ibi ex vi ꝺstructiõis accipit vnitas ꝑ vnitate vnionis. ¶ Lõtra.sicut ſegtur ꝓsona est ꝑmus terminus vnionis.q assumptum vnit in vnitate ꝓsone.ita vr ſeq ꝫ.natura est ꝑmꝰ terminꝰ vnionis.igit assumptuz vnit in vnitate nature. ¶ Rñ°.Iz ꝑª ꝺña teneat:qz idẽ significat ꝺñs qõ añs ex vi cõstructionis vnitatis cũ ly ꝓsone.tñ 2ª ꝺña nõ tenet: qz añs significat nãm esse terminuz vnionis:sz ꝺñs significat vnitatẽ idẽtitatis nãe ad nãm vel ꝺpõnem ex natura ⁊ nã.vñ ꝓpõ tacita in ꝓzimo entimemate ꝺa est ꝫ.vz.qõ vnitur ꝓsone vnit ad vnitatẽ vel in vnitate ꝓsone.ꝓpõ autẽ tacita in 2ª ꝺña falsa est:hec.ſ.qõ vnit nature vnit ad vnitatẽ vel in vnitate nature.nec est ꝫ difficultas realis:sed tñ grãmaticalis.in re.n.vnitas ꝓsone nõ cõicat formalr nature assumpte:sz tñ vt terminus dependentie:sic nec vnitas nature cõicat formalr nature assumpte si natura esset terminus vnionis neqꝫ ẽt ex ꝓsona assumente ⁊ nã assumpta fit 3m ꝺpositũ sicut nec ex natura ⁊ natura. sz tñ modus loquẽdi est alius dicẽdo vnitatẽ nãe ⁊ vnitatẽ ꝓsone:qz in ꝑmo°loqndi notat vnitas idẽtitatis vl ꝺpõnis.in 2°nõ notat nisi vnio ad ꝓsonã vt ad terminũ.

¶ Questio. III.

Arca tertium arguit q nõ. qz aut eẽt vnus hõ aut plures.nõ vnus hõ qz nõ vna natura tñ. nõ plures:qz nõ plura ſuppoſita.ꝑma ꝺña ꝓbat per oppositũ.qz tres ꝓsone sunt vnus deus.2°.ꝓbat ꝑ hoc q hñs plures scias ꝓpter vnitatẽ ſuppoſiti est vnus sciẽs. ¶ Ꝑ.natura habet numerationẽ ⁊ vnitatẽ a ſuppoſito: qz nã vt abſtracta ab idiuiduis nõ numerat. igit si vnũ ſuppoſitũ ⁊ vna nã. ¶ Lõtra. alia natura potuit assumi ista nõ assumpta.igit ⁊ mõ põt.ꝓbatio ꝺñe: qz nec põ alterius nature est reducta ad actũ ꝑ hoc q hec est assumpta:nec relatio ex ꝓte verbi assumentis habet istam naturã adequatã sibi in rõne termiati dependentis ad terminans idependens:qz ⁊ si vnuz causatuz nõ possz depẽdere totalr ad plures cãs totales:tñ benc põt vna cã totalr termiare dependentias multox causatox.igit ⁊c.

Respondeo cũ aliq̃ nã posset hr̃e dependentiã eiusdẽ rõnis cũ ista ⁊ ẽt simul cum ista:qz nõ est repugnãtia respectu naturax.actualis enī dependẽtia vnius nature nõ repugnat dependentie alterius nãe nec est repugnantia ex ꝓte vbi.qz per hoc nõ ponent in eo nisi plures relones rõnis.vel nulla relatio rõnis:sed tñ q ipm terminet plures relones reales ad ipm.hoc aũt nõ est ipossibile.sicut tota trinitas termiat oẽs relones reales creaturax.nulla est igit causa ipossibilitatis vel icõpossibilitatis assumptiõis alterius nature etiã ista natura manente vnita.

Ad primum argumẽtũ dr q nec essz vnus hõ nec plures. ¶ Sz ꝺ vnũ ⁊ multa sunt opposita imediate diuidentia ens.igit a sil̃i circa ꝫ ens qõ est hõ vnũ vel altex est imediate vex. vt si ẽ hõ necesse est q sit vnus hõ vel plures aliter nõ esset hõ. ꝑ bat etiã hoc ꝑ vnũ ⁊ nõ vnũ.q̃ circa qõcũq icludunt cõtradictionẽ.⁊ nõ vnuz in ente est multa nec̃io. ¶ Alr dr q essz vnus hõ ab vnitate ſuppoſiti sicut vnus sciens lz sciret plures scias. ¶ Sz ꝺ hoc est:qz tunc ꝓpter plurificationem ſuppoſitox dz plurificari tale cõcretũ ⁊ natura.⁊ ita plures ꝓsoe dine eẽnt plres dy. ¶ Iõ dico 3°mõ sicut dcm̃ est di.iz.ꝑ.li.q pater ⁊ filius sunt vnus spirator.nõ tamẽ vnus ſpirans:sz duo ſpirãtes:q̃re ibi. ¶ Ad aliud dico.q sicut ſingularitas ꝑcedit rõnem ſuppoſiti; ita põt pluralitas nãrũ stare in eodẽ ſuppoſito.

Ricz. de media villa.

Th.3.p. sũ.q.3.artic.6.in solu.2.argumenti.

¶ Questio. IIII.

Arca quartum argr q sic.qz maior est ꝓportio illius nãe create ad ſuppoſitũ creatũ q̃ ad ſuppoſitũ icreatũ.tũ qz ꝫ vtrũqꝫ finitũ.ibi altex infinitũ alterũ finitũ.tũ qz ꝫ ꝓsona ab⁹.⁊ ita sil̃is illi ꝓsoe q̃ nata eẽt eẽ b⁹ nãe ꝓsoª ꝺina ẽ relatiua.igit si ꝓsoª relatiua põt ſustẽtare aliã nãz q̃ ſuã vl multas nãs creatas. ita multo magis ꝫ. ¶ Ꝑ.oẽz ꝑfectiõez limitatã põt deª dare creature q̃ nõ repugnat sibi:sz ſuppoſitũ vnius nature posse ſustẽtare aliã nãm creatã nõ ponit infinitatem in eo.igit nec repugnantiã.minor ꝓbat:qz illud ſuppoſitũ ⁊ illa nã sunt finita.⁊ finitũ additũ finito nõ facit infinitũ. ¶ Ꝑ.ſupius ꝺtinet iferius in nã finita.igit ꝑfectio ſuperioris ꝺtinet ꝑfectionẽ nãe iferioris.igit põt ſupplere vicẽ ſuppoſiti iferioris. ¶ Lõtra.nã creata ⁊ ſuppoſitũ creatũ sunt adequate ꝓportionabilia.igit neutrum excedit alterum.igit sicut natura nõ potest esse eadez plurũ ſuppoſitox.sic nec ecõuerso.

Respondeo. ſustẽtare nãm põt accipi dupl̃r.effectiue ⁊ formalr siue termiatiue. ꝑmo°trinitas ſustẽtificat nãz humanã in xꝑo.i. facit eã ſustentificatã.2°mõ solũ verbũ ſustentificat vnionẽ ne

ture create ad ipm. ꝑmo mō dico. ꝙ suppositū creatū nō
pōt sustētificare aliquā aliā nāz a sua. qz nā alia ad talē
vnionē cū ipso nō est in po[a] nisi tm̄ obediētiali: qz alr eēt
violēter sub ꝓpo supposito sic̄ graue sursum. po[a] obediē
tialis in creatura respicit efficiētiā ꝑmi efficiētis nō aliā
po[am] actiuā. ¶ Scdo: dr̄ ꝙ nō pōt sustētificare: qz nō est
illimitatū suppositū. ꝛ iō nō cōtiet in se ꝑfectionē alteri[9] Marro li. 3. q. 2.
suppositi creati. ꝓtinere enī eminēter totā ꝑfectionē sup
positi creati: nō conuenit nisi ifinito: qz ly finitū vnuz sit
eminētius altero: nō tamē vnū cōtinet totā ꝑfectionē al
terius: qz entia ordinata essentialr tm̄ distīgui viderent̄
ꝑ negationē: qz iferius deficeret a supiori. ¶ Sz ista rō
nō vr̄ ꝓcludere: qz. vbū nō est ifinitū fm̄ rōnē psonalita
tis sue fm̄ quā sustētat nām assumptā. igit̄ nō regrit̄ illi
mitatio vel ifinitas in illo supposito qō sic sustentificat.
assumptū pz: qz tc̄ aliq̄ ꝑfectio ifinita formalr deesset pa
tri que est in filio. ¶ Alia rō apponit̄ ꝙ solus deus pōt
illabi creature illapsu gnāli. g̃ ꝛ isto illapsu spāli. ¶ Sed
ista rō nō ꝓcludit: qz illapsus gnālis icludit in se ꝑmitatē
cāe efficiētis in illabēte: nō sic āt ista sustētatio nāe a sup
posito. pz in exēplo cui est hec sustētatio maxīe silis acci
dentis. vz. a subiecto: qz ꝛ si subm sustētet ꝑpriuz accn̄s:
nō tm̄ hz ꝑmitatē efficiētie respectu eius: nec aliquā cau
salitatē incztū ꝑcise sustētificat illud.

Potest ergo dici ꝙ nāe create nō sunt vnibi
les in eodē supposito nisi altera
sit actus ꝛ altera pōt: ꝛ tūc nō remanet vtraq; nā in se in
cōfusa cū reliq̄: qō tm̄ ptinet ad istā vnionē. s. ꝙ nā ꝑpry
suppositi assumētis ita remaneat in se nō ꝓfusa alteri sic
si nāe exnee nō essz vnita. vel dici pōt ꝙ opz ꝙ supposi[m]
cui fit ista vnio sit simplr idependēs: qz ista dependentia
nō termīat̄ ad vnū suppositū mediāte altero: nō est enī
ordo eēntialis in ista dependentia qualis est in ordie cāti
ad cām. vel pōt dici 3[co] ꝙ oēs nāe subales create directe
de ꝑdicamēto subē sūt simplr icōpossibiles in eodē sup
posito: ita ꝙ altera istarū sit nālis illi supposito: qz tūc ꝑ
se ꝓueniret illi: ꝛ ꝑ ons nec ꝑ se nec ꝑ accn̄s ei poterit reli
qua ieesse nō sic aūt sūt icōpossibiles due nāe create si cō
parent̄ ad suppositū dīnū cui ambe sunt accn̄tales ꝛ ad
uenticie: qz neutra ꝓuenit ei ꝑ se. ¶ Sed ꝑmū isto ꝛ. s. ꝙ
nulle due nāe possunt vniri in 3°. difficile est ꝑbare. z[m]
. s. ꝙ terminās dependētiā istaz opoꝛteat esse idependēs
nō vr̄ veꝛ: qz dependentiā aliquā termīat aliqd: vt subm
dependētiā accn̄tis: qō tm̄ nō est oīo idependēs. 3[m] nō vr̄
ꝑbabile: qz si sit formalis repugnātia nārū creataruz in
eodē supposito ita nō vr̄ posse eidē cōpetere sil ꝑ accn̄s.
sic̄ nec sil ꝑ se. sic̄. n. nō pōt idē ꝑ se eē albū ꝛ ꝑ se nigrum:
ita nec ꝑ accn̄s albū, ꝛ ꝑ accn̄s nigrū. Sic̄. n. nullus idem
coloꝛ pōt esse albedo ꝛ nigredo sil: sic nec idē coꝛpus pōt
esse albū ꝛ nigrū sil: qz que formalr ex se eē sil repugnāt
in q̄lz repugnabūt sil esse. si igr̄ nulla iueniat̄ rō ipossibi
litatis q̄re suppositū creatū nō possit sustētare nām sibi
extraneā deo tm̄ efficiēte illā dependentiā in nā sic vnita
ꝛ sustētata ꝛ in supposito alterius nāe nō vr̄ ponendū hz
esse ipossibile absqz omni rōne.

Si tenetur pars negatiua. ¶ Ad ꝑm ar[m] dico. ꝙ
ꝓportio ꝓuenientie nō regrit̄ ad istā
vnionē: sz ꝓportio nāe dependētis ꝛ suppositi idependen
tis q̄lis forte nō est i nā creata ad suppositū creatū alte
rius nāe sed solū ad suppositū icreatū. ¶ Et ad ꝓfirma
tionē illā de absoluto: dico ꝙ absolutio nō facit sustenti
ficatiōez sed tm̄ ꝙ ipsa psona sit idependēs nō nata esse
actus vel pō respectu alterius vnibilis. ¶ Ad aliō dico.
ꝙ ꝛ si vtrūqz oppositoꝛ sit limitatuz tm̄ nō pnt̄ sil ambo
esse in eodē: qz licz hz nō ꝓcludat in eis formalr illimita
tionē ponit tm̄ icōpossibilitatē: ita in ꝓposito vna nā exn̄
te i suppositō ꝑ se repugnat aly esse i eodē ꝑ accn̄s ꝓpter
icōpossibilitatē exꝛ i eodem. ¶ Ad z[m] dico. ꝙ nō omne
supius ꝓtinet totā perfectiōez iferioris.

Si tamen teneat̄ alia ps. ¶ Ad ar[m] i oppo[m] pōt
dici: ꝙ nō est ibi: ita ꝑcisa ꝓportio quin
suppositū creatū possit termīare dependētiaz alterius na
ture nō tm̄ nā pōt sil dependere ad plura supposita termi
nātia: qz vlr i dependentys cause ꝛ cāti lz vna cā possit ter
mīare dependētias pluriū cātoꝛ: nō tm̄ plures cause i eo
dē genere ꝛ ordie cāe pnt̄ termīare dependētiā vnius cā
ti: qz palitas ꝓzum arguit palitatē posterioꝛ nō eꝫ.

¶ Questio. V.

Circa quintum qō ꝑsupponit pos
sibilitatē icarna
tionis ꝛ q̄rit de facto. s. de termīo formali in
carnatiōis. vtꝛ. s. formalr rō terminādi vnio
nē nāe humane ad vbū sit ꝑpetas eiꝰ relatiua. arguit̄ ꝙ
nō dupler. ꝑmo ꝙ nulla ꝑpetas psonalis: sed essentia ter
minat qz ꝑ illā rōnē ꝓuenit vbo termīare vnionē ꝑ quā
ꝓuenit sibi ꝓtinere pfectiōez suppositi creati ꝛ per quaz
nā creata est in pō obediētiali ad verbū. Iste. n. assignan
tur esse rōnes possibilitatis icarnatiōis ex pte assumen
tis ꝛ nāe assumpte: sed ista ꝓueniūt verbo ꝑ essentiā nō
ꝑ aliquā rōnē psonalē q̄ nō est formalr ifinita, ꝛ iō nō cō
tinet formalr pfectiōez oīs suppositi. Sil pō obedien
tialis in creatura respicit oīpotētiā faciētis q̄ nō est ꝑpe
tas psonalis sed essentialis. ¶ ꝑ. assumēs cōicat eē nāe
assumpte: sed esse in dīnis est essentiale. igit̄ aliqō esse
tiale qō precise est rō eēndi est rō terminādi. ¶ ꝑ. ꝙ nō
ꝑpetas vbi relatiua: qz eo vbū termīat formalr vnionē
si psona est ꝑmus terminus vniōis quo vbū formalr est
hec psona: sz nō ꝑpetate relatiua est hec psona. ꝓbo per
illas rōnes que adducte sunt di. 26. ꝑmi li. ꝑ illa opi. q̄re
ibi. ¶ Cōtra. psona vna assumit ꝛ nō alia. igit̄ ꝑ illō quo
est hec psona distīcta ꝛ determīata: sed hoc tm̄ est ꝑprie
tas relatiua fz Ansel. de pcessiōe spūsci. vbi volens oīn
dere spīm̄ scm̄ eē de filio arguit: ꝑ diuisionē aūt. n. spūsā
ctus est de pr̄e qz de deo: vel ecōuerso. i. vel est de patre
rōne eēntie qua est deus vel rōne relōnis qua est pater.
si ista est diuisio imediata habeat̄ ꝓpositū: qz nihil habe
tur in psona dīna nisi ꝑpetas suppositi ꝛ cōis essentia. si
diuisio est mediata tūc ad destructiōez vnius mēbri ife
rēdo aliud fac̄ fallaciā ꝓnūtis. ¶ Si dicat̄ ꝙ sicut ꝑ vnū
membruz. s. ꝑ hoc ꝙ est esse de deo ītelligit aliqd cōe tri
bus psonis ita ꝑ aliō. s. ꝑ relōnē ītelligit ipse gcqd est ꝑ
priū psone pr̄is siue sit relatiuuz siue absolutū, ꝛ ita si po
nat̄ ꝑpetas absoluta nō ītelligit̄ ꝑ illud membr̄ de eēn
tia pr̄is spm̄sciī spirari de absoluto ꝓpo patris sicut nec
de ꝑpetate pr̄is. ¶ Cōtra. Aug. 7. tri. c. 9. sub essentia po
nit quicqd est ad se siue sit eēntiale cōe tribus. siue per
sonale. pz. n. ibi ꝙ eodez modo dr̄ aliquid psona ꝛ deus
lz psona accipiat̄ ꝑ ꝑma suba. nō aūt eo est deus quo pr̄
fz eū: sed alio est deus ꝛ pater. igit̄ nō intelligit̄ psonale
si sit absolutū sub rel'one persone sed magis sub ipso cōi
qō est ad se. ¶ ꝑ. si aliquo absoluto ꝓstituatur persona
verbi. g̃ rō arry est demonstratio. cū. n. arguit ꝙ igenitū
esse est vnum ꝛ genitū esse est aliud. si vtrūqz dr̄ fm̄ sub
stātiam igit̄ psona ꝑma est alia fm̄ subam a scōa. Cōcl'o
necessario segtur si psona ponatur esse absoluta. illa enī
ꝓstituit subam ꝛ nō relationem vel respectuz, ꝛ ita illud
quod est aliud fm̄ istā ꝑpetatem est aliud fm̄ subam: i
genitum autem est aliud fm̄ ꝑprietatē igit̄ ꝛ fm̄ subaz.
¶ Si dicatur ꝙ rō arry est sophistica dupl'r. tū qz ꝓmu
tatur ad aliquid in quid arguēdo. igenitum esse est aliō
a genito vel hoc est aliud incztuz igenitū. g̃ est aliud fz
subam, cōmutatur enī ad aliqd in qd, qō ostēdit Aug. qz

igenitū dicit formal'r ad aligd licz negatiue. tū qz si non accipiat igenitū pro ipsa ꝑsonalitate quā significat sz ꝑ ista ꝑsonalitate absoluta que substernit si ponat dicat a. z argr. igenitū est aliud a genito ꝑsonal'r. igit est aliud ab eo ꝺz subam. est figura dictiōis cōmutādo hoc aligd in gd. in ꝓmissa. n. itelligit suba ꝑ suba ꝓma. ī ꝓnte iferet ꝑ suba z^{a} siue ꝑ gditate: qz ita itellexit arrius. dixit enī ipse q fili^{9} dei est creatura pura: z bz alia suba z alia nām a pre. z ibi obuiat sibi Aug. 5. tri. c. 6. q si est aliud �means suba nō itelligit nisi de suba z^{a} q̄ gditas. z ꝺ mō tā Aug. cū alij heretici ꝺ quos logtur accipiunt subam: z iō ex alietate suppositi qō est suba ꝑ^{a}: iferre q est aliud �means suba: sic ipsi loquūt ē ꝺmutare ꝺ aligd in gd. ¶ Si altero istoz modoz rndeat ad rōnē arry q sit sophistica. ¶ Cōtra. suba ꝓma est maxie suba. igit si ꝑsona ꝓstituat ꝑ absō^{m}. p illud erit maxime suba. z ita si ꝺz hoc sit aliud erit maxime aliud ꝺm substantiam. ¶ Ꝑ. ad istaz conclusionē sunt alique rōnes tacte dis. z6. pri. li. ꝑ parte ista q relationes constituunt personas.

In ista questione. sunt duo articuli. ꝑmus q̄ sit ꝑsonalitas ꝓstituēs ꝑsō^{am}. z^{9} an ista sit rō terminādi istā vnionē. ¶ De ꝑ tactū ē in ꝑ li. di. ꝑdcā. ¶ Quātū ad aliū ar^{m} ꝓncipalē. qō. s. de rōe formali terminādi istā vnionē q diceret istā eē ꝑpter cōtinētiā pfectiōis realitatis suppositi creati ī ipso assumēte z ꝑpter po^{am} obediētialē in nā assūpta: bret dicere q eēntia esset ꝑsonalitas rō termiandi istā vnionē: sic argutū fuit di. ista. q. i. ꝺz illud suppo^{m} vr eē falsuz: qz ista dependētia est alterius rōnis ab oī dependētia cāti ad cām. ꝓtinētia aūt vtualis q̄ est in termino: z potētia obediētialis in dependēte vel ꝓtento ptinet ad dependētiā cāti ad cām. vñ ꝑpter istas rōnes nō posui in ꝑ^{a}. q. vbū posse termiare illā dependētiā: ꝺz ꝑpter subsistētiā idependentē. ¶ Dico q̄ q eēntia nō est formalis rō terminādi istā vnionē. ꝺz ꝑsonalitas ꝑsonalis: qō ꝑbo sic. Jn quocūq; supposito est rō formalis terminādi istā vnionē. ipm termiat eā: pr in quo est eēntia dina nō terminat eā. igit ꝛc. ꝑbō maioris. suppo^{m} nō termiat nisi qz bz rōnē formalē terminādi: sic nō creat nisi qz ꝓuenit ei formal'r rō creādi: z ꝑpter ꝺ in quocūq; est rō formalis creādi ꝑma creat. vñ necesse ē tres ꝑso^{as} sil' creare. ¶ Dicet forte q ꝑsonalitas ē rō terminādi vt sine qua nō. ¶ Cōtra ꝺ. in quocūq; ē formalis rō agēdi z ꝑus nā q̄ actio ei^{9} sit elicita actu vel terminus ꝑductus: illud est ei rō z ꝑn^{m} agēdi: sicut frequenter declaratū est in pri. li. quō pater z filius spirent. s. s. qz habent viz spiratiuā z vterq; ꝑus origine q̄. s. s. spiret. z ꝑ hoc etiā tres ꝑsone creant. ita q potētia creandi est cuilibet rō creandi: qz glibet habet eam ꝑus nāliter q̄ creatura ꝑducat. igr a sil': illō qō ē rō terminādi istā vnionē erit hñti ꝑus rō terminādi. si ꝑus nāl'r bet q̄ ipsa vnio termiet: ꝺz certū ē q ipsa nā habet a trib^{9} nāl'r ꝑ^{9} q̄ ista vnio fcā sit. igit ꝛc. ¶ Al'r pōt rnderi ad rōnē q tres ꝑsone alio z alio mō hñt eēntiā: z ꝑ istū aliū modū hñdi eā vna pōt termiare ita q eēntia sit sibi rō terminādi z nō aly. ¶ Cōtra ꝺ dupl'r ꝑt argui. ꝑ sic. qz si ista vnio sit realis bz terminū realē z sub rōne reali. igit rel'o rōnis nō ē formalis rō terminādi vnionē: iste aūt modus hñdi eēntiā est trā rel'o rōnis in ipsa eēntia: qz alias essentia real'r referret ad se vl' ad ꝑsonā. igit eēntia vt sic hīta nō ē formalis rō terminādi eā: ita q sic hīi sit ꝓxia rō terminandi eā. ¶ Scōo. qz nō est distinctio in mō hñdi eēntiā nisi ptinēs ad originē: ꝺz ꝑ ista nō termiat vnionē vna ꝑsona z nō alia: qz ista distinctio eēt eadē si ꝑ fuisset īcarnat^{9} z nō filius: z tamen tunc non terminasset filius sicut modo. igitur ꝓpter illam distinctionem que necessaria est non est essentia ratio terminandi vni z nō alij: quod terminare est contingens.

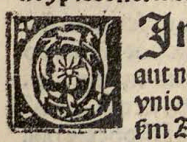
Ad argumenta. ¶ Ad ꝑ^{m} ꝑz q illa maioz est falsa: nec ille sūt rōnes ad ꝓbādū politatē icarnatiōis. ¶ Ad aliō dico. q cōicare sic eē nō ē idē q eē dinū ifozmare formal'r nām hūanā: nec ēt effectiue cōicare: q. s. ꝑsona assumens effectiue det aliq̄ō eē nāe assumpte ex ꝺ q assumēs est: ꝺz istud cōicare ē termiare dependentiā exītie actualis nāe assumpte. et ꝺ nō q existentia realis nāe assumētis sit rō terminādi ꝺz subsistētia. i. incōicabilis exītia. ¶ Ad formā tunc cōcedo q cōicat eē ꝺ est exītia sua incōicabilis vt exītia incōicabilis nō ex alio puta ex nā est rō terminādi dependētiā nature assumpte. ¶ Ad aliud ꝓcedo maiorē: z minor neget ꝺm cōem opionez tenendo ꝑsonas esse relatiuas. Et ad ꝓbōnes illas dictū est dis. z6. pri. li.

¶ Et qz in homine tota humana natura vitio corrupta erat: totam assumpsit. i. aiam z carnez: vt totā curaret z sanctificaret. Qz aūt humane nature siue humanitatis vocabulo aia z caro itelligi debeant: aperte docet Hiero. in expositione catholice fidei dicens. Sic cōfitemur in xp̄o vnā filij esse ꝑsonam: vt dicamus duas pfectas z itegras esse substantias: idest deitatis z humanitatis: que ex aia ꝓtinetur z corpore. Ecce aperte ostendit hūanitatis nomine animaz z corpus itelligi: que duo assumpsisse dei filius intelligitur vbi hominē siue humanitatez vel humanā nām accepisse legitur. Errāt g̃ qui nomine humanitatis nō substantiā: ꝺz ꝓprietatē quandaz a qua homo nominatur significari ꝓtendunt: vbicunq; humanitas christi memoratur.

¶ Distinctio. II.



Arca distinctionē scōaz ī q̄ magister agit de mō assumendi nām q̄runtur tria. ꝑ vt ꝛ nām humanā vniri deo ypostatice: z tū nō frui icludat ꝺdictōez. z^{o} vtrū fuerit ibi aliq̄ō mediū ꝓgruitatis. z vt icludā vtrūq; mediū. s. ītrinsecū vt aiam z extrī secum vt gram: quero vtruz verbum ꝑmo z immediate assumpserit totam nām humanaz. ꝛ^{o} vtrum īcarnatio nez ꝓcesserit corporis organiçatio. ¶ Qō. I.



Arca primuz arguit. q sic. qz aut illa nā nata est frui aut nō. ꝑ mō nō pōt nō frui. ꝓbatio. tū qz illa vnio maioz est ista vniōe q̄ est ꝑ bītuz gl'ie: qz ꝺm Aug. 13. de tri. c. 19. Jn rebus per tps ortis sūma gra ꝛc. ¶ Sz ꝺdictio ē nāz vnitā ꝑ bītū gl'ie ñ frui g̃ multo magis de ista. ¶ Cōfirmat per Aug. 13. de tri. c. 9. vbi arguit per locuz a minori. si filius dei nālis factus est filius hoīs. igit magis credibile est q filius hoīs naturalis sit gra filius dei. si autē ꝓntia tenet vniuersaliter a minori. igitur in christo posito ante necessario ponitur ꝓns. z per ꝓns q necessario fruatur. tuz qz si talis nā nō necessario frueret posset peccare: z ita deus diceret peccare z dānari ꝑ ꝓns. ¶ Cōfirmat ista ꝓbō ꝑ Anſ. z. cur de^{9} hō. c. 10. ꝑmus hō erat peccabilis: qz nō erat ōs. igr ex ista vniōe scōs hō ex q̄ erat ōs erat ipeccabilis: ꝺz nō erat ipeccabilis nisi qz btūs. igit ꝛc. ¶ Scōz mēbz diuisiōis icludit ꝺdictionez. s. q aliq̄ nā nō nata frui possit ei vni-

ri ypostatice.tuz qz tunc nã nõ ꝓsonabilis ꝓsonaret. Nã ,n.que vnit ꝓsone in vnitate suppositi ꝓsonat nã nõ nata frui nõ ē ꝓsonabilis. tũ z⁹qz tũc essz cõicatio idiomatũ.z sic deus diceret eē lapis vl ignis:ĩmo vr eē pfectior cõicatio idiomatũ tũc q̃z mõ:cũ q̃lz ps lapidis sit lapis.z gcqd est dei est de⁹:nõ ita est de hoie. igit ꝛc. ¶ Cõtra ĩ triduo ĩmediate vniebat caro vbo:z tñ ñ fruebat:gcgd aũt vbũ potuit conseruare sibi vnitum ĩmediate:potuit immediate assumere.

In ista questione, sunt duo articuli.ꝑm⁹ de nã nata frui an ista possz nõ frui:z scõs an nã non nata frui possit assumi. Et dr ad vtrũq; q nõ. ¶ Rõ ad ꝑm ar^m ponit talis. fruitio ꝛpleť ĩ ß q obm fruibile pñs ĩmutat itell'm ad actũ videdi.z p hoc erit pñs volũtati alliciés illã vt nečio fruat sine presente. ¶ Sz p istã vnionem ē nečio ista ĩmutatio itell'is. igit z ipa fruitio volũtatis est nečio ꝓñs istã ĩmutatõez. ꝑbõ miozis. Si oculus possz videre lucē inexñtē sibi ad pñtiã lucis in se nečio seq̃ret q ipa essz pñs vt ĩmutans oculũ ad videdũ. Intell's aũt põt videre aligd pñs ĩ se. igit cũ p vnionē istã lux ĩcreata sit pñs itellectui ĩ se erit nečio pñs vt ĩmutans itell'm ad itelligēdũ. ¶ Cõfirmatur p Aug. vbi.s. vbi arguit per locũ a minozi ad duplici vnione. ¶ ℟.po fundant ĩ eēntia aīe nõ e⁹.igit essentialioz est ordo vt illud qõ est in eēntia redũdet in potẽtias q̃z e⁹.sz btitudo nõ põt esse in potẽtys nisi nečio redũdet in eēntiã.igit nõ põt eē in eēntia nisi redunder in potẽtias:sz p istũ illapsuz spãlē essentia aīe btificat q̃tũ est btificabilis:qz fit vnũ aligd cũ deo.igit ꝛc. ¶ Cõfirmat.qz btitudo ꝓus est in eēntia q̃z i potẽtys. Est.n.ꝓus in suꝑmo nãe btificabilis:eēntia aũt magis bz rõnē suꝑmi respcũ põz q̃z e⁹.sz in eēntia nõ põt poni btitudo nisi gdã illapsus spãlis obi fruibilis:iste autē illapsus q est in vnione est suꝑm⁹:z iõ p hũc nã sũme eleuat. ¶ Modus declarãs p^am rõnē est talis:qz bitus itellectualis aliqñ est nečius vt repugnet obm sic in angelis.aliqñ aũt est facilitãs ipsaz po^am vt facili⁹ possit in ipm sic in nobis habitus glie nõ ponit in ista vnione ꝓpter ꝑmũ: qz p nihil formal'r ĩformãs nãm est deus sibi pñs vt obm fruibile sz tñ se repugnat volũtarie po potẽti frui immediate vt obm fruibile.q̃ bitus ille regrit ꝓpter facilitatē vel ꝓpter aliquã eleuationē potẽtie vt ipa possit facil'r ĩmutari a tali obo ēt sine tali bitu absolute ꝑt a tali obo ĩmutari:qz põ nãe assumpte est sũme ĩclinata z eleuata z ꝓportionata obo fruibili.nã bz põ nãe assumpte p vnionē eleuata ē ad eē supnãle:iõ ipsa põ est sufficiẽter eleuata ad opõnē supnãlē.supplet igr ista vnio ad vbũ q̃tũ ad fruitionē gcgd bitus glie possz facere in alys.

Contra istam opi.z ꝑmo ℟nē in se arguo sic. ꝓus ex rõne ꝓoris põt eē sine posteriozi absq; ℟dictiõe: z ß qñ nll'a est nečia ꝛnexio eoz. aliter nõ saluaret ꝓoritas vni⁹ ad aliud.pz ex diffõne ei⁹ ſ:meta.sed nã ꝓsonabilis ꝓus nã l'r ꝓsonat q̃z operet:z boc qñ ꝓsonat in se:qz opatio est suppositi ꝑexñtis z in nã intellectuali est ꝓsone.igit qñ ꝓsonat in alio ꝓus nã l'r ꝓsonat in eo q̃z operet. Ista ꝛntia vltima ꝓbat.qz nã in eodez ĩstanti nãe in quo ꝓsonaret in se si sibi dimitteret:in eodē ꝓsonat in ꝓsona assumẽte.q̃ nõ est ℟dictio nãz istã ꝓsonari in ꝓsona dina: z tamẽ non opari in fruẽdo. ¶ ℟. rõnem positionis duco ad oppositũ. ꝑmo qz natura nulla nečio fruitur isto obo nisi que necessario ĩmutatur ab eo vt pñte:sed ista aīa non necessario ĩmutat ab eo:tum qz nec ad actuz itelligendi:qz obm istud nõ necessario ĩmutat aliquē itell'm nisi dinum.nihil.n.extra causat nisi voluntarie z cõtingẽter.tum qz nec ad actum fruendi qz volũtas ex puris nãlibus non necessario fruit fine:si cut ostẽsum est di.i.p.igit ipsa nõ necessario fruet fine nisi aligd addat sue nãe per qõ sit necessitas ad fruendum: sz nihil ß ponit supadditũ formal'r in voluntate per istã vnionē:sz tñ ponit q̃dam dependentia ad verbũ.igit ꝛc. ¶ ℟.q hoc negeť necessitas habitus ꝛprobat: qz sic tactũ est dist.i7.p.potissima ratio ponēdi charitatem creatã est vt actus diligēdi deũ sit in ptãte voluntatis.nullũ enī agens bz in potestate sua actuz nisi in ptãte eis sit totum illud qõ necessario regritur ex pte ei⁹ ad talē actũ. voluntas aũt creata ex puris nãlibus non bz in potestate sua actuz diligēdi bonũ ĩcreatũ meritozie vt actus ei⁹ sit acceptus deo:z ideo necesse est ipsaz habere illud aliud qõ regritur ad agēdũ vt possit deũ p illud meritozie diligere.fruitio aũt multo magis excedit nãm voluntatis humane q̃z actus meritozius:qz fruitio est actus vel forma supnãlis magis q̃z act⁹ meritozius.igit fruitio nõ erit in ptãte volũtatis humane nisi ipsa habeat aliquaz formam supernãlem qua possit vti ad istuz actuz eliciẽdum. voluntas aũt humana assumpta a verbo est volũtas nãe humane vniuoce cũ nostra.igit ipsa nõ põt frui sine charitate. ¶ Et si obyciat q̃ qcquid de⁹ potest per cãm efficientem mediã põt p se.habitus aũt iste g ponitur respectu fruitionis tñ est cã efficiẽs:qz nulla alia cã pz discurrendo per causas.igit deus põt per se sine quacũq; alia causa media causare fruitionē in aīa. ¶ Concedo ꝓnez sicut dicetur di.iz. huius. ſ. q fruitio põt ĩmediate causari a deo in aīa:sed tunc respectu fruitiõis voluntas nõ babet rõnez cause actiue:qz nõ bz ex se quo agat. z ita nõ diceretur illa aīa frui formal'r elicitiue sicut alie anime dicuntur frui.quod videť iconueniens. ¶ Similiter istud dictum nõ arguit necessitatem fruitiõis:qz sz hoc volũtas se haberet tñ passiue respectu fruitionis.z hoc ex potẽtia cõtradictionis ad ipsam.necessitas autez nõ accipitur ex parte illius quod est in potentia ℟dictionis ad aligd.q̃ oporteret necessitatē huius fruitionis attribuere deo:sed ipse nõ necessario causat eam:sicut nec aligd extra se.igitur. ¶ Et si dicas q ĩmo qz ꝓsupposita ĩmutatiõe itellectus necessario causat istud vt concomitãs.hoc ꝛprobatũ est di.i.p.qz cũ inte⁹ vel visio z fruitio sint duo absoluta nõ est ℟dictio ꝓus causari sine posteriozi. ¶ ℟.si cõcederetur aīam christi posse sic se habere ad fruitionem sine habitu sicut aliam aīam cuz habitu videť oīno superfluum in christo ponere habitus infusos:qui tamẽ ab oībus ponunt dis.iz.z.i4.qõ est iconueniens. ¶ ℟.ex vi vnionis solum verbum est pñs aie assumpte.z hoc ſm esse ꝓsonale.igit si ex tali vnione sit idem pñs in rõne obiecti ĩmutantis nõ plus habetur nisi q ex vi vnionis solum vbum ĩmutet intellectuz creatum z nõ tota trinitas qõ est falsum: qz opera trinitatis sunt indiuisa in ꝓparatiõe ad extra. ¶ Si dicas q eadē est rõ videndi tres ꝓsonas z vnã:qz q videt vnã nečio videt oēs.oñsum est dis.i.p.q ß nõ est nečium.

T.c.16.

Ad secundum ar^m ꝓncipalem dr q nõ. ꝓpter istaz rõnem.qz sicut deus se bz ad omnem creaturam in illapsu generali q̃tum ad esse z operari:ita videť se babere ad banc nãm in illapsu speciali q̃tum ad banc opationem z boc esse.sed ꝑmo⁹ nulli põt illabi ad esse nisi cui illabitur ad operationem ſm ꝑbm 4.ſmetbau.in fine.qz vnũqq̃ est tale cuz põt agere.cũ aũt nõ põt agere nõ ē tale.igit nõ põt illabi isti nãe illapsu spãli q̃tum ad esse nisi possit ei illabi quãtum ad opationē spãlem.opatio spãlis respiciẽs obm supnãle ē opatio videndi z fruẽdi que nullo mõ ꝓpetũt nãe nõ nate frui vt nãe irrõnali.igit ꝛc. ¶ Cõtra istud.nã itellualis ē assũptibilis:qz nõ bz ĩ se entitatē positiuã repugnãtẽ dependẽtie isti spãli ad vbũ siue cõicatiõi ei⁹ vbo vt nã

cõicaꝫ supposito.qcquid aũt est cõicabile sic ē assumptibile:ꝛ qõ nõ bz vñ repugnet sibi talis cõicatio nõ bz vnde repugnet sibi dependere ꝛ assumi a vbo:sz nã nõ itellectualis nõ bz pfectionē rõnem suppositi q̃z nã itellectualis.igiꝫ ꝛ nã nõ itellectualis nõ bz aliquã entitatē positi nã p quã repugnet sibi ōpendere dependentia illa p̄dicta. igiꝫ ꝛ ipa ex pte sui est assumptibilis:ꝛ vbũ vr ex pte sua posse istã dependētiã termiare cũ sit idependēs in rōe suppositi:ꝛ ita p̄t termiare dependētiã ypostaticã. ¶ Dic diceret q̄ lz nã lapidis possit ōpendere ypostatice:nõ tñ ad psonã vt ad terminũ:qz psona nõ termiat dependētiã nature nisi personabilis. ¶ Hoc excludēdo dico.q̄ lz nãe dependētes sint alteri⁹ rõnis:ꝛ ita dependētie eaꝝ inq̃tũ a fundamēto pñt bñe distinctionē sunt aliquo⁹ alteri⁹ rõnis:tñ idē termin⁹ ꝛ fz eãdē rõnez ex pte ei⁹ põt eē oiuz istaꝝ dependētiaꝝ.sil'r si nã angelica assumereť ipsa esset alteri⁹ rõnis a nã būana:ꝛ sic essz alia ꝛ alia dependentia b⁹nãe ꝛ illi⁹:ꝛ tñ vtraq̃ possz dependere ad eundē terminũ vt ad psonã vbi. ¶ Sz dicereť q̄ vtraq̃ est psonabilis lz bēant entitatē vel dependētiã alteri⁹ rõis:ꝛ iõ vtraq̃ põt vniri psone:nõ sic nã nõ psonabilis. ¶ Cõtra istõ. si vbũ eēt ypostasis idependēs ꝛ nõ psona possz termiare dependētiã nãe nõ psonabilis.igiꝫ cũ nihil tollaꝫ ab ipso qõ p se faciat ad rõnē terminãdi dependētiã alterius per ꝟ qõ est psona adhuc poterit termiare. Nec tñ segtur q̄ nã assumpta lapidis psonareť:qz psonari nõ tñ dic̄ vniri sz sic vniri:ita q̄ ille modus respic̄ fundamētũ vnituz siue assumptũ.siue iste modus sit itrinsecus illi vniõi siue mal'r se habeat ad illã.possz.n.bñ poni q̄ rel'o bēret aliquē modũ itrinsecũ causatũ tñ a fundamēto q̄ si iste modus supadditus p hoc q̄ est esse psonabile nõ sit itrinsecus rel'oni:tñ vt vnio significaꝫ p hoc nomen psonatio necessario cõnotaꝫ ille modus.est aũt modus iste q̄ fundamētũ natũ essz in se psonari si nõ sumereť ab alio.ꝛ si g̃ nã būana ꝛ lapidis ꝓueniãt in rõne dependētie ad ypostasim:tamē qz nõ ꝓueniũt in rõne talis modi dependentie iõ nõ pñt ambe psonari. ¶ Alig tñ dicũt q̄ hoc est p ꝑter distinctionē ypostasis ꝛ psone in vbo qõ sibi põt aliqd vniri in rõe ypostasis vt lapis ꝛ tñ nõ in rõne psone. ¶ Cõtra.sic̄ dcm̄ est di.8.p̄.li.in deo nõ est ordo aliquarũ realitatũ quarũ vna ꝺbat aliã:qz tũc nõ essz perfecte simplex ꝛ ista est rõ quare deus nõ est in genere. igiꝫ nõ est in eo aliq̃ realitas a qua sit ypostasis ōtermiabilis a realitate a qua est psona:īmo nulla oīo alia ꝛ alia est realitas f̄m distinctionē ex parte rei a qua sit ypostasis ꝛ psona.Omnis aũt vnio realis est ad terminũ realē ꝛ f̄m q̄ realis.nõ igiꝫ põt esse vnio realis ad ypostasim ꝛ non ad psonã cũ nulla sit ibi distinctio realis:ꝛ iõ non dico nãm illã irrõnalē non psonari ꝛ nãm nr̃am psonari ꝑter aliquã distinctionē realē ypostasis ꝛ psone in termio dependentie:sz ꝑter distinctionē realē rel'onũ p modos quos bñt a fundamētis:vel saltē q̃s cãnt fundamēta.

Ad questionem igiꝫ q̃tum ad p̄mũ arᵐ ꝺcedo q̄ nõ icludit ꝺdictionez nãm natã frui vniri vbo ypostatice ꝛ nõ frui eo:ꝛ ꝟ si ponaꝫ posse assumi sine habitu creato sic̄ ponit opi.īprobata.si aũt ponereť q̄ nec̄io ad hoc q̄ assumereť oporterz q̄ haberet habitũ gl'ie hꝺ necessitatē nõ video ꝑter rationē positã ꝺ opi.p̄dictã. ¶ Quãtũ ēt ad zᵐ arᵐ ꝺcedo rõnē fcãm ꝺ opi.qz nã creata põt dependere nõ tñ dependentia cãti ad cãm sed dependētia ypostasibilis ad ypostasim:qz nõ bz aliqd in se p qõ repugnet sibi sic dependere.ꝛ vbum potest terminare istam dependentiam:qz ꝛ si non sit in eo distincta ratio ypostasis ꝛ persone:tamē ita perfecte habet qcqd regritur ad personã ꝛ ypostasiz vt terminet sic̄ si nõ esset persona.

Ad argumenta p̄ncipalia. ¶ Ad p̄mᵐ cũ arguitur q̃z tũ ad p̄mũ membꝝ diuisionis de ꝓparatiõe duaꝝ vnionũ in se. ¶ Rñ:ꝛ dico q̄ ista est maiꝛ q̃z tũ ad actũ p̄mũ:qz p hãc cõicaꝫ eē psone assumẽtis nãe assumpte.ꝛ ēt mõ de facto ista includit aliã vnionē que est ad actũ zᵐ ꝛ ꝺpari:sz de possibili si separareť illa essz maiꝛ q̃z tũ ad opõnē. ¶ Uel magl ꝑpe loquẽdo põt dici q̄ neutra est maiꝛ alia:qz sunt alteri⁹ rõnis ꝛ cũ neutra nec̄io icludat aliã põt vna esse sine altera. ¶ Ad Aug.ꝺcedit q̄ est summa gr̃a in ista vnione: qz summa gratuita cõdescensio volũtatis dine que fuit p̄nᵐ assumptiõis.nõ est aũt summa gr̃a habitualis ex vi vnionis in ista vnione:lz de facto ista concomiteť istam vnionez.vnde auctoritas Aug.põt exponi de facto:qz logtur de rebus post tempus ortis q̄ iter illas summa gr̃a est i vnione nãe nostre ad vbum dinuz. ¶ Per idez põt dici ad illam auc̄tatem Aug.iz.de tri.ibidē.c.9.vbi arguit per locũ a miꝛi.vez est gdem q̄ minus videť eē possibile filiũ dei esse real'r filiũ hois q̃z filiũ hois per gr̃az posse esse filiũ dei. ꝛ ideo si hoc est possibile multo magl ꝛ istud.nõ tamen necesse est q̄ si filius dei est filius hois q̄ ille idem filius hois sit filius dei per gr̃am:forte.n.negareť de eodē determiate.īmo nec ꝺcedit q̄ xp̃s sit filius dei adoptiuus:sz segtur q̄ aliqs alius possz esse filius dei p gr̃az:qz ad aliquē idetermiate fiebat illa ꝓparatio nõ ad istũ vel illũ determiate. ¶ Ad rõnē ꝓbantē xp̃m ipeccabilē vel nãm assumptã q̃z cũq̃ al'r de⁹ diceret peccabilis ꝛ dãnabilis ꝛ ꝺyabolus ꝛc̄.que videnť horrēda. dico q̄ sicut bñs lumē gl'ie ꝛ charitatē cõsũmatã nõ põt peccare:nõ qz ista formal'r repugnēt pctõ sic̄ nec act⁹ primus repugnat opposito actus scõi ꝓtingēter cãbilis: sed qz de põ ordinata deus nõ põt nõ coagere ad act⁹ scõos ꝑpetue visiõis ꝛ fruitõis: q̄ act⁹ repugnãt pctõ:sic ös nãe vnite sibi psonal'r nõ põt de põ ordinata nõ dare sũmaz charitatē:ꝛ vlteri⁹ sũmã fruitionē que excludit pctñ.et sic ex hac vnione est ipeccabilis nõ formal'r sz vtualiter dispositiue dispõne remota:lz nec̄io respcũ dei agẽtis sic̄ nec̄ium est aliquē btñ nõ peccare. ¶ Ad scõaz ꝑbõnē. Ad Anſel.dico q̄ scõs hõ:qz deus de ꝺgruo replebať sũma gr̃a p quã esset impeccabilis:ꝛ hoc nõ decebat p̄mũ hoīez:qz nõ erat deus.s.repleri tanta gratia.nõ igiꝫ ex vi istius vnionis ponit Anſel.istã ipeccabilitatē nisi de congruo:qz illã ꝺcomitaꝫ plenitudo gr̃e.

Cum arguitur ꝺ aliud mẽbꝝ de nã nõ itellectuali pz rñsio ad p̄mũ q̃l'r diceretur ypostasiari vel sustentari non tamen personari ꝑter differentiam illius dependentie que dicitur ypostasiatio vel sustentatio ad illã dependentiã q̃ dr̃ psonatio. ¶ Ad aliã q̃ ē de cõicatiõe idiomatuz aliqui negant ꝺñam:sz cũ rõ hꝺ cõicatiõis sit q̄ suppositũ recipit p̄dicationē in ꝺcreto illi⁹nãe in q̃ subsistit:ꝛ si subsisteret in nã lapidis nõ vr̃ rõ q̃re lapis nõ p̄dicareť de eo dicẽdo de⁹ est lapis.sic̄ mõ dr̃ q̄ de⁹ est hõ ꝛ equal'r vtraq̃ est vera. ¶ Sz cũ vlteri⁹ inferť illa essz pfectio cõicatio: qz q̃lz pars lapidis est lapis ꝛc̄.dico q̄ ps lapidis ꝛ si recipiat p̄dicationē lapidis in cõi sic̄ pars homogenea vel subiua ī suo toto:nõ tñ recipit p̄dicatiõez illi⁹ cui⁹ est pars ītegralis.sic̄ nec totũ ītegrale p̄dicaꝫ de pte ītegrali:vt nõ dicimus q̄ paries ē dom⁹.tũc.n.vbũ essz lapis nõ in vli:sz hꝺ lapis aliqs tot⁹:ꝛ qz nulla pars lapidis essz ille hic lapis iõ nulla ps lapidis p̄dicaretur de eo.

Ad argumenta ꝓ opi. ¶ Ad p̄mum q̄ multipliciter deficit:qz istud obiectum non necessario īmutat intellectum creatum: ꝛ p cõsequẽs voluntas non necessario fruiť:ꝛ maxime si voluntas nõ nec̄io habet habitũ supernaturalē quo fruať.

¶ Ad aliud de essentia ⁊ potẽtys dico. ꝙ creatura non põt btificari in se: qz nõ est bonũ ifinitũ: in bono aũt infinito btificaꝛ ꝛ vt in obo qõ attigiꝫ ꝓ opões potẽtiaꝫ nõ vt tale bonũ est ꝓficies eẽtiã eiꝰ q̃tũ ad actũ ꝑmuz. Jõ ġ btitudo poꝯ redũdat in eẽtiã: qz qñ est in põ est in eẽtia sic̃ nata est eẽ ibi: qz mediãte põ nec formaliꝛ ẽ ibi redũdãtia q̃si realiꝛ sit ibi alia btitudo ab illa q̃ est in potẽtys. ɔcedo igiꝫ ꝙ essentia nõ põt btificari vt distiguiꝫ a potẽtys. ¶ Et cũ ɔfirmaꝫ rõ ꝙ btitudo est in eẽtia. ꝑimo oppoᵐ hꝰ est ꝓbatũ di. 26. scõi li. Et cũ ꝓbas ꝙ ipsa ẽ supꝛemũ in aia. dico ꝙ si sit oio idez potẽtys ipsis tũc nõ est ordo excedẽtie in re. Si aũt ẽ aliquo mõ fundamẽtũ põꝫ: tũc lz sit supmũ rõne actꝰ ꝑmi: tñ nõ ẽ nata bꝛe actũ zᵐ supmũ: nec ꝓ ɔñs attigere bonũ supmũ extrisecũ nisi mediãte põ: qz illõ nullo⁹ attigiꝫ nisi ꝓ opõnẽ poꝯ. est igiꝫ btitudo in supmo vꝫ ẽ sic̃ nata est eẽ in eo nõ est aũt nata eẽ in essentia nisi mediãte põ. ¶ Et si arguas ꝙ illabitur eẽntie igiꝫ potẽtys. ⁊ per ɔñs est in potẽtys mediãte eẽntia. ¶ Rñ: dico. ꝙ vꝫ est q̃tũ ad actũ ꝑmũ ad dãdũ eis esse. qcqd. n. est ī nã bumana aliq̃ mõ depẽdet ad esse vbi: sz nõ oz ꝙ illabaꝫ ad dandũ opõnẽ supnãlez illi potẽtie mediãte essentia. ¶ per ħ pz ad arᵐ adductũ ꝓ opi. q̃tũ ad zᵐ arᵐ ꝙ sicut ve illapsus spãlis ẽ ad eẽ quo. s. nãe create cõicaꝫ eẽ vbi: ita nec̃io est illapsus spãlis ad opari. quo. s. vbũ possit opari opões illius nãe vt sic̃ verbũ diceꝛeꝫ esse ignis si assumpsissz nãm ignis ita diceꝛetur calefacere calefactiõe ignis: sz nõ oz illapsum esse ad opões repugnãtes tali nãe sic̃ sunt opões beatifice vt itelligere ⁊ velle sic̃ in illapsu gnãli deus illabiꝫ cuilibet creature ad eẽ ⁊ opõnez sibi ɔueniẽtẽ: ñ tñ ad aliq̃ opõnẽ sibi discõueniẽtẽ vel excedentẽ nãm. ¶ Ex ista. q. apparet ꝙ nõ est aliqõ mediũ nec̃itatis in assumptiõe nãe bũane ad vbũ. puta neq; aia nata frui mediat iter carnẽ ⁊ verbũ: qz ex zº articulo nã non itellectualis possz ĩmediate assumi: nec gra ẽ ĩmediate mediãs iter ista: vbũ. s. ⁊ nãz natã frui: qz possz nã assumi sin̄ ħ ꝙ bꝛet bitũ gre

¶ Assumpsit ġ dei filius carnẽ ⁊ aiam: ħ carnem mediãte aia: vnitum est carni ꝑ mediuz itellm vbum dei. Tante enī subtilitatis atq; simplicitatis est dina essentia: vt corpori de limo terre formato vniri nõ cõgruerit: nisi mediãte rõnali essentia. Illa aũt vnio ieꝛplicabilis est adeo vt ẽt Joãnes ab vtero sanctificatus: se nõ eẽ dignũ fateaꝫ soluere corrigiã calciameti Jesu: qz illius vnionis modũ inuestigare: aliꝫsq; explicare nõ erat sufficiens. Non sunt ġ audiendi: qui nõ vez hoiem filiũ dei suscepisse dicunt: neq; natũ de femina: ħ falsaz carnẽ ⁊ imaginẽ corꝛis simulatã ostẽdisse videntibus. Jn quẽ errorez ꝓrumpunt: qz timẽt qõ fieri non possit. s. ne hũana carne veritas ⁊ suba dei inqnetur: ⁊ tñ ꝑdicant istum visibilẽ solez radios suos ꝓ oẽs feces spargẽ: ⁊ eos mũdos ⁊ sinceros seruare. Si ġ visibilia mũda visibilibus imundis cõtingi possunt ⁊ nõ coinquinari q̃tomagis icõmutabilis ⁊ inuisibilis veritas ꝑ spm̃ aiam: ⁊ per aiam corpus suscipiens: totũ hoiez sine sui cõmutatione assumpsit: ⁊ ab oibus ifirmitatibus liberauit. Ecce hic dic̃ dei sapiam ꝑ spm̃ assumpsis

se aiaz: ⁊ ꝑ aiam corpus. Spũs. n. scũs pars anime supioꝛ: ⁊ maioꝛi siltudine deo ꝓpinq̃t q̃ aia. s. ipsa eadẽ ħz iferioꝛẽ ptẽ: ⁊ aia magis q̃ corpꝰ. ⁊ ió nõ icõgrue aia dr assumpta per spm̃: et corpus per aiam. ¶ Nõ. II.

¶ Arca secundum arguiꝫ ꝙ nõ. qz vbũ assumpsit carnẽ mediãte aia ħz Damn̄. li. 3. c. 6. ⁊ Aug. de agone xp̃iano. c. 6. ⁊ ẽ in lꝛa. c. ii. ¶ Jtez ps est ꝑoꝛ toto via gnõnis sic̃ icõpletũ ɔpleto ħz Lõmẽta. ꝑ phy. ġ silr in assumptiõe: qz eo ordie assumebantur quo nate erãt assumi. ¶ P̃. ꝑ est a q̃ nõ ɔuertiꝫ subsistẽdi ɔña: sz segtur assumpsit totũ. ġ assũpsit ptẽ nõ eꝑ. ġ. ¶ Itẽ si assumpsissz ꝑ totũ. ġ aliqñ dimissz qõ semel assumpsit vt in morte. ɔñs vr falsum. ⁊ ɔ̃ Damn̄. c. 73. vel 5z. ¶ Itẽ de medio extriseco arguo sic. nã bũana nõ potest vniri vbo vnione btifica sine bitu gre: ⁊ ħ: qz taz ipa vnio q̃ terminꝰ vnionis excedit facultatẽ nãe create. ġ cũ ista magis excedat: qz ista est sũma gra ħm Aug. iz. tri. c. 19. segtur ꝙ ista nõ poterit fieri sine gra. ¶ Cõtra. si ħ vnio ꝑmo fieret ꝑ ptez vel ptes nõ est vnica assumptio. ¶ Itẽ tũc ꝑus fuissz aia q̃ hõ. ¶ Itẽ q̃tũ ad zᵐ arguiꝫ sic. qz illapsus gnãlis est cuicũq; nãe ħm esse eius ꝑmuz nõ per aliquẽ habitũ mediuz ī illa nã. igitur silr illapsus iste spãlis est ꝑmo huic nature.

In ista questione. pz. ꝙ sunt duo artic. vnꝰ de medio intrinseco. s. an pars aliq̃ fuerit media iter vbum ⁊ ptẽ aliã vel ptes. vel an pars vel ptes fuerit mediũ iter vbũ ⁊ totũ. ¶ Scõs articulus est de medio extriseco. i. an gra mediet iter naturã istã vnitã ⁊ terminũ vnionis. ¶ Quãtũ ad ꝑᵐ arᵐ dr ꝙ assumpsit corꝑ mediãte aia: ⁊ ħ sic expõiꝫ: ꝙ ꝑ aia est assumpta a vbo ⁊ in zº istanti nãe vnit corꝑi: ⁊ ꝑ ħ in eodẽ zº istanti vbũ vniuit sibi corꝑ personaliꝛ mediãte aia quã ꝑ sibi vniuit. silr de ptibus ɔpatis ad totũ dr ꝙ ꝑus sunt assumpte ordie executiõis: sz totũ ꝑmo assumpsit ordie itentiõis: sic̃ totũ sic est ꝑus ptibꝰ suis ⁊ assumptio eiꝰ sic̃ ⁊ creatio ꝑus itendebaꝫ. ¶ Cõtra ꝑmũ istoꝛ. s. de aia respcũ corꝑis arguo. qz vr sequi ꝙ xp̃s non sit ꝑ hõ. sic. n. arguit ɔ opi. magri snie. ꝙ xp̃s nõ fuerit hõ in triduo: qz assumẽs non est hõ nisi qz assumptũ est hõ. qõ exponi põt si bñ itelligaꝫ: qz assumptũ est nã bũana. igiꝫ si ꝑ assumptũ nõ est nã bũana: sz ps nãe bũane assumẽs nõ erit ꝑ hõ. ⁊ sic̃ ī istãti assũptiõis se bũit ad totũ ⁊ ptes: ita ⁊ mõ. igiꝫ ⁊ mõ nõ est ꝑ hõ. sic̃ soꝛ. ẽ ꝑ hõ. qõ vr icõueniẽs: cũ nõ sit aliq̃ rõ a pte ꝑdicati alia ħ ⁊ ibi. sz sit alius modus ꝑdicãdi sic̃ tãgeꝫ di. 7. ¶ Immo zº: vr seq ꝙ xp̃s nõ sit hõ. ꝓbo: si accñs eẽt ɔpositus ex ptibꝰ eẽntialibus põli a. ⁊ actuali b. subz nõ denoiareꝫ ab accñte: qz denominareꝫ a solo b. naz si sic a. esset subm respectu accñtis ɔpositi ex a. ⁊ b. qz a. actualiꝛ denoiaretur a. b. igiꝫ a simili nã bumana ɔposita ex aia ⁊ corꝑe nõ dr õ vbo denominatiue ꝓpter solã vnionez aie ad ipm vbum: qz vnio dz esse rõ talis denoiationis. ¶ Itẽ de rõne psone est incõicabilitas. ⁊ hoc in rõne quo sic̃ frequenter expositus est hoc magis cõuenit mãe q̃ forme: qz in toto forma cõmunicaꝫ mãe vt dans esse. igiꝫ sic̃ in natura in se personata magis appꝛopꝛiatur incõmunicabilitas ista corꝑori q̃ aie: ita q̃ personatur in altero per ꝑius videꝫ si sit ibi aliqs ordo terminari ipa dependentia corꝑoris vt sit subsistẽs q̃ ipsa dependentia anime. ¶ P̃ tertio. corꝑ natũ est in se subsistere ⁊ non ꝓcise ex hoc ꝙ anima informans ipsuz subsistit in se. ergo non suppletur istud in corꝑoꝛe nisi ipsum ĩmediate assumatur. est eniz corpus capax talis assumptionis: sicut ⁊ subsistentie in se, stante

igiť ista vnione aie ad verbū cū per eā corpus nō sit īmediate assumptū:stat potētia in corpore vt assumať a pre: ⁊ ita idē bō assumeť a duabus psonis:qō vr esse īconueniēs:ga sic nulla psona eēt bō:⁊ tñ ex illis ptib⁹ est bō qñ vniunť.igiť eēt bō ⁊ nō psona nisi sit psona in se:qō est incōueniēs:ga tūc ptes duplr hypostasiarenť.s.intrinsece ⁊ extrinsece. ¶ P.tūc in morte fuisz noua assumptio:ga tunc corpus fuit īmediate vnitū verbo ⁊ nō per animā. ¶ P. ꝓpter illas duas vniones nō fuit bō sicut ostēsuz est in z^a rōne.ergo regriť z^a que sit totius primo propter quā z^am verbū sit homo:sz illa sufficit sola sine alys duabus.igiť ille due superfluunt.

Ideo quantuz ad istū articulū pōt distigui ō medio. Sic.n.iter agēs ⁊ actū vel effcīm aliqd pōt poni mediū vl vt qō sic agēs primū iter agēs remotū ⁊ effcīm: vel vt q̄ sic forma agētis. Ita iter recipiens ⁊ receptū pōt poni duplex mediū.s.qō ⁊ q̄. sicut.n.aliquid pōt esse alicui rō agendi:ita aliqd pōt eē alicui rō recipiēdi.⁊ illud respectu receptōis accītis potest esse qñq; ꝓpria forma recipientis. sicut subm p propriā formā vt p rōnem ꝓpriā recipiendi recipit ꝑmo ꝓpriā passionē. ¶ Ad ꝓpositum pōt dici q; in ista passiua assumptiōe nāe humane ad verbū nullū fuit mediū qō. inter verbum ⁊ ipsam nām:sed tota nā fuit sic īmediate assumpta:qō ꝓbať sic.Quia qō est in se ꝑmo psonabile si sibi dimitteret hoc in alio ꝑmo psonať qñ assumiť:quia psonalitas dina supplet psonalitatē ꝓpriā. tota nā est ꝑmo ⁊ īmediate hoc mō psonabilis in se si sibi dimittať ⁊ nō ps vel ptes.igiť ⁊c. ꝓbō maioris:ga in eodē istanti nature in quo in se psonaretur si sibi dimitteret persona in alio vel ab alio:ga nec añ illud istās est natuz assumi:ga nō ꝑus fuit nā singularis nec post illud istās assumiť:ga tūc essz psona in se.minor ꝓbať: ga in eodē istāti nature in quo mā ꝑcedit totū vel forma neutrū natū ē esse psona:sz tūc ꝑmo qñ ex istis vnitis ē tota nā.tunc ipsa tota ē psona in se si nō impediať ab assumēte. z^o mō loquēdo de medio.s.quo.pōt ꝓcedi q; aia ē mediū ī ista assumptiōe:⁊ hoc respectu toti⁹:ga ē formalis rō bui⁹ nāe quia hec nā ē vnibilis sicut ipsa ē qua formal'r bō est risibilis nō tñ vt ꝑn^m effectiuū:sed vt subm ꝓximū: ⁊ sicut ē forma ipsius subiecti:ita pōt esse forma ꝓstituēs hāc nām:⁊ tñ ē toti nāe rō ꝓpria recipiendi istā vnionē: ga ē rō propria ꝓstituēs ipsuz totū receptiuū huius vnionis: nec ꝓpter hoc opz aiam ꝑmo assumi vt qō. sicut nec ipsa ē risibilis:vt qō. sz ipsa sit quo bō ē risibilis. ¶ Et ꝓp istā rōnē mediādi vere pōt dici assumi tota nā p aiam: ita q; ly p:sz respcū ꝑdicati dicat circūstātiā cāe q̄si mālis: tñ respectu ei⁹ qō determiňať p ipm dicit cām formalez sicut ⁊ ħ.bō p aiam rōnalē ē risibilis notať forma subiecti eē q̄si māle respectu ꝑdicati hoc etiā modo pōt concedi q; anima mediat inter carnē ⁊ verbū:ga aia est forma nāe totalis ꝑmo assumpte cui⁹ nāe caro est pars.⁊ ideo illud quo tota nā ē assumptibilis ⁊ assumpta est quo caro suo modo est assumptibilis ⁊ assumpta.

Sed hic est vnuz dubiū q̄tū ad ꝑ^m membz distictiōis qd sit ista nā q̄ ꝑ dr assumi.an. s. sit aliqō ens aliud a ptib⁹.Cōmētator ꝑ phy.ꝓmēto.17.vr dicere q; totū:sz sit aliud a ptibus siue a qualibz pte seorsuz:nō tñ ab oibus ptibus simł:⁊ si ita essz cū ista assumptio realis nō sit nisi rei:nihil aliud essz totū assumi q̄ oēs ptes assumi. Si etiaz sit aliud ens ab eis:dubiū est an sit aliud alia entitate positiua absoluta vl relatiua: ⁊ z^o an sit aliq̄ forma alia a forma que ē pars totius. ¶ Quātū ad ꝑmū oňdo q; totuz sit ens aliud ab oibus ptibus ꝓiunctis ⁊ diuisis.ꝓbo:ga al's nō esset dr̄ia totius qō est p se vnū ad totū qō est vnuz aggregatione vt cumulus vel aceruus:qz istud totum scōm est sue partes.8^o meta.ꝓňs vr icōueniēs.tū ex eodē.8.tū qz ēt vnū p accīs est magis vnū q̄ illud aggregatiōe ⁊ min⁹ vnuz q̄ totū vnū p se ⁊ tñ vnū totū p accīs nō est sue ptes qz ꝑm ꝑbm.7^o meta.c.de vnitate diffōnis. Jn hoc bō albus est vnū aliqd:qz albedo ineſt boi: nō aūt essz tale totū si nō ifozmaret. ¶ P.per se terminus ad quem gnōnis est aliqd habēs entitatē ꝓpriaz:qz gnō est ad esse ꝓpriy termini:sed totum est ꝑmus terminus ad quez gnōnis non altera pars imo si vtraq; pars preexistat ⁊ de nouo vnirenť nil minus eēt generatio vel ꝑductio ipsius compositi:sicut in resurrectiōe dato q; taz aia q̄ corpus preexisteret ꝑz suas entitates adhuc fieret resuscitatio ad esse totius compositi non aūt ad esse corporis vel aie nec ad ambo ista.igiť ad aliqō z^m ab istis. ¶ Tertio pōt argui a sili de corruptiōe ꝑm arg^m ꝑbi.7^o meta.in fine. qz manet a.⁊ b.⁊ nō manet ab.⁊ idem realiter non potest manere ⁊ non manere.ergo ab.est aliud realiter ab.a.⁊ b. igitur cum sic in omnibus compositis per se rationi partiū nō repugnet vt ille maneant ⁊ totū non maneat aliqua erit entitas propria ipsius totius alia ab entitatibus partiū. ¶ Item quarto.al'.nihil esset per se causatū a causis intrinsecis materia.s.⁊ forma:qz iste cause causant hoc cōpositum:quia sunt partes causati:sed iste nō sunt partes neq; alterius earū neq; ambaruz:quia neutra est causata nec ambe:qz sunt ꝑme cause ⁊ ꝑma ꝓncipia rei.igiť ⁊c. ¶ Jteꝛ sequeretur gnto.q; nullū ens eēt cui p se ineſſet ꝓpria passio vel ꝓpria opatio vel qōcūq; accīs ꝓpriuz illius spēi:qz hec nō sunt māe nec forme.

De secundo dico.q; ēt est aliud ens ⁊ alia entitate absoluta:qz solus respect⁹ non sufficeret ad hoc q; totuz dicereť per se vnum:qz in toto vno per accidens est per se respectus ⁊ essentialis partis ad partem:vt patet de dependentia accidentis ad subiectum. Similiter quiditates omnium absolutorum vt includentes materiam ⁊ formam:⁊ vt diffinibiles:quia vt sic sunt species generis absoluti non sunt tantum formaliter entia respectiua: quod tamen oporteret si entitas propria totius esset respectus. Hoc etiaz concludůt rationes facte ad ꝑmum articuluz: quia neq; generatio aliqua est per se ad respectum vt ad terminum ad quez nec etiaz corruptio est a solo respectu vt termino a quo: neq; cause absolute sunt solius respectiui cause:neq; ꝓpria passio consequitur totum precise inquantum respectiuuz:neq; propria operatio vel aliud accidens absolutum:nec tandem videtur possibile posse assignare differentiam specificam omnium quiditatuz:quia non videtur possibile tantam ponere differentiam respectuuz inter partes vnitas quantum etiaz ad propositum non videť q; respectus sit propria rō fundandi relationē vnionis ad verbum:quod tamen oporteret ponendo totum ꝑmo assumi ꝑm predicta si entitas totius vt distincta a partibus non poneretur esse absoluta.

Quantum ad tertium articuluz.dico q; si intelligatur in toto preter formaz partis cuiusmodi est in boīe aia ītellectiua esse aliā formā q̄si supueniente illi que sit ēt aliqd ipsius totius:⁊ tñ dr forma toti⁹ distiguēdo eā ꝺ formā ptis:qz ꝓpletius ꝓstituit totū q̄ illa alia for^a: iste ītellect⁹ ē falsus:qz tūc eēt in boīe aliq̄ for^a ꝓstituēs boiem pfectior aia ītellectiua:qō ē icōueniēs.Sil'r si initať rōi accepte ex vnitate toti⁹.puta qz ex mā ⁊ forma q̄ est pse nō fieret vnū nisi p aliquā aliā formā vniētez illas ptes q̄ sit for^a totius.ista rō ꝓcluderet ꝓcessuz in īfi^m:qz ēt de ipsa q̄ro quō facit vnū cū mā ⁊ forma ptis.si ex se:ita pt ꝓcedi de for^a ptis q; ex se sit nata facere vnū cū mā: si p

T.c.15.

T.c.ii.⁊ .12.

T.c.60.

aliud pcessus in infinitū. ¶ Ideo dico q̄ vltra formam que pficit mäz vltimate: ⁊ dr̄ forma partis: nō est necesse ponere aliq̄ formā quasi pficientē taz mäz q̄z formā: ga materia ⁊ forma in toto nō sunt partes eiusdez rōnis siue elemēta perfectibilia ab aliquo actu 3°. sed vnuz est ppriū pfectibile: ⁊ aliud ppzius actus: ⁊ hec est pcisa rō
T.c.15. quare faciunt vnū p se. ex. 8. metaph̄. ¶ Si tñ itelligat forma totius nō aliqd constituens totū: sed ipsa nā tota vt quiditas. hoc modo cōcedi bene pōt q̄ forma totius sit alia a forma partis: ⁊ q̄ nā vel quiditas possz dici for
T.c.2. ma. pz ex pho. 5. metaph̄. capl'o de causa: q̄ autē sit alia a forma partis pz ex pmo arti. 3 tacto. ¶ Sz respcū e° est forma: ¶ Rñdeo ⁊ dico q̄ respectu toti° compositi nō quidē forma i formās: sed forma qua compositū est ens gditatiue. ⁊ hoc modo totū est ens formal'r forma toti°. sicut albū dr̄ albū albedine: nō quidem q̄ forma totius sit quasi causa ipsius totius cuz mā ⁊ forma partiali causans quasi totū: sed est ipsum totū pcise consideratū ſm
Cap.1.⁊ inde illum modū quo loquit Auicē. 5°. metaph̄. egnitas ē tñ equinitas. ¶ Et si queras causas istius entitatis: dico q̄ ipa est 3ª a suis causis ⁊ causaliter est ab eis ⁊ nō ab alys. ⁊ quare tales cāe causent ⁊ cōstituant entitatez tertiam aliam a se que sit per se vna ⁊ alie nō constituunt: non est ratio nisi ga iste entitates causaruz sunt tales: ⁊ alie sunt alterius rōnis: qđ pz̄ bus inuit. 8. metaphy. vbi respōdens ad. q. de vnitate compositi quo mō fiat vnū per se ex materia ⁊ forma: assignat pro causa: ga hoc per se est actus: illud per se potētia: ⁊ sicut hoc est actus per se: illud potentia per se: ita hoc totū est vnū per se: ⁊ sicut hoc est actus per accidēs ⁊ illud potētia per accidēs: ita hoc totū constitutū est vnū per accidēs: quare aūt ista entitas est per se actus respectu vnius: ⁊ alia tñ per accidēs respectu alterius nō est ratio: nisi ga hec entitas est hec entitas: ga sicut inter calidum ⁊ calefaccere nō est mediuz in genere cause efficientis: ita nec inter istam formā. ⁊ sic in forma re est aliq̄ medium in genere cause formalis. Sicut. n. calidū: ga calidum calefacit: ⁊ nō ppter aliquid aliud: ita anima iquātum aia sic perficit ⁊ sic constituit. ¶ Sic g̃ pz quātum ad istū articulū quid sit mediū congruitatis vnionis nature humane ad verbū: ga natura tota ex partibus qđ est quoddā ens absolutum 3m aliud a partibus vtriſq̄ ⁊ ambabus cōiunctim ⁊ diuisiz. ¶ Et ideo illud cōmentatoris fallit in ista materia sicut in alys: ga non distinguit iter illud quod est per se ⁊ illud qđ necessario concurrit. ad esse quidē totius necessario pzeexigit vnio partium: nec tamē illa vnio est illud esse: ga vnio est respectus ⁊ esse illud est absolutum. sicut ad causationem alicuius effectus necessario pzeexigit ordo causaruz efficientiū: quādo sunt multe ordiate: ⁊ approximatio eaz: ⁊ tamē ille ordo vel illa approximatio nō est eē ipsi° effectus: ga ista sunt respectus tñ. hoc autem est absolutum Nec est iconueniēs aliqđ absolutū dependere vel pexigere vel saltē coexigere aliquo mō aliquē respcñ. vl'r eniz absolutū causatū a plibus causis nēcio pexigit vnionē ⁊ approximatōez illaz causaz i causando: ⁊ ita pōt hic eē q̄ tota entitas totius sit absoluta: lz necessario pexigat vel coexigat vnionē partiū absolutaz.

Quantum ad 2m articulū pncipalez de medio extrinseco ponitur q̄ gra in ista
.S.Bo. vnione fuerit mediū congruitatis. ¶ Cōtra hoc arguo pzi
na.lib.3. mo: ga in illo istanti nāe in quo nā psonaret in se si nō as
di.2.ar. sumeret in eodē instanti psonar̄ in alio quādo assumit̄.
3.q.2. hoc fuit declaratuz in pmo articulo: sed pus nal'r psonaret in se q̄ bret habitū gre: qz habitus est pn̄m opandi: ⁊ p cons pfectio ei° cui cōpetit opari. opari autē ē suppositi. igit̄ pus nāliter in se bret rōnē suppositi q̄ graz vl'bituz

aliquez q tñ est pn̄m opandi: igit̄ ⁊ qñ assumit̄ pus nal'r q̄ gra ista det̄. igit̄ nō est media. ¶ Et cōfirmat̄ ꝺ̄t. qz illud qđ est alicui° in se pus est eius q̄ qđ est ei° p accñs. sz si nā sibi fuisset dimissa fuissz psonata in se ex seipsa. igit̄ psonari p° nal'r cōpeteret sibi q̄ bit° ille accñtalis. ¶ Jtē Jo. p̄. vidimus gliaz ei° q̄si vnigeniti a pre. vbi vr̄ dre q̄ xpm esse vnigenitū pris sit. pria rō cgruētie q̄re ipe babeat plenitudinē gre. igr̄ pus erat nā subsistēs in vbo q̄ tāta gra sibi cōferebat̄. als videretur q̄ i aliq̄ istāti i q̄ nā nō erat vnita vbo cōferretur plenitudo gre. ¶ P̄. illa gra nō vniret formal'r. pz. igit̄ tñ se bret in rōne dispōnis in altero extremo: sed 3 est falsum: qz ipsa nā in qua est gra psonat̄: ⁊ p hoc omne accñs eius accñtal'r ⁊ mediate vnitur psone. igit̄ in ista vnione nullū accñs potuit esse mediū: sic nec albedo est me^m in vnione supficiei ad corpus.

Ad argumenta pncipalia. ¶ Ad pmuz pz responsio q̄ itelligēde sunt auctoritates de medio quo: ⁊ non qō. ¶ Ad 2m di°: q̄ aliqd pōt esse in se pus alio non cōparando illa ad 3m. sicut partes nāe mee sunt pores nā mea tota quo ad ordinē generationis vel executiōis: non tamē in cōparatione ad psonationē: qz ptes mee nō pus psonantur q̄z tota nā mea ⁊ ita ēt est de psonatiōe in psona extranea. ⁊ rō est: qz in illo instāti nāe in quo totū ē totū ipm ē psonabile in se vl' in alio. ⁊ iō gcqd pcedit ipm nal'r nō pcedit ipm in personalitate: qz vt pus non est personabile. ¶ Ad aliud dico q̄ non sequit̄. pus ſm ꝺñaz est pus nāliter. g̃ est pus causaliter. vel sic. aliqd dr̄ pus executiōe pozitate cause mālis. vel pus itentione pozitate cause formalis. sil'r ſz ph̄z in pdicamentis. pus causalitate pōt esse simul ſm ꝺñaz. eē nāq̄ boiez ſm ꝺñaz ꝺuertit̄ ad verā rei dfonē ⁊ econuerso: ⁊ tñ eē rei est pus cāliter. In eo. n. q̄ res est vel nō est: est oratio vera vel falsa. ita 3 pozitas in ꝺsequēdo potest stare cū non pozitate in causando: sicut vniuersaliter est in accñte ꝺñte multa necessario sicut calidū cōsequitur ignez ⁊ aerez: ideo sequit̄ vtrunq̄ illoz ſm ꝺñam: ⁊ tamē vtroq̄ illoz est posterius ſm causalitatē. ita in proposito partes assumi ⁊ si sequatur ad totuz assumi ⁊ non econuerso non tamē erit pus in causalitate. ¶ Possz tñ dici q̄ eo mō quo ptes assumunt̄ cōuertibilia sūt partes assumi ⁊ totū assumi. ¶ Ad aliud dico q̄ xps vere quādo fuit mortuus aliquā entitatē nō habuit quaz habuit viuus: nec tamē deposuit nām quā assumpsit q̄tum ad partes essentiales illius nāe: ⁊ ita intelligit Damas. parz ibi. c. 73. vbi vult q̄ aīa ⁊ corpus in morte non erāt in pria yposta si: sed in yposta si verbi. ¶ Sed restat vnum dubium: qz videt̄ q̄ in morte fuerit noua assumptio partis in se que pus nō fuit vnita. ¶ Ad vltm dico q̄ si accipiatur gra p gratuita dei voluntate deus dr̄ ex gra operari omne illud quod nō includit̄ in nā rei sed magis excedit facultatē eius. ⁊ hoc modo: qz facultatē nāe humane excedit subsistere in verbo ideo gratuite de° hoc operatur ⁊ ex gratia summa: qz sūma gratuita cōdescensione cōfert nature illud ad qđ minime potest ex se attingere: ⁊ quod maxime illaz excedit. Sed si intelligatur gra p habitu creato i formante: lz illa concomitet̄ nām vnitā: nō est tñ nēcia ad vnionē. ¶ Et tūc cū arguit̄ q̄si a minori q̄ ipsa ē nēcia ad vnionē beatificā. g̃ ad istā. dico q̄ nō sequit̄: qz vnio beatifica est p opōnē ⁊ actū 2m in quez nō pōt aīa nisi habeat formā. Jsta vnio est ad esse pmuz ad qđ nō psupponit̄ aliqđ accñs in natura vnita: sic etiā ad esse pmū supnāle qđ habeat̄ p habitū gre non requiritur aliqđ eleuās nāz. sic. n. eēt pcedere in infinitū vt semper vnū supnāle disponeret ad aliud: ⁊ sicut illud qđ ibi dat actū pmū posset imediate pficere nāz: ita 3 eē a verbo cōicatū pōt esse imediatū pncipiū vnionis.

¶Si aũt q̃rit vtꝝ verbuꝫ carnẽ sil̃ ⁊ aiaꝫ assũpserit: an prius aiaꝫ q̃ carnẽ: vel carnẽ q̃ aiaꝫ: ⁊ vtꝝ caro illa prius fuerit i vtero virgis cõcepta: ⁊ postea assũpta. Uerissime ⁊ absq; vlla ambiguitate dr̃: qr exquo deꝰ hoiez assũpsit: simulq; sibi vniuit aiaꝫ ⁊ carnẽ: nec caro prius fuit ꝛcepta: ⁊ postmodũ assũpta: ſz i ꝛceptione assũpta: ⁊ in assũptiõe ꝛcepta. Ūñ Aug. i lib. de fide ad Petrũ. Firmissime tene: ⁊ nl̃ latenꝰ dubites nõ carnẽ x̃pi sine diuinitate cõceptã i vtero virgis priusq; suscipeť a verbo: ſz ipſz x̃bus deũ sue carnis acceptiõe ꝛceptũ: ipsaq; carnẽ verbi icarnatiõe ꝛceptã. Idẽ in lib. de tri. Nõ eẽt dei hominúq; mediator: nisi eẽt idẽ deꝰ: idẽ hõ in vtroq; vnꝰ ⁊ verꝰ: quã seruilem formã a solo filio suscepta tota trinitas cuiꝰ vna ẽ volũtas ⁊ opõ fecit. Nõ aũt in vtero virgis priꝰ caro suscepta ẽ: ⁊ postmodum diuinitas venit i carnẽ: ſz mox vt x̃bus venit i vtꝝ: seruata veritate ꝓprie nãe fcm̃ ẽ caro ⁊ pfectꝰ hõ: ⁊ i veritate carnis ⁊ aie natus ẽ. De hoc ẽt Gregoriꝰ i moralibꝰ ait. Angelo nũciãte ⁊ spũ aduenieñte: mox x̃bũ i vtero: mox itra vtꝝ verbuꝫ caro. Nõ. III.

¶Circa tertiũ arguiť q̃ sic. qr corpꝰ x̃pi erat generatũ ex purissimis sanguinibus beate virginis ſz Dama. li. 3. c. 38. corpus gnãtũ ẽ dẽſius sanguibꝰ ex gbꝰ gnãtur ſz Dama. c. 38. ğ minorẽ locũ occupat ⁊ per ꝛñs formationẽ vel ꝛceptionẽ vel gnãtionẽ neẽio ꝛcomitaťmotꝰ localis. ille nõ est in istãti: igiť nec cũ incarnatiõe q̃ fuit in istãti: nõ post: igiť ante. ¶Ꝑ. corpus organiçatũ erat alteriꝰ figure q̃ sanguis ex quo gnãbať: igiť occupauit aliũ locũ. igiť illa formaꝰ regrebat motũ localẽ: igr̃ in tpe. ¶Ꝑ. oĩs suba gnãbilis ⁊ corruptibilis q̃ nõ creať ꝓducit p mutationẽ. tota nã assũpta a x̃bo ẽ gnãbilis ⁊ corruptibilis: ⁊ nõ imediate creabať: qr fuit ex sanguibꝰ: igr̃ ꝓducebať p mutationẽ: ⁊ p ꝛñs ps potẽtialis illiꝰ totiꝰ mutabať ad formã eiusdẽ totiꝰ: igr̃ prius fuit sub ꝓuatiõe oppoſita illi forme: ⁊ x̃ ꝓus tpe: qr oppoſita ꝓuatiue nõ pñt sil̃ tpe eẽ in eodẽ. ꝓus igitur tpe erat corpus nõ aĩatũ q̃ aĩatuꝫ. ¶Cõtra. magiſter in littera. di. z. in fine, ⁊ di. 3. c. p̃. ⁊ Dama. 48. in fine.

Dico q̃ questio põt itelligi de ꝓpositate tpis vel nãe. p̃o hꝫ duos articlos. p̃m de ordine aĩatiõis ad icarnationẽ. zm de ordine organiçatõis ad aĩationẽ. ¶Ad p̃mũ dico: q̃ nõ pcessit tpe aĩatio icarnationẽ: qr tũc nã ista fuisset aliq̃n in se psonata ⁊ nõ in x̃bo: q̃n. ſ. fuisset caro aĩata. ꝓbõ ꝛñe. corpus. n. aĩatũ si in aliquo tpe est in se subsistẽs ẽ psona. ꝛ̃ est falsuꝫ. qr tũc btã vgo nõ fuisset va mr̃ dei. nõ. n. genuisset deũ: ſz istũ boiez puꝝ: cuiꝰ nã fuisset post vnita deo. ꝛñs istõ ẽ ꝛ̃ Dama. 58. c. vbi ꝛ̃. nestoriũ determiat q̃ btã vgo fuit va mr̃ dei: ⁊ nõ alicuiꝰ puri hois tm̃. ꝛ̃ pꝫ. qr terminata fuiſſz tota rõ mr̃nitatl marie i ꝓductõe illiꝰ nãe.

Quãtũ ad secũdũ dico q̃ organiçatio pt itelligi vel vltia inductio forme disponẽtis imediate ad aiaꝫ itellectiuã ſm vnaꝫ opi. siue iductio aĩe itellectiue ſz aliã opi. q̃ ponit q̃ aĩa est q̃ formaliter corpꝰ ẽ organicũ. vel põt itelligi trãsmutatio p̃cedẽs istã vltimã iductionẽ forme organice disponẽtis ad formã itellectiuã. p̃cedũt aũt due trãsmutationes. vꝫ. motꝰ localis q̃ mã deferť ad locũ ꝛueniẽtẽ gnãtiõi: ⁊ alteratio q̃ mã in loco debito alteraťur ⁊ disponitur ad formã corpis organici iducẽdã. ⁊ i isto scõᵒ ſz vnaꝫ opi. q̃ ponit ptes etherogeneas corpis organici differre spẽ. pñt poni multe gnãtiões ⁊ multe trãsmutatiões. siẽ enim ptes ille hñt formas subales qditatiuas alias ⁊ alias: ita cuiuslibet ẽ gnãtio altera ⁊ altera: ⁊ ad quãlibꝫ generationẽ ẽ ꝑuia alteratio. Et etiã vlteriꝰ põt poni q̃ nõ oẽs iste gnãtiões sũt sil̃: ſz alia p̃cedit aliaꝫ tpe. ⁊ ita vna alteratio disponẽs ad aliã gnãtionẽ est ꝑor altera nãliter. Sz q̃litercũq; sit de istis põt dici q̃ organiçatio p̃ᵒ dcã. ſ. a q̃ corpꝰ dr̃ organiçatũ: q̃ imediate disponit ad aiam itellectiuã nõ p̃cedit tpe aiationẽ ẽt in nobis: qr tunc pr̃ nullo: gñaret hoiez. ꝓpleta. n. eẽt eiꝰ tota actio p̃ᵒ durationẽ q̃ eẽt aĩa. ille aũt nõ gnãt hoiez cuiꝰ actio tota ꝓpleta est ꝑus tpe q̃ sit hõ. ¶Si aũt fiat sermo de organiçatiõe zᵒ: tenẽdũ ẽ q̃ oẽs iductiões formaꝝ subaliũ ptialium ẽt si multe eẽnt in eodẽ istãti erãt: qr nulla ps ꝑor tpe alia: qr ps que assumebať a x̃bo nunq̃ pfuit in suppoſito: qõ ꝛtigisset si fuisset ꝑor tpe. ¶Sz de trãsmutatiõe mãe ad locũ ꝛueniẽtẽ gnãtiõi. ⁊ de alteratione p̃cedente gnãtiõez totiꝰ: vel gnãtiões ptiũ: dubiũ est si iste p̃cesserũt tpe: vel si fuerũt in eodẽ istãti cũ icarnatione: qr si ponanť fuisse in tpe magl videť posse saluari. Mariã cooperatã fuisse ad illos motꝰ. de x̃ i. 4. di. Si autez totũ ponať fuisse in istãti: ita vt nullus ibi fuerit motus localis: neq; mutatio cũ successiõe magis saluaťq̃ in vltimo istãti ꝛsensus vgis expssi fuit i vtero vgis x̃bũ hõ. ⁊ ante illud instãs nõ videť fuisse aliq̃ opatio spãlis ad incarnationẽ: ⁊ in isto videť tota fuisse ꝓpleta. ¶De ꝑoritate nãe videť eẽ dicẽdũ q̃ fũdamẽtũ relatiõis nãliter p̃cedit relationẽ: qr ſm pĥm ⁊ Aug. de tri. 7. q̃ nihil ẽ in se: nihil est ad aliud: ⁊ totalis nã est fũdamẽtũ illiꝰ vnionis. ex. q. p̃cedẽti. ğ entitas totalis nãe nãliter p̃cedit incarnationẽ: ⁊ ita aĩationẽ p̃cedit nãliter totiꝰ organiçatio ſm vnã opi. de formis. vel saltẽ est simul ſz aliã opi. Lap. i. ⁊ inde.

Ad rationes ꝓncipales. ¶Ad p̃mũ argu. dico q̃ si ꝛcederet alterationẽ p̃cedere tpe icarnationẽ posset dici q̃ cũ illa alteratiõe fuit occupatio minoris loci: sicut vlr ẽ circa quãcũq; ꝛdẽsationez: ⁊ ita poneret ibi vnꝰ motꝰ localis p se quo deportabať mã ad locũ ꝛueniẽtẽ gnãtiõi: ⁊ aliꝰ p accñs cõcomitans gnãtionẽ corpis dẽſioris quo occuparet miꝰ locꝰ: ⁊ in vltio istãti ꝛdẽsatiõis iducerent oẽs forme ptiales: ⁊ forma totalis corpis organiçati: ⁊ in illo istãti totũ assumeret. ¶Si aũt ponať alterationẽ nõ p̃cessisse tpe: tũc põt dici q̃ occupatio miꝰ loci erat subita: ⁊ x̃ per potẽtiã diuinã. si tñ ad hoc nõ posset cooperari vtus creata. de quo di. 4. ¶Per istud idẽ dõm ẽ ad zᵐ de figuratione. ¶Ad 3ᵐ dico q̃ mutatio ꝓpe dicta est iter ꝑuationẽ ⁊ formã: sicẽ pꝫ in. ℌ. phy. nõ aũt iter negationẽ ⁊ formã. ꝑuatio aũt ẽ negatio in apto nato: ⁊ iõ q̃n forᵃ pducit sil̃ cũ susceptiuo nõ ẽ ꝓpe mutatio ad illã formaꝫ: qr susceptiuũ nõ ꝑus fuit sub ꝑuatione q̃ forᵃ. nec ꝑus fuit aptũ natũ bre formã q̃ habeat eã: ſz tm̃ est mutatio ad susceptiuũ eiꝰ. cũ igiť aĩa itellectiua iducať sil̃ cũ eẽ corporis ẽt in nobis ad aiaꝫ ꝓpe nõ ẽ mutatio: ſz tm̃ ad esse corpis organici ⁊ illiꝰ mutatiõis subm ẽ mã que fuit sub forma sanguis: ⁊ cũ addiť in maiore q̃ oĩs forᵃ gnãbilis ⁊ corruptibilis si nõ imediate creať accipit eẽ p mutationez sui subti. negãda ẽ ista ꝓpõ si itelligať p mutationez cᵒ ipsa sit p̃ terminꝰ. ⁊ de mutatiõe ꝓpe dicta. põt tm̃ ꝛcedi de mutatiõe cuiꝰ aliqd eiꝰ sit terꝰ. ⁊ de mutatione Tᵒ. c. 7. ⁊ inde.

cõiter dicta. t hui⁹ mutatiõis ꝓpe dicte termin⁹ ẽ corp⁹ organicũ: qõ ẽ aliqd corporis animati.

¶ Queriť etiã de carne verbi: an prius q̃z ꝺciperet obligata fuerit pctõ: an t talis assũpta fuerit a ẏbo? Sane dici ꝑt t credi opz iuxta scór attestatiõis ꝺueniẽtiã: ipsaz prius peccato fuisse obnoxiaz sicut reliq̃ virgis caro: sed spũs. s. opatiõe ita mũdatã: vt ab oi pcti ꝺtagione imunis vniret verbo: pena tm̃ non necessitate: sed voluntate assumẽtis remanente. Mariã quoq̃z totã spũs scũs in eã ꝑueniẽs a peccato prorsus purgauit: t a fomite peccati etiã liberauit: vel fomitẽ ipsuz penit⁹ enacuãdo: vt qbusdã placet: vel sic debilitãdo t extenuãdo: vt ei postmodũ peccãdi occasio nullatenus extiterit. Potẽtiam quoq̃z generãdi absq̃z viri semine virgini ꝑparauit. Ita. n. verba euãgelij docẽt. vbi ãgelus ẏginẽ alloquẽs ait. Spũs scũs supueniet in te: t ẏrtus altissimi obũbrabit tibi. Et qõ nasceť ex te sanctuz vocabiť filiꝰ dei. Cui sacra ẏgo respõdit. Ecce ancilla dñi: fiat mihi ſz verbũ tuũ. Quod exponẽs Joãnes ait. Post consensuz aũt scẽ virgis spũs scũs ꝑuenit in ipsam ſm verbum dñi qõ dixit angelus purgãs ipsaz: t potẽtiã deitatis verbi receptiuã ꝑparãs simul autem t generatiuã. Et tũc obũbrauit ipaz dei altissimi per se sapiẽtia: t virtꝰ existẽs. i. filius dei patris homousios. i. cõsubstãtialis sicut diuinũ semẽ. Et copulauit sibỹpsi ex scissimis t purissimis ipsius virgis sanguibꝰ: nostre antique ꝓsperssiõis carnẽ aiataz aia rõnali t intellectiua: nõ seminãs: sed ꝑ spũm scm̃ creãs. q̃re simul caro: simul dei caro: simul caro aiata rõnaliq̃z t intellectu: simul dei verbi caro aiata rõnali t intellectiuo. Ex bis pspicuũ fit qõ ante dixim⁹: carnẽ. s. verbi simul ꝓceptaz t assũptã: eandẽq̃z: imo totã virginez spũ scõ ꝑueniẽte ab oi labe pcti castificatã. Cui collata est potẽtia nouo more generãdi: vt sine coitu viri: sine libidine cõcipiẽtis in vtero virgis celebrareť cõceptus dei t hois. Illa. n. caro quã deꝰ de virgie sibi vnire dignatꝰ ẽ sine vicio ꝓcepta: sine pctõ nata ẽ. Hãc tñ carnẽ non celestis: nõ aeree: nõ alteriꝰ cuiusq̃z putes esse nãe: sed ciꝰ cuiꝰ est oiuz hoiuz caro.

¶ Or aũt sacra virgo ex tunc ab oi pctõ imunis extiterit: Aug. euidẽter ostendit in lib. de nã t gr̃a ingens. Excepta sancta ẏgie maria: de q̃ ꝓpter honorẽ dñi: nullã prorsus cuz de peccatis agiť haberi volo qõnẽ. Inde enim scimus q̃ ei plus sit gratie collatũ ad vincendũ ex oi parte pctm̃: q̃ cõcipe ac parere meruit: quã cõstat nullũ habuisse peccatũ. Hac ergo virgine excepta: si oẽs sancti t sancte ꝯgregari possent: t quererent ab eis an peccatũ haberent: qd respõderent: nisi qõ Joannes ait. Si dixerimꝰ q̃ peccatũ nõ habemꝰ nosipsos seducimꝰ. Illa aũt virgo singulari gratia ꝑuenta est atq̃z repleta: vt ipsuz haberet vẽtris sui fructuz quẽ ex initio habuit vniuersitas dominuz: vt illud qõ nascebať ex ꝓpagie primi hominis: tãtũmodo generis: nõ criminis originem duceret. ¶ Distinctio .III.



Jrca istam di. z. in qua magister agit de q̃litate nãe assũpte. q̃runť duo. vnũ de matre: t aliud de ꝑle. ¶ Primũ ẽ vtrũ btã ẏgo fuerit ꝓcepta in originali pctõ. ¶ Scõz est de scificatiõe corꝑis xꝑi: q̃re. s. t quõ nõ ꝯxerit originale pctm̃. Qõ. I.



Jrca primũ arguiť q̃ sic. In Adaz oẽs peccauerunt. ro. ẏ. nõ nisi: q̃ fuerũt in eo ſm rõnẽ seminalẽ: ita fuit in eo btã ẏgo. igiť ꝛc̃. ¶ Itẽ Dama. c. io. t. 48. Spũs scũs purgauit eã: purgatio nõ ẽ nisi a pctõ: igiť habuit pctm̃: nõ actuale. igiť ꝛc̃. ¶ Itez Aug. de fide ad Petrũ. Firmissime tene t nullatenꝰ dubites oẽm hoiez q ꝓcubitũ viri t mulieris cõcipiť cuz pctõ originali nasci. ¶ Itẽ idẽ sup illud Jo. Ecce agnus dei ꝛc̃. Solus innocẽs: q̃ nõ sic venit. s. ſz cõez ꝓpagationem. ¶ Itẽ Leo papa in sermone de natiuitate dñi. sic a reatu nullũ libeꝛ repit: ita liberãdis oibus venit. igitur ꝛc̃. ¶ Itẽ Jero. sup illud ps. Et de manu canis vniz caz meã. videť idẽ dicere. ¶ Itẽ de ꝺse. di. z. c. i. ibi. Natiuitas in gl̃ia. ¶ Itẽ Ber. de ꝓceptu eius dicit q̃ fuit ĩ pctõ originali ꝓcepta. ¶ Itẽ Ansel. z. Cur deus hõ. c. i6. ¶ Itẽ hoc idẽ vult Ber. in q̃daz epl̃a: t ꝓbat q̃ nõ fuit sanctificata añ ꝓceptũ. pz. nec in ꝓceptu: q̃ ibi fuit libido. ¶ Cõtra. Aug. de nã t gr̃a circa mediũ: t ponit in littera. c. z. Cũ de peccatis agiť de Maria nullã prius volo habere qõnẽ. ¶ Et Ansel. de ꝓceptu ẏginali. c. i8. Decuit vt ea puritate ẏgo niteret q̃ maioꝛ sub deo negt intelligi. posset autem intelligi pura inocentia sub deo q̃lis fuit in christo. igitur ꝛc̃.

Dicit coiter q̃ sic. ꝓp auctes adductas: t ꝓp rõnes assũptas ex duobꝰ medijs quoz vnũ est excellẽtia filij sui. ipse. n. vt redẽptor vlis oibꝰ ianuã aperuit. sz si btã ẏgo nõ ꝯxisset originale nõ indiguisset redẽptore: nec ipse sibi ianuã aperuisset: q̃ non fuisset sibi clausa. nõ enim claudiť nisi ꝓp pctm̃ t maxime originale. ¶ z⁹ mediũ est ex bis q̃ apparẽt in btã ẏgine. ipsa. n. fuit ꝓpagata cõi lege. t ꝓ ꝺñs corꝑis eiꝰ ꝓpagatuz t formatũ de semie ifecto: t ita eadẽ rõ ifectiõis in corꝑe eiꝰ q̃ erat in corꝑe alteriꝰ sic ꝓpagati: t cũ ex corꝑe ifecto ificiať aĩa: eadẽ rõ ifectiõis erat in aĩa eius q̃ t in aĩab⁹ alioꝛ cõiter ꝓpagatoꝛ. ¶ Silr habuit penas cõmunes nãe bũane: vt sitim: famẽ: t hꝺ q̃ ifligunť nobis ꝓpter pctm̃ originale: t ille nõ erãt volũtarie assũpte: q̃ nõ erat redẽptrix vel reparatrix nostra: q̃ tũc filius eiꝰ nõ fuisset redẽptor oiuz gnãlr. igiť erãt sibi iflicte a ꝺo: t nõ iniuste. q̃ ꝓp pctm̃: t ita ipsa nõ erat inocẽs. ¶ Contra ꝑmã rõnẽ arguiť. ex excellẽtia filij sui in q̃z redẽptor: recõciliator t mediator: q̃ ipsa nõ ꝯxit pctm̃ originale. ꝓfectissimꝰ. n. mediatoꝛ hz ꝓfectissimũ actũ mediã

di respectu alicui⁹ psone ꝑ qua mediat:sz xp̄s ê pfectissimus mediator.igit xp̄us habuit pfectissimū gradum mediādi possibilē respectu alicuius creature siue psone respectu cui⁹ erat mediator:sz respectu nulli⁹ psone habuit excellētiorē gradū q̄ re⁹ marie.igit ꝛc.sz ℔ nō esset nisi meruisset eā pseruari a pctō originali.qō ꝓbo tripliciter. ꝑ ꝓparationē ad deū cui recōciliat. 2° ꝑ ꝓparationē ad malū a quo liberat. 3° ꝑ ꝓparationē ad obligationē psone quā recōciliat. ¶ Ad vidēdū ꝑmā ꝓbationem pono ex⁹ ꝓsonū exēplo Ansel.cur de⁹ hō.li.2.ca.16. aligs offendēs regē demeret intrm̄ vt oi filio nāli ei⁹ rex offendat:ꝛ offendēs exheredet eū. ista offensa statuit ñ remittēda nisi offerat regi ab aliquo innocēte aliqō obsequiū magis placās ꝛ gratū q̄ pctm̄ fuerit offensiuum. aligs offert obsequz ita gratū q̄ recōciliet filios vt non exheredent:tm̄ cuilibet nato rex offendit: lz postea remittat offēsaz ꝓꝑ merita mediatoris: sz si ille mediator posset ita pfecte placare regē vt ꝑueniret re⁹ alicui⁹ filyire ne ei offenderet:hoc magis eēt q̄ si rex offensaz habitā ꝺ talē remitteret: sz hoc nō est ipole:cū hec offensa nō est ex culpa ꝓꝑa:sz ex alia ꝺcta. ¶ Ex illo arguit sic. nullus sūme vel pfectissime placat aliquē ꝑ offensa alicui⁹ ꝺbēda nisi posset ꝑuenire ne illi offendat.nā si iam offensum placat vt remittat:nō pfectissime placat:sz i ꝓposito de⁹ nō offendit aīe ꝑ motū iteriorē in ipso:sed tm̄ ꝓꝑ culpā in ipsa aīa.igit xp̄s nō pfectissime placat trinitatē ꝑ culpa ꝺbēda a filys Ade si non ꝑueniat vt alicui trinitas nō offendat.ꝛ ꝓ ꝺñs q̄ aīa alicui⁹ fily Ade non habeat culpā talē. ¶ Ex scōa via arguit duplr.ꝑ qz pfectissim⁹ mediator meret amotionē ois pene ab eo quez recōciliat:sz culpa originalis ê maior pena q̄ ipsa carentia visionis dīne:sic̄ declaratū fuit di.36.scōi li. qz pctm̄ est maxia pena nāe itellectualis iter oēs penas ei⁹. igit si xp̄s pfectissime recōciliauit istā penā grauissimā meruit ab aliquo auferri.nō nisi a matre.igit ꝛc. ¶ Cōfirmat istud ꝑ exēplū:qz si filio Ade eēt maxia pena regez ꝺ eū offendi:nullus eū pfectissime recōciliaret: nisi auferret ab eo:nō tm̄ exheredatiōnē:sz ēt eē inimicū regl. igit ꝛc. ¶ Ex eadē via arguit scōs sic. xp̄s imediati⁹ videtur fuisse repator ꝛ recōciliator nr̄ a pctō originali q̄ ab actuali:qz necitas icarnatiōis passiōis ꝛc.assignat cōmuniter ex pctō originali.Sz supponit cōiter q̄ ipe fuit ita pfect⁹ mediator respectu alicui⁹ psone:puta Marie q̄ eā pseruauit ab oi pctō actuali.igit sil'r a pctō originali. ¶ Ex 3ª via arguo sic.psona recōciliata nō summe obligat mediatori:nisi ab ipso sūmū bonū habeat qō ꝑt ꝑ mediatorē haberi:sz inocentia illa.ſ.pseruatio a culpa ꝺcta vel ꝺbēda pōt haberi ꝑ mediatorez.g̃ nulla psona sūme tenebit xp̄o vt mediatori:si nullā pseruauit a pecato originali. ¶ Et si dicas q̄ eq̄l'r tenet psona cui remittit pctm̄ q̄tū psona q̄ preseruat a pctō ꝓꝑ illō Luc. 7.Cui magis dimittit magis diligit.q̄re ibi rñsionē Augu.q̄ oīa polīa cōmitti nō cōmissa sūt dimissa:ac si eēnt cōmissa:īmo excellēti⁹ bñficiū est preseruare a malo q̄ ꝑmittere icidere in malū ab eo ꝛ postea liberare. Ur̄ ēt q̄ cū xp̄s multis aīab⁹ meruerit gr̄am ꝛ gloriā: ꝛ ꝑ his sint xp̄o debitorez vt mediatori:q̄re nulla aīa erit ei debitrix ꝑ inocētia.ꝛ q̄re ēt oēs angeli bti sint inocētes: ꝛ nulla humana aīa erit inocēs in patria nisi sola aīa xp̄i. ¶ 2ª etiā rō q̄ accepta fuit ex his q̄ apparent in Maria nō videt ꝺcludere. q̄ enī arguit ꝛ ꝑ de ifectione carnis ꝓpter semiationē nō arguit m̄ via Ansel.de pctō originali:q̄ tacta fuit di.3z.z.li.aut dato q̄ sic ꝺbit pctm̄ originale cōiter:tm̄ ifectio carnis manēs post bap⁹ nō ē necessaria cā q̄re maneat pctm̄ originale in aīa:sz ipsa manēte peccatū originale delet ꝑ gr̄am collataz, ita posset deus in ꝓmo instāti cōceptiōis virginis dādo tūc gr̄am delere ne esset cā necia ifectiōis in aīa:si gr̄a tolleret culpam in aīa. ¶ Aliud de passiōib⁹ Marie nō ꝺcludit. ꝑt enī mediator recōciliare aliquē vt auferant ab eo pene sibi inutiles: ꝛ relinquat in penis sibi vtilib⁹.originalis culpa nō fuisset vtilis Marie.pene temporales tm̄ fuerunt vtiles:quia in eis meruit.igitur ꝛc.

Ad questionē igitur dico.q̄ deus potuit facere q̄ ipsa nunq̄ fuisset in peccato originali.·Potuit etiā fecisse vt tm̄ in vno instāti eēt ī pctō:potuit etiā facere vt ꝑ tps aliqō eēt in pctō:ꝛ in vltimo instāti illi⁹ tpis purgaret. ¶ ·Primū declaro: qz gratia equalet iustitie originali q̄tū ad acceptationē diuinam:vt ꝓꝑ hāc aīe habēti gr̄am nō sit pctm̄ originale. potuit.n.deus in ꝓmo instāti illi⁹ aīe ifūdere sibi gr̄az tātam q̄tā aly aīe in circūcisiōe vel baptismo.igit in illo instāti aīa nō habuisset pctm̄ originale:sic̄ nec habuisset si postea fuisset baptiçata.ꝛ si ēt ifectio carnis fuit ibi in ꝑ instāti:nō fuit tm̄ nēcia cā ifectiōis aīe:sicut nec post bap⁹ q̄ manet ꝑm multos:ꝛ ifectio aīe nō manet. aut potuit caro mūdari ante ifusionē aīe vt in illo instāti nō eēt infecta. ¶ 2⁹ pz:qz si agēs nāle pōt icipe agere in instāti:ita q̄ in illo instāti fuerit in eē geto sub vno ꝺrio: ꝛ in tpe habito est sub forma ꝺria in fieri:ꝛ q̄cunq̄ agēs nāle pōt agere:de⁹ pōt agere.igit pōt ꝛ in tpe habito alicui instanti causare gr̄am. ¶ Hoc ēt ꝓfirmat:qz q̄ aīa est in peccato pōt ꝑ potētiā diuinā eē in gr̄a: sz in tpe illo quo fuit ꝺcepta potuit eē in pctō ꝛ ꝑ te fuit:igit sil'r potuit esse in gr̄a:nec necesse fuit tūc q̄ fuisset in gr̄a in ꝑ instāti illi⁹ tēporis sicut nec de mutatiōe ꝛ motu. ¶ ·Ꝑ.in ꝑ instāti potuit creasse gr̄az in illa aīa.g̃ ꝛc.3⁹ est manifestū. ¶ Qō aūt bo⁹ triū:que ostēsa sunt esse possibilia:factū sit:de⁹ nouit.si aucti eccl'ie:vel aucti scripture nō repugnet videt ꝑbabile qō excellētius est attribuere Marie.

Contra scōum istoz mēbroz instat duplr.ꝑ sic.Quicqd de⁹ imediate agit circa creaturā agit post istās culpe.igit nō pōt iustificare aīaz in tpe habito instāti culpe. ¶ Ꝑ. aut illa iustificatio eēt mot⁹ aut mutatio:nō mutatio:qz nō eēt nisi in instāti. nō mot⁹:qz nō eēt successio ex ptes mobilis.ſ.aīe:qz ipsa est idiuisibilis.neq̄ ex ptes forme.ſ.gr̄e.neq̄ ex media iter extrema. nō.n.ē mediū iter ꝑuatiue oppositā circa aptū natū. sic̄ nec ē absolute mediū inter ꝺdictoria.nec alterū illoz ex ptes acgrebat vel amittebat.neq̄ subz est diuisibile.igit. ¶ Ad ꝑmā instātiā dico:q̄ si de⁹ voluntarie nō agit in instāti nō necio. ꝓpter ℔ oz eū expectare tēpus vt in instāti determiato illi⁹ tpis agat:sed pōt agere in tpe in cui⁹ ꝑ instāti nō egit. vez est igit q̄ de⁹ potest agere in instāti qcqd imediate agit.sed nō est neče ipsum agere in instāti. ¶ Ad 2m dico.q̄ stricte loquēdo: sic̄ ꝑ⁹ loquit de motu ꝛ mutatiōe. ista passio nec est mot⁹ nec mutatio:sz aligd habēs de vtroq̄ hoc habēs de mutatiōe q̄ vt forma simplex ꝛ idiuisibilis iest subto.hoc de motu:qz in nulla mēsura idiuisibili inest:sz in tpe:ꝛ in ℔ deficiet a mutatiōe:deficit aūt a motu: qz nō est fluxus ex ptes forme vel mobilis:vel ex media inter extrema: qz hic nulla sunt media sic̄ ꝓbatū est. ¶ Exēplū ē.mobile trāsit a forma sub qua fuit in vltimo instāti getis:ita q̄ post illud instās ê ꝺtinua depditio illi⁹ forme m̄ ptes eius.ꝛ ꝺtinua acgsitio forme opposite.si in toto tpe ieēt forma opposita:ꝛ tm̄ nō successiue acgrerent ptes eius eēt sil'r ꝓpositō:qz tūc illi⁹ forme acgsitio nō eēt motus nec mutatio sicut nec mō trāsit⁹ a mutatiōe ad motū vl' ecōuerso est mutatio vel mot⁹. ¶ Sz q̄re passio causata ab agēte nāli est mutatio vel mot⁹ ꝛ nō ista:·Rñ:qz agēs nāle si pōt subito iducere formā iducit ꝑ mutatio-

nem. ⁊ si non potest necesse est vt agat in tempore: ⁊ ita per motū. deus aūt ⁊ si posset inducere formā in instāti: tñ si nō induceret in istāti potest inducere totā in tēpore: ita ꝙ nō ptes ante ptes. posse. n. agere in tpe nō ē ipfectiōis in agēte: lz nēcitas agēdi in tpe sit ipfectio.

Si autē teneat pars negatiā qōnis ad oēs auctoritates in ꝟriā partē. rñdet ꝙ glibet filiꝰ Ade näliter est debitor iustitie originalis: ⁊ ex demerito ade caret ea: ⁊ iō ois talis hz vñ ꝟbat peccatū originale. sed si alicui in p̄mo istāti creatiōis aīe det gr̄a. ille lz careat iustitia originali: nunqꝯ tñ ē debitor eiꝰ: qz merito alteriꝰ pueniētis pctm̄ datur sibi gr̄a q̄ equalet illi iustitie q̄ꝯtū ad acceptationē diuinā: imo excedit. g̃ q̄ꝯtū est ex se glibet haberet pctm̄ originale: nisi aliꝰ p̄ueniret merēdo. ⁊ ita exponēde sunt auctes ꝙ oēs nāl'r ꝓpagati ab Adā sūt pctōres: hoc est ex mō quo bñt nāz ab Adā bñt vñ careāt iustitia debita: nisi eis aliūde cōferat: lz sicut posset post p̄mū instās ꝟferre ei gratiā ita posset ⁊ in p̄mo istāti. ¶ Per illud pz ad rōnes factas p̄ma opi. qz maria maxime idiguisset xp̄o vt redēptore. ipsa. n. ꝟxisset originale pctm̄ ex rōne ꝓpagatōis cōis: nisi fuisset p̄uenta p gr̄am mediatoris. ⁊ sicut alÿ indiguerunt xp̄o vt p eiꝰ meritū remitteret eis pctm̄ iā ꝟctū: ita illa magis idiguit mediatore p̄ueniēte pctm̄ ne esset ab ipsa aliq̄n ꝟhēdū: ⁊ ne ipsa ꝟheret. ¶ Et si arguas ꝟ hoc qz p̄us nāl'r fuit filia Ade: qz p̄us fuit ꝓsona q̄ bñs gr̄az. in illo igit̄ p̄ozi tenebat ad iustitiā originalē: qz nālis filia Ade ⁊ nō habuit eā. g̃ in illo p̄ozi ꝟxit originale peccatū. ¶ Rñ. dico ꝙ qñ opposita ꝟparant̄ ad idē fm ordinez nāe: nō simul ambo insunt: lz tm̄ alterꝯ inest. reliquū aūt qō dicit̄ p̄us nā nō iest: qz in eodē istāti oppositū inest. lz dr̄ p̄us nā: qz tūc inesset q̄ꝯtū est ex parte subti: nisi aliqd extrinsecū impediret. Exēplū. si mā ꝟparat̄ ad formā ⁊ ad p̄uationē. p̄us nāl'r est mā nō bñs formā q̄ habens: nō ꝙ in illo instanti in quo habet formā real'r nō habeat eā: qz tūc ꝟdictoria essent simul: lz qz tūc mā q̄ꝯtum ex se dimissa sibi nō haberet formā si aliud habēs nō daret. Sil'r subm est p̄us nāliter vtroqꝯ opposito. qz p̄us nāliter est vnūqōqꝯ illud qō est in se q̄ꝯ sit vel nō sit aliqd qō est sub aliquo: ⁊ ita lz mā p̄us nāl'r sit p̄uata q̄ꝯ formata: nō tñ sequitur ꝙ ipsa aliq̄n sit nō sub forꝰ. Similiter. lz p̄us nā sit aliqd in se q̄ꝯ p̄uata vel formata: nō tñ sequit̄ ꝙ ipsa aliq̄n sit i se: ita ꝙ nec sub p̄uatiōe nec sub forma: qz hoc mō nō est p̄us nisi ꝙ fm ꝓpaz rōnē eius q̄ dr̄ p̄us neutrū illoꝝ ꝛcludit. Ita in ꝓposito dico ꝙ natura aīe p̄cedit nāl'r iustitiā originalē siue gr̄am equalētez ⁊ carētiā iustitie debite. ⁊ ēt i illa nā p̄cedit näliter carētia illa iustitie originalis illā iustitiā: qz q̄ꝯtū est ex subto qō est p̄us nāl'r vtroqꝯ opposito p̄us nāl'r p̄uatio inesset: tñ nō oz aīaz eē aliq̄n sub neutro extremo: neqꝯ p̄us esse sub p̄uatiōe q̄ꝯ sub opposito. ¶ Qñ igit̄ arguit. ꝙ prius näliter fuit filia Ade q̄ꝯ iustificata. ꝛcedo. qz illā nām in p̄mo istāti nāe sic ꝛceptā ꝟsequebat̄ eē filiā Ade: ⁊ non habere gr̄am in illo instāti nāe: lz nō segt̄. ergo in illo instāti nāe fuit p̄uata loquēdo de oīno p̄mo istāti: qz ꝟz illam p̄mitatē nā aīe ita nāl'r p̄cessit p̄uationē iustitie sic ipsam iustitiā: sed tm̄ pōt hoc iferri ꝙ de rōne nāe que ē fundamētū filiatiōis Ade: nec ꝛcludit iustitia: nec eiꝰ carentia: qō ꝛcedo. ¶ Sz si obycias de alio mō p̄ozitatis nāe ꝙ ipsa est nāl'r p̄us carēs iustitia q̄ꝯ habēs eā cū hoc ineſt sibi a causa intrinseca. dico ꝙ hoc p̄us nā nunqꝯ ineſt sibi: sed tm̄ ineēt si causa extrinseca nō impediret ⁊ poneret oppositū eiꝰ in esse. sicut etiā si in p̄mo istāti mā informaret̄ p̄uatio que p̄us näliter iest māe nunqꝯ ei ieēt. ¶ Si dicas quō ē p̄us nā illud qō nō ē p̄us in essendo. Dico ꝙ qñ ordo nāe ē iter positiua sic iter subz ⁊ accñs māz ⁊ formā: qō est p̄us nā pōt eē p̄us in eēndo: sed qñ ē tm̄ inter opposita p̄uatiue p̄ozitas p ꝟparationē ad ꝫm nō est nisi qz hoc iesset si aliud nō impediret. vel ē p̄ozitas in ītellectu: qz. s. istud p̄us itelligit̄ vt p̄uatū. ¶ Et si arguatur. nō est iusta in p̄ istāti nāe. g̃ in illo istāti ē iniusta vel nō iusta. ex. z. ꝓyermenias. Dico ꝙ ꝟña nō valet in p̄dicatis ꝓpositis. nō est albū lignū. g̃ est lignū nō albuz. ita ꝟ. nō ē iusta in p̄ istāti. i. rōne sui. g̃ est nō iusta. nō segtur: qz neutrꝯ illoꝝ eēntial'r ꝛcludit. ¶ Et si arguas. in p̄ istāti nāe vere itelligit̄ nō iusta. dico ꝙ nō. lz vere nō itelligitur iusta: qz abstrahētiū nō est mēdaciū. z. ꝓhy. nō eni ois itellectꝰ nō itelligēs hoc: itelligit nō hoc: vt nō itelligens hoīez eē aīal: nō itelligit ipsuz nō aīal: qz tūc nō posset eē abstractio sine mēdacio auferēdo ab aliquo: qō si bi eēntial'r iest. ¶ Ad aliud de aptiōe ianue. pz ꝙ ianua fuit sibi apta p meritū passiōis xp̄i p̄uise ⁊ accepte spāl'r in ordine ad hāc ꝓsonā vt pp illā passionē nunqꝯ huic ꝓsone iesset peccatū: ⁊ ita nec aliqd pp qō ianua claudereť: cū tñ sibi ex originie ꝓpeteret vñ ianua claudereť sic alÿs. ¶ Si q̄ratur vtrū si fuisset mortua ante passionē filÿ fuisset btā. Dici pōt ꝙ sancti patres in libo purgati fuerūt a pctō originali. ⁊ tñ clausa fuit ianua vsqꝯ ad solutionē pene debite. ita. n. determiauerat deꝰ: ꝙ lz acceptaret passionē xp̄i p̄uisam ad remittēdū culpā originalem oī credenti: ⁊ crediturο illā passionē: nō tñ remitteret penā illi peccato debitā. s. carētiā visionis diuine ꝓpter passionē p̄uisaz: sed pp ipsaz exhibitā. ⁊ iō sicut illis patribꝰ nō patuit ianua quousqꝯ passio xp̄i fuit exhibita: ita ꝓbabile est ꝙ nec beate virgini. ¶ Ad arg. Ber. pōt rñderi. ꝙ in istāti ꝛceptōis nāe fuisset sanctificatio: nō a culpa que tūc ifuit. qz nulla fuit: lz a culpa q̄ tūc infuisset: nisi tūc gr̄a illi aīe fuisset ifusa. ¶ Et si arguatur ꝙ ibi fuit libido. falsuz est de ꝛceptiōe nāꝝ: lz posset cōcedi fuisse in ꝛceptiōe ⁊ cōmixtione seminū. ¶ Et dato ꝙ in ꝛceptiōe seminū fuisset creatio aīe nō fuisset aliqō icōueniēs. gr̄am tūc fuisse infusaz aīe: ꝓpter quā aīa nō ꝟxisset aliquā ifectionē a carne cū libidine seminata: sicut. n. post p̄mū instās baptismi potuit manere infectio corporis cōtracta per ꝓpagationez cū gratia in aīa mūdata. ita potest esse in p̄mo instanti: si deus tūc creauit gratiam in anima Marie.

¶ Cū aūt illa caro cuius excellentia singularis verbis explicari nō valet: anteq̄ꝯ eēt ꝟbo vnita obnoxia fuerit peccato in maria: ⁊ in alÿs a qbus ꝓpagatiōe traducta est: nō imerito videri pōt in Abraā pctō subiacuisse: cuiꝰ vniuersa caro pctō subiacebat. Vñ q̄ri solet q̄re leui decimatꝰ dicat̄ in abraā ⁊ nō xp̄us: cū in lūbis abrae vteroꝝ fuerit fm mālē rōnē quando Abraā decimatꝰ eē: ⁊ decimas dedit melchisedech. Tūc. n. apl's Leui decimatū dicit in Abraā tanq̄ꝯ in māli causa. Qz ea decimatione sicut Abraā minor Melchisedech oñditur: cui p̄sonal'r decimas soluit: ita ⁊ leuiticus ordo q in abraā fz rōnē seminalē erat: ⁊ ex eo p ꝛcupiscētiā carnis ꝟscēdit. xp̄s aūt nō est decimatꝰ: qz lz ibi fuerit fm carnē: non tñ descēdit fm legē cōem. s. p carnis libidinē: sic etiā in adā oēs peccauerūt: sz nō xp̄s. Unde Aug. sup geñ. sicut adā peccāte q in lūbis eiꝰ erāt peccauerūt: sic abraā dāte ꝟcimas q i lū-

bis eius erant decimati sūt: sed hoc nō legt in xpo: lz in lūbis ade ⁊ abrae fuerit: qz nō ꝓz cō cupiscētiā carnis ide descēdit. Cū ergo leui ⁊ xps ſm carnē essent in lūbis abrae qñ decima tus est: ideo pariter decimati nō sūt: qz ꝓz aliquē modū nō erat ibi xpus quo erat ibi leui. Scōz rōnē qppe illā seminalē ibi fuit leui: q̄ rōne p ꝓcubituz vēturus erat i matrē: ꝓz quā rōnē nō erat ibi xpi caro: q̄uis ꝓz ipsaz ibi fue rit marie caro. Ille ḡ decimat⁹ ē in abraā qui sic fuit in lūbis abrae: sicut ille fuit in lūbis pa tris sui. i. q sic est nat⁹ de pre abraā sicut ille ꝺ patre suo natus est. s. per legē carnis ⁊ inuin cibilez cōcupiscentiaz. ¶ Questio. II.

AD secūdū dicit ſm magistrū. q̄ ali qua portio erat in Adam: de qua oēs filij eius ꝓpagati sunt. ⁊ alig po nunt q̄ aligd illi⁹ portiōis nō fuerit infectuz in Adam: ꝓz seruatū mūdū vsq; ad gnātionē xpi. ¶ Sed ꝺ ꝑmū. q̄tū finitū p ablationē finitā ab eo aliquotiēs factā posset ꝓsumi: ⁊ maxime ita modicū q̄tum sicut erat semē descindēdū ab adā in ꝓcreatione fi lioꝝ iaz videret totaliter eē ꝓsūptū. ¶ Oz si dicas illud in se mltiplicari: sic dicit magister. ꝺ nō videt posse fieri si ne miraculo: sicut de panib⁹ euāgelicis: de q̄bus exēpli ficat. ⁊ ita nō erat pōle patrē gnāre q̄tū ē ex pte formatiōis corpis sine miraculo: qđ nō videt ꝓbabile.

Qui nō tenēt. Dic magistrū ſm diuersuz mo duz ponēdi de peccato originali diuersimode hic rūdēt. dicētes. n. q̄ petrū originale ꝺbi tur ꝓpter carnē infectā ꝓcupiscibiliter seminatā dicūt car nez totā marie fuisse sanctificatā: ⁊ ita illud qđ assume bat ad formationē corpis xpi ꝑus q̄z assumebat fuit san ctificatū: vt nō eēt ibi infectio aliqua in istāti infusiōis aie. ¶ Sz ꝺ hoc arguit: qz si sanguines btē vginis erant de q̄bus formabat corp⁹ xpi ſm Dama. 48. cū nunq̄z fue runt aiati aia alicui⁹ hois. p q̄s nunq̄z ab aia peccatri ce ꝺxerūt maculā. nec p q̄s ex pte eoꝝ pōt assignari rō macule: vel sanctificatio corpis gnāti ex eis. ¶ Oz si di cat q̄ vtus actiua formās corpus ex eis fuit infecta. ⁊ iō corp⁹ genitū infectū. hoc nō videt verū si spūs scūs ime diate formauit illud corp⁹ de illis sanguinib⁹. ¶ ꝑ. nō vr pbabile corruptionē eē sine gnātiōe in quocūq̄z gñe: sed ista sanctificatio siue mūdatio carnis eēt corruptio illi⁹ morbide q̄litatis positiue: ⁊ tñ nulli⁹ alteri⁹ q̄litatis positiue eēt gnātio. g̃re nō: qz nō ē capax sanctitatis.

Aliter scōm viaz Ansel. q̄ ponit pcm originale esse carētiā iustitie debite sicut ta ctuz est di. zz. scōi. pz q̄liter xps nō ꝺxit originale pecca tuz: qz nō fuit fili⁹ nātis ade. ⁊ iō nō erat debitor iustitie originalis. acceperūt. n. illi soli iustitiā in adam q̄ ab eo erāt descēsuri per rōnē seminalē: hoc est respectu quoꝝ adaz habuit rōnē patris nātis ſm cōez ꝓpagationē. vñ sicut illis solū potuit seruare iustitiā: ita illis solū potuit pdere illā. ⁊ iō si xps fuisset purus hō ⁊ nō deus: miracu lose tñ nat⁹ de vgine ſm eū nō ꝺxisset originale peccatū. ¶ Ista snia pz p eū de ꝓceptu virginali. c. io. ⁊ deiceps: ⁊ exp̄sse. c. 19. vbi vult: q̄ inocētie xpi p̄t poni duplex rō. s. sanctificatio vginis matris: ⁊ miraculosa formatio cor pozis: nō p ꝓpagationē cōez: ⁊ vtraq̄z per se sufficeret vt xps innocens nasceretur.

¶ Cum vo icarnatio vbi sicut in supiozibus tractatū ē. opō vbe sit prīs ⁊ filij ⁊ spūs sci. in uestigatione dignū nobis vī q̄re in scriptura spūi scō ꝺ op⁹ sepi⁹ tribuat: ⁊ de ipso xps cō ceptus ⁊ natus memoret. Nō eni iō opō in carnatiōis spūi scō sepi⁹ tribuit: q̄ eā ipse so lus sine pre ac filio fecerit. ꝓz q̄ spūs. s. ē charitas ⁊ donū prīs ⁊ filij: ⁊ ineffabili dei charita te vbuz caro fcm est: ⁊ ineffabili dei dono fili⁹ dei sibi vniuit formā serui. Non ergo freq̄s denoiatio spūs sci ab illo ope prem vel filiū secludit: sed poti⁹ vno noiato tres itelligunt: sic̄ fit sepe in alijs opibus. Vñ Augu. sup hoc mouēs qōnē in hūc modū eandē de terminat in ench. ita ingens. Cū illā creaturā quā vbgo ꝓcepit ⁊ pepit: q̄uis ad solā psonā filij ptinēte: tota trinitas fecerit: neq; eni sepa rabilia sunt opa trinitatis. cur i ea faciēda. s. s. solus noiat⁹ est: An etiā qñ vn⁹ triū in aliquo ope noiatur: vniuersa operari trinitas intelligitur: ita vere est: ⁊ exemplis doceri potest. Audistis ꝓpositam questionē: eiusdēq; solu tionē vel expositionē. ¶ Distin. IIII.

Circa istā distinctionē quartā in qua magister agit de ꝓceptio ne xpi per ꝓparationē ad virginē cōcipi entez. ¶ Quero vtrum btissima virgo maria fuerit vere mater dei ⁊ hois. Oz nō. qz oppositā ꝺxia nō pōt ineē eidē sīl etiā p potētiā diuinā: qz tūc de⁹ facere posset ꝺdictoria simul. ꝺña pz p pm. 4. meta. vbi ꝓbat q̄ si ꝺxia essent i eodē q̄ et ꝺdictoria eent simul de eodē vā. Sz vginitas ⁊ mrnitas sunt opposita ꝺxia. igit ⁊c. ¶ ꝑ. Dama. c. 58. Genitricē xpi nequaq̄z dicim⁹ beatā virginē. ¶ ꝑ. ma ter se hz actiue in gnātiōe plis: qz si tm passiue adā esset mater Eue: ⁊ limus eēt mater Ade: sed btā vgo nō se ha buit actiue in gnātione ista: qz hec gnātio fuit in istāti: vtus creata nō opatur in istāti ad illud qđ natū est fieri in tpe. ¶ ꝑ. actiuū ⁊ passiuū sūt correlatia mutua ex. 5. meta. Mater se hz ad patrē sicut passiuū ad actiuū ſm pbm. 5. de aialib⁹. igit mutuo sunt correlatiua pr̄ ⁊ ma ter: ꝓz nullus est pater xpi hois. igit nulla mater. ¶ ꝑ. oi gnātiōe gnātur aliq̄ suppositū. 7. meta. Non sic ista qz ꝺ nō fuit suppositū nisi icreatū. illō nō gnābat in tpe. ¶ Oz si dicat q̄ gnābat in nā creata. ¶ Cōtra. ꝑm⁹ ter minus gnātōis est p se ens. vbū hō nō est p se ens: qz nec per se vnū. igit ⁊c. ¶ Oz si dicas: q̄ ē ibi vnitas vniōis. ¶ Cōtra. relatio nō ē formalis rō terminādi gnātiōez. ista vnio est relatio. igit ⁊c. ¶ ꝑ. si gnāuit deū hoiez ꝺ nō fuit nisi rōne nāe humane terminātis gnātionē in q̄ nā vbū subsistebat. sed hoc nō videt ponēdū: qz tūc illō esset ꝺ nō ꝑm⁹ termin⁹: ꝓz q̄si formalis acgsitio ꝑmo termino. in alys aūt est ꝑm⁹ termin⁹: nec pōt poni differen tia q̄ in alys illa nā ē psona ꝺ nō: qz hoc tm est i alys p ter negationē duplicis depēdētie. negatio nō est rō ter minādi gnātionē. ¶ Cōtra. Luc. i. Concipies in vtero ⁊ paries filium. ⁊ Matthei ꝑmo.

In ista q̄stiōe ꝓclusio est certa. sicut patet per Dama. c. 58. Dei genitricē ve san ctaz mariā ꝺdicamus. sicut. n. vere deus ex ipa genitus

Q. ō. I.

T. c. 9. ⁊. z7.

Lib. 3. c. 12.

T. c. 20. i. de gene. aialiū c. 19. i nona trāsla.

T. c. 20. ⁊. 53. ⁊ alibi sepe.

Lib. 3. c. 12.

est:ita ipsa vere dei genitrix dr̃.deũ.n.aimus ex ipsa genitũz esse:nõ vt deitate vbi p̃ncipiũ essendi accipiẽte ex ipsa:sed dei verbo ex ipsa incarnato ⁊ genito.nõ.n.hoiez nudũ genuit btã vgo:sz deũ vex:nõ nudũ: sz icarnatuz: vbi videt dicere q̃ genuit suppositũ sicut ipse determinat:qz ifra.c.8z.q̃ gñatio est ypothesis:sed genuit illud suppositũ:nõ fm nãm diuinã sed humanã. ¶ Cõtra qõ vident esse duo argumẽta facta ad p̃mã partẽ:sed de eo ppter qõ aliq̃ dr̃ mr̃ quõ posset saluari in ppsito dubium est. ¶ Opi.est.q̃ solus p̃r hz rõnẽ actiui:⁊ mr̃ rõnez passiui:ita q̃ ipsa tm̃ mistrat mãz plis:⁊ in solo semĩe patris est vis actiua formatiua plis.hec vr̃ opio pbi.is.de aialib⁹ ꝺparãtis vtutẽ in semĩe patris artifici:⁊ mãz ministratã a matre ligno de quo artifex fac̃ scãnũ. ¶ Pro hoc ẽt ad ppositũ vr̃ eẽ Aug.io.sup Heñ.c.5.vbi dic̃ x̃pz nõ descẽdisse ex parẽtib⁹ hz rõnẽ seminalẽ:sz si btã vbo fuisset actiua respectu formatiõis corpis filij sui videretur corp⁹ illud formatũ fuisse fm rõnẽ semialẽ. ¶ Sed ꝺistud arguit̃ p̃ de alys matrib⁹:qz formas eiusdez spẽi ꝺsequunt̃ potẽtie nãles eiusdẽ spẽi. mas ⁊ femina sunt eiusdẽ spẽi.io.meta.g̃ formas eoz ꝺsegt̃ potẽtia eiusdẽ rõnis:igit̃ si formã vni⁹ ꝺsegtur nãl'r vegetatiua actiua sil'r ⁊ alteri⁹. ¶ Cõfirmat̃ rõ.qz aia vegetatiua hui⁹ ⁊ illius differrẽt sicut actiua ⁊ passiua:⁊ ita eẽnt potẽtie oĩno alteri⁹ rõnis. ¶ P̃.pater nãl'r plus diligit filiũ suum sic̃ vnusq̃sq̃ nãl'r diligit suũ op⁹ q̃z ecõuerso.ex.8.ethi.⁊ 9.⁊ p̃ hoc assignat̃ rõ q̃ benefaciẽs plus afficit̃ bñficiato q̃z ecõuerso:sz mater plus diligit filiũ suũ q̃z pater: sic̃ pz p eũ.9.ethi.g̃ vr̃ q̃ aliquo mõ filius eius sit opus ei⁹. ¶ P̃.fili⁹ q̃nq̃z assilat̃ magis matri q̃z patri .g̃ in mre ẽ aliq̃ vtus actiua.ꝺña ꝑbat̃.qz agẽs itẽdit assilare sibi effectũ:ita q̃ effect⁹ nulli assilat̃:nisi ppter aliquaz actionem eius.Dicit̃ q̃ semẽ patris p̃ncipal'r itẽdit assimilare plem patri:sed ppter inobediẽtiã mãe deficit ab eo qõ intẽdit ⁊ facit qõ põt:⁊ ita cuz trãsmutatio nõ fiat in qõlibet:sed in opposituz assimilat̃ oppositõ:⁊ ita matri. ¶ Cõtra.igit̃ calidũ ipeditũ:⁊ ppter ipedimẽtũ nõ potens perfecte sibi assimilare effectũ:assilabit eũ frigido qõ est ipole:qz ipm ipeditũ tm̃ nõ assilabit eũ sibi.⁊ si assimilatur frigido:hoc est ab alio agente: nõ tm̃ a calido ipedito.sic in ppsito ex ipedimẽto resistẽte vtuti actiue patris tm̃ haberet̃ ista negatio:q̃ ples nõ assimilat̃ patri:tm̃ non assimilat̃ alij: nisi ex alia causa actiua: ⁊ si detur ista in ppsito ex pte mr̃is habet̃ ppsitũ. ¶ P̃. matrẽ tm̃ eẽ q̃si vas in quo sicut in loco ꝺueniẽte generatur ples:⁊ de aliquo ei⁹ vt de mã nõ videt̃ plus dare matri q̃z terre in gñatione minere si de aliquo eius generat̃ minera:⁊ sic ipsa terra ꝺtinẽs illud aligd sic̃ locus ꝺueniẽs gñationi talis corpis erit mater ei⁹: imo nõ videt̃ dare plus q̃z hoi respectu gñatiõis vermis ex eo qui gnãt̃ ex aliq̃ humore putrefacto: ⁊ B i loco ꝺueniẽte generationi sue:⁊ ita nihil deficeret gn eẽt mater illi⁹ vermis nisi q̃ vermis nõ est eiusdẽ spẽi. sz hoc forte nõ tollit si equus dicat̃ pater mule:⁊ asina mater. ¶ P̃.istud in ppsito de hac matre iprobat̃ per illud Damas.48. Uirutẽ tribuẽs susceptiuã sil'aũt ⁊ gñatiuã: sed si ipsa tm̃ eẽt p̃ncipiũ passiuũ nõ videret̃ q̃re copularet virtuti susceptiue vtutẽ gñatiuã. ¶ Si aũt teneat̃ alia opio. q̃ mater q̃cũq̃z cũ patre est causa actiua respectu formationis corpis plis:tm̃ min⁹ p̃ncipalis ⁊ secũdaria:⁊ cũ patre itegrãs vnã causaz totalẽ:tũc videt̃ difficilius saluare quõ maria fuit mater q̃z ponẽdo aliã opi.pz.n. q̃ ipsa ministrauit mãm totã corpi x̃pi:sed nõ ita pz quõ potuit coopari spũi sc̃õ ad formationẽ istius corpis. ¶ Ad B dicit̃ sic.q̃ ipsa ministrauit mãm in qua erat vis actiua:sz illa vis nõ habuit actionẽ aliquã:qz actionẽ eius ꝑuenit spũs sc̃us subito formãs corpus illud de mã sibi ministrata.erat igit̃ vgo mater tenẽdo opi.de actiõe matris p̃o eo q̃ ꝑbuit mãz in qua q̃z tũ est ex parte sui erat. vñ ageret nisi aliud agens fortius ꝑueniss̃et illud in agẽdo. Exẽplificat̃.virge Aaron data est fecũditas p quã possz actiue ꝑducere successiue flores ⁊ fruct⁹: sz nõ ꝑduxit: qz illã fecũditatẽ ꝑuenit vt⁹ diuina subito ꝑducẽs illa. ¶ Cõtra.si ignis eẽt pfectissime actiu⁹ ⁊ haberet passuz vt lignũ approximatũ:tũ ꝑuenirẽt ab aliquo agẽte fortiore calefaciẽte lignũ:nullo mõ ignis eẽt cã agẽs respectu illi⁹ calozis.⁊ si ignẽ gignere calorẽ eẽt ignẽ eẽ patrẽ calozis:nullo mõ ignis ille eẽt pater illi⁹ calozis.igit̃ sil'r in ppsito ppter solã virtutẽ actiuaz si erat ꝑuenta:vt nõ ageret nõ diceret̃ mater si mater est cã agẽs. ¶ Confirmatur hoc in exemplo illoz.si.n.arboz diceret̃ pater vel mater illi⁹ fructus quẽ ꝑducit.illa tm̃ virga hz fecũda fuisset ita potẽs ꝑducere fructũ ⁊ nõ ꝑduxit:qz ꝑuẽta nõ fuisset pater vel mater illi⁹ fruct⁹. ¶ Hoc etiã ꝓbat̃ in ppsito.nullus.n.bõ fuit pater illius fily:⁊ si aliquis habuit vtutẽ actiuã fm quã potuit egisse ad formationẽ hui⁹ corpis vt pater ⁊ nõ egit ipũ sancto ꝑueniẽte. ¶ Aliter dicit̃.q̃ collata sibi fuit vis supnãlis fm quã potuit coopari spũi sc̃õ in instãti. ¶ Cõtra. Ista via supnãlis eẽt accñs:etiã p accñs hui⁹ nãe. sed si mr̃ illa solo illo accñte egit ad formationẽ corpis x̃pi.igit̃ nõ ita p se ⁊ ve egit ad formationẽ hui⁹ corpis: sicut alie matres q̃ ex nã sua agunt ad formationẽ corpis sue ꝑplis. nõ.n.ita vere ꝺuenit lapidi disgregare qõ ꝺuenit ei p albedinez que est ei accñs p accñs:sicut ꝺuenit ei descẽdere deorsuz:qõ ꝺuenit ei p nãm suã: vel cõuenit ei p accñs nãle. ¶ Sil'r in quo subto erit istud accñs supnãle: si in itellectu vel volũtate nõ videt̃ esse rõ agẽdi ad gñationem fily:que actio p̃ncipal'r ꝺuenit vtuti vegetatiue. Si aũt ponat̃ in virtute vegetatiua mirũ vr̃ quõ illa vis sit capax accñtis supnãlis. ¶ P̃.3°quõ poterit illa vis ex q̃ ẽ creata coopari: vel eẽ rõ coopandi in instãti spũi sc̃õ.si tm̃ hoc nõ põt aliqd qõ est in nã matris. ¶ P̃. quõ accidens erit rõ formalis ꝑducẽdi subam q̃ sit termin⁹ generatiõis q̃ si dicatur virtutẽ istã supnãlẽ eẽ tanq̃z pfectionẽ intrinsecã collatã vtuti vegetatiue matris. B vr̃ mirabile quõ ista vis facta fuerit intẽsioz q̃z si nãl'r genuisset:qz tũc eẽt plus q̃z mater. ¶ Sil'r quõ illa intẽsa poterit agere in instãti:⁊ tm̃ illa remissa nõ põt tũc agere. forme.n.eiusdẽ rõnis hz vna sit pfectioz alia videnr̃ sil'r se habere ad agere in instãti vel in tpe: hz vna aligd perfectius ꝑducat q̃z alia:sicut patet de luce pfectioze ⁊ imperfectioze:quarũ vtraq̃z eque instantanee illuminat:hz vna illuminet perfectius.

Potest dici q̃ si ad matrẽ pertinet agere sicut ad causam minus p̃ncipalem:maria vere fuit mater:qz tota illa actio sibi ꝺpetebat q̃ matri debet̃. ¶ Ad qõ itelligẽdũ sciẽdũ est:q̃ in formatione corpis nostri p̃cedit motus localis de loco ipsi⁹ corporis corrũpẽdi ad locũ ꝺueniẽtẽ gñatiõi ipsi⁹ corpis organici ex eo bũc motũ localẽ ꝺsegtur figuratio illius corporis:que figuratio nõ est sine motu locali. ¶ 3°ꝺsegtur. ꝺdẽsatio illi⁹ corpis corrũpẽdi que est quedã alteratio p̃cedẽs gñationẽ corpis dẽsioris ex isto corpe rariori:⁊ ista alteratio nõ est sine loci mutatiõe: nõ qua acquirit̃ nouus locus:sed quo occupatur minoz in vltimo instãti istius alteratiõis inducitur forma q̃ corpus est ꝺplete organicũ:siue illa fm aliquos sit aia intellectiua siue hz alios sit forma alia p̃cedẽs illã:⁊ hoc fm istos secũdos: siue ipsa sit vna totius corpis organici ⁊ partiũ etherogeneaz:siue tertio modo sit alia forma totius corporis organici a formis particularib⁹ substãtialibus partium

Scũs bonanẽ.lib. 3. di. pñti.q.3.

etherogeneax.ꝛ ꝑm hoc tertiū mẽbꝝ corpus eẽ cõplete organicū eẽt oẽs formas partiales eẽ ꝯplete iductas. Et ly ꝑz z^{m} mẽbꝝ ꝛ z^{m} istox posset poni nõ oẽs ptialitates simul induci:sed vnã ꝑs ad quã sufficeret alteratio breuior.ꝛ aliã posteri⁹ ad quã regrit alteratio ꝓlixior: tñ ꝑm oĩa tria mẽbꝛa aligd est in vltimo istãti qõ nõ ꝑfuit:ꝛ sine quo nõ est corpus ꝯplete organicū. ¶ Ad ꝓpositū applicãdo dubiū vr. vtx trib⁹ motib⁹ ꝓdictis corr espõdebãt in ꝓposito in maria tres mot⁹ breuiores:ꝛ si in illis trib⁹ motib⁹ egerit beata maria sic cã z^{a}.ꝛ.ſ.ſ. vt ꝑncipalis. Si.n. hoc ponat ñ ponit aligd postea assũptū a vbo aliqñ ꝑfuisse in supposito creato:ſz tñ ꝙ illud corrũperet in aligd assumẽdũ a vbo. neꝙ ponit i illis que alibi regrũt successionẽ:sicut sũt illi tres mot⁹:nõ aũt vltima forme subalis corꝑis organici iductio mariã in ĩstanti fuisse coopatã spũi scõ. Si aũt negent ibi fuisse illi tres motus:ſz ꝙ totũ fuerit in istãti vno:puta ꝙ in aliquo toto tpe fuerint sanguines dispersi in corpe marie ꝛ nunꝙ in tpe moti ad matricẽ:nec sic figurati ꝛ ꝓdẽsati. sed in vltimo instãti illi⁹ tpis erat in loco isto corp⁹ figuratũ ꝛ densuz:sicut eẽt in termino triũ motuũ si fuissent tres ꝑcedentes. adhuc dico ꝙ beata vgo potuit coopari spũi scõ in ista actiõe instãtanea:ꝛ qꝫtũ ad formã subalẽ isti⁹ termini:ꝛ qꝫtũ ad vbi ad figurã ꝛ dẽsitatẽ:ly subito iductas:qz si nõ potuisset coopari hoc fuisset ex vna trium causax. vz. aut qz nõ habuit cãlitatẽ actiuã min⁹ ꝑncipalẽ respectu termini iducti:vel respectu terminoruz iductox. aut qz nõ potuit ꝑm illã vim actiuaz agere ad terminos hoc mõ iductos. aut z° mõ:qz ꝛ si potuit tñ ꝑuenta fuit a virtute maiore totuz ꝛ totalr opante. Primũ ꝓbat:qz ipsa habuit vtutẽ actiuã sicut alie mres. ꝯad cosdẽ terminos ad quos ꝛ alie:sed alie matres hñt vim actiuã min⁹ ꝑncipalẽ respectu vbi figure ꝓdẽsationis ꝛ forme subalis. ¶ Et si dicas ꝑm z^{m} triũ mẽbrorum ꝙ in toto sunt multe forme subales spẽ differẽtes ptiuz etherogeneax:ad quas simul inducẽdas nõ bz aliꝙ mater vim actiuã sufficiẽtẽ:ſz oz vnã ꝑus tpe iduci qꝫ aliã: ꝛ ita hic. ¶ Cõtra. actiuũ nõ hñs terminũ adeqtuz põt simul agere respectu alteri⁹. ideo. n. tñ vnũ põt sil:qz illud est termin⁹ adeqtus virtuti ei⁹:ꝛ maxime põt simul in plura inadeqta si illa icludant in ꝑ adeqto sibi:ſz nulla forma ptialis est termin⁹ adeqtus huic potẽtie actie: ſz forma toti⁹ corꝑis organici. alꝫ nõ posset in formã totius:igit cũ oẽs ille forme ptiales includant in toto qõ est termin⁹ adeqtus in oẽs illas simul põt. ¶ Scõa cã tollit:qz aliqua media sũt necessario media vtuti impfectiori que nõ sũt necessario media vtuti pfectiori. agens eni nãle necesse ẽ ꝓcedere ꝑ media determiata: qz subest illi ordini. nã ille ꝑfixus est ab agẽte supiore: ſz agẽs supmũ:qz nõ subest isti ordini in agẽdo:qz istũ ꝑfixit voluntarie:nõ est necesse ꝓcedere in agẽdo per ista media. ¶ Ex hoc arguo. spũs scũs ꝛ maria sũt agens pfecti⁹ qꝫ pater creat⁹ ꝛ ipsa fuissent. ꝯ ista media ꝑ que necesse fuit actionẽ patris nãlis ꝛ marie ꝓcessisse:si ꝓcepisset ex viro:nõ fuerũt necia ĩ illa actiõe spũs sci ꝛ marie. ¶ Qz si dicas ꝙ ista nõ necessitas mediox tñ est ꝓpter infinitatem virtutis spũs scĩ:ſz semp remanet eqlis necessitas mediox respectu⁹ virtutis create vt ipa nõ posset agere respectu termini nisi ꝓcederet ꝑ media sibi necessaria. ¶ Cõtra hoc. si ꝑ media ista deuẽtũ fuisset ad terminũ agẽs nõ ꝓduceret terminũ rõne mediox:qz media tũc nõ sunt:igit ꝑcise tũc ꝓduceret:qz tũc bz virtutẽ actiuã respectu isti⁹ termini:igit si aliꝙ vtus facit ꝙ nõ ꝓcedatur ꝑ media:ꝑm ꝙ subito agẽs se habeat ad terminũ sic se haberet in termino si ꝓcessisset ꝑ media. eodẽ modo põt idẽ agens agere ꝙ sic nõ trãsiuit per media: sicut si trãsisset:ſz spũs scũs potuit facere ꝙ hic nõ esset transitus ꝑ ista media sicut ꝓbat rõ ꝓdicta:ꝛ cũ hoc stare põt ꝙ vtus actiua matris eadẽ sit que fuisset in termino talis trãsitus:igit per illã vtutez actiuã potest eque agere in termino ptermissis medys:sicut si ante actionẽ ĩ terminũ trãsisset ꝑ media. ¶ z^{a} causa tollit:qz spũs scũs libere agit. ꝯ nõ necessario agit ꝑm vltimũ sue potẽtie. igitur põt ad aligd se extẽdere cãlitate cause scõe coopante secũ:ꝛ ita põt supplere vicẽ patris nãlis vel etiã efficacius opari qꝫ pater si esset:ꝛ poterit maria coopari ſz cãlitatẽ suã:qz nihil ab ea auferr ꝑ hoc ꝙ spũs scũs ꝓueniendo causalitatẽ alteri⁹ cause cũ qua maria posset agere supplet vicẽ ei⁹. ſ. patris. ¶ Ex istis trib⁹ mẽbꝛis imꝓbatis põt formari rõ talis. oĩs cã actiua bñs vtutẽ respectu alicui⁹ effectus:ꝛ nõ ꝓuenta ab alio totalr causante illũ effectũ in eo istãti in quo ꝓducit põt agere ad ꝓductionẽ eius maria fuit talis. si oẽs alie matres sunt tales:ꝛ hoc vt cã actiua nõ ꝑncipalis. igit ꝛc. ¶ Istud declarat ꝓauctoritatẽ Dama. 48. vbi dic ꝙ spũs scũs dedit ei potẽtiã susceptiuã:simul aũt ꝛ gnãtiuã:nõ ꝙ miraculose dedit ei illã fecũditatẽ qꝫ coopabat:ſz illã habuit nãlr:qz nõ fuit sterilis:ꝛ ꝑm eã potuisset nãlr coopari si ꝑ nãlis genuisset:sed potẽtia actiua cause iferioris ẽ remota qñ causa supior nõ agit ita ꝙ nunꝙ est cã iferior in potẽtia ꝓpinqua ad effectũ:nisi cã supiore agente: qz illa supior ꝑmo determinat:ꝛ ipsa determinata inferior necessario coopatur si iferior sit cã nãlis. ꝑm aũt cõmunẽ ordinẽ vis actiua matris nata est subordinari vi actiue patris:ꝛ ita a patre nata est ꝓferri potẽtia ꝓpinqꝫ ad generãdũ:nõ aũt illa remota matris qꝫ est act⁹ ei⁹ ꝑmus quo ipsa dicit fecũda. hec potẽtia ꝓpinqua cõferebatur marie imediate a spũ scõ habente vim ꝑncipalis cause. ꝛ iõ spũs scũs dedit ei vim generatiuã hoc ẽ potẽtiã generãdi ꝓpinquã ꝑm illã vim nãlem:qua ipsa erat nãliter fecũda. sed susceptiuã dedit ei inꝙtũ erat gnãtiua verbi. sicut. n. nã ad quã vt ad formalẽ terminũ erat ista gnãtio tñ erat in potẽtia obediẽtiali vt ꝓniret vbo: ita illa mater tñ habuit potẽtiã obediẽtialẽ vt eẽt mater verbi. ꝑ hoc. n. erat mater verbi:quia verbũ subsiste bat in natura illa sibi vnita.

Sed hic est vnũ dubiuz: qz ꝑm dicta in qõnibus de rõnib⁹ seminalibus. Ratio seminalis nõ est ꝑncipiũ agẽdi in gnãtiõe:qz tũc nõ manet sicut nec suba quã ꝓsequit:sed tñ est rõ agẽndi in alteratiõe ꝓcedente gnãtionẽ. ꝛ hic nulla alteratio ꝓcessit gnãtionẽ. ꝯ ꝑz ℔ ex parte matris nulla fuit actio ꝑ rõnẽ seminalẽ:ꝛ ita nec ꝑ aliquã vim in mã ministrata. ¶ Hoc ꝓcedẽdũ eẽt ꝑm illa: ſz tñ ipsa mater potuit imediate opari in istãti gnãtiõis:qz ipsa imediate fuit ꝑ sens:ꝛ habuit vi actiuã gnãtiuã respectu termini actionis. ꝛ ita forte est in alys matrib⁹:ꝙ nõ tñ per vim actiuam in mã ministrata agũt:sed ẽt corrupta illa vi actia in semine in istãti gnãtiõis:sicut suba in qua est ipse immediate agũt ad terminũ gnãtiõis ꝓducẽdũ:qõ videt ꝓbabile:qz posito illo corꝑe sic alterato in illo istãti per potẽtiã diuinã extra matricẽ nõ fieret gnãtio:ꝛ tñ idem passuz eẽt ꝛ eadẽ agẽtia essent approximata vt videt nisi de sola matre. ꝛ tũc si ponat semen patris corrũpi in illo instãti:puta qz est pars plis. verius mater agit qꝫ pater:qz ipsa imediate in istãti gnãtiõis:pater nõ:sed tñ ĩ alteratiõe ꝓuia ꝑ illã vim actiuã que fuit in semie ꝑris. vel si ponat semẽ patris manere in istãti gnãtiõis:ꝛ viz actiuã manere in co:ꝛ semẽ nõ ꝓuerti in corp⁹ plis. sed post formationẽ corꝑis resolui in aliud:adhuc in instãti gnãtiõis mater ꝛ pater poterũt agere per illã viz dimissam manentẽ in semine. Nec videt istud multũ incon-

tenies attribuere tantã actionẽ matri: qz facta decisione seminis pris tota sequẽs formatio vsqz ad partũ vr pncipal'r sequi ꝯditiões mris: vt si habeat mrice calidã ⁊ bñ disposĩtã ⁊c. ¶ Sz ẽ ne ꝯcedendũ qꝺ maria fuerit mr nãlis xpi: vel qꝺ miraculose gnãuit xps: ¶ Rñ. Ansel. de ꝯceptu vginali. c. ii. dicit bãc gnãtionẽ fuisse miraculosaz. ⁊ hoc qdẽ vezꝝ est q̃tũ ad modũ reducẽdi potẽtiã nãlẽ actiuã marie ad actũ: q̃ nãl'r nõ reducit ad actũ nisi a cã actiua determiata nãli. s. vi actiua patris nãlis. fuit ẽt miraculosa q̃tũ ad modũ ꝓcedẽdi in illa gnãtione: qz vel erat oĩno subita: q̃lis nõ est ꝓcessus nãlis i generatiõe hois. vel si successiua illi motꝰ q ꝓcesserũt gñationẽ: in ita brevi tpe fuerũt in q̃to nõ fũt nati fieri nãliter: sz ex pte ipsiꝰ potẽtie actiue marie erat nãlitas: qz ista potẽtia ei erat nãlis fm quã erat nãl'r fecũda: ⁊ potuisset ꝯcepisse a pre nãli: ⁊ nãl'r egisse ad ꝓductionẽ ꝓlis: ⁊ ꝓpter istã potẽtiã actiuã nãlẽ qua opabat põt dici nãlis mr xpi: ⁊ tñ qꝝ modũ exequẽdi actũ hꝰ põe duplicez nõ nãlẽ: põt dici nõ nãl'r: sed miraculose genuisse.

Ad argumẽta. Ad ꝓmũ dico: qꝺ vgo ⁊ mr non opponunt aliqua oppositione formali: nec vt ꝓuata: nec vt ꝺia. vgitas. n. ꝓuat tñ actionẽ cãe supiozis nãlis: nõ aũt vtutez actiuã mris. mrnitas aũt nõ necio ponit actionẽ illiꝰ cãe supiozis: sed tñ illam cõiter cõitat illa actio. sed si aliꝰ suppleat actionez illã totã causę nãlis põt eẽ mrnitas fm suaz rõnez: ⁊ tñ cũ ꝓuatiõe actiõis cãe nãlis supiozis: ⁊ ita cũ vginitate: ⁊ ita fuit hic. ¶ Exẽplũ. obm creatũ natũ ẽ ꝯcausare cuz ĩtellectu meo intellectionẽ. itellectũ igit ꝯcipe noticiaz cõiter regrit obm creatũ movere itellectũ: sz nõ regrit hoc ex p se rõne sua. si. n. deꝰ suppleat actionẽ obti movẽdo itellectũ. põt itellectꝰ eãdẽ notitiã ꝯcipe quã ꝯcipet obto movẽte: ⁊ ita si in itellectu ꝯcipiẽte nõ moveri ab obto creato designaret p nomẽ virgitatis vel icorrupti bilitatis: vel ipassibilitatis nõ repugnaret aliquo modo formal'r itellectũ ꝯcipe ⁊ vginẽ eẽ: ita est hic. ¶ Si obycias de parere qz clausa nõ põt parere. Rñ. ibi fuit miraculũ: qꝺ corpꝰ simul fuerit cũ alio corpe: ⁊ forte nouuz miraculũ aliud ab illo quo virgo ꝯcepit sine actiõe cause nãlis supiozis. sed de partu satis cõiter cõcedit tanq̃z nõ difficile qꝺ ibi opabat q̃cqd alie matres sic ⁊ in fouẽdo: ꝯseruãdo: ⁊ nutriẽdo fetũ in vtero. ¶ Et tñ ibi forte posset fieri difficultas spãlis: qꝺ nulla esset vis actiua in matre potẽs movere corpꝰ plis local'r ad exeũdũ: ⁊ maxime ad eẽndũ simul cũ alio corpe: qz nulla virtus creata põt movere local'r corpus ad aliq̃ vbi: nisi expellat aliud corpus: saltẽ loquẽdo de corpe nõ glorioso. ¶ Ad zm dico: qꝺ Dama. nõ negat eã absolute eẽ matrẽ xpi: sz ꝺ Nestoriũ qui sub illo vocabulo voluit eaz negare esse matrẽ dei ponẽdo qꝺ pepit puꝝ hoiem. Uñ post illã auctoritatẽ subdit in destructiõe teothecos. i. dei genitricl vocis neq̃z. Nestoriꝰ soliꝰ nãe honorate sup oẽm creaturam dei genitricis vocẽ: ⁊ si ipse rescindat cũ ĩpio sathana adinuenit vt reprobatã: nõ igit negauit illõ: sz noluit cõicare in sermone cũ hereticolo illo q sub vocabulo illo occultabat venenũ suũ. ¶ Ad aliõ dico qꝺ actiuũ ⁊ passiuũ in cõi necio adinuicẽ referunt. nõ necesse est ita eẽ de hoc actiuo ⁊ hoc passiuo: qz aliud actiuũ vicez huius actiui supplere põt: ita ĩ ꝓposito pr dicit tale actiuũ speciale: ⁊ eius actio supplebat hic ab alio agẽte. ¶ Ad vltimũ ꝯcedit: qꝺ si alie matres agãt: ⁊ ista egit ad hãc generationẽ. ¶ Cũ arguit de instãti pz rñ. ex solone questionis: qz si in toto tpe ꝓcedẽte coopata fuisset bñ ꝯcederet in vltimo instãti potuisse cooperi ad formã iduci bilẽ in illo instãti: sz nõ fuisset tũc coopata in istanti per operationẽ istaz factaz: qz illa tunc nõ fuisset. igitur tñ per vtutẽ actiuã quã tunc habuisset eãdẽ quã ꝑus: sz nõ egerit ad illa itermedia que in tpe causarent.

Ad argumẽta ꝓpi. ꝓma. ¶ Ad pbm exponit qꝺ mater nõ est cã pncipal' agens: ⁊ ipsa etiã pncipalius ministrat mãz: qz corpꝰ plis magis format de mã ministrata a mre q̃z de mã ministrata a pre. si aũt alr intelligat pbs negat: qz Hal. sentit. oppositũ sicut recitat Auic. ⁊ in istis magis credẽdũ est exptl. ¶ Ad Aug. dico: qꝺ solus ille effectꝰ ꝓducit fz rationẽ seminalẽ: ad cuiꝰ ꝓductionẽ vis actiua creata cõcurrit vt totalis causa. nec sic erat in ꝓposito: qz ⁊ si maria ꝑ vim nãlez egerit: nõ tñ totalis causa erat cã nãlis: sed pncipalioz erat spũs scũs.

¶ Preterea inqrit oz cũ ex pmissis ostet ꝙbuz dei carnẽ ⁊ aiaz sil'assũpsisse in vnitatez psone: qꝺ hoꝝ potiꝰ ꝯcedẽdũ sit. s. qꝺ psona psonã: vel nã natura z: vel psona nãm: vel nã psonã assũpserit. Et an ita ꝙueniat dici diuinã naturã eẽ icarnatã sicut deꝰ icarnatꝰ ⁊ verbũ icarnatũ sane dicit. Hec iquisitio sive querendi rõ: iuxta sacraꝝ auctoritatũ testimonia partim iplicita atq̃z ꝓplexa. ptiz vero explicita ẽ ⁊ aperta. Certũ est. n. ⁊ sine ambiguitate verum qꝺ nõ natura psonã: nec psona psonã: sz psona naturã assũpsit: qꝺ sanctoꝝ subditis cõprobat testionijs: ⁊ astruit documentis. Ait eni Aug. in lib. de fide ad Petrũ. Deus vnigenitus duz ꝯciperet veritatẽ carnis accepit ex virgine: ⁊ cũ nascereꝝ itegritatẽ virgitatis seruauit in matre. Et paulopost. Sic deꝰ humanã naturã in vnitatez psone suscepit: qꝺ se humiliãs ꝑ misericordiã incorrupte virginis vterũ ex ea nasciturus ipleuit. Formã g̃ serui. i. naturã serui in suã accepit ille deus psonã. Itẽ. Deus verbũ nõ accepit psonã hois: sed naturã. Itẽ. Dei filius vnigenitus vt carnez hois aiamq̃z mũdaret susceptiõe carnis aieq̃z rõnalis incarnatus est. Distinctio. V.

Circa istã distinctionẽ gntã in qua magister agit de extremis assũptiõis q̃runt duo. Primo vtrũ natura diuina assũpserit vel assumere potuerit nãm humanã. Secundo vtrum persona creata fuerit assumpta vel potuerit assumi. Questio. I.

Circa primũ arguit qꝺ sic. psona diuina assũpsit nãm humanã. g̃ ⁊ nã diuina. ꝓna ꝓbat. qz que sũt eadem realr respectu cuiuscũq̃z actiõis realis sunt eadẽ sive se habeãt ad illã vt pncipium sive vt terminꝰ: qz actio realis est a pncipio reali vt res: ⁊ nõ vt intẽtio tñ: ⁊ ad terminũ realẽ. ¶ P. qꝺ potuit ꝓbo. qz nã diuina cũ sit infinita icludit in se rõnez ois suppositi. igit põt supplere vicẽ cuiuslibet suppositi creati: ⁊ ita psonare nãm cratã. ¶ Cõtra. si nã assũpsit cũ ista sit eadẽ in tribus sequeret qꝺ tres psone assumpsissent. ¶ Itẽ qꝺ nõ potuit ꝓbo: qz q̃ro ad quã vnitatẽ. nõ psone: qz nã vt nã nõ est psona. nõ nãe: qz tũc vel eẽt eadez

nã hec ⁊ illa. vel fieret vna ex eis. vtrũq; ẽ ipole: igit̃ in neutrã vnitatẽ potuit assumere. Questio. II.

Circa secũdũ arguit̃ ꝙ sic. nã fuit assũpta. igit̃ ⁊ ꝑsona. ꝓña ꝓbat̃ ꝑ illã maiorẽ que posita fuit ad ꝑcedẽtẽ qõnẽ ⁊ hãc minorẽ: ꝑsona creata ẽ idẽ nature: qz si aliud: aut suba: aut accñs. nõ accidens: qz nullũ accñs est rõ subsistẽdi alicui in se. si suba: aut materia: aut forma: aut ꝓpositũ: ⁊ siue sic: siue sic: sequit̃ ꝙ in ꝑsona creata sint plures sube cõposite vel plures materie: vl̃ plures forme. ¶ Itẽ. oẽ ptinẽs ad dignitatẽ in creatura est aliqd positiuũ. ꝑsona dicit aliqd ptinens ad dignitatẽ in creatura. ergo dicit aliqd positiuũ. ꝛz oẽ positiuũ põt assumi. igit̃ ⁊c. ¶ Cõtra. si ꝑsona creata fuerit assũpta. igit̃ due ꝑsone eẽnt vna ꝑsona.

Ad ꝓmã qõnẽ ꝓz ex ꝓma qõne ⁊ vltima ꝓme distinctiõis. nã in illa. q. vlti. dictuz est ꝙ eẽntia nõ est formalis rõ terminãdi istã vnionẽ: lz sit rõ efficiẽdi eã: potuit tñ ipsa eẽ formalis rõ terminandi: sic̃ dictũ fuit. q. z. ꝓme di. sic igit̃ si fiat sermo de rõne faciẽdi assũptionẽ. ꝓz. ꝙ nã diuina est rõ faciẽdi istã assũptionez. nõ est aũt rõ terminãdi de facto: tñ posset forte esse rõ terminãdi. si. n. in assumẽte. i. terminãte vnionẽ suffi/ciat singularis ꝑ se exñtia absq; icõicabilitate: cũ hec ꝑ se cõueniat nature diuine ipsa poterit assumere. Si aũt de rõne assumẽtis sit ꝙ habeat substãtiã icõicabilem ⁊ essentia ꝝm se nõ habeat incõmunicabilitatẽ ipsa nõ potest esse assumens vt terminus.

Ad argumẽta. Ad ꝓmuz videt̃ difficile eis ꝙ dicũt ꝓprietatẽ vel ꝑsonã tñ rõne differre a nã. ¶ Aliter dictũ est di. z. ꝑ. ꝙ entitas icõicabilis ex natura rei nõ est formal̃r entitas cõicabilis: ⁊ iõ ex natura rei añ oẽm opationẽ itellectus pr̃ cõicat filio entitatẽ cõicabilẽ: nõ aũt incõicabilez: ⁊ ꝛz hoc ad qõcũq; ꝛm cõparent̃: qõ ꝓuenit vni ꝝm formalẽ rõnẽ eius nõ oz illud ꝓpetere alteri: qõ nõ ẽ formal̃r idẽ isti. tale est assumere ꝝm istã viã: qz ꝓpetit incõicabil̃r subsistẽti in q̃tũ tale vt termino. ¶ Ad aliud dico. ꝙ ista infinitas nõ est rõ terminãdi istã vnionẽ: ꝛz ꝑsonalitas indepẽdẽs ex ꝓma. q. hui⁹ terty. sed si dicas ꝙ infinitas ꝑt esse alicui rõ terminãdi: qz põt supplere vicẽ cuiuslibet suppositi creati. Hoc põt negari si in termino regrat̃ incõicabilitas. nõ. n. est idẽ formal̃r infinitũ ⁊ incõicabile: qz oẽ infinitũ est formaliter cõicabile.

Ad aliã q̃stionẽ patet ꝛz dicta in ꝓma. q. ꝓme distĩ. ꝙ ꝑsonalitas creata dicit negationẽ depẽdẽtie actualis ad aliud: vt ad suppositũz illius nãe: ⁊ ẽt aptitudinalis q̃ q̃tuz est ex ꝑte ipsius aptitudis semp eẽt in actu: sicut aĩa separata semp dependeret a corpore q̃tũ eẽt ex aptitudine nãli eius: cuz igit̃ ꝺdictio sit naturã actual̃r dependere ad ꝑsonã extrinsecam ⁊ nõ dependere. nãz aũt aliquã assumi ẽ ipsaz actualiter ꝛpẽdere hac dependẽtia spãli. ꝺdictio ẽ ipsaz assumi ⁊ simul br̃e ꝑsonalitatẽ ꝓpriã. ꝛz qui ponerẽt ꝑsonalitatez creatã dicere aliquã nãz vel entitatẽ positiuã vltra nãm singularẽ ꝓp quã repugnet sibi assumi: nõ tñ nature singulari: eos oporteret aliã cãm q̃rere q̃re ꝑsona nõ põt assumi: sed istud suppositũ est improbatũ. q. i. ⁊ ꝛtra istud bene vadit rõ illa que tacta est de diuisiõe substãtie ⁊ accidentis: ⁊ substantie triplicis.

Ad argumẽta secũde. q. ¶ Ad ꝓmũ dico: ꝙ si accipiat̃ illud qõ positiuũ est in ꝑsona: qz ꝑsonalitas nullã entitatẽ positiuã addit vltra hãc naturã ꝑsona creata idẽ ẽ huic nature: ꝛz si accipiat̃ ꝛplete ꝑsonalitas ꝝm ꝙ ꝛportat incõicabilitatẽ: nõ oĩno idẽ est ꝑsona: ⁊ hec natura sic̃ aliq̃ entitas indifferẽs ad aliquã affirmationẽ ⁊ negationẽ. nõ est oĩno idẽ illi negationi: siue sibypsi cũ illa negatione: ita est dic. ⁊ iõ hec natura hz sufficiẽtẽ distinctionẽ ab hac natura nõ depẽdente vt ista natura possit depẽdere: hec tñ natura non depẽdens vel ꝑsonata nõ posset depẽdere in sensu ꝛpõnis. ꝓbatio adducta ꝑ idẽtitatẽ nõ ꝛcludit nisi ꝙ ꝑsona creata nõ addit entitatẽ positiuã sup hãc nãm: qõ ꝛcedo. ¶ Ad ⁊m dico. ꝙ ꝑsona in creaturis nõ dicit dignitatez nisi mal̃r. ſ. rõne itellectualis nature quã ꝓnotat: nõ autem formal̃r ratione incõicabilitatis quã supaddit. Quõ autẽ negatio aliqua dicatur esse dignitatis. dictuz fuit di. z8. ꝓmi lib. de ingenito.

¶ Ex ꝓmissis aũt emergit q̃stio plurimũ cõtinens vtilitatis: sed nimiũ difficultatis atq; ꝑplexitatis. Cũ. n. cõstat ex ꝓdictis ⁊ alĩs plurib⁹ testimonĩjs: oẽsq; catholici vnanimiter fateant̃ deũ factũ eẽ hoiez. ⁊ xp̃z verũ deum esse ⁊ verũ hoiez. Querit̃ an his locutiõib⁹ deus factus est hõ: filius dei factus est filius hois: deus ẽ hõ: ⁊ hõ est deus. dicat̃ deus factus eẽ aliqd: vel eẽ aliqd: vel aliqd dicat̃ esse deus: ⁊ an ita ꝓueniat dici: hõ fact⁹ est deus: ⁊ filius hois fact⁹ est fili⁹ dei: sicut ecõuerso dicit̃. ⁊ ex his locutiõib⁹ nõ dicit̃ deus factus esse aliquid: vel esse aliqd. Que sit intelligentia haꝛ locutionũ ⁊ similiũ. Jn huius ꝑfunditatis reseratiõe ⁊ scrupulose qõnis expõne plũmũ differre iueniunt̃ sapiẽtes. Bi. VI.

Circa istã distinctionẽ sextã in qua magister agit de icarnatione cõsiderata vt in facto esse. querunt̃ tria. Primo vtrũ in xp̃o sit aliud eẽ verbi ab esse creato. Secũdo vtruz xp̃s sit aliqua duo. Tertio que illarũ triũ opi. quas recitat magister sit tenenda. Questio. I.

Circa primũ arguit̃ ꝙ nõ. qz eẽ cõstituit ens: ⁊ ita si xp̃s haberet duo esse xp̃us esset duo entia: aut si esset vnũ ens nõ esset nisi vnũ per accidẽs: sed hoc est icõueniẽs ꝝm Ber. ad Eugeniũ papã. Dec est maxima inquit vnitas post illam que est in trinitate. vnitas per accidẽs non potest esse maxima iter vnitates creatas. igit̃ ⁊c. ¶ Preterea. natura humana nõ vnitur verbo vt forma materie: siue vt actus potentie. sed magis ecõuerso: quia verbũ est actus. ergo nõ vnitur vt dans esse: sed magis vt recipiens esse: igitur ⁊c. ¶ Preterea. ifinitũ nõ potest recipere esse a creatura. ergo non habet aliquod esse creatũ a natura assumpta. ¶ Contra. 7. de trinitate. c. 4. ⁊. 5. Sicut ab eo qõ sapere est sapiẽtia: ita ab eo qõ est esse dicta est essentia: ſz nõ possunt eẽ plures sapientie gn sint plura sapere. igit̃ ⁊c. ¶ Itez Ansel. monolo. c. 6. Sicut se habẽt ista tria lux: lucens: lucere: sic essentia ens ⁊ eẽ: nõ possunt aũt eẽ in aliquo plures luces gn sint plura lucere: quia multiplicato priori essentialiter necessario multiplicatur suum posterius. ergo ⁊c.

La. l. de magnis. ad finez. Jdẽ. ſ. trini. c. 2.

Respõdeo ꝙ in ista questione certum est de esse eẽntie qõ tñ differt ab essentia in modo cõcipiendi ꝙ sũt in xp̃o tot talia esse: quot eẽntie. certuz est etiaz de esse subsistentie: qõ. ſ. est eẽ actualis exñtie in seipso non dependentis in subsistendo ad aliud:

vt ad suppositū q̄ nō est nisi vnicū tale esse in xp̄o sicut nec nisi vnicū suppositū. de esse ēt qđ significat ꝓpōnez itellectus vniētis p̄dicatū cū subto qđ est sincathegore-
T.c.14. ma: de quo dicit ph̄s. 5. meta. q̄ eē significat vez nō esse falsuz. ꝑz q̄ tot sūt ibi talia eē quot p̄nt p̄dicari de subo.
¶ Sed de esse reali actualis exīstie ꝑut distinguiť ab eē eēntie ⁊ eē subsistētie est dubitatio vtz sit aliqđ eē ta-
De.quo. 3.q.2. le in xp̄o aliud ab eē icreato. Et dicit q̄ nō: qz si hec nā eēt in supposito ꝑpo idē eēt eē nāe ⁊ psone. ğ ⁊ nūc: quia hec psona supplet psonalitatē ꝑpriā q̄tuz ad eē psone. ğ q̄tū ad eē nāe. Ꝓ ñ: q̄ supplet eā terminādo dependentiā nāe ad suppositū: sed nō supplet ponēdo istā idētitatem que est iter ista. sil'r idē est eē nāe ⁊ psone qñ ē i supposito ꝑpo: qz psona nō dicit nisi duplicē negationē vltra esse nāe. ğ q̄tūcūq̄z psona tollať eē nāe nō tolletur.
¶ ℙ. si pars aduenirет de nouo toti habēti eē pfectū totuz nō haberet aliqđ eē ab illa ptē: sz tm̄ haberet nouuz respectū ad illā ptē: ⁊ ps eēt p esse toti⁹: sicut eēt de manu cōicata de nouo supposito p̄exīti. Sed nā humana aduenit xp̄o q̄si iserta supposito p̄exīti. ğ nō dat sibi aliquod eē: sed tm̄ recipit eē eius supposito illo habēte tm̄ nouū respectū ad eā. ¶ ℙ. accūs nō dat aliqđ eē subto: qz tūc tot eēnt eē in petro quot accūtia. nā humana q̄si
Gotfre. quoli. 8. q. 1. accidēta⁹ aduenit v̄bo: qz p̄exīti in se actu. ğ ⁊c. ¶ Ista positio aliter declarať: qz sic q̄titas cōparať ad q̄litatē ⁊ subam. ⁊ eadē q̄titate vtraq̄z est quāta. suba quidē formal'r qz recipit: ⁊ q̄litas q̄si p accūs: qz recipiť in q̄to ita eadē exīstia est formal'r suppositi: q̄si dās esse sibi ⁊ nāe vnite supposito exīti: quā exīstiaz ꝓticipat nā assūpta. ⁊ ita nō oz ibi ponere plures existētias.

Contra cōclusionē huius opi. arguiť multipliciter. ¶ Primo sic.
Gnātiōis terminus est eē exīstie vel aliqd hñs tale esse
T.c.7. 5. phy. Termin⁹ p se gnātiōis hz eē acqsitū p gnātionē. fili⁹ dei vere gnābať ex matre tpal'r ꝑm Dama. 3. c. ⁊ illius gnātiōis termin⁹ est aliqd inq̄tū hñs eē exīstie: nō aūt icreatū: qz illud eē nō fuit effectū p gnātionē tpalez.
T.c.37. ğ aliud eē. ¶ ℙ. 2. de aia. Uiuere viuētib⁹ est eē: sz i xp̄o fuit alia vita ab icreata. aliogn nō fuisz vere mortu⁹: qz mors est p̄uatio vere vite. vita aūt icreata p̄uari nō potuit: ⁊ ita fuit in eo aliud viuere: ⁊ p ꝯñs aliud eē. ¶ ℙ. aīa creabať. creatio terminať ad nāl'r exīs. ğ fuit aliq̄ exīstia actualis aīe inq̄tū termīauit istā actionez. nō increata. ğ creata. ¶ Itē. illā nām quā v̄bū p̄sonauit tota trinitas ꝓduxit in rōne cause efficiētis: ⁊ ꝓseruauit causalitas cāe efficiētis ⁊ ꝓseruāt] nō termīabať nisi ad aliquod existere nō icreatū: qz nihil efficit se. igiť ⁊c. ¶ ℙ. si ista nā dimitteret a v̄bo nō oporteret sibi acqri nouū eē p gnātionē nec p creationē: ⁊ tm̄ ipsa dimissa ex hoc q̄ dimissa nō eēt anihilata: nec eēt ens in potētia vt anima añ xp̄i ante creationē. ğ haberet aliqđ eē in actu ⁊ nō nouuz: qz p nullā mutationē positiuā. ğ idē qđ modo habz. ğ ⁊c. ¶ ℙ. nā angeli posset assumi a v̄bo: ⁊ illa nō p̄t manere eadē nisi maneat sua exīstia eadē ꝑz istos. ğ nec nā humana mō posset manere eadē i xp̄o: nisi maneret sua exīstia. ꝯña est manifesta: qz ita intrinseca est exīstia sua vni sicut alteri. ğ ⁊c. ¶ ℙ. fundamētū relatiōis nāl'r p̄cedit relationē. ⁊ ꝑm esse actuale p̄cedit rōnē relationis actualis vnio. ista fuit relatio actualis. ğ eius fundamētū p̄cessit nāl'r ꝑm eē actuale. fūdamētuz illud erat ipsa nā totalis. igiť ⁊c. ¶ Cōfirmať: qz p̄us nāl'r aia pficit corpus q̄ tota nā eēt nata assumi. i illo p̄ori forma fuit act⁹ māe. ⁊ p ꝯña habat eē sibi qđ nō corrūpebať p assūptionem. ¶ Cōtra rōnes isti⁹ opi. ℙ p̄mā arguo sic. Si v̄buz tm̄ habeat respectū nouū ad nām: ⁊ ille erit respect⁹ rationis tm̄: cū p respectum rōnis nō dicať subm formal'r esse aliquid. ergo verbū inq̄tuz hō nō erit formal'r aliquid. ꝯñs est ℙ illud. extra de hereticis. Cū xp̄s. ergo ⁊c.
¶ ℙ. pars aduenies toti nō dat esse toti: sed recipit: qz pficit a forma totius: qz si remaneret distincta sicut prius nō recipet eē totius: sed vel haberet ꝑpriū eē vl'r nullū: sz nā humana vnita v̄bo nō iformať a v̄bo: sz manet simpl'r distincta. vel igiť nullū eē hz vel aliqđ eē ꝑpriū.
¶ Cōtra aliud arg^m de accūte arguo sic. accūs hz ꝑpuz eē actualis exīstie: qz pōt p se exīstere. igiť ⁊c. ¶ Itē. generatiōez termiat ꝑm qd: sz nulli⁹ gnātiōis termin⁹ caret eē actualis exīstie. igiť ⁊c. ¶ ℙ. facta trāsubstātiatione panis in corpus q̄titas est ibi actual'r exīs: ⁊ nullus eē acqriť sibi p trāsubationē subti: qz p nullā trāsmutationē positiuā: puta gnātionē vel creationē. ğ ꝑus i subo habebat actualē exīstiā: ⁊ eādez quā ꝑus. igiť ⁊c. ¶ Cōtra tertiā psuasionē de q̄titate illa si valeret: ꝓcluderet q̄ nā humana esset formal'r exīs forma icreata: qz qualitas est formal'r q̄ta eadē q̄titate qua suba: ⁊ tūc nā illa eēt formal'r bona bonitate icreata: ⁊ ita in ifinitū diligibilis. ⁊ sic de veritate: ⁊ de alys.

Concedo cōclusiones p̄maz rōnū: q̄ nā ista exq̄ nō est tm̄ in itellectu: neq̄z i causa: sz extra cām suā nec̄io hz suā ꝑpaz exīstiā actualē: sicut suuz ꝑpuz eē gditatiuū: sed nō hz ꝑpriā subsistētiā: qz subsistentia vltra exīstiā nihil addit nisi negationez duplicis depēdētie: sicut dictū est de psonalitate. di. i. q. i. ista aūt exīstia nō est idepēdēs: sicut nec nā cui⁹ est: sed talis existētia est ibi tm̄ exīstia v̄bi. iō hic est tm̄ vna subsistētia.
¶ Dico ēt vlteri⁹: q̄ est alia exīstia ab icreata que sit p̄pria exīstia hui⁹ suppositi. Et simpl'r p̄mū declaro p oppositū. Ideo. n. exīstia pedis mei nō ē exīstia mei: ⁊ sit i me: qz ego nō suz pes neq̄z subsistēs re^u pedis sicut suppositū respectu nāe: sz ecōuerso magis pes existit p existētiā mei: ⁊ iō exīstia pedis nō ē alia ab illa qua existo: sz tm̄ est aliqua exīstia ꝓtialis in illa qua existo. sed oppositū est hic. verbū. n. subsistit in nā humana sicut suppositū in nā ꝓpter qđ ꝑe dr̄ hō: ⁊ iō ꝑpria est exīs existētia hui⁹ nāe. ¶ 2^o dico etiā q̄ simpl'r existit ista exīstētia. ⁊ z. n. for. formal'r existat exīstia albi: qz formal'r est albus: nō tm̄ simpl'r: sed ꝑm qd existit illa exīstia: qz illa existētia est ꝑm qd: ⁊ maxime respectu exīstie sortis q̄ est in se exīstia simpl'r. sz in ꝓposito exīstia nāe humane est in se exīstia simpl'r. ꝑut ens diuidiť in ens simpl'r: ⁊ in ens ꝑm qd. ⁊ ens simpl'r est suba. ens ꝑm qd est accūs. existētia aūt nāe humane ē existētia sube. igiť cū v̄bū diuinuz simpl'r sit hō: simpl'r existit illa exīstia. ¶ Et si dicas q̄ vez est q̄ ei⁹ exīstia in se est exīstia simpl'r: nō tm̄ in verbo. ¶ Cōtra. q̄lis ē exīstia in se tale existere dat cuicūq̄z exīsti p ipsaz. v̄bū existit existētia ista. s. p nāz humanaz. igiť ⁊c. ¶ Et istud vltimū forte erat rō iductiua alioz de ista opi. qz ista exīstia nāe humane ñ erat p̄ma exīstia hui⁹ suppositi. sz adueniēs ei iā habēti eē pfectū: iō videbať esse exīstia suppositi ꝑm qd vt sic: sz in xp̄o deberet ꝓcedi eē pl'es exīstias: nō tm̄ pl'es exīstias xp̄i: qz tm̄ vna vt p̄ma eēt ei⁹ simpl'r. alie aūt eēnt ei⁹ ꝑz qd. ¶ Sz istō nō ꝓcludit. qz nō ois exīstia alicui⁹ nō p̄ma est ei⁹ ꝑz qd si illud nō est natū dare exīstiā ꝑm qd q̄lis ē ois nā substātialis q̄l'rcūq̄z se habeat ad illud cui dat eē. Qz si oīno fiat altercatio ꝓ eodē accipi eē nō p^m suppositi: ⁊ nō simpl'r. nūc nō ē ꝓtētio nisi in v̄bo: neq̄z opi. q̄ videnť oppositē ℙ dicūt. Sz q̄ñ res ꝓstat nō ē vis faciēda in noie ꝑm Aug. p̄ retrac. ¶ Dec opi. z. q̄tū ad illud qđ tz de duplici existētia actuali ꝓfirmať p Dama. c. 60. vbi vult q̄ in xp̄o sunt due volūtates ⁊ duo velle: sed eē imediati⁹ se hz ad eēntiā q̄ velle ad volūtatē. ğ magis necesse est ipsa plurificari ꝑz pluralitatē naturaz.

Ad argumēta. Ad ꝑmuz dico ꝙ si in xp̄o sint due volūtates: nō tñ duo volē tes: qz ꝯcretū nō numeraī absqz numeratiōe suppositi: sicut pz de habēte duas scias q nō dr̄ duo scientes. ita in ꝓposito si sint plura eē: quoꝝ vtrūqz erit eē simplr̄ suppositi: nō sequit suppositū eē duo entia. ¶ Et ēt i forma arguēdi cū dr̄. eē ꝯstituit ens. g̃ plura eē plura entia. est fallacia ꝯntis a destructiōe añcedētis: diuisio. n. añtis ꝛ ꝯñtis includit aliquā negationē circa vtrūqz. ¶ Et ad ꝯfirmationē rōnis cū dr̄: ꝙ tūc eēt xp̄s ens ꝑ accñs. dico ꝙ si accipiaī ibi ꝓpe ꝑ accñs vt aggregat duo gnā vl̄ res duoꝝ genez non est ibi ens ꝑ accñs: qz nā diuina in nullo genere ē. nā etiā humana nulli accidit: qz vere est. si tñ dicaī vnū ꝑ accñs ꝓprie qōcūqz ꝛcludēs duo: quorum vnū aduenit alteri habēti eē cōpletū: ꝛ nō est forma p se ifozmās illud ꝯstituēs 3m̄ posset ꝯcedi: lz in ꝓposito nō bñ sonet. ¶ Ad aliud Ber. dico ꝙ vnitas pōt dici maxia. vel ex ꝑuatiōe distinctiōis: vel ex ꝑfectōe illoruz vnitoꝝ in ipsa vnitate. ꝑmo mō nō est hic maxima vnitas: qz maxia est hic distinctio nāꝝ. 2° mō pōt ꝯcedi maxia vnitas post vnitatē trinitatis: qz ipsa vnita sūt ꝑfectissima: qz vnū est ifinitū ꝛ alterū est suba ꝑfecta i se. ꝛ ex vnione eius ad reliquū est ꝑfectissimū ꝑ cōicatiōez idiomatū: qz est deus. ¶ Ad aliud. cōcedo ꝙ nā humana est possibilis sicut effect⁹ est possibilis respectu cause sed nō sicut ꝑfectibile ab ipso ꝝbo: qz ꝝbū nullius pōt eē forma ꝛ ecōuerso: etiā nā nō est forma ꝝbi: iō nō dat esse ꝑ ifozmationē: lz per vnionē. sic. n. ex ista vniōe ꝝbū hac nā ē hō: ita hac nā est exñs exñtia bui⁹ nāe. ¶ Ad aliud pz ꝑ idē: qz ifinitū nullā ꝑfectionē recipit q̃ ifozmet ipz: tñ sicut ista nā vniī sibi sine receptione passiua alicui⁹ ꝑfectiōis in verbo: ita ꝝbū ex tali vnione ē exñs exñtia bui⁹ nāe. ¶ Ad argumēta ꝑ opi. pz de ꝑte ꝛ accidēte: ꝛ ꝯtitate: qz ip̄obata sunt arguēdo ꝺ eā. nec. n. ipsa natura est pars alicuius totius: nec in se accidēs: nec forma liter existens existentia increata. ¶ Qō. II.

Ecūdo quero vtrū xp̄s sit aliqua duo. Qz sic. qz xp̄us ꝼm ꝙ hō est aliqd. ꝼz illud extra de hereticl. Cū xp̄s. ꝛ ꝼm ꝙ deꝰ est aliqd. g̃ ꝼm ꝙ hō est idez aliqd qō est deꝰ vel aliud aliqd. simil̄r ꝼm ꝙ deꝰ est idē aliqd qō hō vel aliqd aliud. sed ꝼm ꝙ deus nō est idē aliqd qō hō. qz tūc humanitate eēt deꝰ. g̃ aliud ꝛ aliō. g̃ duo. ¶ P̄. Dama. ꝼz. c. Nō totū aūt deus. nō solū. n. ē deus. si nō est tñ deus. g̃ est deus ꝛ aliqd aliud q̃ deus: ꝛ ita duo. ꝓña pz ex silī. qz si hō currit: ꝛ nō tñ hō currit. g̃ aliud ab hoīe currit. g̃ silr̄ a ꝑte ꝑdicati. ¶ P̄. ꝼm ph̄m. 5. meta. c. de vno. differētia spē ifert differētiā numero: sicut differētia genere infert differētiā spē. sed hic est differētia q̃si specifica nārū. g̃ numeralis ꝛ ita duo. ¶ P̄. sicut masculinū ꝑtinet ad suppositū: ita neutrū ad nām: ꝛ ecōuerso ꝼm Dama. ꝼz. c. g̃ cuz ibi sint due nature pōt dici duo neutraīr: sicut ꝓp vnitatē suppositi dr̄ vnus masculine. ¶ Cōfirmaī rō: qz tres ꝑsone diuine sicut dicunī tres masculine ꝓpter trinitatē suppositorum: ita dicunī vnū neutraliter ꝓpter vnitatē nature. g̃ per oppositū hic. ¶ Cōtra. xp̄s nō est nisi deus ꝛ homo: ꝛ he nō sunt duo: qz deus est homo. g̃ nō est aliq̃ duo. ¶ P̄. Athanasi⁹ in symbolo. Nō duo tñ sed vnus est xp̄s. ¶ Itez Hilar. 9. de tri. vide illud ꝛ alias auctes bonas pro ꝛ cōtra: q̃re. di. 7. in. z. opi.

Ad questionē dico. ꝙ ꝯclusio est manifesta ꝙ nō est duo masculine: qz nō due persone: qz tunc nō esset vnio in ꝑsona. nec duo neutraīr qz nō ē nā humana. lz habeat in se duo neutraīr. i. duas naturas. ergo nullo mō est duo.

Ad primū argumētū in oppositū dico. ꝙ ꝛ si in q̃ntum deus sit aliqd ꝛ inq̃tuz hō sit aliqd: nō tñ sequiī ꝙ inq̃tuz hō sit idem aliquid qō est deus: nec aliud aliquid: qz ꝓprie accipiēdo inq̃tū vt. s. notat illud qō segtur esse rōnem inherētie ꝑdicati ē fallacia ꝯntis. arguendo ab inherētia ꝑdicati supioris ad inherētiā ꝑdicati inferioris cū inq̃tū. vnde nō oportet illud qō est rō inherētie supioris esse rōnem inherētie inferioris. nūc aūt esse idē aliquid qō est hō est inferi⁹ ad esse aliqd dictū de verbo. ꝛ silr̄ esse idē aliqd qō est deꝰ ē inferi⁹ ad eē aliqd dictū de hoīe. ꝛ ideo lz inq̃tuz hō sit aliquid: nō tñ sequiī. g̃ inq̃tū homo est idem aliqd qō ē deus. Silr̄ ex alia ꝑte: lz inq̃tū deus sit aliqd: nō tñ inq̃tuz deus est idē aliqd: qō est hō. ¶ Et si arguas. g̃ ē aliō aliqd: qz idē ꝛ diuersuz sunt per se differētie entis diuidentes omne ens. io. meta. ¶ Rñ. nō sequiī: qz neutrū oppositoꝝ oz inesse cū inq̃tū. neq̃. n. deitas est rō alicui essendi idem hoī: qz tūc in patre esset rō essendi idē homini: neq̃ est rō essendi aliud ab hoīe: qz tunc repugnaret ei istud qō est esse hoīem: qō est falsuz: qz deus ē hō. silr̄ humanitas nō est rō essendi idē deo: qz tunc in quolibet hoīe esset rō essendi idem deo: ꝛ tūc ois hō eēt deꝰ. nec est rō essendi aliud a deo: qz tūc repugnaret cuilibet hoī eē idem deo. Si tñ ly inq̃tū nō acciperēī stricte ꝓut dicit inherētiā ꝑdicati: sed tm̄ ꝓut dicit rōnē illaz ꝛz quā subm̄ accipiī in se posset cōcedi ꝙ inq̃tuz homo est idem aliqd qō est deus. sed tūc nō segtur ꝙ humanitate esset deus: qz hoc nō ꝑtinet ad istū intellectū de ly inq̃tuz ꝛz ad ꝑmū. ¶ Ad aliud dico. ꝙ lz cōiter nō sit tradita logica de exclusiōe addita ꝑdicato. forte qz importat negationē ex parte ꝑdicati que nō determinat in cōparatione ad ꝑcedēs: ꝛ sincathegozema natū est determinare vnū extremū in ꝓparatiōe ad aliud extremuz. tñ qz rei ē sermo subiectⁱ ꝛ nō ecōuerso. ꝑt dici ꝙ dictio exclusiua alio mō excludit addita subiecto: alio mō addita ꝑdicato. qz addita subo ꝑcise excludit respectu ꝑdicati oē illud de quo vere nō dr̄ subm. neq̃ ꝑ se neq̃ per accñs: puta solū albū currit. forte cozrere: vel musicum currere nō excludit: lz nigrū currere: lz soz. vel musicus nō dicaī de albo nisi ꝑ accñs. sed ex ꝑte ꝑdicati excludit respectu subti gcgd nō formaīr vel eēntiaīr dr̄ de ꝑdicato nec ecōuerso: ꝛ maxie eiusdē generis: puta hoc est solūmodo albū pōt excludi ꝙ huic subto nulla q̃litas ihereat nisi albedo. ꝛ hoc mō accipiī in diuinis cū negatur ista. xp̄s est solus hō vel solus deus. hec. n. falsa est: nō qz aliqd dicaī de xp̄o de quo nō dicaī deus: lz qz nō omne dictū de xp̄o est formaīr vel eēntiaīr deus: qz hō dicīī de xp̄o: ꝛ tñ nō est formaliter deus vel dictū de deo. cōcediī ergo ista cōiter. xp̄s nō est tñ homo nec tñ deus: sed nō segtur ex hoc. g̃ est aliud q̃ hō vel aliud q̃ deus. sed est fallacia ꝯntis arguēdo a ꝓpōne habēte plēs cās veritatis ad vnā illaz. in ꝓposito. n. verificaī añs ꝑ isto itellectu. xp̄s nō est solūmō illud qō ē formaīr vel eēntiaīr deꝰ vel nō hīs solā deitatē: q̃si illa exclusio ponaī circa abstractū itellectū in ꝯcreto: qō exponiī ꝑ habens talē formā ꝼm Dama. c. 57. Deus. n. est habēs nām diuinam: ꝛ homo humanā: ꝛ ita pōt negari ista ꝓpō. xp̄us est tñ homo. vel ꝙ exclusio excludat a ꝑdicato formaliter accepto. vel ꝙ excludat a forma ip̄ortata per ꝑdicatuz. nō aūt a supposito habēte formā. ꝛ ratio istius acceptionis exclusiōis in predicato: nō in subiecto posset assignari: qz lz subiectuz supponat ꝑ suppositū: predicatū tamē predicat formā imp̄ortatam per ipsuz ꝛ nō suppositum. ¶ Ad dictū Dama. cū dicit. Nō totū ē deus pōt exponi sincbategozēatice sic. i. nō vtraqz nā ē deꝰ. vl̄ nō totū formaīr. i. nō vtroqz qō ē in eo est formaīr deus. ¶ Ad

Tc. iz. ꝛ inde.

Hila. 4. de tri.

Li. 3. c. iii

aliud de.ℌ.meta.ꝓcedo q̄ in xp̄o sūt due nāe numero:ſz nō sequit̄ q̄ xp̄s sit duo numero:qz xp̄s nō est altera illarū duar̄ nār̄.¶ Ad vltimū pz p idē:qz due eēntie dicunt̄ duo neutraliter:sed nō ꝓpter hoc.xp̄s est duo neutraliter:qz nō est ille due nāe.vñ ad ꝓcludēdū hoc p̄dicatū esse duo de xp̄o si nāe sumant̄ p̄ medio. vel maioz erit falsa.z hoc si nature significent̄ in cōcreto: vel minoz si in abstracto:vel si in maioꝛi sumantur in abstracto z in minoꝛi in concreto erūt quattuoꝛ termini:z sic nihil sequit̄. ¶Per hoc patet ad ſil̄e de p̄sonis. tres.n.p̄sone sunt vnū:qz illud vnū q̄ō est nā p̄dicat̄ de eis simul:z de q̄libet earū.si aūt haberēt aliqd vnuz:q̄ō nō p̄dicar̄ de eis: puta.si tres hoies haberēt vnā aiaz itellectiuā nō dicerent̄ aliqd vnū:ſz habēres vnū. Ita in ꝓposito.xp̄s non dicit̄ duo:ſz habeat in se duo vel duas nās:humanā.ſ. z diuinā.sicut nec ꝓpositū per se dicit̄ duo:ſz habeat in se duo.materiam z formaz.

¶Sunt aūt z alij qui istis in parte ꝓsentiunt: ſz dicūt hoiez illū nō ex aia rōnali z carne tm̄ sed ex humana z diuina nā.i.ex trib⁹ subījs diuinitate:carne z aia cōstare:z hūc ih̄m xp̄m fatent̄: z vnā p̄sonā tm̄ eē:ante icarnationez ℣o solūmō simplicē:ſz in icarnatiōe factā cōpositā ex diuinitate z humanitate. Nec ē ideo alia p̄sona q̄z pri⁹:sed cū pri⁹ eēt dei:nō tm̄ p̄sona:in icarnatiōe facta ē etiā hois persona: nō vt due eēnt persone:sed vt vna z eadē eēt persona dei z hois. Persona ꝑ q̄ pri⁹ erat simplex z in vna tm̄ nā exīs:in duabus z ex duabus subsistit naturis:z persona q̄ tm̄ de⁹ erat.facta est etiā verus hō subsistens: nō tm̄ ex aia z carne:ſz etiā ex diuinitate:nec tm̄ persona illa dz dici facta persona:q̄uis dicat̄ facta persona hois. Facta ē igit̄ illa persona vt q̄busdā placet:qdē subsistēs ex aia z carne: ſz nō est facta persona vl̄ suba vel nā:z inq̄tuz est illa subsistēs:cōposita est. Inq̄tuz autem verbū est simplex est. Questio. III.

Vltimo querit̄ sine argumētis q̄ illaz triū opi. q̄s recitat magister sit tenēda. ¶Rn⁹ q̄ p̄ma nō tenet̄ cōiter:qz assumēs nō est illud qō assumit̄.verbū autez est ille hō.Utrū autē ille hō possit stare p̄ aliquo singulari nāe humane p̄cise:z nō p̄ supposito ꝟbi:sicut albū pōt stare p̄ hoc albo:qō ē singul'r albi in ꝛcreto: quō hec est vera. coloratū est albuz:z nō p̄ subto vel supposito subsistēte. tangit̄ di.i i. q.3.vtrū xp̄s icepit esse.¶3ª opi.tpe magistri nō fuit heretica:sed postea tpe Alexādri est ꝛdēnata. sic̄ pz extra. de hereticis.cū xp̄s.z auctoꝛitates que adducunt̄ p̄ ea que vident̄ sonare xp̄m assūpsisse nām humanā vt habitū:exponēde sunt ꝓpter quādā silitudinē hui⁹nāe ad habitū.sicut.n.habēs habitū nō mutat̄:ſz magis mutat̄ habit⁹:z ille sub habitu occultat̄.ita p̄sona diuina nō mutabat̄ in ista vnione:sed nā humana q̄ q̄si occultauit p̄sonā verbi.¶4ª ꝑ opinio est tenēda:q̄ p̄sona ꝟbi subsistit in duab⁹ naturis.in vna a qua hz p̄mū eē. in alia q̄si aduētitia q̄ hz zm̄ esse:z ita hz duo esse sicut aliquo mō si soꝛ.diceret̄ subsistere in humanitate z albedine.Sed illa op.in hoc q̄ dicit̄ personā xp̄i esse cōpositā nō tenet̄ cōmuniter ꝓprie loquēdo de ꝓpositione.ſ.ex actu z potentia:sicut ex materia z forma. vel ex duob⁹ potētialibus:qualia sunt ista que apud p̄hm dicunt̄ eleméta z integrātia nām totalem. ¶Auctoꝛitates ergo Damas.q̄ sonāt illaz p̄sonā esse cōpositaz debēt exponi q̄ ita vere est ibi ista natura tam diuina q̄z humana:ac si ꝓponerēt personā:sed nō cōponūt:nec aliquod tertiū fit ex eis:ſz distincte z icōfuse manēt.z ꝟ idez dicit ipsemet Dama. c.49.si p̄m hereticos vni⁹ nature ꝓpositę xp̄s extitit ex simplici natura versus est in cōpositaz:z neq̄z deus vocatur:neq̄z homo:quēadmodū ex aia z coꝛpoꝛe hominē esse aim⁹.vel ex quattuoꝛ elementis coꝛpus z neutrum ꝓponētiū est.debet ergo exponi z dici personā ꝓpositaz ꝓpter vnionē duarū naturarū in q̄bus subsistit.sed verius negari potest ꝓpositio:qz vna nō perficit aliam:nec ex eis est aliqua natura tertia.

¶Scōm p̄imā ℣o dī ōs fcūs hō z hō fact⁹ deus:z qz de⁹ cepit eē q̄dā suba rōnalis q̄ añ nō fuerat:z illa suba cepit eē ōs: z hoc gratia nō nā vel meritis hūit. Añ recte dī xp̄s iq̄tuz hō p̄destinat⁹ eē filius dei. Huic autez ſnie opponit̄. Si illa suba cepit eē ōs:z ōs illa. Quedaz ℔ suba ē ōs:q̄ nō semp fuit ōs:z q̄dā suba ē ōs q̄ nō ē diuina suba: z ōs ē aliqd qō nō semp fuit. Oō z illi ꝓcedūt: Origenis testionio initētes q̄ ait. Fcūs est sine dubio id quod p̄ius nō erat:ſz addidit p̄m carnē. Secūdū deū ℣o erat p̄ius:z nō erat qñ nō erat. Alīs quoq̄z plurib⁹ modis illi ſnie p̄t oppōi: qb⁹ supsedem⁹ exercitatiōis studiū lectoꝛi reliquētes z ad alia ꝓperātes. ¶Dist. VII.

Circa istā distinctionē septimā in qua magister explanat tres opi.supra positas circa icarnationē xp̄i in facto esse.q̄runt̄ tria.duo de locutionibus exp̄mētib⁹ vnionē: z vnū exp̄imens vnionis p̄destinationē. Primū ē vtrū ista sit vera.deus est homo. Secūdū. vtrū ista sit vera.deus factus est hō. Tertiuz ē.vtruz xp̄s sit p̄destinatus esse filius dei. ¶Questio. I.

Circa p̄imū arguit̄ q̄ nō.qz in videntibus oꝛdinatis p̄ma diuidētia sūt magis diuersa: sed ens p̄ma diuisiōe diuidit̄ p finitū z infi⁹.℔ sūt maxie diuersa. ℔ si aliq̄ alia diuidētia sint ita in cōpoſia:vt vnū nō possit p̄dicari de alio ſ̄ maxie erit i p̄posito. ℔ ꝛc. ¶Itē.idē nō p̄dicat̄ de eodē in abstracto z denoiatiue ſz p̄hz.z.thopi.vbi destruit ꝓblema de accīte.Si illō qō assigt̄ eē accīs isit iqd ꝛc.ſz de⁹ ē hūanat⁹ ſz Dam̄.c.51.z.47. z cassiodoꝛ sup illō Ro.i. Factus ē ei ꝛc.℔ nō ē hō. ¶P.si ē hō.aut hō p̄dicat relatiōez:aut aliqd ad se.nō relationē:qz nō dī ad aliqō coꝛre⁹. nō.n. ē alicui⁹ hō.si p̄dicat aliqd ad se. ℔ dī de trib⁹ ſz Aug.5. de tri.c.io.℔ tres p̄sone erūt hō.¶P.si de⁹ ē hō:q̄ro ꝑm cui⁹ p̄dicati rōnē p̄dicat̄ hō de deo.nulli vī posse assīlari:nō gñi:nō spēi:nō dīe:qz de⁹ nō ē in gñe:nō diffōni:qz p̄dicatū nō ē de eēntia subti.nō ꝓpo: qz tūc de⁹ caderet i diffōne hois:nec p̄dicato accīntis:qz nihil tale dicit̄ de deo.¶Cōtra.Jo.i.Uerbū caro factū est.vbi ꝑm Aug. caro ibi ponit̄ ꝓ homine.

Circa istā.q.ꝓ videduz ē q̄ sit causa vitat) q̄re ista sit

vera.deus est hō:cuz ipsa nō sit ꝑmo vera. qñcūqz enim predicatū nō cōuenit cōi nisi ꝑ aliquo supposito: nō cōuenit ei ꝑmo nec vere:nisi qz dicit de aliquo inferiori: z ita oportet aliquā causaz esse verificantem illā ꝓpōnē. deus est homo.hec aūt causa ē:qz hec est va.vbum ē hō. ¶ 2° oportet videre de veritate huiꝰ cause. vbi sciēdū est qꝺ ista ꝓpō nō pōt ostēdi neqz cognosci nāl'r eē vera. aut.n.possumꝰ hr̄e ꝺceptū ꝓpriuz z determiatū de vbo:z tūc ꝓpō hec ē va ꝺtingēs:lz imediata z nō nota ex termi nis:qz tūc oporteret termios hr̄e nēciaz hitudinē: ita qꝺ rō termioꝝ icluderet nēcio vnionē eoꝝ quā exꝑmit ꝓ positio.aut nō hēmꝰ ꝺceptū de vbo ꝓpriuz: lz tm̄ ꝺfusuz. sicut dictū est di.z.i.li.z tūc ista ꝓpō.verbū ē hō.q̄tū ad ꝺceptū quē hēmꝰ de termis ē mediata ꝺtingēs. talis āt nō est nata cognosci:nisi ex aliq̄ imediata ꝺtingēte: ex q̄ sequaf̄:sed illa vt ꝑdictū est nō pōt cognosci ex termis: qz ꝺtingēs.nec alio mō pōt cognosci nāl'r eē va : qz ꝺtingens imediata nō cognoscit nisi ex cognitiōe intuitiua extremoꝝ:z vnione eoꝝ q̄lē nō possumꝰ hr̄e de extrēis illiꝰ imediate añtis ad istam . ¶ Est ꝺ veritas istius tm̄ credita imediate:aut ex aliquo credito ostēdēda:z ꝝ lz sic ostēdit eē va.suppositū.n.subsistēs in aliq̄ nā vt supositū nāe dr̄ tale formal'r ꝑm illā nāz.creditū est autez talē eē istaz vnionē qꝺ ꝑ eā vbū subsistit in nā būana vt suppositū in nā.ꝺ ꝑ eā vbū formal'r ē hō. maioꝝ huiꝰ ꝓbaf̄ ꝑ Dama.li.z.c.ii. Deꝰ aūt z cōe nomē significat: z in vnaq̄qz ypostaseon.i.psona ordinaf̄ denoiatiue quēadmodū z hō.deꝰ.n.ē ꝺ hz nāz diuinā z hō ꝺ humanā. minoꝝ ꝓbaf̄ ꝑ Aug.i.de tri.c.16.talis fuit ista assumptio vt deū hoiez faceret:z hoiez deū. ¶ 3° videdū ē q̄l'r accipitur hoc ꝑdicatuz hō.z dicit̄ qꝺ accipit̄ ꝑ suppositō vt sit ꝑdicatio ꝑ idētitatē inuēdo talē iplicationē . vbū ē suppositū:qō ē hō. ¶ Cōtra hoc:qz tūc eēt ꝓcessus in ifinituz.ista.n.iplicatio est ex pte ꝑdicati:z ꝑdicat hoiem de aliquo qō iporaf̄ ꝑ subm . Et tūc quero.vtrū ꝑdicatuz accipiaf̄ formal'r:aut ꝑ supposito cū dicit̄.verbū ē suppositū:qō ē hō.si ꝑdicatū accipiaf̄ formal'r habeā ꝓpositū qꝺ ē ꝑdicatio formalis:z nō tm̄ ꝑ idētitatē. Si aūt tm̄ ꝑ suppositō iplicito erit ꝓcessus in ifinitū. ¶ P.nāe de supposito est ꝑdicatio formalis:nō tm̄ ꝑ idētitatē. ¶ 4° videdū ē q̄le ꝑdicatuz est istud reꝰ subti.videt̄ qꝺ possit poni eē spēs.vniuoce.n.hō dr̄ de xp̄o z de petro. dicit̄ ēt in gd:z de pluribꝰ differētibꝰ:z nō nisi numero.ꝺ z̄c. qꝺ i gd.pz ꝑ illud extra de hereticis.cū xp̄s. ¶ Rñ°:sic aliō est vniuocū ꝑdicatū:aliud est vniuoce ꝑdicari stricte loquēdo.vniuocū.n.ꝑdicatū dr̄:cuiꝰ ꝺceptꝰ est in se vnus z hoc mō albū dictū de ligno z de lapide ē ꝑdicatū vniuocū.vniuoce aūt ꝑdicaf̄ illud cuius rō est ita vna vt ꝑdicatur qꝺ rō eius icludit̄ in rōne subti.z hoc mō denoiatiuū nō ꝑdicaf̄ vniuoce.quō logr̄ pp̄s in ꝑdicamēt]. ita aliud ē ꝑdicatū eē gd:z aliud in gd ꝑdicari. In oī.n.gñe est inuenire gd.ex ꝑ thopi. nec tm̄ qōlibet cuiuscūqz generis ꝑdicaf̄ in gd z de quocūqz:lz tm̄ de suo iferiori: in cuiꝰ rōne eēntiali icludit̄.ita ꝺ posset ꝺcedi qꝺ cuz nulla vnio sit sil'is isti ꝓpter quā ꝑdicatio dicaf̄ vera . nullū ē ꝑdicatū dictū de subto qō se hz ad aliud : sicut in ꝓpōsito.q̄tū.n.est ex pte eiꝰ qō ꝑdicaf̄ est spēs tm̄:qz nō ē natum eē genꝰ:nec differētia:nec ꝓpriuz:nec accns:lz q̄tuz est ex pte modi se habēdi respectu subti:qz nō est de rōne subti:z aduenit subto exñti in actu ꝓpleto:ita vt possit ab eo abesse:videt̄ sil'ez habitudinē hr̄e respectu subiecti qualē hz illud ꝑdicatū qō dicit̄ accns. ¶ Et si obycitur:qꝺ habitudo illius vl'is qō est accidēs nō fundatur nisi in accnte reali. ¶ Rñ°:verū est de facto qꝺ hec intentio sc̄da que est accns de q̄ loquit̄ logicus nō fundaf̄ nisi in accnte qō dicit intentionē ꝑmā:vt dicit̄ metaphysi

eius:tm̄ nō est de rōne huiꝰ intētiōis sc̄de qꝺ tm̄ sit in illa intētione ꝑma.sicut nec de rōne intētiōis gñis vel spēi est qꝺ tm̄ fundet̄ in re subē:z forte hic.albū est lignū.ꝑdicatū ꝑdicat intētionē accñtis logice loquēdo.vel si non ibi:saltē si eē lignū posset aduenire albo existēti in actu ita qꝺ nō eēt ꝑdicatū de eēntia subti:nec ꝙuertibile cum subto videret̄ eē pfecte accns logice loquēdo. ¶ Quinto videdū est q̄lis est ista ꝑdicatio:vtrū ꝑ se vl' ꝑ accns. videt̄ qꝺ nō ꝑ se ꝑmo mō:qz ꝑdicatū nō cadit in diffōne subti.nec sc̄o mō:qz nō ecōuerso. neqz gñal'r aliq̄ mō ꝑ se:qz in eis nō videt̄ nēcia habitudo. Sz hoc nō ꝺcludit qz alique ꝓpōnes ꝺtingētes pñt eē ꝑ se sicut z imediate ſi in subiectis icludaf̄ ꝓprima rō inherētie ꝑdicatoꝝ : lz nō nēcia inherētia:q̄lis forte est ista.volūtas vult.vl' calidū calefacit:sed nec iste modus videt̄ in ꝓpōsito. pz in ꝑmo articulo. ¶ R ñ°.si fiat sermo de ꝑ accns:sic̄ loquitur de eo metha.ſ.vel qz vnū accidit alteri:vel ambo.z° sicut pz.5.meta.c.de ente z vno.sic nō est ista ꝑ accns: qz qō vere ē nulli accidit ex.i.phy.vñ nec ipsa vnio ꝺcedit esse accñtalis:qz neutꝝ extremū ē accns:lz hoc nō ꝺcludit ꝓpōnē eē ꝑ se loquēdo de ꝑ se logice : sic̄ nec ista.rōnale est aīal est ꝑ se logice loquēdo.posset ꝺ ꝺcedi logice loquēdo:qꝺ qz ꝑdicatū est extra ꝑ se itellectū subti.ꝓpō nō est ꝑ se vera:lz ꝑ accns:lz neutꝝ extremū realr ꝑ accidens insit alteri.vnde ista vnio extremoꝝ nec cōceditur eē eēntialis nec accidētalis:sed substātialis. Dama. 49.c.substātialē.n.ingmus vnionē.ſ.verā:z nō ꝑm fantasiā.substātialē aūt nō vt duabꝰ naturis pficiētibꝰ vnā ꝺpositā nām.z ita ꝝ diuersitatē huiꝰ vnionis ab oi alia pōt poni diuersa rō huiꝰ inherētie ab oibus alys. ¶ Sz de ista.xp̄s est hō.dubiū est an sit ꝑ se:qz hoc sub̄z vr̄ icludere ꝑdicatū:qz ꝑm Dama.49.xp̄s est nomē ypostasis duaꝝ nāꝝ exñs significatiuū.xp̄s ꝺ significat exñs i nā humana.z ita icludit hoc ꝑdicatū qō est hō sicut petrus. Dicit̄ qꝺ hec est ꝑ accns ꝓp iplicationē in subto q̄ ē ꝑ accns.xp̄s.n.iplicat verbū eē hoiem:qz xp̄s est vbum hō:siue vbū qō ē hō:qz iter exigēs z exactū cadit qui est mediū ꝑm ꝓriscianū.z.ꝺstructionū. Sed istud dictuz ꝓriscian nō est ad ꝓpositū:qz substātiuū nō exigit adiectiuū:nec ecōuerso ꝑ iplicationē mediā : ſz simul ītrāsitiue ꝺstruunt̄.z iō lz hic capa soz.cadat implicatio media:nō tm̄ hic.hō albus.aliogn esset iposibile determiare aliqō extremū ꝑ aliqō adiectiuū sibi additū:z eēt ꝓcessus in ifinitū. Ideo posset dici qꝺ talis iplicatio non iportatur in hoc noīe xp̄s:nec ꝓpter hoc oz ponere qꝺ ꝓpositio sit vera ꝑ accns.tm̄ qz ꝑm phz.5.metaphꝫ.rō in se falsa de nullo est vera.ergo a simili ꝺceptus qui nō est i se vnꝰ ꝑ se:de nullo vno ꝑ se enūciaf̄: nec aliqd sic vnuz de eo.pōt igitur dici qꝺ hec nō est oīno ꝑ accidens : quia subiectuz icludit ꝑdicatū:nec oīno per se:qz subiectū nō habet oīno per se vnū cōceptū in se. z similiter diceret̄ de ista.homo albus est coloratus.

Var.pñti.di.qō nevnica.

T.c.34.

Ad argumēta. Ad ꝑmū respōdeo.cōcedo maioꝝ diuersitatē: sed nō repugnātiā maioꝝ.magis enī diuersa dicunt̄ que minus in eodez sunt cōueniētia:lz nō ꝓpter hoc magis repugnāt sicut albuz z nigrū in pluribus ꝺueniūt q̄z album z homo:z tamē magis repugnāt albū z nigrū q̄z albū z hō. z hoc mō maioꝝ diuersitas extremoꝝ nō est causa falsitatis eoꝝ:sed repugnātia vel incōpossibilitas extremoꝝ habentium aliquā illaꝝ quattuoꝝ oppōnuz formaliter. ¶ Ad z^m dico.qꝺ humanari nō est ꝑ ꝑ̄um denoiatiuum huius:qō est esse hoiez:sed hoiez fieri.z vl'r tale denoiatiuuz qō significat formā in fieri dicit̄ de eo de quo dicitur ipa forma z sil'i denoiatiōe.idē.n.est albū z fit albū. ita idē est hō:z fit hō:sed ꝓpriuz denominatiuū hominis

L.i.z.c.z

est hoc qđ est humanũ: & hoc nõ dicit de deo. & ꝑ dz itelligi eo mõ quo a subys denoiantib⁹ supposita pñt accipi vlteriora denoiatiua: qđ nõ est ꝓpter informationẽ: sicut accñtia ꝺcreta denoiant: sz ꝓpter possessionẽ vel habitudinẽ aliã alicui⁹ extrinseci ad talẽ subaz. ¶ Ad 3ᵐ dico. q⁹ Aug. nõ itelligit nisi de dictis ad se q̃ ꝑdicãt tm̃ intrinsecũ. ¶ Aliter tm̃ posset dici q⁹ hoc ꝑdicatũ lz nõ ꝑdicet relationẽ: iplicat tm̃ relationẽ ad creaturã ꝓpter vnionẽ humane nãe ad vbũ q̃ vnio est relatio q̃ ꝑdicat ꝑ predicatũ de eo. ¶ Ad aliud pz. q⁹ aligd ꝓticipat ꝑ ꝑdicatuz de rõne spẽi: aligd de rõne accñtis in bitudine ad subm. qz ista natura tẽpozal⁹ aduenit verbo ꝓfecte in se eternaliter existenti.

¶ In secũda vero sentẽtia hui⁹ distinctiõis talis vr rõ: vt cũ dr. de⁹ fact⁹ ẽ hõ: itelligat cepisse eẽ subsistẽs ex duab⁹ nãis vel trib⁹ subjs: & ecõuerso. hõ fact⁹ ẽ de⁹: qz subsistẽs in duabus nãis cepit eẽ de⁹: vel poti⁹ hõ fact⁹ ẽ de⁹ & ecõuerso dr: qz de⁹ assũpsit hoiez: & hõ assũptus est a deo. Añ aug. dicit in lib. de trini. Talis fuit illa susceptio q̃ hoiez faceret deũ: & deuz hoiez. Variat aũt itelligẽtia cũ dicit: deus est hõ: & hõ est deus. Dicit enim deus eẽ ꝑsona subsistẽs in duab⁹: & ex duabus naturis dicit eẽ de⁹, i. verbũ vel nã diuia. Põt. n. ꝑdicari ꝑsona simplex vel nã de ꝑsona ꝓposita. Nõ est autẽ vt ait Joã. dam. idem dicere naturam vel personam. ¶ Questio. II.

Secũdo queriẽ vtrũ ista sit vera. deus fact⁹ ẽ hõ. & arguit q⁹ nõ. qz tẽ eẽt fact⁹. ꝺñs falsuz. q̃ añs. ꝑbõ ꝺñe, segt. soz. est fact⁹ hõ. q̃ ẽ fact⁹. igitur hõ nõ distrahit ꝑ ꝑdicatũ qđ ẽ eẽ factũ. ergo vbiqz ifert. ¶ P. si de⁹ est fact⁹ hõ. q̃ mutat⁹ est ad hũanitatẽ. ꝺña pz vl⁹ in oib⁹. fact⁹ est alb⁹. q̃ mutat⁹ ad albedinẽ: & ita de alys. ¶ P. si de⁹ est fact⁹ hõ. q̃ de⁹ est fact⁹ de⁹. ꝺña ꝓbat. qz ꝓp vnionẽ nãz est cõicatio idiomatũ. & ita sic occidẽs hoiez occidit deũ. ita si fact⁹ est hõ fact⁹ est de⁹. ¶ Lõtra in symbolo Niceno. Hõ fact⁹ ẽ. ¶ Itẽ etiã in euãgelio. Jo. i. Verbũ caro factuz est. caro ponit ibi ꝑ hoie. ¶ Itẽ. i. de trini. c. iz. Talis fuit illa vnio que deũ faceret hoiez: & hominẽ deũ.

Scũs bonauẽ. pñti dis. ar. i. q. z.

Ista ꝓpositio. Deus fcũs est hõ. distinguitur q⁹ factio potest referri vel ad ꝺpõnẽ: vel ad altez extremoz. & hoc dupl⁹. s. vel in se vl⁹ in ordine ad alterũ extremũ: & ptractant mẽbra diffuse siue in vno sensu siue in alio. ¶ Sz tãtã ꝓlixitatẽ vitãdo põt dici q⁹ ꝓpõ est simpl⁹ vera: qđ declarat sic. factio q̃ ꝑdicat zᵐ adiacẽs dicit factionẽ simpl⁹: q̃ autẽ ꝑdicat 3ᵐ dicit factionẽ ꝑm illud qđ specificat ꝑ 3ᵐ. sic etiaz de eẽ q̃ ꝑdicat zᵐ & 3ᵐ. sicut q̃ vere de eo enunciat fieri qđ ab aliquo faciẽte post nõ eẽ simpl⁹ accipit eẽ simpl⁹. ita de eo vere enũciatur fieri a. quod per actionẽ alicuius agẽtis est a. postq̃z nõ fuit a. ¶ Et istud ꝓbat. qz factio passiua nõ icludit formal⁹ nisi bitudinẽ facti ad faciẽs & ordinẽ ipsius facti ad nõ eẽ ꝓcedẽs: & in creaturis ꝺcomitant se. his q̃ duob⁹ ꝺcurrẽtib⁹ saluat rõ factiõis siue simpl⁹ siue talis: sz de⁹ ꝑ actionẽ alicui⁹ faciẽtis est hõ: & nõ fuit semp hõ. q̃ fact⁹ est hõ. minor. ꝓbat. qz pz q⁹ est hõ ex ꝓcedẽti. q. & nõ fuit semp hõ: qz nõ semp subsistebat in nã humana vt suppositus in nã. ¶ Et q⁹ sit hõ ꝑ actionẽ alicui⁹ faciẽtis. ꝓbat. qz q̃ aliq̃ necio ꝺcomitantur se: si vnũ est per factionez alicuius & reliquũ. naturã humanã verbo vniri ꝑsonal⁹ & verbũ eẽ hoiez necessario ꝺcomitat se. nã aũt humana est sic vnita verbo ꝑ factionẽ trinitatis: qz trinitas fuit agẽs respectu illius vnionis. & pz q⁹ fuit faciẽs: qz creauit effectũ in creatura. igr fecit verbũ eẽ hoiez. ¶ Et si obyciat. q⁹ factio requirit mutationẽ: & hoc ei⁹ in quo est & de quo dicit. non aũt termini. Rñ: faciẽs nãle ꝑsupponit passuz effectus: qđ trãsmutat: qđ gdẽ ẽ in potẽtia ad terminũ: & ꝑ actionez ei⁹ fit actu tale. qđ aũt trãsit de potẽtia ad actũ mutat. sz agẽs supnãle in ista vnione nõ ꝑsupponebat vbũ tanq̃z potẽtiale ad istũ terminũ: neq̃z terminũ iduxit sic actũ vel formã vbi ꝑ iherẽtiã: sz tm̃ vniuit in illũ verbo sine inherẽtia. q̃ ibi nullus fuit trãsit⁹ a potẽtia ad actũ. equal⁹ aũt saluat rõ factionis vtrobiq̃z: qz vtrobiq̃z per actiõez faciẽtis aligd est tale q̃le ꝑus nõ fuit: & ita fit tale. accidit q̃ q⁹ illõ qđ fit tale mutet: nisi qñ illõ quod dr tale ẽ foz⁹ ei⁹ qđ fit tale ad quã illud fuit in põ. & ita cõiter accidit in factiõib⁹ passiuis vbi agẽtia nãlia agunt q̃ faciũt aliq̃ eẽ talia in actu q̃lia ꝑus fuerũt in põ. ¶ Sz si obyciẽ vlteri⁹. q⁹ saltez hic fuit aliq̃ passio postq̃z fuit factio actio: qz cuilibet actiõi trãseũti cozrñdet ꝓpa pa: q̃ illa passio erat in aliquo: nõ aũt in nã humana q̃ vt vr erat ter⁹ factiõis passiue. q̃ in vbo: qđ videt incõueniẽs. ¶ Rñ: q⁹ hic fuit vna factio realis actiua toti⁹ trinitatis cui cozrñdebat factio passiua realis: q̃. s. hõ fact⁹ ẽ ös q̃ fuit vnio passiua nãe humane ad vbũ. & hec passio fuit in nã hũana: & ter⁹ ei⁹ erat vbum. alia fuit factio passiua ꝛz dici ꝺcomitãs istã factionẽ realẽ actiuã. q̃. s. vbũ fcñ est hõ: & ter⁹ hui⁹ videt fuisse nã hũana: nõ tm̃ erat alius ter⁹ hui⁹ & illi⁹ realis: qz nõ erat alia factio passiua realis. eadẽ. n. factione tã actiua q̃z passiua verbũ sic vniebat. ¶ Dico q̃ q⁹ passio cozrñdẽs isti actiõi fuit in nã hũana vnita q̃ nõ fuit ter⁹ illi⁹ factiõis passiue: sz subm: lz significet vt ter⁹ in ista ꝓpõne vbũ factũ est hõ. & ita posset dici ad ꝓcedẽtẽ obiectionẽ de mutatiõe: q⁹. s. mutatio q̃ fuit ꝑ fuit i nã humana: nõ in vbo: ita q⁹ nõ fuit ꝑ factio sine oi mutatiõe: nec tm̃ oz mutationẽ fuisse in quolibet qđ dr factũ tale: sz tm̃ in illo ꝓp cui⁹ passionẽ aligd dicit factũ tale: & illud fuit ꝑ tm̃ nã humana. ¶ Ex his pz. q⁹ ista ꝓpõ est simpl⁹ vera. hõ fact⁹ est de⁹: qz hõ ꝑ actiõez faciẽtis est de⁹: & nõ fuit ꝑus de⁹. ¶ Et q⁹ alig dicũt: q⁹ fieri ꝺnotat mutationẽ illi⁹ de quo dicit & ꝓcessiõez respectu termini factiõis. pz ex dictis. q⁹ ꝓmũ nõ est neciũ nec zᵐ: qz hoc nõ eẽt nisi inq̃ntũ fieri iplicat quodãmõ inceptionẽ: sz ipa iceptio qñ ꝑdicat 3ᵐ adiacẽs nõ notat ꝓcessionẽ subti ad ꝑdicatũ. Nã vez ẽ dicere de aĩa nunc creata q⁹ nũc icipit aiare cozp⁹. nec tm̃ ꝑus fuit q̃z aiaret cozp⁹. ita etiã qñ ꝑdicat zᵐ adiacẽs vez ẽ dicere q⁹ incipit esse. & sil⁹ icipit eẽ dies hoc est tẽp⁹ icipit eẽ dies: nec tm̃ illud tẽpus ꝑus fuit: & postea icepit eẽ dies: ita ẽt nec oz hoiez ꝓcessisse ad hoc q⁹ ista ꝓpõ sit vera. hõ est fact⁹ de⁹. sicut nec ad veritatẽ hui⁹ ꝓpõnis. nã humana vnita est vbo que iplicat istã. nã humana facta est subsistẽs in persona verbi. necesse est naturã humanã prefuisse i verbo vel in se anteq̃z subsisteret in vbo. ¶ Sz si q̃ras q̃ ista sit magis ꝓpa. hõ factus est de⁹: vel de⁹ factus ẽ homo. & arguas q⁹ ista. hõ factus est deus: qz veritas oium ista fundat in hoc q⁹ nã hũana vnita ẽ vbo: qz passio realis q̃ fuit ibi fuit in nã hũana: & termin⁹ fuit vbũ. huic aũt ꝓpingoz videt esse ista. homo fact⁹ est de⁹: qz immediatius exꝓmẽs factionẽ passiuaz. ¶ Rñ: & dico q⁹ hec est ꝓma in ista mã nã humana vnita est ꝑsonal⁹ verbo: & ex hac ime diate segt q⁹ verbũ fit homo. ratio hui⁹ est: qz virtute vnionis est subsistẽs in natura humana: & ex hac sequitur q⁹ hõ sit deus ꝑ ꝺuersionẽ: & eodẽ modo

est in fieri. ergo ista. deus factus est homo: nō est mediatio ista. homo factus ē deus: imo imediatio illi ꝓpter quā ambe sunt vere: vtraq; tamē ꝓpria.

Ad argumēta. Ad ꝑmū dico. q; nec sequit de sorte fact⁹ ē hō. ḡ fact⁹ est. gra forme sic nec in ꝓposito: tñ gra māe segt de sorte: qz sortes eē hoiez dicit ꝑmū eē sortis: nō sic in ꝓposito. ¶ Ad 2m pz ex solone. q. q; nō oz oē qō fit mutari vt sit tale: sz tñ accidit ꝟ in illis q̄ ꝑus fuerūt in potētia ad illud ꝓm qō fiūt in actu p informationē quō nō fit vbū hō: sed tñ p vnionē psonalē. ¶ Si tñ q̄rereť aliq̄ mutatio illa posset poni in nā būana excepto q; illa nō ꝓexistebat anteq̄ vniret. mutatio aūt nō est nisi iter terminos oppositos: quoz vn⁹ duratione ꝓcedit alterꝫ. ¶ Ad 3m dico. q; ab illa regula de cōicatiōe idiomatū excipiunť illa q̄ exꝑimūt vnionē nāe ad psonā. z rō hui⁹ ē: qz illa cōicatio ꝑdicatiōis fit ꝓp vnionē: z ita ꝑsupponit vnionē. nō ḡ fit ꝓm illa q̄ exꝑimūt vnionē: z iō nō est fact⁹ de⁹: lz sit factus hō: sic ḃ. nā diuina assūpsit nāz būanā. igiť nā diuina assūpsit nām diuinā. nō sequitur.

¶ Isti dicūt xp̄m ꝑdestinatū inq̄ztū ē hō. i. inq̄ztū ē subsistēs ex duab⁹ subꝟis. s. aia z carne. Nā q̄ztū ad nāz diuitatis nō ē ipse ꝑdestinat⁹. Nō ergo inq̄ztuz in ea vel ea subsistit ꝑdestinat⁹ est: sz inq̄ztū subsistit i alꝟs duab⁹ subꝟs. i. in aia z carne: hoc est inq̄ztuz ē homo.

¶ Scōz istos dī xp̄s ꝟz q; hō ꝑdestinat⁹ eē fili⁹ dei: qz ē ꝑdestinatū a deo ab eterno: z i tpe collatū ē ei p gr̄az: vt ipse ens hō sit fili⁹ dei. hoc eni nō semp habuit: sz in tpe p gr̄am accepit. Qō videť Aug. notasse in lib. ad ꝓspez z hylariū dicēs. Predestinat⁹ ē Jesus: vt q futur⁹ erat ꝟz carnē fili⁹ Dauid: cēt i ꝟtute fili⁹ dei. Hi ēt cū dī. xp̄s minoz pre ꝓm q; hō: ꝟz habituz ḃ intelligūt deū. i. inq̄ztū hz sibi hoiez vnituz. Vñ Aug. in. i. li. de tri. Be⁹ fili⁹ deo pri nā est eq̄lis: habitu minoz. In forma. n. serui minoz est pre. In forma dei eq̄lis est pri: z qz ꝓm habitū accipiēda est icarnatiōis rō: iō deū humanatū: non hoiez deificatū dici tradunt. Unde Joā. Bam. Nō hominē deificatuz dicimus: sed deuz hoiez factuz. Qō. III.

Tertio queriť. Utrū xp̄s ꝑdestinatus fuerit eē filius dei. Et arguiť q; nō: qz nō ꝟz q; fili⁹ dei ꝑdestinatus ē eē fili⁹ dei: qz nō ꝓcessit ipsuz eē filiuz dei. ꝑdestinatio vt ꝑdestinatio dicit ꝓcessionē ad illud qō ꝑdestinat: neq; ꝓm q; hō: qz ꝓm qō aliquid ꝑdestinat eē aliq̄le ꝓm hoc est tale. ḡ si ꝓm q; hō ꝑdestinat⁹ ē eē fili⁹ dei. segt q; ꝟz q; hō ē fili⁹ dei: qō ē falsum. ¶ Cōtra. ad ro. ꝑmo. Factus est ex semine Dauid ꝓm carnē: q ꝑdestinat⁹ est eē filius dei in virtute.

Respōdeo. Cū ꝑdestinatio sit ꝓordinatio alicui⁹ ad gl̄iaz ꝓncipaliť: z ad alia in ordine ad gloriā: z huic nāe būane in xp̄o ꝓordinata sit gloria z vnio ista in vbo in ordine ad gloriā: qz nō tāta gloria fuisset sibi ꝓferēda si nō eēt vnita: sic mō collata ē: quēadmodū ḡ merita cadūt sub ꝑdestinatiōe: sine qb⁹ nō ordinareť de ꝓgruo gs ad tātā gloriā sine eis sic cū eis: ita videtur ista vnio ordinari ad tātā gloriā de ꝓgruo: lz non cadat sub ꝑdestinatiōe tanq̄z meritū: z ita sicut ꝑdestinatuz ē hāc nāz vniri vbo: ita ꝑdestinatū ē vbū eē hominē: z hūc hoiez eē vbū. Unde ꝓbant ꝑ sileⁿ sic dictū ē de factione passiua. ¶ Et si dicas. ꝑdestinatio ꝓ respicit psonaz: z ita oz ḃ ꝓ iuenire aliquā psonā cui de⁹ ꝑ ꝑdestinauit gloriā: z istā vnionē in ordine ad gloriā. nulli aūt psone predestinauit illā vnionē: nō psone vbi vt vbi. pz. nec illi psone vt subsistēti in nā humana: qz sic icludiť ista vnio. ¶ Rñ. q; pōt negari ista ꝓpō q; ꝑdestinatio respicit solaz psonā. sic. n. de⁹ pōt oē bonū aliud a se diligere: nō tñ suppositū: sz nām. ita ēt pōt aly a se ꝓordinare vel ꝓoptare bonū illi ꝓueniēs. z ita pōt nāe huic ꝓoptare bonū illi ꝓueniēs. z ita pōt illi ꝓoptare vnionē istā in ordie ad gloriā z nō psone. vez est tñ q; in oīb⁹ alys ab isto ꝑdestinatio respicit psonā: qz in nullo alio ꝓordinauit de⁹ bonuz nāe: nisi ꝓordinādo bonū psone. z rō hui⁹ ē: qz nulla nā predestinabilis ē nō psonata psonalitate creata: nisi ista. z iō nec sic pōt ꝓordinari sibi bonū nisi isti.

Sed hic sunt duo dubia. ꝑmū vtrū ista ꝑdestinatio ꝓexigat nēcio lapsuz nāe būane: qō videnť sonare multe auctes q̄ sonāt filiū dei nunq̄ fuisse incarnatū si hō nō cecidisset. ¶ Sine ꝓiudicio dici pōt q; cū ꝑdestinatio cuiuscūq; ad gloriā ꝓcedat exꝑte obti nāl⁹ prescietiā pcti vel dānatiōis cuiuscūq; ꝓm opi. vltimā dictā. di. 41. ꝑ. li. multo magis est vez de predestinatione illi⁹ aie q̄ ꝑdestinabať ad sūmā gloriā. vl⁹ aūt ordinate voles ꝑus videť velle hoc qō est fini ꝓpin qui⁹. z ita sic ꝑus vult gloriā alicui q̄z gr̄az: ita ēt iter predestinatos gbus vult gloriaz ordinate ꝑus videť velle gloriā illi qué vult eē ꝓximū finiz: z ita huic aie. ¶ Oēs aūt auctes pñt expōi sic. s. q; xp̄s nō venisset vt redemptor nisi hō cecidisset: neq; forte vt passibilis: qz nō fuit aliqua necessitas vt illa aia a ꝓncipio gloriosa cui deus preoptauit: nō tñ sūmā gloriā: sed ēt coeuā illi aie q; vnita fuisset corꝑi passibili: nisi redēptio fuisset facienda. sed nō ꝓpter solā iustā causaz videť de⁹ predestinauisse illā aiaz ad tātā gloriā. cū illa redēptio siue gl̄a aie redimēde nō sit tñ bonū q̄ztū est illa gloria aie xp̄i. nec est verisile tā sūmū bonū in entib⁹ eē tñ occasionatū. s. ꝓp minus bonū: nec est verisimile deū ꝑus ꝓordinasse adam ad tātū bonū q̄ xp̄m qō tñ sequereť: imo vlteri⁹ seq̄reť absurdius. s. q; de⁹ predestinādo adā ad gloriā ꝓ⁹ꝓuidisset ipsuz casuꝫ in pctm̄ q̄z predestinasset xp̄m ad gloriaz si ꝑdestinatio illi⁹ aie tñ eēt ꝓ redēptiōe alioꝫ. ¶ Pōt igiť dici q; ꝑus nā q̄z aliqd ꝓuidebať circa peccatorē siue de pctō siue de pena: deus ꝑelegit ad illā curiaz celestem oēs quos voluit habere angelos z hoiez in certis z determiatis gradib⁹. z nullus est ꝑdestinat⁹ tñ: qz gli⁹ ꝑuisus ē casurus: vt sic nullū oporteat gaudere de lapsu alterius.

Secundū dubiū est an ꝑus ꝓuidebať huic nature vnio eius ad verbuz vel ordo ad gloriā. ¶ Pōt dici q; cū in actiōe artificis sit ordo ꝓcessus in exequēdo ei q est in intēdēdo: z de⁹ ꝑus ordine executionis vniuit sibi nām humanā q̄z ꝓtulerit sibi sūmā gr̄am vel gl̄iaz ecōuerso pōt poni in itēdēdo: vt sic de⁹ ꝑ voluit aliquā nāz nō sūmā bre sūmā gloriā. ostēdēs q; nō oporteret eū cōferre gl̄iaz ꝟz ordinē nāꝫ: z q; z° voluit illā nāz eē in psona vbi: vt sic angelus nō subesset puro homini.

Ad argumētū ꝓmū pōt ꝓcedi q; ꝟz q; hō predestinat⁹ est eē fili⁹ dei. pōt. n. ibi ly ꝓm q; determinare actū ꝑdestinādi: vel terminuz ꝑdestinatiōis. ꝓmo mō maioz ē falsa: z minoz vā. z°: minoz est falsa z maioz ē vā. Alio⁹ pōt distingui ꝓut ly ꝓm q; dicit formalē rōnem ꝓm quā extremuz determinate accipiť in se. formaliť. n. ille hō est de⁹ z ꝟz hoiez z psonā

vt exñtez in nã humana ꝓcessit ꝓdestinatio vt eẽt deus sicut ille hõ deus factꝰ ẽ.nõ.n.ꝼz ꝙ accipiť ꝑꝑe vt nota reduplicatiõis:ita.ſ.ꝙ dicat cãm inherentie ꝓdicati ipſi ſubto.hoc mõ nõ ꝼz ꝙ hõ ẽ deꝰ:qz nõ humanitate ẽ deꝰ. ℂ3ᵒ: põt dici ꝛ forte realiᵒ:ꝙ neqꝫ ꝼz ꝙ hõ: neqꝫ ꝼm ꝙ deꝰ ꝓdestinatꝰ ẽ eẽ filiᵒ dei: qz ℔ qõ ẽ ꝓdestinari eẽ filiᵒ dei icludit duo:quoꝝ alterũ puta ꝓdestinari regrit i termino aligd tpale.alterũ puta eẽ filiũ dei regrit idez eſſe eternũ.nũc aũt nihil idẽ ẽ rõ iſtoꝝ amboꝝ in termio. lz enĩ in termino ꝛcurrãt duo.vnũ tpale qõ põt eẽ terᵐ ꝓdestinatiõis.alteꝝ eternũ ꝑꝑ qõ ꝛueniat ſibi eẽ filiũ õi. tñ nõ ꝑꝑ aliquã vnã nãz ꝛuenũt ſibi ambo iſta. Si aũt ꝛcederet tũc ꝼm ꝙ reᵘ totiᵒ ꝓdicati notaret eẽ cã reſpectu amboꝝ in ꝓdicato.ꝛ iõ ꝑꝑe logice loquẽdo: neqꝫ ꝼz ꝙ hõ:neqꝫ ꝼz ꝙ deus ꝓdeſtinatus eſt eẽ filiᵒ dei.

℣ Poſt ꝓdicta ingri dz. vtꝫ de natura diuina cõcedẽdũ ſit: ꝙ de virgine ſit nata: ſicut dicit i virgine icarnata. Et videť vtiqꝫ nõ debere dici nata de virgine: cuz nõ ſit nata de patre. Que.n.res nõ eſt de pťe genita nõ dz de mťe nata:ne res aliq̃ filiatiõis nomẽ hẽat in humanitate:q̃ illud non teneat in diuinitate. Vť tñ poſſe ꝑbari:ꝙ ſit nata de virgine: qz ſi hoc ẽ naſci deũ de virgine.ſ.hoiez aſſumere in vtero virgis:cũ nã diuina ſupiᵒ dicta ſit hominẽ aſſũpſiſſe: videť debere dici nata. De hoc aũt Aug.in lib.de fi.ad Petrũ ſic ait. Nã eterna atqꝫ diuina non poſſet tpaliʳ cõcipi ꝛ naſci ex nã humana:niſi ꝼm ſuſceptionez ẏritatis humane verã tpaliʳ ꝛceptionẽ ꝛ natiuitatẽ ieffabilis in ſe diuitᵉ accepiſſz. Sic eſt ös eternus veraciť ꝼm tps ꝛ ꝛcepᵗ ꝛ natᵘ ex ẏgie. Iſta auctoꝛitate videť inſinuari ꝙ nã dina ſit nata ꝛ cõcepta de virgine. Sed ſi diligẽter notentur verba:potius de ꝑſona agi intelligiť:que ſine dubitatione: ꝛ de patre ꝛ de matre nata eſſe dici debet. ℂ Diſtinctio. VIII.

Q.d.I. Circa iſtã diſtinctionẽ octauã in q̃ magiſter agit de incarnatione q̃ꝫtũ ad idiomatũ cõicationez q̃riť vtrũ i xꝑo ſint due filiatiões. Qz nõ. filiatio cõſtituit filiũ.g̃ due filiatiões duos filios. Sz xꝑs nõ eſt duo fily. g̃ nec in eo ſunt due filiatiões reales. ℂ P.ꝼz Anſ.filiᵒ eſt incarnatᵘ nõ alia ꝑſona:ne fieret cõfuſio in ꝑꝑetatibus. g̃ mõ nõ eſt illa ꝛfuſio:q̃ eẽt ſi pťeẽt icarnatᵘ. g̃ ꝛ mõ filiᵒ nõ ẽ filiᵒ aliq̃ alia filiatiõe q̃ꝫ eterna. aliogn nõ minᵘ eẽt ꝛfuſio ꝑꝑetatũ ꝑꝑ icarnationẽ fily q̃ꝫ ꝑꝑ icarnationem patris:qz nõ magis vnica filiatio. ℂ P.nõ ẽ filiatio realis ad matrẽ niſi ꝑꝑ relationẽ realẽ quã hũit ad matrez. iſtã relationẽ nõ hũit in morte:qz ſoluta fuit tc̃ illa vnio .ſ.aĩe ad coꝛpᵘ ex qbᵘ vnitis eſt nã.g̃ tũc nõ hũit illã filiationẽ.aut g̃ in reſurrectiõe illã hũit: ꝛ hoc videť icõueniẽs:qz reſurrectio fuit alia acceptio illiᵒ eẽ q̃ꝫ gnãtio: ꝛ ita aliud eẽ acceptũ.aut nõ hũit eã in reſurrectiõe: ꝛ tũc nõ eẽt mõ filiᵒ marie ſic̃ ante morte. ℂ P.nõ oz ponere in xꝑo aliquã relationẽ realẽ ad mťez niſi ſaluãdo ipſuz eẽ veꝝ filiũ eiᵒ.ſz ℔ ſaluať nõ ponẽdo in eo aliquã relationẽ realẽ ad eã.ſic̃ deᵒ ẽ dños realʳ creature: ꝛ tñ relatio dñy nõ ẽ in eo relatio realis. ℂ P.deᵒ ꝑduxit creaturas inq̃ꝫtũ artifex:℔ tñ ſolũ ẽ inq̃ꝫtũ hz relationẽ rõis. qz ſcia ſua ẽ ars inq̃ꝫtũ cãt in ſe ideas ꝑactũ rõnis. g̃ ipz eẽ artificẽ ꝛ potẽtẽ creare dic̃ in eo tñ relatiõez rõnis. g̃ multo magis xꝑz eẽ filiũ marie dic̃ tñ in eo relationem rõnis:qz vť magis neciũ ꝙ illa hitudo q̃ ꝑſupponiť alicui rei ſit realis q̃ꝫ iſta q̃ ꝓſequiť rẽ. ℂ P.ſi eiᵒ ad matrez eẽt relatio realis tũc eẽt realʳ eq̃lis matri ꝼz nãz humanaz.ꝓñs ẽ falſuz.qz eq̃litas fundať ſup vnitatẽ vniõis. nõ ẽ aũt ibi realis vnitas vniõis ad matrẽ: ſic̃ pz diſcurrẽdo ꝑ oẽs vniões reales.igiť ꝛc̃. ℂ Cõtra.ſi pater fuiſſz icarnatᵘ fuiſſet filius:nõ filiatiõe eterna. g̃ tpali. ſz ꝑꝑetas eterna fily ita abſtrahit ab oĩ creatura vt terminet ſic̃ ꝑꝑetas patris. g̃ filiᵒ marie filiatiõe eterna nõ hz reſpectũ ad matrẽ vt ꝓpterea dicať eiᵒ filius. g̃ ꝼz aliam. ℂ P.pẽs.ſ.meta.c̃.de ad aligd.infert ꝑ icõueniẽti ꝙ idẽ bis dicať:ſz ſi ẽ icõueniẽs hoc maxime erit de eodẽ fundamẽto ꝛ ſuppoſito:ꝛ relatiõe eadẽ. g̃ xꝑs eadẽ relatiõe nõ põt dici relatiue ad matrẽ ꝛ patrem.

Hic dicit ꝙ nõ ſũt in xꝑo due filiatiões reales:ꝛ hoc ꝑꝑ duas rõnes.vna eſt:qz filiatio ẽ ꝑ ſe ſuppoſiti nõ nãe.℔ aũt nõ ẽ niſi vnũ ſuppoſitũ.g̃ nec niſi vna filiatio. ℂ Cõtra iſtã põnẽ.ſi filiatio tñ ẽ ꝑſone ſic ꝙ nõ poſſit plurificari lz fundamẽtũ plurificet:aut g̃ hoc ꝛuenit ſibi vñ relatio abſolute: aut vñ relatio talis ozigis.nõ ꝑ mõ. qz tũc ſi xꝑs fuiſſet realʳ filius alȳ albo. nec fuiſſet realʳ eq̃lis alȳ hũti tãtã q̃ꝫtitatẽ q̃ꝫtã ipſe habuit:tũc ẽt in ſuppoſitis creatis relatiões nõ poſſent plurificari plũficatis fũdamẽtis. Si zᵒ mõ ℔ falſuz eſt:quia nõ magis repugnat relationẽ ozigis plurificari in ſuppoſito q̃ꝫ ipſaz ozigiationẽ q̃ ꝓcedit iſtã relationẽ ozigis vt ꝓxia rõ fũdãdi eã:ſz ozigies plurificanť in eodẽ ſuppoſito ꝼm Dama.ſz.duas gnãtiões xꝑi veneramur. ℂ P. pťeternᵘ ꝛ ſi ſit vnũ ſuppoᵐ:tñ hz duas relatiões ozigis ad filiũ ꝛ.ſ.ſ.ꝛ ita ſup idẽ ſuppoᵐ ꝛ idẽ fũdamẽtũ fundãtur due relatiões ozigis actiue. g̃ multo magis ſup duo fũdamẽta diuerſa pñt fũdari due relatiões ozigis paſſiue. ℂ Itẽ ꝼm Damaſ.c.ꝛz.xꝑs hz duas opatiões.reſo ãt nõ magis reſpicit ſuppoᵐ q̃ꝫ opõ:qz ſuppoſiti ẽ opari.primo meta.igiť ꝛc̃. ℂ Ex hoc ẽt de opatiõe põt argui ad ꝓpoſitũ:qz ſic̃ xꝑs opabať nãliʳ gbuſdã opatiõibᵘ nãe humane:qz comedit ꝛ bibit.ita ſi genuiſſet duos filios realiter habuiſſet duas pñitates ad illos ꝑꝑ duas gnãtiones actiuas.g̃ mõ ꝑꝑ duas gnãtiões paſſiuas hz duas filiatiões. ℂ Itẽ.qõ ꝛpetit xꝑo ꝑciſe ꝼz rõnẽ ꝑſonalitatis eterne nõ dť de eo inq̃ꝫtũ hõ.vñ hec eſt falſa. xꝑs inq̃ꝫtũ hõ ẽ ꝑſona.igiť ꝛ hec.xꝑs inq̃ꝫtũ hõ ẽ filiᵒ: ſi filiatio tñmõ diceret de eo ꝼz rõnẽ ꝑſonalitat eterne. ℂ Alia rõ q̃ poniť ꝑ pª opi.eſt:qz due diſpõnes eiuſdẽ ſpẽi nõ pñt poni i eodẽ.g̃ nec due filiatiões.añs ỏclarať ab alys ſic. tũ qz põ ẽ ꝑ ſe ad fozmã:nõ ãt ꝑ ſe ad hãc fozmã:qz ẽ hec ꝑ ℔ ꝙ recipiť in iſto.g̃ ſi poſſet eẽ in actu ꝼz vnã fozmã: ꝛ in põ ꝼm aliã.idẽ ꝼm idẽ:puta ꝼm fozmã cui vt ſic accidit eẽ hãc vel illã eẽt ꝑ in põ ꝛ in actu. tũ qz oĩs diſtictio aut ẽ ꝑ nãz diuiſiõis aut ꝑ nãz oppõnis.ꝑ nãz oppõnis ñ põt eẽ diſtinctio in eadẽ ſpẽ.nec ꝑ nãz diuiſionis:vbi eſt idẽ ſubz:qz accñtia nõ hñt diſtinctionẽ numeralẽ niſi a ſubtis:ſic̃ nec entitatẽ. ℂ Et ꝛfirmať.qz nõ pñt eẽ plures ꝑꝑetates abſolute eiuſdẽ rõnis i dinis:qz ille nõ diſtinguerenť:nec ꝑ oppoſitionẽ:neqꝫ ꝑ diſionẽ niſi eẽnª diuina i q̃ ſũt diuideretť:qõ ẽ icõueniẽs. g̃ ꝛc̃.ꝓña ỏclarať: qz oĩs gnãns ꝑ actu gnãndi acgrit pñitatẽ ad ꝑᵐ filiuz. zᵒ actu gnãndi nullã pñitatẽ nouã acgrit:ſz ꝑ eãdẽ pñitatẽ ſe hz ad filiũ zᵐ.ſic̃ igiť ibi nõ pñt eẽ plures pñitates: qz foꝛᵉ eiuſdẽ ſpẽi:ita nᶜ ℔ plures filiaᶜᵒ ꝑꝑ eãdẽ rõez. ℂ Cõtra iſtã rõez zᵃ³ aᵒ² vť fla:ꝛ bᵒ² filʳ.ꝙ aᵒ² ꝑʳ.qz i oĩ ordine

eẽntiali cũ vnitate ꝑozis eẽntialr ꝑt stare pluralitas posteriozis nãliter nõ ꝓ se nec adeq̃te iherẽtis ꝑozi:subm ẽ ꝑus eẽntialr illa diſpõne q̃ ponit̃ sibi iherens:nec ꝓ se ei iheret:nec adeq̃te.g̃ ꝛc.maioꝛ ꝓbaf̃ ꝓ sile i cã ꝛ effectu: qz vna cã ꝑt eẽ respcũ pluriũ effectuũ:ꝛ lz ibi effect⁹ non sint cãe:nõ tñ ẽ maioꝛ repugnãtia i illis posteriozib⁹ q̃ iherẽt:si tñ nõ ꝓ se ihereãt q̃ in alys q̃ ꝓ se exiſtunt: quia tũc vnũ nõ ẽ cã itrifeca alteri⁹:ita q⁹ ad vnitatem ei⁹ sequaf̃ vnitas alteri⁹:ꝛ maxie si nõ sũt adeq̃ta ita q⁹ vnuz istoꝛ i actualitate cõicata termiet põlitatẽ receptiui:ñ ẽ g̃ ꝺdictio pla absoluta eiusdẽ rõis ꝓ accñs ineẽ eidez cui nullũ coꝛ adeq̃f̃. Illud ẽt ꝓbaf̃ ꝺ fcõ:qz plres spẽs fãtastice sũt i eodẽ oꝛgano fantasie:aliogn deleta spẽ vnius imagiabilis nõ posset aligs pfecte imagiari aliqꝺ imaginabile:ꝛ ꝓz q⁹ iste spẽs sũt eiusdẽ spẽi sicut ꝛ obiecta a q⁹ bus gñanf̃ :ꝛ sũt i eadẽ pte oꝛgani:qz oꝛganũ nõ posset i tot ptes minimas diuidi que possent per se iformari tot spẽb⁹ imagiabilib⁹ sepatim exñtib⁹:quot pñt simul eẽ i toto oꝛgano.g̃ oꝛ q⁹ eis nõ coꝛrñdeãt distincte ptes oꝛgãi. ¶ Et si obyciaf̃. q̃re g̃ nõ põt ꝓ opatiõez nãe eadẽ q̃titas alterari ad plres q̃litates sil̃ habẽdas que sũt eiusdẽ rõnis:¶ ℟.q⁹ cum i subo sint plures põe ad plures foꝛmas eiusdẽ spẽi si nõ iducaf̃ aligs act⁹ ꝓtinẽs oẽs actus g̃ñt illi pfectibili iesse:nõ termiaf̃ tota põ ipsi⁹ suscepti ui:ꝛ iõ,nõ ẽ ꝺdictio q⁹ aliq̃ alia foꝛma sil̃is isit:tñ de fcõ nõ iducit̃ alia ꝓ agẽs nãle:qz ipm intẽdit foꝛmã ꝑexñtẽ iperfectã pficere.iduc̃.n.aliq̃ realitatẽ q̃ nata est eẽ ps cũ realitate ꝑexñte ꝛ vnit eã realitati ꝑexñti:vt ptẽ pti: ꝛ ita nõ iduc̃ foꝛmã oio aliã:nõ eẽt tñ repugnãtia q⁹ ipa eẽt alia:subo nõ ꝓp hoc diuersificato:qz subm hñs põlitatẽ ad plres foꝛmas eiusdẽ spẽi ẽ illimitatũ ad illas ꝛ illimitatũ ad aliq̃ nõ oꝛ multiplicari illis. ¶ Dec rõ dcã ꝓcedit de plib⁹ absolutis i eodẽ pfectibili:ꝛ lz ipsa non ꝓcluderet ꝓpositũ de rlonib⁹ eiusdẽ spẽi:tñ illud idẽ facili⁹ ꝓbatur.ꝓmo qz sicut pñitas fundaf̃ sup gẽuisse.ita hec pñitas sup ꝑ genuisse.ꝛ hec filiatio sup hoc genituz eẽ:pr̃ g̃ hac pñitate ꝓ respic̃ hũc filium hac filiatione.

¶ Ꝑ.correlatiua sũt sil̃ nã ita q⁹ destructo vno destruitur ꝛ reliquũ.g̃ destructa hac filiatiõe i ꝑ filio ꝺstruitur hec pñitas i hoc pre.Cum g̃ maneat pr̃ respcũ scõi filq mortuo ꝓ segf̃ q⁹ alia pñitas fuit ad scõm filiũ ab illa q̃ fuit ad ꝓmũ.nã nulla noua rlo aduenit ꝑ ꝑ q⁹ ꝓm⁹ filius corrũpit̃ sicut nec noua gñatio aduenit ponẽdo q⁹ scõus fili⁹ fuisz genit⁹ viuẽte ꝓ filio. ¶ Ꝑ.qñ aligd ẽ i aliquo vltiate tale nõ põt illud manere in ipso nisi ipm habens illud sit ipso tale.sic̃ nõ põt albedo manere i supficie nisi ipsa supficies sit alba.ꝛ maxie si supficies sit vltimate alba albedine:lz rlo ẽ qua hñs ẽ vltimate ad aliud.igr̃ nõ põt manere eadẽ i eo nisi illud i q̃ manet sit illa ad aliꝺ. igr̃ nõ manet eadẽ pñitas destructo illo termio ad quẽ hñs ꝺr̃ foꝛmalr tale rlone illa. ¶ Ꝑ.pr̃ aliq̃ mõ aliter respic̃ hũc filiũ ꝛ illum:si alia rlone hr̃ ꝓpositum:si nõ alia rlone sed alio r̃spcũ eiusdẽ rlonis:itez hr̃ ꝓpositũ: qz illi respcũs erũt eiusdẽ rõnis:sil̃r ꝑ ẽ falsũ:qz respcũs nõ sp fundaf̃ i rlone vt aliud ab ea.qz ponere talia duo ẽ supfluũ. q⁹ si respcũs fit idẽ rloni i qua fundaf̃.g̃ idez ẽ dicere respectũ plurificari ꝛ rlonẽ plurificari.g̃ hr̃ ꝓpositũ. ¶ Ꝑ.distinctio ꝓzis nãlr ꝺcludit distinctionẽ posteriozis:lz nõ tm̃ suppositũ relatũ ꝓcedit rlonẽ:lz etiã fundamẽtũ.g̃ multiplicato fundamẽto multiplicaf̃ relatio:ꝛ ita i ꝓpposito cũ sint duo fundamenta due erunt rlones. ¶ Ꝑ.minoꝛ illius rõnis ẽ falsa:qz filiatio eterna ꝛ filiatio tpalis nõ sunt eiusdẽ rõis:quod maxie vez ẽ ꝑm eos:qz ipi negãt aliquid eiusdẽ rõnis posse dici de eterno ꝛ tempozali.

Ad questionem ergo dico q⁹ alia est filiatio ꝛpo ad patrẽ ꝛ alia ad matrẽ:ꝛ vtraq̃ ẽ realis. ꝑm⁹ ꝓbo. qz filiatio ẽ hitudo ꝓducti nãlr filis ꝓducẽti i nã itellectuali. Iste ꝑticule patẽt:qz sicut pr̃nitas ẽ hitudo ꝓducẽtis:ita filiatio ꝓducti nãliter ẽt.nã ꝑꝑ descñ h⁹ ꝑticule spũs.s.non ẽ filius filis ꝓducẽti:ꝛ ꝑꝑ ꝑ vermis non ẽ fili⁹ solis i nã itellectuali.iõ ignis nõ ẽ fili⁹ ignis nec plãta plante:nec ꝓpe bos bouis. ¶ Qz si oio ꝓtẽdas bzutum eẽ filiũ bzuti.vt vitulũ eẽ filiũ bouis:tũc filiatio ẽ hitudo ꝓducti nãlr filis ꝓducẽti i nã itellectuali vl sensitiua. Jn ista descriptiõe nihil per se ꝛ ꝓmo respicit suppositũ nisi rõne ꝓductiõis passiue:qz oĩa alia addita respiciũt nãm vl i ꝓducẽte vl i ꝓducto vl in vtroq̃.filiatio g̃ rõne nulli⁹ magis determiat sibi vt sit suppositi q̃ gñatio passiua:lz gñatio passiua plurificaf̃ ad plurificationẽ ipsaꝛ nãꝛ actualr exñtiũ acceptaꝛ ꝑ ipas gñationes:sicut ꝓz ꝑ Dama. Sz.q⁹ xpi sunt due gñationes.ergo ꝛ ipsa filiatio plurificaf̃ ad plurificatiõem earundem.

¶ Jdẽ qꝺ argutũ ẽ ex fundamñtis ꝓbaf̃ ex terminis.qz ad duos termios nõ põt eẽ eadẽ rlo:qz tũc eadẽ sil̃ esset ꝛ nõ eẽt. ¶ Ꝑ.q̃cũq̃ ꝓperas ꝓsonalis diuina eq̃ non respicit aligd creatũ ꝑ termio.g̃ sic̃ pr̃nitas eterna nõ põt esse rlo q̃ pr̃ diceref̃ filius tpalr.ita nec filiatio eterna q̃ fili⁹ diceref̃ fili⁹ tpaliter.ꝛ⁹. vz.q⁹ vtraq̃ sit realis: patz de eterna:qz realr ẽ filius etern⁹. ꝓbo de tpali:qz illa relatio ẽ realis q̃ ꝓseq̃f̃ extrẽa ex nã extremoꝛ sine actu intellect⁹ posita ãt mr̃e gñante :ꝛ iã supposito hñte nãm ꝑ gñatiõez ex nã extremoꝛ sine actu itellis: seq̃f̃ hic filiatio sicut ibi mr̃nitas. Qz si qs fingat ibi itellectum opari ad cãndũ rlonem ꝑ iꝓbaf̃:qz si maria genuisset purũ boiem fuisset vere mr̃.ꝛ ille fili⁹ rlone reali.lz nõ min⁹ egit mõ q̃ tũc egisset:nec xps vt hõ min⁹ realr accepit nãm ab ipa q̃ pur⁹ hõ accepisset.g̃ ita ex nã extrẽoꝛũ ẽ mõ fili⁹ sic̃ tũc fuisset:ꝛ ita eque realis rlo mõ sicut tũc. ¶ Sed ẽ vnũ dubiũ.vtꝛ ista filiatio realr sit eadez fũdamẽto.s.nãe accepte ꝑ gñatiõem.ꝛ vr̃ q⁹ sic:qz respectus creature ad deũ vt ad cãm efficiẽtẽ ẽ idẽ fũdamento.ex di.pª. z.li.g̃ ꝛ respect⁹ ad ꝓximũ efficiẽs ẽ idẽ effectui.ꝺña ꝓbaf̃:qz oẽs cãe efficiẽtes oꝛdinate hñt rõem vni⁹ cãe totalis:vna ꝛ eadẽ rlo nõ ẽ eidẽ ꝓsubalis ꝛ non ꝓsubalis.igr̃ ꝛc. ¶ ℟⁰.q⁹ ista rlo nõ ẽ eadẽ fundamẽto qz sic̃ ꝺdictio ẽ aliqd manere idẽ i re nõ manẽte illo qꝺ ẽ sibi idẽ realr.ita ꝺdictio ẽ aliqd eẽ realr idẽ alicui sine q̃ manẽte põt illud mãere idẽ.g̃ sicut relo ꝓma alic⁹ ad deũ sine q̃ ipz ñ ꝑt eẽ ẽ idẽ relato.ita rlo ad qꝺcũq̃ sine q̃ relatũ põt eẽ ẽ non eadẽ relato.lz ista nã posset eẽ eadẽ numero sine hitudine ista ad mr̃ez :ꝛ sine mr̃e vt termino:qz posset eadẽ nã fuisse creata imediate a deo, qz qcqd mediãte cã zª põt:imediate ꝑ se posset.ẽt eadẽ nã posset fuisse hita ꝑ gñatiõem tpalẽ alterius mr̃is:sic̃ tactũ fuit z⁹ li. vbi dcm̃ ẽ q⁹ idẽ g̃ ẽ fili⁹ vni⁹ pr̃is potuit fuisse fili⁹ alteri⁹ pr̃is.g̃ ꝛc. ¶ Si obycias:qz lz nã potuisset ꝓduci i eẽ ita q⁹ nõ fundaret̃ i ea illa filiatio: tñ exq̃ ipa filiatio fundata ẽ nõ vr̃ nã posse manere sine hac filiatione:imo vr̃ q⁹ sit ꝺdictio:qz hñtem hãc nãm eẽ filiũ ẽ ipsũ eẽ genitũ ab hac mr̃e i hac nã.lz g genit⁹ ẽ ab hac mr̃e i hac nã nõ põt eẽ nõ g̃itus ab hac matre i hac nã. quodcũq̃.n.ꝑteritũ nõ fuisse icludit ꝺdictiõem.g̃ hñtẽ hanc nãm a gñante acceptã nõ eẽ hũc filiũ hac filiatiõe icludit ꝺdictiõez:qꝺ nõ eẽt si filiatio acciderz huic nãe. ℟ñ⁰.aut filiatio ẽ ꝓcise rlo fundata sup gñatiõez passiuã q̃ iã ꝑteryt vt siue in re siue i itellectu dicaf̃ aligs eẽ filius:qz aliqñ fuit genit⁹.ita q⁹ eẽ filiũ nõ ꝑdicet aliquid de pñti realr:lz vocaliter lz tm̃ aliquid de ꝓterito:sicut fortẽ eẽ curſuꝝ:licz ꝓpositio videat eẽ de ꝓsẽti:tñ realr nõ ꝓdicaf̃ aligd nisi ꝑ futuro:quia equalet isti,foꝛ,curret,ita hic,foꝛ,est g̃itus,equalet isti,foꝛ,fuit

genitus:ꝛ ꝑm istum itellcm̃ equalet isti.sor. ē fili⁹:ꝛ boc mō filius dic̃ rl'onē realē:sed nō ꝑm eē simpl'r.s.actualis exñtie:sed ꝑm eē ꝓteritū:quod ē eē reale ꝑz gd:sicut sor. eē futuꝝ: vl' magis quēadmodū pō ante actū in nā pōli dic̃ rl'onem realē vno modo.sed ꝑm diminutam entitatē rei:ꝑm hūc modū vr̃ obiectio illa ꝓcedere:qz ꝑm istā viā qcūqꝫ fuit aliqñ fili⁹ nunqꝫ pōt nō eē filius:sicut qō fuit nō pōt nō fuisse:quēadmodū ēt qō qñqꝫ ē possibile nō pōt nō eē pol'e:qꝫuis non sit actu pñs .Fz istam viam oporteret dicere qꝫ Jo.si eēt annihilat⁹ adhuc eēt filius zebedei:nec de⁹ posset destruere istā rl'onē qꝫtūcūqꝫ fūdamentū annihilareꝫ ꝑm exñtiā actualē:nec plus realitatis diceret filiatio de filio exñte qꝫ nō exñte .Alio mō posset dici qꝫ filiatio dicit rl'onem ꝓducti passiue ꝓplete manēte exñtia actuali nāe accepte ꝑ gñationē sine interruptiōe:ꝛ ℔ mō xp̃s vsqꝫ ad mortē fuisset filius marie.fz post resurrectiōem non:qz exñtia actualis nāe humane accepte ꝑ gñatiōem marie fuit interrupta per mortem.ꝛ ipam exñtiā vt z⁹ acceptā ꝑ resurrectiōem ꝓseqbatur alia rl'o ad deū resuscitantē.ꝑm ℔ ēt nullus eēt fili⁹ alic⁹ post resurrectiōem gñalē.ꝛ hec opi.vr̃ absurda .3⁹ ergo mō vr̃ mediādū iter istas duas vias extremas.vz.qꝫ filiatio dicat hitudinē geniti ad gñans fundatā sup exñtiā actualē nāe accepte ꝑ gñationē.vel sup ipsam nāz accepta sic actual'r exñtē:ꝛ hoc siue ꝓtinue hitā p⁹ acceptionem sine interruptiōe:siue eādē hitā cū interruptiōe.ita qꝫ vtrūqꝫ accidat sibi.¶ Et ℔ mō pōt rñderi ad arg^m.et pōt dici qꝫ lz ista nā accepta ꝑ hāc gñatōez nō possit hre idē eē numero:qō accepit nō fundādo istā eandē rl'onē numero:nō tñ ipa rl'o ē sibi ꝓsubalis: qz posset absolute eadē exñtia fuisse numero hita sine ista rl'one:puta si accepta fuisset imediate a creante vel ab alio generante.¶ Ad arg^m tactū ad istud dubiū:dico qꝫ rl'o nāe ad primū efficiēs est ei ꝓsubalis:qz nō posset eadē nā eē nisi haberet rel'onē ad ꝑmū efficiēs.sed ad z^m efficiēs ē rl'o tm̃ accñtalis:qz posset nā manere eadē sine hitudine ad qcūqꝫ efficiēs scōz:ꝛ de ista mā dcm̃ est diffuse ꝑ⁹ di.z.lib. Quō rl'o creature ad deū efficiētem est eadē creature:ꝛ qūo nō est eadē:qz eadē ve ꝛ real'r non eadē formaliter: neqꝫ multo magis sic sūt eadē suba ꝛ ipa ratitudo vl' firmitas fundam̃ti. Nec ista ꝺdicūt:lz.n.entitati absolute sit idē real'r vitas ꝛ bonitas ꝛ huic entitati hec vitas ꝛ ℔ bonitas nō tñ formal'r ꝛ gditatīe:qz vitas ꝛ bonitas sūt quasi passiones entis.4.meta. Jta ēt est de realitate a q̄ accipiť dr̃ia.ꝛ sil'r de gditate ꝛ entitate indiuiduali:ꝛ de alys multis de gb⁹ frequēter tactū ē de ista dr̃ia ex pte rei:qz hec realitas nō est formal'r illa lz sit identice illa. Nec ēt ē ꝺdictio ꝑm dicētē respcm̃ vestigialē eē ratitudinē fundam̃ti aliqd eē idē fundam̃to:qō ꝓcessū ē in z⁹ lib.de rl'one creature ad deū:ꝛ tñ nō sic idē qꝫ sit ratitudo fundam̃ti:qō negatū ē li.i.di .iy.q.de vestigio:qz ipe ponit oēm rl'onē eē eādē fūdam̃to:nec tñ oēm ratitudinē fūdam̃ti:fz distinguit respcm̃ vestigialē ab alys in ℔.

Ł.c.57. ꝛ inde

Ad argumenta Ad ꝑmū dico qꝫ fili⁹ filiatione ē fili⁹.sicut pr̃ pr̃nitate est pr̃.sed ꝓp ℔ nō segť ad plurificatiōem filiationū plurificatio filioꝝ:qz cōcreta nō plurificāť nisi plurificēť tam forma q̄ ſuppositū:sola.n.plurificatio forme nō sufficit maxie vbi plres forme siue eiusdez rōnis siue eodē noie exꝑsse:vt ℔ pñt eē i eodē:quēadmodū xp̃s non ē plures volētes:licz hēat plures volitiōes ꝑm Dam.vñ i forma arguendi.filiatiōe ē filius.ḡ alia filiatiōe ē ali⁹ fili⁹:ē fallacia ꝓñtis a destructiōe añtis.¶ Ad z^m dico qꝫ si pr̃ fuisset icarnatus fuisset ꝓfusio:qz filiatio tpalis diceretur de eadem ꝑsona i qua esset pr̃nitas eterna: ꝛ ita confuse posset illa ꝑsona nūc dici pr̃:nūc filius:mō nō ē talis cōfusio:qz precise eadem ꝑsona dr̃ filius vtraqꝫ filiatiōe: cū ḡ nūc absolute dr̃ filius distincte itelligiť de eadē ꝑsona ꝺ q̄cūqꝫ filiatiōe fuerit ꝑmo:sz tūc cū dicereť fili⁹ nō distincte itelligereť vnica ꝑsona sed nūc vna nūc alia indistincte ꝑz qꝫ ꝑmo fieret de filiatione hac vel illa.Sil'r arg^m ē ad oppo^m:qz nō eēt tūc cōfusio que nō ē nūc nisi qz pr̃ tūc aliq̄ filiatiōe ꝛ nō rl'one sua eterna diceretť fili⁹ mr̃is.ḡ ꝛ mō filius dr̃ fili⁹ filiatiōe alia q̄ filiatiōe eterna.¶ Ad z^m ꝑz ex dcis i sol'one dubꝫ:qz xp̃s post resurrectiōem ē fili⁹ marie eadē filiatiōe qua ꝑus:qz filiatio fundať sup exñtia nāe accepte ꝑ gñationē absolute cui accidit iterruptio: dūmodo exñtia sit eadē.ꝛ iō qñcūqꝫ illa exñtia ē eadez ꝛ aliud extremū idē ꝛ filiatio ē eadē: ꝛ eadē actiōe q̄ fundamentū redit idē ꝛ rl'o redit eadez.¶ Et cū arguiť qꝫ alia ꝓductōe accepit eē i r̃surrectiōe: dico qꝫ illa nō tollit filiatiōem que fundať sup illud esse acceptū prio ꝑ gñatiōem:sz tm̃ sūt due rl'ones ꝓsequentes duas ꝓductiones passiuas q̄ fuerūt ad idē esse ꝛ vna fuit iterrupta sicut ꝛ eē fundamēti:altera tūc ꝓ ē noua.¶ Ad aliud dico qꝫ nō tm̃ real'r ꝛ vere dr̃ xp̃us sic filius marie:sic deus real'r ꝛ vere dr̃ dñs creature:sed reali generatione passiua accepit illā nām actual'r exñtem ꝓp qō segť ipm reali filiatiōe eē filiuz.¶ Ad aliud ēt dico qꝫ ꝛ si deus dicať formal'r creator rel'one rōnis vl' ēt nulla rōne sz denoiatōe reducta ad gen⁹ rl'onis:inq̄tū.s.terminat rl'onē i creatura sic dcm̃ erat di. xxx.p. tm̃ non est creatiuus ꝑ rl'onē rōis.ꝛ ℔ itelligēdo nō de eo quod formal'r iportať ꝑ ℔ nomē creatiuus:sz de fundamento.sic aliqd dr̃ calefactiuū calore vt fundam̃to pōe calefactie ꝛ nō rl'one fundata i calore:ꝛ rō ad hoc posset tangi:quia nulla rl'o rōnis pōt eē formalis rō qua aliqd pōt ꝓducere ens reale:qz ens rōnis nō est i aliquo nisi vt tm̃ ḅz eē in itellectu sic̃ cognitū i cognoscēte.℔ ām eē ē diminutū respcū eē exñtie real'.ꝛ iō ꝑm istō eē nō ꝑt eē cā alic⁹ ꝑm aliqd eē realis exñtie qō ē eē ꝑfecti⁹ neqꝫ ꝓducti nāl'r neqꝫ artificial'r.¶ Et cū ꝓbať i ꝓpōsito qꝫ de⁹ ñ ē potēs creare nisi vt artifex.¶ ℔⁹.qꝫ scīa dei que est in deo q̄dā ꝑfectio absoluta ē i eo ex nā rei:sed ipa non dr̃ ars nisi ex respcū ad alia oba vel aliq̄ꝫ oboꝝ ad ipsam: licz ḡ de⁹ ꝓducat creaturas vt artifex:℔ tm̃ nō est vt in scia fūdať respcūs rōnis que sit rō q̄ pōt ꝓducere:sz tm̃ vt ille hītus absolut⁹ qꝫ dr̃ eē ars ineſt ipi deo:ita qꝫ i forma arguendi est fallacia accñtis:de⁹ vt artifex est ꝓductiuus per rl'onem rōnis est artifex.ḡ ꝑ rl'onem rōnis est ꝓductiuus.maior.n.est ꝺa ꝓut mediū nō accipiť ꝑ ipa relatione quā iportat artifex:sz ꝑ fundamento ipius rl'onis ꝛ minor est ꝺa tm̃ ꝑ ipsa rl'one formal'r.Exemplū.calm̃ pō calefactiua est calefactiuū pō calefactiua est rl'o. ergo rl'one est calefactiuū:maior est ꝺa de pō ſumpta pro eo qō dr̃ pō calefactiua siue ꝑ fundamento isti⁹ rl'onis nō aūt ꝑ ipsa rl'one pōlitatis.et minor est vera solū pro ipa pōlitate ꝛ rl'one i se iportata ꝑ ipaz:ꝛ nō ꝑ ipo absol^to i q̄ fundať.¶ Qual'r āt scīa dei absoluta ꝛ vt absol^ta possit sufficienter hre totā rōem artis inq̄tū ipa terminat rl'ones oiuz creaturaꝝ vt artificiatorū ad artificē .dcm̃ est.di.35.ꝛ di.36.i.lib.i mā de ideis.¶ Ad vltimū cōcedo qꝫ filius ē real'r eq̄lis matri ꝑm nām humanam vel excellētior.Et cum arguiť de illa vnione ꝓbo qꝫ ista ꝓpositio accepta.s.qꝫ eq̄litas fundať sup vnitatē vnionis ē falsa:qz vnio ē rl'o:nō enim pōt intelligi rō vnionis ad se:quero tūc q̄ rl'o.aut eadē q̄ eq̄litas:ꝛ tūc idem fundabiť i se:aut est alia:ꝛ si alia:aut illa fundabiť sup vnum: ꝛ quero sup quā vnitatem:si sup vnitatem ꝛ nō sup vnitatem vniōis idem pōt dici de eq̄litate.Si sup vnitatez vniōis eēt ꝓcessus in infinitū.¶ Et si dicas qꝫ ista vnio nō est materie ad formā neqꝫ aliqua multarū vnionuz

manifestarū:sed ēvnio paritatis:hoc vī exponere vnuz vocabulū per aliud eiusdem sensus. Idem enī est equalitas ꝛ talis vnitas pitatis: negare ergo eq̄litatē in diuinis eē realē:qz nō est ibi vnitas pitatis eo mō q̄ añs pōt hr̄e aliquē intellectū ꝓbabilē est negare idē pp idem. Et qō addit ad istā ꝯclonem q̄ oportet eēntiam bis accipi.nō aūt bis accipit nisi vt bñs vnitatē vnionis:ꝓbatur p̄ q̄ eēntia fundat rōnes originis q̄ sūt reales ꝛ tm̄ nō est bis accepta ex nā rei. ¶ Oz si dicat ipam bis accipi in ꝓducēte ꝛ ꝓducto:ꝝ.quero qd ē bis accipi ex natura rei.aut hr̄e aliqua aliq̄ mō distincta ex nā rei ꝛ absoluta.ꝛ hoc falsū ē in ꝓposito:aut tm̄ hr̄e rōnes distinctas ex nā rei:ꝛ tūc eēntiam fundare ex nā rei rōnes originis distinctas:qz bis accipet ex nā rei est ipam fundare rōnes originis reales qz fundat duas rōnes reales: quod nihil est. ¶ Ad argm̄ g̃ dico q̄ sup vnitatez non vnionis fundat eq̄litas:sed illa vnitas in creaturis nō ē ent] singularis sed nāe:de q̄ duplici vnitate tactū est satis in. q. de indiuiduatione.z.li.di.3. ꝛ ita in ꝓposito vnitas fundās eq̄litatē nō ē vnitas ꝓsone sed nāe:nec illā oz distingui vel bis accipi ad hoc q̄ rō sit realis:sz suffic̄ q̄ ipsa extē eadē extrema realr distinguant sic̄ ꝛ in rōnibus originis. Et tunc ad ꝓpositum dico q̄ in nā humana in xp̄o ē vnitas aliqua realis minor vnitate nūerali: ꝛ silr vnitas realis in Maria:ꝛ ista vnitas est fundamentum mutue eq̄litatis ī xp̄o ꝛ maria:si ponant fuisse equales in natura humana.

¶ Preterea inuestigari oz. vtꝝ caro xp̄i ꝛ aīa vna eademqz cū ꝙbo debeat adoratione adorari:illa.s.que latria dicitur. Si enī aīe vl̄ carni exhibetur latria que intelligitur seruit⁹ siue cult⁹ soli creatori debitus:cū aīa xp̄i vel caro creatura tm̄ sit:creature exhibet q̄ soli creatori debet: q̄ faciēti ī idolatriā deputat. Jō q̄busdā vī nō illa adoratiōe que latria ē carnē xp̄i vel aīam xp̄i esse adorandam:sed illa que est dulia:cuius duas spēs vel modos esse dicunt. Est enim cuiusdam modi dulia q̄ creature cuilz exhiberi pōt: ꝛ est quedaz soli humanitati xp̄i exhibēda:nō alij creature:qz xp̄i humanitas super omnem creaturam est veneranda ꝛ diligenda. Non tamē adeo vt cultus diuinitati ōbitus ei exhibeatur: qui cult⁹ in dilectione ꝛ sacrificij exhibitione atq̄z reuerentia consistit:qui latine dicitur pietas: grece autem theosebia.i.dei cultus: vel eusebia idest bonus cultus. ¶ Distin. IX.

Circa istam distictiōem.9. in q̄ magister agit ꝛ ingrit.vtruz caro xp̄i debeat adorari.queritur vtrum xp̄o debeatur latria solum fm nām diuinā:q̄ sic vī.latria est cult⁹ debitus soli summo dño rōne sūmi domini:sed xp̄s solūmodo fm nām diuinam est summus dñs.g̃ ꝛc. ¶ P. xp̄s fm nām humanā adorauit:qz orauit. g̃ fm istam hūit superiorem:ꝛ ita ꝓpositum. ¶ P. q̄tūcunq̄z ista nā humana sit vnita vbo ipa tm̄ creatura ē nec excedit limites creature.ergo nec cultus debitus xp̄o fm istam nām oz excedere cultum debitū cuicūq̄z creature.hoc ē latria.igr̄ ꝛc. ¶ P. sup illō Psal.adorate scabellū pe.eius.dicit glo.nō illa adorati one latrie que soli deo debet. ¶ P. solū illud est sic adorandū qō ē sup oia diligēdū:qz idē ꝛ fm eandē nām est summ⁹ dñs ꝛ finis vltimus:sed xp̄s tm̄ fm nām diuinā est summe diligēdus:qz solum fm eam est summū bo[m] ꝛ finis vltim⁹.g̃ ꝛc. ¶ Cōtra ꝟ magr̄ i lr̄a adducit auctes.

Hic sunt tria videnda.ꝓmo qualr̄ accipit latria. scōo ō debito qualr̄ ōbeat deo.3° cui ꝛ fm quā nām xp̄o debetur. ¶ De ꝓmo sciēduz est q̄ sicut reuereri aliquē actu interiori est bōa ꝓpria reputare parua respū bonoz illius quē reueretur: cui⁹ bona reputat magna:ꝛ ē act⁹ vtutis:ita extollere in corde bonitatē alic⁹ tanq̄z summā respū bonitatis sue ꝛ a quo ipse magnificās bz totā bonitatē suā ē act⁹ gdez laudabilis:dūmodo hēat obz sibi ꝟueniēs:illud.s.cui⁹ bonitas excedit bonitatē illius reuerentis:ꝛ a quo ipse reuerens bz bonitatē suam:hec reuerētia summa ī actu interiori respic̄ solū deū ꝓ obo ꝟuenienti vt summū bo[m] vel summum dñm. huic actui interiori cozrespondent alīq actus exteriozes q̄ sunt signa h⁹ actus interioris puta in quacunq̄z lege aliqua sacrificia vel aliqui ritus vel genuflexiōes ꝓtestantes istā reuerētiā sūmo dño exhibendā:ꝛ summā eē dñatiōem ī eo cui talia exhibent:ꝛ subiectiōem eē ad illū.ī exhibēte. Ex istis actibus interiozib⁹ frequēter elicitis ꝛ silr ex actib⁹ exteriozib⁹ pōt gñari qdā hītus inclinās ad facilr̄ ꝛ ꝓmpte eliciendum tales actus:ꝛ sic̄ tales act⁹ erāt boni q̄ñ erant debite circūstantionati:ita hītus gñatus ex talibus actib⁹ frequēter elicitis ē bon⁹. Sic g̃ hoc nomē latria p̄t equoce accipi.vno mō ꝓ cultu siue reuerentia exhibita deo ī actu interiori rōe sūmi dñi vl̄ sūmi boni: vl̄ ꝓ reuerentia exhibita deo actu exteriori vl̄ ꝓ hītu iclināte ad talē actū. ꝛ ille hīt⁹ cū sit ꝟsonus rōni recte vtus ē ꝛ nō theologica:qz nō hz ꝓ obo īmediato bonū increatū:sed honoreꝝ deferēdum dño icreato:ē g̃ vtus moralis ꝛ potissime cōtinet sub iusticia q̄ reddit supiori qō sibi debet. qō aūt ista nō est de latria vtute:sed de actu:qz tentio vel debitum nō est ꝓprie ptinēs ad vtutē:sed ad actū aliquē vtutis gñatiuuz vel a vtute elicitum:quia ille est immediate in potestate nostra.

De secundo articulo qualr̄ ꝛ qñ oz hoc debitū reddi:Dico q̄ de isto actu bono est ꝑceptum affirmatiuū:rōnabile enī est creaturā intellectualem obligari ad aliqñ recognoscēdū ꝛ reuerendum summū dñz suū:hoc aūt ꝑceptū sic̄ alia precepta affirmatiua obligant semp.sed nō ad semp:ꝛ pōt poni q̄ obligatio ad istū actuz pertinet ad p̄mū ꝑceptū prime tabule. Non hēbis deos alienos ꝛc.quod ꝑceptū non est tm̄ negatiuum.phibendo adoratiōem exhiberi alicui cui nō ꝟuenit:sed affirmatiuū vt habeat de⁹ ver⁹:ꝛ vt tāq̄z dñs adoret:quod bñ exp̄mit illud Deutro.6.quod allegat saluator Mat.4.dñm deū tuū adorabis ꝛ illi soli seruies.vbi ponit ꝑceptū affirmatiuū de adoratiōe: ꝛ cū exclusione adorationis seu seruitutis exhibende aly sicut ꝛ ibi.non adorabis deos alienos ꝓhibetur idolatria. Exo. 20

¶ Hoc aūt preceptū affirmatiuū nō pōt ꝓpetuo īpediri ab executione actus q̄si nūq̄z occurrat opportunitas exequēdi actū h⁹ ꝑcepti sic̄ de illo precepto honora parentes.pōt.n.ꝓpetuo nō occurrere opportunitas necessaria honorādi pentes: ꝛ ita pōt illud preceptū obſuari ꝓpetuo sine trāsgressione.ꝛ si nunq̄z actus h⁹ precepti fiat qz nō ē obligatio ad actū illū nisi ꝓ tūc qñ opportunitas occurrit.nihil aūt pōt excludere ꝓ semp opportunitatem adorādi deū.ꝛ iō simplr̄ ad actuz h⁹ ꝑcepti affirmatiui aliqñ eliciendū tenet quilibz adult⁹. Et ꝓ tpe legis mosayce vī determinatio fuisse fcā ad actū h⁹ ꝑcepti p illō 3m̄ preceptum.Sabbatū sanctifica:qō ēt fuit ꝑceptum

tpe legis nãe: vt.s.aliq̃ determinato tpe vacaret homo ab opib⁹ seruilib⁹: z ī hac sola negõne nõ eẽt obseruatio p̃cepti: sed ī actu positiuo: ī sanctificãdo. i. magnificando deũ. ¶ Pro tpe vero legis euãgelice cultus ille exhibẽ dus deo ī sanctificatõe sabbati determiatur exhibẽdus die dñico: z ẽt determinatur q̃tum ad actũ illũ fm quẽ dz exhiberi: puta in oblatione illius sũmi sacrificy. s. eu-
Hebr. 5. charistie quã dz sacerdos offerre p̃ se z p̃ ppl'o: z in illa oblatione ppl's ẽt offert spũal'r. s. qui tenet audire missã totam die dñico: fm illud de ꝓse. di. i. missas: z si aliq̃ ne-cessitas excuset ab executiõe h⁹ actus quẽ determiauit eccl'ia necesse ẽ iplere illũ in aliquo equalẽte: vt saltem die illo spãliter deputato cultui diuino aliqs act⁹ hẽat relatus imediate in deũ ad ei⁹ reuerẽtiã. Utz aũt aliq̃ alio tpe teneat qs ad actũ h⁹ p̃cepti. s. ad actũ adoratio nis p̃terq̃ in tpe illo determinato: p̃mo in lege nature: z postea in lege mosayca ī sabbato: z iã in tpe euangely in die dñico: dubiũ est: tñ hoc ẽ certũ q̃ istis dieb⁹ saltẽ vl' adoratio aliqua necessario exhibenda.

De tertio articulo cũ queri: an debeat xp̃o solũ modo fm nãm diuinã. dico q̃ ly solum modo põt accipi dupl'r. s. cathegorematice vel sincbate-gorematice. p̃mo mõ ꝓcedo q̃ sic: qz sufficiẽs rõ summi adorabilis est in xp̃o ꝓsiderato fm solam nãm diuinam Si aũt teneat sincbategorematice tunc notat exclusi-onẽ ab vno extrẽo respcũ alteri⁹ extremi: hoc ẽt mõ di-stinguo: qz soluz mõ põt excludere aliqd vel a termino adoratiõis. vl' a rõne adorãdi. p̃cio mõ dico q̃ nõ solum modo fm nãm dinam ẽ xp̃s sic adorãdus: qz a termino adorationis nõ dz excludi nã hũana. q. ipam includẽdo
Lib. 3. c. 8. nõ possit totũ adorari: h̃ dic Dam. c. 54. Xp̃s de⁹ pfect⁹ z hõ pfect⁹ quẽ adoram⁹ cũ p̃re z spũ. s. vna adoratiõe cũ incõtaminabili carne ei⁹ nõ inadorabilẽ carnẽ ei⁹ dicen tes. Adorant enĩ in vna vbi ypostasi que eius ypostasis fcã ẽ: z paulo post. vnã p̃sonã dei vbi duab⁹ ipsis reduct] naturis: exẽplificat postea: timeo lignũ tãgere pp ligno imixtũ ignẽ. In illa aucte Damas. ly cũ: accipit associati ue: nõ aũt copulatie vt sit sensus: adoram⁹ vbũ cũ carne. i. hñs carnẽ sibi vnitã: nõ aũt cũ carne: hoc ẽ carnẽ adora-m⁹. q. sit p̃po copulatiua. z h̃ ꝓsiderãdo carnẽ vt caro ẽ z non vt vnita diuinitati: sic g̃ non dz excludi a termino adoratiõis caro: lz ipsa nõ sit rõ adorãdi. Exempluz ad h̃ ẽ ō rege z purpura: qz z si rex pp̃ se z in se sit adorãdus tñ ipse cũ purpura adiũcta est ẽt adornadus: non q̃ pur pura sibi adiuncta sit causa adoratiõis: ita caro non est adorabilis in verbo vt sit ratio adorationis in verbo.
Aliud exemplum ẽ de toto z partib⁹: si reuereor boiez pp̃ sapiam vel vtutes: totũ reuereor corp⁹. s. z aiam non aiam excludẽdo corp⁹ ab ipso reuerito. Sil'r cũ totũ ho minẽ adoro nõ honoro p̃cise caput excludẽdo alias par tes ab illa adoratiõe. z? mõ. s. put ly solum mõ excludit aliqd vt rõnem adorãdi põt dici q̃ solũmodo fm nãm diuinã ẽ adorãdus excludẽdo aliã nãz vt ẽ rõ adorãdi: qz nulla alia ẽ rõ summi dñy: nec rõ adorationis debite summo dño: sicut nec corpus est ratio adorandi vtuosũ.

Sed contra hoc arguitur q̃ summũ dñiuz non ꝓsequit imediate nãm diuinam. qz fm Aug. 5. de tri. c. vlti. nõ fuit dñs nisi ex tpe sic creatu ra fuit serua: summum g̃ dñium ẽ rõne creationis p quã creatura accepit totũ eẽ suũ a deo: sed tanta rõ dñy vide tur cõpetere deo pp bñficiũ redẽptionis sicut creatõis. ergo ita debet cult⁹ latrie redẽptori vt redemptor z rõe redemptionis: sicut creatori rõne creationis. ¶ Assum-ptum ẽt de equalitate dñy in creatore z redemptore re spectu creati z redempti p̃bat multipl'r. p̃mo per illud Apli. gala. 8. empti. n. estis p̃cio magno gl'ificate zc, igit per hoc sum seruus ei⁹ qz redempt⁹. ¶ Hoc ẽt ꝓfirmat per Grego. in illo cãtu bñdictiõis cerei paschalis: exultet iam angelica: vbi dicit q̃ nihil nasci p̃fuit nisi redimi p fuisset. tñ g̃ boni ꝓfert per redemptiõez q̃tũ p creatio nẽ. ¶ Qõ ẽt ꝓfirmat qz p redẽptiõem confert bonum gr̃e z gl'ie: p creatiõez tñ bonũ nature. igit zc. ¶ Ex his g̃ ꝓcludit q̃ cũ xp̃s fuerit redemptor fm nãm humanã q̃ fm illã vt fm rõnem adorãdi non absolute: sz vt ipsa fuit rõ redimẽdi: debet xp̃o adoratio que z creatori.
¶ Rñ. z dico q̃ si ad maius summo nõ possit aliquis obligari: tñ ex alia rõe põt ad idẽ ml'tipl'r obligari. exẽ-plũ de religioso vouente castitatem z postea suscipiente ordines sacros. Ita põt cõcedi q̃ redimere p̃cipal'r vl' melius ipam redẽptiõem perficere. si est tñ bonũ cõfe rens nobis q̃tũ cõfert nobis creatio: z per ꝓñs tantã in nobis fuitutem exigit ex ope redemptiõis sicut ex ope creationis: tũc ei qui p̃ncipal'r effect redemptiõez debet sũma adoratio tanq̃ ex rõne alia: sed nõ maior adoratõ illa que sibi debet ex creatione: qz summa debebat ex creatione. Et istud ẽ vez si aliqõ bonũ cõicatũ creature sit rõ colendi cõferentẽ vt dñm z nõ ipa bonitas intrin-seca ꝓferẽtis: puta si per ipossibile eẽnt plures dy. z vn⁹ creasset nos z nõ alter: si teneremur vnũ adorare. s. crea torẽ: z nõ aliũ q̃ nõ creasset nos: tũc bene põt dici q̃ si p efficientiã redẽptionis collatũ sit tñ bonũ q̃tũ p crea-tiõem tanta seruit⁹ debet rõne redemptionis toti trini tati que p̃ncipal'r effecit istã redẽptiõem q̃ta rõne crea-tionis: eo q̃ iste sunt distincte rões pp̃ qs debet sibi ado ratio. ps. Si aũt summa bonitas intrinseca deo ẽ rõ ado rãdi: cũ ista nõ sit alia z alia pp̃ aliũ z aliũ effectũ colla tum creature: nõ sunt pl'es rões adorãdi deũ quotcũq̃ bñficia nobis ꝓferat. Si teneat istud scõm tunc argum applicatũ ad xp̃m vt redẽptorẽ nõ cõcludit: qz illa natu ra in qua exercuit opa redẽptionis nõ dz istã bonitatez infinitã ītrinsecã qualitercũq̃ ipsa eẽt rõ vel p̃ncipium cõferẽdi nobis maximũ bonũ. ¶ Si ãt teneat p̃mus. s. q̃ nõ tñ bonitas intrinseca sit rõ adorãdi: sed ipa vt cõ-municatiua maximi boni ī nobis. z hoc p̃marie ex se et pp̃ se z nõ pp̃ aliq̃z retributiõem fm illud psal. bonoruz meoz nõ indiges zc. tunc põt rñderi q̃ xp̃s fm naturaz humanã z si fuit redemptor: nõ tñ fz istã nãm p̃ncipali ter effecit redemptiõem: sed tota trinitas. z ita saluté no bis collatã p redẽptiõem tñ effecit meritorie vt homo. non aũt debet summa reuerentia ei a quo non p̃ncipali ter: sed scõdario hẽmus summũ bonum.

Sed restat vna dubitatio que adoratio ōbea-tur xp̃o fm q̃ homo ita q̃ illa nã in qua exercuit opa redẽptionis nr̃e vt meritoria sa-lut] nr̃e sit rõ h⁹ adoratiõis. ¶ Et si dicat q̃ ypdulia q̃ ẽ extrẽa reuerẽtia exhibita creature. ¶ Cõtra hoc argui-tur multipl'r. p̃mo qz hec reuerentia yperdulie deberet sibi absolute fm illã nãm fm quã fuit plen⁹ gr̃a z si non redemisset nos. g̃ nunc debetur sibi maioz qñ ī illa natu ra vt mediator redemit nos. ¶ Itẽ fm illã nãm est ca-put eccl'ie fm Aug. super illud Jo. ego sum vitis. bz g̃ in fluere gr̃am in totam eccl'iam. g̃ tota eccl'ia sibi spãliter tenet q̃z si nõ eẽt caput nec hẽret influere: sz si hẽret tñ tantã gr̃am personalẽ q̃tam bz deberet sibi sũma yper dulia: lz nõ eẽt tunc caput: g̃ modo debet sibi maior.
¶ P̃. vna rõ ponit ab aliq⁹ quare non potuit repatio bois fieri per purã creaturã: qz tunc non eẽt perfecte re stitutus ad illã excellentiam quaz bũit p̃us: qz teneret seruire illi creature que eũ repasset z nõ teneret ſuire soli deo: ex creatione vo tenet seruire soli deo. g̃ oportu-it repatiozem eẽ deuz. Ista rõ nõ cõcluderet si tantum adoratione yperdulie eẽt adorãdus xp̃s: posset enĩz bñ

bō restitui ad istā excellētiā vt solū deū teneret adorar adoratōe latrie ⁊ aliū mediatorē teneret adorar adoratione ypdulie.nō enī teneret aliū adorare latria si modo nā humana ī xpo nō ē rō alteri⁹ adoratiōis ypdulia. igr̄ oz mō eū nō tm̄ sic adorare. ¶ P. Ansel.z.cur deus hō.c.14. ꝓbat q vita illi⁹ hois erat melior siue magi bonum q̄ oia pcta que nō imediate erant in psonā diuinā erat mala vl' possent eē mala.logt̄ aut̄ de vita creata q̄ puabar per mortē:qz occisionē ei⁹ dicit eē grauius peccatū oi alio qō nō imediate ꝓmittebar in deū.detestabilius.n.erat fm eū illum hoiem puare vita q̄ oē peccatū nō immediate ī deū cōmittere:sed in oi alio pctō auertitur volūtas a summo bono.g̃ detestabilius ē vitā auferre ab isto hoie q̄ in quocūq; alio pctō auerti a sūmo bono:si nō imediate auertar̄ ab eo.g̃ ⁊ ista vita erat magis diligēda q̄ summū bonū vel eque:⁊ ita erat vt bonū infinitū adorandū. Uel al'r pōt argui ex docō Ansel. qz si illud bonū erat tm̄ bonū q̄tū erat puatio ei⁹ malū: ⁊ puatio ei⁹ erat maius malū q̄ oia mala que possēt eē infinita.g̃ illud malū fuit pei⁹ alys malis ifinitis. g̃ bonum sibi oppositū fuit bonuz equale infinito.g̃ xpo fm nām humanā debeb̄ adoratio eadē q̄ debeb̄ bono infinito.

Quantum ad istū articulum pōt dici q sic̄ latrie exhibēde pōt poni rō bonitas intrīseca adorati absolute:vel bonitas illa vt cōicās se adorāti ⁊ ꝑ ⁊ ꝑncipal'r fm maximū bonū adorātis. ita ēt pōt poni rō adoratiōis yperdulie vel bonitas ītrinseca adorati absolute:vl' vt ꝑ ipm tanq̄ ꝑ cām scōaz cōicar̄ adorāti magnū bonū. Si pria via teneat̄ nō debeb̄ xpo fm nām humanā adoratio maior vl' alia vl' ex alia cā ex ꝑ q ē rdēptor q̄ si nō fuisz redēptor: sicut nec fz illā opi.debeb̄ deo maior latria vel ex alia rōne latrie si ē creator q̄ debereb̄ ei si nō eēt creator. Si aūt alia opi. teneat̄ pōt hic dici de yperdulia sicut ibi de latria respectu dei.s.q vpo:qz redēptor vel debeb̄ maior reuerētia q̄ si nō eēt redēptor:⁊ ꝑ si illa q̄ debereb̄ ei tūc non esset maxia:vel si illa eēt maxia debereb̄ sibi mō eadē ex alia rōe:⁊ ꝑ videb̄ rōnes ꝓbare. ¶ De prima pz:qz ꝓcedit ō ipo vt ē mediator ⁊ cā meritoria salutis nr̄e:⁊ de alia vt ē caput ecclie. ¶ Alie due que ꝓcedūt de auctib⁹ debēt solui.pria de pfecta repatiōe hois ꝓcludit ō congruo q psona redimēs ⁊ meritorie saluās fuerit de⁹:vt sic eidē psone debeam⁹ illā summā ypdulia q̄ ei debetur rōe redemptionis meritorie facte:cui etiā debemus adoratione latrie rōne creationis:sed non essemus ꝓpter hoc minus perfecte repati si istam reuerentiam quā debemus meritorie saluanti in q̄tum meritorie saluans ōberemus exhibere alteri q̄ ei cui debemus latriā:sic̄ modo mariaz adoramus yperdulia: ⁊ oēs alios sanctos dulia:nec tm̄ ꝓpter istam adoratiōem magis sumus depssi q̄ si solus deus eēt adorandus:essem⁹ autem multuz ōpressi si alicui alteri deberemus illam adorationē quaz debem⁹ deo:qz tūc essem⁹ sibi valde subi qō cōcluderet maximā infelicitatē vel infirmitatē nr̄i. Exēplū hui⁹ ē: magis cōgruit vt pr̄ nutriat q̄ ali⁹ vt sic eidē persone ōbeam eandem reuerentiam que debetur genitori ⁊ nutritori. Si āt alius nutriret deberem vnam reuerentiā pr̄i ⁊ aliam alteri:⁊ ita eēm aliquo modo subiectus pluribus personis:sed non equali subiectiōe. ¶ Ad aliō dico q illa vita creata non fuit bonum infinitum formaliter nec summe diligenda.vnde trinitas voluit eam nō eē i morte ex quo voluit mortem:sed auerti a deo i vno est grauius q̄ auerti ab eo in alio:⁊ tāto grauius q̄to cōuersio ad illum esset melior ceteris paribus : diligendo autem illam naturam humanā in christo que erat optima creatura q̄tum ad plenitudinem gratie:summa cōuersio potuit esse in deum que fit per actum vtendi creatura :quia illa creatura erat maxime ꝓiūcta fini.⁊ maxime referibilis in deum vt in finem.ergo auersio a deo circa istud obm odiendo.s.illam vitam in eo quē de⁹ noluit odire erat pessima auersio:⁊ ita occisio illius hominis erat grauissimū peccatum q̄tum erat ex parte obi. Et q dicitur q fuit grauius oīb⁹ alys peccatis etiā possibilibus non imediate cōmissis in deum: potest dici q cum illa habeant grauitates distinctas ⁊ vna illarū nō includit aliaz: grauitas illius q̄tum ad intensionē maxima erat.sed in alys peccatis erat maxima q̄tū ad extensionē.vtrum aūt illa vita fuit tantuz bonum vt eius oblatio sufficeret ad delendū ifinita mala:de ꝑ iferi⁹ in mā de satisfactione xpi ꝓ peccato nostro.

Ad argumēta Ad primū principale ⁊ z^m ⁊ z^m dico q ꝓbant prout ly solum modo tenetur sincathegorematice:⁊ excludit omne aliud a natura diuina vt rōnem adorādi:⁊ ita naturaz humanaz: qz si natura humana esset rō adorationis latrie ipsa sepata a vbo eēt rō eiusdē adorationis:quod falsuz est fm Augu.in littera:qz si natura illa sepetur a verbo illi homini nunq̄ seruio:hac. s.seruitute latrie. Jta etiā exponēda est glo.illa super psal.vel potest exponi ō ipa carne vt termino adorationis totali ita q ibi sistatur in eius cōsideratione ⁊ adoratiōe. ¶ Ad vltimū argumtū qui diceret bonitatem intrinsecam summi esse rōnem adorationis:concederet maiorē:⁊ minor̄ potest distīgui sicut ⁊ q̄stio ꝑncipalis:⁊ eo modo quo conceditur ad q̄stionem q sic ⁊ minor̄ est vera ⁊ conclusio vera:⁊ ī eo sēsu quo dictum est ad qōnem q non minor̄ est falsa. qui autem teneret q rō adorationis sit bonitas summa: vt cōmunicans se summe ipsi adoranti : q̄uis concedat q summe adorandum sit summe diligendum:non tamen concedit econuerso.

Sed dubium videtur quomodo xps fm nāz humanam hoc est istud totū nō excluſa natura humana sit summe diligendū sicut hoc totum ponitur adoratum non excludendo naturam humanam a termino adorationis:cum enim vnio illa non sit summe diligenda:quia ē bonum creatū.ergo nec ipz totū quod habet totalitatem suam per istam vnionem. Posset dici q vel actus diligendi distincte respicit nāz diligibilē sicut obiectū alicuius in diligendo:⁊ ita nō totuz sūme diligitur : quod tm̄ adoratur summa adoratione:qz adoratio cōfuse exhibetur toti:dilectio aūt respic̄ distincte naturam in termino adoratiōis.sed si dilectio tendere potest eque cōfuse in obm sicut adoratio pōt cōcedi q xps hīs nām humanā sit summe diligendus: lz nā humana nō sit ratio summe diligibilitatis neq̄ etiā vnio nature humane ad verbuz qualitercunq̄ sit sicut trinitatem adoramus vna adoratione et diligimus vna dilectione non excludendo proprietates personales ab essentia:que tamen proprietates nō sunt formaliter infinite:ita etiam tutū est in adoratione non nimis distīguere naturam illā creatam a verbo:sed verbum subsistens in duabus naturis adorare.⁊ ita verbum habens naturam humanam potest summe diligi:lz ipsa natura summe non diligatur:neq̄ etiam summe diligatur vnio nature ad verbum que est creatura.non enim videtur q aliquis debeat velle peccare mortaliter ne illa vnio non esset:cum pro esse nullius creati saluando sit peccādum mortaliter:neq̄ enim illa vnio precise considerata beatificaret naturam intellectualem:lz termin⁹ vnionis beatificaret:quia est bonum infinitum:⁊ ita super omnia diligendum.

¶ Solet ēt a quibusdam inquiri. vtrum xpus

ſm q̄ hō ſit ꝑſona vl̄ ēt ſit aliquid. Ex vtraq; ꝑte h⁹ qōnis argumēta ꝯcurrūt. Q2 eni ꝑſona ſit his differūt rōib⁹. Si ꝓz q̄ homo aliqd ē: vl̄ ꝑſona vl̄ ſuba vel aliud ē. Sz alīd nō. ergo ꝑſona vl̄ ſuba. Si ſuba ē: vl̄ rōnalis: vel irrōnalis: ꝓz nō ē irrōnalis ſuba. ergo rōnalis. Si ꝯo ſm q̄ hō ē rōnalis ſuba: ergo ꝑſona: q2 hec ē diffinitio ꝑſone ſuba rōalis idiuidue nature. Si ergo ſm q̄ hō: ē aliqd: ⁊ ſm q̄ hō: ꝑſona ē. Sz ecōuerſo: ſi ſm q̄ hō ꝑſona ē: vl̄ tertia i trinitate: vl̄ alia: ꝓz alia nō. ergo tertia in trinitate ꝑſona. At ſi ſm q̄ hō: ꝑſona ē tertia i trinitate. ergo de⁹. Propter hec incōueniētia ⁊ alia qdam dicūt xp̄m ſm hoiem nō eē ꝑſonā nec aliqd niſi forte. ſm. ſit exp̄ſſiuum vnitatis ꝑſone. Scōz eni ꝓz multiplicē rōnē. Aliq̄n. n. exp2imit ꝯditiōem: vl̄ ꝓp2ietatē diuīe nāe vl̄ hūane: aliq̄n vnitatē ꝑſone: aliq̄n notat hītuz: aliq̄n cām. Cui⁹ diſtinctiōis rōnem diligēter lect2 animaduertat: atq; in ſinu memo2ie re cōdat: ne eius cōfundātur ſenſus cuz de xp̄o ſermo occurrerit. ¶ Diſti. x.

Qō. I. **Circa iſtam** decimaz diſti. in q̄ magr̄ agit de cōica tione idiomatū reſpiciētiū ꝑſonā filij q̄ ritur vnū de cōicatiōe idiomatū ad nobilitatē ꝓtinētiū. vtruz. ſ. xp̄us ſit filius dei adoptiu⁹. vr̄ q̄ ſic. q2 xp̄s ē p2edeſtinatus eē fili⁹ dei. ro. pr̄o. ergo ē adoptiuus. pbō ꝯſe. ꝑdeſtinare. n. ē ad hereditatē adoptare. ḡ de⁹ ꝑdeſtinās xp̄m eē filiū dei adoptat ꝑdeſtinatum ad hereditatē: q2 ꝓozdiat ad hereditatē ⁊ ꝓ actū voluntatis. igr̄ ⁊c. ¶ P. dignitatis ē i hoie eē filiū dei adoptiuū q2 nō ꝯuēit alicui nāe nō intellectuali. ḡ ꝓ xp̄o cōuenit. Itē ſic̄ manēt nāe ita ꝓp̄etates nāx. ḡ cū adoptari ſit ꝓp̄etas nāe habentis gr̄am vr̄ q̄ iſtud poſſet dici de xp̄o rōne nāe būane ſic ēt pōt dici de eo q̄ ē fili⁹ nālis rōne nāe dīne. ¶ Cōtra ꝓ magr̄ in lr̄a adduc auctes. ¶ Itez tunc eēt filius trinitatis: q2 tota trinitas adoptat ſicut ⁊ agit oēm actū ad extra: ⁊ ita eēt filius ſui.

S. Bo. di. 8. ar. 2. q. 2. **Reſpondeo** q̄ q diceret filiatiōem eē p̄ciſe ſuppoſiti ⁊ nō ſm nām poſſet faciliter dicere xp̄m nō eē filiū adoptiuū: q2 iſta r'o nō ꝯuēit ſuppoſito ſm ſe. ſz dicēdo filiatiōem fūdari in nā ſil'i nāe generātis nāl'r: filiatio adoptiua fūdabit̄ i nā: q̄ ē ſil'is creāti. vt imago eius ſil'itudine nāli ⁊ ēt ſil'itudine gr̄e q̄ ipa vt nā intellectualis ꝑt attīgere ad hereditatē adoptāt̄. Trāſlatū ē. n. iſtud vocabulū a iuriſtis: vt dicat̄ fili⁹ adoptiuus q nō ē nāliter genit⁹ ab aliq̄: nec ex gñatione nāli hñs ius ſuccedēdi in hēr̄ditate: ſz ex gr̄a p2eozdiat̄: vt hēat ius ſuccedendi ita q̄ ibi tria ꝯcurrūt. ſ. exneitas ex gñatione nāli: ⁊ gr̄a q̄ ē gratuita volūtas ipſi⁹ adoptātis ⁊ bonū ad q̄ ꝓozdinat̄ ex iſta gr̄a. ſ. hereditas ad quam hz ius ſuccedēdi ex adoptiōe. pz. q̄ iſta nō ꝯueniūt xp̄o ſm gñatiōem diuinā: q2 ex gñatōe nāli diuīa ē heres nālis in hereditate eterna: ſm ēt nām humanā nō dicūt ꝓ ſibi ꝯuenire: q2 ſm iſtā gñatiōem nō fuit exne⁹: quia fuit inocēs. ¶ Cōtra. ſi itelligat̄ exneitas tm̄ i hēndo peccatū. ḡ maria nō fuiſſet filia adoptia ſi nunq̄ ꝓriſſet peccatū oziginale: qō ē falſū. ¶ Si dicat̄ q̄ ipa ꝓriſſet pctm̄ oziginale q̄tū erat ex gñatiōe nāli que ē p2 rōnem ſemīalem. iſte āt nō būit ex gñatiōe nāli vñ ꝓheret: ſaltē adaz in ſtatu innocētie nō fuiſſet fili⁹ dei adoptiu⁹: q2 nō ꝓrit nec būit tūc vñ ꝓheret: q2 fuit creatus vel ꝓductus ſine rōne ſemiali. Angeli ēt nō fuiſſēt filij adoptiui: q2 ſp fuerūt innocētes. ¶ P. pz in adoptiōe būana q̄ nō oz adoptiuū fuiſſe exneū ꝓ ē inimicū neq; ex actu ꝓpo neq; ex actu parētū: q2 ſic vl̄ ſic inimic⁹ cōiter nō adoptar̄: ſed magis dilect⁹ altero iſtoz modoz. ḡ ſuffic̄ exneitas q̄ ē carētia iuris i hereditate adoptātis. ⁊ ꝓ q̄tū eſt ex gñatione nāli. ꝓz xp̄s q̄tū ē ex gñatiōe tpali nō hēbat ius in hereditate eterna. ḡ būit exneitatē illā que requiritur i adoptato: ⁊ pz q̄ mō hz ius p gr̄az: vt fili⁹ hoīs: ḡ est adoptiu⁹. ¶ Qui iſtā rōnem nō ꝯcedit pōt dicere q̄ in filio adoptato regrit̄ talis exneitas q̄ in iſtāti gñatōis nālis nō hēat ius in hereditate: ita q̄ ꝑus hēat eē nāle ſm q̄ ſit exne⁹ anteq̄ adopter̄: xp̄s nūq̄ fuit ſine gr̄a. ḡ xp̄us nō fuit adoptiu⁹. Sz hec rō nō vr̄ ſufficere: q2 tūc āgel⁹ ſi fuiſſet creat⁹ in gr̄a nō fuiſſet adoptatus nec filius dei adoptiu⁹: ſuffic̄ ḡ ꝓzitas nāe: vt. ſ. ꝑſona adoptata in ꝑ iſtāti nāe in q̄ gñat̄ vel creat̄ ex illa ſola gñatione vl̄ creatione nō hēat ius: ⁊ in z⁰ inſtāti nāe ex gr̄a hēat ius. ita fuit i ꝓpoſito: ꝑus. n. nā iſta nā termīauit gñatiōem: imo erat vnita vbo añq̄ in ipa eēt gr̄a hītualis. ex z⁸. q. z^c di. h⁹ terty. Si ꝓ nō placz pōt vltio dici q̄ regrit̄ exneitas in inſtāti ꝓzi tpis vl̄ nāe talis q̄ nō necio ꝯcomitet̄ aliqd gñatiōem nālē vt diſpō de ꝯgruo ꝓferēs ius ad hereditatē: hic aūt gñatiōem tpalē ꝯcomitabat̄ gr̄a q̄ aia xp̄i būit ius in illa hereditate. ¶ Et ſi obyciatur q̄ ꝯcomitabat̄: nō tn̄ in ꝑmo inſtāti nāe. ſed in z⁰: ⁊ ita in ꝑmo inſtāti fuit extrāeitas: q2 carētia iuris: qō conferebat̄ i ſcōo iſtāti. Rñſionē q̄re. ¶ Ad ꝓ ꝑt dici (vt pz ex vltio mō dicēdi) q̄ ꝓz in z⁰ iſtāti ꝯferat̄ ius hereditatis: tn̄ i ꝑ⁰ iſtāti ē illa diſpō nec̄io ꝯnſ nām iſtā humanā: ⁊ iō nō eſt extraneitas: vt ibi dcm̄ eſt.

Ad argumenta Ad ꝑmū dico q̄ hō adoptat p nouū actū volūtatis. ⁊ ita ipm adoptare ē aliquē ad hereditatez optare p nouum velle: ſz de⁹ nō nouo velle adoptat: ſed nouū effcm̄ ꝓducēdo. ſ. gr̄am. ꝑdeſtiare ḡ diuinū ⁊ ſi ſit ꝓzdinare quodā p actū volūtatis ad hereditatē ⁊ qōdā adoptare ad illō: nō tn̄ ꝑꝑe dr̄ adoptatio: ſz tm̄ ipſa collatio noua gr̄e q̄ cozrñdet nouo velle i hoie adoptāte dr̄ adoptatio. nō ḡ ſeqt̄: de⁹ ꝑdeſtiat. ḡ adoptat: ſz oz addere q̄ illi ꝑdeſtinato: vt qñq; exneo ꝯferat gr̄am. ¶ Ad z^m dico q̄ ē dignitat] ſupplētis indignitatē: q2 exneus nō ꝑt dignificari niſi adopter̄ ad hereditatē: ſz indignitatis ē qñq; eſſe exneū. ¶ Ad z^m ꝯcedo q̄ de xp̄o dr̄ ꝑꝑetas ꝯnſ būanā nām. ē. n. nālis fili⁹ marie: ē ēt iuſt⁹ ⁊ grat⁹ deo: ſz eē adoptatū nō dicit ꝑꝑetatē nāe create ſm quā xp̄s nūq̄ fuit exne⁹ ab hereditate p2na ſz nāe ꝓzuate. ¶ Cōtra. iſta negō exneitatis in xp̄o nō ē niſi ꝓp gr̄am hītualem xp̄i: q2 ꝓp illā ſolā hz ius in hereditate eterna. non aūt p ſolā vnionē ꝑſonalē: q2 ſi illa fuiſſet ſine gr̄a hītuali poſſet xp̄s ꝓz nām humanā nō hr̄e ius in hereditate illa. ſz ſi iſta gr̄a hītualis fuiſſet collata illi nāe in ꝑmo inſtāti exñti tn̄ in ꝑſo ſuppoſito: illud ſuppoſitū vere diceret̄ filius adoptiu⁹. ḡ ⁊ mō nō negabit̄ ꝓp nō exneitatem: q2 mō ē illa carētia iuris ad illā hereditatē q̄ tunc fuiſſet. ¶ Rñſionē quere. ¶ Ad iſtā iſtātiā dici pōt (tenendo gntū modū dicēdi) q̄ negō exneitatis i xp̄o nō ē ꝓp gratiā hītualē: quā i z⁰ inſtāti būit. ſz ē ꝓp diſpōnem nec̄io inſequētē gñationē talē būane nāe de cōgruo. ⁊ ꝓ exvi vnionis illi⁹ nāe ad vbū que diſpō non fuiſſet cōſecuta talem nām in ſuppoſito ꝓzio.

¶ Solet ēt queri. vtz debeat ſimplr̄ dici atq;

ꝯcēdi xp̄m eē factū vel creatū: vel creaturam. Ad qō dici pōt: ꝟ simplr ⁊ absq; determinatione min⁹ ꝯgruēter dici: ⁊ si qñq; breuitatis cā simplr denūcieť: nunq; tñ simplr dz itelligi: Quia vt Aug. in. i. lib. de trini. ait. Cum ō xp̄o loquemur qd ſm qd ⁊ pp qd dicať: prudēs ⁊ diligēs ac pi⁹ lect⁹ or itelligere dz. Qui p̄m vl dei filiū: nō eē fcm̄ vel creaturā i prio li. de tri. oñdit ita iquiēs. In principio erat verbū: ⁊ ℣bū caro fcm̄ est: ⁊ oia p ipm̄ fcā sunt. Neq; dicit oia nisi q̄ fcā sūt. i. oēm creaturaz. Uñ liqde appet ipm̄ fcm̄ nō eē: p quē oia fcā sunt: ⁊ si fcūs nō ē: creatura nō ē. Si ät creatura nō ē: eiusdē cū p̄e subē ē. Dis eni suba q̄ de⁹ nō ē: creatura ē: ⁊ q̄ creatura non ē: de⁹ ē. Sz si fili⁹ nō ē eiusdē subē c⁹ p̄ ergo fcā suba ē: ⁊ si fcā suba ē: nō oia p ipz fcā sunt. At oia p ipm̄ fcā sūt: fcā ergo suba nō ē: ꝟ vna cū p̄e infecta sba ē. Itē in eodē. Si vel filiuz fecē p̄ quē nō fecit ipse filius: nō oia p filiū fcā sunt. At oia p filiū fcā sūt. Ipse ergo fcūs nō ē: vt cū p̄e faceret oia que fcā sūt. ¶ Distī. xl.

Circa istā .ii. distin. in qua magr agit de cōicatiōe idiomatū psonā filij ⁊ ptinētiū ad effectum querūť tria. ¶ Prio vtr xp̄s sit creatura. ¶ 2° vtr xp̄s ſm q̄ hō sit creatura. ¶ Tertio vtrum christus incepit esse.

¶ Questio. I.

Circa primū arguiť q̄ sic: in xp̄o ē nā hūana siť dīna: ⁊ p ꝓns ꝓprietates vtriusq; nāe ſm Dam. c. 50. g̃ ita dr̄ creatura pp vnā nāz siť creator pp aliā ¶ T̄. xp̄s ē hō: sz p̄dicatio ē in qd ſz illud ex. de hereticis. cū xp̄s. ḡro qd p̄dicat ℔ p̄dicatū hō: aut aliqd creatū aut aliqd icreatū: si icreatū. g̃ idē formalr p̄dicat hō de xp̄o qō p̄dicat ℔ p̄dicatū de⁹: ℔ ē falsuz: qr tūc idē formalr eēt dicere xp̄s ē hō: ⁊ xp̄s est de⁹. igiť p̄dicat aliqd creatū. ¶ T̄. xp̄s ē hō: aut g̃ creat⁹ aut icreat⁹. ista sūt imediate opposita circa oē ens: si sit hō increat⁹ ē hō eternꝰ: si hō creat⁹ ꝓpositū. ¶ T̄. de q̄ p̄dicať iferi⁹ ⁊ superi⁹ siue illud sit supi⁹ eēntiale i eodē gñe siue cōius exgen⁹ siť de q̄ dr̄ ignis ⁊ corp⁹ ⁊ creatura q̄ est supi⁹ ad oē aliō a deo: vt vr̄. g̃ de q̄ dr̄ hō ō eodē dr̄ creatura. ¶ T̄. xp̄s rōe corpis ē ꝓcept⁹. g̃ rōne aīe create ē creat⁹. ꝓña p bať: qr nō min⁹ denoiať totū a ꝑtate ptis pfectionis q̄ a ꝑtate ptis min⁹ pfecte. ¶ Cōtra ℔ i lra sūt auctes ¶ Itē ois creatura rōalis ē fili⁹ dei p adoptiōem vl pt eē: xp̄s nō pt esse fili⁹ adoptiōis ex p̄cedēti. q. g̃ nō pt dici vl esse creatura. ¶ Itē si xp̄s ē creatura ⁊ xp̄s ē filius dei. g̃ fili⁹ dei ē creatura: mod⁹ arguēdi ē bon⁹: qr medio exīte ℔ aliqd neče ē extrema ꝓiūgi. g̃ rc. ¶ T̄. nihil creatū dr̄ de xp̄o. pbo: qr nihil ē creatū i xp̄o nisi nā humana. ista natura non dicitur de christo. ergo rc.

Hic dicit q̄ ista ꝓpō. xp̄s ē creatura. ē negāda: qr cōicatio idiomatū nō sit in his vbi ē repugnātia ꝑtatis vni⁹ nāe ad aliā nām: talis ē ℔. qr creatura icludit iceptiōem eē: ⁊ ita repugnat eternitati: q̄ ē ꝑtas filij dei. ¶ Cōtra nō pl⁹ repugnat illi nāe eē p⁹ nō eē vl icipe eē q̄ nō eē p⁹ eē vl ēt ōsinere eē: qr vtrūq; repugnat eternitati isz xp̄s ꝓcediť moriu⁹: cū tñ moriuū eē dicat nō eē p⁹ eē: qr nō viuere p⁹ viuere: ⁊ viuere viuētib⁹ ē eē. z° de aia. igiť. ¶ T̄. mortale ⁊ imortale. ita opponūť formalr sic creatū ⁊ icreatū: ⁊ tñ ābo dicunť ō xp̄o. T.c. 37. ¶ T̄. ita formalr nāe create repugnat eē creatorez vt eternā: sic repugnat eterno icipe. g̃ eq̄ negabiť xp̄z eē creatorē ꝑpter repugnantiam ad vnam naturam: sicut esse creaturam ꝑpter repugnantiaz ad aliam.

Aliter dr̄ q̄ nō fit cōicatio idiomatū in negōnibus neq; i his q̄ dicūt respcñ vni⁹ nāe ad aliā natura. ¶ Pr̄im̄ appet. qr alr dicerent absolute ꝺdictoria ō xp̄o: qz negō aliq̄ ꝺuenit vni nāe c⁹ opposita affirmatō inest nālr rōe alteri⁹: puta nā dina est eterna: nā hūana nō est eterna: sz si p ℔ xp̄s diceret nō eternꝰ: xp̄s diceretur eternꝰ: ⁊ nō eternꝰ: negōnes g̃ q̄ insūt rōe alteri⁹ nāe. .s. hūane: qz insūt ſm qd. puta cū determiatiōe distrahente nō denoiant simplr illud de q̄ dicūť. ¶ Silr z^m. s. de dicētib⁹ respcñ vni⁹ nāe ad aliā ōclarať: nō. n. si nā humana ē assūpta dr̄ xp̄s assūpt⁹. creatura. n. nō tñ icludit negōem. s. nō eē añ eē: sz icludit respcñ vni⁹ nāe ad alterā sic ad illā a q̄ accipit eē. g̃ ista nō dicēť de toto. ¶ Cō tra sic creatura diē respcñ vni⁹ nāe ad aliā: vt nāe hūane ad diuinā: ita vr̄ q̄ creator dicat eꝰ respcñ nāe dine ad hūanā. g̃ si ista q̄ dicūt respcñ nō dicāť de toto: xp̄us nō erit creator. negō ēt aliq̄ pt iueīri q̄ ipozteť p ℔ nomē qō ē creator. puta nō accipe eē p⁹ nō eē ab alio sic i ℔ nomine creatura. igr sic xp̄s nō dr̄ creatura pp negōnē inclusam: ita nec diceť creator pp eādē rōem. ¶ T̄. xp̄s ē mior p̄e: ℔ ꝺcediť absolute: ⁊ dr̄ Jo. i4. ⁊ tñ ℔ dicit respectū vnius nature ad aliam: qz non est minor p̄e nisi ſm naturam humanam. ergo rc. Uar. pñti disti. q. vnica.

Aliter dr̄ q̄ ꝓpō ē simplr ꝺcedenda si bñ itelligať. negabať tñ cōiter a sactis pp bereses hereticoz dicentiū xp̄m eē purā creaturā: cū qb⁹ noluerūt sancti cōicare i ſmōe. Qz ät absolr ō vtute ſmōis possit ꝺcedi. pbať p Dā. 50. q dicť q̄ xp̄s ē creat⁹ ⁊ increat⁹: passibilis ⁊ ipassibilis. ⁊ p eūdē. c. 97. ꝺcediť creatura dei. Et p Aug. de ſmōe dñi i mōte: voluit eē creaturā q̄ est creator. Et Piero. sup ep̄laz ad ephe. sup illō. Jpius structura sum⁹ dicť. Multi tioze trepidāt ne xp̄z creaturā diceť ꝺpellāť: nos ät ꝓclamam⁹ nō eē pricipm̄ dicere xp̄z esse creaturā. li. 4. c. 10 Ca. 5.

Cui ista opi. nō plz: ꝑt dicere ipaz eē falsā ꝓp istaz rōnem: qr creari dicť qōdaz fieri: ita q̄ vltra fieri addit aliqd ⁊ q̄tuz ad respcñ quē dicit fieri ad cāz efficiētē: ⁊ q̄tū ad illū respcñ quē dicť ad oppom̄ ꝓcedēs. q̄ ad p^m fieri respicť efficiens i cōi: sz creari ꝑpe respicit p^m efficiēs vt imediate ꝓducens. ita q̄ nihil dr̄ ꝑpe creari nisi q̄ a solo p̄ efficiente imediate ꝓducit ad eē q̄ ad z^m fieri dat itelligere oppom̄ ꝓcedēs q̄lecūq; siue positiuū siue ꝓuatiuū: sz vltra ℔ creari ꝑpe sūptū addit q̄ oppom̄ imediate ꝓcedēs sit ꝺdictoriū. puta negō nō i aliquo subo. ita q̄ nec ꝓuatio nec ꝺriū. ℔ mō creari stricte accepto illō dr̄ stricte creatura qō accipit eē a p̄ efficiente imediate: ⁊ p⁹ oio nō esse: siue p⁹ puz nihil: ⁊ sic nō eēt dubiū xp̄m nō esse creaturā: qr nec hūana nā in xp̄o est sic creatura: ipa eni nō a solo p̄ efficiēte imediate ꝓducebať i esse. sz ēt a mr̄e q̄ aliq̄ cālitatē hūit respcū ei⁹ neq; etiā p⁹ oppom̄ ꝺdictom̄ qō est oio nō ens: vl nihil. sz post oppom̄ ꝓuatiē: qñ. s. mā corpis trāsmutabať a forma sanguinis ad formā corpis orgānici aīati. ℔. n. mō solū modo āgeli ⁊ aīa itellectia ⁊ gra: ⁊ qdā hō q̄ de nihilo ꝓducūť a p̄ efficiente dicūť creari: alio⁰ gñali⁹ accipiť creari ꝓut dicť hitudinez ad p^m efficiens: sz nō vt imediate ꝓducēs excludendo oēz cām: dicť etiā ordinez ad oppom̄ ꝓcedēs. s. negōnem: sz nō excludendo q̄ sit i aliq̄ susceptiō: ⁊ a crearī ℔ mō gñali⁹ dcō dr̄ creatura gñalr de oib⁹ alys a

deo ꝑterq̃ de xp̃o.oĩa.n.alia a prio efficiẽte recipiũt eẽ ꝛ dicũt̃ creari:lz ẽt sint effcũs aliaꝝ cãꝝ: ñ tñ dicũt̃ aliaꝝ cãꝝ creature:qz creatura isto modo non dic̃ rõnem ad aliquam cãm scõam.accipiũt ẽt eẽ sui p̃m̃ p⁹ non eẽ siue illud sit nihil siue ĩ aliq̃ susceptiuo.Esse ãt p̃mũ alicuius dupl̃r põt intelligi vl̃ illud q̃ totuz dr̃ p̃ ens: hoc est adequate: sicut humanitas dicitur primo ens corporis organici aiati:qz ℔ totũ eẽ qõ ꝯsurgit ex vnione ist̃aꝝ partiũ ẽ eẽ adeq̃tũ toti⁹.alio⁹ eẽ p̃mũ alicuius põt dici esse prie ptis alic⁹ in illo toto.puta si corpus organicũ precederet duratiõe aiationem p̃m̃ eẽ bois ℔ mõ eẽt eẽ corpis organici:q̃cũqz g̃ creatura accipit eẽ p̃m̃ alterũ ist̃oꝝ duorũ modoꝝ p⁹ nõ eẽ.vel totale vl̃ ptiale p̃me ptis:ꝛ ideo si corpus organicũ fuisset ab eterno inaiatũ.ꝛ in tpe aiaret̃:tot⁹ bõ diceret̃ creatura:lz non accepisset totũ eẽ p⁹ nõ eẽ.qz eẽ alteri⁹ ptis ẽ eternũ:sz p̃mũ eẽ totale:xp̃s ãt nullo mõ accepit p̃m̃ eẽ sui p⁹ nõ eẽ:qz neqz p̃m̃ esse totale qõ resultaret ex nã dina ꝛ bũana:qz nullũ tale ẽ fz Damas.c.49.Quia tũc nõ manerẽt ibi iste nãe nisi cõfuse: sz sicut sunt due distincte nãe.ita duo eẽ distincta:neqz p̃mũ eẽ ptiale:vt eẽ vbi.qz illud ẽ eternũ:deficit g̃ sibi hĩtudo illa quã nec̃ario dicit creatura ad oppositũ precedẽs q̃ ẽ g p⁹ nõ eẽ sequat̃ eẽ vel p̃mũ partiale si nulluz ℔ totale:vel eẽ totale ipsius qõ creat̃:sic nõ ẽ ĩpposito.

Cõtra istaz rationem obyciẽ sic.qz gcgd est termin⁹ alic⁹ mutationis põt eẽ termin⁹ creatiõis:nã bũana ĩ xp̃o q̃ termiauit g̃naẽz põt eẽ termin⁹ mutatiõis g̃nal̃r dicte.ꝛ ꝯsis p̃t eẽ termin⁹ creatõis g̃nal̃r dicte.g̃ xp̃s fz g ℔ eã ẽ creatura:non .n.vr̃ g creatio pl⁹ respiciat p̃mitatẽ eẽ ꝑ termio suo q̃z quecũqz alia mutatio p termio suo:cũ ipa possit br̃e ꝑ termino gcgd põt alia mutatio br̃e ꝑ termio suo. ¶ P̃.xp̃s ve dr̃ mortu⁹ qõ ve dic̃ p̃uatiõem eẽ:ꝛ p̃uatiõem p̃mi eẽ:vt vr̃:qz nõ magis vnũ oppo⁹ põit acgsitiõem p̃mi esse q̃z aliud p̃uatiõem p̃mi eẽ. ¶ Ad p̃m̃ ꝯcedo g nã humana põt termiare creatiõem g̃nal̃r dictã ꝛ termiauit eaz .vt ipsa ve dicat̃ creatura:nec tñ pp ipam xp̃s dr̃ creatura. qz eẽ ppriũ vl̃ p̃mũ b⁹ nãe nõ ẽ eẽ p̃m̃ xp̃i:ꝛ iõ eẽ p̃mũ b⁹ nãe segt̃ eẽ p̃mũ xp̃i:qz eẽ vbi:ꝛ aliud eẽ p̃mum nõ põt xp̃s br̃e.Et cũ dicit g ista mutatio.ſ.creatio nõ magꝭ ponit p̃mũ eẽ termini acgri q̃z aliq̃ alia mutatio.dico g ℔ ẽ falsũ:qz istam specificatiõem addit creatio vltra alias mutatiões:vt sic̃ aligd nõ esset creatura si eẽt tm̃ a z^{a} cã p eo g creari dic̃ respectũ ad p̃mũ efficiẽs:ꝛ tñ põt dici genitũ respcũ cãe sc̃e.sil̃r licz p g̃natõem acgrat̃ aliqõ eẽ simpl̃r:si tñ illud nõ sit p̃mũ eẽ geniti:ꝛ ẽt p̃mum eẽ geniti seq̃t̃ nõ eẽ tale genitũ nõ dr̃ creatura:ꝛ iõ nõ seq̃t̃ xp̃s ẽ genit⁹ ꝑut predicatũ ꝯuenit ei rõne nãe bũane.g̃ ẽ creat⁹:nec ẽt in alys seq̃t̃ formal̃r:ignis ẽ genit⁹.ergo ẽ creatura g̃nal̃r nisi gr̃a mãe:qz eẽ simpl̃r terminãs generatiõem ignis ẽ p̃mũ eẽ ipsi⁹ qõ dr̃ genitũ. ¶ Ad z^{m} dico g mortuũ nõ p̃uat p̃mũ eẽ xp̃i.sz eẽ simpl̃r quod ẽ viuere.ita ẽt g̃nari dic̃ acgsitiõem eẽ simpl̃r:sz nõ nec̃io p̃mi eẽ:vñ vere ꝯcedit̃ xp̃s mortu⁹ sic̃ genit⁹ tpal̃r non tñ ꝯcedit̃ ãnihilat⁹:qz sic̃ nõ dicit̃ creat⁹.ita nõ dr̃ annihilat⁹.qõ.n.oppõit̃ creatiõi dic̃ ãnihilatiõem p̃mi esse.

Ad istam cõclusionẽ ẽt ponit̃ alia rõ talis: qz illõ denoiatiuũ qõ natũ ẽ ꝺnoiare g̃naliter multa.puta totuz ꝛ partem:accñs ꝛ subm.non denominat totum per ptem:neqz subm per accidens:sicut vnũ quod natum est dici de subo ꝛ accñte non denomiat formaliter subm per accñs:non enĩ dicit̃ for.vnus vnitate accidentis vt albedinis.ita g si albedo sit vna ꝛ for.erit vnus.ꝛ si albedines plures for.plures:quia for.est tãtuz vnus.ergo cum hoc g est creatura natum sit dici generaliter de entibus tam de supposito q̃z de natura non denoiabit suppositũ rõne nãe nisi ꝯueniat supposito p̃ pria denoiatõe:nullo ãt mõ ꝯueit huic supposito nisi qz denoiat ipsã nãz:ꝛ p ipsam nõ põt denoiare supposituz. igr̃ ꝛc̃. ¶ Et p ℔ pz q̃re xp̃s dr̃ genit⁹ tpal̃r ꝛ non creatura:qz g̃nari denoiat nãm ꝛ mediante nã natũ ẽ denoiare suppositũ.creatura nata ẽ denoiare vtrunqz prpria denoiatione.ꝛ ita neutrũ est ibi rõ qua respcũ alterius.

Ad argumenta Ad p̃mũ dico g illud qõ natum ẽ denoiare suppositum ratiõe nãe põt dici de isto supposito.puta viuere.intelligere:comedere ꝛc̃.sz creatura nõ ẽ tale denoiatiuum. Ex^{m} bõ fm caput dr̃ crisp⁹:nõ tñ fm caput dr̃ triãgulatus vel rotũdus:qz p̃mũ denoiatiuũ natũ ẽ denoiare ptẽ ꝛ p illã totũ.z^{m} yo nõ.ita eẽ creatorẽ natũ ẽ denoiare nãm ꝛ suppositũ rõne nãe:nõ sic creatura. ¶ Al̃r p̃t dici fm p̃mã rõem positã ad qõnem.g creator non dic̃ aliqd repugnãs nãe vl̃ huic supposito sic̃ cratura .creat̃ eni ẽ dare eẽ prĩa cãlitate p⁹ non eẽ.℔ xp̃o nõ repugnat. creari ẽ accipe eẽ primũ a p̃ efficiente p⁹ nõ eẽ.hoc xp̃o repugnat. ¶ Ad aliud ꝯcedo g bõ predicat aliqd ꝺ xp̃o ꝛ illud est creatũ ꝛ creatura.ita g de illa nã vere dr̃ creatura:sz nõ segt̃.g de christo.si.n.mediũ accipit̃ in maiori ĩ abstracto:ꝛ in mĩori dicat̃ de xp̃o ĩ ꝯcreto erũt q̃tuor termini. ¶ Ad aliõ põt dici g ẽ hõ creat⁹.ita g ly creatus distrahat̃ ibi p ℔ g ẽ hõ vt dicat̃ creat⁹ hõ:ꝛ tunc nõ segt̃.g ẽ creatura:sz ẽ fallacia fm qd ꝛ simpl̃r:sicut ℔ for.fcũs ẽ alb⁹.g ẽ fcũs. ¶ Al̃r põt dici g diuisio ẽ insufficiẽs.qz sz qõcũqz vnũ diuidat̃ in se p alteꝝ ist̃orũ:non tñ qõ in se iplicat duo.ſ.nãm ꝛ suppositum:qz rõne nãe repugnat sibi vnũ:ꝛ rõne suppositi repugnat sibi aliud. ¶ Ad aliud dico g quecũqz qditas in abstracto ptinẽs ad qõcũqz gen⁹ ℔ creaturã p supiori denoiatiue sicut ꝛ ℔ qõ ẽ esse effciñ:sz nõ oẽ ꝯcretũ cuiuscũqz gñis habet creatũ p supiori:sz tñ illud ꝯcretũ c⁹ p̃mũ eẽ est eẽ illi⁹ denoiati.i.c⁹ p̃mũ eẽ est creatũ.sz eẽ p̃mũ christi nõ est creatũ nec p̃mũ totale nec p̃mũ ptiale: sic̃ eẽ creatura ñ ẽ supius ad eẽ albũ.vt pp ℔ dicat̃ for.ẽ creatura.qz albedo ẽ creatura.sz ex illa rõne pozi.vñ sz de albedie dicat̃ creatura:nõ tñ de albo:si albũ nõ ẽ eẽ p̃mũ illius ꝺ quo dr̃. ¶ Ad aliud pz g dr̃ genit⁹ ꝛ ꝯcept⁹.qz ista nata sunt denoiare totũ rõe nãe.ita g respcũ istoꝝ nã est vt q̃ respcũ toti⁹ nõ sic ãt respcũ h⁹ predicati qõ ẽ eẽ creatura. oz.n.g ppa denoiatiõe dicerẽt̃ de supposito alia ab illa qua dicitur de natura.aut saltez competeret supposito ratione primi esse eius. ¶ Questio. II.

Secundo querit̃.vtz christ⁹ fm g bõ sit creatura.Qz sic vr̃:qz sz g bõ ẽ aligd nõ increatum:qz tũc bõ predicaret idẽ de xp̃o qõ de⁹ :qõ ẽ falsum.g predicat aliquid creatũ.g ẽ creatura. ¶ P̃.ſ.phy.qõ ꝯuenit toti fm ptẽ dr̃ de toto.sic̃ bõ sanatur: qz tozaꝝ sanat̃ g cũ nãe bũane ꝯueniat eẽ creaturã.℔ dicer̃ de christo. ꝛ maxie cũ determinatiõe illi⁹ nãe.g simpl̃r, dicetur g christus ẽ creatura fm g bõ sic̃ simpl̃r vez est dicere g bõ sanat̃ fm tozacẽ. ¶ Contra si fm g bõ est creatura. g fm g iste bõ.qz nõ ẽ alius bõ q̃z iste homo.sed si sz g iste bõ ẽ creatura iste homo ẽ creatura.p bõ ꝯñe.qz de eo qõ segtur reduplicatiõem absolute põt enũciari predicatum.sicut si bõ fm g colozat⁹ videt̃ colozatũ vr̃.g si fm g iste bõ est creatura vere iste bõ ẽ creatura .ꝯñs ẽ falsũ:qz fm Dam.ꝺo.ca. Iste puer creauit stellas.ergo ẽ creator.ꝛ ita nõ est creatura. ¶ P̃.si xp̃s fm g homo est creatura.igit̃ simpl̃r est creatura.ꝯsequens est falsũ ex precedenti qõne.p bõ ꝯñe.qz quod enunciatur ꝺ supposito cũ reduplicatiõe spẽi enũciat̃ ꝺ eodẽ simpl̃r sicut g petrus ẽ inc̃tũ bõ.g petrus est simpliciter.ita in pro-

positio.igitur ꝛc̄.

Respondeo qñ ꝓpō affirmatiua est falsa ex repugnātia extremorū q̄cūq; determinatione vl̄ reduplicatiōe addita q̄ nō tollit repugnātiā eorū:nō tollit rōnez falsitatis illi⁹. reduplicatio aūt ꝓpe sumpta nō diminuit alterꝰ extremū:qz ē determiatio extrēi ad extremū.g̃ ipsa nō vificat aliq̄ ꝓpōnē que sine reduplicatiōe fuit falsa:tñ si addaf alteri extrēo:vt p̄dicato aligd distrahēs ipsū:vt distractū non repugnet alteri extrēo sicut pri⁹ repugnauit nō distractū: ꝑt ꝓpō cū tali determiatiōe distrahēt̄ eē va ꝛ nō sine ea: sicut si albū simplr repugnet ethiopi:ꝛ ꝓp̄ hꝫ erit hec ꝓpō falsa.ethiops ē alb⁹:ꝛ h̄. ethiops iq̄tū hō ē alb⁹:addito tñ eo qđ ē fm dētes ad predicatū ꝓ qđ distrahit ipsum predicatū:ꝛ tollit repugnātia ei⁹ ad subm: ppō ē va que tñ sine additiōe ñ fuit va. ¶ Ad ꝓpm⁹ si fm q; hō accipiaf ꝓpe reduplicatiē neutꝝ eoꝝ distrahere: ꝛ ita nō tollit repugnātia si q̄ ē.et ita nō magis ē ista va.xp̃s fm q; hō ē creatura q̄z ista: xp̃s ē creatura:qz vtrobiq; māet eadē rō falsitatis.ſz si addaf ista determinatio fm q; hō:alteri extrēo.puta predicato vt distrahat ipsum respcū subi. tolleref illa repugnantia predicati iā distracti ad subm q̄ fuit predicati simplr sumpti ad subm.hec g̃ ꝓpō accipiēdo fm q; ꝓpe vt ē nota iherētie reduplicatiōis predicati.falsa ē.fm ār q; specificat siue distrahit ipz predicatū.vt notet creationē fm qd sic pōt ꝺcedi. q̄uis tamen sit ipropria ꝛ exponēda ꝑ istā.xp̃s fm hūanitatē ē creatura.Ex⁹ h⁹ pz in illo exēplo de ethiope ꝺparato ad albedinez:qz sic ista ē falsa.ethiops ē alb⁹:ita ista. ethiops fm q; bñs dentes ē albus.fm q; ꝓpō ē ꝓpie reduplicatiua:ista tñ ē va.ethiops ē albus fm dentes:ꝛ hoc fm q; habens dentes:si istud fm q; distrahat predicatū:tamē sic non est propria.

Ad argumēta Ad p̄mū p̄ncipale dico ꝺcedendo q; ē aligd:ꝛ pōt cōcedi q; est aligd creatū ſz q; hō:qz tūc distrahit p̄dicatū ꝑ ly ſz q; hō:sicut ethiops ē albus fm dētes:ſz tūc nō segf simplr g̃ xp̃s ē creatura:sic nec alibi.g̃ ē alb⁹.ſz ē fallacia ſz qd ꝛ simplr.vl̄ dici pōt q; ē aligd icreatū:qz aligd ñ ibi stat tm̄ ꝑ nām:ſz ꝑ denoiatiuo illius.ſ.nāe.illud āt aligd pōt dici icreatū rōne suppositi qđ denoiaf a nā.nec sequitur q; idē predicaret homo de xp̃o quod de⁹. qz vt de⁹ predicaret de ipso xp̃o eē increatum ꝑ se ꝛ eēntialr. hō aūt tm̄ denoiatiue. ¶ Ad aliō dico q; si opposita p̄nt ineē ſz diuersas ptes neutꝝ denoiat totum ex vi sermonis.sed vtraq; ē falsa .sicut pz de scuto c⁹ vna medietas ē alba ꝛ alia medietas est nigra.falsum ē enim enūciare siue album siue nigꝝ simplr.nec phs.5⁰.phy.curauit de logica ſz de ipsa realitate fm q; aliquid dicit tripliꝛ moueri.

Qñ aliq̄ predicatū natum est ineſſe toti ꝑ aliquā ptez. quia.ſ.sibi p̄cise inest:tunc ex hoc q; denominat ptez segf q; denominat totum:qz denominat ipm sicut natus ē ipsum denoiare.quēadmodum visio nata ē ineē aīali p̄cise fm oculos:ꝛ iō si fm illos insit de virtute sermonis ineſt toti.ita si sanari natū est precise vl̄ p̄ncipalr ineē homini fm toracē.hoc ē ſz co⁹.quod intelligo ꝑ torace: pōt sic dici animal sanum simpliciter.quia torax ē san⁹. si tñ fm aliam partē eque sit natus ineē hoc: ꝛ oppositū fm q; denoiat hanc partē non dicit simpliciter animal sanum.qz tunc duo opposita possunt simul denūciari ō eodē. Ita ad ꝓpositū dico q; si creatura non ē nata enūciari de toto rōne partis nisi forte illius partis a q̄ totus hz eē p̄mum.vl̄ rōne totalis eē totius.ꝛ humanitas vel nā humana in xp̃o non sit p̄mum eē christi:nec eē totale eius non pōt de xp̃o rōne nāe create enunciari hꝫ qđ ē creatura.neq; simplr neq; cū reduplicatiōe. ¶ Et si obiciaf q; duo opposita ꝺcedūtur esse va de xp̃o:sic̄ mortale ꝛ immortale:passibile ꝛ ipassibile.g̃ creator ꝛ creatura. Dico q; ꝺdictoria nūq̄ ꝺcedunt eē va de xp̃o:sic̄ nec de quocunq; alio:qz ꝛ si rōe duaꝝ nāꝝ oppositē ꝓprietates affirmatiue dicant̄ de toto.qz sufficit ad hoc q; affirmatiua hēat aliquā cām veritatis fm quā possit ineē subo.tñ negatiue illaꝝ affirmatiuaꝝ sil̄r eidē ineē simpliciter ē impoſe:ꝛ ita ꝺdictoria nūq̄ sunt simul va .immo sicut ē passibilis ꝛ impassibilis.ita falsuz ē ip̃m non esse passibilē:ꝛ sil̄r ipsum non eē ipassibilē. ¶ Qō. III.

Tertio queritur vtꝝ xp̃us icepit esse. Qz sic vī.qz xp̃s noiat suppositū duaꝝ nāꝝ fm Dam. ca. 49.Sz suppositū duaꝝ nāꝝ incepit eē. g̃ ꝛc̄. ¶ ℙ.qō incepit eē fm eē subē incepit eē simpliciter:qz eē subē est eē simplr.christus incepit esse fm eē humanū quod ē esse subē.igr ꝛc̄. ¶ Preterea qō generatur icipit eē simplr. qz ſz Arist.5.phy. gñatio ē a nō eē ad esse simplr:xp̃s gñabaf.igr ꝛc̄. ¶ Preterea . verbum incepit eē homo.g̃ xp̃s incepit eē. ꝓbō ꝺne.qz qñ ō aliq̄ dicit incipe determinatū ꝑ aliqđ predicatū de illo toto dī incipe.sicut si ſoz.incipit eē albus.ſoz.albus incepit eē.g̃ sil̄r in ꝓposito. ¶ Contra. Jo.8 .añquā abraam fieret ego sum.g̃ ab eterno.g̃ non incepit eē. ¶ Jtē Damaſ.c.5o.hō ille fuit sine p̄ncipio:sed inceptio ponit p̄n⁹ ergo non incepit esse. T.c.7.

Hic sunt duo consideranda:vnum ex pte subiecti.aliud ex pte p̄dicati. ¶ Ex parte subi an totum ens p accns possit stare respcū hui⁹ predicati:ratione siue totalitatis .an rōne ptis formalis. an precise ratione partis principalis.sicut si ſoz.alb⁹ dicatur incipere esse . vtrum subiectuz possit accipi respectu predicati pro toto ēte per accidēs.an pro ipsa albedine.vt.ſ.totum dicatur incipere.quia albedo incipit esse in toto:vel solum potest accipi pro ipso subiecto de quo dicitur albedo.Et quia hec difficultas non videtur esse in subiecto respectu aliorum predicatorum. ideo videf esse difficultas ex parte predicati.vz .an inceptio enunciata per predicatum tale significet inceptionem totius ratione totalitatis siue vel ratione alterius partis:ꝛ si ratione partis cuius partis ? videtur q; de vi sermonis nō possit respectu huius predicati subiectum magis artari q̄z respectu alteri⁹ predicati.quia qđ ponit̄ in vno extremo non determinat illud quod ponit̄ in altero extrēo. posset autez respectu alterius predicati accipi fm rōez totalitatis siue siue fm rationem partis formalis:vt sic̄ si albedo faceret per se vnum cuz homine esset hec per se primo modo . homo albus est coloratus: ſz hec non esset per se.hō est coloratus. quemadmodū ista est per se scō modo . animal ratiōale est risibile:ſz hec non sit per se aliquo modo.animal est risibile. Jta si christus ponatur ad significandum verbum hominem scōz Damaſ.49.capi.poterit de hoc subiecto predicari aliquid vl̄ rōne totius vel ratione partis alicuius:sicut igitur si christus secūdum humanitatem est mortuus christus est mortuus.ita si scām humanitatem incepit esse.christus incepit esse.ita q; si hoc predicatuz possit vere enūciari de hoc subiecto ratione illius partis subiecti: videtur q; simpliciter possit enunciari de eo. ¶ *Restat ergo q; totum sit ex parte predicati . vtrum incipere esse dicat inceptionem scām primum esse eius de quo dicitur. vel scōz quodcunq; esse simpliciter illius.quia si primo modo ista propositio est falsa:sicut et illa christus creatur.si scō modo cum quodlibet esse substantie sit esse simpliciter.ꝛ christus incepit esse scām eē humanū quod est esse substantie:christus incepit esse simpliciter

scom magis vr esse de vtute ꝓmonis. qz sic esse zm enũciat esse simplr z nõ ex vi ꝓmonis: ꝑm esse illi⁹ de q̃ dicit si subm habeat plura esse sic xps. Ita z icipe determinatũ p scom esse vr dicere iceptiõem i esse simplr: nõ aũt i esse p illius subi: simplr g̃ de vi ꝓmonis posset cõcedi: q xps scom q ipozrat b̃ qõ est verbũ hõ: incepit esse b̃ est hz aliqõ esse simplr qõ pus nõ habuit: lz illud nõ sit pzim esse xpi. ¶ Hoc mõ etiã posset ꝛcedi ista ppõ. iste hõ incepit esse de subo demonstrãte suppositũ nõ tñ nude: qz nõ in nã diuina: sed vt in nã humana verum est enunciare inceptõem simplr illius subi. ita q nõ debeat ꝛcedi filius dei incepit esse: sic xpus vel iste hõ incepit esse: qz esse humanum est esse simplr xpi: vl istius hois: nõ aũt ē eẽ vbi simplr: qz lz de vbo dicat esse simplr: qz esse substãtie: nõ tñ est esse simplr vbi: qz respcũ vbi est esse quasi aduenticiuz: z q. esse accñtis respcũ subi: non ãt est ita aduenticiũ esse respcũ xpi vel respcũ istius hois. ¶ Et si dicas q iste hõ nõ põt supponere nisi ꝑ suppposito nãe dine: dico q vez est: tñ põt supponere ꝑ illo vt est suppositũ in nã humana: sic sortes alb⁹ supponit ꝑ supposito subẽ tñ vt in albedine exñs. Sãcti tñ noluerũt cõcedere istã ppõnem pp hereticos q dixerũt xpm simplr icipe q̃tũ ad ꝑm esse: ponentes eũ esse puram creaturaz: sed icipe esse nõ ipozrat b̃ quod est creatura.

Argumẽta patent: qz pcedũt ꝼm q de xpo rõe duaz nãz vicũ ꝓpetates vtriusq nãe: z ita rõe nãe diuie z hũane potuit simplr incipere.

¶ Post p̃dcã queriť. vtz hõ ille cepit eẽ vl sp fuerit: sic simplr enũciam⁹ xpm vel dei filiuz sp fuisse nec cepisse. De b̃ Aug. ita inqt super Jo. Habuit aliqñ dei fili⁹ qõ nõdũ hũit idem ipse hõ dei filius: qz nõdũ erat hõ. Jtez idẽ in eodẽ. Pzius q̃z mundus eẽt nec nos eramus. nec ipse mediator dei z hoium hõ xps iesus Jdẽ sup p̃s. Christ⁹ nr̃ z si forte hõ recẽs est: tñ ē etern⁹ de⁹. Alibi ꝯo legit q puer ille creauit stellas. Et xps dicit se eẽ pzicipiũ: z esse añ abzaã. His ergo aliꝭq auctozib⁹ in nullo resultãtes dicim⁹ hoiem illum inquãtũ hõ est cepisse: inquãtũ verbum est semper fuisse.

¶ Jdeo nõ imerito queriť. vtz hõ ille potuerit peccare vl nõ eẽ de⁹. Si. n. potuit peccaŕ z potuit dãnari. Si potuit dãnari potuit nõ eẽ de⁹. g̃ si potuit peccare potuit nõ eẽ de⁹: qz eẽ deũ z posse velle iniqtatẽ siť eẽ nequeũt. Hic distictione op⁹ ē: vtz de psona an de nã agiť. Si. n. de psona agiť: manifestũ ē: qz peccare nõ potuit: nec de⁹ nõ eẽ potuit. Si ꝯo de nã: discutiendũ ē: vtz agat de ea vt verbo vnita: an de ea tanq̃z nõ vnita ꝯbo: z tñ enti. i. an de ea ꝼm q fuit vnita ꝯbo: an de ea scom q esse potuit z nõ vnita ꝯbo. nõ ē. n. ambiguũ aliaz illã entẽ vnitã ꝯbo peccare nõ posse: z ẽ sine ambiguitate veruz eãdẽ si eẽt z nõ vnita verbo posse peccare.

¶ Quidã tñ ꝓbare conãť eẽt eã vnitam verbo posse peccare: qz liberũ arbitriuz hz: z ita põt flecti in vtranq̃z ptẽ: qõ friuolũ est: cũ z angeli liberũ arbitriũ hẽant: z tñ gr̃a a deo sũt confirmativt peccare nequeãt. Quãto magis ergo ille hõ cui spũs ē datus sine mensura. Jnducũt quoq̃z auctozitates ad ꝓbanduz idem. Scriptũ ē. n. in lib. Sap. Qui potuit trãsgredi z nõ ē trãsgressus: faceŕ malũ z nõ fecit. sz hoc accipiẽdũ ē ꝼm mẽbza: vel ptim de capite ptiz de mẽbzis. De capite: nõ ē trãsgressus z non fecit malum. De mẽbzis: potuit transgredi: z facere malum. Distin. XII.



Jrca istã di. iz. in qua magr̃ agit de ꝺditiõibus nãe assũpte q̃riť vnũ. vtz. s. xps potuerit peccaŕ Qz sic. Jo. 7. si dixero q nõ noui eũ ero silis vobis mendaz: sz potuit dicere: et dixit totã istaz oronem. g̃ potuit dicere ptẽ. g̃ potuit dicere nõ noui patrẽ. z mẽtiri: z per ꝯns peccare. ¶ p̃. 3. de lib. ar. melioz est natura q̃ peccare põt q̃z illa q̃ peccare non põt: sz xpus assumpsit naturã nr̃az optimã in optimo sui. igiť assumpsit eã vt potentẽ peccare. g̃ potuit peccare in ista nã. ¶ Jtem qõ gs põt si vult põt simplr. qz ꝼm Aug. de spũ z aĩa. hoc est in ptãte hois vt faciat. z sumiť ab Ãnsel. 2°. cur deus hõ. c. i. vl. io. sz xps potuit peccare si voluit: qz velle peccare est peccare: g̃ potuit illud simplr. g̃ ꝛc. ¶ Contra si potuit peccare g̃ potuit dãnari: ꝯns ē falsũ. ergo z añs. ꝯña ē mãifesta: qz pp pctm̃ glibz dãnaŕ q dãnaŕ. ¶ Jtẽ xps sp fuit btũs. ergo nõ potuit peccaŕ nec dãnari. ꝯña est manifesta: qz ꝑuatiua opposita nõ siť insũt magis q̃z ꝺdictozia: qz sũt imediate opposita circa aptum natum.

Respõdeo bic sunt due difficultates: vna quõ beatus nõ põt peccare. Alia quõ christus cũ eẽt viator potuit hr̃e naturã ipeccabilem cũ beatis. ¶ Primus arti. pertinet ad 4.ᵐ libz. de hoc ibi.

De secũdo dico q cũ xps in pzio instãti vnionis eius cũ ꝺo fuit btũs: z btitudo abstulit sibi oẽm peccabilitatẽ vl possibilitatẽ peccãdi q̃ põt auferri. p btitudinẽ: lz cũ b̃ dispensatiue staret ptãs merendi. plenitudo. n. glie q̃ ipse fuit ꝯiũct⁹ fini nõ min⁹ q̃z ali⁹ btũs: lz potuit mereri eq̃ excludit oẽm ptãtem i eo auertẽdi a fine sic in alys. Illi tñ q dicũt q ex vi vniõis neĉe fuit naturã vnitã frui: haberẽt ꝯnter dicere q nõ solum ex plenitudine glie fuit ipeccabilis: sed ex vi vnionis. hoc autem improbatum est supra.

Ad pzimũ argumentum. dico q christus potuit dicere: z dixit totam illã ozationem. z per ꝯsequens partem eius: quia ibi est ꝯsequentia necessaria. pferens enim illã conditionalem pzofert vtranq̃z cathegoricaz: sed hoc fuit tm̃ materialr dicere: sz nõ potuit dicere. i. asserere illã partẽ: quia hoc non potuit esse nisi intellectus eius posset decipi si acquiesceret: vl animi signũ voluntarie platũ discozdare a significato: q̃z neutrum põt esse ī perfecte beato. qz vtrunq̃z est iperfectiõis. vnum moralis alterz intellectualis. ¶ Ad scom dico q natura quã assũpsit erat de se possibilis peccare quia non erat beata ex vi vnionis: z habuit lib. arb. z ita vertibile ad vtrumlibet: sed per beatitudinem est cõfirmatum a pzimo instanti: vt sit impeccabile sicut beati sũt impeccabiles. ¶ Ad alterz dico q illa maioz est falsa de virtute sermonis: quia notat vnam cathegoricam sequi ad vnam conditionalem: que conditionalis est necessaria. et cathegorica sequens est cõtingens z ex necessario non sequiť contingens illa conditionalis q̃ antecedit ī ꝺditõali totali ẽ neĉia. qz añs icludit ꝯns. velle

eni respcū hō qō ē peccare icludit posse: qz velle nō tātū ē posse B: sz agere: ꝺns āt ē ꝺtigēs: qz alicui nāe cōuenit: alicui nō. Si tñ ista maioꝛ ꝺbeat aliq̄ mō ꝟificari: oꝛ eā exponere: vt añs illi⁹ ꝺditiōalis totalis hēat aliquā determiatiōem sine q̄ ꝺns nō segt̄ ex eo: & oꝛ illa determinatio eē ista. qō gs pōt si vult & oꝛ vel pōt illud velle ꝑt simpl'r: sine ista eni ꝺtermiatōe nō segt̄ ꝺns. puta si nō pōt hoc velle nisi ex suppōne impossibilis: qō āt ē pol'e ex suppōne ipossibilis nō ē pol'e simpl'r. Si āt minoꝛ est falsa xps potuit velle peccare: qz sicut non potest peccare. ita nec velle peccare.

¶ Preterea sciendū est xp̄m scōm hoiem ab ipsa ꝯceptiōe gr̄e plenitudinem recepisse: cui spūs dat⁹ ē nō ad mēsurā & i quo plēitudo diuinitatis coꝛpaliter hītat. Ita xp̄o hītat vt ait August. ad ꝺardanū: q̄ oi gr̄a plenus ē. Nō ita hītat in sanctis: vt i nostro coꝛpe ineſt sensus singulis mēbris: sz nō quātū i capite. Ibi eni & visus ē: & audit⁹: & olfat⁹ & gust⁹ & tactus. In ceteris āt solus ē tactus. Ita in xp̄o hītat oīs plenitudo diuinitatis: qz ille ē caput in quo sunt oēs sensus: in sanctis xp̄o quasi solus tactus est: q̄bus datus ē spūs ad mēsurā cum de illius plenitudine acceperunt. Acceperunt āt de illi⁹ plenitudine nō ꝑm eēntiā sz ꝑm sil'itudinē: qz nūquā illam eandem eēntialiter sed sil'em acceperūt gr̄az. Puer ergo ille plenus sapientia & gr̄a fuit ab ipsa cōceptiōe. Unde hiere. recte dicit. Nouum faciet ꝺns super terrā mulier circundabit virum: quia i vtero virginis perfectus vir extitit non soluz ꝓpter aiam & carnem: sed ēt ꝓpter sapientiā & gratiam qua plenus erat. ¶ Dist. XIII.

¶ Circa istam dis. iz. in qua magr̄ determinat de ꝓgressu xp̄i q̄tū ad ei⁹ ꝺuersatiōnē & opatiōnē q̄rūt̄ q̄tuoꝛ. Primo vtrū xp̄o potuerit ꝺferri sūma gr̄a que potuit cōferri creature. zᵒ vtrū de fcō fuerit collata aie xp̄i sūma gr̄a possibilis cōferri creature. 3ᵒ vtz pol'e fuerit volūtatē aie xp̄i hr̄e sūmā fruitiōnē possibilē nāe create. 4ᵒ vtrū aia xp̄i potuerit sūme frui deo sine sūma gr̄a. ¶ Questio. I.

¶ Circa primū Arguit̄ q nō: aia christi nō pōt eē summum gratificabile: qz non ē sūma nā intellectualis. igr̄ nec sūmā gr̄am potuit recipe. ꝓbō ꝺns: qz nā intellectualis excellētioꝛ ē capax maioris pfectiōis & excellētioris: qz capacitas pfectiōis ē ꝟz gradū nāe pfectibilis. ¶ Dic ꝺr q aie xp̄i ꝺbat̄ hīt⁹ gdaz supnālis p quē angebat̄ capacitas illi⁹ nāe. vt sic possit recipe maioꝛē gr̄az. ¶ Cōtra nā excellētioꝛ fuit capax eiusdē hīt⁹ vel alteri⁹ pfectioris & per istō eēt capax maioris gr̄e: & ita sp nā excellentioꝛ ē magl gratificabilis q̄z nā ista siue ex hītu siue ex se. & ita si ꝓpoꝛtio est pfectibilis ad pfectiōem nūq̄ pōt ista hēre maximā gr̄am possibilē cōferri creature. ¶ P. nec pōt ibi cōferri ille hītus qz cū gr̄a sit act⁹ ꝑm⁹ supnālis nō ꝓsupponit aliquē aliū actū puiū supnālē. ¶ Preterea gr̄a quā aia xp̄i potuit recipere necessario eēt finita & i certo gradu. qz in facto eē & nō in fieri. sed vltra istum gradū posset fieri gratia maioꝛ. ꝓbo. qz si itelligat̄ gr̄a i aliquo gradu maiori nō ꝓp hoc itelligit̄ ifinita sed finita. gradus. n. finitus nō repugnat pfectiōi creatur̄. g nō ē ꝺdictio fieri aliqd pfectius isto: & illud nō eēt aliq̄ forma in spē alia a gr̄a: qz ista spēs ē suprema i pfectiōib⁹ supnālibus. ¶ Preterea. si gr̄a aie xp̄i eēt in termino: vt nō posset oīo maioꝛ illa eē. aut hoc eēt ꝓp rōnē forme in se: aut ꝓpter aliqd ex parte efficiētis: aut susceptiui. Nō ꝑmo mō. qz ipsa ē pticipatio charitatis ifinite. & ita pōt in infinituz crescere añq̄z ꝺueniat ad charitatē quā pticipat. Nec zᵒ. qz efficiens ē infinitū. Nec 3ᵒ qz forma recepta sp ampliat capacitatem recipiētis: qz charitas dilatat. ¶ Preterea si posset hr̄e gr̄am summā creabilē tūc posset hr̄e gr̄am cui nulla eēt equalis. ꝓbō ꝓñe. qz qō per supabundantiā ꝺr vni/soli ꝺuenit. ſ. thopicoꝛ. ꝺns ē falsum: qz posset de⁹ aliam nām būanam equalē vl' angelicā nām assumere & ei cōferre eq̄lē gr̄am. Ca. ſ. ¶ Contra. ista nā potuit assumi ad sūmam vnionē q̄ztū ad eē. g q̄ztū ad opari sūma vnio q̄ztū ad opari nō ē nisi p summū hītū gr̄e que ē ꝑncipiū opandi. ergo ꝛc̄. ¶ Preterea nāe intellectuali cōuenit q sit capax gr̄e inquātū imago dei. sed ista nā potuit esse summe imago dei. ergo sūme capax gratie. ergo potuit sibi conferri summa gratia. ¶ Questio. II.

¶ Secundo queritur de facto: an isti anie fuerit collata summa gr̄a q̄ potuit creature ꝺferri. Oꝛ nō: qz. iz. de tri. dicit Aug. q btūs ē g hz gcgd vult: & nihil mali vult: hoc nō tñ intelligitur de velle actuali: qz tūc aliqs sanctus in via possz eē btūs ꝑ aliquo instāti: qz ꝑ illo pōt hr̄e gcgd vult: et tūc nihil actual'r mali vult. g itelligit̄ de posse velle, vt ſ. hēat gcgd ꝑt recte velle: pōt aūt michael recte velle hr̄e tātā gr̄am q̄zte nā eius ē capax: qz velle liberū sp est rectū q̄ ꝺformat̄ volūtati nāli que sp ē recta. volūtas aūt nālis michaelis ē ad tantā gr̄am q̄zte nā eius est capax: nā aūt aie xp̄i non ē ita excellens nec ꝓ ꝺns tāte gr̄e capax. g ipsa de fcō mō nō hz tantā gr̄am q̄ztā hz micha el: si michael ē btūs. ¶ Preterea nō ē ponēda tāta gr̄a in aia xp̄i nisi q̄zta regritur ad btitudinē illius anime: sz pfecte btificatur si tota iclinatio eius nālis termiet̄. pōt āt pfecte termiari & si nō hēat sūmā gr̄am creabilē: cuz nō hēat summā icliatiōem ad illā cū nō hēat summam nām. ex⁹ h⁹: aq̄ getaret̄ & si nō eēt in cētro: qz non habz summā grauitatē. ¶ Preterea sūma nā nō ē fcā. g nec sūma gr̄a. añs ꝓbat̄. qz q̄cūq̄z nā fcā possibile est alterā excellētioꝛē fieri: qz illa posset eē finita. ꝺns ꝓbat̄. qz oꝛdo vniuersi magl ꝺsistit i spēb⁹ q̄z idiuiduis: qz magl attēdit̄ pfectio vniuersi ꝑm spēs q̄z ꝟz idiuidua. g ꝺueniēti⁹ vr̄ eē factā sūmā nāz q̄ differret ab alys nālis ꝟz spēz: q̄z supmā gr̄az eē factā q̄ differret ab alys gratys ꝟz numex tñ. ¶ Cōtra. Aug. i. iz. ꝺ tri. c. 19. Sūma gr̄a i ſb⁹ p tps oꝛt̄ ē. ¶ P. Jo. i. Uidim⁹ gl'iam ei⁹. q. vnigēiti a pr̄e ꝑ ē q̄lis ꝺcet vnigēitū. illa ē sūma possibil'dari. g. ¶ P. Jo. z. nō. n. dat de⁹ spūz ad mēsurā itelligit ꝺ xp̄o. Et ibidē. De ei⁹ plēitudine nos oēs accepim⁹. gr̄a nō ad mēsurā ē gr̄a sūma possibilis: plēitudo ēt q̄ ꝑt pticipari ab oi alia gr̄a ꝟz aliquē gradū. nō vr̄ eē nisi i sūma gr̄a. ¶ Itē magr̄ i lr̄a. Credēdū ē deū tātā gr̄az ꝺtulisse illi aie q̄ztā potuit conferre: tantam aūt potuit cōferre quantuz potuit creare. vt ꝓbabitur. g ꝛc̄. ¶ Qō. III.

¶ Tertio q̄rit̄. vtz pol'e fuerit volūtatē aie xp̄i hr̄e sūmā fruitiōez possibilē nāe create. Oꝛ ñ sic ꝓbat̄. volūtas elic̄ actū merēdi. g & fruēdi: qz alias nō ꝟz actū eiusdē potentie mereretur aliquis & frueretur: vo-

tuntas aũt aie xpi nõ põt bre sũmaz rõnez actiui i eliciẽ do actũ merẽdi:qz nõ põt bre sũmaz vtutẽ actiuaz que cõsequitur ipaz nãm intellectualẽ liberã.ǧ nõ põt summe frui. ¶ Preterea.si tanta gra eet data angelo q̃ta ẽ data anie xpi cũ ista volũtas angeli sit pfectioz : cãlitas eius actiua eet pfectioz q̃ cãlitas actiua volũtatis anie xpi:z reliq̃ cã ptialis eet eq̃lis vtrobiq̃.ǧ taz hoc.ſ.volũ tas angeli cũ tanta gra posset in maiozem actũ fruẽdi q̃ volũtas aie xpi cũ tanta gra:qz vna cã ptiali exñte equa li:si reliqua ẽ maioz põt sequi perfectioz effectꝰ. ¶ Con tra.pole ẽ illã aiam bre summã graz.ǧ sũmaz fruitiõez. ꝯña pbatur.qz actꝰ nãliter elicitus ab aliqua forma eq̃/ tur i pfectione illi forme.fruitio ẽ actꝰ supnãlis:z p ꝯns elicitus a cã supnãli q̃ ẽ gra:z pz q̃ nãlr:qz gra non ẽ foz maliter libera. ergo ſm quantitatem gratie potest eẽ q̃titas fruitionis. ¶ Questio. III.

Quarto queritur vtrũ aia xpi po tuit sũme frui deo sine summa gra. q̃ non:qz gra regrit ad actum meriti in via.ǧ ad actũ fruitionis i pa tria.pbõ ꝯñe:qz qñ aliqua forma requiritur ad aliquã opatiõez pp iperfectionẽ alteriꝰ cãe partialis respcũ illius opationis:tanto magis regritur q̃to opera tio est excellentioz:ſz gra regrit cũ voluntate pp excellẽ tiã in actu merẽdi.ǧ magis regrit ad actũ fruitionis q ẽ excellentioz. ¶ ℙ.alioquin posset aliqs eẽ summe bea/ tus sine charitate qz posset sũme frui. ¶ ℙ.sicut ad ope rari nãliter regrit eẽ nãle.ita ad opari supnãliter regri tur eẽ supnãle.ǧ z ad summũ opari summũ eẽ illud esse summũ bre per graz summã.ǧ zc. ¶ Contra.nõ se bz sũ/ ma gra respcũ fruitiõis in aliquo gñe cãe nisi efficiẽtis pz discurrendo:sed gcgd deꝰ põt facere per cãm efficiẽ/ tẽ mediã:põt facere sine ea.ǧ summã fruititiõem quam põt facere mediãte sũma gra põt facere sine ea.ǧ zc.

Ad primam questionẽ dico q̃ summũ põt ac/ cipi dupl'r.vno modo positiẽ per excedentiã ad oĩa alia.alio mõ negatiue per non excedi ab aliquo alio.zᵒ põt eẽ multa talia sicut sunt multa ge neralissima : quoz quodlibz nõ bz genꝰ supius.ꝓmo mõ loquẽdo dico q̃ deus nõ potuit ꝯferre aie xpi summaz gram possibilẽ:qz põt creare equalẽ:potuit enĩ z põt ali/ am nãm eq̃lẽ isti assumere z eq̃lem gram sibi dare.ſcdo mõ dico q̃ summã graz creabilẽ potuit dare huic anie. Ad qõ oñdẽdum ꝓbo duo . ꝑ q̃ sũma gra isto mõ potu/ it creari sil' vnica creatiõe.zᵒ q̃ potuit ꝯferri creature. ¶ Primũ ꝓbo sic.accepta aliq̃ gra determiata infima. puta.a.quero ascendẽdo aut ẽ statꝰ ad aliquã supmam. z brẽ ꝓpositũ:aut nõ.sed põt ꝓcedi in infinitũ:z tunc seq tur q̃ q̃to aliqua magis excedit.a.tãto ẽ pfectioz:z per ꝯns illa q̃ in infinitũ excedit ẽ in infinitũ pfectioz:z ita i se erit intẽsiue infinita:z cũ ipsa videat ab itellcũ diuino sicut vnũ creabile põt vna creatiõe creari:z ita ꝑter hoc q̃ inferr possibile.ſ.q̃ sit gra sic infinita brẽ ꝓpositũ : qz ista gra possit vnica creatiõe creari:sicut ab intellcũ di/ uino vr̃ vt vnũ creabile.Ab ista rõne hñt euidẽtiã suaz alie due rões q̃z vna accipit a pho . 3.physi.de infinito T.c.69. q̃ quãtũ ꝯtingit eẽ in põ tm̃ ꝯtingit eẽ in actu:z ita nõ ẽ ꝓcedere in infinitũ in põ eũdo ad formã.z iõ necesse ẽ i forma quãtũcũq̃ pfcã ponere terminũ q̃litercũq̃ possi bilẽ. ¶ Sz cõtra illã ꝓpositionẽ instat:qz pole ẽ in nu/ meris ꝓcedere in infinitũ in põ:nullus tm̃ numerus est actu infinitus.ǧ hic nõ tm̃ ꝯtingit eẽ in actu q̃tum ẽ in põ. ¶ Rñdet ſm Auero. q̃ appõ in nũeris est ſm di/ 3. physi. com.60. uisionẽ ꝯtinui.in diuisione ãt ꝯtinui ꝓcedit ad mãm :z 61.z.63. ꝓ ꝯns nũeri crescũt ex ꝓcessu ad mãm:ſz ꝯtinuũ crescit c.68. z augeť eũdo ad formã.in ꝓcessu ãt ad formã nece ẽ eẽ

statũ:nõ ãt in ꝓcessu ad mãm.z iõ in q̃titate ꝯtinui ẽ sta tus in maiꝰ.nõ ãt in multitudie numerozũ.sic nec i diui sione ꝯtinui i minꝰ. ¶ Sz ꝑ ſi glibz nũerꝰ ẽ ꝓ se vnꝰ. ǧ glibz numerꝰ bz ꝓpriã formã.ǧ ꝓcedẽdo ad quẽlibet nũez maiorẽ ẽ ꝓcessus ad formã ꝓpriã includẽtẽ vtua liter formas ꝓcedẽtes.ǧ nõ ẽ ꝓcessus in infinitum ẽt in nũeris. ¶ Dico ǧ q̃ rõ phi ibi nõ ꝯcludit nisi de quãto molis:ſm quã q̃titatẽ q̃tuz ꝯtingit eẽ in põ tm̃ ꝯtingit eẽ in actu:imo tm̃ ẽ in actu:qz nõ ꝯtingit quãtũ creſcere ſm eũ:nisi ꝑ ꝑ q̃ ptes ablate ab vno cõtinuo ꝓ diuisio/ nẽ apponãť ꝯtinuo aly crescẽti:z ita cũ ptes ille nũquã possint excedeť totũ diuisũ : nec totũ q̃titũ cui fit appositio põt eẽ maiꝰ nisi ſm q̃titatẽ ꝯtinẽtẽ q̃titates diuisi z eiꝰ cui fcã ẽ appositio. ꝓbabilitas dicti phy.ẽ:qz ſm eũ agẽs nãle sine cꝰ actiõe nihil põt eẽ nouũ:nõ põt q̃tum aliq̃ maiorare nisi accipiat ab alio q̃to aliquã ꝓticu/ lã apponẽdo illi q̃to. Sz ſm theologos loquẽdo de põ diuina põt eẽ aliquod quãtũ maiꝰ in põ q̃ sit in actu:qz deus põt maiorare aliquod quãtũ non apponẽdo ptes ablatas ab alio quanto. Ad hoc ǧ q̃ dcã ꝓbatio phi ap/ plicet ad quãta vtutis oz brẽ aliaz probationẽ phi:z nõ ẽ alia ibi ꝓbõ nisi q̃ in qbuscunq̃z ꝓmanẽtibus sicut po test aliquid inferius eẽ vnum factibile vnica factione. ita z quodcunq̃z infinitozum si eẽt factibile eẽt factibi/ le vnica factione:z ita posset fieri summum:z tm̃ eẽt in/ finitum si eẽt ꝓcessus in infinitum.ex hoc ǧ q̃ charitas vl'gra ẽ quoddã permanẽs ẽt ſm quẽcũq̃z gradum.ſeq tur q̃ si ꝓcedatur in infinitum quilibz graduum facti/ bilium erit ꝑ se factibilis:z ita quãtãcũq̃z ꝯtingit eẽ i põ ꝯtingit eẽ sil'in actu:qz possibilitas ad talẽ vl'tãtam foz mã nõ ẽ possibilitas ad aliqd tm̃ in fieri:sed ad aliquid in fcõ eẽ:z istũ intellcm̃ tãgit ꝯmẽtatoz alibi q̃ oẽs põe q̃ sũt i maioratiõe q̃titatis sunt vnius põe demťate vel determiate:bẽ ẽ.ẽ vna põ ad supmum actum in quo cõ/ tinẽť oẽs actꝰ ad quos sũt ille multe põe:q̃rum vna re/ ducit in actũ post aliã.ſz in diuisione cõtinui põe multe non sunt ptes vnius põe demťate vel determiate.i.nõ ẽ ibi aliqs vnus actus in quo ꝯtineãť oẽs actus termi/ nãtes põas ordinate reducibiles ad actum.z iõ dicere sũt ptes vniꝰ põe demťate:tm̃ valz sic dicere i qbuscũq̃z actibꝰ ordiatis qlibet actus ſm quẽcunq̃z gradum est ꝑ se factibilis:ibi supmum in põ põt simul eẽ in actu.quia vnica põ põt reduci in actum: in quibus autẽ natis esse tm̃ in fieri sunt multe potentie ordinate:non põt aliqõ vnum summum possibile dari in actu:quãtũ ꝯtingit eẽ in põ.ſz vltra quodlibet factibile in fieri põt fieri aliqd maius:ſz nõ vnica factione. ¶ Alia rõ ponit ad ꝯclonẽ istã talis:quãtãcũq̃z charitatẽ deꝰ ꝑt creare tãtã põt cre are:subm icludit ꝑdicatũ:põať ǧ in eẽ q̃ tãtã creet quã/ tã põt creare.ǧ non põt maiorẽ creare:brẽ ǧ ꝓpositum q̃ sũma creabilis põt creari. ¶ Hec rõ ꝺclaratur sic.q̃ ꝑ ꝓpõ põt eẽ ypothetica ꝺditionalis vl'cathegorica ꝺ ꝺdi tiõali ꝑdicato ꝓmo mõ ẽ necia:quia añs includit ꝯns.ſi tãtã põt tantã põt:z hoc modo ꝺz poni in eẽ.ita q̃ tam añs q̃ ꝯns ponať in eẽ:quia si ꝯns ponať in eẽ z nõ añs fit fallacia ꝯntis:non enim opz q̃ ad quod seq̃ ꝯns ad idẽ sequatur añs:illa ãt de ineẽ ẽ añs ad illã ꝺ possibili. ꝺberet ǧ ꝓpositio prima sic poni in eẽ quãtã creat tan tã creat.Si ãt accipiať zᵒ vt ẽ cathegorica ꝺ ꝺditiõato ꝑdicato iste ẽ sensus:põt creare tantã quãtã ꝑt creare.i. põt creare sũmã creabilẽ:z si noteť põ vnica modificãs compositionẽ ꝓpõ nõ ẽ va de forma:nec sic subm inclu dit ꝑdicatum:quia ꝑdicatũ ẽ specificatũ per illã deter/ minationẽ q̃ nõ ẽ ꝑ se nõ ineẽ subo:sed tm̃ ẽ va gra mãe quia in ꝓmanẽtibus quãtũcũq̃z ꝓcedať summum pos/ sibile ẽ ita factibile vnica factione sicut qõcũq̃z aliud:et

ita ille due rõnes tñ hñt euidentiã exp̃ia: ꝫ q magis ẽ ad ꝓpositũ supponẽdo q ſũma gr̃a possit vnica actiõe creari. ꝓbo q ista possit ꝛferri aie xp̃i. ꝑ q ꝛ ſbz receptiuũ accñtis ꝓueniẽtis hñtis g̃dus qõ nõ determiñat ex se ad aliquẽ graduz: põt q̃tũ est ex se recipe illud accñs ꝑm quẽcũq; istoꝝ graduũ: aia ẽ tale ſubm respcũ gr̃e. g̃ põt q̃tũ est ex se recipe quẽcũq; gradũ gr̃e: maioꝛ ꝺclaraꝺ ꝓ oppositũ. iõ. n. aqua nõ põt quẽcũq; gradũ calozis recipere. q ꝛ caloꝛ ẽ accñs diſcõueniẽs aque in aliquo gradu ꝛ aligs ei⁹ gradus nõ posset eẽ in aqua manẽte aqua in sui nã. sed oꝛ aquã coꝛꝛũpi. iõ ẽt aer cui caloꝛ est accidẽs cõueniens nõ põt quẽcũq; gradũ calozis recipe. quia ex nã sua determinaꝺ ad certũ gradũ calozis habendũ. ita ẽt est de mixtis: sed q̃ñ accñs ẽ hñs gradus ꝛ cõueniens ſubo ꝛ nõ determiñat ſubm ad aliquẽ gradũ certũ hñdũ nõ vꝝ quare nõ possit sibi quicũq; gradus ineſſe: q nõ iueniꝝ ꝺictio: ꝛ vbicũq; nõ inueniꝝ ꝺictio illud ponit absolute pore. ¶ ꝑ. susceptiuuz foꝛme habẽtis gradus cui nullus repugnat põt quẽlibet recipe. aia sic se hz reſpectu gr̃e. ꝓbo. si alicui susceptiuo inq̃ntuz tale ꝓ qõ excludit q̃libz rõ actiui ꝓcomitãs: repugnat aligs gradus gr̃e: repugnat ꝛ cuilibz eiusdẽ rõnis: q quodlibet capax gr̃e ẽ capax vt eiusdẽ rõnis: per scõam rõnem h. nullus aũt gradus gr̃e repugnat cuilibet susceptiuo. g̃ nec alicui. ꝛ Rñdeꝝ q maioꝛ gradus repugnat habẽti minoꝛez capacitatẽ: negat g̃ minoꝛ: silr negat ꝛma ꝓbãs eã. ſz bñ segt si alicui tãte capacitatis repugnat. g̃ repugnat cuilibet eq̃lis capacitatis: nõ ãt cuilibet eiusdez rõnis ſz in eq̃lis capacitatis. Exẽplum si supficies coꝛp⁹ ꝓtinet. ergo q̃libet q̃libet: nõ segt: sed maioꝛ maius: ꝛ miꝰ non ẽ capax tanti coꝛpis: ꝛ tñ est eiusdẽ rõnis. ¶ Et tunc ad tertiã rõnem que eẽt ꝺ istud de p̃mis extremis ꝓpoꝛtionis. ꝛ Rñdeo forma ꝛ ſubm sunt extrema adequata ꝑ poꝛtiõaliꝛ accepta: aliꝛ nõ: sic ſubm tãte capacitatis ꝛ foꝛma tanti gradus ꝛ infra. Si ꝓbet ꝑ supficiẽ ad coloꝛem vl ꝑ mãm p̃mam ad oẽm formã mãlẽ. ꝛ Rñdeo si equalitas capacitatis nõ sit in angelo ꝛ aia: nec tñ ꝺ̃ria excedit ꝺ̃riam: ſz rõ gñis q̃ cõis ẽ ſubd̃rys: ꝛ ita magl et min⁹ capax eiusdẽ rõis ẽ: lz ꝺ̃ria ꝛ ꝺ̃ria sit alterius rationis.

¶ ꝑ. angelus ꝛ aia ꝓpanꝺ ad gr̃am ꝑm eandẽ rõem receptiui: q ipa vt recipiꝝ ẽ forma eiusdẽ rõnis: ꝛ ita recipientia inq̃ntũ recipiũt sũt eiusdẽ rõnis: exemplũ. sic albedo est eiusdẽ rõnis in lapide ꝛ ligno. ita ista vt ꝓpanꝺ ad albedinẽ nõ sunt alteri⁹ rõnis: imo accidit eis eẽ alterius rõnis vt recipiũt formã eiusdẽ rõnis: gr̃a aũt anie ꝛ angeli est eiusdẽ spẽi: aliogn vna vl̃r excederet aliam ꝛ ita ois gr̃a aie eẽt maioꝛ quacũq; gr̃a ãgeli vl̃ e ꝛ. vtrũq; ẽ falsum. ergo ambo ista ꝓpanꝺ ad gr̃am non vt ſuba alterius rõnis: sed ista alteritas accidit eis vt recipiũt tale accñs: ꝛ ita q̃tam põt recipe ãgelus tantam põt anima recipere. summam autem creabilem potest aliquis angelus recipe. g̃ ꝛ aia. g̃ ꝛ ista aia. ¶ ꝑ. q̃ñ iter aliq̃ extrema cõia ẽ ꝓpoꝛtio: vt inter prima extrema illius ꝓpoꝛtionis. ipse ẽ inter quecunq; ꝓtenta sub altero extrẽo. exm calefactiuũ et calefactibile sunt p⁹ extrẽa fundata ſup hñs caloꝛẽ in actu et in põ. Jn q̃buscũq; g̃ inueniunꝝ iste rõnes actualiꝛ calidi ꝛ põliter calidi: illis põt ineſſe talis ꝓpoꝛtio. sed p̃ia extrema h⁹ ꝓpoꝛtiõis pfectio supernãlis et pfectibile supnãle sũt gr̃a q̃tũ ad ꝓpositũ ꝛ nã ĩtellectualis. g̃ in q̃buscũq; ꝓtentis sub alterutro extremo ẽ rõ istius ꝓpoꝛtiõis: ꝛ ita q̃cũq; gr̃a põt eẽ perfectio cuiuscũq; nãe ĩtellectualis: exemplũ ad h̃. si coloꝛ se hẽat ad supficiẽ p̃imo vt perfectio ad perfectibile et non determiñaꝺ ex nã alterius extremi ad aliqd iferius vt sit extremũ ꝓpoꝛtionis quelibet supficies põt perfici a q̃cũq; coloꝛe q si extrema determinenꝝ aliunde: puta q superficies vñ talis ſubẽ. ſ. lapidis fiat determinatũ extremũ talis coloꝛis: tunc ista supficies nõ põt recipe quẽcunq; coloꝛẽ qõ nõ ẽ ex pte eius q̃ pfectibile ẽ: ſz inq̃ntũ illud c⁹ ẽ determinat sibi certã spẽm vel certũ gradum coloꝛis: sed si absolute eẽt pfe bile ꝛ reliquũ perfectio quelibet posset perfici a quocũq; gradu.

Hic iuxta primum membz distinctionis. ſ. exponẽdo superlatiuũ positiue ẽ vnũ dubiũ. vtruz de põ oꝛdinata dei possz fieri alia gr̃a equalis isti. ꝛ vꝝ q nõ. q nulla alia nã posset eẽ caput habẽtiũ gr̃az. q nõ pñt eẽ duo capita sic nec duo supma in eodẽ oꝛdine. Similiꝛ si posset dari alicui aly tanta gr̃a. g̃ posset tñ pficere in meritis q posset tñ mereri. qõ vꝝ absurduz. Hic posset dici q lz deus de põ absoluta posset tantam gr̃am cõferre aly nãe siue assumpte siue forte nõ assumpte: nõ tñ de põ oꝛdinata. q ꝑm leges iaz positas a sapientia diuina non erit nisi vnũ caput in eccl̃ia a q̃ sit ifluẽtia gr̃arum in membris.

Quantum ad scõam. q. de fcõ: pbabile est dicere ꝑm magr̃m q deus tantam gr̃am ei ꝓtulerit q̃ntam potuit: potuit ãt ex precedẽti. q. ꝛferre summam gr̃am creabilẽ. g̃ ꝛc̃. Jn cõmendãdo. n. xp̃m malo excedere q̃ õficere a laude sibi debita. si ꝓp ignoꝛãtiã oporteat in alteꝝ incidere. ¶ Confirmatur ista rñsio per illud Aug. z. de li. ar. quicqd tibi vã ratiõe melius occurrit. scias hoc deũ magis fecisse q̃ nõ fecisse. vꝝ ãt simpliꝛ meli⁹ ꝑm rectam rõem summã gr̃am eẽ alicui collatã q̃ nõ eẽ collatã: q in h̃ mãifestaꝺ summa mĩa dei in dãdo summũ bonũ gr̃e sine meritis. igiꝝ ꝓbabile ẽ hoc eẽ fcm̃: et non in alio q̃ ĩ aia xp̃i. g̃ ꝛc̃.

Ad argumenta istaꝝ questionũ. Ad p̃mũ oꝝ q lz nõ sit summe gratificabile: q tñ vniꝝ ꝑsone vbi ex hac vnione ampliaꝺ ei⁹ capacitas vt possit recipe summã gr̃am quã nõ posset recipere si nõ eẽt assumpta. ¶ Cõtra hoc q circa istã nãm nihil ponit absolutum nouũ per istaz vnionẽ. q ipsam vniri verbo nõ ꝺic nisi spãlem ꝺependẽtiã eius ad vbũ. sic ergo manet nã quãtũ ad oĩa absoluta: ita ꝛ eandem habens capacitatem. ¶ Preterea si angelus fuisset assumptus habuisset ex vi assumptionis maioꝛem capacitatẽ q̃ nũc hz per te: et ita tñ aucta fuisset vltra capacitatem nãlẽ eius nã ꝑ assumptiõem: q̃tũ modo nã assũpta aucta est per vnionem ex parte anime vltra suã capacitatem nãlem vel p̃ius. et ita illa nã posset capere pl⁹ ꝺe gratia q̃ modo anima chr̃isti. ꝛ Potest ꝺici breuiter q quodcunq; gratificabile capax est ĩ põ obedientiali q̃ tecunq; gratie: quia respectu huius accidentis per accidens: ꝛ tñ conuenientis non hz vnde ꝺeterminetur ad certum gradum neq; istud inducit̃ per aliquã alteratiõnem passi vel ab agente nãli: ſz tñ ꝑm q absolute subiectum est capax ꝛ deus potest imp̃imere illam. ergo ꝓpositio q ꝓpoꝛtio ẽ pfectiõis ꝛ pfectibilis: si intelligaꝝ ꝑm ꝓpoꝛtiõez p̃ecisã. ſ. q perfectius pfectibile capax ẽ maioꝛis pfectionis falsa est: imo totũ pfectibile ĩ cõi respectu totã pfectionẽ in cõmuni: ꝛ quodlibet quãlibet. habz tamen ista ꝓpositio ꝓbabilitatez de ſubiectis ꝛ accidentibus nãlibus que causantur ex eis. quia ꝫz pfectionem cause actiue totalis est perfectio effect⁹ multã tamẽ ꝓbabilitatẽ habz de foꝛmis ſubalibus ꝛ mã. q aliqñ recipiꝝ forma pfectioꝛ in pfectibili imperfectioꝛi q ꝺat simpliꝛ pfectiõem maioꝛẽ ꝛ poꝛẽ. Sed nõ oꝛ hic istare ꝺ mã ꝛ forma ſũali: q h̃ ẽ ꝑmo de ſubo ꝛ accñte: ſz tñ h̃ istãdũ ẽ q ꝓp accñtalitatẽ talis accñtis nullã rõez hz terminãdi ad talẽ g̃dũ. ¶ Ad z̃m ꝺico q aut ĩtelligiꝝ q vltra istã gr̃az finitã possit fieri aligs ali⁹ g̃d⁹ alic⁹ gr̃e maioꝛ aut aligs g̃d⁹ ĩ nã pfectõis supnãlis maioꝛ. lz sit

vltra spēm grē:aut absolute nō in nā pfectiōis supnālis maior:sed absolute aliqs gradus superior.Si p̄ mō:dico ꝙ nō pōt.imo icludit ꝺictiōem:qz gra ista ē in termio. Et cū ꝺr si itelligat gradus finitus sibi addi nō erit infinita.Dico ꝙ erit icōpossibilitas:qz aliqō finitū intelligibile ꝑt repugnare alq finito itelligibili:sicut si itelligat albū addi nigro in aliq̄ pfectiōe hic vtrūqz ꝓponens est finitū:z tñ nihil tale ē factibile:qz ipa q̄ itelligūt cōponi �means itellcm icludentē ꝺictoria sūt icōpossibilia:vñ i talibus nō valz .possū ℔ itelligere.g̃ ℔ pōt fieri .qz nō ē infinitas:℔.n.nō est itelligibile nisi �means ꝙ itell's est i se falsus:z ℔ icludit ꝺictiōem:z lz sic intellcm̄ non sit infinitū:tñ hz aliquā icōpossibilitatē z repugnantiā i se.Si 2° modo itelligat tūc ponendo gram eē summā pfectiōez ꝺicerē eodē mō ꝙ itelligēdo aliquē gradū supiorē gra summa i gne pfectiōis supnālis:est tunc intelligere ꝺictoria:sicut aliquē coloꝛē eē sup summū albū:si tñ charitas vl' gra nō sūt sūma pfectio supnālis:lz fruitio pōt ꝓcedi ꝙ vltra sūmū gradū charitatis pōt fieri gradus superior vltra illā spēm sicut gradus fruēdi.Si tertio modo itelligat pōt ꝺici ꝙ supra totū gen⁹ q̄litatū nobilissima rū q̄les sūt iste pfectiōes supnāles pōt poni qō ē ifimuz gnis supiorīs.puta infima suba:qz totū genus subē excedit totū gen⁹ q̄litatis:nec est incōueniēs ꝙ minia suba i pfectiōe nāli excedat accns qōcunqz:licz aliqō accns vt i perfectiōe supnāli.℔ ē i cōiungendo obo supnāli excedat subaz:tale.n.accns nō ꝺr ex se pfcm̄:sed ex ℔ ꝙ ꝓiūgit imediate cū obo pfecto:duobus mōis vltimis aliqd eē supius sūma gra nō ē ad ꝓpositū. ¶ Ad 3m ꝺico ꝙ q̄cunqz illoz modoz ꝓsiderādo gram xp̄s hz gram i termino ita ꝙ nō pōt br̄e maiorez:z pñt ēt ex illa rōne fieri tres rōnes ad ꝓpositū nr̄m.℞ima qz charitas est q̄daz pticipatio dei.iō neče ē ꝙ �means aliquē gradū determinatū capiat ptē ifinite pfectōis.ita ꝙ nec̄io includat determinatū gradū respcū charitatis ifinite sicut est determinata pticipatio.aliogn posset concludi ꝙ caloꝛ z q̄cunqz talis forma posset eē ifinita:qz q̄libet forma ē pticipatō infiniti.Sil'r ex pte efficiētis qz efficit de nihilo nām limitatā.Sil'r 3° ex pte capacitatis qz z si capacitas sit respectu cuiuscūqz gradus i forma:nō tñ capacitas alicui⁹ finiti ē ad formā ifinitā. Et cū ꝺr ꝙ auget capacitatē ℔ pz eē falsū:qz qñ due cāe ꝓcurrūt ad ꝓstituēdū 3m:posterioꝛ nō ꝺat ꝓoꝛi aliqd ptinēs ad ꝓpriā cālitatez eius:sed mā ē aliq̄ mō ꝓoꝛ forma saltē oꝛigie ad ꝓstituēdū ꝓpositū.g̃ forma nō ꝺat māe aliqd ptinēs ad ꝓpaz cālitatem ipsi⁹ māe:z ita nec aliqz pōlitatē vel capacitatē q̄ est sua pōlitas auget sibi. ¶ Oꝛ si ꝺicas ꝙ caritas ꝑz vnū gduz auget capacitatē nō ad se:lz ad aliū gdū. ¶ Contra.caritas in quocūqz ē forma eiusdē rōnis.g̃ capacitas ei⁹ in q̄cūqz ē eiusdē rōnis .g̃ nō pt capacitas aliqz augeri p aliqz charitatez receptā:lz tota ꝓsupponit nāl'r. ¶ Jō ꝺico ꝙ i nā rei ē sūma capacitas vl' minīa añ oēm formaz receptā:nec illa auget vl' minuit q̄cūqz formā recipiat:quia posse br̄e graz �means Aug.ꝓ de ꝓdestinatiōe scōꝝ.c.4. iest boi a nā ita ꝙ ista pōlitas fūdat i nā aie. vt ē talis eēntia ita ꝙ nihil eā mutat. ¶ Ad vltm pz ꝙ ꝺicludit de superlatiuo vt expōit positie.

Ad argumēta

alteri⁹ qōnis ꝺico ꝙ btūs bēt qcqd pt recte velle nō de pō absoluta:lz de pō ordinata: vl' si ō pō absoluta pt sic itelligi: qcquid pt absolute recte velle.℔ ē qcqd de⁹ vult eā velle:de⁹ āt nō vl't aliqz volūtatē velle libere maiorē gliam br̄e q̄z sibi ꝓtulit:et iō nō pt aliā gliaz recte velle. ¶ Et cū ꝓbas ꝙ volūtatē nālē q̄ sp ē recta. ℞ñ°.z ꝺico ꝙ appetit⁹ nālis cuiuscūqz volūtatis ē ad sūmā gliam:℔ ē ista volūtas posset nāl'r pfici tāta gliā:nec tñ ē ibi tāta iclinatio nālis ad sūmaz ꝙ oppositū forme istiviolēter īsit:sic̄ graue incliat nāliter ad deoꝛsum:qz ista iclinatio nō hz p̄n̄m itrīsecū necessitās ad illud ad qō ipa ē.ita ꝙ oppom ei⁹ nō possit inesse nisi violēter.incliat enī ad hūdū gram summā:z tñ pōt getari i mīma.rō ē qz nō hz p̄n̄m intrīsecū ꝺeterminans eā ad aliquē gradū ꝺetermiatū. ¶ Sz cū ꝺicis ꝙ volūtas libera erit recta si ꝓsonet voluntati nāli . ꝺico ꝙ nō semp:sed tm̄ qñ cum ℔ ꝓsonat volūtati supiori.s. voluntati ꝺine quando vult ꝙ deus vult eam velle:qñqz aūt deus vult voluntatem libere velle:quod vult appetitū nālē appetere velle:qñqz āt nō:sed vult voluntatē liberam velle eē ꝓsonam voluntati sue:z dissonā appetitui nāli.z ideo btūdo recte appetit libere:qz de⁹ vult nālē appetitū hoc appetere:z volūtatē liberā eē sibi cōsonā:vult aūt de⁹ volūtatē nō odire moꝛtem in casu:z tñ vult appetitū nālem eē ad oppositum moꝛtis.z tūc non vult voluntatez liberā seq eum:sed volūtatē suam que est regla supioꝛ.ita ē ℔:qz ipe ex volūtate sua q̄ ē regla supꝛema p̄fixit cuilibet voluntati creatę vt ipsa nō plus velit q̄z volūtas diuīa sibi ꝓtulit z vult eā velle. ¶ Ad aliud ꝺico ꝙ lz non bēat ista aīa summā incliationē ad summaz gram q̄z tū est ex pte fundatīti icliatōis tamē hz inclinatiōem ad summam gram qua posset summe ꝓiungi obo:z ita lz posset getari p quācūqz gram sicut z quecūqz aīa: non tñ sūme quietaret sine summa gra.qz nec summe ꝓiūgeret obo i quo est perfcā quies :nisi haberet summā gram. ¶ Ad 3m rñdeo ꝙ si ꝓcedatur añs: qō tñ vr̄ ꝺubium z ꝺ auctem Aug.3.ō lib. ar.pōt negari ꝓña.Et cū q̄rit cā:quare deus fecit summā gram z non summam nām. ℞ñ°.ꝙ summa nā creata si eēt non haberet influentiam in alias nās sicut nec modo superior spēs in vniuerso necessario ifluit in inferioꝛē: summuz aūt in gra influit 2m eē gre in inferioꝛa z ideo ꝺr̄ maior necessitas vt ponat aliquod hūs gram summam q̄z aliqua summa nā.Si tñ sicut deus suppleat influentiā nāe supioris si q̄ eēt in inferioꝛez qz ifluit imediate i oīa.ita posset imediate supplere influētiā summi grati . qz ipse influit gram in oēs:posset poni alia rō:quia ibi in q̄cunqz ope nāe manifestat summe pō z sapia diuina: qz ꝓduc ea de nihilo:z hec sūt que ptinēt ad hierarchiā toti⁹ vniuersi q̄z tū ad eē nāe:sed mīa z iusticia que pertinent ad hierarchiaz nāz intellectualium q̄z tū ad eē moꝛale:nō summe manifestat in quocūqz opere gre: immo videt ꝙ summa mīa non manifestatur nisi sine meritis summa gratia z gloria ꝺaretur.

Ad tertiā questionem

ꝺico ꝙ aīam posse summe frui pt itelligi dupl'r. vl' formal'r. vl' effectiue:℔ ē vl' ꝙ sūma fruitio iformet istā volūtatē a quocūqz cāet: vel ꝙ ipa voluntas eliciat sūmaz fruitiōem:z sit cā actiua respcū ei⁹ ꝓmo mō poꝛe ē summam fruitiōem creabilē ꝓferre aie xp̄i:qz ipsa ē receptiua cuiuslibz accñtis ꝓueniētis sibi z in summo:qz nō determiat sibi certū gradū istius:sic̄ fuit ꝓbatuz in ꝓma qōne de gra.z fruitio est quoddam accns absolutum poꝛe creari a primo cānte immediate sine actione voluntatis create.scōo mō videt ꝓbabile ꝙ cum illa voluntas nō posit tātā vim actiuā br̄e q̄ztā volūtas creata alia pōt br̄e vt angelica:nō potest ita pfecte elicere fruitiōem sicut alia voluntas pōt:lz eniz pōt summam gram br̄e que vt cā partialis respectu fruitionis eque cāret fruitionem in ipsa z angelo si bēret eaz: tñ alia cā ptialis erit inequalis vt volūtas: altera āt cā ptiali deficiēte deficiet effcūs:lz reliq̄ cā ptialis sit eq̄lis:mō tñ de facto ē maxima elicitiue:qz lz nō sit voluntas ei⁹ ita pfecte actiua sicut voluntas angeli:tñ ipa cuz sūma gra vt alia cā ptiali actiua pōt in pfectiorē fruitio

onē q̄ voluntas angeli cum minori gratia quia excedē/tia gr̄e excedit in ea efficiētiam volūtatis angeli.

Ad quartā questionē dico q̄ sine sūma gr̄a possz deus cō ferre summā fruitiōem creabilē huic anie sicut ꝓcedit arg^{m} ad oppositum: qz gratia respcū fruitionis bz tantū rōem cāe efficiētis scōe: ꝛ ita sine ea pōt fieri. ¶ Utruz tñ volūtas ista sine gr̄a possit tm̄ agere q̄tum est ex pte sui ad sūmam fruitiōem q̄tū cum gr̄a dubiuz est: suppo sito. n. q̄ obm fruibile sit pñs intellectui et voluntas si/ne oi birtu pñte tali obo possit actū fruendi elicere, ita q̄ gr̄a nō regratur nisi ad aliquā pfectiōem fruitionis eli/ciende sicut aliq̄ cā ptialis dans aliquā pfectiōem effe/ctui: nō tñ dans volūtati aliquā cālitatez propriaz sibi: imo volūtas causalitatē suā q̄tum ad pōm ꝓpinquam sine remotā bz ex se: tunc aut ponit necessaria cōnexio cāꝝ scōaꝝ vt q̄ aliqua cā p̄ncipalis nō possit cāre dēter/minatū effm̄ sine cā scōa determiata sicut q̄ pr̄ nō pos/sit agere ad esse filij: vt pr̄ absq̄ ꝟ q̄ mr̄ ageret vt causa scōa vel ponit q̄ deus possit supplere cālitatē cuiuscūq̄ cāe scōe nō supplendo cālitatem alteri⁹ cāe. ꝛ tunc possz supplere cālitatē mr̄is ꝛ relinq̄re pr̄i cālitatē sibi ꝓpetē tem vt ꝑe eēt pr̄ filij: lz nulla esset eius mr̄. ¶ Si p̄muz istoꝝ teneat tūc dom̄ē q̄ ad fruitiōem tantā q̄ta possz elici a volūtate cū summa gr̄a nō pōt volūtas agere sine summa gr̄a: lz posset illā recipe sine ea. ¶ Si ât z^{m} tene atur tūc dom̄ē q̄ de⁹ posset supplere actiōem sūme gr̄e vt volūtas sine illa posset fm̄ cālitatē suā agere ad sum mam fruitiōem deo supplēte actionem gr̄e vt cāe scōe. Tū de pō ordinata non posset volūtas xp̄i frui actiue si ue elicitiue sūme sine summa gr̄a: qz ordinatuz est vt cā p̄ma que nata ē br̄e alicuiꝫ cām scōam nō possit in effectū summuz illaꝝ cāꝝ sine tali actione cāe scōe. Silr ordia tum est vt nulla voluntas sūme pficiat actu scōo sūmo ēt vt recipiens nisi bēat summū actum p̄mum: ꝛ ita nec pōe est de pō ordinata q̄ sūme fruat sine sūma gr̄a.

Ad argumenta istaꝝ duarum. q. dico q̄ p̄ria duo ꝓcludunt q̄ non pōt sū/me frui elicitiue: ꝛ hoc ꝓput actio debetur cāis scōis deo non supplente actiōem alicuiꝫ cāe scōe. ¶ Arg^{m} in oppo situm ꝓcludit q̄ pōt summe frui formal̄r: qđ cōcedo: tñ illud argumentū deficit i hoc q̄ vr̄ ꝓbare q̄ fruitio sit a gr̄a vt a cā totali: qđ ē falsum. vñ lz illa nāliter se bēat ad fruitiōem: nō tñ volūtas que est alia cā partialis. sed potiꝫ libere. Ipsa tñ voluntas in p̄ria sp̄ coopabitur fm̄ vltimū pōe sue actiue gr̄e fm̄ vltimū eius. ¶ Et si obj ciat ꝺ distinctionem positam ad istā tertiā. q. qz tūc aia xp̄i ex ista vnione posset frui absq̄ gr̄a: cuius oppositum dcm̄ ē di. scōa b⁹. ¶ Rn⁰ ꝛ dico q̄ deus posset imedia/te cāre fruitiōem in quacūq̄ aia: ꝛ illa formal̄r frueret sine gr̄a bituali: nō tñ posset aliq̄ aia actiue se habere ad fruitiōem fm̄ ordinē causarū iam positū: nisi ipsa bēret gr̄am vt cām scōam. non ergo ex vi vnionis posset cōpe tere anie xp̄i fruitio magis q̄ alteri anime: qz non ex vi vnionis competeret sibi elicitiue fm̄ ordinē p̄fixū cā/rum scōaꝝ: sed tñ si deus suppleret actiōem gratie que nata esset esse causa scōa respectu voluntatis in ꝓducē/do istum effectum: ꝛ ita posset supplere i alia volūtate. posset etiaz illa frui formaliter: licz deus imediate cau saret fruitionem in ea: sed hoc non esset ex vi vnionis: qz ita immediate posset causare fruitionez in alia. non ergo istud contradicit dictis alibi: neq̄ etiaz illa fruitio si tñ esset in voluntate vt in subiecto causata a deo im/mediate eēt laudabilis: qz nō eēt in ptāte volūtatis fru entis: qz non est in ptāte cāe scōe vti p̄ma: sed eꝰ: ꝛ ideo tā in via q̄ in patria ponitur aliqua forma creata vt vo luntas posset vti illa forma in operando ꝛ sit in potesta/te eius vt sic laudabiliter operetur.

Ad argumenta quarte. q. ¶ Ad p̄muz dico q̄ gratia requiritur ad meri tum: qz meritū formal̄r requirit vt actus libere ꝛ actie eliciat̄ a volūtate: ꝛ ita bēat eū i ptāte sua: ꝛ ita ēt gratia regrit̄ ad fruitiōem vt eliciēdā actiue a volūtate: sz ad habendū formal̄r a deo būc actū q̄ dr̄ meritū sine illuz q̄ dr̄ fruitio nō regrit̄ neč ario gr̄a: qz gr̄a nō ē rō recipiē di talem formā: sed ipamet volūtas. sed hoc de pō dico absoluta. ¶ Ad scōm dico q̄ ꝓcludit de fruitōe elicitie habenda nō formal̄r qz ad sūmū effectum cāndum fm̄ ordinē cāꝝ nūc p̄fixū regrit̄ vtrāq̄ causam ptialē eē summe pfectā: nō sic ad bꝫ vt passum recipiat sūmā for/mam que sine pfectiōe ꝓpri ipsius passi: vel sine aliq̄ cā scōa ptiali pōt i passum imediate cāri a deo.

¶ Hic queri opus ē cū aia xp̄i eēt sapiēs sapia gratuita: vtrum habuerit sapiam equalē deo sive omnium rerum sciētiam habuerit vl̄ ha/beat. i. vtruz omnia sciat que deus scit. Qui/busdam placet q̄ nec parem cuz deo habeat sciam: nec oia sciat que deus: qz in nullo crea tura eq̄tur creatori. Cū ꝙ aia illa creatura sit: in nullo equat̄ creatori: ergo nec ī sapia. Nō ꝙ bz equalem cū deo sapiam: nec scit oia que deus. Item si aia illa equalem bz cū deo sapi entiā: nō ergo deus in oi bono maiorē bz suf/ficientiā q̄ eius creatura. Inducūt ēt auc̄ta/tes ad idem ꝓbandū. Ait enim ꝓpheta ex p̄/sona hois assumpti. Mirabilis sc̄a est sciētia tua ex me ꝛ non potero ad eā. Qđ exponēs Cassiodorus ait. Veritas humāe ꝓditionis oñditur: quia assumptus hō diuine subē non pōt equari vel in scientia vel in alio. Aposto lus ēt ait. Nemo nouit que sunt dei nisi spūs dei qui solus scrutat̄ oia ēt ꝓfunda dei. His alijsq̄ pluribus rōnibus ꝛ auctoritatib⁹ nitūt̄ qui aiam xp̄i asserunt nec parem cū deo bēre sciaz: nec oia scire que deus scit. Quia si oia scit que deus: scit ergo creare mundum: scit etiam creare seipsam. ¶ Distin. XIIII.



Circa istā. i4. di. i qua magr̄ agit de pfectiōib⁹ assūptis cū hūana nā per ꝓpatiōem ac pfectiōem nāe di/uine querunt̄ quatuor. ¶ Primo vtꝝ possibile fuerit intellectum aie xp̄i pri/mo ꝛ imediate pfici visione v̄bi pfectis/sima possibili creature. Et arguitur q̄ nō. Aug. 83. q. 32. eāde rē nō posse aliū alio pl⁹ itelligere ñ ē dubitādū. rō sua ad bꝫ ē: qz q̄sq̄ aliq̄z rē al̄r q̄ illa res ē itelligit fallit̄: ꝛ ois q̄ fallit̄ illō i q̄ fallit̄ nō itelligit: q̄/q̄s q̄ rē al̄r q̄ ē itelligit nō eā itelligit: nō q̄ pt q̄cq̄ itelli/gi nisi quō ē: ꝛ ex bꝫ segt̄ ꝉclo illa ꝓpositā. q̄ nō pōt intel lectus aie xp̄i pfectius videre v̄bū q̄ quecunq̄ alia aia. ¶ Preterea si pfectissime posset videre v̄buz. q̄ posset videre verbū sub rōne infiniti: qz omni visibili nō sub rōne infiniti pōt aliq̄d perfectius videri: ꝺns ē falsū: qz obm specificat actum: ꝛ ita si visio creata eēt obi fm̄ rō nem infiniti: ꝛ fm̄ eandē rōnem obi ē ipsi⁹ visio increa/ta. q̄ iste due visiones essent eiusdem speciei. Silr tunc

Qō. I.

intellectus aie xpi ꝓhenderet vbum: qz videz ipsū ſm totam rōnem visibilitatis eius qō est incōueniens. ¶ Preterea ois visio regrit lumē ꝓportionale ꝑus naturaliter ipsa visione. g̃ sicut visio nālis regrit lumē naturale aliud a se z ꝑus ipa: ita visio supernālis regrit lumen supnāle aliud ab ipsa z ꝑus ea: z ita nō pōt visio supernaturalis esse ꝑma perfectio illius q̄ videt. ¶ Preterea actus pfectus nālis elicitur ab hitu qz non est ita pfectus precedens hitū sicut sequēs ſm phy. z⁹ etbi. g̃ z actus perfectissimus supernālis presupponit hitum supernālē: ꝺña ꝓbatur a simili. z ita nō pōt actus supernaturalis pfectissim⁹ eē ꝑma pfectio itellectus. ¶ Cōtra hoc ē magr̃ i lra. ¶ Item sūma fruitio ꝑsupponit sūmā visionem: sed ista aia xpi potuit frui sūma fruitione possibili creature: ex di. precēdēti. ergo ꝛc̄. Et q̄ imediate ꝓbatur: qz q̄libet pō passiua ē immediate pfectibilis illo actu respcū cuius imediate est i pō. igr̃ itell⁹ siue potentia itellectiua est imediate pfectibilis ipso itelligere: et ita nō necessario mediante alio.

¶ Quibus respondētes dicimus aiaz xpi per sapientiam gratis datā in ℣bo dei cui vnita ē: qō ēt perfecte itelligit: oia scire que deus scit sed nō oia posse que pōt deus: nec ita clare z pspicue oia capit vt deus: z iō nō equaī crea tori suo i scia. Et si oia sciat que z ipse: nec ē eius sapia equalis sapientie dei: qz si illa multo ē dignior digniusq̄ z pfectius oia capit q̄z illius aie sapia. ergo z in scia maiorem habet sufficientiam deus q̄z aia illa que dignior est oi creatura. Illud ℣o apostoli qō inducunt. Nemo nouit que dei sūt nisi spūs dei q solus scrutatur oia: ꝑ nobis facit. Addit enim additit apostolus: non autem spm̃ dei habemus: vt per spm̃ dei quez habebat ꝑfunda se scire ostenderet. Sed anima illa pre omnibus spiritū dei habuit cui spiritus nō est dat⁹ ad mēsuram: vt ait Joānes euāgelista. Bona ergo spiritussancti sine mensura habuit: ergo z sapientiam. Omnia ergo sciuit anima illa. Si enī quedā sciuit quedam non: non sine mēsura sciam habuit. Sed sine mensura scientiā habuit. Scit ergo oia. Fulgentius ēt i sermone quodam multa inducit quibus asserit animā illam rez oium sciam habere vtēs auctoritate apostoli dicentis. In quo sunt omnes thesauri sapientie z scientie absconditi. Qō etiam ratiōe potest ꝓbari sic. Nihil scit aliqs quod eius anima ignorat. Sed christus ſm omnium concessionem omnia scit: ergo aia eius omnia scit. Ad id vero qō dicunt si oia scit ergo scit creare mundum vel seipsā. Respondemus q̄ sciam hz mundū creandi: sed non potentiaz: z creandi aiaz: z scit quomodo deus seipm̃ creauit: habet ergo sciam sui create: sed non sui creande: quia non est creāda: sed creata. ¶ Questio II.

XIIII.

Secundo quero vtrum possibile fuerit itellectuz aie xpi videre oia i verbo que verbū videt: q̄ non: qz tūc posset videre infinita: ꝺñs ē falsum: qz ifinita nō ꝓtingit ꝓtransire z⁹ meta. ¶ Preterea illumiationes bonorū angeloz fiunt ordinate. sicut pz per ꝺyo. de angelica hierarchia sicut ergo superior angelus ꝑus illuminaī q̄z inferior: ita ꝑus illuminatur q̄z ista aia que est ifinita z pōt istaz illuminare sicut superior btūs inferiorē. g̃ ista pōt aliquid ō nouo videre i verbo sicut z angelus illuminans: qz illuminatus nō ꝑus videt i verbo q̄z illuminans. ¶ Cōfirmatur rō. qz ista aia q̄z tum ad illuminatiōem aliquē ordinē tz inter spūs illumiatos: nō āt illumiat angelos: qz nō habz vtutē actiuā respcū illoz: cuz sit iferioris nature. ergo illumiatur ab eis. g̃ ꝓpositum. ¶ Contra. magr̃ i littera cap. z. Oia videt que verbum videt.

In prima questiōe sunt duo articuli. ꝑm⁹ ē an possit perfici visione pfectissima vbi. scōs an prio z immediate absq̄ alia forma ꝑus pficiēte. ¶ Quantū ad ꝑmū articlm dico q̄ sic ꝓpter eandē rōnem ꝓpter quā di. ꝓcedēti. q. ꝑma di xi volūtatē eius posse habere summā charitatē z ita verisiℓe est esse de fcō. ¶ Qō ꝓfirmatur p illud Jsido. lib. ꝑmo de summo bono. c. z. trinitas sibi soli non ē z homini assūpto. quod nō pōt itelligi nisi de notitia in termio vel simplr vel possibili creature. ¶ Quantū ad z⁹ articulum pōt dici q̄ iquātū itell⁹ hz rōem receptiui respectu visionis non ē aliqua forma necessario ꝑus recepta ad hoc vt visio recipiatur i intellcū: qz per illam formā nō alr esset obm̃ presens q̄z posset eē sine ea. obo autem eodē modo pñte itellectui pōt itellectus eodē modo recipere visionez obi. ꝑma ꝓpō ꝓbatur: qz illa alia forma posita nō est obm̃ presens nisi absolute volūtarie se repñtet: qz illa forma nō pōt eē necessaria rō qua obm̃ sit presens vt visum: qz si vult videī: si non vult nō videī. Illa ēt non posita pōt obm̃ volūtarie se repzesentare itellectui. z hoc actu causando visionez in intellectu. ergo ꝛc̄. ¶ Preterea: si aliqua forma esset necessario in itellectu ꝓz ipsa visione dicatur. a. aut g̃. a. se haberet ad visionē in rōne cause efficientis: aut in rōe cāe mālis: vt ꝑpzium receptiuū: sicut superficies in suba se hz ad colorez: qz est ꝑpria rō susceptiua colozis. Si autem. a. ꝑmo modo se hēret. ergo sine. a. posset visio ineſſe intellectui. qcqd enī pōt deus per cām efficiētem mediā pōt etiam imediate. z hoc in quocūq̄z qō ē receptiuū illi⁹. scōo mō non pōt poni. a. necessarium in ꝓposito. tum qz tunc itellectus vt est aliqd aie eēt btūs in. a. qz receptiuum multarū formarū imediate quietatur qñ hz perfectissimaz formam cui⁹ est capax. h̄ est hō. quia intellectus ex se nō pōt alias recipere nisi p istam. z ita intellectus vt est aliquid aie quietaret naturalr ꝑus q̄z sibi ineſſet visio vbi: quod ē impossibile. z⁹ qz absolutuz: qō est rō recipiendi aliquā formā: si per se ē p se pōt recipere: sicut supficies per se exñs pōt per se recipere colorem. g̃ ipm. a. si ē absolutū z aliud a visione z rō recipiendi visionē. si p se eēt per se posset recipere visionē: z ita. a. per se existēs possz btificari visione. z per ꝺñs ēt mō immediate beatificaretur: z etiam sequitur q̄ intellectus nō btificaret modo nisi per accñs sicut suba q̄z tū ad pōm passiuam eius quietaret per accñs per colorē possibilē ineē superficiei ¶ Qz si dicaī totū. s. intellectuz informatū. a. per se beatificari visione. ¶ Cōtra. vnus actus p se est vna pō p se z vnū per se receptiuū. ergo istius visionis que ē vnus actus per se nō ē totum p accñs per se pō alterum. g̃ precise est ꝓpria rō z immediata recipiendi: et ita sequitur

ppo^m vt due ꝑme rones ꝛcludũt. ¶ Itaq; põt dici q; intellectus aie xp̃i ꝑt passiue recipe visiõnẽ vbi prio ⁊ immediate ⁊ ℔ ita q; nõ pficiat ꝑus aliq̃ lumine tanq̃ forma absoluta alia a visiõe. tũ qz ipsa visio ẽ lumẽ pfectũ: tũ qz i intellectiõe nãli lumẽ ꝓcedẽs visionez regrit̃ pp iperfectiõez obiecti qõ vl'ñ ẽ de se actu itelligibile sed ꝑ intellectum agentem qui est lumen fit actu intelligibile quod est potentia itelligibile. vel si actu ẽ itelligibile nõ ẽ ꝑ se sufficiẽs ad mouẽdũ itellectũ ad actũ z^m. neutruz istoz ẽ in ꝓposito qz eẽntia diuina ẽ lux sũme ex se ⁊ de se intelligibilis ⁊ de se pfectissime motiua itellect^a. ḡ nulluz lumẽ regrit̃ coopatiuũ sibi. q̃to. n. obiñ magis hz de se rõnẽ ⁊ pfectionez lumis qõ posset coopari sibi: tãto min^o coexigit ipsuz. ḡ obiñ oino pfecte hñs in se lumẽ natũ coopari obõ oio nõ coexigit lumẽ. Sil'r ad recipiẽdũ ipam visionẽ nõ regrit̃ habit^a aligs ꝑoz ipsa visione. qz hitus nõ disponit potẽtiã ad recipiẽdũ actũ. imo act^o est nat^o ꝑus recipi q̃ hitus: tñ hitus acq̃sit^o in nobis hz hãc pfectionẽ: qz ẽ imanẽs in aia trãseũte actu: vt sic intellect^o: q nõ põt hẽre pfectã notitiã pluriũ obiectoũ sil'; qz nõ i actu: hẽat saltẽ notitiã eoz ꝑmanẽtẽ sicut ꝑt: ⁊ ita in hitu. sz si aligs act^o esset ex nã sua ita ꝑmanens i actu sic ponit̃ hit^o respectu illi^o: nõ oporteret ponẽ hitũ: qz act^o talis hẽret pfectionẽ act^o ꝑmi ⁊ scõi. sed visio beata ex nã sua ẽ forma ita ꝑmanẽs in intellectu sic hit^o ponit̃ ꝑoz. vterq;. n. ꝑmanet semp ex pñtia ꝑpetua obiecti beatifici: ⁊ neuter posset aliter permanere. ¶ Et si obyciat̃ ℈ istud. qz tũc posset intellect^o ex puris nãlibus videre vbũ. qz sine lumine gl'ie ⁊ sine hitu ꝓcedẽte visionem. ¶ R^o ⁊ dico q; ℈ vl' aliquo mõ seq ponẽdo lumen vel hitũ ꝓcedẽtẽ visionẽ ita q; sit neccia vel sufficiens rõ respectu visiõis. si. n. cecus miracl'ose illũinat̃: tñ illũinatus nãliter vider: qz hz formã creataz q̃ nãliter põt vti ad opationẽ illam. Ita si deꝰ intellectui supnãliter aliquis hitus quo dato tãq̃ ꝑ formã sufficiẽtẽ intellectus põt videre deũ: ⁊ cũ ipse hitus sit aligd creatũ ⁊ nãliter pficiẽs itellectũ: sequeret̃ q; ꝑ aliq̃ formã creatã possibile eẽt nãl'r videre deũ sed nõ seqtur negãdo talez dispositionẽ vel lumẽ ꝓcedẽs: siue dicat̃ lumẽ siue habit^o nõ curo: qz in quocũq; instãti ꝑoz nãl'r ipa visiõe nulla ẽ cã nãl'r ꝑoz ipsa visione. vsq;. n. ad illud instãs nãe q̃ intellect^o videt nõ hz intellectus. vnde posset in istam visionẽ. sed tñ ꝓcedit nãliter ipe itellect^o in se ⁊ obiñ qõ põt elicere ipaz visionẽ. qz nõ ẽ motiuũ nãl'r ꝓportionatũ huic passo nec natũ nãl'r mouere ipum. ¶ Tunc ad formaz argumẽti dico q; nõ seq̃t̃ nisi q; itellect^a aie xp̃i posset nãl'r in visionẽ: sed nõ seq̃t̃ q; visio posset sibi inesse ex naturalibus suis: vel q; possit sibi inesse ex aliq̃ causa naturali: quia nõ potest sibi ineẽ nisi a ℣bo immediate cãnte istã visionẽ: qz qñ cãt illã imediate ⁊ supnãl'r cãt. ¶ Si aũt q̃rat̃ vtz sine tali hitu vl'lũine qõ dicatur. a. possit intellect^o creat^o nõ tm̃ passiue se hẽre ad talẽ visionem: sed etiam actiue ad eliciendum tantã visionem ⁊ ℔ eque pfectam sicut cũ. a. ¶ Dic supponẽdo vnum q; intellect^o possit se hẽre actiue respectu visiõis vbi: sicut ⁊ actiue se hz respectu intellectiõis nãlis: inq̃tũ. s. eadez põ beatificat̃ q̃ ẽ ꝑn^m intellectiõis nãlis. ⁊ ita inq̃tũ habẽs eandẽ rõnẽ opandi circa vtrũq; obiñ: tũc põt dici sicut ad. 4. q. distictiõis ꝓcedẽtis dictũ ẽ. sed q̃tũ ad receptionẽ de q̃ ẽ qõ mõ ꝓposita nõ vr̃ simpl'r neciũ ꝛcedeꝛ a. ꝑus pficere intellectũ q̃ visionẽ. sz si itellect^o põt recipere duas pfectiões ordinatas. s. a. vt actũ primũ ⁊ visionẽ vt actũ z^m. ꝛgruũ ẽ vt illis pfectiõib^o ordiate pficiatur. sed vtraq; absolute posset inesse sine alia.

T.3. **Ad primum** argu^m dico q; dictũ Aug. ꝑt exp̃i ꝑ illud. z. phy. abstrahẽtiũ non est mẽdaciũ: abstrahẽs. n. nõ intelligit rẽ aliter q̃ ẽ. lz itelligat rẽ aliter eẽ q̃ ẽ: ita q; alietas in abstractiõe determinat suã itellectionẽ siue dicit modũ itelligẽdi: nõ autez determinat obiñ nec dicit modũ obiecti: ita i ꝓposito ꝑma ꝓpõ Augu. q intelligit rẽ aliter q̃ ẽ fallit̃: nõ ẽ vera put ly aliter determiat nõ obiñ sed ipm eẽ iplicitum: qz tũc eẽt sensus q; q̃ itelligit rẽ aliter eẽ q̃ est: qõ facit abstrahẽs: fallit̃. sed put ly aliter determiat obiñ sic ẽ ℣a ⁊ segtur ℈ q; idẽ obiñ ℔m oio eandẽ rõnẽ vn^o nõ intelligit plus q̃ ali^o. ita q; ly plus determinet obiñ. ⁊ ℔ sufficit ad ꝓpositũ suũ. ex ℔ enĩ segtur q; itelligẽtie nõ ꝓcedũt in infinitũ. sz q; sit aliq̃ intelli^a supma. qz si obiñ ex ꝑte sui ifinitũ nõ põt aliter ⁊ aliter itelligi ⁊ ipi intelligibili ℔m itelligibilitatẽ suã põt aliq̃ itelligẽtia adeq̃ri: pari rõne ꝑmo intelligibili potest aliqua intelligentia adequari igitur est aliqua intelligentia suprema. ¶ Ad secũdum lz aliqui negẽt obiñ sub rõne ifiniti videri ab aliq̃ itellectu creato ⁊ ℔ absolute lz concedant infinitatẽ videri nõ formaliter sz tãtũ ꝛcomitãter. ego tñ ꝛcedo sic̃ tactũ fuit. i. di. ꝑmi. q; nihil nisi sub rõne ifiniti formal'r ꝑt getare intellectuz ita q; si nõ inq̃tũ infinitũ formal'r apꝛehẽderet̃. sz ifinitas tm̃ ꝛcomitaret̃ non plus getaret potẽtiã apꝑhẽsiuã q̃ aliõ itelligibile. accidit. n. sibi infinitas vt cõparat̃ ad potẽtiã illã sicut nõ plus getaret visũ triãgulus vt alb^o q̃ vt niger. si triãgulus solũ inq̃tũ triangulus cõperet̃ ad potẽtiã illã ⁊ nõ apꝑhẽdat̃ illõ cõcomitãs. Sil'r eẽntia nõ getat nisi vt ẽ eẽntia visa exñs in trib^o suppositis. ℔ aũt nõ ꝛcenit sibi nisi ratõe ifinitatis: ḡ ⁊c. ¶ Et tũc ad illas duas ꝓbatiões in ℈riũ. Ad ꝑmaz dico q; ⁊ si obiñ distinctũ spẽ ꝛcludat distinctionez act^o spẽ: nõ gdez formaliter: qz obiñ nõ ẽ forma alicui^o act^o: sed cãliter: qz cã eẽntialiter ꝑoz necio regsita inq̃tuz distincta cõcludit distinctionẽ in cãto: ñ tñ vnitas obiecti specifica ꝛcludit vnitatẽ act^o specifice qz idẽ obiñ ẽ obiñ ois itellect^o beati ⁊ ẽt ois volũtatis beate: nec tñ volitio ẽ eiusdẽ spẽi cũ intellectiõe. pñt. n. isti actus formal'r distingui: lz nõ hẽant obiecta formaliter distincta. ⁊ pñt ẽt distingui cãliter aliũde q̃ ab obiectis qz ab ipsis potentys tanq̃ a cãis suis essentialib^o. ⁊ ita dato q; ab obiecto indistincto ℔m spẽm hẽrẽt indistictionẽ: tñ ab alia cã partiali distinguerent̃ spẽ. nec ꝓbs. z. de aĩa. dic̃ q; act^o hñt vnitatẽ ab vnitate obiecti. sz distictionẽ: ⁊ ℔ nisi eẽt aliq̃ obiñ ita adequatũ actui q; non excederet nec posset excedi. sic nõ ẽ in ꝓposito. ¶ Exẽplũ hui^o ẽ i motu ⁊ termino qz distictio termi mot^o ꝛcludit distictiõez i motu ꝑt mot^o ẽ forma fluẽs si illa forma sit ciusdẽ rõnis cuz forma terminãte motũ: sz idẽ nõ opz vnitatẽ termi motus ꝛcludere vnitatẽ mot^o. qz vbi oino põt acqri diuersis motib^o ℔m spẽm: vt motu circulari ⁊ motu recto qui sũt incõpabiles ℔m phylo. 7. phy. ¶ Ad z^am ꝓbationez dico q; Augu. de ci. li. iz. c. 18. dic̃ q; qcqd scia cõphendit sciẽtis cognitiõe finit̃: qõ nõ ẽ itelligẽdũ q; absolute finiat̃. qz tũc de^o nõ ꝛprehẽderet se: sz finit̃ cognoscẽti: qa respectu ei^o se hz ac si eẽt finitũ. vr̃. n. solus ille intellect^o ꝛphẽdeꝛ aliqõ itelligibile cui^o tãta ẽ pfectio i itellectu alitate q̃ta ẽ pfectio vel itelligibilitas itelligibilis. ⁊ iõ ibi ẽ cõmẽsuratio ⁊ adeq̃tio. ⁊ ꝓp ℔ neutz ẽ respectu alterius excedẽs: ⁊ ita vtrũq; q. finitũ est alteri. qz simpl'r adeq̃tũ sic̃ ꝓpter eq̃litatẽ psonaz diuinaruz posset dici vna ꝑsona finita alteri qz nõ excedens eã. ⁊ tñ simpl'r ñ ẽ finita. qz ergo null^o itellect^o creat^o põt hẽre tãtã itellectualitatẽ neq; in actu ꝑmo neq; i actu z^o q̃ta ẽ intelligibilitas dei vt obiecti imo i ifinitũ excedit. iõ null^o tal' itellect^o creat^o ⁊ si videat quodcũq; visibile ex ꝑte dei põt ipm cõphẽdere qz nõ ẽ cõmẽsuratio hicinde. ¶ Ad z^m dico q; lumẽ regrit̃ sz nõ aliõ lumẽ ab ipo obiecto qñ

Egid. de roma. Henric^o quoli. z. .q.i.

T.c.35. 37.⁊. 4z

T.c.zi.⁊ sequẽtib^o

obiñ supplet sufficiēter vicē lūinis.q.n.in electiōe nāli lumē sit aliō ab obiecto ℔ ē ex īperfectiōe obiecti.vñ in talib⁹ sil'ibus ex pluralitate in īperfectis nō tenet sil'itudo ad ꝯcludēdū in pfectis.qz q̄ sunt dispersa ī inferioribus qñq; sunt vnita ī superioribus ⁊ maxie in supmo. ¶ Ad 4^m pōt rñderi p idē qz sil'itudo non tenet de actu nāli ⁊ supnāli. ¶ Pōt tñ aliter dici .vz.q; act⁹ pfectissimus cognitiōis pōt elici a pō sine hitu p̄cedēte.pōt.n. intellect⁹ pfectissime cognoscere q̄ditates ⁊ terminos añ oēm actū intellect⁹ ꝯplexū ⁊ eos ꝯponere adinuicē ⁊ ex rōnib⁹ eoz ꝯcludere vitaté ꝯplexiōis p̄ncipy.qz ℔z ꝑz. p posterioz.p̄ncipia cognoscim⁹ inq̄tū termios cognoscim⁹.g̃ pfectissime assentiť p̄rincipio ex termis ei⁹ ante oēm hituz genitū:lz talem assensuz sequať habit⁹ ille ⁊ hitus ē aliquo mō nečius ad pfectionē nāe nře.qz in nobis nō posset manere notitia p̄ncipy aliq̄ mō cessante illo actu nisi maneret ille hit⁹ p̄ncipy.⁊ ita post itellectionē p̄ncipy eēt aliqs adeo ī pō eēntiali ad intellectiōez sič p̄rius. Sil'r pōt dici de scia p̄nis q̄ est ex p̄ncipys itellectis ⁊ p̄ne illata ex eis p sylogismū pfectū q ex se ē euidēs.p illā diffinitionē syllogismi pfecti p̄rio p̄rioz.qui.s. nullius eget vt appareat necessitas eius hoc ē vt sit euidenter necessarius ex notitia p̄rincipiozum.⁊ euidentia illationis necessario assentitur conclusioni:ita q; p̄muz circa ipsaz p̄nem ē ipsuz scire.⁊ ex ℔ segtur scientia que est habitus p̄nis.⁊ ita ñ p̄supp̄oiť actui pfecto ꝛz segtur.

T.c.6.

T.c.i.

Tdo.p. pte sūme .q.iz.ar. 3.⁊.3. p. te eiusdez .q.io. ar ticu.2.

Ad secundam q̄stionē dicit q; nō potuit videre oia q̄ videt vbū qz q̄to cā pfectius videť tāto plures effect⁹ pñt videri i ea ⁊ ecōuerso.sič patet de p̄ncipio ⁊ ꝯclone.qz q̄to p̄ncipiuz pfecti⁹ videť tāto plures ꝯclones videnť in eo.g̃ potēs videre oēs effect⁹ in cā p̄ria pōt ꝯbendere ipam.null⁹ intellectus creat⁹ pōt z^m.g̃ nec p̄mū. ¶ Distinguiť ergo de scia dei.qz q̄dā ē simplicis notitie q̄ ē respectu possibilium ⁊ actualiū.⁊ q̄dā ē scia visiōis que ē tñ respectu habētiuz exñtiā in aliq̄ pte tpis.oia cognita scia visiōis ponit aia x̄pi cognoscere in vbo.nō aūt oia cognita scia simplicis notitie. ¶ Contra rōnē huius pōnis arguiť sic.si ipsi.a. ꝯueniāt.b.⁊.c.ordinate ita.q;.b.sit tota rō respectu.c. si itelligēs.b.nō cōp̄hēdit.a.multo magis itelligēs.c.nō cōp̄hēdit.a.ex^m de subiecto diffinitiōe ⁊ passiōe.si itelligens diffinitionē nō cōp̄hēdit subiectū neq; itelligēs passionē ꝯp̄hēdit illō.vel p medio accipiať passio p̄or. ⁊ p ꝛ^o passio remotioz q̄ ineſt p rōnē passiōis p̄oris.p; ibi ꝑp̄ō.lz respectu dei eē infinitū itēsiue ⁊ eē in quo īfinita possibilia relucēt se hñt ordinate ita q; qz ē infinit⁹ itēsiue iō infinita possibilia relucēt in eo ⁊ ita in īfinita possibilia pōt lz nō ecōuerso.lz cognoscēs ipum sub rōne infinitatis intēsiue nō pp ℔ cōp̄hēdit ipum ex dictis in .q.p̄cedēti.g̃ multomagis cognoscēs īfinita possibilia q̄ relucēt in eo siue ei⁹ infinitos effect⁹ nō cōp̄hēdit euz. ¶ Preterea cognoscēs vnū effectū in vbo nō cōp̄hēdit illū nec vbū vt ē cā illi⁹:g̃ quotcūq; effect⁹ cognoscat nl'lum eoz cōp̄hēdet nec vbū vt ē cā alicuius eoruz.igiť multomagis nec simpl'r cōp̄hēdet cām si oēs effect⁹ ei⁹ cognoscat. ¶ Preterea illud exēplū de ꝯclone ⁊ p̄ncipio accipit falsuz.cā.n.inq̄tū cā nullā pfectionē accipit a cāto qz nāl'r est p̄rior eo.g̃ cognitio p̄ncipy vt est cā cognitiōis ꝯclonis nll'o mō pficiť p cognitionē ꝯclonis. ¶ Cōfirmať ratio.accipiať aliqō p̄ncipiū vt notum in aliquo gradu.⁊ q̄ro vtrū per ipuz p̄t aliq̄ ꝯclo cognosci ita q; maneat cognitio p̄ncipy in itellectu p̄cise ñ aucta aut nō.si sic.hī ꝑpositū.qz cognoscēs ꝯclonē ex p̄ncipio nō pfecti⁹ cognoscit p̄ncipiū:⁊ sicut de vna ꝯclone ita ō ḡbuscūq; inclusis in ipso p̄n⁹. Si nō.g̃.istō p̄ncipiū vt i ℔ gradu cognitū nō ē p̄ncipiū:qz respectu nullius ꝯclonis qō ē falsuz. ¶ Istō ēt ꝯfirmať p ꝑz.p̄rio posteriozum: vbi vult q; opz cognoscere de subiecto qd ē.⁊ rō ē:qz in rōne ⁊ q̄ditate subiecti virtualiter includiť tota ratio scie nec p ipsaz demōstratiōez acgriť aliquo mō de subiecto qd ē.imo totaliter p̄supponiť.lz tantū p demonstrationē acgriť cognitio passionū inherētium sibi:⁊ ita erit de ꝯclone respectu p̄ncipy q; cognitio p̄ncipy totaliter p̄supponiť demōstrationi:⁊ in nullo pfectioz acgritur p demōstrationē. ¶ Ad arg^m g̃ pōt dici q; in ipso est fallacia p̄ntis.lz.n.pfectius cognoscēs cām possit plura cognoscere qñ ē cā pfectius repz̄esentās cāta: nō tñ ecōuerso.qz pōt stare cognitio p̄ncipy in se non aucta.p̄nib⁹ plurib⁹ ex ipso elicitis:⁊ ita de cā ⁊ effectib⁹ pluribus cognitis. ¶ Cōtra distinctionē illā q̄ soluiť q̄stio ō duplici scia visiōis ⁊ simplicis notitie.arguo.qz ītellect⁹ aie x̄pi posset cognoscere in verbo aliqō possibile.ergo nō p̄cise pōiť ei termius in cognitiōe eoz q̄ deus nouit scia visionis.assumptū ꝑbať:qz ēt verisile ē alias aias visuras in verbo ipum posse creare aliqd qō nō creat ēt distincte: ⁊ ita multomagis hec aia poterit videre aliqō possibile ī verbo. ¶ Preterea possibile ē vt videat in vbo aliqō possibile ⁊ q̄ ratione vnum ⁊ aliud.ergo ad vitandū infinitatem oportet alium terminum p̄refigere q̄ꝫ includendo actualia ⁊ excludendo possibilia.

Aliter respondetur ad q̄stionem distinguēdo q; intellectus aie x̄pi potuit in vbo videť oia habituaľr:nō aut̄ actualiter. ¶ Secūdū mēbrū ꝑbať.qz vtus infinita non pōt ī plura q̄ꝫ in infinita oba.si ergo virt⁹ finita posset in infinita:vtus finita equareť vtuti infinite:qō ē icōueniēs.g̃ ꝛc. ¶ Preterea vtus finita distincti⁹ videt duo q̄ꝫ tria ⁊ tria q̄ꝫ q̄ttuoz.⁊ sic ascēdēdo min⁹ distincte videt mille q̄ꝫ centum.g̃ in infinitū plura in infinitū idistinctius videt q̄ꝫ pauciora.sed in infinitū idistinctius aliquo gradu finito videť est nō videre.g̃ ꝛc. ¶ Preterea infinitas extēsiua p̄supponit infinitatē itensiuaz p̄m Auerro.de substātia orbis. sed aia x̄pi nō potuit bēre infinitatem itēsiuā cū sit creatura ⁊ quoddā finitū.g̃ nec extensiuā ad finita obiecta. ¶ Cōtra istud ⁊ p̄rio ꝺ p̄mā ptē positionis de habitu:si itelligať q; vn⁹ hitus sit rō intelligēdi infinita obiecta ℔ vī ipossibile:⁊ ℔ sub suis ꝑp̄ys rōnibus:qz tūc sequereť talē hitum eē itēsiue infinitū.sicut ꝑbatū ē li°.z°.di. .3.de illo hitu quē aliq ponūt in angelis repsentatiuum quātū ē de se infinitoz obiectoz. ¶ Oz si dicas super istū hitum tantū fūdari infinitos respect⁹ ad infinita obiecta ⁊ ℔ posset fieri sine infinitate fundamēti. ¶ Cōtra hoc arguiť.qz tunc p̄m hoc z^m mēbrū ꝺiceret p̄rio:p ℔ eniz pōiť fundare infinitos respect⁹ vt nō sequať aliq̄ infinitas fūdamēti in se.g̃ a sil'i nō ē icōueniēs q; aliquis act⁹ sit infinitoz actualiter p infinitos respect⁹ ad infinita.⁊ tamē q; actus nō sit in se infinitus. ¶ Illud ēt de respectibus nō cōcludit quia aliqui respectus p̄ñt fundari super idem:⁊ aliqui nō.si enim essent infinite albedines super istā nām albedinis fundarenť infinite sil'itudines:quia vnitas ipsa nāe q̄ est p̄rima rō fundādi sil'itudinem q̄ꝫtū ē de se posset eē in infinitis.sed relationes alicui⁹ posterioris eēntialiter:nō possunt esse infinite ad aliqō p̄us eēntialiter maxie qñ illa p̄ositas ē pfectionis puta efficiētie vel finalitatis.qz q̄to aliqd simul pōt eē talis cā pluriū tanto est perfecti⁹:⁊ ita si pōt esse simul infinitoz pōt simul esse infinitū.tales aūt sunt respectus hitus ad obiectū vt p̄rio cognituz.qz obiñ est rō quare hitus ℔z p̄mo esse. ¶ Preterea q; z^m mēbrū ꝺicat p̄mo ꝑbo qz oīs hitus vnus ī vno itellectu pōt hī actuz adequatū:vel actus adequatos illi habitui vl' itellectui in quo est.quia oīs cā totalis finita pōt intelligi habere

effectū adequatū vel effectus adeq̃tos. Iste effect⁹ vn⁹ adeq̃tus si ponat erit vn⁹ oium obiectoꝝ. vel effectus plures si ponāt qz hitus ponit ee oium in actu prio: ꝛ ita act⁹ scōus erit et oium. vel ergo iste habit⁹ est infinitus: qō e ꝓpositū ex vna pte. vel act⁹ vnus q esset ifinitoruz vel plures q eent respectu infinitoꝝ obiectoꝝ non esset ifinitus vl ifiniti: qō e ꝓpositū ex alia pte. nō. n. ex tota li cā finita pōt ꝓcedere effect⁹ adeq̃t⁹ infinitus: vel effectus adequati infiniti.

Tertio modo pōt dici q aīa xp̄i actualiter videt oia in vbo q̃ videt vbuz. qō declarat. qz gcūq; itellect⁹ e receptiu⁹ notitie cuiuscūq; obiecti: qz e toti⁹ entis. ꝛ p ons ad quodcūq; itelligibile hz desideriū nāle. ꝛ si quodcūq; cognosceret i hoc pficeret nāl̄r: ꝛ sic dico de notitia illa ita de visione in vbo. qz illa e pfectissima notitia possibilis hēri de obiecto. quilibet q̃ itellect⁹ e receptiu⁹ cuiuslibet visiōis in vbo. ꝛ B loquēdo diuisim. q̃ ꝛ cōiūctim qlibet itellect⁹ e receptiuus simul visionū in vbo respectu oium obiectoꝝ. probatio ons. cuicūq; potest quodlibet inesse si ei pñt simul duo ineē qz nō opponūt. ꝛ infinita talia simul pñt eidez ineē: qz nulla est rō ipossibilitatis vel incōpossibilitatis. quodcūq; n. illoꝝ pōt p se ineē: ꝛ quodcūq; cū quocūq; pōt simul ineē: qz nō opponūt. ꝛ quotcūq; simul pñt in eē: qz ex pluralitate iherētium nō segtur noua ipossibilitas. ꝛ sic segt ꝓpositū. sic. n. visio i vbo respectu cuiuscq; obiecti pōt ineē aīe xp̄i: ita ꝛ visiones duoꝝ obiectoꝝ sil: qz nō repugnāt: aliter nō posset se videre beatā ꝛ aliq̃d aliud i vbo. ꝛ ita cū semp videat se beatā i vbo: nūq; posset aliq̃d aliō videre i vbo. nec q̃cūq; multitudo pōit nouā ipossibilitatē. patet. nec nouā oppositōez: qz si eet oppositio illa eet alicui⁹ ad aliq̄. ¶ Nec ista ifinitas e icōpossibilis itellectui creato. pbo. qz receptiuū ez proprią rōnē receptiui nō est in se pfecti⁹ si sit in actu ez suas potētias q̃ si sit i pō respectu act⁹: qō apparet: qz ipsi act⁹ sunt ex ratōez receptiui. ꝛ patet i exēplo de mā ꝛ forma. q̃ itellect⁹ nō ꝛcludit ee pfectior si e in actu ꝼm oēs suas potētias passiuas q̃ qñ e in pō ad illos act⁹. Sz intellect⁹ e simul i pō ad ifinitas visiōes. patet. n. q e in pō ad quēcūq; actum ex nā sua ꝛ simul i pō ad oēs. q̃ si eet i actu ꝼm oēs istos act⁹ nō segret tunc maior infinitas q̃ mō. ¶ Qz si dicas q nō e capax oium simul. falsuz e: qz simul e in pō ad oēs. ergo simul pōt bre oēs in actu: cum nō sit oppositio illoꝝ actuū: nec regrā i receptiuo aliq̃d sibi repugnās. ¶ Preterea sic dicet in seq̃nti q̃stione si aīa christi nouit oia singularia in ꝓprio gne B e per spēs ꝓpas ꝛ ita infinitas. qz singularia pñt ee ifinita. nō plus aūt repugnat itellectui infinitas visionum q̃ spēz itelligibiliū. qz ꝛ si visiōes sint aliquo mō pfectiores spēb⁹. nō tn regrūt aliā rōnez receptiui. ¶ Cōfirmat ista positio q et hoc sit de facto. p illud Aug. xv. de tri. c. xv. fortassis nō erūt ibi cogitatiōes volubiles. qō lz sit dubiuz de beatis. vl tn ꝓbabile de ista aīa tanq̃ beatissima q i ea nō erūt tales cogitatiōes. q̃ quecūq; nouit bitualiter pt noscere actualiter. ¶ Hoc cōfirmat p Damas. lxvy. c. dicēte q ista aīa habuit pscietiā futuroꝝ. ¶ Nec aūt scia nō vl bitualis qz futura ꝛtingētia non sunt nata cognosci siue i se: siue i vbo nisi ituitiue. ¶ Preterea act⁹ scōus e pfectior actu prio. ꝛ ita eet pfectior si cognosceret se oia videre q̃ si bitualr cognosceret. q̃ opz oñdere ipossibilitatē hui⁹ ad B q pfectio ista ōsit isti aīe. si ergo rōnes adducte ad B ꝓbandū sunt solubiles. vl q oppositū tanq̃ ꝓbabilius sit tenendū. ¶ Preterea act⁹ glorie non videtur interruptus ꝛ ideo non quandoq; circa

Potest dici vnum: ꝛ q̃q; circa aliud. q ꝛcio ista posset poni duob⁹ modis. vno modo q anima xp̄i haberet vnam visionez respectu vbi vt ꝓmi obiecti: ꝛ oium oboꝝ relucētiū i vbo vt scōrioꝝ obiectoꝝ. ad q̃ obiecta scōaria hēret respectus distinctos. nec seq̃ret infinitus actus fundātis respect⁹ hō. qz obm non habet esse in actu. Alio⁹ posz poni q respectu cuiuscūq; obiecti e ꝓpria visio. ita q eent simul ifinite visiōes recepte i actu a vbo cānte: ꝛ ꝼm istā viā zam opz ponere aliq̃ ifinita. qō vl ꝺicere multis auctoritatib⁹ pbozū ꝛ sāctoꝝ. ¶ Si ꝓmus mod⁹ ponit: nō ꝓp hoc segt visionē illā e formalr infinitā: sic est visio diuina. ipsa. n. nō eēt cōprehēsiua primi obi nec necio ex pfectiōe sua eēt oboꝝ scōarioꝝ. sed posset ee idez actus dato q eēt tm primi obi: sed visio diuina ex pfectiōe sua est necio sui ꝛ alioꝝ. ¶ Sz dato q posset recipe vnā visionē respectu ifinitoꝝ vel ifinitas visiones. dubiū e an respectu illi⁹ vni⁹ vel illoꝝ pluriū si sint: possit hre iste intellect⁹ creat⁹ rōnem elicitiui. vl q sic. qz intellect⁹ elicit itellectionē vt e pzioz nāliter itellectiōe. sed per hoc q aliq̃ itellectio e elicita nihil pfectiōis auferet sibi ptinētis ad ipm vt e pzioz nāliter itellectiōe. igit nec p vnam itellectionē elicitā auferet sibi potentia eliciendi aliam. ¶ Cōfirmat. qz quācūq; ista ifinita posset elicere: si tūc aliā nō eliceret: sed lz tūc aliā eliciat eq̃ pfect⁹ manz in se inq̃tū e alterius elicitiuus. ergo pōt aliam elicere. ¶ Oppositū vl qz quecūq; vtus actiua finita pōt hēre aliquē effectū adeq̃tuz intēsiue ꝛ extēsiue plures ita q plures illis nō pōt simul cāre. igit null⁹ intellect⁹ creat⁹ pt elicere visiōes ifinitas. ¶ Et tūc ad ꝓmā rōnē ꝺ pōzitate elicitiui ad effectū eēt ꝺicēduz. q aliqō pri⁹ pt hēre aliq̃ posteriora vltra q̃ nō pōt sil. ꝛ ita lz nihil sibi tollat in se vt e prius per hoc q cāt vnum posterius: nō tamen potest simul quodcūq; causare.

Sed ista via tertia nō placet neq; q ifinita videat elicitiue neq; simul recipiendo visiōes. s. infinitas infinitoꝝ vel vnā visionē ifinitorum. pōt ꝺici q videt oia bitualiter: nō tn actualiter exponēdo ꝺi. B modo. q p aliquē actū videt vbū: ꝛ p illuz actū oia relucētia in verbo sunt sibi pñtia actu ꝓmo. ꝛ p B bitualiter sibi nota: qz gñaliter loquēdo illud ꝺr habitualiter notuz: cuius est actus ꝓm⁹ sufficiēter ostēsiuus: nō e ergo aliqs vn⁹ habit⁹ in aīa illa q vnica sua ratione ostēdat ifinita. sz act⁹ quo videt vbū prio est act⁹ ꝓmus pñs quo sibi relucēt oia q̃ lucēt in vbo. ꝛ hoc qz verbum e sibi manifestatiuū vt speculū volūtariū repr̄itans oia. ¶ zm. s. q nō actualiter declarat qz exp̄imur q attētio circa plura obiecta e min⁹ pfecta. ꝛ iō vl q ipossibile sit potētiaz finitā pfecta attētōe videre ifinita sil. ¶ Preterea si actualiter videret ifinita: pfectio illi⁹ aīe in infinitum excederet pfectionē alteri⁹ aīe: qō vl icōueniens. ꝛ p B adduci pōt illud Auicē. vi. nā. par. 4. c. z. q in sapia creatoris nō est occultatio nisi ez receptacula: quia lz vbum vt volūtarie ostēdēs omnia sit pñs voluntarie illi aīe. ipsa tn non potest simul oia recipere. sed quodlibet sigillatim: ꝛ ita potest videre quodcūq; de numero infinitoꝝ: ad qō se cōuertit. ¶ Et si obyciat q ita potest glibet beatus videre quodlibet in vbo nō simul. ¶ Dico q vbum cuilibet alt beato e speculum repr̄esentans determinata vltra que nō pt velle ordiate videre alia: sz huic e speculū repr̄esentās oia: ꝛ ideo ipa pōt ordiate velle videre oia quotcūq; ifinitoruz ad que est in pō ꝓpiqua ad vidēdum sic si essēt sibi pñtia per proprīū habitū vel per aliquem actum primuz cognitiuū qui posset ꝺici habitus.

Ad argumenta ꝑncipalia. ¶ Ad primū patz quomō posset nosce infinita. ¶ Ad secūdum ꝛ si ille illuminatiōes sint ordinate nō

tñ fm ordinē nature ꝛ sed grārum ꝛ ideo p̄mo huic aīe ꝛ ab hac illūinanr̄ angeli. ¶ Ad cōfirmationē huius rationis dico q aīa q̄tum ad illam actionem q̄ creatura dr̄ illuminare creaturā pōt illuminare angelū sicut ecō uerso. qz in pria aīe beatoꝝ babebūt eūdem moduz loquēdi quē āgeli. ꝛ iō si alicui aīe reueler̄ pr⁹ aliq̄ vitas i vbo q̄ ā gelo poterit illuminare angelū de illa veritate sicut angelus posset illuminare aīam si prius eēt reuelata āgelo. ¶ Ad illud de cā ꝛ effectib⁹: ꝛ ꝓportiōe cāe ad effectus: ꝛ prīcipy ad ꝯclones pz ex iprobatiōe illi⁹ opi.

Ad illa pro scđa opi. q nō possit videre infinita. ¶ Ad p̄mū cuz dr̄ q vtus infinita nō plus posset q̄ videre ifinita. lz sit verū extēsiue nō tamē est ver̄ itensiue. posset. n. pfecti⁹ videre illa q̄ aliq̄ vtus finita: qz actus ei⁹ esset intēsioz fz pfectionē ꝛ vtutē maiorē. ¶ Ad aliō cū dr̄ q in ifinitum indistincti⁹ videret infinita. pōt dici q videre indistinctius respectu pluriū nō necio ē ex pte intellect⁹ vt receptiuus: sed solū vt elicitiuus. posset. n. recipe visiones eq̄ distictas pluriū sicut pauco ꝝ. ꝛ ita si rō valeret ꝯcluderet solū q intellect⁹ nō possit eē elicitiu⁹ respectu infinitaꝝ visionū. sed pōt dici q nec hoc ꝯcludit. qz ꝛ si de facto itellectus noster indistinctius itelligat pl'a q̄ pauca. ꝟ tñ nō necio cōuenit sibi de rōne sua q̄ intellect⁹ est p̄or actu elicito: sed ex aliq̄ ꝯcomitāte: qō nō est necesse ponere i intellectu x̄pi. ¶ Ad 3^m^ ifinitas extēsiua ad ali qua vt ad formas recipiēdas nō ꝯcludit ifinitaz entitatem receptiui. sic pz de mā si eēt receptiua infinitarum formaꝝ: imo magis ꝯcludit impfectionem. sed ifinitas extēsiua ad aliq̄ vt ad effectus sil' cābiles ꝯcludit infinitatē itēsiuam eo q tal' pl'alitas ꝯcludit maiorē pfectionem in eo qō ad pl'a se extēdit. nō ita de receptiuo. si tñ itellect⁹ ponit̄ elicitiu⁹ ifinitoꝝ. dico q nec illa ifinitas extēsiua ꝯcludit ifinitatē itēsiuaz inte⁹. sed obi qz obiectum est causa principalis actiua respectu illaruz visionum ꝛ non intellectus. ¶ Questio. III.

Tertio queritur vtrū aīa x̄pi noverit oīa in gñe ꝓprio. ꝛ arguit̄ q nō. Luc. z. Ihesus pficiebat etate ꝛ sapia coꝛā deo ꝛ hōinib⁹. q si exponat̄ q ꝓfecit fm apparētiā. ꝟ ē Ambro. 4. ō. l. s. ꝛ pōit̄ i lr̄a vbi ipe ꝯcludit fuisse aliquē aliū sēsū q̄ diuinū. qz fz aliquē sēsuz ꝓfecit: nō āt fm diuinū. sed hec ꝓbatio nihil valeret si deberet itelligi solū de ꝓfectu fm apparētiā. qz ēt fz intellectū diuinū posset plus oñdere de sapia. ¶ Preterea ad hebre. 5. didicit ex bis q̄ passus ē obediētiā. ¶ Preterea fuit viator. igit̄ habuit cognitionē ꝯpetētē viatori. illa aūt fm q determinat pb⁹. p metha. ꝛ z°: posterioꝝ in fine ē ex multis actibus. ergo ꝛc̄. ¶ Preterea fuit rōnalis. igit̄ potuit i actū ꝯpetētem rōnali vt rōnale. talis ē discurrer̄ a notis ad ignota. ꝛ ita p notitiā taliū ignotoruz discurrēdo potuit discere aliqd nouum. ¶ Cōtra. nullā ignorantiā habuit fm magist̄ꝝ: qz nō expediebat nobis x̄pm assumere ōfectū illū. ¶ Preterea angeli nouerūt oīa in gñe ꝓprio. ergo multomagis aīa ista q̄ vt superius dictū ē fuit pfecta sūma pfectiōe supnāli. ꝛ pari rōne sūma pfectiōe nāli.

In ꝓbe.

Hic distinguitur de cognitiōe infusa ꝛ acqsita. ꝛ q̄tū ad primā nouit oīa per aliqua infusa. puta p spēs intelligibiles a deo infusas. ꝛ quo ad ꝟ nō potuit ꝓficere. sed q̄tū ad cognitionem acqsitaz potuit ꝓficere qō ꝓbat̄ qz habuit intellectū agentē ꝛ possibilē sic ꝛ nos quoꝝ opatio ꝓpria est abstrabere hꝫ spēs intelligibiles ꝛ illas recipe. igitur in ꝟ poterāt ille potētie in x̄po. spēs aūt intelligibilis vl' ē scīa obiecti vel ē ꝓnci^m^ nēcium sciēdi. ¶ Cōtra ꝯclonē

Tho. 3. pte sūme q. li. ꝛ. iz.

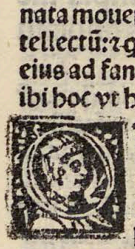
arguit̄ ex dictis opinātis: qz fm eū duo accñtia eiusdez spēi nō pñt eē simul in eodē. sed cognitio infusa ꝛ acqsita rei in ꝓprio gñe sunt eiusdem spēi. ¶ Et si dicat̄ q pñt distīgui spē sic̄ matutina ꝛ vespertina. ¶ Cōtra. ille cognitiōes si fm ꝓpriam rōnem obi vt. s. ē pñs in se ꝛ in vbo sint due cognitiōes vespertina. s. ꝛ matutina acqsita. ꝛ infusa dr̄ bre idē obiñ ꝛ solū differunt penes cās efficientes. sicut bō creatus ꝛ genitus nāliter. sed talis diꝛ cāz nō distinguit cognitionem formalr̄ fz Aug. ad deo grās. ꝛ Ambro. de incarna. disparitas oꝛtus nō facit diꝛ nc̄. vt pz de adam ꝛ nobis. ¶ Preterea ꝟ ꝯclonē in se. ꝛ si due cognitiōes eiusdē spēi pñt sil' eē in eodē. nō tñ due pfecte eiusdē obi ꝛ fm eādem rōnem: qz aut vtraq̄ illaruz cognoscit obiñ pfecte q̄tū ē cognoscibile: ꝛ tunc altera supfluit: aut ñ: ꝛ tūc neutra ē pfecta. ¶ Cōtra rōez qz tūc beat⁹ cū habeat intellectū agentē ꝛ possibilē poterit tūc acqrere sciam: ꝛ pō augmētatiua ꝛ alie potētie q̄ erunt in btīs eiusdē rōnis cū nr̄is poterunt hre actus suos: ita ꝛ adā in statu inocētie potuit augmētari. ¶ Ex bis istantys ꝛ ꝯsilib⁹ pz q hec ꝓpō ē falsa. potētie pfecte in quocūq̄ pñt i act⁹ suos. ꝟ. n. soluz ē ver̄ de iperfecto qō ē in pō ad terminos actionū illaꝝ potentiaꝝ. lz si ab aliq̄ agēte ꝓueniēte illas potētias iducti sūt termini ad q̄s pñt eē actōes istaꝝ potētiaꝝ nō poterūt agere ad illos termios nō pp iperfectionē sui. sed ꝓpter pōnē termini ab alio. nec pp boc sunt negande esse in nā: qz sunt simpl'r pfectiōes nāe sive ille bēat termios ab illis sive aliūde. ¶ Si ponerē aliq opi. q hec aīa nouit oīa i habitu modo quo ponit̄ habitus in angelo vt sufficiens rō ad cognoscendum oīa hītualiter: ita iprobar̄ hec opi. de aīa x̄pi sic̄ improbata est de angelis in z°.

Ad questionem pōt dici q duplex ē cognitio. s. abstractiua ꝛ intuitiua. que di. ꝓbata fuit in z°. li. ꝛ vtraq̄ cognitiōe pōt cognosci tā vt pcedit singularitatē q̄ singular̄ vt boc. ¶ De cognitiōe abstractiua q̄. s. ē obiecti sive singularis sive vniuersalis pōt dici q illa aīa nouit oīa vniuersalia sive ꝑditates hītualiter p spēs infusas qz cū illa notitia sit perfectionis in intellectu creato. eo q sit passiuus respectu cuiuscūq̄ obi intelligibilis. qz nō bz in se pfectionē oiuz intelligibiliū: ꝛ carer̄ pfectiōe sibi possibili respectu alicui⁹ obi sit iperfectiōis in itellectu: videt̄ ꝓbabile attribuere huic itellectui pfectionez respectu oīs itelligibilis q̄lis attribuit̄ angelis cū nec illa repugnet itellectui creato: nec sit imꝑfectio i eo: nec ēt incōpossibilis cognitiōi in vbo que pōit̄ cōpetere huic aīe. qz fz Augu. 4. sup Heñ. simul stāt cognitio in vbo ꝛ cognitio i ꝓprio gñe. Sed ꝟ mō. s. abstractiue ꝛ hītualiter vel non nouit oīa singularia sub ꝓprijs rōnib⁹: puta si nō bz spēs infusas nisi q̄ditatū: qz ille nō sunt rōnes cognoscēdi singularia sub ꝓprijs rōnib⁹. sic̄. n. vniuersale nō dicit totā entitatem singulariū: sic nec cognoscibilitatē. ꝛ ita qō ē ꝓpria ratio cognoscendi vniuersale non est ꝓpria ratio cognoscendi ꝓprie ꝛ distincte singulare. vel si ponit̄ cognoscere hītualiter ꝛ abstractiue singularia q̄tū sūt cognoscibilia ab itellectu creato. ꝯcedēdū ē cuiuslibet singularis ꝓpriā eē spēm in intellectu illo: ꝛ ita plures spēs eiusdē spēi. ꝛ ēt ifinitas spēs ifinitoꝝ singulariū possibiliū. ¶ Oz si alicui ñ vr̄ attribuēda huic aīe ꝯfusa cognitio singulariū possibiliuz nec distīcta infinitoꝝ sive per spēs infinitas sive finitas pōt dici q hec aīa nouit hītualiter ꝛ abstractiue aliq̄ singularia p ꝓprias spēs ifusas. ꝛ aliq̄ nō nouit hītualiter: pōt tñ noscere illa habitualr̄ si illa fiāt in exñtia reali eo mō quo dictū fuit z°. li. q angelus p̄t acqrere notitiā aliquoꝝ obozū p actionē illoruz in intellectu suo, nec tñ opz ponere aīam illam noscere

actualiter gditates nec singularia qz notitia actualis in genere ꝑprio ē ſm vtutē nāle3 ipſius intellect⁹ in ſe.nō aūt pōt intellect⁹ finit⁹ ad q̄cūq; oba ſimul diſtincte pcipiēda cōuerti vtute nāli. ¶ Loquēdo tn̄ de cognitione intuitiua q̄ eſt de nā vel de ſingulari vt ꝺcernit actualē exn̄tiam. Dico q; illa eſt vel perfecta q̄lis eſt de obo vt ꝓſentialiter exn̄s. vel iperfecta q̄lis eſt opi. de futuro vl memozia de ꝓterito. ꝑprio modo n̄ nouit oia in gn̄e ꝑpo z hitualiter in vbo. qz obm̄ illo modo nō ē cognoſcibile niſi vt ꝓſens in ſe. vel in aliquo in quo bēat eē pfectius q̄ in ſe. ſed cognoſcere iſto modo nō eſt cognoſcere i genere ꝑprio. non. n. eſſet nata ſic cognoſci ſeſſio petri niſi eēt pn̄s in ſe. z iō cū multa oba nō fuerint nec eē potuerint pn̄tia illi intellectui ſm exn̄tiā actualē illoꝝ nō potuit hēre notitiā intuitiuā. ¶ Et ſi dicat q; potuit hanc hre ꝑ ſpēs infuſas. Doc falſum eſt. tū qz ſpēs infuſa repſentat obm̄ vt abſtrahit ab actuali exn̄tia: qz eodez mō repſentat ſiue obm̄ exiſtat ſiue nō exiſtat z ꝑ pn̄s nō ē ratio cognoſcēdi exn̄s vt exn̄s. Tū qz veritates cognoſcibiles cognitiōe intuita de exn̄tibus vt exn̄tia ſunt. ſ. veritates cōtingētes nō pn̄t cognoſci ꝑ ſpēs quaſcūq; infuſas: qz ex cognitione terminoꝝ nō pōt cognoſci vitas cōplexoꝝ ꝺtingētiū de illis terminis: qz illaꝝ cōplexionum veritas nō includit in terminis. opz igit ꝓpter veritates ꝺtingētes q̄ ſunt ō exn̄tib⁹ vt exn̄tia ſunt cognoſcēdas hre aliqua oba in ſe preſentia vt poſſint in ſe intuitiue cognoſci z videri. z hoc nō pōt fieri in ꝑprio gn̄e niſi ipſis rebus in ſe ſm ſuam exn̄tiaz preſentibus: z ita illa cognitio intuitiua i gn̄e ꝑprio actualis vel hitualis nō pōt dari illi aīe de oibus z quo ad hoc neceſſe ē dicere q; profecit: ſicut alia z alia oba alio z alio mō cognoſcit. ¶ Silr quātū ad intuitiuā impfectam q̄ relingt̄ exiſta pfecta. qz de talibus pluribus perfecte intuitiue cognitis derelicte ſunt plures memozie q̄bus cognoſcunt illa oba quātū ad cōditiones exiſtētie nō vt preſentia ſed vt preterita. ¶ Et ſi obycit̄ q; ex re ꝓſente nō relingtur niſi ſpēs intelligibilis in itellectu z in pte ſenſitiua ſpēs imaginabilis vt in vtute fantaſtica. Doc falſum ē. qz de re pn̄te nō tn̄ relingt̄ ſpēs ſenſibilis in fantaſia ſz aliq̄ in pō memozatiua. z ille potētie cognoſcūt obm̄ ſb alia z alia rōne. nā vna cognoſcit obm̄ ſecūdū ſe abſolute apprehēdēdo gditatem eius. alia apprehēdit obm̄ vt in ꝓterito apꝓhenſum. ita q; apꝓhēſio ꝓteriti ē imediatum obm̄ z obm̄ imediatū illius apꝓhēſionis ꝓterite ē obm̄ mediatū recordationis ita ēt pn̄te aliquo ſenſibili ſenſui pōt vtute illi⁹ cāri i itellectu duplex cognitio. vna abſtractiua q̄ intellect⁹ agēs abſtrahit ſpēm gditatis vt gditas eſt a ſpē in fantaſmate. que repn̄tat obm̄ abſolute nō vt exiſtit nūc vel tunc: z alia pōt eē in intellectu cognitio intuitiua q̄ coopatur intellectui. z ab hac poteſt dereling hitualis cognitio ituitiua i mēoria itellectiua. q̄ ſit non quiditatis abſolute. ſicut fuit alia. ſz cogniti vt exn̄s qn̄ in preterito apꝓhendebat vt ꝓteryt. Doc mō xp̄us ꝑ expiētiam didiciſſe dr̄ multa. hoc ē ꝑ cognitiones intuitiuas. i. iſtoꝝ cognitoꝝ q̄tū ad exiſtentiam z ꝑ memorias derelictas ab eis.

Ad argumenta patz ad ꝑmuz ꝑ hoc q; text⁹ euāgely nō eſt exponendus vt tn̄ ꝓfecit ſm apparentiā. qz ſm augn. 83. q. q. contra apollinariſtas. euāgeliſte narrāt hiſtorias: z ideo verba coꝝ vera ſunt vt exprimūtur: nō ſic de alys ſermonib⁹ tropicis ſcripture ſacre. z ꝗ ēt declarat auctas Ambro. z apoſtoli ad hebreos. qz ve in eo aligs ſenſus profec̄. n̄ q; aliquoꝝ cognitiōez abſtractiuā habitualem acquiſiuit ſed intuitiuam tam actualem q̄ habitualem. ¶ Ad nō primo metha. z. z. poſteriozum. dico q; illa cognitio q̄tū ad aliqd ē neceſſitatis in nobis z aliq̄ mō n̄ quo ad cognitionē intuitiuam ſemp eſt neceſſitatis z quo ad ꝗ cōpetebat xp̄o. qz fuit nobiſcū viator. q̄tū aūt ad cognitionē abſtractiuam nō ſp ē nēcius ille proceſſus. qz hec pōt hr̄i ꝑ ſpēs nō tn̄ abſtractas ſz infuſas. q̄bus habuit eā xp̄us. z iō quo ad hoc nō fuit mod⁹ ille nēcius in xp̄o ſicut in nobis. ¶ Ad 3m̄ dico q; diſcurſius non ſemp facit acgrere cognitionē de cōcluſione ad quaz diſcurrit̄. ſed vel ſic vel illa cognitione vti p̄habita. z ita dico i propoſito q; xp̄us potuit diſcurrere ad ꝺcluſiones quarū ꝑs hūit cognitionē abſtractiuā. ¶ Et ſi obycit̄ ꝺ p̄mū mēbrum. ſ. de cognitiōe abſtractiua ſingulariū ſm ꝑprias rōnes ſingularium ſiue oīum ſm illā ſcōam viam. ſiue aliquoꝝ ſm tertiam quō poterat cōpetere xp̄o z nō nobis cū ſimus eiuſdē ſpēi cū eo. ¶ R⁹. iſta negatio nō eſt in nobis qz repugnet itellectui nr̄o. cognoſcemus. n. ſingularia ſub ꝑprijs rōnibus in p̄ria eodē intellectu quez mō hēmus: ſed ꝑ ſtatu iſto inte⁹ noſter nihil cognoſcit niſi q; pōt gignere fantaſma: qz nō imutat̄ imediate niſi a fantaſmate vl a fātaſiabili. ētitas aūt ſingularl non eſt ꝑprija rō gignendi fantaſma. ſz tn̄ ētitas nāe precedēs illā ētitatē ſingularez. ipſa aūt entitas ſingularis nō eſt nata mouere imediate aliquā potētiam cognitiuā niſi itellectū: z q; noſtrum nūc nō moueat ē ꝑpter ꝺnexionē eius ad fantaſiā. in p̄ria vero nō eſt talis connexio ideo ibi hoc vt hoc intelligetur.

Questio. IIII.



Quarto queritur Utruz aīa xp̄i nouerit oia ꝑfectiſſime in genere ꝑprio. R⁹. q; pōt intelligi de cognitiōe actuali vel habituali. de habituali dico q; pfectiſſime nouit. qz ſic̄ poſitū eſt. diſt. 13. iſtā aīam poſſe hre ſummā gr̄az poſſibilē creature: ita ꝓbabile eſt qō bēat ſpēs intelligibiles pfectiſſimas per quas intelligit. Si autez queratur de actuali tūc diſtinguēdū ē de abſtractiua z intuitiua. quantū ad abſtractiuā nō pōt pfectiſſime noſcere ex ea gte q̄ intellectus ē cā ptialis reſpectu itellectōis qz itellectus ſuus nō ē perfectiſſimus intellectus creatus: z q̄tō iſta cā ꝑtialis ē impfectior tāto itellectio ē iperfectior. illa. n. elicit̄ ſm vtutē intellect⁹ z obi pn̄tis ſine miraculo ſpāli. ſi tn̄ ſpēs infuſa alicui⁹ obi i aīa xp̄i pōit̄ tāto pfectior ſpēs infuſa cuicūq; itellectui. q̄tō itellectualitas aīe xp̄i defi cit ab intellectualitate alteri⁹ intellect⁹ tūc totuz iſtō. ℓ intellectus aīe xp̄i cū illa ſpē infuſa pōt eq̄ri toti illi. ſ. intellectui alteri⁹ cū ſua ſpē. Et ſi totalis cā eq̄tur totali. ſz vtraq; ꝑtial̄ ſit diuiſiz iequalis vtiq; ꝑtiali pōt ſeq effectus eq̄lis. De intuitiua cū ibi obm̄ nō vt in ſpē agat: ſed vt in ſe pn̄s. z vt in ſe pn̄s ē idem z codē modo cū q̄cūq; opet̄ ſequtur q; inte⁹ cui⁹ itellectualitas ē iperfectior habebit illū actum iperfectiorem. ſed de intuitiua in vbo pōt dici inte⁹ ille pfectiſſime videre. ſic̄ z videt vbum.

¶ Illud quoq; ꝑtermittendū nō eſt: q; dei filius naturā hois accepit paſſibilē aiam paſſibilē: carnem paſſibilē z mortalem. Ut enim ꝓbaret̄ vez corpus hre: ſuſcepit defect⁹ corporis famē: ſitim: z huiuſmodi. Et vt veraz aiam ꝓbaret̄ habere: ſuſcepit defectus aie. ſ. triſticiam timorē: dolorez: z huiuſmōi. Dis aūt ſenſus aie eſt. Nō enim caro: ſentit: ſz aia vtens corpore velut inſtr̄o. Un̄ aug⁹. ſup geneſim in li. xij. Nō corp⁹ ſentit ſz aia ꝑ corp⁹ quo velut nuncio vtitur ad cōfirmandum in ſeipſa qō extrinſecus nūciat̄. Sicut ergo aia

quod foris est per corpus tāq̄ per instrumētum videt ⁊ audit: ita ēt per corpus quedam sentit mala q̄ sine corpore non sentiret: vt famem ⁊ sitiz ⁊ huiusmodi. Uñ ñ imerito defectus corpis dicūtur. Quedaz aūt p corpus imo ēt sine corpe sentit: vt est timor ⁊ hmōi. Sentit ergo aia dolores: sed quosdā p instrumentuz corpis: quosdā vero non. Suscepit aūt xp̄s sicut verā naturam hois ita ⁊ veros defect⁹ hois sed nō oēs. Assumpsit.n. defectus pene sed nō culpe. Nec tñ oēs defectus pene: sed eos omnes quos hoi euz assumere expediebat ⁊ sue dignitati nō derogabat. Sicut.n.pp hoiem homo factus est: ita pp euz hois defect⁹ suscepit. Suscepit.n. de nostro vt de suo nobis tribueret vt nostruz tolleret defectum. Suscepit.n. nostram vetustatē vt suā nobis ifunderet nouitatem. Simplā ille accepit vetustatem. i. pene: vt nostrā duplam ꝓsumeret. i. pene ⁊ culpe. ¶Di. XV.

Qō. I.



Irca istam is. dist. in q̄ magr agit de defectibus assumptis cuz nā hūana quero vnum. ¶Utrū. ſ. in aia xp̄i ſm portionem supiorē fuerit ver⁹ dolor. Qz nō. Ꝟia non p̄t eē i eodē. gaudiū ⁊ tristicia sūt huiusmōi. ġ. maior ꝓbaf. tū qz Ꝟdictio est maxia oppositio. ⁊ iō icludit in oib⁹ oppositionibus: ⁊ p ꝓsequēs segtur ad oēs: ita q̄ ad q̄cūq̄ opposita sequūt Ꝟdictoria. ¶Ū qz hoc vult philo. 4. met. vbi dicit q̄ si Ꝟria ponāt sil' in eodē seq̄t Ꝟdictoria verificari. ¶Et si dicaf ad ma. Ꝟria eē simul in eodē motu vel i mobili. quia termin⁹ a quo nō sil' totalr expellit: nec termin⁹ ad quē totalr acgrit: imo q̄ mouet dū mouet ptiz ē in termio a quo ⁊ ptiz in termio ad quē ex. 6. phicoz. ⁊ nono metha. ¶Cōtra ꝟ qz nō sunt sil' in sūmo ⁊ in eē pfecto. ga sic sunt icōpossibilia. qz q̄ñ sil' sunt: vnū diminuit aliud. hic aūt gaudiū nō diminuebaf: qz nō fuit decēs vt fruitio illi⁹ aie diminueret p actū meritoriū sic acceptū trinitati vt satisfaceret p gñe hūano. ¶Si dicaf ad miorē q̄ gaudiū ⁊ tristicia nō sūt Ꝟria in ꝓposito. qz nō sunt de eodē. ¶Cōtra. illō circa q̄ fiūt Ꝟria est subiectum idē. Sz nō opz q̄ habeāt cām eādez. ita. n. sunt Ꝟria ⁊ incōpossibilia albū ⁊ nigz: si fiāt a Ꝟrys cāis. ſ. calo ⁊ frigido: sic si possent fieri ab eadē cā. Sz obiñ se hz ad illas passiones vt cā effectiua. ġ. ¶Preterea scō. ipassibilitas corpis ē i corpore a deo glorificāte: ⁊ tñ nō patiē secum passiōez corpis ab alia cā iferiori. ġ ipassibilitas ⁊ passio a diuersis cāis sunt icōpossibilia. igiē pari rōne in ꝓposito. ¶Preterea. 3°. ipeccabilitas aie ex ꝟ p̄ncipalr ꝓuēit q̄ ꝓuīgiē fini vltimo imediate. ⁊ tñ cū hoc nō stat q̄ ipa sit peccabil' circa quodcūq̄ aliō obiñ. vbi tñ ē tāta di. q̄z ta in ꝓposito: qz obozum circa que fierent opposita illa.

Ca. 18.

¶Preterea. 7. ethicoz. delectatio vehemens expellit tristiciā nō tñ oppositā ſz ēt ꝓtingētez. igiē dato q̄ non fuit Ꝟrietas: adhuc tñ gaudium excellēs de vno excludit oēm dolorē. ¶Cōfirmaf qz ꝟz Auic. 6. nāliū par. 4. c. 5. potētie nāles intēse mutuo se ipediūt actib⁹ suis intēsis. q̄ patet in raptu pauli in q̄ nescivit vtz i corpe vel ex corpus viderit archana illa de q̄b⁹ logf 2°. ad corint. 12. igiē multo magis vr q̄ pō eadem ex vehementi opatiōe ⁊ passione circa vnū obiñ ipediat se ipam circa aliō obiñ i opatiōe ⁊ passiōe. ¶Cōfirmaf ēt p. 17. ꝓpositionez de causis oīs vtus vnita maioz ē. ⁊ p ꝓñs dispsa minoz. ¶Preterea. gaudium segtur dilatatio cordis ⁊ tristiciā ꝓstrictio. igiē nō p̄t eē sil'. nō. n. sil' pōt coz dilatari ⁊ ꝓstrigi. ¶Preterea. hill. in lra vr expresse remouef tristiciā ꝟaz ⁊ dolorē a xp̄o. ¶Cōtra. ysai. 53. vē dolores nr̄os ipe portauit. ¶Preterea treñ. i. dr̄ in psona xp̄i. videte si ē dolor sic dolor me⁹. ſz oī dolore nō attīgēte portionē supiorē aie p̄t eē maior dolor: sic ⁊ oī gaudio i portiōe alia pōt eē mai⁹. ſ. illō qō ē in portione suprema. sic patet in beatis. ¶Preterea. xp̄s meruit in sua passiōe. merituz p̄ncipaliter ꝓsistit in supiori portiōe. ¶Preterea. satisfecit p peccato Ade. Adam aūt peccauit ſz portionez supiorez. igiē ſm illā satisfecit xp̄us. satisfactio. n. dz eē ſm illud ſz qō peccaf. ¶Preterea moz xp̄i fuit violēta. ġ innolūtaria ⁊ tristis. añs probaf. qz tūc nō fuit nāliter mortuus. nec absolute moz ē nālis: sed pena nature lapse. ¶Preterea Dam̄. li. 3°. c. 2. Est tioz naturaf nolēte aia diuidi a corpe pp eā a p̄ncipio a cōditore ipositā ipsi nālē ꝓpassiōez ⁊ familiaritatē. ꝓpter qō. n. timetur malū iminēs: ꝓpter idē ē tristicia de malo presente. igiē pp nālē legē ipositam a cōditore tristabaf aia illa ō passiōe. ⁊ p cōsequēs q̄tū ad portionē supiorē: qz ad illā ptinet respicere legē a cōditore ipositā: q̄ iudicaf ſm regulas eternas. ¶Preterea idē ibidē. Nequaquā diuinitas passiones assumit circa patiēs corpus: neq̄ turbationē ⁊ tristiciā de intra citra aiaz turbatā ⁊ tristatā: neq̄ mestus ē ⁊ orat citra intelligētiā mestā ⁊ orātez. p intelligētiā āt significat saltē aliqd excedēs sensualitatez. ¶Preterea sup illō ps. Repleta ē malis aīa mea. dicit Aug. Nō vicys ſz penis. igitur quelibet portio.

Hic distinguitur de supiori portiōe. vt ē nā. ⁊ sic dolet. qz fundaf i aia dolēte vel vt ratio. ⁊ sic nō doluit. qz nō p cōparationem ad obiñ q̄ respicit. ¶Cōtra illā di. arguit. nullū p̄dicatum dr̄ inesse alicui rōne inherētie alicui⁹ q̄ accidit sibi sic nō dr̄ bō ſm musicam edificare. ſz musico accidat edificare sīue edificatorē eē. igiē nec ſm portionē supiorem dicef aīa dolere. si tñ alicui accñti accñtaliter cōiūcto portioni supiori insit dolor. ¶Cōfirmaf rō. qz sic posset dici aīa ītelligere ſz volūtatē vt nā nō vt voluntas. qz ipsa aīa vel nā q̄ est volūtas vel in q̄ ē volūtas intelligit. ¶Preterea. aie vt distīguif a pō vel potētys ñ ꝓuenit dolere sic nec respicere obiñ de quo doleat: ſz ipa ē tātū vna ſm se i portiōe iferiori ⁊ supiori: vt nō respicit aliq̄ obiñ: ⁊ vt ē tñ actus p̄mus. igitur vt ē vna in illis duab⁹ portiōib⁹ nō pōt eē rō pp quā altera earz doleat. igiē pp aīaz q̄ est eadē portiōi iferiori dolēti. nō dicetur dolere portio supior q̄ nō est ei eadē. ¶Preterea. si aie vt nā ꝓuenit dolere hoc maxie ꝓuenit sibi ꝑpter separationē eius a corpe. qz sibi vt nā ꝓuenit pficere corpus: ⁊ nāliter inclinari ad corp⁹. sed oñs ē falsuz: qz i sepatione eius a carne fuit facta ipassibilis. igiē tūc nō tristabatur.

Ad solutionem huiⁿ. q. pmittenda est auctas Aug⁹. i. 4. de ci. c. 15. vbi dicit sic. Dolor carnis tātūmō offensio ē aie ex carne. ⁊ q̄daz ab ei⁹ passione dissensio sic animi dolor q̄ tristitia nūcupaf ē eius dissensio ab his reb⁹ q̄ nobis nolētib⁹ accidūt. ¶Ex ꝟ patet di. inter dolorē ꝑprie dictuz: q. ſ. ineſt aie ex carne ⁊ pr̄io ſm ptem sensitiuam. ⁊ tristitiā ꝑprie dictam q̄ ineſt aie ſm se ⁊ pr̄io ſm volūtatē intellectiuaz: ¶Ad huius ergo q̄stionis solutionē. pr̄io videndū est qd sit dolor. ⁊ qd tristicia accipiendo vocabula hic ꝑpe. 2°. quomō verus dolor fuit in aīa xp̄i. ⁊ ſm quā potētiā ⁊ de quo obiecto. 3°. de tristicia. ⁊ ibi pr̄imo si ipsa infuit

fm portionē superiorē. ꝛ z°. an in fuit fm portionē iferio/
rem. ꝛ de ḡbus obiectis. ¶ De ꝑmo dr̄ q; ꝓria radix do/
loris ē imutatio offēsiua vel corruptiua dispōnis ꝯueni/
entis nāe sic eꝫ ꝓria radix delectatiōis ē imutatio salua
tiua dispōnis ꝯueniētis nāe. z°. ꝛ ꝓria radix ē apꝓhēsio
hui⁹ imutatōis. nec sufficit scōa radix sine ꝑ°. aliogn bea
tus post resurrectionē posset dolere: qz si eēt in igne per/
fectissime apꝓhenderet sūmuz calidū: nō tñ ledereť ab
eo. ꝛ ita si sola apꝓhēsio sine imutatione ꝓria sufficeret
posset beat⁹ dolere exñs in igne afflictiuo. ¶ Sed ō ap/
ꝓhensiōe distinguiť. qō aliō ē apprehēsio. aliō ꝓceptio:
qz apprehēsio sensitiua hz ꝑ obo ipm sensibile. puta ap/
prehēsio visus colorē. audit⁹ sonuz. sz ꝓceptio ānexa ap/
ꝓhensiōi hz ꝑ obo nociuū tristās vel ꝓficuuz letificans
sensuz. ꝛ hec ītētio ꝯueniētis vel discōueniētis hz viz rei
ad mouēdū ad passiones q̄les res ipsa posset facere. sic̄
pz ꝑ philosophū. li. de motu aialiuz. q; fantasma mouet
aliq̄ vt res ad calefactionē qdē ꝛ frigefactōez. ꝛ modi/
ca imutatio cordis facť magnā imutationez corporis sic̄
magnā imutationē in naui facť modica imutatō ī guber
naculo nauis. igiť ille intētiones vtutē obi habētes pñt
mouere ad passiōes aiales. vt dolorē ꝛ gaudiū ꝛ cōcomi
tāter ad passiōes nāles corpis scōz calm ꝛ frigidū. sic ḡ
dr̄ q; apprehēsio ē tātū cā sine q̄ nō vt radix scōa respe/
ctu doloris. sed ꝓceptio ē cā ꝑ ꝓ quā sit. ipum aūt obm̄ ꝑ/
cedit vt cā ꝑ se ꝛ ꝑ ꝓ istā rōnē motiui quā hz ītētio ꝯuēi/
entis ꝛ nociui ad passiōem aialē sic̄ ꝛ obm̄ q; illa intētio
circūstat hz rōnē motiui ad istā passiōez nāle corporis:
quā ꝯcomitať illa passio aialis. ¶ Cōtra ista. ꝑmo videť
q; illa ꝓria radix sit nulla. qz fm eū sic̄ in dolore ē imuta
tio corruptiua dispōnis cōueniētis nāe. ita ī delectatiōe
ē imutatio inductiua vl̄ saluatiua eiusdē. sz ista imutatio
nulla vr̄ eē. qz q̄ro ad quē terminū ē. ñ ad ꝑmā sensatio/
nem. qz precedit eā sic̄ ꝓria radix secūdā. nec multo ma/
gis ad sensationē seq̄ntem passionē. qz ista segť vtranq;
radicē. igiť ipa ē ad vtrāq; dispositionē vt ad ꝓximum
terminū q̄ nāliter precedit oēm actū tā sensus q̄ etiam
potētie delectātis vel tristātis. sz nihil tale videť neciuz
ad delectationē. qz nihil ꝓcepit ābo ista nisi forte spēs.
sed si spēs ꝑfuisset in ỹtute fantastica ꝯseruante spēs. ni/
hil min⁹ posset eē cōseruatio necia. ꝛ oīs radix necia ad
delectationē deberet tūc ꝯseruari si ēt sensatio fieret ñ
min⁹ posset eē aliq̄ delectatio. qz nō min⁹ eēt operatio ꝑ/
fecta quā cōcomitať delectatio fm ꝑhum. x. ethicoruz.
¶ Preterea q; z° radix sufficiat sine ꝓria. ꝓbatur. qz lz
organū sit corp⁹ nāle. ꝛ ideo passibile passiōe nāli: tamen
inquātū organum est mixtū: ita q; ē in media ꝓportiōe
sensibiliū. hoc mō natū est imutari imutatōe ītētionali
ab obo inquātū sensibile. ꝛ ꝫ modo aliq̄ obm̄ ē sibi cō/
ueniēs ꝛ aliq̄ discōueniēs: ꝛ ꝑ ꝯsequēs ēt aliq̄ delectās
ꝛ aliq̄ affligēs. igiť lz circūscribať oīs actio ꝑor ista acti
one intentiōali ab obo. si ipsa sit alicuius obi discōueniē
tis in organū: vt est organū sensus vel in sensu. sequitur
dolor: ꝛ ꝫ videť māifeste in ḡbusdā sensib⁹: qz lz a sensi
bilibus eoꝝ inducať dispō saluās naturaz indiuidui. tñ
ipsa affligūt intētionaliter si sint discōuenientia sensui vel
organo sensus. sic̄ de amara potiōe de q̄ dolet gustus. lz
sit salubris ifirmo. sol⁹. n. sensus tact⁹ dat⁹ ē aīali a natu
ra. vt ꝑ ipum ꝓcipiat corruptiua nāe ꝛ ea fugiat ꝛ ibi cō/
comitať ꝯueniēs vel discōueniēs nature ꝛ sensui vt sen/
sus. ꝛ sic cōcomitanť ibi due imutatiōes: quaꝝ tñ vna ē
alteri⁹ rōnis ab altera. ꝛ posset illa q̄ est sensibilis i sensū
eē sine alia ꝛ ecōuerso. ꝛ ita discōueniētia in vno eēt sin̄
discōueniētia in altero. ꝛ ita dolor sine illa ꝑma radice.
¶ Qō obycť ō beatis tāgeť. in. 4. quō corpora beato/
rum nō paterenť in igne. ¶ Cōtra illud de differētia ꝓ/
ceptiōis ꝛ apprehēsiōis qz videť q; vni⁹ potētie nō sit ni
si vn⁹ pfectus act⁹ sil̄. igiť sensus circa obm̄ suū nō sunt
ponēdi sil̄ duo act⁹. lz idē vt pfect⁹ posset dici ꝓceptio ꝛ
vt iperfect⁹ posset dici apprehēsio. ¶ Uñ apprehēsio di
ciť q̄ñ. s. ꝓpter distractionē sentientis intus occupati
ītentionaliter ꝓpter opationē vel circa actionez aliaꝝ po/
tentiaꝝ opatio sensus est iperfecta. Et q̄ñ ꝑ supioz cō/
currit copulās potentiā iferiorez cū obo facit attētionē:
ꝛ per ꝯns act⁹ ē intensior q; dr̄ ꝓceptio. si ēt ista deberent
distīgui magis vr̄ ꝓceptio remota a dolore q̄ꝫ apprehen
sio. qz magis videť ōlectabilis opatio quā exprimit per/
ceptio q̄ꝫ passio: quā videť exꝑmere apprehēsio. ¶ Qō
etiā videť dicere de obiectis ꝓceptiōis sensitiue q; sunt
intentiōes: nō vr̄ vez: qz nullus sensus pōt illas relatio/
nes ꝓcipere. sed tātū aliq̄ absoluta q̄ sunt ꝓncipia mouē
di relatiōes nō sunt ꝑncipia mouendi sensuz aliquez ad
actū quēcūq̄. ¶ Sil̄r si ista ponanť eē oba alteri⁹ act⁹
ab apprehēsiōe. vr̄ q; opz ponere duos sēsus visus ꝛ duo
sēsus audit⁹. ꝛ sic ō alys q̄rū alť ꝓcipiat colorē vl̄ sonū ꝛ
alter ꝓcipiat ītētōes illas circūstātes. qz ꝫz ipa oba disti
guunť potentie. ¶ Qō adducūt de motu aialiuz nō est
ad hoc q; ille intentiones conuenientis ꝛ nociui causent
ipsas passiōes corporis q̄s cōcomitanť aiales. nec ipsas
passiones aiales. sed magis est ad hoc q; illa oba sensibi/
lia q̄ relucēt ī fantasmatibus sīue ipsa fantasmata rōne
oboꝝ causent tales passiones. ꝛ ideo ista littera facit ad
ꝫ q; nō oporteret ponere alias rationes obiectiuas cān/
tes dolorem q̄ꝫ que sunt in fantasia.

Aliter potest dici q; sicut gn̄aliter actiua ꝛ passiua sunt q̄dā nāe ab/
solute puta calm. ꝛ aliq̄ absolutū puta calefactibile ꝛ
sup ista absoluta fūdātur q̄dā relatiōes fm q; hec passi/
ua inclinanť ad hec actiua. vt ab eis recipiāt formaz ad
quā sunt in pō passiua: ꝛ q̄ñ ipsa sic proportionata appro
ximātur. ibi est alia relatio approximationis mutue ad
quez segtur passiuum recipere formam ab actiuo. huius
tamē actionis in actiuo nō fuit ratio relatio aliq̄ prece/
dens. puta relatio actiui sīue approximatiōis. sed iste re/
latiōes erant cāe sine ḡbus nō. sed ratio fuit ipsa nā ab/
soluta actiui. sic in ꝓpōsito pōt dici q; hoc absolutum vt
visus inclinatur ad aliqd vt ad extrinsecuz ꝑfectiuum.
puta ad albū perfectū sīue pulchrū. ꝛ econuerso. relatio
terminātis relationē inclinati ad inclinās dr̄ ꝯueniētia
que vt accipiť in omnibus sensibilib⁹ nō est relatio equi
parātie. sz disqparātie. put ꝯueniēs dicit illō ad qō sen/
sus inclinať vt ad aliqō ꝑfectiuum extrīsecū. ꝛ discōue/
niēs a quo declinat vt a corruptiuo ꝛ offensiuo extrinse/
co. nec est alia ratio quare visus inclinať sic ad albuz: ni/
si qz visus est talis nā: ꝛ album talis. sicut nec est aliqua
rō q̄re materia inclinať ad formam vt ad perfectionez
extrinsecaz nisi qz mā est talis entitas absoluta ꝛ forma
talis. hūc autem respectum fundatuz in absolutis istis
segtur approximatio q̄ tunc est maxia: quādo album in
se presens ꝛ vt presens videť a visu vl̄ percipitur. ex hac
approximatione sequitur q; illud qō inclinatur recipiat
a perfectiuo illo ad qō inclinať aliquam perfectionez q̄
perfectio dicitur delectatio. que qz non est in potestate
passiui in presentia agentis dicit esse passio. lz sit vere q̄/
litas. ꝛ nō de genere passionis vt est predicamentum. vt
alias dictum fuit. ꝛ ꝓpter similem rationem dicit actio
ipsa intellectio: lz sit vere q̄litas. ꝛ sic̄ intellectio habet
aliqd ꝓter illā rationem. s. q; respicit obiectū vt actio:
ita ꝛ illud respicit cām effectiuam a qua est sicut passio.
ita q; ex istis duobus dicit q; hoc est actio ꝛ illud passio,
ratio igitur causandi delectationez istam nō est conue/
nientia: que fuit relatio in obiecto nec etiam presentia ꝑ

ꝓceptionem q̄ est alia relatio q̄si approximatio agentis ad passum. sed sola forma absoluta super quam fundabatur relatio obiecti est ratio causandi istud absolutum qō est delectatio in illo absoluto qō inclinabatur ad hoc absolutum vt ad perfectiuum extrinsecum: ita etiam ꝑ oppositum de dolore. quia absolutum qō inclinatur ad absolutum conueniēs declinat ab absoluto corruptiuo qō dicit disconueniēs vt refertur ad potentiam. ⁊ si ⁊° sequitur approximatio. tūc ȝ°. sequitur ex hoc impressio huius passionis que est dolor cōtra inclinationem ipsi⁹ recipientis vt forma intrinseca. sicut actiuus est contra eius inclinationem vt extrinsecus. Qō ergo cōmuniter dicitur ꝙ conueniēs delectat ⁊ disconueniens tristat hoc nō debet intelligi cāliter. quasi ꝺuenientia ⁊ disconuenientia sint rationes cāndi delectationem ⁊ dolorē in potentia. sed abstrahim⁹ quasdam rōnes gñales ab ipsis absolutis distinctis quibus conuenit effectus ille q̄ est delectare. ⁊ ab illis q̄bus cōuenit effectus ille qui est cāre dolorem: ⁊ illas rationes cōuenientes vel disconuenientes vocamus: sicut dicimus omne actiuū approximatum passo agit in illud: actiuum ⁊ passiuum nō sunt rationes agendi nec patiendi: loquēdo de istis relationibus quibus circumlogmur absoluta. ¶ Si q̄rit cui ipzimit illa forma: q̄ est delectatio vel illa que est dolor: ⁊ cuius sit talis inclinatio in anima. an. ſ. sensitiue vl̄ appetitiue. ¶ ℟.° possumus distinguere potentiam qua anima potest hoc apprehēdere: ⁊ qua inclinatur in hoc vt i perfectiuum extrinsecū. que inclinatio nata ē terminari apprehensiōe sola precedēte, ⁊ ita sicut sensui per se attribuimus apprehendere: ita videtur ꝙ sic iclinari. ſ. ꝙ terminatio talis inclinationis seq̄ns apprehensionem cōueniat appetitui sensitiuo. Nam ꝓpter nihil aliud ponim⁹ appetitum sensitiuum q̄z ꝓpter talez inclinationez ⁊ eius terminationē siue delectationem consequentez apprehensionem: ⁊ ita cum eiusdem potentie sit forma terminans: cuius erat inclinari: delectatio erit in appetitu qui
Li.3. c.zz. iclinabat. ¶ Hoc ꝓfirmat Dam. 38. Aialiū passionum terminus, i. diffinitio est iste: passio est motus appetitiue virtutis sensibilis in imaginatiōe boni ⁊ mali: sensibilis ponit pro perceptibili. qz sensibilis nō perceptibilis non dr̄ ꝓprie passio aialis. in imaginatiōe boni ⁊ mali ponit vt cā: qz illud absolutuz qō est bonū vel maluz qō dr̄ ꝺuenies vel disconueniens est cā huius passionis. imaginatio. i. sensatio in ꝺmuni est quasi approximatio agentis ad passum. ¶ Preterea virtutes mozales ponuntur in appetitu ⁊ non in parte cognitiua vt distinguitur ꝺ appetitū. ⁊ ponūtur potissime ꝓpter delectationes ⁊ tristitias vitandas. igitur hꝺ passiones sunt in eadem
La. vlti. parte ⁊ nō in cognitiua. Qō igitur dicit Auic. 8. metha. ꝙ delectatio est coniunctio cuiuslibet virtutis cum cōueniēti. accipit ibi virtutem vt includit cognitiuā ⁊ appetitiuam suam ꝓpriam qz quelibet vtus cognitiua hz suam propriam appetitiuam: nec potest perfecte cōiūgi cum cōuenienti nisi ſm vtrāq̄z coniungatur: ⁊ propter propinquitatem accipiūtur tanq̄z vna potentia. sunt enī inseparabilius coniuncta q̄z operatio ⁊ delectatio. quas
La. ſ. philo. decimo ethicoꝝ. dicit nō posse abinuicez separari. ⁊ iō videntur eadē. vnde tales predicationes sunt cāles. ¶ Ulterius de tristitia quātum ad aliquid est sīl̄r dicendum, ⁊ quātum ad aliquid non. naz appetitui sensitiuo est aliqō absolutum ex natura sua conueniens vt perfectiuum extrinsecum. ⁊ aliqō disconueniens vt corruptiuum extrinsecum pro eo ꝙ ille appetitus nāliter se habeat ad obiectum. Unde ſm Dam. vbi supra. ducitur ⁊ non ducit. non sic obiectum comparatum ad volūtatem que libera est. lz aliquid ex natura sua sit conueniens voluntati puta vltimus finis. tamen fit vltimate conueniens sibi per actuz voluntatis acceptantis: ⁊ cōplacentis sibi in illo: ⁊ tali ꝺueniētia posita: puta ꝙ velle obiecti: ⁊ disconuenientia per nolle. ⁊ ita relationib⁹ conuenientis ⁊ disconuenientis cōcomitantibus relatiōes voliti ⁊ noliti sequitur approximatio hui⁹ obiecti. ſ. apprehensio circa volituz vl̄ nolitum. ⁊ ex hoc vltimo dicitur sequi in voluntate passio ab ipso obiecto sic presente scilicet gaudiū vel tristicia. ¶ Qz aūt tristicia ꝓpe sūpta sit passio volūtatis videtur. qz nō est aliqua ei⁹ operatio: quia nō velle: patet. nec est non velle vel nolle. ꝑbo: quia deus ⁊ beati possunt summe non velle. non tamen possunt tristari: quia non possunt euenire illa respectu quorum habent nolle. tristicia autem est de his que nobis nolentibus accidunt ſm Aug. ¶ Preterea de⁹ summe nolens aliquid prohibet ne illud vnq̄z eueniat, sed posito tali nolle in viatore ⁊ ponat illud nolitū euenire tristabit̄. ⁊ eo magis quo magis noluit. ex diffinitione tristicie ſm Aug. erit igitur in eo aligd quod pri⁹ non fuit. qz prius nō tristabat̄. sed nō est in eo aliqua operatio nec simpliciter nec ſm aliquem gradū ſm quem nō prefuit. Nō est etiaz passio illa in volūtate ab ipsa volūtate effectiue. qz tunc esset imediate in potestate voluntatis sicut volitio ⁊ nolitio. sed hoc est falsum. qz nolens aliquid si illud eueniat nō videt̄ immediate habere tristiciam in potestate sua. si esset etiam a volūtate vt a cā effectiua esset eius operatio vt velle qō est ab ea. ¶ Si obycit̄ ꝙ tūc obiectum necessario ageret in volūtatem imprimēdo illam passionem. quod videtur esse contra libertatem voluntatis. ¶ Respōdeo volūtas nō necessitat̄ simpliciter ab obo sed inter ipsaz ⁊ obm̄ est aliqua necessitas ꝺne. sicut si volo necessario volo. ⁊ ita si stat nolitio alicui⁹ obiecti ⁊ illud nolituz euenit videt̄ necessario sequi tristiciam posse fieri in voluntate. Exēplum ponit̄ ō libero tenente volūtarie terrā oneratā seruitute in cui⁹ potestate nō est imediate nō seruiri. sed in eius potestate imediate est nō tenere terrā illā: ⁊ mediāte ꝺ nō teneri ad seruitutē. Ita in ꝓposito imediate in ptāte volūtatis ē nō nolle ⁊ mediāte ꝺ nō tristari. qz non erit sicut nolitū. ¶ Et si q̄rat̄ q̄re ñ pōt volūtas recipe nolitionē ab obo sicut passionē illā a nolito. ¶ Respōdeo. volūtas vt volūtas libera est. sed vt nolēs nō ē formal̄r libera. qz hz formā determinatā ad vnuz que ē ipsa nolitio. lz aūt libeꝝ vt libeꝝ nō imediate patiat̄ ab alio: tñ vt determinatum ad vnū oppositorum qō ē sibi forma nālis. pōt per illā formā determinate se habere ad vnū oppositum ⁊ non ad vtrunq̄z.

Preter illum modum tristādi q̄ videt̄ manifestior: qñ. ſ. obm̄ fit disconuēiēs ꝙ nolle volūtatis: videt̄ dubiū de disconuēiētia alia ipsi⁹ obi. vtrū sufficiat ad cāndum tristiciā. vt si ē obm̄ disconueniēs nāliter ⁊ nō nolitū libere vl̄ si obm̄ ē disconuēiēs appetitui sensitiuo ⁊ sibi triste erit ꝙ ꝺ sufficiēter disconueniēs volūtati ꝓp colligātiā volūtatis cū appetitu sensitiuo. dū tñ ostendat sibi per itellectū. ¶ Quātū ad ꝑmū posset dici ꝙ disconueniētia nālis obi: siue nolitū ab ipsa volūtate vt nāli pō absq̄ ꝺ ꝙ illō obm̄ sit nolituz nolle elicito sufficit ad tristiciā volūtatis qō declarat̄. qz ſm Aug. in ench. Uolūtas ita vult btītudinē ꝙ ñ pōt velle miseriā. illō aūt velle btītudinis ē nāle. vt dcm̄ ē. i. di. p. igr̄ velle nāle alicui⁹ suffic̄ ad ñ posse velle oppositū illi⁹. ꝙ ꝺns ad ñ posse gaudeꝝ ō illo oppositō. ⁊ ad nec̄io tristari ō illo. sic̄ nāle velle btītudis sufficit ad tristādū ō miseria nāl̄r. ¶ Sz obycit ꝺ ꝺ qz vicia sunt ꝺ nām: ⁊ tñ ois vitiosus sine tristicia agit. Respondeo iclinatio naturalis duplex est, vna ad cōmodum alia ad iusticiaz: quaꝝ

vtraq; est perfectio voluntatis libera: tamen vna inclinatio magis dr naturalis q; alia: q2 immediatius consequitur naturam vt distinguitur contra libertatem 7 illa est inclinatio ad cōmodum: 7 ideo non potest esse inclinatio naturalis ad cōmodum quin sufficiat ad nolle oppositu; 7 ad tristitiā de oppositō: potest tamen esse inclinatio naturalis ad iusticiam que non sufficit ad nolle liberum siue ad tristitiam de oppositō. ¶ Quātum ad secundum potest dici q; etiaz illa connexio voluntatis cū appetitu sensitiuo presentato appetibili per intellectum voluntati sufficit ad hoc vt cōueniens appetitui sensitiuo sit conueniens voluntati: 7 disconueniens sit disconueniens 7 triste. Sic enim ponitur aliqua delectatio surreptitia precedere in voluntate omnem actum liberum voluntatis: 7 sic̄ ponitur in delectationibus surreptitys ita poni potest in tristitys vel doloꝛib⁹ respectu obiectorum tristium: vt sicut intellectus cooperatur sensui fortiter immutato si non sit circa alia distractus: ita ponet aliquis voluntatez non necessario cooperari: sed vniuersaliter compati appetitui sensitiuo patienti; 7 hoc circa idem obiectum si non impediatur voluntas per non cōsiderationem intellectus: vel per aliud impedimentum vincens. hoc modo diceretur q; corrupta violenter lz delectaretur in voluntate ex delectatione appetitus sensitiui: non tamē peccaret: q2 delectatio 7 delectabile posset esse non volitum quātum ad omnem actum elicituz volūtat]: ꝑm ām aliā viā oportꝛeret dicere q; lz delectaret ꝑm tactū: si tn̄ ꝑz volūtatē nisi obiectū eēt libere volitū.

Preter duos modos predictos tristandi vel tres si secundus diuidatur in duos: videtur poſse poni tertius vel quartus modus tristandi: ꝓpter nolle ꝺditionatū. q̄. ſ. aliq⁹ nollet aliq̄d: quātū in se esset: tamen in aliquo casu vult illud. Exēplū. mercatoꝛ periclitās in mari nollet proycere merces si posset effugere periculū. Sz hoc nolle est ꝺditionatū. q2. ſ. quātū in se est nollet: simpliciter tn̄ vult ꝓycere. q2 non coactus proycit: lz enim ꝓpter aliq̄d nō volitū: puta periculū euciat: tn̄ non cogit̄ inuitus eycere. hec volitio absoluta enunciaret̄ ꝓ volo: nolitio ꝺditionata ꝓ nollē si posset aliud: 7 talis nolitio ꝺditionata videt̄ sufficere ad tristādū de sic nolito euenire: sicut ille trist] eycit merces. nec ibi velle oppositū facit tn̄ gaudiū sicut nolle ꝺditionatū facit tristitiā. talis q̄dez volitio 7 nolitio ꝺditiōata sufficit ēt ad peccatū mortale: quale forte fuit angeloꝝ nō ꝓius deceptoꝝ q; peccarēt: 7 ad meritū quale est in miserāte ex corde ꝓximo nō potēte tn̄ subuenire ī ope. igit̄ sufficit ad passiones ꝺsequētes velle 7 nolle. maxime q̄ actus volūtatis ꝺditionatus est intēsus. igit̄ sufficit ad tristari. sic igit̄ recolligēdo istud mēbrū pōt dici quadrupliciter esse tristitiā ex discōuenienti ꝓprie. vno mō de simpliciter nolito actu 7 habitu eueniēte. scōo mō de habitu nolito 7 actu ꝺditionaliter. lz tn̄ absolute volito ꝺtra inclinationē habitualē. tertio modo q2 discōueniēs volūtati vt natura. quarto mō: q2 discōueniēs appetitui sensitiuo cui ꝺiūgitur voluntas non habituata ad oppositum vehementius q; sit inclinatio eius ad appetitum sensitiuum.

Quātum ad secūdū articulum dico q; in xp̄o fuit verus doloꝛ in ꝑte sensitiua. q2 obiectuz approximatū tactui suo 7 appetitui sensitiuo erat discōueniens illi sensui: 7 ille sensus erat pfecte ꝑceptiuus. q2 scōm ꝓportionez bone dispositiōis corꝑis est dispositio existētie tactus: scōo de aīa. 7 illud corꝑus fuit optime cōplexionatū: sicut aīa illius corꝑis erat pfectissima. Ulterius doloꝛ excellens in parte sensitiua natus est impedire vsum ratiōis: q̄ ꝓbat̄. q2 plus impedit vsuz rōnis doloꝛ vehemēs q; delectatio scōz Aug. 83. q. q. 36. Nemo ē q; nō plus lugeat doloꝛē q; appetat voluptatē: q̄ q̄dē vidēm⁹ imanissimas bestias ēt aspitatib⁹ terreri doloꝛe 7 metu. sed aliqua vehemēs delectatio sensibilis impedit vsum rōnis scōm August. 14. de ci. dei. c. 16. qua maioꝛ in corꝑoris voluptatib⁹ nulla est: ita vt ipso mōmēto tēporis quo ad eius peruenitur extremū pene oīs eius acies 7 quasi vigilia cogitationis obruat̄: 7 philo. 7. ethi. dicit q; furat̄ ītellectū ēt spisse sapiētis. igit̄ multo magis doloꝛ vehemēs sensibilis natus ē de cōi lege ipedire vsum ratiōis. Ex ꝟ segtur q; si in martiribus expositis maximis tormentis intellectus habuit vsum suum q; ꝟ fuit ex speciali gratia. ¶ Et si obycit̄ q; tunc fortis politicus non virtuose exponit se talib⁹ passionib⁹ excessiuis. q2 in eis non potest vti virtute ꝓpter vehementiam earum 7 ita priuat se virtute. Respondeo ipsuz pati tales doloꝛes obiectū est bonū eligibile ꝓpter bonū finē. 7 iō electio habēs illud ꝑ oꝫ bona est adhibitis circūstantys debitis circūstātib⁹ eā. lz bonus actus formaliter q; ē electio volūtatis nō maneat cū talib⁹ tormētis coniūnctis ad que se exponit: ita etiā exponēs se fornicatiōi si in mōmēto sūme delectatiōis nō vtat̄ rōne. nec ꝑ ꝺsequēs voluntate. peccat tn̄ mortaliter exponēdo se illi passioni in qua nō pōt vti rōne: quēadmodū aliq⁹ pōt meritorie vl demeritorie exponere se dormitiōi in qua nō pōt vti ratiōe. ¶ Tertio q̄ztū ad istū articulū dico q; si sensu vehemēter patiēti a delectabili vel tristabili intellect⁹ possit esse in vsu suo: naturale videt̄ esse vt vehemēter cooperet̄ potētie inferiori 7 voluntas cōpatiat̄ delectādo vel tristando ipsi appetitui sensitiuo iuxta modū tactū ī tertia via posita in ꝓ articulo de tristitia volūtatis. ¶ Sic igit̄ ad ꝓpositū pōt dici q; cū in xp̄o ratio pmāsit in vsu suo: 7 volūtas nō absoꝛta a doloꝛe appetitus sensitiui: 7 intellectus ꝑ ꝺsequēs intuitiue doloꝛē illū apprehēdit 7 volūtati ostēdit: illa voluntas ꝺdoluit. quia naturaliter inclinabat̄ ad oppositū. q̄ iclinatio sufficit ad tristitiā de oppositō ꝑm tertiā viā in ꝓ articulo. ¶ Qō etiā declaratur q2 affectio cōmodi que est ꝺcupiscentia presupponit affectionē amicitie: q2 oīs ꝺcupiscens bonuz alicui prius vult illi bene esse q; illi ꝺcupiscat. si ergo aliq̄ inclinatio ad ꝺcupiscēdū ꝺcupitū pōt esse ratio necessaria tristādi de oppositō: multo magis inclinatio ad amādū illud cui bonū ꝺcupiscit̄ pōt esse ratio tristitie de oppositō boni ipsius amati: sed voluntas cū sit appetitus ꝓncipalis ꝑsone ꝓprie. Sūme naturaliter inclinat̄ in bonū cōmoduz 7 appetit illud: q2 q̄ multa sunt in eodez superius dicit̄ ꝓncipale iter illa illi⁹ suppositi: sic̄ cū sint multe cognitiue ī hoīe sup̄ma cognitiua. ſ. intellectiua potissime dr cognitiua hoīs vt hō: ita appetit⁹ supꝛem⁹ hoīs dicet̄ appetitus hoīs vt hō. igit̄ nāl'r sūme appetit bonū ꝑsone cuius ē. tā q; ei⁹ q̄ō diligit̄ amoꝛe amicitie. in q̄ fūdat̄ oīs amoꝛ ꝺcupiscētie: 7 ita illū amoꝛē amicitie necessario seq; tristitia de oppositō: 7 ita corꝛuptio ꝑsone necessario erit tristis voluntati. Alio mō q2 volūtas necessario colligatur appetitui sensitiuo ꝑm vnā opi. q̄ fuit tertia via in ꝓ articulo: 7 illa colligatio fuit pfectissima in xp̄o 7 intellectus apꝓhēdit illō obiectū tristabile: q2 n̄ fuit ītenditus. q̄ segt̄ q; passio tristicie siue doloꝛ fuit in volūtate. ¶ Sic igit̄ ꝑz duplex via qūo xp̄s potuit doluisse ī volūtate siue appetitu rōnali. vna ꝓ colligātiā ītellect⁹ 7 volūtat] nālē ad salutē ꝑsone. alia ꝓ colligātiā ītellect⁹ 7 volūtat] cū appetitu sensitiuo. ¶ Si obycit̄ ꝺ ꝑmā viā: q2 tūc ī morte fuisset sūme tristata. ¶ Pōt dici q; si i illo istāti aīa fuit īpassibilis tūc nō tristabat̄ lz pri⁹ de illo tristi ꝓuiso: q̄. ſ. ipa fuit tristabil'. ¶ Cōtra. ꝟ erat futuꝝ ꝺtigēs. igit̄ n̄ nouit illud nisi i ꝟbo. ex. di. 14. igit̄ nec ō illo tristabat̄ ꝑz vo[rem] nisi vt ei oñdebat̄ i ꝟbo. illa ē volūtas ꝑz poꝛtiōez supioꝛē.

¶ Respondeo portio inferior intellectus bene ostēdit passionē futurā: qz silr: qō minus videt: imaginatiua potuit illud vt terribile imaginari. ⁊ ita appetitus illius potētie apprehensiue terreri: ⁊ ille est appetitus q cōiter dicitur sensitiuus quando fit sermo de vitys ⁊ virtutibus.

Quātum ad tertiū articulū principalē. ſ. de tristitia que est de nolito a volūtate libera. primo videdū est de gb⁹ tristabat xps ſm portionē supiorez. ista. n. dupliciter accipit. Uno mō stricte vt respicit sola eterna. Alio modo large p intellectu vt iudicat de gbuscūq; fz regulas eternas: ⁊ volūtate vt vult referēdo ad eterna. hoc scdo mō logtur Augu. iz. de tri. Ca. z. 4. ⁊. 14. ¶ Prio mō nō pōt portio supior volūtat] ordinate tristari: qz talis tristitia segtur ad nolle deū in se. vel ad nolle aliquā pfectionē intrinsecā sibi inesse. tale nolle adeo est in ordinatū q; forte est peccatū in. ſ. ſ. ⁊ sic vix peccāt dānati. si. n. nolūt deū esse iustū: lz forte nō absolute: ſz qz nolūt effectū iusticie. ſ. punitionez quā sentiūt hoc non ptinet ad portionē superiorez stricte sumptā. ¶ Scdo mō loquēdo de portiōe superiori de trib⁹ posset tristari talis portio. primo. ſ. de carētia fruitiōis respectu obiecti eterni. z⁹ de peccato suo vel alteri⁹ volūtatis. z⁹ de alys malis suo supposito discōueniētib⁹ vel alys psonis dilectis. patet ordo qz sicut superior portio large sumpta. primo vult suā fruitionē respectu dei. z⁹. iusticiam quācūq; ad fruitionē ordinatā ⁊ hoc in se vel in alio. ȝ⁹ vult ſm regulas eternas bona media ⁊ minima sibi ⁊ alys in ordine ad maxia: ita hz nolle respectu oppositoz: ⁊ tristiciaz de illis si accidūt. ¶ Quo ad primū istoz aīa xpi nō tristabat: qz nō fruitio vel nō pfectio eius que fuit nolita non euenit ī morte. qz nō fuit ꝓgruū vt p illud q̄ meruit alios fini ꝓiungi ipse minus fini ꝓiungeret. ¶ Quantū ad z^m de peccato ꝓprio nō tristabat. qz nullum habuit: sed de alieno. puta de peccato infidelitatis discipuloz dubitantiū ⁊ de incredulitate ⁊ crudelitate iudeoz psequētium ipsuz. Unde Ambro. sup Lucā. ⁊ ponit in lra. Doles domine nō tua vulnera: ſz mea. i. tristaris de meis peccatis naturā meā vulnerātib⁹: nō de tuis. ¶ Sz hic ē dubiū qz cū nulli meruit nisi qz actu volūtatis sue passionē suā ad ipsum retulit ⁊ magis voluit innocētiā discipuloz q̄ alioz alias nō videret tristatus: quo nō meruit illos p̄seruari a lapsu nolito. ¶ Cōfirmat. qz meruit eis resurgere ab illo. igitur potuit ⁊c. ¶ Quo ad ista duo obiecta fruitionē. ſ. ⁊ iusticiā nō oportet distinguere inter portionē superiorē ⁊ iferiorez. sicut. n. inferior intellectus pōt habere illa p obiectis. ita ⁊ voluntas: de gbusdā tñ non tristabat: qz nō eueniebāt nolita: ⁊ de gbusdā euenientibus tristabat vt de peccatis: qz sic erāt nolita. cū. n. esset recta neq; placuerunt neq; neutra fuerunt sibi peccata peccantium si erant sibi ostensa vt mala.

Sed quo ad tertiū obiectū. ſ. passionē xp̄i opz aliter dicere de portiōe vna ⁊ alia: ⁊ hoc fz q̄tuor vias positas in primo articulo de discōuenienti ⁊ cōtristāte. de quib⁹ videndū est si oēs poni pñt in vtraq; portiōe. ¶ Quātū ad hoc videt qz ē duplex tristicia nō sequēs actualē nolitionē nec habitualē siue ꝺditionalez sed quasi naturalē qualis est ista que est circa volūtatez vt natura. ⁊ illa que est ex ꝺiunctiōe volūtatis cū appetitu sensitiuo patiēte. ista q̄dē duplex tristitia videt apprōpriata duplici portioni: ita qz nolle naturaliter ⁊ sic tristari ꝺuenit volūtati tñ ſm portionē superiorē. tristari vero precise ex cōpassiōe ad appetitū sensitiuū ꝺuenit volūtati ſm portionē inferiorez. ¶ Probatio primi. qz illud qō respicit a portiōe supiori large sumpta vt predictum est ſm Aug. est qō respicit in ordine ad eternū ⁊ hoc a ratione vt a quo ipsa accipit principiū cognoscēdi. ⁊ a volū tate vt ad quē vult in ordine ad ipm vt ad finē vltimū. sed volūtas nihil vult nāliter primo ⁊ p se nisi finē vltimū: ⁊ p ꝺsequēs oē aliud vult nō primo: ⁊ ī ordine ad ipsum. q̄. minoz pz ex rectitudine inclinatiōis nālis q̄ non eēt recta si eēt maxie ⁊ principaliter ad min⁹ bonū ⁊ nō ad vltimatū. q tñ diceret volūtatē vt natura esse tñ ad bonū ꝓprium primo discordaret a dictis in isto mēbro: iō oppositū ꝟ supponit ex illa. q. al's ptractāda. ¶ Probatio scōi. intellect⁹ inquātū intelligit aligd p̄cise. qz sensus cui coniungit illud sentit: dicit portio iferior: igit silr de appetitib⁹: antecedēs pz. qz inquātū sic cognoscēs nihil cognoscit p regulas eternas. qz eodez mō cognosceret si nō posset de ꝟ fz illas iudicare. ¶ Cōtra ista. z^m mēbrū videt repugnare ꝑmo: qz volūtas cōpatit appetitui sensitiuo vt nā ⁊ nō vt libera: qz nō ē in ei⁹ ptāte ista subita cōpassio: ſz hec nō ptās ē pp nālē ꝺnexionē appetit⁹ superiozis ad iferiorē: igit volūtas vt nā nō ꝺuenit p̄cise portiōi supiori: ⁊ vt cōpatiēs appetitui sensitiuo p̄cise iferiori. ¶ Rndeo volūtas vt natura dupl'r accipit. Uno mō vt tēdit naturaliter in obiecta ꝓpria huius potētie circūscribēdo alia: vt. ſ. inclinat tāq; pfectibilis ad sua ꝓpria obiecta: ⁊ hoc mō intelligit primū mēbrū: qz sic inclinat naturaliter ad obiecta ordinate ſm nālē ordinē obiectorū inquātū sunt ipsius aliqualiter pfectiua. Alio modo dicit volūtas vt nā includēdo oēm ordinē ad qōcunq; ꝺsequēs nām volūtatis. ⁊ ꝟ ꝓprie nō vt libera. ſz vt tñ appetitus ītellectiuus: siue vt habēs affectionē cōmodi ñ iusticie: ⁊ sic hz ordinē ad cōpatiēdū appetitui iferiori nō tñ in ordine obiecti illi⁹ ad primū obiectū volūtatis vt volūtas ē. ſz circūscripto illo ordine circa qōcūq; sic cōpatit: ⁊ ita in hoc se habet ac si ad eternū referre non posset. non sic aūt est ipsius vt est talis potētia inclinatio nālis ordinata precise ad sua ꝓpria obiecta: qz illa inclinatio vt sic non est precise ad aliquid nisi inquātū ē ulterior inclinatio ad eternū: sicut materia non inclinatur ad dispositionem nisi quia vlterius inclinatur ad formā perfectaz. Breuiter volūtas vt natura primo modo est voluntas vt naturaliter inclinata tantum ad sua ꝓpria obiecta. secūdo modo est volūtas inclinata ad obiecta alterius appetitus cui coniungitur mediante inclinatione illius. primo modo est tantum portio superior: secūdo modo tantum inferior. generaliter autez potest accipi voluntas vt natura ſm quod includit vtrūq; ⁊ sic pti net ad vtrāq; portionē. De alys duab⁹ tristitys sequentibus nolitionem actualem absolutam ⁊ conditionalem siue habitualem: videtur qz cum vtraq; portio possit sic ⁊ sic nolle quedam que eueniunt vtraq; poterit illo duplici modo tristari: de illis igit quatuor vys tristādi positis in primo articulo de mō tristādi due sūt cōes vtriq; portioni due ꝓprie duab⁹. ita qz vtraq; portio tristari habet de obiecto tripliciter nolito.

Ulterius ad ꝓpositū applicando voluntati christi. quātū ad hoc obiectuz qō est passio videdū ē q̄ portio de ꝟ obiecto potuit tristari ⁊ ꝟ fz quē triū modoz tristādi sibi possibiliū: ⁊ p̄ de portiōe supiori pz de volūtate vt nā: qz ipa vt sic voluit bonū huic pſone ⁊ ordīe ad eternū. ⁊ sic oppositū fuit nolituz tāquā ꝺ affectionē cōmodi. nō tamē cōtra iusticiam: nolitum autem contra affectionem cōmodi si euenit est sufficiens causa tristitie. ex primo articulo igitur hoc modo voluntas vt natura tristabatur de passione. Nec obstat quod bonuz illud qō ad mortē illaz sequebat vel ad qō mors illa ordinabatur fuit maius q̄ vite sue conseruatio ad tempus: quia licet ex hoc plus esset volendum libere: nō tñ a volūtate ſm affectionē cōmodi: nisi posset oīdi illā salutem hominuz fuisse maius bonū huic pſone. q̄ con-

sensatio vite sue: ꝛ hoc magis cōmodum ex se. nō tantuꝫ ex ordinatione aliqua huius tāquā vtiliozis ad finē vlti mū. Si obyciaꝫ ꝟ qz tūc volūtas vt nā nō est portio superioꝛ: qz nō respicit oīa in ordine ad eternū nec eternū. primo qz aligd ꝓpriū videꝫ nāliter esse magis cōmodū huic q̄ aligd extrinsecū. Hoc vltimū ē negādū. qz eternū nō tm̄ est sūmū iuste amādū: sed etiā sūmū cōmodū oīs voluntatis vt est appetitus itellectiuus: circūscripta libertate ꝛ iusticia: ꝛ ideo in vtraq; ordinatione naturali obiectoꝝ est primum.

Sed videndū est scō de portiōe superioꝛi volūtatis vt libera est: ꝛ de tristicia ꝯsequēte in ipsa actualē nolitionē obiecti tristabilis videtur q̄ ꝑ principia sumpta a fine vltimo nō possit ꝯcludi de passiōe ꝛ eius opposito inquātū referunt̄ ad finez illū q̄ ipsa sit nolēda: qz cū oppositā nō possit demonstrari: si referendo ad finez vltimum concludiꝫ simpliciter vita esse ꝓ tūc volēda ꝛ mors nolēda. igiꝫ volūtas diuina recte nō voluisset illā passionē: qz ꝯtra rationē rectā: nec etiā volūtas xp̄i recte voluisset illā: nec in tali velle meruisset. q̄ oīa sūt absurda: videꝫ ḡ q̄ sicut rō superioꝛ nō potuit iudicare ꝟ esse malū ꝓ tūc referēdo ad finem vltimū: sz determinate bonū. vel qz imediate ordinabatur ad finē vltimū ꝓp eius virtuositatez velle mori vel mediate. s. mediāte salute hūana ꝓ qua procurāda fuit mors volita. ita etiā volūtas supioꝛ vt libera nō potuit ordinate illā ꝓ tūc nolle: sed determinate velle. ꝛ ita nec de illa tristari tristitia ꝯsequēte absolutū nolle liberum. ¶ Cōtra. igiꝫ nec illa portio mō gaudet ō vita xp̄i. qz nō ē rō ꝯcludēdi illā simplr̄ eē volēdā vt referꝫ ad eternū. qz illa rō ꝓ tūc eque ꝯcluſisset. ℟ ꝯclusio demonstrationis practice est de actu circūstātionato. ꝛ sicut ꝓ tūc velle mortē fuit bonū simplr̄: qz ꝓ tūc a trinitate fuit volita ꝛ ideo ꝓ tūc sustinēda ēt ꝓ iusticia ꝯseruanda ꝛ ꝓ salute boium ꝓcurāda: ita ꝓ nūc ei⁹ vita ē bōa. ¶ Et qō obyciꝫ q̄ demonstratio semp eque ꝯcludit. vez est eādē cōclusionē: ꝛ in practicis eodē mō circūstātionatā. Sz si cōcludit ꝓ nūc vt nūc dicit circūstātiā ꝯclusi. nō segt̄ ḡ ꝓ semp: qz nō ē eadē ꝯclusio. eodē mō circūstātiōata. compositio. ḡ ꝛ diuisio ꝓ vt nūc determiat illatiōez vl illatū.

Tertio videndū est de portiōe supioꝛi volūtatis vt libera: ꝛ de nolitione ꝯditionata siue habituali. ꝛ dico habitualem in cuius actū volūtas ꝓna ex se est exire nisi aliud obstet. Sic videꝫ dicēdū q̄ illa portio noluit passionē: hoc ē noluisset quātū in se erat. si oīa ꝑspera ꝛ iusta scōm se appetibilia eque fuissent sine ea. hoc aūt ꝓbaꝫ duplici auctoritate ꝛ rōne. vna est Aug. ix. de tri. ꝛ q̄ꝫ iustus ꝓ fortitudinem sit paratus excipe ꝛ equo aīo ferre qcqd aduersitatis acciderit: mauult tñ vt non accidat. Et si pōt facit atq; paratus in vtrūq; est: vt quātū in ipso est alteꝝ optet alteꝝ vitet: ꝛ si qō vitat incurrerit iō volēs ferat. qz fieri nō potuit qō volebat. supple quātū in ipso erat: patet aūt q̄ itē dit qō littera sonat: qz ꝓ hoc ꝓbat nullū quātūcūq; virtuosum posse hic esse beatū: qz hic pōt pati aduersa. ꝛ ita non bñ qcqd vult: qz vt iā recitatū est alteꝝ optat q̄ꝫ tū in ipso est. s. ꝑsperū. Alia auctas est pbi. 3°. ethi. c. 9. mors ꝛ vulnera tristia forti ꝛ volenti erūt. sustinet hec aūt qñ bonū vel qñ turpe nō ꝛ quāto vtiq; magis bēat virtutē oēz ꝛ felicioꝛ sit: magis in morte tristioꝛ erit: q̄ nō eēt nisi qz quātū in ipso ē vult oppositū. ꝛ illa auctoritas ostēdit q̄ dictū est in ꝑ mēbro tale nolle sufficere ad tristari. Cō ad hoc est. qz obiectū patiētie nō videꝫ sz se eligibile. qz tūc nō regreꝛeꝫ patiētia. nec beati aliqua talia eligūt. Si dicaꝫ ad auctoritates q̄ loquunt̄ de fortitudine moraliter q̄ fortitudo disponit portionē iferiorē nō superiorē. Hoc nō obstat qz supioꝛ ꝑm regulas eternas nihil aduersum videꝫ iudicare esse eligibile inquātuꝫ in ipso est q̄n oppositū esset eligibilius. si illud iusticia non vetaret. alioquin quare alligati ꝛ iuncti fini vltimo: vt beati nihil eligunt aduersum.

Ultimo videdū est de portiōe iferiori respectu huius obiecti qō est passio. pz aūt q̄ ipa vt natura. ꝛ vt ꝯiuncta appetitui sensitiuo cōpatiēdo tristabatur. Sz dubiū est si vt libera tristabaꝫ ꝓpter nolle libez absolutū vl ꝯditionatū: ꝛ quātū ad ꝯditionatū videꝫ similiter dicendū sicut dictuꝫ est de superiori. ꝛ auctoritates eque vel magis ostendunt de ista sicut de illa. Non restat igitur videndum nisi vtrum ratio inferioꝛ possit concludere illam esse absolute nolendaz. ꝛ sic voluntas possit eam ordinate nolle absolute ꝛ ita tristari. Quātuꝫ ad hoc videtur dicēdū q̄ nō ꝛ de ratiōe ꝛ consequenter de voluntate. quod ꝓbatur multipliciter. primo: quia eadem potentia circa idem obiectuꝫ non potest habere actus oppositos: quorum alter sit in summo. quia oppositum in summo non compatitur secum reliquuꝫ: sed portio superioꝛ ꝛ inferioꝛ sunt vna potentia ꝑm Augu. ix. de tri. ꝛ ostensuꝫ est li. z. di. z4. superioꝛ autez portio dictat in sūmo ipsam passionem volendam quantum ad intellectuꝫ ꝛ ꝑm voluntatem sūme vult. igitur inferioꝛ nō potest nolle. ¶ Preterea ex principio ꝛ conclusiōe non sequuntur opposita. principium rationis practice inferioris est conclusio rationis superiozis. ergo. ꝓbatio minoris prima principia practica sumuntur a fine vltimo ad quem sunt fines a quibus sumuntur principia rationis inferiozis: ita q̄ bonitas illoꝝ finium est ex illo fine. igitur ꝛ principia sumpta ex illis cōcluduntur ex sumptis ex illo. ¶ Preterea quomodocūq; principia rationis inferiozis se habeant. puta siue sint conclusa vt processit precedens argumentum siue immediata ꝛz inferioza posterioza primis immediatis sumptis a fine vltimo. nam inter immediatas propositiones taz practicas vt videtur q̄ꝫ speculatiuas ē ordo dignitatis vel esse potest: saltem hoc certum est q̄ opposita demonstrari non possunt: sed alterum tantum sophistice arguetur. igitur si ratio superioꝛ demonstrat hoc esse volendum. ex nullis principijs pōt inferioꝛ arguere nisi sophistice hoc esse nolendum absolute. supponimus autem rationem christi rectam non errantem per sophismata: ꝛ voluntatem conformez rationi recte non sophistice. ¶ Preterea ratio iudicans de actibus virtutum politicarum est ratio inferioꝛ. sed illa iudicat ꝓ bono cōmuni mortem esse voluntarie sustinendam: igitur considerando bonuz cōmune hominum ratio inferioꝛ christi non potuit concludere mortez suā esse nolendam: sed oppositum. ¶ Si dicatur ratio iudicat mortem esse sustinendam non tamē volendam: ꝛ ideo tristatur de illa: cui videtur consonare Aristote. in auctoritate supza posita: quia ꝛz actus patiente virtutis sit volibilis: non tamen obiectum circa quod est actus. Contra concluditur mors nunc sustinenda. igitur aut voluntas non vult quod conclusum est. ꝛ tunc non est recta. aut vult ꝛ tunc videtur non absolute nolle mortem: quia absoluta ꝛ efficaꝝ. volitio. a. non stat cum absoluta nolitione ꝛ efficaci eius sine quo non potest esse. a. quia tunc idem simul fugeret ꝛ non fugeret: nam absolute nolle efficaꝝ est causa fugiendi. sicut absolutuz velle efficaꝝ est causa prosequendi volitū. ¶ Preterea ad conclusionem principalem videntur auctoritates. Naz Augu. super illud psalmiste. clamaui ꝛ nō exaudiuit me. miles cozonādus nō timet. s. Paulus. ꝛ dux. s. dōs timet cozonatur⁹. ꝛ q̄ si diceret ſ. tioꝛ. n. ē de nolito quod scitur vel creditur esse futuruz. ergo, ¶ Preterea

La.4.

magister in littera adducit Hieronymū q vult q̄ in xp̄o nō fuit passio sz ꝑpassio. si aūt absolute noluisset: cū tale nolle sequat̄ apprehēsiōez rōnis. tristitia sequēs illō nolle videret̄ habere plenā rationē passionis. Cui placeret conclusio istarum rationum ⁊ auctoritatum posset dicere q̄ voluntas vt libera non noluit absolute: sed tamen tristabatur: quia noluit conditionaliter. quātuz. s. in ipsa fuit si aliter diuinum beneplacitum impleretur. ⁊ illud tale dicitur voluntarium mixtum inuoluntario. Et illud ē simplr volitū: qō gs vult q̄tū i ipō ē: ⁊ illō ꝑm qd qō gs vult ꝓp necessitatē pñtē. puta simplr volūtariuz ē piclitāti nō ꝓcere merces: iō tristat̄ de piectiōe. ⁊ ꝓcere ē volūtariū scōz qd. ⁊ sic i ꝓposito dicerēt q̄ xp̄s absolute noluit mortē q̄ q̄tū in xp̄o fuit. ⁊ ꝑm qd eā voluit. Hoc credo falsum tā generaliter q̄ in ꝓposito. primum ostēdit in exēplo illo: cū. n. ille sit dñs actuū suoꝝ ꝑ voluntatē in cuius ptāte est vti virtute motiua ad ꝓciendū ⁊ nō vti. ⁊ hoc ita in piculo sicut alias. igit̄ simpliciter volēs ꝓcit. q̄ a nullo coact⁹ vti vi motiua. pz. n. q̄ volūtas posset ita inordinate amare merces q̄ nollet eas ꝓcere etiā ꝑ piculo euadēdo. ita in ꝓposito x̄ps dicit̄ nolle mortē cū determinatiōe distrahēte. s. si bñ fieri posset ⁊ iō distrahit: q̄ ꝺditio nō extat. ꝺcedit̄ aūt ꝑm illā viaz ipm velle mori sine ꝺditiōe distrahēte. q̄ si addit̄ ꝓp honorē dei vel ꝓpter iusticiā vl salutē hoīum nō est distractio. finis. n. act⁹ nō distrahit ab actu. in talib⁹ igit̄ qō gs facit vel patit̄ nō est simplr nolitū. sed scōm qd. Mouet aūt fortē ꝑ ptē opposita. q̄ tale videt̄ simpliciter triste sicut ꝓcere piclitāti ⁊ mori forti. Sz b̄ nō cogit: q̄ ad simplr tristādū sufficit nolle ꝺditionatū q̄ ꝺditio ē nolita: ⁊ ita velle ꝙsequēs aliqd nolitū nō sufficit ad gaudere: sicut ibi velle ꝓcere seq̄t̄ ad tēpestatē forē qō ē nolitū illi. Sz tūc nō videt̄ x̄pi moꝝ tristis q̄ nō fuit volita ꝓp aliqd nolitū ꝑsuppositū. ¶ Rñdeo sicut fortis politic⁹ nollet ciuitatē suā talē necessitatē icurrere a q̄ eā liberari oporteret ꝑ mortē eius: ⁊ sic ꝑsupponit qōdā nolitū. sic x̄ps noluit auditores eē tales cozā qb⁹ nō posz veritas ꝓdicari nisi scādalizarent̄ vsq̄ ad odiū mortale. iō si voluit mori ꝑ vitate doctrine: supponit̄ qōdā nolituz ex ꝑte audiētiū. Si aūt ꝑ salute hūani generis: supponit̄ aliō nolitū. s. hoīes esse i tali statu a q̄ ꝑ mortē x̄pi eripiēdi eēnt. Si aūt ꝓpter beneplacitū diuinū: illud fuit respectu hui⁹ obiecti vt videt̄ ꝓpter aliquē finē ad quē b̄ obiectū ordinabat̄: puta vel ꝓp veritatē ꝓdicādā vel salutē hoīum ꝓcurādam. ¶ Sic itaq̄ si rōnes vltime cōcludāt vr̄ esse dicendū q̄ fz portionē iferiorē noluit passionē: ⁊ b̄ volūtate vt natura: b̄ ē inquātū cōiūcta appetitui sensitiuo patiēti ⁊ volūtate vt libera noluit tm̄ ꝺditionaliter: ⁊ nō absolute: quēadmodū de portiōe superiori dictū est prius: q̄ noluit vt nā. ⁊ vt libera noluit tm̄ cōditionaliter ⁊ nō absolute. ⁊ ita scōm vtrāq̄ portionē eis dē modis tristabat̄: nec valz ñ noluit absolute igit̄ ñ tristabat̄: q̄ nolle nāl'r vel ꝺditionaliter sufficit ad simpliciter tristari. vnde tm̄ pōt argui. absolute nō noluit. igit̄ nō tristabat̄ ex illa cā. sz cū b̄ stat q̄ ex alia cā vnica vel duplici sit simplr tristaret̄. ¶ Sic q̄ saluatur glo. illa. repleta est malis ⁊c̄. i. tristicys siue penis. q̄ tota aīa scōm voluntatē scōm vtrāq̄ portionē tristabat̄ ⁊ vt natura ⁊ vt libera ex nolitiōe ꝺditionata: q̄tū. s. in ipso fuit. ⁊ q̄tū ad ītellectū scōm vtrāq̄ portionē apprehēdebat disconueniēs volūtati nāl'r ⁊ ꝺditiōali. ¶ Si qs tm̄ velit assignare in volūtate iferiori aliquā cām tristicie q̄ nō fuit in supiori: dicēdo q̄ inferior absolute noluerit illā penā q̄ de supiori nō ē vex: poterit ita ponere. portio inferior ꝙsiderat passionē absq̄ ordīe ad finē vltimū. q̄ sub ista circūstātia ꝙsiderare ē rōnis supiozis. sz circūscripta illa circūstātia simpliciter est nolēda: q̄ tm̄ ꝓpter illū ē volēda: igit̄ rō iferioz nō dictat eā volēdā. ⁊ ita nec volun-

¶ Contra istam viā pōt sic argui. ꝑ (tas iferioz vult eā. q̄ ratio cui innitit̄ ostēdit tm̄ possibilitatē hui⁹ q̄ voluntas iferioz non velit istud qō vult superioz absolute: qō nō est ꝓpositū. q̄ nō velle absolute nō infert nolle absolute: quale nolle negat alia via. ¶ Preterea: q̄ nō possit ꝺcludi ꝓpositū de nolle ꝓbat̄. q̄ si vna circūstātia quaz ꝺsiderat rō iferioz sufficiat ad ꝺcludēdū b̄ esse nolēduz ergo nō est determinabilis ꝑ aliā: q̄ ꝺcludit illud esse volēdū: q̄ ꝑ se nolēdū ꝑ nihil aliud pōt esse volendū. b̄ declarat̄ q̄ si rō inferioz ostēdat. a. sine circūstātia finis vltimi: ꝓpter quā. a. ē volēdū. oñdit. a. nō vt volēdū nec vt nolendū: sed quasi neutrum. q̄ determinabile circūstātys volibilitatis: nō aūt determinatū ad volibilitatē q̄ tūc nō esset per aliud volibile. ¶ Videt̄ etiaz tertio q̄ ratio iferioz possit ostēdere illud cū circūstantia volibilitatis: q̄ alias ratio inferior practica nō posset dirigi per principia sumpta a fine vniuersaliore: q̄ dirigi ꝑ illa ꝑncipia est ꝙsiderare finē a quo sumuntur: alias fortis moraliter inquātum prudens: cū prudentia sit rationis iferiozis: nō posset se dirigere in actu fortitudinis ex consideratione felicitatis: qō si sit incōueniēs. ergo ratio inferioz complete ostendens quātum potest ⁊ nō partē obiecti pretermissa alia circūstātia ostendet hoc vt volibile. ¶ Preterea stat ratio quarta de forti moraliter q̄ nolle absolutū videt̄ esse causa fugiendi nolitū ne eueniat: nō determinādo ne a se eueniat: sed ne eueniat simpliciter. ¶ Quātū ad istū articulū ptinet nō videt̄ necessitas saluandi portionē inferiorē absolute noluisse passionē quia hic saluat̄ ea tristata de passione tam vt natura est q̄ vt libera ꝓpter nolle conditionale sicut supra dictuz est. ¶ Ad argumenta principalia quere.

Ad primū rñdet̄ distinguēdo maiorē. Duplicia sunt ꝓria. quedā sunt mere absoluta. q̄ nec sūt respect⁹ nec respectū vel cōparationē ad diuersa extrinseca includētia: cuiusmodi sunt albedo ⁊ nigredo. calor ⁊ frigus. Alia sunt non mere absoluta sed respectū vel cōparationē ad aliqua extrinseca includētia: cuiusmodi sunt paruū ⁊ magnū. Dico ergo ad maiorem q̄ est vera de contrarys primo modo acceptis: non secundo modo: qualia sunt gaudium ⁊ tristitia. sicut respectu diuersoꝝ idem est magnum ⁊ paruum. ita gaudere idem potest ⁊ tristari respectu diuersoꝝ. Nam sicut velle ⁊ nolle respectu diuersoꝝ eidem inesse non repugnant: sic amare summe vnum ⁊ odire summe alterū: ita dicendum est consequenter de passionibus consequētibus huiusmodi operationes compossibiles. Nam ꝑ^{ctum} amare consequitur ꝑ^{ctum} gaudere: ⁊ odire ipsa tristitia: hunc modum dicendi asserit doctor noster in quarto distin. 44. q. vltima. in fine terty articuli vel dicti: quia sunt vt cōtraria intentionalia. ⁊ in secundo di. 2. q. 7. soluendo vltimum argumentum. ¶ Uel potest dici contraria esse incompossibilia virtute creata: non autez virtute infinita: hoc implicite dicit doc. noster in quarto di. 10. q. 2. soluendo ratiōes in corpore questionis per ipsum appositas respondendo ad primam. Ult ipsa contraria etiam in esse remisse esse compossibilia in secundo di. 2. q. 9. respondendo ad rationes secunde vie alterius antecedentis de partibus minimis. ita non sunt incōpossibilia for^r in esse intenso probat̄. q̄ eadem sunt for^r cōtraria in esse intenso ⁊ remisso. doc. noster in primo di. 17. q. vltima: ideo si in esse remisso for^r non repugnant nec in esse intenso: de⁹ aūt (cuz possit quicquid contradictionem non implicat. quia non est impossibile apud deū oē vbū) pōt ꝓraria sil'i eē ponere in eodē subiecto.

¶ Ad pmm in 4.metaphy dr q verū est respcū virtutis limitate nō ponētis ꝓtrariū nisi p trāsmutationē aliud expellēdo fallit hoc respcū virtutis illimitate ⁊ ifinite. nā nō segtur ꝺdictio ad ꝺria:nisi qr si ē caliduz nō ē frigidū.⁊ hoc pz eē fm:qr lz nō sit caliditate frigidū: ē tñ frigiditate frigidū:sicut ñ segr. ¶ corp⁹ ē venetys. igr nō ē rome:respcū virtutis infinite potētis idē corp⁹ facere in plurib⁹ locis mō nāli:nō tñ sacramētali:⁊ tñ fm Ar. 4. phycor.t.c.76.ad corp⁹ eē in plib⁹ locis segr ꝺdictio.verum ē respcū virtutis limitr ¶ facere nō potētis:sz si ponit corpus hic.facit illud non esse alibi.hoc dicit Doc.nr in.4.di.10.q.2. ¶ Dicūt 3⁹ mō alig ad idē argm⁹ ⁊ ad seqn tia.q nō est icōueniēs ꝺria eidē ieiūe fm diuersas portiones.Gaudiū.n.iest aie fz portionē superiorē stricte sumptā:qr respectu eternor.dolor vero siue tristitia iest aie fm portionē iferiorē:aut si superiorē nō nisi large sūptā: ⁊ etiā ¶ fuerit respcū diuersor:¶ tñ min⁹ valz pozib⁹ rñ siōib⁹. ¶ Ad sequēs dici pōt q ibi erat miraculū q btūdo aie nō redūdaret in corp⁹:vt pz in isto 3⁹.dis.16.q.1. qr lz aie btūdo si nō fiat spāle miraculū redūdet in corpus:vt pz de beatis in.4.dis.49. tñ xps sic se hēbat q p dispēsationē diuinā nō permittebat beatitudinē aie redūdare in corpus:nō tñ fuit fm cōem legē:sed spāle ꝑui legium. ¶ Ad aliud dr silr q lz illa fieri nō possint de lege posita.hoc tñ fieri pōt p potentiā dinā. ita fiebat in p posito. ¶ Ad 4.m dicitur vt patuit in corr.qō.de martiribus in.2.arti⁹ q illud est verū de passionibus ipediētib⁹ ⁊ absorbētib⁹ vsum rōnis. Non sic fuit in xpo: quia neq dolor neq tristitia:nec gaum de vsu rōnis aliqd minuebat:qō fcm ē deo spāliter cooperante:sicut fecit de tribus pueris in fornace ignis positis. Per idē ad cōfirmationē:qr Paulus nō habuit in raptu plenū vsum rōnis. ¶ Silr ad scām ꝓfirmationez dici pōt. ¶ Ad 5m dr sicut Doc.nr in.4.di.10.q.6. soluendo rōnes principales Idē corp⁹ pōt figurari per respectū ad ꝓtinēs diuersis figuris:puta eē in vno ꝓtinēte rotundū in alio q̄dratū.immo sil'eē ꝓtinuū ⁊ discontinuuz hoc mō. ⁊ ita in ꝓposito corr sil'dilatari ⁊ restrigi. hec ō basolis. ¶ Ulr dici pōt q dolor ē in carne.gaudiū vero in aīa.iō sunt circa diuersa subiecta.⁊ ita nihil ad b. hoc dicit doc. nr in reportatis. ¶ Ad Illariū dr fm. S. Bonauenturā q nō itēdebat amouere a xpo passionē ⁊ tristitiā:sed timorem mortis. Uel dici pōt q nō negauit xpm vere passum: sz negauit in xpo passionem rōnis perturbatiuā: ⁊ rōnis vsum absorbentē.⁊ sic ēt logtur Hieronym⁹ vt pz in fine qōnis. exponendo dicta ei⁹ ⁊ magistri.

Ad primū alterius vie p isto articulo vltio pōt dici q bonū morale ē ens p accidēs aggregās in se aliquē actuz ⁊ circūstantias multas actui accidētes.ita q totū rōne circūstātie vnius pōt cōcludi eligibile qua circūscripta rōne alterius circūstātie non erit eligibile reliquū. ¶ Per hoc ad argumētū pmū pro alia via ꝓcedit maior circa idē obiectū p se.sz hoc est tñ idē p accidēs. ¶ Per idē ad 2m q ꝓclusiōes rōnis supioris sūt principia ad ꝓcludendū vt p se sumpte.⁊ vt illate ex principys supiozis.⁊ sic bene possūt sumi opposite minozes sub principio de eodē p accidens quaz vna sit vera rōne vnius ptis toti⁹ ⁊ alia rōne alterius. ¶ Per idez pz ad tertiū q sophisma eēt aliud si ꝓcluderet oppositū Sed de toto eodē p accidēs ꝓcludit ꝓpter vnā circūstātiā oppositū predicatū eius qō inest ei fm aliā circūstantiā. ¶ Ad aliud de fozti qō ꝓcedit de circūstātys ptinētibus ad rationē inferiorē.⁊ ideo directe ꝓtra istā viam pōt dici sicut respōsuz fuit. Et ad illud ꝓtra.dici pōt q si mul stant absolute nolle.a.⁊ absolute velle sustinere.a. presupposito tñ quodā nolito.s.necessitate sustinendi.q. Cū dicis nolle absolutū ē cā fugiēdi nolitū.verū est a se nō ab alio illatū a quo nō vult iferri. ¶ Ad augu.dico.q nō habuit eādē causam timēdi quā nos:quia nō peccata sua sicut nos nostra.ita pōt intelligi illud Ambro. doles dñe ⁊c. ¶ Ad magistrū ⁊ Hieronymū. Rñdeo si nō patiebat tñ volūtas subreptitio motu ꝓueniēte ꝓsensum qualis passio ꝓuenit ei vt natura:⁊ pōt dici ꝑpassio: sz ēt patiebat motu sequēte nolle libere elicitū. tūc intelligē dum est passionē esse vt distinguit ꝓtra propassionez illam que conturbat rationem:qualis nulla fuit in xpo.

¶ Hic orr questio ex predictis ducēs originē. Dictū est enī supra q xps in se nros defectus suscepit:ꝑter pctm. Est aūt hois qdaz gñalis defect⁹:q pctm nō ē.s.necessitas patiendi vel moriēdi. Unde corpus nrm nō tm mortale: sz ēt mortuū dr qr nō tm aptitudinē moriēdi sz ēt necessitatē hz. Jō q̄rr vtrū necessitas talis in xpi carne fuerit. De aptitudine enī moriēdi q i eo fuerit ambigū nō ē:q ēt ante peccatū in hoie fuit:qñ aligs i eo nō fuit defect⁹. nec g̃ mortalitas illa tūc i eo fuit defectus: qr nāe ei erat. Unde ēt qdā talē mortalitatē i nobis nō esse defectū nō ꝓbe tradūt sz necessitatē moriēdi vel patiēdi q ēt mortalitas dr vl passibilitas. Dr.n. hō nūc passibilis vl mortalis: ñ mō ꝑp egritudinē:sz ēt ꝑp necitatē. Sz nūqd ¶ defect⁹ fuit i xpi carne. Dist. XVI.

Circa istam 16. di.in qua magister agit ō mō quo filius dei assūpsit defect⁹ būane nature q̄rr vnū:vtrū.s.xps būit necessitatem moriēdi.q nō. Ro.8. corpus mortuū ē ꝑp pctm.i.būit necessitatē moriēdi.Similiter Hen. 2⁹.in quacunq die cōme. Q.6.1.
mo.Sz xps nec habuit pctm originale nec actuale.cum igr mors iflicta sit pp peccatuz:vt pz p auctoritates dictas segr q xps non habuit aliquā necessitatē moriēdi. ¶ Preterea. aīa xpi fuit omniscies sicut patet: igr fuit oipotēs.⁊ si hoc.igr nō habuit necessitatē moriēdi.quia potuit ꝓhibere oēm cām mortis:ꝓsequētia prima pz.qr nō minoris pfectiōis ē oia scire q̄z oia posse.cū vtrūq re spiciat oia ⁊ ꝛcludit potētiā respectu actr⁹ tēdētis i omne possibile.ergo. ¶ Preterea corpus eius fuit tēperatissimū ⁊ optime cōplexionatuz.aliter nō fuisset ꝓportionatū aie sue q̄ fuit nobilissima inter oēs formas pficientes materiā.sciuit aūt aīa eius oia q̄ poterāt nocere ⁊ q̄ conferre sanitatē:⁊ tenebat saluare vitā suā. igr accipiēdo p alimēto ꝓferētia dimittēdo noxia.⁊ pcauendo ab extrinsecis corruptiuis.potuit semp vixisse.qō bene sciuit fecisse.igr nulla fuit in eo necessitas moriēdi. ¶ Preterea aīa sua fuit pfectissima iter oēs formas pficiētes materiā.igr pfectissime pficiebat mām.⁊ p ꝓsequēs abstulit oēz ꝑuatiōez a mā quā pfec:qr ¶ pōt fora ipfectior.s. fora celi.ita q celū sit nāliter incorruptibile.igr ¶ fecit aīa xpi respectu sue māe. ¶ Cōtra.oē corruptibile nēcario corrūpēt.6.metha.⁊ cā ē: qr ꝓria in eodē semp agūt ⁊ patiunt adinuicem. cum igitur corpus xpi fuerit compositum ex contrarys.tandem corrumperetur naturaliter. T.cō.7.
¶ Preterea materia est qua res potest esse ⁊ nō esse.7. metha.⁊ ¶ rōne priuationis in ea.p phy.qr priuatio siue materia ꝑuata machinat ad maleficiū.i.ad corruptiōez T.cō.9. zz.7.53. T.c.80.

compositi cuius est. sed materia fuit eiusdez rationis in christo ⁊ in nobis. sed in nobis est causa necessaria corruptionis. igitur ⁊ in ipso.

¶ Alia quoqz ei⁹ cū passibil' extiterit añ mortez nūqd necessitatē patiēdi hūit? Si enim necessitas patiēdi vel moriēdi fuit i xp̄o: ñ vī sola volūtate miserationis defect⁹ nr̄os accepisse. Ad qō dici pōt: xp̄z volūtate nō necessitate sue nature hos defect⁹ sicut alios suscepisse. ſ. necessitatē patiēdi i aia: sil' aūt patiēdi ⁊ moriēdi in carne. Vex hāc necessitatē ñ hūit ex necessitate sue ꝺditiōis: qz a pctō imūis: sz ex sola volūtate accepit de nr̄a infirmitate ponens tabernaculū suum in sole. ſ. sub temporali mutabilitate ⁊ labore.

Questio. II.

Arta hoc quero vtz in ptāte aie xp̄i fuit non mori ex violentia passiōis. Qz sic. qz aīa sua ꝑm volūtatē pfecte dñabaf̄ appetitui sensitiuo ⁊ oib⁹ virib⁹ inferioribus. qz i ipso nulla rebellio ipsaz fuit: igit̄ dñabaf̄ plene sup corp⁹ vt posset impedire oēm violētiaz corpalē: ꝓbo qz dñabaf̄ corpi ꝓncipatu dispotico sic dñs seruo: appetitui aūt sensitiuo ⁊ alys viribus iferioribus ꝓncipatu politico. sicut rex vel princeps dñaf̄ ciuib⁹: quare pfecti⁹ dñaf̄ corpi q̄z alys viribus. qz seru⁹ nihil pōt ꝺ dñz ciuis aliqd pōt ꝺ ꝓncipē ⁊ ꝺdicit sibi aliqñ. ¶ Preterea Jo. io. dic̄ xp̄s ptāt̄ hēo ponēdi aiaz meā. ⁊ iterz. ego pono aiaz meā a meipo ⁊ nemo tollet eā a me. q̄ro quō itel ligit cū dicit a meipo nō. n. a se dei v̄bo. qz nūq̄z fuit depositā vl' separata a verbo aīa illa. igit̄ ꝟ dicit vt hō: q̄ posuit aiaz a se separando ipaz a corpe. igit̄ in ptāte aie fuit separari vl' nō separari. ¶ Sil'r Jo. dicit. mādatū accepi a p̄re. ſ. ponere aiam meā. sz nō accepit mādatū nisi vt hō: qz i diuinitate eq̄lis erat p̄ri. g̃ vt hō ⁊ minor p̄re posuit aiaz suā. g̃ vt hō hūit i ptāte sua pōere: vl' nō pōere. ¶ Preterea

Ma. 37 Marci. 15. ⁊ Lu. 23. i multis euāgelys hēt̄ q̄ cū clamore valido emisit spīm. ꝟ aūt nō potuit eē q̄ sic valide clamaret nisi ꝑuenisset gratis horā mortis q̄ accidisset ex violētia passiōis: igit̄ ante horā illā siue istās posuit ex ptāte sua aiaz suā: ⁊ eadez rōne potuit ēt nō posuisse ꝑ tūc nec postea. ⁊ ita in ptāte ei⁹ fuit mori vl' nō mori ex violētia passiōis. ¶ Cōtra. fuit i eodē statu ꝑm corp⁹ i q̄ nos ⁊ viator. igit̄ ꝑm corp⁹ potuit sibi violētia iferri: vnde nēcario dissolueret̄ corpis armōia: pz i nobis. ⁊ ita vī corp⁹ ꝑuet̄ vita. ¶ Preterea si i ptāte sua fuit ꝑseruare corp⁹ ab oī violētia extrinseca tenebaf̄ se custodire. qz post dilectiōez dei ⁊ aīe ꝓprie ⁊ aiaz ꝓximoz tenebaf̄ suū corp⁹ diligere lege charitatis. ⁊ ita si posuit aiam vl' poni pmisit. cū potuit ꝟ ꝑseruasse vt hō peccasset: qz q non preseruat dissolutionē sui corporis cum possit. peccat.

S. Bo. pūti dist. 21. q. 3. **Ad primā** qōnē dī a multis q̄ hūit necessitatez moriēdi: qz i eo fuit potētia māe eiusdē rōnis sic̄ i alys hoib⁹: ⁊ fuit ꝓuata alys formis. ⁊ materia ꝓuata ē cā corruptiōis. g̃. ¶ Preterea, i corpe christi fuit ꝺtrarietas q̄litatū: qz q̄litates elemētares nō sūt in oīmoda ꝓporti͞oe eq̄li i corpe mixto ꝓporti͞oato aie. qz aliter cōplexionaf̄ vna ps q̄z alia ⁊ vita p̄cipue ꝟsistit i calido ⁊ hūido: qz igit̄ fuit dñiuz alicui⁹ q̄litatis: ⁊ ꝺrietas ex mutua actiōe ⁊ passiōe tādē nāl'r fuisset corruptio necessario secuta. ¶ Preterea. ex ꝟ q̄ elemēta in corpe appetūt nāl'r ꝓpria loca cū sint extra. fuisset tādē corruptio ⁊ dissolutio illoz ꝑ nām. ¶ Preterea, diuerse ptes prganice diuersimode cōplexionant̄. ita q̄ i oculo dñaf̄ alia q̄litas q̄z i alys organis ⁊ hūit ꝺrietatez: iō ex mutua actiōe ⁊ passiōe ptiū erat nēcitas ad corruptiōez. ¶ Preterea oē corp⁹ gñabile ⁊ corruptibile hz certā ꝓportiōnē duratiōis iesse: vltra quā nō pōt durare. sz corp⁹ xp̄i fuit gñabile ⁊ corruptibile. g̃. ¶ Rōnes iste nō ꝺcludunt: qz oēs eque p̄ter vltimā ꝺcludūt de corpe xp̄i mō vl' de corpore post iudiciū. qz corpus hz eādē potētiā materie quā prius. ⁊ sili mō ꝓuatā. qz nō hz aliū actū q̄z ante. ⁊ iō sicut aīa ante nō abstulit privationē cōicādo se p essentiā corpori. sic nec post. qz nō cōicauit se materie post resurrectionē nisi sicut ante. ¶ Preterea. corp⁹ xp̄i i celo ē mixtū ⁊ ē ibi ꝺrietas q̄ añ ⁊ elemēta nata sūt eē in regionib⁹ ꝓprys cū sint extra ⁊ magis extra q̄z prius i corpe xp̄i. ⁊ in corpe ꝑm se nō vt accipiť ꝑm organa sensuū maxie dñatur terra ⁊ illa i celo exñs ē maxie extra locū suū. iō maxie faceret ad corruptiōez appetēdo locū ꝓpriū. ¶ Preterea. q̄tū ad ptes organicas seq̄t̄ idē: qz post resurrectionē fuerūt eiusdē cōplexiōis qualis ante. aliter nō eēnt eedē ptes. igit̄ si fuerūt ante cā corruptiōis ⁊ post erūt. ⁊ ita necessario corrūperet̄ post sicut añ si ista eēt cā hui⁹ necessaria. ¶ Ultimum argumētū accipit vnū falsum. ſ. q̄ oē gñabile hz certā ꝓportez ⁊c. qz ponaf̄ inesse aliqs lapis ⁊ tollaf̄ omne extrinsecū corruptiuū posita cū hoc gñali influētia vel manutenētia diuina nūquā corrūpetur. g̃ nō ꝓp ꝓportiōē corrūpiť vel hz certū terminū durationis. sz si mixta sūt necessario corruptibilia: ꝟ ē ex causa itrinseca. ⁊ maxie aīata: qz i talib⁹ aliq̄ qualitas dñaf̄ vt calor. q tñ ꝺtinuo foueť i hūido tēdēte i corruptiōez ꝺtinue p actiōez caliditatis. iō tādē ex tali actiōe seq̄t̄ defectus ⁊ corruptio hūidi radicalis in aliq̄ citius in aliq̄ tardius sz q̄ actio ē fortior ⁊ min⁹ fortis. ⁊ iō nihil facit ad ꝓpositū determinatā extrinsecū corruptiuū: ⁊ ita est ꝓpositus ipius est maior ⁊ minor in ipis ex cā intrinseca. ita q̄ aliqd itra ē cā ꝓpositi ⁊ corruptiōis magis q̄z econuerso. Sil'r elemēta simplicia nō corrūpunt̄ sz totū. q̄ aūt corrūpāf̄ scōm ptē ꝟ est ex actiōe alterius ꝺrij in ipm ⁊ subtractiōe cāe ꝺseruātis ⁊ gñantis. sic̄ ignis de iferiori spera corrūpiť i hyeme i regiōe ista ex actiōe frigidi dñantis ex elōgatiōe solis. ecōtra in estate gñaf̄ ps ignis. ⁊ corrūpiť frigiditas ꝓpinq̄ igni. ⁊ cā ē accessus sol' excludentis actiōez talē: ⁊ corp⁹ simplex nō corrūpet̄ pp ꝓpositū certā quā i se hēat. sz ꝓpositi⁹ rei seq̄t̄ cām corruptiuā ⁊ ē maior vel minor ex causa alia q̄z ex hoc q̄z ꝓpositus.

Ad questionem igitur dico primo comparando verbū assumens ad naturam assumendam. 2° comparando naturam ad qualitatem consequentē. tertio comparando naturam assumptam ad gloriam ⁊ penam. ¶ Primum patet esse tripliciter. primo modo comparando verbuz assumens ad naturam glorioſam assumendam: qz potuit accepisse naturam simpliciter glorioſam. ⁊ illa nullo modo habuisset causam simpliciter corruptionis. Secūdo modo comparando verbum ad naturam innocentez assumendam sine peccato originali. ⁊ cum iusticia originali ita q̄ esset innocentia ex parte nature in se. ⁊ sic adhuc nō fuit hic aliqua causa mortis. Tertio modo comparādo verbum ad naturam assumendam glorioſam. sic q̄ gloria non redundaret in corpus per miraculum. ⁊ sic facto illo miraculo in tertio instanti sequebatur in quarto causa necessitatis dissolutionis illius corporis ⁊ separationis huius anime a corpore. Dico ergo ad propositum q̄ comparando verbum ad naturam glorioſam assumptam in tertio instanti sine redūdātia glorie aie in corp⁹ necesse fuit corpus suum esse mortale. Iz hoc fuerit speciale ⁊ nouum miraculuz q̄ gloria anime non redundauerit in corpus. facta tamen miraculo isto corpus illud

habuit necessitatem moriēdi:qz nec gloria redūdauit in ipz nec scōm corpus habuit iusticiā originalē preseruā-tē a corruptione. Hoc ꝓfirmaī p Aug. de baptismo puu-torꝫ vbi expresse dicit ꝙ facto illo miraculo habuit ne-cessitatē moriēdi. ¶ Sz vnde fuit hec necessitas moriē di: Rñdeo qz corpus sibi dimissuz p priuatiōez redūdā tie glozie fuit aīale. ꝛ ideo nō sub pleno dominio aīe ad phibēdū passiōez in corpe. ideo fuit in corpe eius corru ptio ꝛ restauratio p sumptiōez alimēti: sed nō potuit fie-ri restauratio ita pfecta ꝙ corpꝰ semp maneret nisi aīa perfectū dominiuz habuisset supza corpus. ¶ Cōtra. sci-uit quātū necesse fuit sumere ad tātā restauratiōez dep-diti vt tm̄ restaureī q̄tū fuit depditū. ¶ Rñdeo quā-uis sciuerit hoc. attamen duo sūt. quare hoc nō segtur. s. potētie nutritiue debilitatio in ꝛuertēdo ꝛ ipuritas ali-mēti qđ assumpserit: de ipuritate alimēti dico ꝙ si Adā habuisset alimētū nostrū fuisset moztuus senio B̄ de ra-tione alimēti pz: qz non qōlibet habet generari ex quoli bet sicut ex termino. sed determinatū ex determinato ꝛ iō ex alimēto puriori ꝛ meliori generaī melioz sanguis: ꝛ ex sanguine puriori generaī caro solidioz ꝛ pmanētioz vnde ex alimēto corrupto ꝛ impuro generaī caro valde fluida. igīt impuritas alimēti iesu xp̄i respectu alimēti Ade fuisset in iesu xp̄o sicut in nobis cā extrinseca corru ptiua: qz nō fuisset ex pte alimenti ita pfecta restauratio sicut depditio. ¶ Sed posito ꝙ habuisset esum ligni vi te fuisset ne corpus eius icorruptibile: dico ꝙ nō. sed ha buisset causaz itrinsecā moriēdi. qz oīs virtus naturalis relicta sibi ꝛ nō pseruata p aliqđ donū collatū: agēdo in aliud naturale cōpatiī ꝛ debilitaī: ꝛ tm̄ agere posset ꝙ debilitabiī i tm̄ ꝙ nō posset sufficiēter agere ad ꝛseruā-tionē sui idiuidui: vt pz de virtute nutritiua in nobis: ꝙ longa actiōe in alimēta ꝛ ex ꝛuersiōe diutina tādē debi-litaī ita vt nō possit plus conuertere: talis fuit nutritiua xp̄i sibi derelicta. ꝛ ideo tādē debilitata. nō potuisset am plius restaurare. igīt debilitas virtutis: ꝛ impuritas ali-mēti extrinseci fuissent sufficiens cā sue moztis nālis.

Sed cōtra ista sūt aliq̄ dubia: videī enī ꝙ ex pfe cta vnione xp̄i ad vbū sine omni alio miraculo nouo p̄seruareī corpus ei⁹ ab oī corruptiōe: qz assūptio fuit talis vt assūptū nūq̄z dimitteret ſm Dam̄. igīt nō potuit esse ꝙ stāte vnione corpis ad vbū aliq̄ ps carnis ei⁹ flueret ꝛ corrūpereī. qz sic assūptū fuissz dimis sum. imo si fluxerunt ptes B̄ videī fuisse p miraculum igīt magl fuit mirabile xp̄m fuisse moztuū q̄z naturale. ¶ Preterea. si ptes fluebāt tūc fuit restauratio ptis no ue: B̄ ātnō fuit sine nouo miraculo: qz illa ps noua vniī vbo: B̄ nō potuit fieri nisi a vbo: qz tāte potētie est vnire ptē verbo sicut totū corp⁹: sz totū nō vniī nisi p miracu lū. igīt nec illa pars. ¶ Dico ad ista ꝙ facto illo miracu lo ꝙ glia aīe nō redūdabat in corpⁿ necessitas fuit ꝙ par tes corpis flueret p sudoꝛē: ꝛ alias ꝛsūptiones qz actiuo ꝛ passiuo naturalib⁹ approximatis necesse est seq ꝛsum-ptiōez si alterū habeat dn̄ium. sz in corpe xp̄i fuerūt cali dū ꝛ humidū ꝛ aliqō dn̄ium vnius sup alterū ꝛ virt⁹ nu-tritiua nō sufficiebat ex alimētis restaurare depditū ex mutua actiōe: iō necessario fuit fluxus ptiū ꝛ corruptio. ¶ Ad primū cū dicīt ꝙ semel assūptū nūq̄z fuit dimis-sum: verū ē de ꝑncipalib⁹ ptib⁹ corpis q̄ cōcurrūt ad pfe ctiōez hois: cuiusmodi sūt ptes etherogenee. s. coz caput ꝛ manus ꝛ hꝺ: ꝛ tm̄ alique ptes dimisse sūt. vt si incidit si bi vngues: vel rasit sibi capillos: ꝛ sic de ptibus carnis ꝛ alys. imo totū sub rōne totius fuit dimissuz: qz totū inte grū ex ptib⁹ nō semp fuit vnitū vt supra patuit: tm̄ princi pales ptes semp fuerūt vnite: ꝛ de illis loquīt Damas. ¶ Ad aliud cū dicīt ꝙ tūc nouo miraculo fuit alia pars vnita: dico ꝙ nō nouo sz antiquo. circa qđ sciēdū ꝙ sicut virtus generatiua hz generare distinctū ſm esse ꝛ ſm lo cū et separatū sic nutritiua hz generare idē ꝛ vnituz: qz nutritio est aggeneratio vnius ad aliud: p idēptitatez ꝛ vnitatē cū eo: ꝛ dico ꝙ generatio noue ptis vnite corpi fuit nālis: ꝛ ꝙ caro generata eēt pars corpis preexistētis naturale est vtiq̄: sz ꝙ pars ista vniaī verbo fuit mira-culū: nō qdē nouū: sz eodē antiquo quo primo corpus to tum vniī vbo. vniī ois pars illius totius: ꝛ oē illud qđ est actu pars eius: sz tū virtus naturalis fecit aliqd pre-ambulū ad antiquū miraculū: qz fecit ꝙ aliqd eēt actu pars corpis. qđ prius nō fuit: sz hoc antiquo miraculo fa cto: illa pars est vnita verbo vnione totius. ꝛ effectiue a verbo ꝛ a tota trinitate.

Ad primū principale dicitur ꝙ corpus propter peccatū moztuū est demeritozie: ꝛ ex hoc sequitur ꝙ cum in christo nullum fuerit demeritū ꝙ in primo instanti in quo assumpsit naturam innocen-tem non fuit causa demeritozia moztis in eo ꝛ sic proce dit illud Heñ. ꝙ postquam comederunt habuerunt pri-mi parentes necessitatem moziendi ex demerito: sz alia causa fuit in christo sicut dictum est in pede questionis. ¶ Ad aliud concesso antecedente: nego consequentiaz. ꝛ causa est quia omnipotentia ad omne possibile produ-cenduz non potest conferri creature. vel alicui nisi illud habeat in se fozmam vnam vel plures in qua vel in qui-bus radicetur potentia omnium possibiliuz possibiliter fiendozum: hec autem fozma non potest esse accidenta-lis nec vna nec multe: quia accidens secundum se nō ha bet in se nec habere potest manens accidens productiuam virtutem omnium substantiarum: vel alicuius. di co de se. igitur oportet ꝙ illa omnipotentia inesset ei per aliquam fozmam substantialem virtualiter ꝛ perfe-cte continentem omnem fozmam ꝛ omne ens possibile fieri. sed talis fozma non potest conferri anime christi manente anima: nec angelo: quia anima manens anima vel angelus manens angelus non potest infrigidare: ꝛ ideo repugnat sibi talis fozma virtualiter contīes om-nia: sed posse cognoscere omnia cognoscibilia cum hoc non sit producere ipsa in esse: non requirit nisi potentiaz intellectiuam. ꝛ habitus vel species quozum anima est capax. ideo intendendo inscibilia non causando ea sed tantum cognoscendo non requiritur tanta perfectio in fundamento quo absolute cognoscit sicut requiritur in fundamento omnipotentie quo potest omnia possibilia causare. ¶ Ad aliud cum dicitur quod sciuit se custodi-re ꝛ restaurare equaliter concedo ꝙ sciuit si habuisset p statu isto in quo fuit alimentum purum: ꝛ virtutem nu-tritiuam non debilitatam: sed vtrūq̄z defuit: ideo non fuit conuersio alimenti in ita puram carnem vt semper maneret nec fuit virtus eius eque intense in conuerten-do. ¶ Ad aliud cum dicitur ꝙ eius anima fuit perfectis sima fozma. ideo abstulit omnem priuationem a mate-ria sicut fozma celi. dico ꝙ sic fozma celi non cōtinet vir tualiter vel causaliter ꝛ perfecte omnes fozmas: ita non potest auferre a materia. si in celo sit materia: omnē pri uationem ꝛ potentiaz materie ad aliā fozmā. Ideo si in celo sit materia eiusdē ratiōis cū mā bic necessario ē ibi priuatio ꝛ possibilitas ad alias fozmas: ideo si celum sit incozruptibile oportet dicere consequenter ꝙ vel sit fo zma simplex. vel ꝙ si habeat materiaz ꝙ illa sit alterius rationis ꝛ de se tantum in potentia ad fozmam quaz ha bet. ¶ Respondere ad fozmas argumentoꝛ. s. pzo pri-ma op. quomodo elementa sunt in corpozibus gloziosis ꝛ tamen sunt incozruptibilia pertinet ad quartuz libz̄. ideo ibi ysqz differatur.

Ad secundam questionem dico q̄ si aīa christi fuisset sibi absolute dimissa ex quo fuit gl̄iosa: gloria anime redundasset in corpus. ⁊ per consequens in potestate anime fuisset non mori ex quacūq; passione. Sed qz in tertio instanti fuit corpus sine redundantia glorie in ipsum vt patet. s. in precedenti. q. ideo in quarto instanti illud corpus necessario fuit corruptibile. nec fuit in potestate anime a passione preseruari: cuius ratio est. qz ex prima institutiōe nāe est q̄ aliqua actiua sunt nata dn̄ari aliquib⁹ passiuis. tūc sic. omne corpus alterabile ⁊ corruptibile p approximationē actiui dominātis pōt corrūpi. corp⁹ xp̄i fuit tale a primo instāti vnionis vsq; ad mortem: igitur p actiuū approximatū potuit in corpus illud induci dispositio vel qualitas incōpossibilis animationi passiue illius corporis: ⁊ ita potuit p mortez priuari vita: qz aīa non perficit nisi corpus dispositū ⁊ proportionatū ei. ¶ Si dicas q̄ sicut aīa a solo deo creat̄ ⁊ vnit̄: sic solus deus potest eam separare. ⁊ ita nihil aliud inferens passionem potest eaz separare a corpore. ¶ Preterea si preseruare corpus a passione nō fuit in potestate anime christi. igitur passio ⁊ separatio aīe nō fuit voluntarium. nec per consequens meritorium. ¶ Preterea sic: tunc passio illa fuit simpliciter violenta. ⁊ si hoc nō fuit meritoria. ¶ Ad primuz istoz cū dicit̄ q̄ solus deus pōt vnire animā corpori de hoc posset esse dubiuz an in resurrectione cuz corpus fuerit sūme dispositū aīa posset se vnire: vel an generans hominem vniat animā intellectiuaz necessitando vnionē p organizationem corporis ⁊ dispositionē ꝓuenientē vltimate perfectibili ab aīa intellectiua. ¶ Sed quātū ad primū habet locū in quarto li. ꝓcesso tamē antecedēte: nego ꝓsequētiā si solus deus potest vnire: igitur ⁊ separationē causare: qz agens causatū potest inducere aliquā qualitatē in corpore ad quā necessario sequtur necessitate absoluta exanimatio corporis. nulla tamē qualitas vel dispositio creata in corpore ab agēte naturali est causa necessaria simpliciter animationis passiue corporis. Exemplū. ignis per actionē suaz potest inducere qualitatē necessitantē ad separationē aīe a corpore: nō aūt aliquā necessitātē ad vnionez ignis. dico de se solū. ¶ Cōtra. cōmuniter dicit̄ q̄ agens naturale inducit dispositionē in corpore organico. s. perfectam organizationē ⁊ debitā elementoz cōplexionē: que est dispositio necessitans simpliciter ad inductionez aīe. ¶ Respondeo nulla dispositio inducta ab agente naturali in materiā est dispositio necessitans simpliciter ad aīe infusionē sed quecūq; sit illa cū se teneat a parte materie in ratiōe receptiui ⁊ in potentia ad formā: est in potentia contradictionis ad ipsam animā intellectiuaz aliter dispositio aliqua inducta in materiam ab agente naturali necessitaret deū ad causandū animā ⁊ informandū corpus. qō falsum est lz philosophus haberet hoc dicere: qz ipse posuit deuz naturaliter agere ex necessitate nature omne qō agit. ⁊ ideo sicut aere existēte sūme calido ⁊ sūme disposito ad formā ignis: sequit̄ necessario q̄ ignis igniat aerē corrūpēdo formaz aeris: ita posuit philosophus q̄ corpore organico existente dispositō per actionē agētis naturalis de⁹ necessario creat animā in corpore aīando ipsum. sed sicut ph̄s errauit in illo principio ponēdo deū causare omnia extra se ex necessitate nature. sic theologi negantes ipsum in illo principio debent consequenter negare illum in quolibet quod sequitur ex principio illo. s. q̄ agens naturale possit simpliciter necessitare materiam ad animationē passiuam. sed quelibet dispositio inducta in materia ab agente naturali est in potentia cōtradictionis ad animationē ⁊ formā respectu dei: qz de⁹ voluntarie ⁊ cōtingenter causat quicqd extra se causat. ¶ Ad zm̄ dico q̄ volūtas pōt habere actū meritoriū circa aliqō obiectū qō nō est in potestate sua: imo qō est necessarium ⁊ impossibile aliter se habere: sicut pōt amare deū amore amicitie volēdo sibi bonū. puta ipsum esse iustum. sapientem. ⁊ huiusmodi. ⁊ tamen velit nolit voluntas: deus est iustus ⁊ sapiens. sic ergo mereri potuit volūtas christi de passione christi: quāuis nō fuerit in eius potestate. impedire eā: cōplacendo. s. illi passioni ⁊ acceptādo ipsaz ꝓpter bonū ꝓsequēs ex ipa. qz accepta fuit deo. ¶ Ad tertiū dico q̄ violētū vno mō opponitur naturali sicut violentum est lapidi sursum esse. qz naturale est sibi esse deorsum. ⁊ illo modo loquendo passio christi fuit violenta anime vt naturaliter inclinatur ad perficiendum corpus. Alio modo violentum opponitur voluntario: ⁊ illo modo sicut dictū est supra eo modo quo passio nolita fuit ab anima fuit violenta: ⁊ vt sic non merebat̄ patiendo. Sed eo modo quo fuit volita ⁊ accepta a voluntate fuit meritoria ⁊ non violenta. ⁊ hec patent in pe de questionis di. 15.

Ad primum principale dico q̄ anima non plus dominatur corpori quātum ad oēm potentiā que se tenet cuz corpore: q̄ dominetur appetitui sensitiuo immo minus. quia quantum ad potentias anime vegetatiue non dominatur super corpus quāuis quantum ad potentiam motiuaz dominetur vt anima possit mouere corpus hinc inde localiter: ⁊ ad hoc op⁹ ⁊ ad illud sicut placet. sed nō sic de vegetatiuis que sunt omnino irrationales nō obedientes anime in actibus suis. quāuis enim in potestate sit exhibere eis materiam in quā agant. tamen materia exhibita nō subiacet dominio anime in actionibus suis ⁊ ex sumptione alimenti impuri ⁊ debilitate virtutis in conuertendo fuisset corpus mortuuz. Similiter anima non sic dominabatur appetitui sensitiuo q̄ ipse appetitus fuerit impassibilis sed vere voluit: igitur nec corpori vt non posset pati ex dominio anime. ⁊ ita argumētū assumit vnum falsum. s. q̄ anima dominatur appetitui sensitiuo vt nō patiat̄ ⁊ ita plus corpori. ¶ Ad zm̄ de Jo. dico q̄ li ego in supposito ⁊ appositio stat pro eadē persona. sed non secundum eandem naturam: quia ego. s. suppositum verbi ſm naturam diuinam pono animā meā a me ipso ſm naturam humanam: qz animā separauit a corpore nō a verbo: ita q̄ ponere vel separare effectiue attribuitur verbo. sed terminatiue vt a quo separet̄ anima. s. a corpore ꝓuenit sibi ratione humane nature. ¶ per idem ad confirmationem quia vt homo accepit mandatum ponendi animam. i. de complacēdo ⁊ patiendo animam poni. sed non effectiue: ita q̄ ponere aīam ⁊ nō ponere fuerit in potestate anime eius. ⁊ talis expositio nō est extorta. quia eadem auctoritas potest exponi partiz de capite partim de membris. sicut hic: qui potuit transgredi ⁊ nō est trāsgressus. quātū ad posse trāsgredi exponitur de mēbris. quātum ad nō trāsgredi exponit̄ de capite. ita idez ſm aliqd pōt exponi de xp̄o rōne nature increate. ⁊ ſz aliqd rōne nature create. ¶ Ad aliud de clamore valido dico q̄ altez fuit miraculuz. s. q̄ clamauit valide in hora mortis. qz ex potētia verbi. sed q̄ aīa fuerit separata p violentiā passiōis hoc fuit naturale supposito miraculo primo de nō redūdantia glorie in corpus. nā oīa que passus est fuerūt quodāmō miraculosa: lz naturalia. qz qō nō potest fieri nisi presuppositō miraculo ⁊ si facto miraculo possit naturaliter fieri: in relatiōe tamē ad miraculū necessario presuppositū ē aliquo modo miraculosum. Sed qō patit̄ xp̄s ſm aīam sensitiuam ⁊ corpus vel ſm portionē iferiorē ratiōis ꝑ fuit ex mira-

culo ꝑmo quo glia aie nō redūdabat in coꝛp⁹.ideo totuz qꝫ patiť fuit miraculosum.ꝛ tamē nāliter patiť facto illo miraculo.sicut cecus natus naturaliter videt facta illuminatiōe miraculose.

¶ Post predicta ꝓsiderari opꝛ: vtꝝ xp̄s aliqd voluerit vel oꝛauerit qꝫ factū nō sit. Hoc.n. estimari pōt per hoc qꝫ ipe ait. Pater si possibile est transeat a me calix iste. Verūtamen nō qꝫ ego volo: ꝫ qꝫ tu vis. Hic nāqꝫ voluntatē suā a pris volūtate discernere vī.

¶ Quocirca ambigendū nōdū ñ est: diuersas in xp̄o fuisse volūtates iuxta duas naturas: diuinā.s. volūtatē ꝛ humanā. Et humana volūtas est affectus rōnis vel affectus sensualitatis. ꝛ ali⁹ est affect⁹ aie ꝑm rōnē alius ꝑm sensualitatē: vterqꝫ tñ dī humana volūtas. Affectu aūt rōnis id volebat qꝫ volūtate diuia.s. pati ꝛ moꝛi: sed affectu sensualitatis nō volebat: imo refugiebat: nec tñ i eo caro ℌ spiritū vel deū ꝓcupiscebat. ¶ Dis. XVII.



Circa istam .17.dis.i q̄ magister agit de his q̄ p̄nāz humanā opatus est xp̄s: qꝛ p̄n⁹ opatōis hūane est volūtas sine q̄ nec op⁹ est meritoꝛiū nec laudabile.iō ꝑmo q̄ro de volūtate.ꝛ di.sequēti.de merito. ¶ Queritur ḡ circa p̄tez di.vtꝝ i xp̄o fuerūt tñ due volūtates. Qꝛ nō: qꝛ ois volūtas est domia sui act⁹: sed si i xp̄o essent due volūtates altera nō eēt voluntas: qꝛ nō dña sui act⁹. ꝓbo: qꝛ illa potētia nō est dña sui act⁹ que sequiť motū alterius potētie: qꝛ sic seq nō est dñari suo actui: sed subdi alteri respcū sui act⁹: ꝫ si fuit in xp̄o volūtas creata illa segť motū voluntatis verbi icreate: qꝛ vbū egit actōez nāe humāe. igiť nō fuit volūtas. ḡ ꝛc. ¶ P̄. ꝙ i xp̄o nō sint tñ due volūtates ꝓbať: qꝛ cū ibi sit volūtas libera sequēs itellcm̄ creatū. ꝛ preter hāc volūtas nālis ꝛ volūtas libera ꝛ nālis habeant oppositum modū ferēdi vel tendēdi in obm: sequiť ꝙ erūt due volūtates. ꝛ in ipo est volūtas icreata. ḡ. ¶ Cōtra. hūit tñ duos itellcūs. s. icreatū ꝛ creatū. igr̄ tñ duas volūtates.

Istam questionez soluit Dam̄. c.60.di.ꝙ sicut ꝑm fidez firmiter tenēdū est i xp̄o esse duas nās ꝛ vnā ypostasiz: ita opz ꝓcedere siť ꝓñs ex illo ꝙ i ipso sint ꝓprietates nāles ꝛ potētie vtriusqꝫ nāe: sed potētie pfectissime nāe rōnalis sunt itellcūs ꝛ volūtas. igr̄ i ipso sunt itellcūs creatus ꝛ volūtas creata ꝛ rōne nāe diuīe ē i ipso itellcūs icreat⁹ ꝛ volūtas icreata. ¶ P̄. s. di.13. hr̄ ꝙ i xp̄o fuit sūma glia: ꝛ summa fruitio: ꝛ di.14. ꝙ in xp̄o fuit ois scīa rōne nāe assumpte. cū igiť cognitio ꝛ fruitio p̄supponāt itellcm̄ ꝛ voluntatem: opz ponere i xp̄o vtrāqꝫ potētiam optime dispostam. ḡ. ¶ Sz est ne vna tñ volūtas creata in xp̄o: Dico ꝙ voluntas pōt accipi sub ꝓpria rōne: vel sub rōne gnāli ꝛ nomīe. s. ꝓ appetitu. ¶ Et scdo modo fuerūt in xp̄o ad minus tres volūtates vel appetit⁹. s. itellectualis icreatus: rōnalis creatus. ꝛ irrōnalis. s. sensitiuus: sed qꝛ volūtas addit sup appetitum: qꝛ est appetitus cū rōne liber. sic stricte loquēdo fuerūt in xp̄o tñ due volūtates: sed cōiter accipiēdo volūtatē ꝓ appetitu sic puto ꝙ i ipo sicut in nobis fuerūt tot appetitus distincti quot sunt potētie apprehēsiue in nobis: qꝛ sicut alia apprehēsio est gustus ꝛ visus ꝛ tact⁹ ꝛ odoꝛatus: ita est alia iclinatio ꝛ delectatio cōsequens hāc apprehēsionem ꝛ illam. cōmuniter tamē loquimur de appetitu sensitiuo sicut de vno: ꝛ ille est ꝙ sequiť virtutē imaginatiuam: ꝛ sicut illa virtus imaginatiua imaginať obiecta oīum sensuū ꝛ in p̄tia illoꝝ ꝛ absentia. ita suo appetitu delectať in illis si sint cōueniētia: vel doliz de illis si sint discōueniētia: sz sicut nō obstante ꝙ virtus imaginatiua sic possz imaginari obiecta oīum sensuū tam in p̄tia q̄ in absentia: nihilomin⁹ tñ ponimus alios sensus particulares ꝛ eoꝝ apprehēsiones particulariū obiectoꝝ distinctoꝝ. siz nō obstāte ꝙ ille appetitus ꝓsequēs imaginatiuā possit appetere ꝓueniētia ois sensus particularis ꝛ nō appetere discōuenientia: opz preter illū ponere appetitus distīctos particulares: ꝛ est eadē necessitas ponendi appetitus distinctos sicut apprehēsiuas distinctas. ¶ Sed qd de nāli volūtate ꝛ libera: sūt ne due potētie: Dico ꝙ appetitus nālis i qualibz re generali noīe accipiť ꝑ iclinatione nāli rei ad ꝓpriā pfectōez. sicut lapis nāliter iclinať ad cētrum: ꝛ si in lapide talis iclinatio sit aliquid absolutuz aliud a grauitate. tūc ꝓñter credo ꝙ nālis iclinatio homis ꝫ ꝙ homo ad ꝓpriam pfectiōez est aliud a volūtate libera: sed p̄mum credo falsum. s. ꝙ iclinatio lapidis ad centrū sit aliquid absolutū aliud a grauitate ꝛ aliqua potētia qua lapis habeat aliquā operatōez in centruz. sicut alīq imaginanť. mirabilis.n. esset illa operatio: cū non esset dare terminū illius ꝛ esset actio trāsiens: ꝛ cū centrum sit sibi ꝓueniēs nō agit actionez coꝛruptiuā eius: nec etiā saluatiuaz: qꝛ nō possz poni qualis esset illa operatio: vel quis terminus ill⁹. ideo nālis iclinatio lapidis nihil dicit vltra grauitatē lapidis nisi reꝛonē: nec pōt poni aliq̄ operatio nisi forte respcū vbi ꝓseruādo ꝓpriū vbi: qꝛ forte suū ꝓpriuz vbi i centro cōtinue est in fieri. sicut lumē in medio: sed tūc actio illa nō est in centruz: qꝛ vbi nō est in locante: sed in locato. tūc dico ꝙ sic est de voluntate: qꝛ volūtas nālis nō est volūtas nec velle nāle est velle: sz nāle distrahit ab vtroqꝫ: ꝛ nihil ē nisi reꝛo ꝓñs potētiam respcū ꝓprie pfectiōis. vñ eadē potētia dicť voluntas nālis cum tali respcū necessario ꝓñte ipsam respcū ꝓprie pfectiōis. ꝛ dicť libera ꝫm rōnem ꝓpriam ꝛ intrinsecam que est volūtas specifice. ¶ Aliter pōt dici volūtas nālis vt distinguiť ℌ potētiam vel volūtatē supernālem: ꝛ sic ipsa in puris nālibus existēs distinguiť cōtra seipsam vt informatam donis gratuitis. ¶ Adhuc 3⁹ dicť volūtas nālis vt elicit actum ꝓformē iclinatōi nāli: que semper est ad cōmodū. Dicť aūt libera inquātuz in potestate eius est: ita elicere actum opposituz inclinationi sicut cōformem: ꝛ nō elicere sicut elicere.

Ad primum p̄ncipale ꝓcedo maioꝛē ꝙ ois volūtas est dña sui actus. ¶ Et cum dr̄ in minoꝛi ꝙ volūtas sequēs motuz alteri⁹ potētie nō est dña sui actus: qꝛ subdiť illi. Dico sicut alias in.i.q.buius: ꝙ vbū nullā causalitatē hz sup actū voluntatis create in christo quā nō habeat tota trinitas. ideo voluntas creata in xp̄o nō ꝓpriť dñio respcū suoꝝ actuū plus propter vnionē ad verbū q̄ si nō vnireť ei. Tūc vltra ad argumētum ꝫm duplicē opionē in 2⁹ lib⁹ tactā. si volūtas sit tota causa ꝛ imediata sui actus: dico ꝙ nō sequiť motum trinitatis causantis cū volūtate actuz volūtatis: sz trinitas tñ ponit volūtatem in esse ꝛ sinit ipsaz mouere in actibus suis: ita ꝙ nō cooperať ad operatōez volūtatis nisi iquātum cooperabať ad esse ꝓmum volūtatis ꝛ ꝫm illam opinionē minoꝛ rōnis est falsa: ꝙ voluntas in operatiōe sequať motum alterius agētis circa operationem suā. iz.n. sequať motū alteri⁹ in esse: nō tamē in operari: imediate dico. ¶ Si aūt teneat ꝙ volūtas imediate causet operatōez suā: ꝛ nihilominus etiā deus causat

imediate cum volũtate. sicut imediate causat esse volũtatis: qz vt dixi verbũ nullã operatõez hz aliaz a tota trinitate circa actũ volũtatis create: denominaf tñ verbũ 7 nõ tota trinitas ab operatõe volũtatis create pp vnionem q̃ facit cõicatõez ydiomatuz. tũc dico q̃ volũtas in christo ita libere elicit 7 dominaf actui suo: sicut voluntas mea suo: qz deus nõ operaf ad operatõez illã nisi volũtate libere agẽte 7 determinãte se ad operãdũ. 7 tunc deus operaf cum ea: lz tamẽ illic non sit p̃ma libertas 7 dñium: sed in volũtate dei que nõ hz cãm aliã operãtez cũ ea ad actũ suũ: sed tñ est ibi tãta quãta põt esse i creatura. ¶ Ad z̃m dico q̃ volũtas nãlis vt sic nõ est voluntas neq̃ potẽtia: sed tm̃ dicit iclinatiõez potẽtie ad recipiẽdum perfectõez: nõ ad agẽdũ. 7 iõ vt sic est imperfecta nisi sit sub pfectõe ad quã illa tendẽtia inclinat potẽtiam. vnde nãlis volũtas nõ tendit: sed est ipsa tendẽtia qua volũtas absolute tendit: 7 h̃ passiue ad recipiẽdum: sed est alia tendẽtia in eadem potẽtia vt libere 7 actiue agat 7 tẽdat eliciẽdo actũ: ita q̃ in vna potẽtia ẽ duplex tendẽtia actiua 7 passiua. tũc ad formam argumẽti dico q̃ voluntas nãlis fm formale quod importat nõ est põtentia vel voluntas: sed inclinatio voluntatis 7 tendentia qua tendit in perfectionem.

¶ Demerito etiã christi p̃termittendũ nõ est: de quo qdã dicere solent: q̃ nõ sibi: sed membris tm̃ meruerit: meruit qdẽ mẽbris redemptionez a diabolo: a peccato: a pena: 7 regni reserationem: vt amota ignea romphea libere pateret itroitus: sed 7 sibi meruit impassibilitatis 7 imortalitatis gloriã sicut ait apostolus. Christus factꝰ est p̃ nobis obediẽs vsq̃ ad mortẽ: mortem aũt crucis. ꝓpter qõ 7 deꝰ exaltauit illũ 7 dedit illi nomẽ quod est super omne nomẽ. Aperte dicit apostolus christũ ꝓptera exaltatũ per ipassibilitatis gloriaz: qz est hũiliatus p̃ passionis obedientiã. Humilitas ẽ passiõis meritũ fuit exaltatõis: 7 exaltatio p̃mium humilitatis. 7 ifra.

¶ Nec solum hoc meruit christus qñ p̃ri obediens crucẽ subijt: sed etiã ab ipsa cõceptione exquo homo factus est p̃ charitatẽ 7 iusticiã 7 alias virtutes: in quaꝝ plenitudine fuit p̃m hoiez conditus: sibi tãtuz meruit quãtũ post p̃ martyrij tolerãtiã. Tanta. n. plenitudo spiritualiuz carismatũ in eo fuit q̃ in eis pficere nõ potuit: 7 ideo melioꝛ ipsiꝰ aia fieri non potuit q̃z ab initio sue cõditõis extitit: qz pficere in meritis nõ valuit. Ut. n. Grego. ait. Non habuit oino xps iusta aie meritũ quo potuisset pficere. In membris autẽ que nos sumus quotidie pficit. Non ergo plus meruit sibi p̃ crucis patibulũ q̃z a cõceptiõe meruit p̃ gr̃am virtutũ. Non ẽ pfecit fm aie meritũ q̃ztuz ad virtutẽ meriti: pfecit tñ q̃ztũ ad numeꝝ meritoꝛũ. Plura. n. habuit merita in passiõe q̃z in ꝯceptõe: sed maioꝛis virtutis nõ extiterunt i merendo plura q̃z añ fuerant pauciora. Ade-

ruit ergo a ꝯceptõe non mõ gloriã ipassibilitatis 7 imortalitatis coꝛpoꝛis: sed etiaz impassibilitatez anime.

¶ Bi. XVIII.



Circa istaz .is. dis. in q̃ magr̃ agit de merito xpi qõ processit ex eius volũtate querunt̃ duo. primo vtz xps meruit in p̃mo istãti sue cõceptõis: 7 arguit̃ q̃ nõ: qz non potuit peccare. igit̃ nec mereri. añcedens pz ex diiz. vbi ꝓbatũ est q̃ non potuit peccare. ꝺña ꝓbaf: qz volũtas ꝺiũcta perfecte fini vltimo nõ mereꝛ. aliter beati mererent̃: vel si sic. eadẽ rõne possz peccare: sed voluntas christi fuit pfecte ꝺiuncta deo p̃ fruitionẽ in p̃mo istãti. q̃ 7c. ¶ P̃. volũtas xpi semp̃ fruebatur. igit̃ nunq̃z meruit. ꝺñtia ꝓbaf: qz aut fruitio 7 meritum essent duo actus: aut vnꝰ: nõ duo: qz actus fruitiõis est actꝰ adequatus potẽtie: qz volũtas creata fruit̃ quãtuz põt: sed vna 7 eadẽ potẽtia circa idem obm̃ nõ habz actum adequatũ vnũ 7 pꝛeter hunc aliũ distinctũ: qz sic sequit̃ ꝺdictio: sed p̃mum obm̃ meriti est ipse deus diligibilis ꝓpter se amoꝛe amicitie volẽdo sibi bonuz. 7 silr est obm̃ fruitõis. igit̃ nõ sunt duo actus: nec vnus: qz de rõne actus meritoꝛy est q̃ ꝺtingẽter eliciaf: ita q̃ volũtas vt p̃us nã illo actu possit ꝺtingenter elicere actũ vel nõ elicere ꝓ illo nũc p̃ quo elicit̃: sz actus beatificus nõ elicit̃ ꝺtingẽter: sed necessario. aliter nõ esset beatificus: cũ igit̃ habeãt oppositas ꝺditões. s. ꝺtingentis 7 necessary nõ p̃nt esse idẽ actus. ¶ P̃. p̃miũ excedit meritum sicut finis illud qõ est ad finẽ: qz p̃miũ est finis eiꝰ ad quẽ ordinaf: 7 finis est melioꝛ eo quod est ad finẽ: sed nullus actus xpi fm nãm creatã potest esse pfectioꝛ illo quo volũtas xpi tendit in deũ 7 fruit̃ eo. igit̃ talis actus nõ põt esse meritoꝛiꝰ: qz tũc oporteret dare aliũ actũ volũtatis create meliorẽ q̃ esset p̃mium 7 finis illius: qõ nõ potest esse: nec idẽ est melius seipso. ¶ P̃. q̃ nõ meruerit in p̃mo istãti arguit̃ specialr: qz omne qõ est: qñ est: necesse est esse: qz si illud qõ ẽ essz ꝺtingẽs hoc nõ est ꝓ illo istãti in quo est: sz ꝓ illo in quo cã p̃cedẽs possz illud ꝺtingẽter causare: sed volũtas si meruerit in p̃mo istãti nõ pꝛecessit actũ: 7 ita si actus ille nõ potuit non poni: nõ potuit nõ fuisse. igit̃ fuit simplr necessarius. 7 ꝓ ꝺñs nõ meritorius. ¶ P̃. due mutatões quaꝝ terminus vnius p̃cedit terminũ alterius nõ sunt simul duratõe: sz creatio volũtatis ineſſe p̃mo. 7 motio volũtatis ad ꝓpriũ actuz sunt due tales mutatões: qz terminus creatõis vt esse voluntatis p̃supponit̃ termino alterius. s. ipsi actui. igit̃ nõ potuit sil̃ esse p̃mo 7 opari. igit̃ nõ potuit mereri in p̃mo istãti. ¶ P̃. si sic. igit̃ angelus potuit peccare in p̃mo istãti. ꝓbatio ꝺñe: qz fm pb̃m. 4. pb̃i coꝛ. eadem est mẽsura oppositoꝛ. Uñ sicut simplr necessaria sũt supꝛa tps: ita 7 ipossibilia. igit̃ meritũ 7 demeritum eadẽ mẽsura mensurant̃: 7 ita si xps in p̃mo istanti potuit mereri. angelus in p̃mo instãti potuit peccare. ꝺñs est falsum: qz tũc peccatũ angeli redundaret in deũ: qz omne coeuuz effectui est causalr a causa talis effectꝰ. Exempluz de igne 7 eius splendoꝛe: qz vterq̃ est a generãte ignẽ. Hoc etiã pꝛobat Ansel. de casu diaboli. c. iz. q̃ angelus nõ potuit hr̃e a se p̃mum velle: qz si elicit p̃mam volitionẽ a se: aut hoc est volẽdo aut nõ volendo. Non põt dici q̃ nõ volendo: qa tunc nihil elicit. igit̃ volendo. 7 tunc ante p̃mũ velle erit aliud velle. igit̃ p̃mũ velle habz a deo; 7 ita nõ possz peccare nisi peccatum redũdaret in deũ: sicut in causaz eiꝰ. ¶ P̃. in p̃mo istanti fuit in angelo motus nãlis rectissimus voluntatis q̃ nãliter p̃cedit velle libeꝝ: cuiusmodi est peccare. igit̃ nõ potuit sil̃ in p̃mo istãti esse motꝰ nãlis

rectissimus voluntatis ꝛ velle deordinatum: qꝛ tunc simul esset contradictio.ſ.ꝙ esset rectissimus ꝛ nõ rectissimus. ¶ Cõtra. Ad actũ meritoriuꝫ sufficiũt potẽtia que põt mereri ꝛ dispositio gratuita.ſ.gr̃a presentia obiecti:ꝛ vsus potẽtie circa illud.oia illa fuerũt in xp̃o in p̃mo instãti.pꝫ de potẽtia gratuita ꝛ presentia obiecti.de vsu potentie.ſ.ꝙ potuerit vti gr̃a eliciẽdo actum. ꝓbaf̃. qꝛ ſm Augu.6.de trini.c.p̃mo.splẽdor genitus ab igne eẽt eternus ſi ignis essꝫ eternus. Dicit genitus ab igne.igit̃ res ꝛ opatio sua p̃nt eẽ siꝫ ꝓ quocũqꝫ instãti.

In ista questione p̃mo videdũ est quando xp̃us meruit. difficile tñ vr̃ saluare ꝙ meruerit:cuꝫ fuerit beatus ꝛ perfecte coniunctus fini ſm volũtatẽ in p̃mo instanti. vñ si in p̃mo vꝫ aliquo alio potuit mereri videt̃ ꝙ alij beati mereant̃ vꝫ mereri possint in infinitũ: ꝛ ita eoꝫ p̃miũ nunq̃ perfecte habeb̃t. ¶ Uidẽdũ tñ est p̃mo qd sit merituꝫ. Et dico ꝙ meritũ est aliqd acceptatũ in alio ꝓ quo ab acceptante est aliqd retribuẽdũ illi in quo est q̃si debitũ illi pro illo merito:vel alteri ꝓ quo meruit.nõ.n.meritũ dicit semp actum q sit in ptãte eius cui fit retributio:sed hoc solum est qñ aligs mereb̃t sibiipsi:qñ autẽ vnus mereb̃t alteri ꝓ or̃ones vel alias afflictões acceptas deo q̃uis illa sint i potestate merẽtis:nõ tñ sunt in ptãte eius ꝓ quo facit.ꝛ tũc meritũ formaꝫr dicit ordinẽ alicuius actus laudabilis in merẽte ad acceptãtez: qõ acceptãs acceptat vt retribuat ei ꝓ quo acceptaf̃.ꝛ ex hoc sequit̃ ꝙ vn⁹ põt mereri ꝓ alio:qꝛ tñ in deo nihil est acceptãdũ nõ acceptatũ. iõ in descriptõe meriti nõ opꝫ addere acceptãdũ in ordine ad deũ.deus igit̃ acceptãs bonũ fcñ vel bonuꝫ velle alicuius tribuit sibi si indigeat.si tñ sit ita perfect⁹ ꝙ nõ indigeat pfectiõe sicut xp̃s: retribuit alys ꝓ quibus mereb̃t. ¶ Tũc ad ꝓpositũ loquẽdo de merito ꝓut cõsistit in bono velle voluntatis:dico ꝙ xp̃s meruit nobis tali velle: ꝛ dico ꝙ radix oĩs meriti cõsistit proprie loquẽdo de merito in affectõe iusticie volũtatis: nõ aũt i affectione cõmodi:nec in affectõe iusticie: vt ordinat affectionẽ cõmodi.hoc pꝫ:qꝛ p̃mũ obm circa qõ aliquis mereb̃t primo:est ipse de⁹ ſm ꝙ affectõe iusticie vult deo bonuꝫ vt esse ꝛ bene esse.ſ.iustũ sapiẽtem ꝛc.sed volũtas affectiõe cõmodi respicit ꝓpriũ bonũ ꝛ aliq̃ inordinate nisi regulet̃ ꝛ ordinet̃ affectõe iusticie.ideo meritum nõ consistit p̃mo in affectõe iusticie vt moderat̃ affectiõem cõmodi circa ꝓpriũ bonũ:sed sicut p̃mũ demeritũ angeloꝝ fuit inordinatus motus ꝛ desideriũ beatitudis circa deuꝫ:ita meritũ est ordinatus motus circa deum volẽdo sibi bonum.ꝛ post volẽdo cũ debitis circũstãtys sibi ꝓiũgi ipꝫ in se ꝛ i alys.ꝛ ideo omne elicitũ affectõe cõmodi si non ordinet̃ ꝛ moderet̃ affectõe iusticie:est demeritũ: qꝛ est imoderatus appetitus ꝓpꝛy boni:vel si possꝫ esse idifferens de quo nõ mõ.forte.n.potest ſm ꝙ p̃uenit affectionez iusticie.ideo in affectõe cõmodi nisi referat̃ ad vltimũ finẽ affectõe iusticie nõ ꝓsistit meritũ. Sꝫ alij beati a xp̃o:qꝛ ſm totã volũtatẽ ꝓiũcti sunt vltimo fini. ſ.deo affectõe iusticie pfectissime:ꝛ hñt summũ cõmodũ coniunctũ sibi qõ appetũt affectõe cõmodi.ſ. ꝓiũctõez summi boni.iõ nõ p̃nt hr̃e actũ oppm affectõi cõmodi vt libere velĩt aliqd qõ nõ sit eis cõmodũ.nulluꝫ.n. est obm in pr̃ia qõ possint velle qõ sit eis incõmodũ qõ affectiõe cõmodi nolũt. Sed xp̃s ſm aliqd fuit viator ꝛ passibilis ſm partẽ sensitiuã ꝛ portõez inferiorẽ volũtatis. iõ multa habuit obiecta p̃tia sensibus ꝛ portõi inferiori circa que potuit libere velle ꝑ affectõez cõmodi que semp est ad cõueniens illi cuius est.ideo ieiunãdo.vigilãdo.orando ꝛ multis alys potuit mereri:vꝫ exercendo talia exterius:vel volẽdo iterius talia ꝓp deũ.tũc dico ꝙ ꝛ angeli habeant bonas operationes circa nos vel alij beati:qꝛ tamẽ illi actus sunt inclusi in beatitudine illoꝝ: hoc est rõne beatitudinis:ꝛ ex illius plenitudĩe ꝛ collatõe obligant̃ nobis a deo.põt dici ꝙ nõ merent̃:sed hꝰ operationes christi predicte nõ includunt̃ in sua beatitudine. iõ per illos actus meruit: qꝛ q̃tuꝫ ad illos act⁹ fuit viatoꝝ nõ cõprehensoꝝ:ita ꝙ radicaꝫr includant̃ in sua beatitudine. Siꝫr si hoc nõ placet.ſ.ꝙ meruit tñ actibus partis sensitiue imperatis a voluntate ſm p̃mã opp.ſ.ꝙ nõ patit̃ ſm partem intellectiuã.tũc põt dici ꝙ quantũ ad oẽs actus portõis inferioris potuit mereri.de his dico qui respiciũt ea que sunt ad finẽ:sed quomodo: dico ꝙ ꝛ si portio superior fuit perfecte coniuncta deo ſm actũ beatificum:fuit tamẽ eadẽ volũtas passibilis ſm portionẽ inferiorem:ꝛ vt sic fuit viatrix ꝛ potuit mereri. ¶ Contra.illud qõ est in termio simpliꝫr nõ potuit mereri: sed portio inferioꝝ fuit simpliꝫr in termino:qꝛ nõ potuit habere actuꝫ inordinatũ circa aligd ad finẽ. igit̃ fuit getata ꝛ beatificata q̃tuꝫ potuit:qꝛ nõ est ipsius partis inferioris habere actũ circa obm eternũ imediate:ſz circa alia i relone ad illud obm. ¶ P̃. sicut in nobis meritũ respicit partẽ itellectiuã sic in christo:sed in nobis nõ est meritũ in portione inferiori nisi fuerit i supiori cõplete sicut nec pctiñ.igit̃ nec xp̃s potuit mereri ſm portionẽ inferiorẽ tñ nisi mereret̃ ſm supiorẽ. ¶ Ad p̃m hoꝝ cum dr̃ ꝙ portio inferior fuit simpliꝫr in termio:ꝛ iõ nõ potuit mereri. Dico ꝙ portio inferior in xp̃o dr̃ esse in termio ex hoc ꝙ portio superior ꝓiungebaf̃ deo pfecte.ſ.ꝙ affectõe iusticie nõ potuit velle nisi ordinatũ ꝛ iustũ.ꝛ ideo nõ potuit peccare: sed tñ nõ fuit ſm partẽ inferiorẽ ex ꝓiũctõe cũ deo in termio sic ꝙ habuit impassibilitatẽ:nec habuit omne qõ habere potuit ſm affectionẽ cõmodi: qꝛ nõ habuit summum bonũ sibi ꝓiunctũ quãtuꝫ potuit cõiungi.sicut est in simpliciter beatis ꝛ in xp̃o modo de facto in pr̃ia: qꝛ igit̃ sic fuit potuit aliqd accidere sibi ꝑ affectõez cõmodi qõ tamẽ acceptauit:ꝛ ita mereri potuit.ꝛ p̃ter hoc etiã portio inferioꝝ meruit eliciendo operationẽ circa creata:vt diligendo mr̃ez ꝛ alios bonos in deũ ꝛ malos pp deuꝫ. ideo quãdo dicit̃ ꝙ ſm portionẽ inferiorẽ fuit in termino. si itelligaf̃ omni modo in termio falsum est. ¶ Ad zm cũ dr̃ ꝙ meritũ complete nõ est nisi in superiori portõe. Dico ꝓpter argumentũ ꝙ xp̃s meruit ſm portionez supiorez ꝛ ſm oẽm actũ eius.hoc tñ est difficile tenere ꝓpter alios beatos q tunc videnr̃ posse mereri in infinitũ. ꝓbo aũt illud: qꝛ oĩs actus acceptat⁹ a deo tanq̃ act⁹ bon⁹ ꝛ laudabilis ꝓ quo de⁹ velit aliqd retribuere illi cui⁹ actũ acceptat vel alteri pro quo fit est meritorius. hꝰ est oĩs actus xp̃i ſm nãm humanã.etiã act⁹ beatificus quo ſm portõez supiorẽ fruit̃ deo:qꝛ ꝑsona illa nõ ſm oẽm cõditionẽ sui fuit simpliꝫr in termio. iõ potuit de⁹ oẽm actum creatũ illius ꝑsone acceptare tanq̃ dignuꝫ aliquo bono ꝓ eo retribuendo illi ꝑsone si indiguissꝫ vel alteri.ſ.nobis pro qbus meruit ꝛ hoc tenẽdo opꝫ dicere ꝙ si actus beatificus ſm portionẽ supiorez xp̃i fuit meritorius: ꝙ nõ includit cõtradictõez actũ beatificũ Michaelis vel alterius beati posse acceptari tanq̃ aliquid dignũ retributione:quod retributuꝫ daret̃ propter meritum: puta Michaeli daret̃ aliquid ꝓpter actum meritoriũ custodie quã exercet circa me:tamẽ de facto deus nõ sic acceptat actum illũ:qꝛ ꝑsona illa est totaliter extra statũ merendi ſm totuꝫ subm:non sic xp̃s:sed ſm aliquid fuit in statu viatoris:vt ꝓpter hoc oĩs actus eius creatus acceptus eẽt ꝛ meritorius illis ꝓ qbus offerebaf̃ deo. ¶ Sꝫ quo modo hoc: exquo fuit extra viã ſm portionẽ supiorem nõ videt̃ ꝙ ſm illam posset mereri plus q̃ aliꝰ beatus in pr̃ia. ¶ Respõdeo sicut meritum nõ respicit nec

consistit tm̃ in ipso actu elicito: sed in conditionibus aliquo modo psone siue suppositi elicientis. sic acceptatio dina nō solū respicit actū: sed cōditiones accñtales suppositi eliciētis. ¶Exemplū. aliqs offendit me. veniunt duo ⁊ rogāt ꝑ offensa veniam tertꝰ offendētis: pono qꝫ vterqꝫ eque gratiose ⁊ efficaciter roget. rogatio ē causa: quare dimitto offensam: formal᷑r loquēdo. tamē aliqua accñtalis ꝺditio pōt esse in alterius illoꝝ supposito ꝓp quā citius ⁊ magis dimittā offensam ꝓpter rogationem vniꝰ q̄z alterius: puta qꝫ sit amicus vel aliquid tale: ⁊ tm̃ supplicatio est causa p̄cipua: quare offensaꝫ dimitto. Ita in ꝓposito qꝫ psona sit ꝼm aliquid ex̄ simpl᷑r terminū ē aliqual᷑ causa q̄re eius actus etiā beatificus est meritorius ⁊ nō alterius. ſ. angeli vel aīe ℘etri: ⁊ maxime cum talia depēdeāt ex liberalitate dīna acceptāte vnū actuꝫ ⁊ nō aliū: nō tamē est ꝺdictio vtrūqꝫ acceptari tanq̄z meritoriū ꝼm viā istam: qō videt̄ difficile. ¶Sꝫ tūc vltra possꝫ esse dubiū. an fruitio respcū vbi in se sit actꝰ meritorius vel actus ille vt tēdit in obiecta alia relucētia in verbo. ſ. vt dilexit mr̃ꝫ visam in verbo ⁊ alios electos: ita visos ꝓpter deū ⁊ ī deū ⁊ alios inimicos ꝓpter deuꝫ. ¶Et possꝫ dici qꝫ vtroqꝫ mō ⁊ maxime vt actus tendit in alia oba a deo visa ⁊ dilecta ibi. ¶Habemus igit̄ qꝫ tripl᷑r potuit mereri eligat̄ via magis grata.

Est igitur videndum an potuerit mereri ī ꝑmo istanti. ⁊ pōt dici qꝫ sic: nec video oppoᵐ: qz omne bñs actuꝫ ꝑmū perfectum ⁊ obm pñs in rōne obiecti si nō ipedit̄ ⁊ nō sit actꝰ eiꝰ secūdus successiuus: sꝫ ꝑmanēs pōt agere ꝓp quocūq̄z istanti: si oīa ista ꝺcurrāt: qz nō plura requirunt̄ ad actū: ⁊ hec oīa fuerūt in xp̄o in ꝑmo istanti ꝺceptōis: qz. ſ. potētia perfecta gr̃a. obm pñs p̄itellcm̃. ſ. tota trinitas cui poterat velle bonū ꝓpter se: ⁊ nō ipediebat̄. ⁊ actus volendi est ꝑmanens. ℊ. ¶Lōtra rōnem hanc insto vt magis declaret̄. ⁊ ꝓbo qꝫ adhuc omnibꝰ istis positis nō eēt actꝰ meritorius: qz ad talē actū regrit̄ deliberatio ⁊ electio: electio aūt p̄supponit ſyllogismū practicū: ⁊ discursuꝫ: ⁊ discursus mozā. ē. n. actus meritoriꝰ electiuus. ℊ. ¶Respōdeo hꝫ discursus ⁊ ſyllogizatio practica est ad hoc qꝫ habeat̄ actus electiuus volūtatis. ⁊ facto iudicio per cognitionē practicā volūtas eligit. ⁊ qm̃ voluntas eligit rō practica nō discurrit: qz facta ꝯclone practica sentētiat de eligēdo. si g̃ ſnia vltimata possit haberi sine discursu p̄cedente: ita perfecte poterit voluntas libere eligere in istanti sicut precedēte illo discursu: sꝫ ꝑfectus ī cognoscēdo nō discurrit. sic̄ artifex in citharizādo nō discurrit in percutiēdo chordas nec syllogizat. alꝫ videret̄ iperfectꝰ boc habet̄. ℨ. ethico. c. io. cū igit̄ christus a p̄nꝰ sue conceptōis fuerit perfectus in cognitōe omniū saltē abstracti ua. potuit sine tali syllogizatione eligere: quia electio de se est actus simplex.

*z. phy. t. c. 86.

Hoc viso videndum est quid meruit: ⁊ dico qꝫ non meruit sibi fruitionē: qz si sic: aut opatione elicita circa ea que sunt ad finē aut circa ipm finē: nō ꝑmo mō: qz ꝑmū actum habuit circa finez fruēdo p̄us. ſ. q̄z aliquē actū hēret circa aliqd qō est ad finē: ⁊ si meritū fuit circa aliqō vel aliqua obiecta visa in verbo: vt dcm̃ est: nāliter tm̃ p̄cessit opatio circa ipm finē. ſ. trinitatē vel essentiaꝫ in tribus. ¶Nec actu fruitōis quo fruebat̄ trinitate meruit eandē fruitionē: qz hoc nō essꝫ aliud dicere q̄z meruit fruitōez: qz habuit fruitionē: vel meruit qz deus dedit actuꝫ qō nihil est dicere: qz nullus actus est meritorius suiipsius: ꝫ possit eē alterius. igit̄ deus liberal᷑r sine aliquo merito precedēte cōiunxit volūtatē istam ꝓ fruitionē vltimo fini: ⁊ ita nō meruit sibi fruitōez. Unde Aug. ix. de trini. c. 19ᵒ dicit qꝫ summa gr̃a ē qꝫ homo in vnitate psone est deo cōiūctus: ⁊ quāuis loquat̄ de gr̃a vnionis. ī. gratuita dei volūtate vniente: tamē ad vnionē istam cōcomitanter sequit̄ gr̃a fruitiōis de facto. ideo fuit summa gr̃a sine meritis precedētibus. ¶Sed ℨ. glorioſius est habere p̄miū ꝓp meritoq̄z sine merito. igit̄ ponēdū est in xp̄o. ¶℘. p̄positas nature videt̄ sufficere ad meritū: cum igit̄ iter voluntatem ⁊ actum elicituꝫ possit esse p̄positas nāe: videt̄ qꝫ hoc sufficeret ad merenduꝫ fruitionem: vel idē actus vt p̄oꝝ nā seipso pōt esse meritorius respcū suiipsius. ¶Ad primum istoꝝ cū dicit̄ qꝫ glorioſius est ꝛc̄. Dico qꝫ verū est de premio qō potest haberi ex meritis: sed hec ꝯiunctio aīe christi cū deo per actū fruitionis fuit tanta ⁊ tam excellens qꝫ ad ipsaꝫ nō potuit precedere meritū: ⁊ nobilꝰ est habere actū ad quē nō potest p̄cedere meritū ex liberalitate dantis: q̄z habere actuꝫ debiliorez cū multo merito precedēte: ⁊ videt̄ hoc rōnabile: qz sicut deꝰ creauit inesse nature aliquā nām: puta nām angeli ad quā creādam nō potuit coopari causalitas cause scōe ꝓpter pfectionē talis nature: ita in genere moris creauit deus aliquē actū beatificū ad quē nō potest esse actus aliqs meritorius p̄oꝝ. ⁊ hꝫ fuit actus beatificus aīe xp̄i. ⁊ hoc propter nobilitatē ⁊ excellētiam actus ⁊ modi habēdi actū: qz īmediate anteq̄z hēret aliquē actum circa ea que sunt ad finē. ¶Aliter. ponendo qꝫ actus ille potuerit cadere sub merito: ⁊ si glorioſius fuissꝫ habenti actū meruisse illuꝫ q̄z nō meruisse: nō tamē simpliciter est glorioſius: qz decens est ꝓpter alios beatos ⁊ ꝓpter pfectionē illiꝰ status qꝫ illic iueniant̄ oēs gradus principales in actibꝰ beatificis: vt actualis beatitudo christi sit maioꝝ beatitudine oīum creaturaꝝ. nā ibi sunt aliqui beati q nunq̄z fuerūt inimici actual᷑r peccato actuali. vt multi īnocētes: ⁊ multi alꝫ qui aliquādo fuerūt inimici: vt mortal᷑r peccātes ⁊ postea penitētes. est ibi etiā beata virgo mater dei que nūq̄z fuit inimica actual᷑r rōne peccati actualis nec rōne originalis: fuissꝫ tm̃ nisi: fuissꝫ p̄seruata. igit̄ decēs fuit qꝫ esset beatitudo alicuiꝰ psone sine omni merito p̄cedēte. nec iō anima christi fuit īglorioſioꝝ: qz si actꝰ potuissꝫ cadere sub merito anima illa potuissꝫ mereri illuꝫ nisi fuissꝫ p̄uenēta actu beatifico: ⁊ sic ꝓueniri ex liberalitate dantis est maioris nobilitatis. sicut si mihi daret̄ illud qō habebo in fine totiꝰ laboris meritoꝝ nūc. ⁊ illud magis est ad decorē status beatoꝝ: vt dcm̃ est. ¶Ad secundū dico qꝫ p̄positas nāe potētie precedētis actum nō sufficit: qz nō est meritū nisi in aliquo actu vel passiōe acepta: sed volūtas vt p̄oꝝ nā nō hꝫ aliquē actū vel passionez acceptam a volūtate rōne cuius potuit mereri actū beatificū: qz ille actus p̄cessit omne meritū: nec idē actꝰ est meritū ⁊ ꝑmiū: qz alterꝫ excedit vt premiū. tū etiā: qz boc esset dicere qꝫ meruit: qz deus dedit meritū: ꝫ idem actus in xp̄o possit eē ꝑmiū sibi: ⁊ cū hoc meritoriꝰ alys: vt dcm̃ est. ¶℘. talis di. nō ē nisi rōnis ꝺsiderātis actū illū diuersimode que nō sufficit ad actuꝫ meriti ⁊ ꝑmy. ¶Sꝫ nūqd meruit sibi ipassibilitatē aīe ⁊ corpis. Magister dicit ī lr̃a qꝫ sic. ¶Lōtra. illud qō ifuissꝫ si nō fuisset per miraculū ipeditū q̄ztū est ex rōne sui añ omnem actū causatū illiꝰ psone nō cadit sub merito illiꝰ psone: ꝫ gloria ⁊ ipassibilitas corporis ⁊ aīe ifuissent in ꝑmo istanti vnionis nisi per miraculuꝫ fuissent ꝓhibita. ℊ. ¶Pōt dici pie sentiendo cum magistro ⁊ pie glosando qꝫ q̄uis non meruerit directe impassibilitatem vtriusq̄z: meruit tamen amotionem impedimenti: ꝓpter quod non ifuerunt statim. ſ. desitionem miraculi ꝓhibentis: redundantiam glorie in portionem inferiorez ⁊ in corpus. De alys que possent hic tangi. ſ. quid meruit ⁊ quibus dicetur distinctione sequenti.

Ad primum pncipale cum dr̃ q nõ potuit mereri simplr sicut nec peccare. nego ꝺnam i xpo. Nã lz pfecta cõiunctio fini pfecte getãs fm oẽm modũ ipm ꝺiunctũ.s.fm affectõez iusticie ꝛ fz affectõez cõmodi: fm q affectio iusticie vult pmo bonũ deo ꝛ secũdario sibi: ꝛ affectõe ꝺmodi vult semp sibi bonũ: qũo aly sci a xpo ꝺiungunt deo: qz sunt totalr ex̃ viã ꝛ i termio: phibeat sic mereri sicut ꝛ peccare: qz tamẽ affectio iusticie põt separari ab affectõe ꝺmodi: vt.s. aligs affectõe iusticie summe ꝺiungat fini: ita q nullo mõ possit iniuste velle vel peccare: tñ nõ ꝺiungat affectõe commodi vt habeat summũ bonũ summe sibi ꝺiũctũ ꝛ itantus possit pati. pmo portio supior i xpo ꝺiungit deo p gloriaz getantẽ illaz portõez: ꝛ p affectõez iusticie totus homo vt peccare nõ possz: potuit tamen pati: qz aligd accidere potuit contra affectõez cõmodi: ꝛ illud potuit xps ordiate velle ꝛ acceptare: ꝛ ita mereri: ꝛ sic pz q nõ est simile de xpo ꝛ beatis. ¶ Ad zm tenẽdo q meruit fz portionem iferiorez. Dico q actus beatificus ꝛ meritorius sunt duo actus: qz vnus respiciebat eternũ ꝛ alius tẽporale in ordie ad finẽ vltimũ: nec opz q vlr oĩs actus meritorius sit pmo ꝛ imediate i executõe circa deũ: fz suffic̃ q itentõe. vnde in executõe põt aliqd imediatius diligi ꝛ finalr in deũ reduci. ¶ Hoc dicẽdo argumentuz solutum est. Sed si teneaꝫ q meruit fm portiõez superiorem. tũc põt dici q fuit circa obiecta relucentia i verbo. sicut diligẽdo electos ꝛ volendo eis bonũ. Et qñ dicis q boc nõ fit vno actu. verꝫ est: sed duob9. Et cũ pbas q non: qz portio superior hz actũ adequatũ beatificũ respcũ obiecti beatifici ꝛ nõ iterruptũ. igit nõ põt simul habere alium circa alia relucẽtia in verbo. nego ꝺnam: qz lz actus ille fuerit adequatus itensiue: ita vt pfectionẽ hr̃e nõ possz: nõ fuit tñ adequatus extẽsiue: gn simul aliũ iperfectionem hẽre possz. aliogn nullus beatus posset cognoscere res in proprio genere: qz eadẽ potentia cognoscit deũ visione beata ꝛ alia i genere ꝓpo. ¶ Ad aliud rñdet in zo lib. Dico tñ q act9 fuit ꝺtingẽs i pmo instanti. Cõtingens .n. nunc̃ est formalr ꝺtingẽs nisi qñ est ideo ꝺtingẽs qñ est ꝺtingẽter est: nõ tñ loquor in sensu compõnis. Nõ. n. omne ens qõ est: est necessariũ. volũtas g̃ in pmo instanti vt por nã suo actu: ita ꝺtingenter elicit actũ suũ sicut si p diẽ precessissz actũ elicitũ. Unde sicut entia anteq̃z sint: quedã sunt ꝺtingẽtia ꝛ quedã necessaria. sic etiaz quando sunt: quedã sunt ꝺtingẽter ꝛ quedam necessario. Tñ ad formã argumẽti alr respõdi. quere di. 39. pmi lib. vñ nõ est rõ q̃re ꝺtingentia sunt ꝺtingẽtia: qz eoz causa duratõe precessit: sed qz causa qñ causat cõtingẽter causat. Tamẽ potest ꝓpõ distingui fm compõnẽ ꝛ diuisionẽ dicendo sic. Omne qõ est: qñ est necesse est esse. falsa ẽ ꝛ diuisa. Uel sic. Omne qõ est: qñ est necesse est esse. vera est ꝛ composita. ꝓterea aliter est fallacia fz qd ꝛ simplr pz. ¶ Ad aliud cũ dr̃ quãdo due mutatiões sunt ordinate fm pus ꝛ posterius ꝛ termini similr. verũ est si tempore ꝛ tempore. ꝛ si natura ꝛ nã. hic aũt tantũ est ordo nature inter mutationes: ꝛ talis est iter terminos. ¶ Ad aliud cuz dicit q si christus potuit mereri in pmo instanti ꝛ angelus peccare. de ꝺnte possz esse magna altercatio. Dico tamẽ p nũc q potuit peccare in pmo istãti ꝛ libere ꝛ voluntarie: vt volũtas est por natura actu elicito: qz habẽs pmum esse perfectũ ꝛ oẽm approximatũ. si nõ impedit ꝛ actus eius sit permanẽs: potest hẽre actuz. omnia ista poterant esse in angelo in pmo instanti: vt supra dcm̃ est de merito xpi. ꝛ eque tenet de velle inordinato sicut de ordinato. Et hoc est q Aug. dicit. xi. de ciui. c. iz. Qui sentiunt malũ angelũ peccasse a pncipio. hoc est q semper fuerit sub peccato nõ ex hoc cũ manichẽis sentiũt ponẽtibus vntum deũ malũ: ꝛ ita non esset deus auctor illius mali. sic igit fm tenentes q peccare potuit in pmo istanti diceret q peccassz nõ inquãtuz effectiue a deo: sed vt est de nihilo. alr eius peccatũ redũdaret in deum. ¶ Et cuz dicis q oĩs effectus coeuus cause secũde est a causa pma: ꝛ sic pctm̃ angeli esset a deo sicut ignis est a deo ita ꝛ calere. Dico q si ꝓpositio sit vera itelligẽda est de positiuis. ꝛ nõ de ꝓuatiuis. pctm̃ aũt formalr est ꝓuatio boni qõ deberet inesse actui elicito quãdo elicit ꝛ nõ inest. ¶ Aliter potest dici q ꝓpositio est falsa. s. q omne coeuum cause secũde effectiue iest sibi a causa sua: ga nõ est cõtradictio de oppositio. Unde si deꝰ crearet vel agens creatũ generaret solaz subam ignis. illa haberet i se causalitatem respcũ quãtitatis ꝛ calozis. vnde in eodẽ istanti temporis in quo esset fm substantiã: esset quãtus ꝛ calidus: quãuis nõ in eodẽ istanti nature: posito etiã q generans ignẽ anihilaret: ita q nunc̃ esset nisi per vnum istans. Uñ posito q generaret calidus q nõ possz generare in se calorẽ alium in eodẽ instanti. hoc nõ esset rõne alicuius ꝺtradictionis: sed solũ ga duo accidẽtia eiusdẽ rõnis non possunt esse in eodẽ subiecto: qõ tamen est falsum fundamẽtũ. ¶ ꝓ. nõ est verꝫ vniuersaliter q sicut generãs dat subam rei: ita dat accidẽtia causalr imediate: sed si verꝫ sit hoc nõ est verꝫ nisi i generatõe vniuoca. in proposito aũt nihil valet. ideo potest suba esse a deo ꝛ actus maxime quo ad deformitatẽ potest esse a volũtate ipsa. ¶ Ad illud Ansel. ipe videt fingere vnũ angelũ factũ in affectõe cõmodi nõ in affectiõe iusticie: ꝛ gd miruz: nec talis angelus si fieret posset mereri plus q̃z bos. sequeret. n. effrenate apprehẽsionẽ itellcũs. sicut nec appetitus sensitiuus: ꝛ hoc affectiõe cõmodi. vnde in angelo ꝛ homine ipa volũtas fm affectõez iusticie ꝛ cõmodi est totale pncipiũ perfectũ in esse pmo respcũ actus volendi. ¶ Ad rõnem aũt eius cum dicit si hz pmũ velle a se: aut hoc esset volẽdo aut nolendo. Dico q si intelligas volendo actu elicito: ita q nõ põt habere actum elicitũ volẽdi nisi previa volitõe sua qua mouet se ad volẽduz falsissimũ est: immo iret in ifinitũ ꝛ non esset dare aliqõ velle: sicut nec pmum velle: sed dum vult aligd actu elicito saltẽ pus natura vult habitualiter sic se velle. i. pus habet pncipiũ volendi inesse pmo quo vult actu elicito: ꝛ iste est sensus verus: ꝛ ga angelus a deo factus nõ hz a se tale pn̄m. ideo dicit ꝛ bene q nõ põt hẽre pmũ velle a se. accipiẽdo velle p pfecta volũtate i esse pmo: ꝛ si hoc ꝓbat ꝺcedat. ¶ Ad aliud cuz dr̃ q in pmo instanti fuit in angelo motus nãlis rectissimus ꝛc. Dico q si ꝺcludit de pmo istanti ꝛ de quolibz: ga in quolibz istanti motus nãlis est por ipo actu libere elicito saltem nã: ꝛ vt est sic por est rectissimus: ꝛ ita nõ põt in eodem istanti oblique velle per actũ libere volũtatis: ꝛ ita in nullo istanti peccabit volũtas. ideo dico ad argumẽtũ q motꝰ nãlis non est aligs actus elicitus: sed solũ dicit iclinatõez nãlez voluntatis in bonũ. ꝛ illud nihil reale aliud a voluntate dicit: sed si est relo est idẽ volũtati per identitatẽ: nec separari põt sine ꝺdictõe. ꝛ ideo in demonbꝰ manet ille motus sic rectissimus. sicut ꝛ nã: ga non est realr aliud a volũtate: lz nõ sit idem sibi formalr. vñ ille motus nõ ẽ nisi habitus motus. i. natura i esse primo. Si aũt accipias motũ nãlem ꝓ actu elicito ꝺformi tali inclinatiõi: certe ille põt esse malus ꝛ imoderatꝰ stãte nã integra: nec actꝰ malus minuit iclinationẽ nãlez sicut nec nãm. vñ angelus põt esse perfectus in nãlibus quo ad esse pmũ. ꝛ peccare actu scõo elicito ꝛ inordinato.

¶ Nunc ergo queramus: qũo ꝓ morte ipsius a dyabolo ꝛ a peccato ꝛ a pena redempti su-

.S. Bo lib. 2. di. 44. ar. i. 9. pma.

mus. A dyabolo ꝙ ⁊ a peccato p xp̃i mort̃e liberati sumus: qz vt ait apl's. in sanguie ipsius iustificati sum⁹: et ī eo q̄ sumus iustificati. i. a peccatis solut: a dyabolo sumus liberati: q̄ nos viculis peccatoꝝ tenebat. Sz qūo a peccatis p ei⁹ mort̃e soluti sumus? Qz p ei⁹ mortez: vt ait apl's cōmendat̃ nobis charitas dei .i. apparet eximia et ꝓmēdabilis charitas dei erga nos ī hoc q̄ filiū suū tradidit ī mortez p nobis peccatoꝝ⁹. Exhibita āt tāte erga nos dilectōis arra: ⁊ nos mouemur accēdimurq̄ ad diligendū deū q̄ pro nobis tantū fecit ⁊ per hoc iustificamur. i. soluti a peccatis iusti efficimur. Mors ꝙ xp̃i nos iustificat: dū per eaz charitas excitat̃ in coꝛdib⁹ nostris. Dicimur quoq̄ ⁊ aīr p mort̃e xp̃i iustificari: qz per fidē mortis ei⁹ a pctis mūdamur. Uñ apl̄us. iustitia dei est p fidē Jesu xp̃i. ⁊ ifra.

¶ A qua pena: tēporali ⁊ eterna. Ab eterna q̄dez relaxando debitū. A tēporali vero penit⁹ nos liberabit ī futuro q̄n nouissima mors inimica destruet̃. Adhuc eni expectamus redēptionē coꝛporis: ſm aīas vero iaz redēpti sumus ex pte ñ ex toto: a culpa: nō a pena. Nec oīno a culpa. Nō. n. ab ea sic redēpti sumus: vt non sit: ꝫ vt nō dominetur.

¶ Peccata quoq̄ nostra. i. penaz peccatoꝝz nostroꝝ dicit in coꝛpoꝛe suo sup̄ lignū portaſ se: qa p ipsi⁹ penā quā in cruce tulit: oīs pena tēporalis q̄ pro peccato ꝙuersis debet̃: in baptismo penitus relaxatur vt nulla a baptizato exigatur ⁊ in penitētia minoraſ. Nō. n. sufficeret illa pena qua penitentes ligat ecclesia nisi pena xp̃i cooparet̃ q̄ p nobis soluit. Uñ peccata iustoꝝ q̄ fuerūt ante aduētū: in sustētatione dei fuisse vsq̄ ad xp̃i mort̃e dicit apl̄us ad ostēsionē iusticie ei⁹ in hoc tēpoꝛe. Ecce apte expositū est qūo ⁊ quid chriſt⁹ per mort̃e nobis meruit ⁊ ipetrauit. ¶ Bi. XIX.

Qs. I.

Circa secundū. qō pertinet ad diſti. i 9. vbi q̄rit. Utꝝ xp̃s meruerit oīb⁹ nobis gr̃am ⁊ gloriā. arguit̃ q̄ nō: qz p̄miū excedit meritū ⁊ meritū oꝛdiat̃ ad p̄miuz sic̄ ad finē: sed p̄miū oīum alioꝝ nō excedit meritū xp̃i. igr̃ meritū xp̃i nō oꝛdiat̃ ad illud sic̄ ad finē cū sit nobili⁹ ꝫ illud p̄miuz. ġ. ¶ P. meritū xp̃i fuit qōdā bonū finitū cuz fuerit ei⁹ ſm nām būanā: ſz pctm̃ alioꝝ fuit ifinitū malū: qz tāta fuit offensa ⁊ pctm̃ q̄tus est ille q̄ offendit̃ siue ꝺ quē peccat̃ vel a quo p ipm̃ separat̃. ille ē ifinitus. ſ. deus. igit̃ cū finitū nō sit ꝓpoꝛtiōatum ifinito: nullū meritū xp̃i potuit mereri deletionē offense. ¶ P. per idez pōt ꝓbari q̄ nō meruit deletōez pene p reatu ifinito alioꝝ: qz pena q̄ debet̃ illi peccato est ifinita: ⁊ meritū xp̃i finituz. ġ. ¶ P. de possibili possunt esse boies ifiniti ſi mūdus ⁊ generatio semp duraret: ⁊ glibz natus de Adā ꝺberet oꝛigiale. igit̃ foret tūc ī mūdo ī post sumēdo ifinita culpa. igr̃ cū meritū xp̃i fuerit finitū: nō sufficeret p remissione offense ⁊ collatione gr̃e ⁊ glorie oīum. ¶ P. ſi sufficeret ad merēdū oībus gr̃am ⁊ gloriā oībus conferret̃ gr̃a ⁊ gloria: qō falsuz est: qz multi sunt vocati pauci vō electi: qz paucus est numerus fideliū: nec oēs fideles vel baptizati saluant̃. ¶ Cōtra. Leo papa ī sermone de nati. sic̄ a reatu nullū liberū reperit: sic liberandis oībus venit. Ar. 20

Ad questionez dr̃ q̄ meritū xp̃i pōt dupl'r cōsiderari. ſ. ſm sufficiētiā ⁊ ſm efficaciā. p̄mo mō meruit oībus deletōem culpe ⁊ collationē gr̃e ⁊ glorie: ſz ſcō mō nō. ſ. ſm efficaciā: qz nō oēs ꝺsecuti sunt redēptōez. Meritū. n. xp̃i vt dicūt: bz q̄dā ifinitatē ex supposito xp̃i qō eliciebat ⁊ exercuit opationes illius nāe assumpte. ⁊ iō vita illi⁹ suppositi ⁊ opationes fuerūt bonū ifinitū: pp qō ⁊ mors ⁊ passio ⁊ alie opatiōes habuerūt quādā ifinitatē vt sufficerēt pro ifinitis peccatis delēdis: ⁊ ifinitis gratys ⁊ glorys conferendis. ¶ Confirmat̃ hoc p Anſel. 2°. cur deus homo. c. i 4°. vbi vult q̄ hō deberet potius eligere oē aliud a deo destrui ⁊ pire q̄ mort̃e vl'aliq̄ lesionē iferre illi boī: qz vita ei⁹ erat tāta vt in ifinitū esset plus amabilis q̄ pctā ēt ifinitoꝝ boīum ſi esse possent: sint odibilia. iō eius mors fuit sufficiēs p redēptōe oīum: ⁊ multa dicit ibi de excellentia vite. ⁊ p ꝓns de acceptatōe mortis: qz tātuz acceptat̃ mors p illis redimēdis q̄tū valuit vita illi⁹? sed vita ei⁹ fuit ita amabilis vt hō poti⁹ deberet eligere oīa peccata mūdi cadere supza se. q̄ sciēter aliq̄ violētiā ītulisse coꝛpoꝛi xp̃i: ſm doctrinā suā. ¶ Quātū vō ad efficaciaz nō meruit oībus: qz actus actiuoꝝ sunt ī patiente ⁊ disposito ⁊ vnito agēti. sic̄ pz ī agētibus ⁊ patientibus coꝛporaliter. igr̃ sic erit in actōe meritoria quātū ad ifluentiā in alios: ſz ꝺiūctio cū xp̃o req̄sita vt meritū xp̃i valeat eis ē p cognitōez ⁊ dilectiōez ſm q̄ homo disponit se ad gr̃az cognoscēdo ⁊ diligēdo deū: nō autem oēs sic se disponūt quare nō oībus meruit ſm efficaciā. ¶ Cōtra hunc modū dicēdi arguo: qz dcā ista gb⁹ dr̃ q̄ vita xp̃i fuit ita excellēs vt hēret quādā ifinitatē vñr iperbolica ⁊ exponēda: qz nūc logmur de bono velle xp̃i quo meruit ⁊ acceptauit passionē p oībus quātū ad sufficiētiā vt dicunt. ſi bonū velle xp̃i erat tātū acceptatū q̄tuz erat p̄sona verbi. tūc cū p̄sona verbi sit simpl'r ifinita illud bonū velle xp̃i fuit ifinite acceptatū: sed cū deus nihil acceptet nisi q̄tū bz de acceptabilitate. igit̃ illud velle rōne suppositi habuit rōnez ifinite acceptabilitatis. ⁊ tūc ia acceptabilitas nō esset dr̃ia inter velle p̄p̄iū vbi in se ⁊ velle illius nature ī verbo: qz ex pte acceptabilis nō est maioꝝ acceptabilitas. igit̃ vbū volēdo bonū circūscripta nā assumpta potuit mereri: qō fl'm ē. Et vltra segr̃ q̄ trinitas tm̃ diligeret velle nāe assumpte sic̄ vbi icreatū qō nihil ē dicere: qz hoc est ponere creatū hēre tantā diligibilitatez sic̄ icreatū. ¶ P. bz velle nō est plus acceptatuz deo q̄ſ sit bonū. ſi igit̃ ifinite fuit acceptatuz vel p ifinitis. tunc velle illud cū rel'one ad suppositū verbi fuit formal'r ifinitū. igit̃ aīa xp̃i potuit: ita pfecte frui deo vel velle cuz tali respcū sicut vbū suo velle p̄p̄io: qō nihil est nisi ponere aīam vbū. ¶ P. p se p̄ncipiū illi⁹ velle sumptū cuz oībus respectib⁹ ad verbū vel ad aliud est finituz. igit̃ ⁊ velle fuit formal'r finitū ⁊ limitatuz: ⁊ p ꝓns finite acceptatū: nec habuit verbū causalitatē aliq̄ sup illud velle quā nō būit tota trinitas. Et ſi dr̃ q̄ verbū habz ſpālez efficiētiā sup actū illū adhuc nō segr̃ q̄ sit formal'r ifinitus ⁊ ifinite acceptat⁹: qz act⁹ sic ifinit⁹ nō pōt essential'r dependere ab aliqb⁹ causis finitis: ī pfectōe cuz cā ifinita

roagẽte:ita q̃ creatũ hẽat essentialẽ causalitatẽ sup illũ actũ ⁊ nõ accñtalẽ tantũ.sic nã assumpta sup velle v̄bi: ⁊ sic albedo i edificatore sup edificare: sz nã assumpta habuit sup velle essentialẽ cãlitatẽ ⁊ nõ tm̃ accñtalẽ: qz ꝑz illã nãm meruit.igr̃ esto q̃ v̄bũ spāl'r egerit ibi al'r q̃z trinitas:adhuc nõ segr̃ q̃ act⁹ille hẽat.vñ ifinite acceptet̃: ita q̃ ꝑm sufficiẽtiã valeat ꝓ ifinitis redimẽdis: sed sicut meritũ fuit finitũ i se:ita ꝑm iusticiã cõmutatiuã fuit finitũ retributũ.igit̃ nõ meruit ifinitis ꝑm sufficiẽtiam in acceptatõe dina.sic nec fuit ifinite acceptatũ:qz i se finitum. ¶ P̃.Ꝺz⁹ qñ dr̃ q̃ nõ meruit oib⁹ ꝑm efficaciã:qz agẽs nõ agit nisi ī dispōsito ⁊ vnito. Quero a te vt̄z xp̃s tm̃ meruit q̃ hñtes gr̃am qũocũq; ⁊ vndecũq; hoc esset hẽrent gloriã ex merito xp̃i.⁊ si hoc solũ igr̃ non meruit nobis ꝓmã gr̃am baptismalẽ i no.te.nec gr̃am datã in sacrificys ⁊ circũcisiõe i ve.te.qõ est falsum:qz vñ veniret nobis gr̃a illa ꝓma:ꝛopz igit̃ dicere q̃ meruit nobis gr̃az ꝓmã q̃ ꝺiũcti essemus sibi.igr̃ meruit vt nõ ꝺiũcti ꝺiungerent̃ sibi.⁊ i hoc potissime ꝺsistebat meritũ. igit̃ nõ solũ meruit vt ꝺiũcti sibi vlterius cooperent̃ ei:⁊ sic tandẽ glorificarent̃:sed meruit vt nõ vniti vnirent̃:etiam qui nunq; se disposuerũt. Uñ magis meruit gr̃az baptismalẽ ⁊ ꝓmã:q̃ qõcũq; opus postea ex gr̃a.

In ista questione igit̃ ista tria sunt videnda. ꝓmo qũo meruit q̃tũ ad efficaciã.zo q̃tũ ad sufficiẽtiã. al'r itelligendo vocabula ista.3o gd meruit. ¶ Quãtuz ad ꝑm dico q̃ icarnatio xp̃i nõ fuit occassiõal'r ꝓuisa:sed sic̃ finis imediate videbat̃ a deo ab eterno:ita xp̃s in nã hũana cũ sit ꝓpingor fini ceteris.ꝓus ꝓdestinabat̃ loq̃ndo de his q̃ ꝓdestinant̃ . tũc iste fuit ordo i ꝓuisione dina.ꝓmo.n.deꝰ intellexit se subrõne sũmi boni.in zo signo itellexit oẽs alias creaturas. in 3o ꝓdestinauit hos ad gloriam ⁊ gr̃am ⁊ circa alios hũit actuz negatiũ nõ ꝓdestinãdo.in 4o ꝓuidit illos casuros i Adã.in 5o ꝓordinauit siue ꝓuidit de remedio qũo redimerent̃ ꝑ passionẽ filꝫ:ita q̃ xp̃s i carne sic̃ ⁊ oẽs electi ꝓus ꝓuidebat̃ ⁊ ꝓdestinabat̃ ad gr̃am ⁊ gloriã q̃z ꝓuideret̃ passio xp̃i: vt medicia ꝺ lapsuz:sic̃ medicus ꝓus vult sanitatez hois q̃z ordiet de medicia ad sanãdũ. Sicut aũt ꝓus ꝓdestinant̃ electi q̃z passio xp̃i ꝓuideat̃ vt remediũ ꝺ lapsuz eoꝝ:ita tota trinitas ꝓus ꝓordinauit ꝓdestinatos ⁊ electos ad gr̃az ⁊ gloriã finalẽ q̃tũ ad efficaciã q̃z ꝓuiderit xp̃i passionẽ tanq̃z medicinã acceptandã ꝑ electis cadẽtib⁹ in Adã ꝓus ꝓdestinatis ad gloriã finalẽ: ⁊ sic v̄bũ ꝓuidit passionẽ p̃ri offerẽdã ꝑ ꝓdestinatis ⁊ electis:⁊ sic eã efficaciter obtulit i effcũ:ita tota trinitas ꝑ eis passionez efficaciter acceptauit:⁊ ꝑ nullis alys fuit efficaciter oblata:nec ab eterno acceptata : ⁊ ideo tm̃ meruit eis ꝓmã gr̃am ordinatẽ ad gloriã ꝺsummatã.hoc q̃tũ ad efficaciã meriti. ¶ Quãtũ ad sufficiẽtiã dico q̃ meritũ xp̃i fuit finitũ:qz a ꝑn⁹ finito essentialr̃ dependẽs.ẽt accipiendo ipz cũ oib⁹ respectib⁹ siue cũ respcũ ad suppoᵐ v̄bi siue cũ respcũ ad finẽ:qz oẽs respect⁹ isti erãt finiti.⁊ ideo quõcũq; circũstantionatũ finitũ erat aut si fuit ifinituz: tũc nõ fuit meritũ plus ꝑm velle creatũ q̃z ꝑm velle v̄bi increatũ. ¶ Quãtũ g̃ valuit illud meritũ ad sufficiẽtiaz: Dico q̃ sic̃ omne aliud a deo iõ est bonũ:qz a deo volitũ ⁊ nõ eꝺ.sic meritũ illud tm̃ bonũ erat ꝑ q̃to acceptabatur.⁊ iõ meritũ:qz acceptatũ:nõ aũt eꝺ:qz meritũ ẽ ⁊ bonũ:iõ acceptatũ : ⁊ tm̃ potuit acceptari passiue q̃tũ tota trinitas potuit ⁊ voluit acceptare actiue: sed ex formali rõne sua quã hũit nõ potuit acceptari in ifinitũ ⁊ ꝑ ifinitis:sz ꝑ finitis:tm̃ ex circũstãtia suppositi ⁊ de ꝺgruo rõne suppositi hũit q̃dã rõnẽ extrinsecã:q̃re deꝰ potuit acceptare illud in ifinitũ.s.extẽsiue ꝑ ifinitis.Si aũt illud meritũ fuissz alteriꝰ ꝓsone,tunc nec rõne opis: nec rõne operantis fuissz ꝺgruitas acceptatõis illius ꝑ ifinitis.ꝑ q̃tis ãt ⁊ ꝑ quot deꝰ voluit passionẽ illã siue bonũ velle acceptare ꝑ tot sufficit: sed q̃tuz est de formali rõne rei acceptabilis i se nõ fuit acceptabilis ꝑ ifinitis.sic̃ nec in se fuit formal'r ifinita. ¶ Sed qd ⁊ gbꝰ meruit: Dico q̃ xp̃s meruit oibus q ꝓmã gr̃am accipiũt collatõez illius: ita q̃ ibi nõ cooperat̃ volũtas nr̃a nisi i adultis baptizatis.vbi regrr̃ aliq̃ bona dispõ voluntatis: ⁊ hoc fuit potissimũ i merito suo:q̃ meruit nõ ꝺiunctos ꝺiũgi:⁊ illud obuiat zo mẽbro di.supiozis:sed q̃tuz ad gr̃am penitentialẽ post lapsuz i mortale actuale:sz meritũ xp̃i sit ꝓncipale i merẽdo:⁊ totalis causa de ꝺdigno:tm̃ regrr̃ ibi aliqd a parte recipiẽtis gr̃am:vt ꝺtritio ⁊ cõpunctio de peccato de ꝺgruo.Similr̃ dico q̃ xp̃s meruit nobis vt totalis causa aptõez ianue paradisi:vt oibus in gr̃a deceden tibus apiret̃:nec ad amotõez hꝰ obstaculi ītrandi cooperamur ei.siue illud obstaculũ fuit ozigiale pctm̃.siue alid qõ aliud: qõ pz.qz Abraam fuit tãti meriti sic̃ aligs christianꝰ q̃ sit mõ.Sed q̃tuis obstaculuz amoueat̃ ꝑ passionez xp̃i:nullus tm̃ actu ingredit̃ in celũ nisi cooper̃ ⁊ vtat̃ ꝓma gr̃a quaz sibi meruit xp̃s.Similr̃ pres coopabant̃ passiõi xp̃i ꝓuise ad habituale ingressum vt amoto obstaculo ingredi possent. Nos aũt passioni exhibite. ⁊ amoto obstaculo coopamur ad actualẽ ingressum nisi ipotentia excuset.sic̃ in paruulis q̃bus deꝰ dat imediate itroitũ in celũ:⁊ iõ habẽt minimaz gloriam.

Sed hic sunt q̃dã dubia.si.n.oibus electis meruit xp̃s ꝓmã gr̃am.igr̃ meruit eã ꝓmis parentibus:⁊ ita ꝓmiũ.s.collatio gr̃e i antiqs p̃ribꝰ ꝑcessit meritũ xp̃i quo illis meruit illius gr̃e collatõez ⁊ per eandem rõnem possz dici ꝑm magr̃m sñiaz.li°.z°.q̃ angeli ꝓmo receperũt ꝓmiũ: ⁊ deide ipm meruerũt per bona velle elicita circa custodiã nr̃az. ¶ P̃.si passio xp̃i vt preuisa ab eterno ⁊ accepta trinitati fuit meritoria: ⁊ rõ ꝺferẽdi gr̃am p̃ribus anteq̃ passio exhiberet̃ i effcũ. eadẽ rõne passio xp̃i ab eterno preuisa ⁊ accepta trinitati põt esse rõ ꝓdestinãdi alios:⁊ ita ꝓdestiatio electoruz potuit hẽre causaz meritoriã. ¶ Ad ꝑm illoꝝ dico q̃ meritũ xp̃i preuidebat̃ ab eterno:⁊ vt sic preuisuz acceptuz fuit vt aliqd boni ꝺferret̃ electis rõne illiꝰ añq̃ exhiberet̃: vt.s.eis q̃ precesserũt exhibitõez passiõis eiꝰ dimitteret̃ ozigiale ⁊ ꝺferret̃ gr̃a. Exempluz ō hoc Anſel.zo.cur deꝰ hō.c.16. Esto q̃ multi offenderit vnũ regẽ ⁊ ꝑ offensa exulãt.venit vnꝰ inocẽs de sanguie illoꝝ ⁊ ꝓmittit facere vnuz opus ꝑ rege placitũ ei certo die statuto vt rex remittat eis offensaz ⁊ recõcilier̃ eis. rex acceptãdo seruitiũ ꝓmissuz remittit offensaz:⁊ si aligs eoꝝ deliq̃rit si satisfacere ⁊ penitere voluerit: ꝓmittit ei itez offensam illã dimittere. ꝓtestãdo tm̃ q̃ nullus eoꝝ q fuerunt inimici ītrabũt palatiũ suũ:quousq; fuitiũ inocentis ꝓmissuz ipleat̃. Sic ħ.passio xp̃i hois inocẽtis ab eterno preuisa vt exhibẽda in certo tpe:fuit multũ accepta trinitati:⁊ ꝑ ista oibus credẽtibus illã exhibẽdaz i tpe remisit offensaz quã ꝺxerãt ex Adam.⁊ quã postea cõmiserãt si penitere voluerit:nõ tm̃ acceptauit eã tãtũ vt aligs ingrederet̃ palatiũ suũ eternũ:añq̃ passio exhiberet̃ in effcũ. isto mõ remisit p̃ribꝰ offensaz i circũcisiõe sic̃ nobis i baptismo:sz nullus ẽ ingressus i palaciũ añ passionẽ exhibitaz. ¶ Ad formã argumẽti cũ dicis q̃ si ꝓmium ꝑcessit meritũ xp̃i exhibitũ i p̃ribꝰ.igr̃ i angelis ꝑcedere potuit. Dico q̃ ꝺña nõ valz:nec est sile ħ ⁊ ibi. nã generalr̃ vez est q̃ summũ bonũ ad qõ ordiat̃ meritũ nõ dz ꝺferri añ meritũ exhibitũ ⁊ expletũ. Sũmũ aũt bonũ ad qõ ordinat̃ meritũ xp̃i respcũ eoꝝ ꝑ qbꝰ meruit ẽ ingressus eoꝝ in padisuz.⁊ ille nõ dabat̃ actualr̃ añ passionẽ exhibitã: sz ꝑ passione preuisa remitteret̃ offensa ⁊ daret̃ gr̃a illis Dist. 5. in fine

ꝑibus credẽtibꝰ passionẽ exhibẽdã. Sũmuꝫ aũt qꝺ angeli mereri ꝑnt ꝓ merita sua ẽ glia ⁊ itroitus actualis in regnuꝫ. que glia dari nꝺ debuit añ merita exhibita. Uñ ꝙuis deꝰ dederit aliqd ꝓ merito ꝑuiso ñ exhibito: nꝺ tñ sũmũ qꝺ segt meritũ qꝺ est aptio ianue padisi. ad cuius obstaculi amotõez nꝺ potuit aligs nostꝝ coopari: ꝙuis ad itroitũ glibꝫ adultꝰ cooperet. aliud. n. est apire ianuã ⁊ aliud igredi: ⁊ qñꝙ difficiliꝰ est apire ianuã ꝙ apta porta itroire. iꝺ ad igressũ possumus coopari: ad aptõez vo nec pres potuerũt nec nos possumus: sed illiꝰ precisa causa fuit passio. ¶ Ad zm nego ꝺnam: qz oẽs pres prius nã erãt ꝑdestiati ꝙ passio xpi eet preuisa. sic ꝑz i ꝑmo artiꝰ. q. voluit. n. deꝰ ꝑus oẽs electos hre gram ⁊ gloriã ꝙ preuideret eos casuros ⁊ ꝑus lapsuros ꝙ preordiaret medicinã ꝺ lapsum. ⁊ iꝺ passio vt preuisa post preuisionem lapsus potuit esse rõ remittẽdi offensaꝫ ⁊ ꝺferẽdi graz reconciliãtẽ: nꝺ aũt potuit eẽ rõ predestinatiõis.

Ad primum ꝑncipale si det: qꝺ xps meruit fm portõez iferiorẽ. tũc pot dici. qꝺ ꝑmiũ alioꝫ qꝺ receperunt ꝓ merito xpi: fuit meliꝰ formaliꝫ ꝙ aligs actꝰ meritoriꝰ portõis iferioris xpi. ⁊ potuit tale meritũ xpi ordiari ad premiũ alioꝫ sic ꝺ finẽ sub fine. Si aũt teneꝝ qꝺ meruit fm portõez superiorẽ: ⁊ hoc vl circa obm eternũ: vel circa alia relucẽtia in ꝙbo vel vtroꝙ mõ: ita qꝺ omni actu suo meruit fm modũ supiꝰ tactum. tunc pot dici qꝺ nõ opz semꝑ ꝑmiũ excedere meritũ: nisi qñ idẽ mereꝝ ꝓ seipso: ꝙz si nobiliꝰ mereaꝝ ꝓ ignobiliori. tũc meritũ pot excedere premiũ. qñ. n. mereꝝ aligs ꝓ seipso cõiter deꝰ ꝑmiat vltra ꝺignũ. iꝺ ꝑmiũ excedit tale meritũ eiꝰ. ¶ Ad zm cũ dr meritũ xpi est finitũ pctm est ifinitũ. ꝺ nõ potuit meritorie auferre pcti reatũ: dico qꝺ ⁊ si xpi passio ⁊ meritũ ipsiꝰ totũ sit formaliꝫ finitũ: qz tñ ꝙiũxit ꝓ graz ⁊ gliaz ꝺo ifinito. iꝺ potuit ꝺlere peccati reatũ siue pctm auertẽs a bono ifinito. Et cũ dicis qꝺ nõ: qz pctm illꝺ erat ifinituꝫ. si itelligas qꝺ erat malũ formaliꝫ ifinitũ itẽsiue fl'z ẽ. tunc. n. oporteret ponere sũmũ malũ ⁊ deũ manicheorꝫ. Et cũ ꝓbas qꝺ tñ ẽ pctm ꝙtꝰ ẽ ille i quẽ fit. si ly tñ ⁊ ꝙtuꝫ referaꝝ ad rõnes formales vtriusꝙ i se fl'm ẽ. tñ fm terminũ a quo auertit pctm sortit ꝙdã denoiatõz extrinsecã vt sic quadã denoiatõe extrinseca actꝰ beatificꝰ Michaelis dr ifinitꝰ: qz ꝙiũgit termio ad quẽ ifinito i se: formaliꝫ tñ actꝰ est finitꝰ. sic pctm ꝙ mortale: qz auertit a termio a quo ifinito sortit ꝙdã denoiatõez extrinsecã. grauius. n. pctm est pctm ꝺ deũ quã ꝺ aliũ. ⁊ ꝺ regẽ terrenũ ꝙ ꝺ militẽ suũ. nũꝙ tñ pot eẽ qꝺ fit formaliꝫ ifinitũ malũ. Exẽplũ aliud. si ponaꝝ ꝓ ipoẽ ifinituꝫ corrũpi diceret qꝺ illa corruptio eẽt ifinita nõ qdẽ itẽsiue ⁊ formaliꝫ: ꝙz rõne termi a q̃ corruptõis: qz corruptio icipet ab ifinito. sic ꝺ ꝓposito: qz pctm auertit ab ifinito ⁊c. ¶ Uñ breuiter dico ꝓbabiliꝫ opinando qꝺ tãto amore itẽsiue pot aligs sanctꝰ ferri ꝺ summũ bonuꝫ diligẽdo: ꝙta iordinatõe itẽsiua auertebaꝝ: ⁊ ꝙtuꝫ vnũ abduxit a termio a quo tñ aliud cõiungit ei. ⁊ maxie hoc ẽ verꝝ de amore aie xpi. ¶ Ad 3m cũ dr qꝺ pẽa debita mortali est ifinita. verꝝ ẽ si volũtas finaliꝫ maneat ꝺ pctõ illa pena ẽ ifinita extẽsiue: ⁊ hoc qz subz manet sp sub culpa. ⁊ ß est ex ordiatõe dina qꝺ vbi ceciderit lignũ ibi erit nõ qn deꝰ possit pũire aliꝫ pctm illud. Uñ si deꝰ puniret aiaz ꝓ diẽ tñ ꝓ culpa mortali: ⁊ post anibilaret aiam nõ faceret iiusticiã. tũc ad formã pena est ifinita extẽsiue ex ordiatõe dina: nõ tñ qn aliꝫ possz punire peccatuz si vellet. ¶ Ad 4m dico qꝺ bonũ velle xpi vel passio eiꝰ ꝙsiderata fm se formaliꝫ possz recõpẽsari ꝓ aliqꝺ bonũ finitum sic ipm vel ipsa fuit nõ nisi finitũ ꝺ se. ꝑmiat tñ deꝰ vltra ꝺdignũ. iꝺ pot rõne alicuius bonitatis ⁊ psone patiẽtis acceptare bonũ velle xpi ⁊ eiꝰ passionẽ ꝓ ifinitis: qz tñ ⁊ ꝓ tot valz ꝙtũ ⁊ ꝓ quot acceptaꝝ a deo. ꝙuis aũt possz acceptare passionẽ illã ꝓ ifinitis: nõ tñ ifinite: qz nõ pot diligere aliqꝺ creatũ a pte diligibilis ifinite: qz nõ ẽ ifinitũ. de facto tñ nõ fuit accepta nisi ꝓ electis: qz ꝓ eis tñ fuit oblata. efficaciter dico. ¶ Per idẽ pz ad vltimũ: qz non meruit oibus ꝙtũ ad efficaciã: qz ex itentõe acceptãtis ⁊ offerentis passionẽ seu bonum velle xpi fuit accepta ⁊ oblata ꝓ electis ⁊ ꝑdestinatis tñ ⁊ nõ ꝓ alys.

¶ Si vo q̃rit vtꝝ alio mõ posset deꝰ hoiem liberare ꝙ ꝓ mortẽ xpi. Dicimus ⁊ aliũ modũ fuisse possibilẽ deo: cuiꝰ ptãti cuncta subiacẽt: ꝙ nre miserie sanãde ꝙuenientiorẽ modũ aliũ nõ fuisse: nec esse oportuisse. Quid. n. mẽtes nras tantum erigit ⁊ ab imortalitatis desperatione liberat ꝙ qꝺ tãti nos fecit deꝰ: vt dei filiꝰ imutabiliꝫ bonus: in se manẽs qꝺ erat: ⁊ a nobis accipiẽs qꝺ nõ erat dignatus nostrũ inire ꝙsortiũ: mala nra moriẽdo ꝓferret? Est ⁊ alia rõ quare isto potiꝰ mõ ꝙ alio liberare voluit: qz sic ⁊ iusticia superaꝝ ꝺyabolus: nõ potẽtia. Et qñ id fcm̃ sit: explicabo vt potero. Quadaz iusticia dei in ptãtez ꝺyaboli tradituz est genꝰ humanũ: peccato primi hois in oẽs originaliter trãseũte: ⁊ illiꝰ debito obligãte. Uñ oẽs hoies ab origie sunt sub principe ꝺyabolo. Uñ aplus. Eramus natura filij ire: natura. s. vt ẽ deprauata pctõ: nõ vt est recta creata ab initio. Modus aũt ille quo traditus est hõ in ꝺyaboli ptãtez: nõ ita debz itelligi tanꝙ deꝰ hoc fecerit aut fieri iusserit: ꝙ qꝺ tãtũ ꝑmiserit: iuste tñ. Illo. n. deserẽte peccãtẽ: peccati auctor ilico iuasit: nec tñ deus ꝓtinuit in ira sua miseratões suas: nec hoiem a lege sue potestatis amisit: cũ in ꝺyaboli ptãte eẽ ꝑmisit: qz nec ꝺyabolus a ptãte ꝺi est alienꝰ sicut nec a bonitate. Nã ꝙlicũꝙ vita ꝺyabolus vel hõ nõ subsisteret nisi ꝑ eũ q viuificat oia. Non ꝙ deꝰ hominẽ ꝺseruit vt nõ se illi exhiberet deũ: ꝙ iter mala penalia ẽt malis multa ꝑstitit bona: ⁊ tãdẽ hoiem quẽ cõmissio peccatoꝝ ꝺyabolo subdidit: remissio pctõrũ ꝑ sanguinẽ xpi data: a ꝺyabolo eruit: vt sic iusticia vinceret ꝺyabolus: nõ põ. Sz q̃ iusticia? Jesu xpi. Et qũo victꝰ ẽ ea? Qz ī eo nihil dignũ morte inueniẽs: occidit eũ tñ: ⁊ vtiꝙ iustũ ẽ vt ꝺbitores quos tenebat liberi dimittant̃ i euz credẽtes: quẽ sine vllo debito occidit. ¶ Di. XX.



Circa istam .zo. dis. in q̃ magister agit ꝺ ꝓueniẽtia ⁊ mõ passiõis. Queritꝰ vnũ. vtꝝ. s. necesse fuerit genus hũanũ reparari ꝑ passionẽ xpi. Qz nõ: qz si nobiliꝰ ens lapsuꝫ nõ neẽe est reparari per passionem xpi: nec minus nobile: sed angelus q est nobiliꝰ hoie lapsus est, ⁊ nõ est necesse ipm reparari passiõe xpi

nec alia.igit nec hoiez. ¶ Rñdet ad hoc dupl'r.ꝑmo.qz nõ tota nã angeloꝝ cecidit sic hoiuz.z iõ ne tota spes hominũ piret nec̃e fuit hoiem reparari:z nõ angelũ. ¶ Cõtra.si glibz angelus est alteriꝰ spei ab alio sic̃ dicũt sic rñdentes tũc tot sunt spes quot idiuidua:z q̃libz spes ẽ nobilioꝝ spẽ bũana ꝯz se.cũ igit multi angeli ceciderit maius icõueniẽs est tot spes nõ reparari ꝯz perire in eternũ q̃ vnã spẽm ifimaz.cuiusmodi est tota spes humana respectu cuiuscũq; angeli z maxime respcũ tot cadentiuz. ¶ Cõfirmat.qz si eẽnt duo celi z alteꝝ annihilaretur z essent multe musce z ãnihilarent.dicere ꝙ necesse ẽ spẽ muscaꝝ reparari z nõ celũ:friuolũ videt:cuz celũ sit multo nobilius.hoc de ꝓparatiõe angeloꝝ cadẽtiũ z hominũ. ¶ Jõ alr rñdet.ꝙ qz bõ alteriꝰ tentatiõe cecidit .s.dyaboli.angeli nõ:ꝯz ꝓpria volũtate solũ.ideo debuit homo reparari z nõ angeli. Uñ Anſ.ꝑ.cur deus hõ.c.xi. Sic̃ angeli ceciderũt nullo alio nocẽte.ita nll'o alio adiuuante surgere debẽt. ¶ Cõtra.fcñ est ꝓeliuz magnũ in celo ꝛc̃.ꝯ videt ꝙ sic̃ draco pugnauit cum Michaele sic eũ tentauit. ¶ Ꝑ.videt ꝙ draco.i.lucifer peccando tentauit alios sibi cõsentiẽtes. ¶ Ꝑ.ad ꝑncipale.qlibz actꝰ xꝑi sufficiens fuit ad redimẽdũ genus humanũ.igit non fuit necesse redimi hoiem ꝑ passionẽ.añs ꝓbat.qz actus est laudabilioꝝ passiõe:qz laus ꝓsistit in actu.mõ illa passio xꝑi nõ bz ꝙ sit sufficiens meritoꝛie nisi in rel'one ad psonã vbi.eo aũt mõ z actus eius elicitꝰ in rel'one ad verbũ fuiſz sufficiẽter meritoꝛius. ¶ Ꝑ.zº et h.c.5º passionibus nec laudamur nec vituperamur.igr videt ꝙ passio nõ sit meritoꝛia ꝯz actio. ¶ Ꝑ.Anſ.z.cur deus hõ.c.14º approbat dcñ discipuli sui ꝙ minima lesio illius psone fuit peioꝛ q̃ pctñ oĩum hoĩum sit maluz:ꝯz q̃to pena satisfactoꝛia dummõ eẽt sufficiẽs posſz esse miꝰ lesio illiꝰ psone:tãto cõueniẽtioꝛ essz.igit nõ nec̃e nec decens fuit hoiem redimi moꝛte xꝑi:cũ miꝰ pena suffeciſſet. ¶ Ꝑ. per passionẽ xꝑi nõ potuerũt redimi occidẽtes xꝑz. igit nec genus humanũ.añs ꝓbat.qz tñ malũ erat actio illoꝝ ꝓuans vitã xꝑi:q̃tũ bonũ erat vita xꝑi.z tunc tanta erat inimicitia occidẽtis q̃ta erat amicitia xꝑi recõciliãtis.igit vita quã posuit moꝛiẽdo nõ sufficit ad redimendũ pctñ occidentiũ:qz meritũ dz excedere culpaz z reatum si sit satisfactio. ¶ Cõtra.Anſel.zº cur deus hõ.c.15. Ecce vides quõ rõnabilis nec̃itas exigat ex hoĩbus pficiẽdũ esse ciuitatẽ supnã.nec hoc fieri posse nisi ꝑ remissionẽ pctõꝝ.quã nullus homo habere põt nisi ꝑ hoiez q̃ idẽ ipse hõ sit z deus atq; moꝛte sua õo hoies pctõres recõciliet.expꝛesse.n.videt dicere ꝙ necesse erat hoiez redimi ꝑ moꝛtẽ xꝑi.idẽ põt haberi ibidẽ.c.3.

Ad istã questionem que est mere theologica:ꝓpter quã soluz vꝝ Anſ.fecisse totũ libꝛũ cur ds hõ:z ibi vꝝ eaz soluisse.ꝑ videndũ est ꝼm Anſ.ꝙ nec̃iũ fuit hoiez redimi.zº.ꝙ nõ potuit redimi sine satisfactiõe.3º.ꝙ facienda erat satisfactio a deo hoie.4º.ꝙ ꝓueniẽtioꝛ modus fuit h.s. ꝑ passionẽ xꝑi. ¶ Primũ ostẽdo ꝼm eũ:qz frustra fieret creatura rationalis nisi posſz summũ bonũ ꝓpter se amare z ei ꝑ cognitionẽ z amoꝛẽ ꝓpter se ĩherere. aut ꝙ deus deducit hoiez ad hunc finez:aut non. Si nõ. frustra igitur factus fuisset. Si sic.cuz iaz lapsus fuerit per peccatũ necesse est ipsuz reparari. boc.c.i.z.cur deꝰ hõ.z ideo in 4º c.concludit.ex his est facile cognoscere ꝙ aut hoc perficiet deus de nã humana qõ ĩcepit.aut inuanũ fecit tam sublimẽ nãz. ¶ Scõz ꝓbat sic.c.25.ꝑ.lib.Cur. Iniustus est oĩs qui non reddit deo qõ debz:qz iniustus est etiam si non reddat hoĩ quod dz.sed nullus iniustus admittit̃ ad beatitudinẽ eternã.igit qui nõ soluit deo qõ dz nõ saluabit̃:sed omnis peccatoꝛ abstulit a deo honoꝛẽ sibi debitũ.igit quouscũq; satisfecerit est debitoꝛ z iniustus.ḡ. ¶ Si dicat̃ ꝺ hoc ꝙ nõ oz hoiez cẽ iniustuz:ꝯz nõ satisfecerit:qz potest excusari per impotentiaz. ꝓ põt etiã remitti offensa per summã misericoꝛdiã dei remittẽtis sine satisfactione.ipse excludit vtrãq; rñsionẽ.ꝑ ꝓmã di.ꝙ ipotẽtia excusaret si in ipsaz nõ spõte se deiecisset hõ peccãdo:qz igit sic se in ipotẽtiã ꝓiecit: ideo ipsa ĩpotentia est pctñ:qz debz eam non habere.debet enĩ posse reddere honoꝛẽ deo quẽ abstulit:z ideo si per peccatũ fac̃ se ipotentẽ ad reddenduz nõ excusat̃ sed vituperatur.z ponit exemplũ. Si dñs ꝓcipiat seruo facere aliq̃ bonũ opus: z pꝛecipiat sibi ne se pꝛecipitet in foueaz sibi monstratã: de qua nõ poterit surgere:si seruus spõte ꝓiciat se in foueam ꝓtemnẽs mandatũ dñi sui: vt sic nõ posſz pficere opus sibi ꝓceptum a dño:non excusat̃ ex impotentia:qz ipsam impotentiaz ipse fecit sibi.sic in ꝓposito impotentiam satisfaciendi fecit sibi homo per peccatũ:ideo ex ĩpotentia non excusat̃:sed est ei peccatuz z iniusticia.nullus aũt iniustus admittit̃ ad beatitudinez:quare opz satisfacere vt fiat iustus. ¶ Scõm excludit sic.cum dicit̃ ꝙ remittit̃ per misericoꝛdiã. Quero aut remittit̃ debitum vt non teneat̃ ad reddendum deo honoꝛem quem peccando abstulit.z hoc ꝓp impoam reddendi: qz non potest reddere aut dimittit penaz ꝑ peccatis dando beatitudinez. Si ꝑmuz det̃ illud nõ est aliud dicere nisi ꝙ ds ꝺimittit debituz:qz homo reddere nõ potest. talez autẽ misericoꝛdiaz attribuere deo derisio est. Si autẽ remittat penaz z fac̃ hominez beatuz.tunc beatificat hominẽ ꝓp peccatũ.qz.s.habz impotentiaz reddendi z satisfaciẽdi quã debz non habere.quod est habere pctñ. ¶ Tertiũ.s.ꝙ illa satisfactio que debebat̃ nõ potuit fieri ab homine puro.ꝓbat̃.zz.c.lib.ꝑmi. Nullus satisfac̃ ꝑ peccato hominis nisi reddat aliqd maius eo pꝛo quo peccatũ facere non debuerat:sed ꝑ omni eo quod est citra deuz vel esse potest non debuit peccasse.igit non potuit satisfacere nisi redderet deo aliqd maius omni creatura fcã z possibili fieri. Sz maius omni creatura simul sumpta sic̃ arguit ibi non potest reddere purus hõ. igit opz deũ satisfacere ꝑ pctõ. ¶ Ꝑ.ad idẽ.si hõ peccatoꝛ reddat ds solũ illud qõ dz si essz inocẽs z nunq̃ peccassz.nõ ẽ satisfactio ꝑ pctõ.ꝯz oĩa q̃ põt hõ facere.s.deũ honoꝛare. coꝛ deo humilr offerre.mĩaz in dãdo z dimittẽdo:z obediẽtiã:z gcgd vꝝ posse:totũ dz deo.ẽt si nõ peccassz.igit hoc exhibẽdo deo nõ satisfac̃ ꝑ pctõ.igr reqrit̃ aliqd maius oĩbꝰ bis offerri deo ad ꝳ ꝙ satisfactio valeat. qõ nõ põt fieri a puro hoĩe. ¶ Ꝑ.c.24.li.ꝑ.arguit ad idem sic.homo non põt satisfacere deo ꝑ pctõ nisi reddat deo totũ quod abstulit sed abstulit deo qcquid de nã humana ds facere ꝓposuerat. ꝓposuerat ãt ds oĩbꝰ iustis facere nũerum electoꝝ:ad quẽ numeruz pficiẽduz homo fcũs est: ꝯz nullatenus potuit hoc reddere hõ peccatoꝛ: qz peccatoꝛ pctõrẽ iustificare nequit:nec decuit ꝙ aliqs innocẽs nõ descẽdẽs ex Adaz redimeret nos ꝑ moꝛtẽ nisi ds: qz tũc nõ fuiſz hõ restitutꝰ ad ꝑstinã dignitatẽ vt soli deo ꝼuiret:ꝯz fuiſz obligatꝰ illi hoi q̃si tñ ꝑ redẽptiõe q̃tuz deo ꝑ creatione:z ita posſz reputare ipm deũ ꝑ reparatione.sic̃ vꝝ deuz ꝑ creatione:z ꝑter hoc ille purus hõ q̃tũcũq; innocens non potuit satisfeciſſe.sic̃ pꝛobãt argumenta in 3ºar.igit opoꝛtuit esse deuz hoiez:quia nullus potuit nisi deus:nec debuit nisi homo.de ista mã loquit̃ .c.penul.secũdi libꝛi.in simili de angelo. ¶ 4m.s.ꝙ opoꝛtuit xꝑm satisfacere per moꝛtez ꝯz non essz debitoꝛ moꝛtis.ꝓbat.z.c.secũdi li.sic.rõ docuit sic̃ pz in 3ºar.ꝙ opoꝛtebat illuz qui satisfacere debebat ꝑ homine habere aliquid maius omni eo qõ est sub deo qõ spõte z nõ ex debito deberet hõ:vt sic̃ homo peccauerat per suauitatẽ se.

subyciẽdo dyabolo.ita vincat ꝑ asperitatẽ ipꝫ dyabolũ. nihil autẽ asperius aut difficilius aut maius sub deo põt homo ad honorẽ dei spõte ⁊ nõ ex debito pati q̃ mortẽ. igit̃ xp̃s homo ꝙ maior erat oĩbus sub deo ꝑ mortẽ quã nõ debuit pati satisfacere debuit. ¶ Hoc idẽ pꝫ.c.14.⁊.li.s.ꝙ mors sufficit ꝑ oĩbus,vbi approbat respõsionẽ discipuli di.ipm recte existimare in hoc ꝙ dic̃ se malle infinitos mundos si essent redigi in nihil:q̃ offendere deus ⁊ potius deberet se velle magis oĩa peccata q̃ sunt ⁊ fuerunt ꝓmittere cadere super se:q̃ hoiem xp̃m occidere:⁊ ꝯcludit sic Ansel.videmus hoc ꝙ violationi vite corporalis hui⁹ hois nulla ĩmensitas vel multitudo pctõr ex ꝑsonã dei cõparari valet.hec Ansel.qr igit̃ fuit tãꝫ nobilis vita eius:mors ei⁹ fuit multũ accepta deo:vt per illã satisfacere possꝫ.hec ꝛaciter vt potui ex dictis ei⁹ collegi.

In istis dictis Ansel.videñ aliq̃ dubia.ꝓmo enĩ ipsa ꝺ in se videt̃ dubia.cuꝫ velit ꝙ redẽptio nõ possit esse nisi ꝑ mortẽ xp̃i.⁊ ꝑ aliqd sponte oblatũ excedens oẽm creaturaꝫ.ꝓmo ꝓbo ꝙ alr potuit homo redimi q̃ per mortẽ xp̃i.Aug.ixꝫ.de tri.c.io. Alius modus redimẽdi hoiez deo nõ defuit. eius enĩ potestati cuncta subiacent.non g̃ fuit necitas in ꝺne. ¶ ꝓ. nõ est aliqua necessitas ꝙ xp̃s homo redimat hoiez per mortez nisi necessitas ꝯtie.s.posito ꝙ ordinauerit sic illuꝫ redimere.sic̃ si curro moueor.hec ẽ necessitas ꝯtie: sꝫ añs est simplr cõtingens.⁊ silr ꝯñs.s.me currere ⁊ me moueri.silr xp̃m pati mortẽ fuit ꝯtingens:sic̃ cõtingens fuit ipm ꝓuideri passurũ.nulla est g̃ necessitas nisi ꝯtie .s.si ꝓuisus fuit pati patiet̃:sꝫ tã añs q̃ ꝯñs fuit ꝯtingẽs. ¶ ꝓ.nulla est necitas genus humanũ reparari.igit̃ nec xp̃m pati.ꝯña de se pꝫ.añs pbat̃.qr si sic:hoc non est nisi qr hoies ꝑdestinati sunt ad gl̃iaꝫ.⁊ lapsi nõ possunt ĩtrare nisi per satisfactionẽ:sꝫ modo ita est ꝙ ꝑdestinatio hominis ꝯtingẽs est ⁊ nõ necia.sicut enĩ deus ab eterno cõtingenter ꝑdestinauit hoiez ⁊ nõ necio, quia nihil necio operat̃ respectu aliuoꝝ ex̃ se ordinãdo illa ad bonũ.sic potuit nõ ꝑdestinasse:nec est icõueniẽs hoiem frustrari a btitudine.nisi ꝑsupposita ꝑdestinatiõe hois.igit̃ nulla fuit absolꝛe redẽptiõis ei⁹ necitas:sic̃ nec ꝑdestiatõis ei⁹.

Contra ea que dicunt̃ in ꝛo articulo.an hõ possit recõciliari sine satisfactiõe tanget̃ in 4.ꝛo.c.de penitẽtia.sꝫ dato ꝙ satisfactio regratur. nõ tñ regrit̃ necio ꝙ satisfaciẽs sit deus.nec hoc ꝓbat̃.⁊ qñ in.3. articulo dr̃ ꝙ non satisfacit qs deo nisi offerat deo aliqd maius formalr q̃ ꝑ quo peccare nõ debuit qõ est mai⁹ tota creatura.credo salua reuerẽtia sua ꝙ hoc nõ est verũ.nõ enĩ oportuit satisfactionẽ ꝑ pctõ ꝓmi hois excedere totã creaturã formalr in magnitudine ⁊ pfectiõe.sufficisꝫ enĩ obtulisse deo maius bonũ q̃ fuerit malũ illi⁹ hois peccantis.Uñ si Adã ꝑ gr̃aꝫ datã ⁊ charitatẽ hũisset vnũ vel multos act⁹ diligẽdi deũ ꝓpter se ex maiori conatu li.ar.q̃ fuit conat⁹ in peccãdo.talis dilectio sufficisset ꝑ pctõ suo remittẽdo.⁊ fuisꝫ satisfactũ. ⁊ tũc ꝓpõ illa est falsa ꝙ debuit offerre deo aliqd maius oĩ eo ꝑ q̃ peccare nõ debuerat:sꝫ sic̃ ꝑ amore creature vt obi diligibilis nõ debuit peccare:ita satisfaciendo debuit offerre deo aliqd maius attingẽdo ꝑ actum obiue q̃ sit creatura.s.amorẽ attingentẽ deũ ꝓpter se.et ille amor obiue vt terminat̃ in deũ excedit amorẽ creature sic̃ de⁹ creaturam.Uñ sicut peccauit per amorẽ ignobiliorꝭ obi in ĩfinitũ.ita debuit satisfacere per amorẽ nobiliorꝭ in ĩfinitũ.⁊ ꝫ suffecisꝫ saltẽ de possibili. ¶ Dico igit̃ ꝙ amor quẽ offerre dr̃ satisfaciẽdo dr̃ excedere amorẽ cuiuscunq̃ creature:qõ ver̃ est:⁊ diligere magis obz nobilius satisfaciẽdo q̃ dilexerit ignobilius peccando.tñ ille actus quo ꝓuertor ad deũ ꝑ amorẽ in sua formali rõe nõ ẽ maior oĩ creatura.nec ẽt amor xp̃i creat⁹ quo dilexit deũ fuit talis.Uñ ipse vult oĩo ĩfinitatẽ hr̃e vbi nõ ẽ ex forma-

Contra illud li ratione rei. qõ dic̃ in ꝛo arti.ꝙ nullus nisi hõ debuit satisfacere.ꝫ nõ videt̃ absolute necium:qr vnus q̃ nõ est debitor põt satisfacere ꝑ alio.sic̃ ꝓ alio orare. Uñ sic̃ xp̃s hõ inocẽs nõ ꝺbitor satisfecit. sic si placuissꝫ deo potuit vnus bon⁹ angelus satisfeciſſe:offerendo aliqd placitũ deo ꝑ nobis qõ ipse acceptassꝫ ꝑ oĩbus pcis. qr tñ valet omne creatũ oblatũ ꝑ q̃to deus acceptat illud ⁊ nõ plus sic̃ supra dcm̃ est. ¶ ꝓ. vnus purus hõ potuissꝫ satisfacere ꝑ oĩbus si fuissꝫ ꝯceptus sine pctõ sicut potuissꝫ fieri ꝺ possibili opõne spũssci ⁊ mr̃is.sic̃ fuit xp̃s ⁊ deus dedissꝫ sibi summã gr̃aꝫ quã potuissꝫ recipere sicut dedit xp̃o sine meritis precedẽtibus ex liberalitate sua.talis enĩ potuissꝫ mereri deletionẽ peccati sic̃ ⁊ beatitudinẽ.Et cũ dic̃ ꝙ tunc obligaremur ei tñ q̃tuꝫ deo. falsuꝫ est:imo simplr deo:qr totũ qõ ille hr̃et essꝫ a deo. obligaremur tamẽ multũ sibi:sic̃ obligamur btẽ virgini ⁊ alys scis ꝙ meruerunt ꝑ nobis:semp tamẽ finalr ⁊ sũme deo tanq̃ ei a quo alioꝝ bona ꝓcedũt. ¶ ꝓ.videt̃. de possibili dico.ꝙ qlibꝫ põt satisfacere ꝓ se.qr si data fuissꝫ cuilibꝫ hoi ꝓma gr̃a sine meritis sic̃ mõ lꝫ qlꝫ fit filius ire cuilꝫ tñ dat ꝓmã gr̃aꝫ sine merit̃ ꝓpꝛys:⁊ tẽ meret̃ btitudinẽ.igit̃ potuit ẽt meruisse deletionẽ culpe.

Tunc ad qónem dico.ꝙ oĩa hõ q̃ fcã sunt a xp̃o circa redẽptionẽ nr̃aꝫ nõ fuerũt necia nisi ꝑsupposita ordinatiõe dĩna.q̃ sic ordinauit fieri.⁊ tũc tm̃ necitate ꝯtie necĩuꝫ fuit xp̃m pati:sꝫ tñ totũ fuit ꝯtingens simplr:⁊ añs ⁊ ꝯñs. Unde credendũ est ꝙ ille hõ passus ẽ ꝓpter iusticiã.vidit enĩ mala indeoꝝ que fecerãt:⁊ quõ iordinata affectiõe ⁊ distorta afficiebant̃ ad legẽ suã:nec ꝓmittebãt hoies curari in sabbato.⁊ tñ extrabebãt ouẽ vl bouẽ de puteo in sabbato.⁊ multa alia.Xp̃s igit̃ volens eos ab erroꝛe illo reuocare ꝑ opera ⁊ ꝛmões:maluit mori q̃ tacere. qr tũc erat veritas dicenda iudeis.⁊ ideo ꝑ iusticia mortuus est.tñ de fcõ sui gr̃a passionẽ suã ordinauit ⁊ obtulit pr̃i ꝑ nob. ⁊ ideo multuꝫ tenemur ei. exquo enĩ alr potuissꝫ homo redimi.⁊ tamẽ ex sua libera voluntate sic redemit: multũ ei tenemur:⁊ amplius q̃ si sic necio ⁊ non alr potuissemus fuisse redempti:ideo ad alliciendũ nos ad amoreꝫ suũ:vt credo:hoc ꝑcipue fec̃:⁊ qr voluit hoiem amplius teneri deo:sic̃ si aliqs genuissꝫ ꝓmo hoiem ⁊ postea ĩstruxissꝫ eũ in disciplina ⁊ scitate.amplius obligaret̃ ei q̃ si tñ genuissꝫ eũ:⁊ ali⁹ ĩstruxissꝫ.⁊ ꝫ ē ꝯgruitas nõ necitas. Si aũt volum⁹ saluare Anſ.dicam⁹ ꝙ oẽs rões sue pcedũt supposita ordiatõe dĩna q̃ sic ordiauit hoiez redimi. ⁊ sic vr̃ ꝓcedere ita ꝙ ꝺs ex ꝓordinatiõe nõ voluit acceptare ꝑ redẽptiõe hoiuꝫ:nisi mortẽ filij sui:nulla tñ necessitas fuit. Uñ ĩ ꝑs.Copiosa apud eũ redẽptio.

Ad primum ꝑncipale fꝫ Apl̃s ad Deb.ꝛo.Nusq̃ angelos appḧdit:sꝫ semñ Abrahe.tũc dr̃ ꝙ argm̃ illd ẽ bonũ sic̃ morale ꝺ illos q̃ ponunt angelos singulos ĩ singlis spẽb⁹:sꝫ ꝫ credo firm.iõ nõ cecidit aliq̃ spẽs ãgelica tota.lꝫ forte ꝺ q̃lꝫ spẽ ceciderit aliqs.tc̃ teneo illã rñsionẽ.ꝙ qr tota spẽs bũana cecidit iõ magl debuit reparari. ¶ Alia ẽt rñsio ibi data sumit̃ ab Anſ.iõ ꝑt ẽt valere:qr hõ peccauit suggestiõe dyaboli q̃ fuit alteri⁹ rõnis.⁊ suggestiõe vxor|.⁊ forte ñ ita efficaciter fec̃ ãgel⁹:qr lꝫ aliq̃ tẽtatio fuit alys ruina luciferi. tñ ñ ita efficax sic̃ hois a dyabolo. ¶ Ad ꝛm̃ ꝯcedo absꝭ ꝙ ꝑ bom̃ velle potuit satisfeciſſe:sꝫ tñ alr voluit. Et cũ dicl ꝙ act⁹ sr̃ laudabiliores passiõib⁹.ꝺ.ꝙ ver̃ ẽ loq̃ndo de actu vtutl q̃ distiguit̃ ꝺ passiõez q̃ ñ accit exvtute.⁊ sic lgt̃ ꝑbs,tñ passiones penales ⁊ maxie mors quãdo ẽ ex

actu virtutis accepta ⁊ impata ē laudabilioꝛ q̄ actꝰ virtutis circa delectabile. Unde actus virtutis circa tristabile est magis meritoꝛius q̄ actꝰ vtutis circa delectabile: ⁊ passiones voluntarie comitātes actū virtutis simul accepte sunt magis meritoꝛie q̄ actus tantuꝫ. Unde saluatoꝛ de Paulo dixit. Ostendam ei quanta opoꝛteat eū pati. non dixit quanta opoꝛtuit eum agere. Q̄ ergo chriſtus voluit ſic pati proceſſit ex amoꝛe intenſo finis ⁊ noſtri quo dilexit nos propter deum. ¶ Ad aliud cuꝫ dicitur q̄ minima leſio iſtius perſone fuit maius malum q̄ omnia peccata. hoc probat propoſituꝫ. ſ. q̄ aliter potuiſſet redimere q̄ per moꝛtem. dico tamen q̄ leſio illa valuiſſet tantum pro quāto fuiſſet accepta. ¶ Ad aliud dico q̄ peccatum occidentium chriſtum potuit redimi. tamen Anſel. dicit. i§. ca. z. q̄ non potuerunt eum ſcienter occidiſſe. hoc tamen non credo: ſed credo q̄ ſi ſciuiſſent eum deum per vnionem adhuc potuiſſent eum occidiſſe: ⁊ ſi hoc feciſſent: adhuc eoꝛum peccatuꝫ fuiſſet remediabile per paſſionez chriſti: quia plus dilexit deus illā paſſionem acceptando: q̄ odiſſet eoꝛum malū. vnde nō potuerunt habere actum tam diffoꝛmē in malitia: ſicut fuit bonus bonitate moꝛali actus voluntatis q̄ chriſtus voluit pati: q̄ actus ille habuit bonitatem non ſoluꝫ ex potentia volitiua ſed ex ſūma charitate qua voluit moꝛi: ⁊ aliquo mō ex illa perſona: ſed actus alioꝝ malus nō habuit tantaꝫ malitiaꝫ ex hītu pꝛecedente deoꝛdinato. Et qō apl's dicit. Q̄ ſi cognouiſſent nunq̄ dñm gl'ie crucifixiſſent logtur nō de iudeis: ſꝫ de p̄ncipibꝰ mūdi. ſ. de demonibꝰ: q̄ ſi ſciuiſſent eū eē veꝝ deum nō iſtigaſſent hoīes ad ciꝰ moꝛtē. ⁊ ß pp bonū ſecuturū ex moꝛte. ſ. redēptionē hoīs. qō bonū nolebāt accidere. Unū p̄ quū ignoꝛauerūt ß iſtigauerunt iudeos ad moꝛtē. poſtq̄ vo ſciuerūt ip̄z eē veꝝ deū: pſuaſerūt p̄ziū. vñ vxoꝛ Pylati miſit ad eū dicēs. Nihil tibi ⁊ iuſto illi. multa. n. paſſa ſū iſta nocte in viſu ꝓpter euꝫ. bene tamē voluiſſent ip̄m moꝛi ſine redēptiōe hūani generis ſi fieri potuiſſet.

¶ Poſt p̄dicta conſideradū eſt. vtruꝫ in moꝛte a ẏbo ſit ſeparata anima vel caro. Quidaꝫ putauerunt carnē ſicut ab aīa. ita a diuinitate in moꝛte fuiſſe diuiſaꝫ. Si enī iquiunt aīa media diuinitas ſibi carnē vniuit. ſicut ſuperius p̄taxatū eſt. g̈ quādo diuiſa eſt caro ab anima. diuiſa eſt etiā a diuinitate: q̄ nō potuit ab aīa ſeiungi per quā verbo erat vnita: quin a ẏbo diuideꝛet. Fuit aūt diuiſa ab anima i moꝛte. alioquin vera moꝛs ibi non fuiſſet. Q̄. vt ait Aug. Adoꝛs quā timent hoīes ſeparatio eſt anime a carne. Adoꝛs autē quā non timēt ſeparatio ē aīe a ðo. Utraq̄ ẏo dyaboli ſuaſu hoī ꝓpinata eſt. Si g̈ i x̄po homine ẏa moꝛs fuit: diuiſa eſt ibi anima a carne: ac per hoc diuinitas a carne. Huic ſue ꝓbabilitati addunt auctoꝛitatis teſtimoniū. Amb. enī tractās de x̄pi dereliction̄e qui in cruce voce magna clamans dixit. Deus deus meus vt qd dereliq̄ſti me. ait. Clamat homo ſeparatōe diuinitatis moꝛtuus. Uaꝫ cuꝫ diuinitas moꝛtis libera ſit: vtiq̄ moꝛs ibi eſſe non poterat niſi vita diſcederet: q̄ vita diuinitas eſt. Hic videē tradi q̄ diuinitas ſeparata ſit i moꝛte ab hoīe que niſi diſceſſiſſet homo ille moꝛi nō poſſet. Q̄ō illi ad carnē referūt quā dicūt a deo ſeparataꝫ. Quibus rn̄demus illam ſeparationē ſic eē accipiē dā: ſicut itell'r dereliction̄e que illis verbis ſignificatur: vt qd me dereliq̄ſti. Quō g̈ x̄ps derelictus erat a patre cū in cruce derelictuꝫ ſe clamabat: Uā nō receſſerat deus ab hoīe: ita q̄ eēt ſoluta vnio dei ⁊ hoīs. Aliogn fuit q̄dāꝫ tē pus quādo x̄ps adhuc viuꝰ homo erat ⁊ non deus: q̄ adhuc viuus ſe derelictū clamabat: nō derelinquēdū. Si g̈ illa derelictio vnionis itelligat ſol'o: añ facta fuit ſol'o dei ⁊ hoīs q̄ x̄ps moꝛtuꝰ eēt. Sꝫ qs hoc dicat: Fateamur g̈ deū quodāmō illū hoīem in moꝛte deſeruiſſe: q̄ ptāti pſequēriū eū expoſuit ad x̄ps: non ſuā potētiā exercēdo illū defendit vt nō moꝛeretur. Separauit ſe dinitas: q̄ ſubtraxit ꝓtectionē: ß non ſoluit vnionē. Separauit ſe foꝛis: vt nō adeſſet ad defenſionez: ß non intus defuit ad vnionē. Si nō ibi cohibuiſſet potentiam ſed exercuiſſet: non moꝛereꝛ x̄ps. Adoꝛtuus eſt x̄ps dinitate recedente. i. effectū potētie defendēdo nō exhibente. ⁊ infra.

¶ Sicut Augu. ſup Iohannē docet. tractās illud dñi verbū. Ego pono aīam meā vt iterū ſumā eā. Nemo tollit eā a me: ß ego ponā eā a meipſo. ptātē habeo ponēdi eā ⁊ iterū ſumēdi eā. Hic aīaꝫ dicit emiſſaꝫ. A quo emiſſa ē: a ſeipſa nō eſt emiſſa: q̄ ſeipſaꝫ nō poſuit: nec verbū aīaꝫ poſuit vel carnē. Caro g̈ aīam poſuit: ß poteſtate in ſe manentis deitatis. Potentia g̈ deitatis aīa diuiſa eſt a carne: ſed neutrum a ẏbo dei. Uñ Aug. Uerbuꝫ exquo ſuſcepit hoīem. i. carnē ⁊ aīam nunq̄ depoſuit aīam vt eēt aīa a verbo ſepata: ß caro poſuit aīam q̄ñ expirauit: q̄ redeūte ſurrexit. Adoꝛs g̈ ad x̄ps carnē ⁊ aīam ſeparauit: ſed neutrū a ẏbo dei. Caro g̈ ponit ⁊ ſumit aīam non poteſtate ſua: ß poteſtate ihabitantis carnē deitatis. Hic euidēter traditur nec aīam nec carnem a ẏbo dei in moꝛte eē diuiſaꝫ: vt aliquo modo ſoluta fuerit vnio. Unde Auguſ. ꝓtra Felicianuꝫ. Abſit vt x̄ps ſic ſenſerit moꝛtē vt q̄ztū in ſe ē: vita vitaꝫ pdiderit: ſi enim hoc ita eēt vite fons aruiſſꝫ. Senſit ergo moꝛtē participatiōe humani affectus quē ſponte ſuſceperat: nō nature ſue pdidit potētiam p̄ quā cuncta viuificat. Sic in ſepulchꝛo chriſtus carnē ſuam cōmoꝛiēdo nō deſeruit: ſicut in vtero virginis ꝓnaſcēdo foꝛmauit. Adōtuꝰ ē g̈ non deſcendēte vita: ſicut paſſus ē non peunte potētia. nemo tollit aīaꝫ eiꝰ ab eo q̄ ptātem habꝫ

ponendi ⁊ sumẽdi. Ecce ⁊ hic habes xp̃z nõ ɔ̃seruisse carnem in morte: ⁊ vitaz nõ discessisse a mõtuo: ⁊ qõ spõte tradidit spm̃ nõ aliq̃ extorsit. Unde Ambr. Emisit christus spm̃: ⁊ tamẽ quasi arbiter eruẽdi suspẽdẽdicꝫ corporis. Emisit spm̃ non amisit. pẽdebat in cruce et omnia cõmouebat. Sz vñ emisit: ex carne. quo emisit: ad patrem. ¶Di. XXI.

Qõ.I.

Arca illaz .zi.di.in q̃ magr̃ agit ɔ̃ statu xp̃i in morte: ⁊ de ꝓ̃tibus corpus xp̃i post separationẽ aie. ¶Querit vnũ.vtrũ.s.corp⁹ xp̃i fuisset putrefactũ si resurrectio nõ fuisset accelerata: Qz sic. nã nõ icipit motũ quẽ termiare nõ põt. zo meta. ⁊ 6o phys. in fine. termin⁹ aũt corruptiõis mixti viuentis est putrefactio ꝑm pp̃m. 4. methau. sz nã icipit illaz in sepatione aie a corpe. illa enĩ sepatio est ichoatio ad putrefactiõez ⁊ resolonẽ in elemẽta: sic̃ pz in alys boib⁹. g̃ videt̃ q̃ corpus fuissz putrefactũ si resurrectio nõ fuissz accelerata.

T.c.8. T.c.91. ⁊ sequẽ. L.c.3.

¶P. Xps assumpsit passiones nãe humane viuẽtis. ꝓz Dam̃. 66. Totũ boiem ⁊ oĩa que sunt bois assumpsit pz̃ter pctm̃. s. esurie: sitim: labore: dolore: lachrymas: corruptionẽ mortis: agoniã: timore: ⁊ talia: q̃ vlr̃ isunt homini. oĩa enĩ assumpsit vt oĩa scificaret. hec ille. igit̃ per eandẽ rõnez assumpsit passiões nãe mortue. que nãliter oibus insunt. talis passio est putrefactio ⁊ resolo. g̃. ¶Cõtra. in psal. Nõ dabis scim̃ tuũ videre corruptionem.

Lib.3.c. 19.

15.

Ad questionem illaz rñdet. h. quolibet. iz. q. iz. di. q̃ aliqd est futuꝝ quo ad causas nãles si nõ ꝓhiberent̃: ꝓz dimitterent̃ sue causalitati: qõ tm̃ nõ est futuꝝ: nec euenire poterit ꝑpter cãz supioꝛẽ ꝓhibentẽ cãs nãles iferiozes suaz cãlitatẽ exercere. Et iõ simpl̃r illud dicẽdũ est eẽ futuꝝ qõ est futuꝝ ꝑm cãm supioꝛẽ vincentẽ. nõ aũt qõ eẽt futurũ ꝓz cãs iferiozes si sue cãlitati relinquerent̃. Exẽplũ de ℔ ponit̃ Ysaie. 38. de Ezechia cui Ysaias nunciauit morte. ⁊ mortuus fuissz nãl̃r ꝓz causas iferiozes: sz tñ ɔ̃s ab eterno vidit oronẽ suã ⁊ deuotionẽ ⁊ lachrymas: iõ ꝓhibuit cãlitatẽ causaꝝ iferioꝝ. ⁊ vltra terminũ nãlez addidit sibi. 15. ãnos. vt pz vbi. ꝰ. sic dicũt in ꝓpõsito: ⁊ totũ bñ vsqꝫ huc q̃ corpus xp̃i in morte fuissz putrefactũ q̃tuz est ex pte causarũ iferioꝝ nãlium si nõ fuissent ꝓhibite: qz habuit cãm ĩtrinsecã resolonis. s. calorẽ ⁊ humorẽ. ⁊ extrinsecaz sicut alia corpa. s. calorẽ frigus ⁊ alia: quaꝝ cãlitatẽ ꝓhibuit ɔ̃s ⁊ ꝓhibuisset ẽt si corp⁹ illud nõ fuissz viuificatũ vsqꝫ ad gnãlẽ resurrectionẽ: ⁊ qz illud dõm est eẽ simpl̃r futurũ qõ futurũ est ꝓz causas supiozes vincẽtes causalitatẽ iferioꝝ causarũ q̃m in eis eẽt: iõ simpl̃r dõm est q̃ illud corpus nunq̃ fuissz putrefactũ. ⁊ ꝑm illã viã tenẽdũ est ⁊ ve q̃ ẽt illa sunt simpl̃r possibilia q̃ sunt possibilia ꝑm cãm supioꝛẽ: nõ aũt que ꝑm iferiozẽ: nisi ꝓz quid. vsqꝫ huc bene dcm̃ est. ¶Sz vltra quõ fuisset corpus illud ꝑseruatũ a corruptõe ⁊ resolone in elemẽta: dicit q̃ p miraculũ nõ qdẽ nouũ: sz antiquũ: quo. s. illõ corp⁹ xp̃i fuit vnitũ ꝓmo vbo idissolubil̃r ꝓz Dam̃. li. 3. c. 3. vl. 49. ꝑm aliã cotationẽ. ¶Cõtra. ꝓbo. q̃ ℔ fuit nouo miraculo: qz nãliter actiuo approximato nãl̃r passiuo non ipeditis p cãz nãlez ipediẽtẽ: actiuũ nãl̃r agit in passiuũ. ⁊ passiuũ nãl̃r patit̃: ⁊ si ipediat̃ ei⁹ actio p cãm supnãlez. hoc

Ca.3.

erit p miraculũ nouũ: sic̃ pz de igne trium pueroꝝ in Daniel̃. sed corpus xp̃i in morte fuit nãl̃r passibile et resolubile. qz nõ fuit glioſuz. cõstat: nec illa vnguẽta. s. mirra et aloes ꝓhibuissent semp resolonẽ: q̃n aliq̃n alteratio fuisset ichoata ⁊ termiata: lz nõ ita cito sic̃ si non fuisset corpus illud vnctũ ⁊ habuissz sibi approximatũ actiuũ nãle ĩtrinsecũ ⁊ extrinsecũ nõ ipeditũ p aliã cãm nãlez. igitur si corpus illud nõ fuissz aliq̃n resolutũ. hoc fuisset nouo miraculo. ¶Sz dices q̃ argumẽtuz bene ꝓbat q̃ p miraculũ: sz nõ p nouũ. ¶Contra. vbũ antiquo miraculo quo ꝓmo sibi vniuit corpus illud nõ ipediuit passionẽ corporis sui aĩati: qz stãte illo miraculo corpus illud patitur clauationẽ: lanceationẽ: ⁊ mortẽ: ĩmo si ipediuisset illius passibilitatẽ exquo corpus erat passibile. hoc fuisset neĉio nouo miraculo. exquo per antiquũ nõ fuit ꝓhibitũ. g̃ eodẽ modo si ꝓhibuissz sic̃ ꝓhibuit resolonẽ corporis sui exquo fuit resolubile. boc fuit nouo miraculo nõ antiquo. ¶P. duplex est ꝓcessus nãe. vnus quo ab iperfecto tendit ⁊ ꝓficit in ꝑfectũ. ⁊ hec est via gnõnis. alius quo a ꝑfecto deficit ⁊ tẽdit in imꝑfectũ. ⁊ hec est via corruptiõis: in ꝓmo ꝓcessu pz q̃ in seminal̃r gnãtis nã icipit a semine. ⁊ alterãdo iducit sanguinẽ. ⁊ vltra p alterationes ducit sanguinẽ in carnẽ ⁊ ossa. ⁊ hec in organiçatiõez ⁊ figurã ꝓuenientẽ aie. Si g̃ verbũ vniuisset sibi nãz. ita q̃ nã habuisset cursuz suũ. s. q̃ ꝓmo vniuisset sibi sanguinẽ. ⁊ mediãte sanguine successiue carnem. ⁊ mediãte carne carnẽ organiçatam. si sic fecisset tunc non ipediuisset cursum nãe successiuũ nisi per nouũ miraculuz aliud ab illo quo ꝓmo vniuit sibi sanguinem: qz illo stante potuit natura habere cursum suum. ideo si cursus impediret̃ ℔ esset neĉio nouo miraculo. eodẽ mõ opz dicere de ꝓcessu nãli defectiuo: qz nõ obstante ꝓmo miraculo quo corpus fuit vnitũ vbo: fuissz corp⁹ nãl̃r putrefactuz nisi alio miraculo fuisset ꝑseruatũ. ¶P. dinitas in carne viua nõ ꝓhibuisset fluxũ carnis per sudores ⁊ labores nõ obstãte ꝓma vnione: nisi fecissz nouũ miraculũ. igit̃ nec resolutionẽ corpis mortui nisi in nouo miraculo. Nec dictũ Dam̃. facit ꝓ eo. nõ enĩ logtur de vniõe corpis ad suppositũ. sed vnione duaꝝ naturaꝝ in suppoſito: qõ exꝑsse pz p vba sua. dic̃ enĩ sic in translatõe Linco. iuertibil̃r ⁊ inalterabil̃r vnite sibynuicẽ nãe. neq̃ nã dina exẽũte a ꝓpria simplicitate: neq̃ vtiq̃ bũana vertente in dinitatis nãm. illa igit̃ aduerbia ĩalterabil̃r ⁊ iuertibil̃r non referunt̃ ad corp⁹ ⁊ suppositũ: sed ad istas duas nãs. qz vult q̃ neutra versa est in aliã. sz mãserũt distincte in suppoſito. Si enĩ refert̃ ad ĩdepositionẽ nãe a suppoſito: ita q̃ nunq̃ dimiserit qõ assũpsit. ⁊ ℔ p antiquũ miraculũ. tũc antiquo miraculo semp ꝓfuissz vnionẽ partiũ nãe bũane. s. aĩe cuz corpe. ⁊ si vnq̃ fuerũt separata sic̃ fuerũt: tẽ opz dicere q̃ nouo miraculo fuit mortuus. exquo enĩ antiquo miraculo si non superuenisset aliud semp fuissent ptes inter se vnite sicut fuerunt in verbo: segtur exquo fuerunt separate q̃ hoc fuit nouo miraculo.

Tunc dico cũ eo in ꝓmo. nõ aũt in scõo. Sed nouo miraculo fuit corpus ꝑseruatuz a putrefactione: ita q̃ alia volitione ꝑm rationem voluit corpus vniri verbo. et alia corpus ꝑseruari a resolutione impediendo actiones causarum naturalium. ⁊ nõ ponitur aliud ꝓ miraculo nisi alia volitio ꝑm aliam et aliam rationem respectu diuersorum obiectorum. ⁊ ꝑm illã viam plus valet ratio beati Petri: qua probauit corpus eius non esse putrefactum: quia ita cito accelerauit resurrectionem. ¶Quantũ aũt ad depositionẽ ꝑ vbo Damas. dico. q̃ christus nunq̃ aliquã ꝑncipaliũ partiuz deposuit: sed semp vtraq̃ fuit sibi vnita in morte: tamẽ lz partes manerent vnite verbo: non tamen inter se. ⁊ ꝑm hoc potest dici deposuisse quod assumpsit: qz assumpsit totã mãz vnitã ⁊ integrataz ex partibus. ⁊ in morte talis natura non sic fuit vnita ⁊ integrata ex partibus sic̃ erat quando fuit assumpta.

Ad primum pncipale dico.q maior est va si nā nō ꝓhibereť a fortiori agēte:ſz ds voluit ĩchoare motū illū p ſepationē aīe:qz conſonabat effectui redēptōis:nō aūt voluit illū termiari p putrefactiōez corpis:qz talis putrefactio nullo?nobis fuiſſz ꝓficua:qz nō meritoria. ¶Per idē ad z^m. qz aſſūpſit paſſiones nāe viuētis:qz illis nobis meruit:ſz non nāe mortue cuiuſmōi ē putrefactio:ñ gn poſſz putrefieri ſi nō ꝓhibereť p nouū miraculū:ſed ℔ ꝓhibeť pp cōmodū nr̄m:qz putrefactio nihil nobis valuiſſz:nec fuit decēs:ĩmo fuiſſet cā erroris ⁊ icredulitatis reſurrectiōis ei⁹. ¶Ad illō ꝑs.in opp^m. Nō dabis ſcm̄ tuū vi.c.vex ē de facto: qz ſic volūtate eterna voluit corp⁹illō vniri vbo:qō fuit miraculū.ita ēt voluit q illō corp⁹inaiatū non putrefieret.ēt ſi reſurrectio fuiſſz ꝓlōgata.⁊ ēt ne in illo triduo inchoareť.bene enī fuiſſet ibi aliqua inchoatio reſolutionis nō obſtantibus illis vnguentis niſi fuiſſet nouū miraculū. ¶Ad damaſ.eodē mō dicendū eſt.

¶Hic queritur vtrū in illo triduo mortis xp̄s fuerit hō? Qz nō videť qbuſdam:qz mortuus erat: ⁊ homo mortuus nō eſt homo. Addūt etiaz q ſi tunc erat homo: vel mortalis vel imortalis:ſed mortalis non: qz mortuus: nec imortalis:qz tm̄ poſt reſurrectionē. Quibus rñdemus:q ſz hō mortuus fuerit: erat tamē in morte de⁹hō:nec mortalis qdez: nec imortalis: ⁊ tm̄ vere erat hō. Ille enim ⁊ huiuſmodi argutie in creaturis locū habent: ſz fidei ſacramētū a philoſophicis argumentis eſt liberū. Añ Ambro. Aufer argumenta vbi fides q̄rit. In ipſis gimnaſijs ſuis iaz dyaletica taceat:piſcatorib⁹ credit:ñ dyaleticis. Dicim⁹ ḡ in mōte xp̄i eū ve fuiſſe hoiez: ⁊ tm̄ mortuū: ⁊ hoiez qdē nec mortalē nec imortalē:qz vnitus erat aie ⁊ carni ſeiūctis. Alia enī rōne dr̄ ds hō: vel hō ds:q̄ martinus vel iohes. Homo enī dr̄ ds ⁊ ecōuerſo ꝓpter ſuſceptionez hois.i.aie ⁊ carnis. Añ Augu. Talis erat ſuſceptio illa q̄ deū hoiem faceret: ⁊ hoiez deū. Cū ḡ illa ſuſceptio p mortē nō ds̄fecerit: ſz ds hoi ⁊ hō deo ſic añ vnit⁹erat:ve ⁊tc̄ ds erat hō ⁊ ecōuerſo:qz vnit⁹erat aie et carni:et hō mortu⁹ erat:qz aīa a carne diſa erat. Propt̄ ſepationē aie a carne mortuus:ſz pp vtriuſq̄ ſp ſecū vnionē:hō. Nō āt ſic erat hō vt ex aīa et carne ſil' iūctis ſbſiſteret. Ex q̄ rōe dr̄ aliqs ali⁹hō et ipſe forte añ mōtē:ℓ etiā mō erat homo et p⁹ reſurrectionez fuit. In mōte vo hō erat tm̄ pp aīe et carnis ſecū vnionē et mōtu⁹ pp iter illa duo diſionez. ¶Diſ. xxii.



Arca iſtam .zz.diſt.in q̄ magr̄ agit de ſtatu xp̄i in morte q̄^m ad tp̄s ſeq̄ns bozā mortis q̄ritur vnū. Utz.ſ.xp̄s fuerit hō in triduo. q ſic. Xp̄s ī triduo fuit xp̄s.igr̄ xp̄s fuit tūc hō.añs pz.qz idē ꝑdicat ō ſe.ꝺña pz. qz ex oppoſito ꝺñtis ſequitur opp^m añtis. Sil'r al'r ꝓbať ab iferiori ad ſupi⁹.añs eſt iferi⁹ ad ꝺñs. ¶P.xp̄s in triduo hūit hūanitatez.igr̄ fuit hō.ꝺña pz. añs ꝓbať.qz hūit aīaz ⁊ formā hois:ſz forma dic̄ totam gditatē rei ſz pbz.7.meta.⁊ Cōmē.exp̄ſſe.sil'r xp̄s habuit totā entitatē hūanitatis.igr̄ humanitatē.hec ꝺña pz. añs ꝓbať.qz xp̄s hūit corpus ⁊ aīaz:⁊ illa ſunt tota entitas hūanitatis.nā in morte nō corrūpit̄ aliq̄ entitas.cuz mors ſit tm̄ ſepatio ⁊ diſſolo vnitoz.nō āt corruptio alicuius abſoluti.ℓ dic̄ Diony.5.c.eccl'iaſtice hierarchie.et Damā.c.73. ¶P.⁊ ℔ pōt ponderari.oē ſuppoſituz ſubſiſtēs in nā creata pōt ab illa nā denoiari:ſz vbū in triduo ſubſiſtebat in nā creata.habuit.n.nāz creatā ſibi vnitaz .ſ.corp⁹ ⁊ aīam:ſz nō pōt dici aīa:nec aīatū:nec corp⁹ nec corporeū.igr̄ videť q pōt dici hō.cum nō poſſit br̄i alia denoiatio a nā in q̄ ſubſiſtebat. ¶Cōtra.xp̄s in triduo nō habuit aīam vnitā corpori vt formā pficiētē ꝑpriuz pfectibile.Cōpoſitū.n.cuiuſmōi ē hō nō ē niſi for^a vniatur mātē vt pfectio pfectibili:q̄re ī triduo nō fuit hō.

Hic primo videndū eſt de realitate.q.in ſe vt eſt theologica.z^o vt eſt aliq̄tulū logica. theologi enī nō querunt.q.de vi fmonis. vtz hec ſit va. xp̄s fuit hō in triduo:ſic̄ q̄rit an for.ſit hō nullo hoie exiſtente ex vi fmōis.ſ.an ſupius p̄dicereť de ſuo iferiori nullo iferiori exñte:qz poſſz ſtare q ſupius p̄dicareť de iferiori ſuo ſiue illud eſſet ſiue non.⁊ tm̄ dubitari de iſto:an .ſ.xp̄s fuerit hō in triduo.ſic̄ dicā ifra.loquunť igr̄ theologi de realitate rei.⁊ fz ℔ fuit op.Aug.li.p.par.z.q xp̄s fuit hō in triduo.qz habuit aīam ſibi vnitaz. ideo poſuit xp̄z fuiſſe hoiez in triduo.nā fz ipm hō dic̄ tm̄ aīaz vtentē corpore:ſed q vtať ℔ accidit ad ℔ q ſit hō:qz igr̄ xp̄s in triduo habuit aīam ſibi vnitā.iō poſuit xp̄m hoiez in triduo.Magr̄ ſniarū,al'r motus fuit ponēdo xp̄m eē hominē in triduo.voluit enī q ad hoc q aliqd eēt hō oz q illud bēat corp⁹ ⁊ aīam:⁊ q vtrūq̄ regrit̄ ad eſſe hois.ſz poſuit q nō regrit̄ nēcio ad ℔ q habēs corp⁹ ⁊ aīam ſit hō q corp⁹ ⁊ aīa vniant̄ mutuo:ſz ſuffic̄ vnio illoz ī ſupposito hūte illa vnita ſibi.iō dixit xp̄z eē hoiem ī triduo. Albert⁹ magnus. ¶Alig ſūt q ī ꝺña icidūt cū Aug.tñ gñali⁹ loquunť volētes q nihil ſit p ſe de rōe gditatis rei niſi for^a. ⁊ tc̄ hñs formā br̄et gditatē rei:vt q br̄et aīaz ītellectiuā br̄et humanitatē.⁊ cū xp̄s hūit eā ſibi vnitā in triduo fuit hō.p batio aſſūpti.ſ.q nihil ptineat ad gditatē rei niſi tm̄ forma ⁊ nō mā:qz ſz pbm.7.meta.c.5. Mā eſt q̄ res pōt eē ⁊ nō eē:iō fm q vult ibi in oibus gnātis ſiue a nā ſiue a caſu qōlz taliū ē poſſe nō eē rōne māe.igr̄ ſi mā eēt pars gditatis gditas poſſz gnāri ⁊ corrūpi.qō ē ℔ pbm in eoꝺ. 7.c.de p.diſ.vbi vult q q̄cūq̄z ꝺcipiunť ſiue mā vt rōes ſpēi:ſolū hec nō corrūpūť. ¶P.ꝓbať idē ex pte cognoſcibilitatis rei:qz qō gd ē:eſt p ſe pn^m cogſcēdi illud cui⁹ ē.igr̄ qō fz ſe eſt ignotū nō icludit̄ in rōe ipſi⁹ qō gd eſt. h⁹ē mā fm pbz in.7.c.de p.diſ. ¶P.in p ſe hñtib⁹ gditatē.gditas ē idē cū eo c⁹ eſt qō exp̄ſſe dic̄ pbs in.7.c.4.: qō igr̄ pbz gditatē eē idē cū eo c⁹ eſt nō eſt de p ſe rōne gditatis.hō eſt mā fm ipm ibidē.c.4.in gbuſcūq̄z cōceptus cū mā nō eſt idē qō gd eſt cū eo cui⁹ eſt. ¶P.ad boc ſunt auctoritates.nam in.7.c.ō p.diſ. dicit q aīa eſt ſubſtātia animati ⁊ ſpecies ⁊ quod quid erat eſſe.igitur quiditas animalis eſt tm̄ anima. ¶P. ibidem.c.z.materiam ⁊ compoſitum ex materia ⁊ forma dimittenduz eſt.qz buius ſubſtantia poſterior eſt quiditate rei aperte excludens per boc materiā a quiditate rei. ⁊ poſt boc in epilogo cōcludit q partes ⁊ mā nō inerūt diffinitioni vl quiditati ſube. ¶Di vlteriꝰ dicunt aīam dicere totaz gditatē hois:⁊ ideo ſi aīa in reſurrectione vniret alteri materie q̄z ꝑus adhuc eſſet idez homo nūero ꝓpter vnitatē aīe que dicit totaz gditatē hominis.

T.c.34. ⁊.35.⁊ tm̄.

T.c.zz.

T.c.34.

T.c.35. iō.i.phz ſi.t.c.69. T.c.z0. ⁊ inde. T.c.34. ⁊.41.

T.c.35.

T.c.9.

T.c.40.

Contra ista ꝓmo ꝙ ꝛcl̃o in qua isti ꝓueniũt cuz Aug.s.ꝙ xp̃s fuerit homo ĩ triduo: qz.s.habuit humanitatẽ.i.aiam que dic̃ totaz qditatẽ:sit falsa.ꝓbo.nã ꝙ nihil dicat̃ homo ab aia pz per Augu.13. de ci.c.vlt.hoc ingt verũ ẽ ꝙ nõ totus hõ:sz pars melioz aia est.nec totus homo corpus:sz inferioz pars hois.hec ꝺ Aug.Et segtur ꝺ magr̃m sniaruz.sed tñ cuz est vtrũqz ꝓiunctũ sil̃ hz hois nomẽ.hec Aug. Nota etiã in ista auctozitate ꝙ corpus est pars hois ꝺ alios dicẽtes aiam eẽ totã qditatẽ hois.qõ nõ est verũ:qz qditas dicit totũ qõ dicit homo.z homo ĩcludit corpus.vt pz.igitur z qditas eius. ℂ P̃.Dam̃.c.49. plures ypostases hoiuz sunt,oẽs Libr.3. c.3. aũt eandẽ recipiunt rõnẽ nãe.omnes eni ex anima cõposiți sunt z corpore. Nõ ꝙ vult ꝙ omnes ypostases hoiuz participant eandẽ rõnez nature.hoc.s.ꝙ quelz ypostasis componit̃ ex corpore z anima.igit̃ sic cõponi ꝓuenit nature quã participãt.z hoc ꝺ Aug.z alios ꝙ dicunt ꝙ alterũ tantũ est homo.ꝺ magr̃m est.qz ista cõpositа faciunt hoiem. ℂ P̃.Damas.c.58.ꝺ hereticos dicentes xp̃m ha Lib.3.c. 12. buisse corpus de celo assumptũ:z tamẽ ꝑ virginẽ trãsiẽs arguit ꝙ habuit verã carnẽ ỏ virgine subaliter sumptã: aliter nõ essz homo vniuoce nobiscũ.sed hoc argumẽtũ nihil valet si caro nõ est de rõne hois.qz habendo aiam eiusdẽ rõnis esset homo eiusdez rõnis si corpus vel caro essz extra rõnẽ hois. ℂ Sz vltra ꝺ ꝑnem in gnãliozi sensu quo dicũt ꝙ mã est extra rõnem qditatis sube.s.ignis vel hois.arguo sic.Essentia sube ignis est sufficiẽs rõ intrinseca igni essendi subam circũscripta quacũqz alia re ab eẽntia.nõ dico modo alia realitate:qz bene facio differentiã ĩter rem z realitatẽ.igit̃ si essentia ignis dicit solam formã circũscripta oi alia re a forma.forma erit sufficiens rõ igni ipsi essendi ignẽ z subaz.igit̃ ignis esset vere ignis si sola forma ignis esset.z hoc dicerẽ si tenerem op.z hoc ẽ destruere oẽm mãm.Maioz pz de se.qz sicut albedo est sufficiẽs rõ essendi albũ.ita humanitas essendi hoiem.z igneitas ignez. ℂ P̃.cuius essentia est p̃m se ĩcausata:ip̃m est p̃m se ĩcausatũ:qz ꝙ aligd causet̃ per se z non eius essentia que est idẽ sibi ꝑ realez identitatem oĩno nihil est dictũ.pz igit̃ maioz.g̃ eodez addito vtrobiqz.illud cuius essentia est ĩcausata a causis ĩtrinsecis:est ĩcausatũ a causis ĩtrinsecis:sed si qditas vel essentia rez̃ mãliuz nõ ĩcludit mãm esset ĩcausata a causis ĩtrinsecis qz nõ hz mãm cãm sui:z per ꝓñs est ĩcausata mãl̃r:sz frustra ponerẽt mã in suba mãli nisi esset cã sui. g̃ segtur ꝙ si vez̃ est qõ cõcessuz est ꝙ mã nihil est. ℂ P̃.ens cõplẽtũ in genere nulli alteri vnit̃ vt faciat ꝑ se vnũ cũ eo.sed tñ faciet cũ alio vnuz ꝑ accñs vel aggregatiõe.z rõ huiꝰ est:qz illa q̃ faciunt ꝑ se vnũ nõ sunt entia completa per se in genere:sed tñ p̃ncipia rei cõplete in genere.Si igit̃ forma ignis est qditas ꝓpleta in genere vt tu dicis:qz nõ põt ꝺbi vt fit pfectioz ꝑ mãm vel aligd tale, tunc forma ignis nulli alteri poterit vniri vt faciat cũ eo ꝑ se vnum ens in genere ꝑ se.igit̃ ꝟ ignis nõ erit ens per se,vel si sic nõ hz mãm:sed solã formã:qõ est equẽ ĩconueniens. z si hz mãm est ens ꝑ accidens.vel aggregatiõe sic̃ aceruus. ℂ P̃.qõ nõ ĩcludit aliquã qditatẽ in genere nec aliqua qditas in genere ĩcludit ip̃m.illud non est in genere nec per se nec per accñs.nõ per se.pz.qz sola illa sunt in genere ꝑ se que ĩcludunt qditatẽ:vt idiuidua, vel q̃ sunt ipsa qditas:vt hõ vel humanitas:nec ꝑ accñs vel ꝑ reductionẽ.qz qõ est sic in genere ĩcludit̃ in aliquo qõ est ꝑ se ĩ genere. ℂ Si igit̃ mã nõ ĩcludit̃ in qditate hois nec includit hoc est certũ.nullo mõ igit̃ est in genere:sz qõ nullo? est in genere nihil est nisi deus. ℂ P̃.rõni mãe p̃m se nõ repugnat eẽ cõis diuersis materys ĩ diuersis idiuiduis; sic̃ nec repugnat rõni forme esse cõis diuersis formis in diuersis idiuiduis.igit̃ ab hac mã ignis z ab illa põt abstrahi cõis rõ mãe.sic̃ ex hac forma z illa cõis rõ forme: sz ex forma z mã sic abstracta fit ꝓsitũ ꝑ se abstractũ in genere:qz fit ex eis ꝑ se vnũ:qz hec potentia z illa actꝰ in cõi sicut ꝟ mã z hec forma:qz hec potẽtia z ꝟ actus in spãli faciunt vnũ hoc signatũ:illud g̃ cõpositũ sicut est ꝑ se vnũ ita hz qditatẽ ꝑ se vnã.z sic̃ sua entitas vl̃ vnitas ĩcludit ꝑ se mãm z formã sic z sua qditas.Et hoc ꝓbat ꝑ p̃m.5.meta.c.de cã.z zꝰ phy.cãe z effectus ꝓportionantur si genere:genere.si nũero:numero.z ꝟ expressius dicit p̃s z ꝺmẽ.iz.igit̃ sic̃ illud est vnũ ꝓsitũ in genere: sic habebit cãs ꝓponẽtes in genere.s.mãm z formam in cõi.z illa duo sic̃ ĩcludunt̃ in qditate eius:sic z in vnitate ℂ P̃.7ꝰmeta.vult p̃s.ꝙ sicut ex hac mã ꝺcta cuz hac forma fit hoc idiuiduũ vltime.ita ex mã cõi z forma cõi resultat qditas cõis .cꝰ ꝓbõ est:qz facere ꝑ se vnũ in singulari ꝓuenit huic mãe z huic forme z illi mãe z illi forme.igit̃ hoc ꝓuenit eis ꝑ aligd cõe cui ꝑ ꝓuenit facere ꝑ se vnũ cũ alio.z hec est mã in cõi z forma in cõi. Nam rõ quare hec forma facit ꝑ se vnuz cũ hac mã est: qz hic est actus z illa potẽtia.z hec rõ.s.esse potẽtia z esse actus cõuenit p̃mꝰ.igit̃ ꝑ aligd cõe eis qõ nõ ẽ nisi ꝑ mãz z formam q̃ ꝑ faciũt vnũ:sz oẽ ꝑ se vnũ hz ꝑ se qõ qd est.igitur.

Rationes quas faciũt sunt ad oppoᵐ.cum dr̃ ꝙ mã est ꝑ qõ res põt eẽ z nõ esse.igit̃ nõ ĩcludit̃ in diffõne vel qditate.Arguo ꝙ ex ꝟ eodẽ dz ĩcludi:qz scia nãlis q̃ est va scia nõ est nisi de qditatibus rez̃ p̃m p̃m.7.meta.in fi.sz de qditate corpor phy sici põt aliqua passio demõstrari.passio aũt corporis mixti ꝓsiti ex elemẽtis ẽ corruptibilitas.igit̃ põt ostẽdi corpus eẽ corruptibile.nõ solũ ꝙ hoc corpꝰ est corruptibile:qz demõstratio est vl̃iuz sic̃ scia:ex 7ꝰmeta.z primo poste.igit̃ hoc erit ꝑ mediũ cõe z vl̃e. hoc aũt nõ est dare nisi mãm tanqz mediũ p̃mũ z ĩmediatũ. igit̃ mã ĩcludit̃ in qditate corporis.al̃r hec ꝺcl̃o.corpus est corruptibile.nõ plus sciret̃ de aliquo ꝓsito vel qditate ꝓsita q̃z de angelo:qõ falsuz est,vñde corruptibilibus põt esse vera demõstratio in vl̃i.i.ꝙ demõstratiue oñderet̃ talia eẽ corruptibilia:nec est mediũ ad ꝟ nisi qz habent mãm.cũ igit̃ scia nãlis sit vera scia z vl̃iuz:seqtur ꝙ corpus mixtũ ĩ sua vl̃i siue gnãli rõne z qditate ĩcludit materiaz.licz.n.nunqz corrũpat̃ actu nisi ĩ hoc corpore. tñ de hoc corpore nõ demõstratur passio ꝑ.sed de corpore. ℂ P̃.zᵐ argumẽtũ cũ arguit̃ ꝙ est qd est qõ p̃ncipiũ cognoscendi illud cuiꝰ est.ex ꝟ ꝺcludit̃ mãm ĩcludi in qditate:qz res nõ põt cognosci nisi cognitis causis: p̃m p̃m zꝰmeta.dic̃.n.ꝙ si cause essent ifinite nihil ꝓtingeret cognoscere:z exẽplificat tã in causis mãlibus qz in alys. z rõ sua ẽ:qz tũc cognoscimꝰ rẽ cũ cãz eiꝰ cog̃scimꝰ. ifinite aũt cãe si eẽnt nõ possent ptrãsiri.igit̃ nihil possz cog̃sci. si g̃ nihil ẽ nec̃iuz ad cognitiõez rei nisi qõ qd ẽ. z mã est nec̃ia ꝟz p̃z.segt̃ ꝙ mã includit̃ ĩ qõ qd ẽ.qz si mã non ĩcludit̃ ĩ qõ qd ẽ qõ ẽ ꝑnᵐ cognoscẽdi tc̃ pfecte res possz cog̃sci:q̃uis cãe mãles eẽnt ifinite.hõ.n.pfcẽ cog̃sceret nõ obstãte ifinitate cãz mãliũ. ℂ Adzᵐ cũ arguit̃ ꝙ in hñtibus ꝑ se qõ qd est idẽ est qõ qd est cũ eo cuiꝰ est illõ. g̃ qõ ꝓbiz zc̃.sz mã ꝓbiz qõ qd est eẽ idẽ cũ eo cuiꝰ est. minoz est falsa.loquẽdo de mã quocũqz mõ sic̃ ifra patebit magis. Nã sic̃ qõ qd est in ĩmãlibꝰ est idẽ cũ eo cuiꝰ est ꝑmo.sic in mãlibus qõ qd est est idẽ cũ eo cuiꝰ ẽ ꝑmo. vt quod quid est hois cũ hoie:z est idẽ cuz hoc hoie per se sed nõ ꝑmo:sic̃ ꝟ homo habet ꝑ se diffõnẽ sz non ꝑmo. vnde eo modo quo res habet diffinitionẽ.z quod qd est sic est idẽ sibi vel nõ idẽ.Qz aũt qõ qd est compositi materialis vt hominis includit mãm, ꝓbatur per p̃m.7ꝰ meta.c.de p.d,vbi dic̃.ꝙ diffõ est ratio;z oĩs rõ hz ꝓtes

sic aũt se hz tota rõ ad exp̃mendã totã rem que diffinit. sic opz ptez diffõnis exp̃mere ptem rei.exquo diffinitio exp̃mit totã subam diffiniti.cuz igit mã sit pars rei: nisi diffõ icluderet mãm:nõ haberet vñ exp̃meret totaz rẽ. nec q̃ pars eius exp̃meret ptẽ. ¶ Pro ista etiã pte sunt auctozitates expresse.phs.n.8.meta.c.3. z p̃mo de aĩa recitat opinionẽ quozundã diffinientiũ res mãles.aliquorũ per mãm tñ.aliquoz per actũ tñ.aliquoz p vtrũq̃ z isti vltimi fz ipm pfecte diffiniũt:vñ cõmendat architam q tam mãm q̃ formã ꝓplexus est in diffõne. ¶ P. 8.meta.c.3.vult q terminũ.i.diffõnẽ opz esse rõnez longaz:z hoc qdẽ vt mãm:illud vo vt formã esse in diffõne. ¶ P.in.7.c.de p.d.ꝛcludit p̃nem pbatã q mã est pars speciei.spẽm aũt dico quod quid erat esse.

Quantum ergo ad istuz articulũ.q.an.s.mã sit ps qditatis rei siue subemãlis.dico q sic.qz in genere cause efficiẽtis aliq causata diuersimode se habẽt ad causalitatẽ effectiuã extrinsecã:qz aliqua habẽt tñ vnã cãm imediatã effectiuã:vt aie rõnales z angeli.s.ipz deũ creantẽ.aliqua habẽt causas effectiuas subordinatas p̃me cause z etiã habẽt ordinẽ in genere suo fm mediatius z imediatius. Silr etiaz z in genere cause finalis.qz aliqua habẽt multas causas finales subordinatas vni fini vltimo: aliqua pauciozes. eodẽ modo de causis itrinsecis:qz aliqua entia hñt causalitatẽ itrinsecã per causas iexñtes.mãm.s. z formã: vt entia mãlia ꝓposita z aliqua entia simplicez entitatẽ nõ causataz causalitate intrinseca ex diuersis causis mãli z formali realr distinctis.vt angeli fm cõmuniozẽ doctrinã.sicut igit homo icludit mãz z formã tanq̃ causas intrinsecas sui:sic qditas hois icludit mãm z formã.

Ad primum argumẽtũ alteri opi. lz sit ad oppositũ. R. tñ ad formã cum dr q mã est qua res põt eẽ z nõ esse.dico q phs in.7.c.de per d.logtur vario mõ de istis trib.spẽs sil totũ.z mã. z equocatio nominũ multotiẽs decipit.ideo p̃mo videnduz est de equocatõe istoz z post p hz ad formam argumẽti. spẽm aliq̃ accipit p forma q̃ est altera pars rei ꝓposite. aliq̃ accipit spẽm p vl̃i abstracto.cuius.s. vl̃is abstracti p̃mo est ipm quod quid est.sicut.c.de p.d.q̃si in p̃n. mota.q.de ptibus diffõnis dicit ex qbus est speciei rõ.z accipit ibi spẽm p vl̃i abstracto vt cõcauitatis sicut infra.c. 9.vl̃is z spẽi est diffõ. ¶ Silr simul totũ aliq̃ accipit p ꝓposito vltimate cõtracto. Aliq̃ p ꝓposito in vl̃i.stricte aũt accipit simul totũ nõ p idiuiduo sube ꝓposite.qz illõ nihil in sua rõne ꝓtinet:q̃re sibi repugnet recipere p̃dicationẽ nãe siue qõ qd est:imo qõ qd est hois p̃dicatur de hoc hoie.licz nõ p̃mo.sic.n.suba cõposita abstrahit a tpe z ab esse exñtie:ita hic homo: z tota coozdiatio illius generis.z ita idiuiduũ hois vt hic hõ abstrahit a tpe sic homo:sed stricte p simul totũ itelligit hunc hoiem vel lapidẽ exñtem z talia generant z cozrumpunt. z de talibus nõ est ꝑpzie diffõ nec scia.qz talia abstracta a sensib ne scitur an sint vel non.sed illozum in absentia est tñ opi. ¶ Et si arguat q hic homo existens est tñ ens per accidens.g̃ soluz ens per accñs generat z nõ ens per se.dico q actio generãtis terminat ad esse.z quãq̃ esse existentie huius hois nõ sit res alterius generis.z p tãto cũ eo cui est nõ faciat ens vere per accidẽs. tñ hic hõ abstrahit ab esse exñtie:z ideo nõ est de itellectu ei. ꝑpter qõ logici faciunt vnũ ꝛceptũ p accñs.tñ realr loquẽdo hic homo exñs cozrumpit z generat.z hoc vult phs ibidez ita q q̃uis hic hõ possit dici generari.tñ nõ nisi nec̃io cõ comitante esse exñtie tanq̃ termio gnõnis. ¶ Silr materiã aliq̃ accipit ibi:vt nõ ꝛctaz p aligd aduenies sibi: lz solã vt est p̃ncipiũ potẽtiale eius cui est:z sic accipiendo mãz mã est pars qditatis in ꝓpositis mãlibus. aliq̃ accipit mãm ꝛctam per idiuidualitatez. z sic est de esse simul totius vt distinguit ꝛ formã vt forma accipit p̃o vniuersali abstracto z hoc est accipere mãm vt est pars idiuidui subẽ.nõ aũt vt est pars ipsi qõ qd ẽ. Aliquãdo accipit mãm magis ꝛcte vt ꝛbitur p accñs sicut mã syllabaz diceret cera:lz hoc accidit:qz cera põt esse sine syllabis z syllabe sine ea. Sumit etiã aliter per accñs z tñ nec̃io.sic semicirculus est pars mãlis circuli: qz nõ cadit in diffõne circuli nec est pars essentialis sed itegralis:tñ circulus semp hz semicirculuz.z est mã ꝑpingus se bñs circulo q̃ es:cuz in ere fit rotunditas illa. hec in illo.c.sit p̃dicto. ¶ Per hec ad formã argumẽti cũ dicit q aliquid dr cozruptibile rõne mãe. ¶ Dico q cozruptibile põt dicere potẽtiã ꝑpinquã ad cozruptionẽ vel remotã. Illud est cozruptibile potẽtia remota qõ hz in se vñ posse dici cozruptibile.nõ tñ põt exire in actuz nisi p̃us fiat in potẽtia ꝑpinqua:sic calefactiuũ dr qõ hz calozẽ.nõ tñ põt calefacere nisi sit approximatũ passo. Illo mõ dicit ignis cozruptibilis z est p̃dicatio.2° sicut color est visibilis.lz tñ ignis nõ est in potẽtia ꝑpinqua ad cozruptionẽ nisi sit iesse exñtie sic nec ignis generat p̃imo lz hic ignis exñs.tũc dico q illud quod est generabile z cozruptibile p̃imo hz mãm ꝛctam per esse exñtie. sic.n.materia est causa p̃ima cozruptionis.isto mõ qõ qd est nõ est p̃imo cozruptibile.et iõ nec hz in sua rõne mãm:vt est p̃ima rõ cozruptiõis:vt.s.est sub actuali exñtia.nec plus concludit ratio. ¶ Ad 2m cuz dr q quod qd est:est p̃ncipiuz cognoscendi.z mã est fm se ignota. ¶ Dico q habens mãm ptez sui non cognoscitur nisi cognita mã. nunq̃ eni homo haberet sciaz de suba composita nisi cognesceret mãm.aliter oĩs cognitio scientifica esset simpliciũ z imãliũ fm q scia esset de rebus: q̃uis tñ regratur cognitio mãe ad hz q cognoscat suba rei mãlis.aliter tamẽ est causa cognoscẽdi mã z aliter forma.sicut.n.cause differũt in pfectiõe z entitate z causalitate in causando entitatẽ causati.ita z in causando cognoscibilitatẽ eius. sicut.n.forma est magis ens q̃ mã:ita magis causat z entitatem z cognoscibilitatez. Silr qz mã nõ hz esse in effectu nisi per formã.ita forma facit cognoscere etiã mãm. vtraq̃ tamẽ sunt vna causa ĩtegra cognoscẽdi pfecte cõpositum. Est igitur mã ignota:quia nõ ẽ pfecta rõ cognoscendi illud cuius est nec potissima. Et hoc concludit ratio z non plus. ¶ Et cuz dicis q materia est ignota hoc pro tanto dicitur:qz forma est aliquo modo ratio cognoscendi mãm. Uel aliter q logtur de cognitione scientifica z de mã cõtracta per esse existentie.z ita mã est ignota scientifice.z est causa contingentie:z ideo non facit cognitionẽ scientificã eoz quoz est mã:sed causat contingentiam in eis z non possunt sciri:sed illoz est tñ opi.qz cũ sint extra sensuz nõ habeat de eis nisi opi. z p hoc non excludit mã a qditate rei:qz de illis mutabilibus z cozruptibilibus potest haberi scientia in vniuersali sciendo talia esse mutabilia. ¶ Ad 3m cum dicit q in conceptis cum materia non est idem quod quid est ꝛc. Dico q aliquid hz qditatem per se z p̃mo.aligd per se sed nõ p̃mo. aligd per accñs generalr.in his que habent qditatẽ per se z p̃mo quod quid est est per se p̃mo idẽ cuz eo cui est: hñti qditatẽ p se nõ p̃idez ẽ qõ qd est p se nõ p.hñti qditatẽ p accñs solũ p accñs est idẽ quiditas. Tunc ad ꝓpositũ dico q homo hz qditatẽ p se z p̃.z sic est sibi idẽ qditas.hic homo habet qditatez per se non p̃mo z sic quiditas est idem sibi.hic homo existens habet qditatem per accñs.z ita qditas est idem sibi: sed hic homo alb hz qditatẽ magl p accñs: z iõ qditas magl p accñs ẽ idẽ sibi. ¶ Tũc ad 4m arg̃m dr q i ꝛcept cũ mã ꝛcta p existẽ-

gditas nō est idem per se cum eo cuius ē ſz per accn̄s.ita ad pm̄:sed in substātys compositis conceptis cum materia vniuersali abstracta est idem qō gd est cū eo cuius
L.c.20. est ſm q expresse dicit pm̄s.7.meta.c.4. Singulum enī nō aliud videtur esse a suimet substātia ⁊ qō gd erat esse singuli dicitur substātia.sicut igitur aliquid bz quod gd est sic est idem sibi. ¶ Ad alias auctoritates cuz dicitur q anima est substātia aīaliū ⁊ qō gd erat esse.dico q accipit substātiam ⁊ qō quid erat esse.pro notiori parte diffinitionis: nō autem pro tota diffinitiōe.qō ꝓbo per eun
L.c.36. dem glosantem se ifra.⁊ eodē ca:sīqdem altera ⁊ nō est anima animal.⁊ sic qdem hoc dicendum. hoc autem nō dicendum sicut dictuz est. ¶ Sic̄ igit̄ vult q nō est anima animal.sic nec est diffō animalis:sed p̄ncipalis pars ideo dicit:sic autez dicenduz sic aūt nō.ita q vno modo est diffō.alio mō nō. ¶ Ad aliō dico.q logtur de materia cōtracta.vt supra dictū est.Sil'r alibi dicit aīa est animali esse:sed logtur ꝺ Platonē. Auctoritates alie si adducant̄ possunt solui p di.s.positas. ¶ Modo ad ꝓpositū ꝺ magr̄m dico.q xp̄s in triduo nō fuit homo:qz licz habuit partes nāe vnitas sibi:nō tñ habuit nām humanam sibi vnitam. Natura.n.humana non est partes nec partes vnite.qz pono q nā in se dicit entitatez absolutā vltra partes:⁊ ꝓbaui di.z.vnde humānitas nō dicit solū respectū vnionis partiū vltra ptes. Nō.n.illud quo homo formal'r est homo est rel'o.est aūt homo formal'r homo humanitate.Si.n.hō nihil essz nisi partes vnite sibi homo nō esset vnū nisi aggregatione.sicut nec quinari⁹ est vnitates.5.ſz est illud totū qō resultat ex.5.vnitatib⁹ al'r si esset ille vnitates esset vnū sicut aceruus. ¶ Dico igitur q homo bz vnitatem quādā ⁊ entitatem aliaz ab istis partibus etiā vnitis.nō tamē ptialem entitatem q̄ cū istis faciat ꝓpositū.tunc enī ꝓcederet̄ in ifinituz.⁊ illud totū siue forma totius non fuit vnita v̄bo in triduo. ideo tūc v̄bum nō fuit homo:⁊ q̄uis illud totū nō sit sine vnione partiū:tñ vnio illa vel rel'o nō est formalis rō illius totius.hoc de realitate.q.in se.

Sed quid logice loquēdo est ne vera:Dico q nō.nec illa.Xp̄s fuit hō in triduo:nec ista si aligs illā ꝓtulisset.in triduo xp̄s est homo:nec ꝓpter hoc nego istā. Cesar est homo nullo homine existente:qz in illa xp̄s est homo.alterz extremum
L.3.c.3 vt xp̄s nō bz vnū ꝓceptum ſm Dam̄.c.49. Xp̄s aūt ait nomē ꝓpriū ꝓstaseos dicimus nō vnimode dci:sed duarū naturaꝝ exp̄s significatiuuz.dicit igit̄ duos cōceptus.s. deū ⁊ hoīem.⁊ ex alia parte Cesar dic̄ vnum cōceptum. ¶ Mō ad ꝓpositū dico.q quādo subm respectu predicati nō bz vnū ꝓceptū sed duplicē icludit:oz rōnē illius subiecti esse in se verā ⁊ nō icludere repugnātiā. aliogn si ad verificationē ꝓpōnis sufficeret predicatū eē de itellectu subi ⁊ nō regreret̄ q rō subi icludentis duos cōceptus esset in se vera:tūc eēt hec vera.maiꝰ deo est:qz esse est de itellectu subiecti:sed qz hoc subm maius deo icludit in se repugnātiā.ideo nō est verz de aliquo nec aligd de ipso.igit̄ opz q rō subiecti nō habētis cōceptū vnum sit vera in se anteq̄z verificet̄ de aliquo vel aligd de ipo. ⁊ si sit ipossibil'r vera aligd ipossibil'r verificat̄ de eo.sicut rō huius subiecti maius deo est ipossibil'r vera.iō impossibiliter verificatur de aliquo vel aliquid de ipso.⁊ si possibil'r possibil'r.⁊ si actu actu.cum igit̄ hoc nomē xp̄s significet suppositū exp̄s in duabus naturis.⁊ in triduo nō existebat in natura humana tota:quāuis partes nāe eēnt sibi vnite. ideo hec ꝓpositio. Xp̄s fuit homo in triduo:est falsa:qz rō subiecti ꝓ tunc erat in se falsa:⁊ ideo nō pōt homo verificari ō eo vt ꝑ sit vera. Xp̄s est hō:qz rō subiecti.s.xp̄i nō fuit in se vera:qz nō icludebatur suū significatū. Exm̄. hec est falsa.homo albus est homo nullo boie exīte:qz rō subiecti in se est falsa.hec.s.homo albus.ꝓbō:qz segtur per ꝯuersionē simplicē.homo albus est homo.g̃ homo est homo albus.⁊ vltra.igit̄ aligs homo est albus.⁊ ita a ꝓmo ad vltimū:nullo boie existente hec est vera.aliquis homo ē albus. ¶ Et si dicat̄ q hec est per se vera.xp̄s est homo:sicut supra dcm̄ fuit.⁊ si per se vera.igit̄ necessaria. ¶ R⁹:sicut supra dictuz fuit si ad perfectatē ꝓpōnis sufficit q subm includat in suo itellectu cām inherentie predicati ad subm:⁊ non regratur q subm dicat conceptū vnuz.posset concedi q hec.xp̄s est homo:semper fuit vera. Sed magis credo q regrit̄ hoc ⁊ plus.s.q subm habeat conceptum vnuz.vel si non:sed includat conceptus plures oportet q ratio eius sit in se vera anteq̄z aliquid verificetur de eo.

Ad primum cum dr̄.Xp̄s est xp̄s.g̃ xp̄s est homo nego ꝓñam.sic̄ nec segtur. homo albus est homo albus.igitur homo albus est homo: qz segtur q aliquis homo esset albus nullo boie existente.sil'r segtur sicut supra dictū est de boie albo.si xp̄s est homo in triduo q homo est xp̄s per conuersionem.⁊ ita nullo boie exīte homo esset xp̄s. Al'r q ꝑ est falsa.Xp̄s est xp̄s in triduo:qz xp̄s icludit duos conceptus ⁊ significatuz alterius conceptus nō fuit in triduo.s.homo. ideo hec fuit in se falsa xp̄s est xp̄s.⁊ ideo nō segtur ꝯsequēs. ¶ Al'r ꝓcesso añte ꝓña non valet:nec ex opposito ꝓñtis segtur opposituz antecedentis nisi rōne alterius partis. nā ꝓñs fuit xp̄s est homo. ex opposito xp̄s nō est homo. nō segtur oppositum antecedentis.s.xp̄s nō est xp̄s:nisi rōne alterius partis.s.hominis. ¶ Ad zm cum dr̄.q aia dicit totaz gditatem boīs.⁊ habēs quiditatez est homo. ¶ Dico q illud est falsum:sic̄ pz in.q.nec etiā ambe partes dicunt gditatē.sed gditas est entitas absoluta alia a partibus vnitis. Et si sic pz ad aliā ꝓbationē añtis.quādo dr̄ entitas boīs nō est aligd absolutū aliud a partib⁹ vnitis.aliogn aligd absolutū corrumperet̄ i xp̄o in morte. ¶ Dico.n.q vez est.qz tota entitas corrumpit̄.nō tñ corrumpit̄ aliqua forma partialis que cuz aīa ⁊ corpore faciat vnuz:sed ipsuz totū corrumpit̄ ⁊ corruptio terminatur ad nō esse totius:⁊ tamē partes manebant. ¶ Ad tertiū cū arguit̄:verbū habuit corpus ⁊ aīaz.igit̄ potuit denoīari. ¶ Dico.q q̄uis hoc verū sit tamē nō placuit doctoribus vt denominat̄ ab illis:sic vadit argumentū. ⁊ forte nō sine rōne:qz q̄ non denominatur ab aīa vel a carne in triduo.rō est.qz partes que nate sunt eē partes alicuius totius nō subsistunt nāliter nisi in suo toto cui⁹ sunt partes.hoꝰ partes sunt corpus ⁊ aīa.⁊ tunc corp⁹ vel caro potest cōsiderari in maxima abstractiōe ſm q natura abstrahitur a supposito:⁊ dr̄ carneitas vel corporeitas:⁊ sic nō denominat suppositū ꝓpriuz nec alienuz:qz est abstractū maxime ab omni cōcretione. ¶ Aliter potest abstrahi:sic̄ vl'e abstrahit̄ a ꝓprio supposito:vt caro ab hac carne indiuidua.⁊ sic pōt caro p̄dicari de hac carne.⁊ hoc modo caro minus abstrahit̄:et pōt concernere ꝓpriū īdiuiduū carnis. ¶ 3⁹ mō accipit̄ caro magis concretiue vt ꝯcernit supposituz cuius est pars.s.supposituz hominis:⁊ vt sic accipit̄ nata est aligd denomiare.s.suppositū ꝓpriū vt dicat̄ carneū vel carnosuz.⁊ ita pōt totū denomiari a pte:⁊ qz illo mō non fuit in triduo ipsa caro in verbo vt actu pars illius cui⁹ nata fuit esse pars.s.nāe humane.ideo xp̄s rōne illius nō pōt dici corpus vel corporeus.caro vel carneus.nō caro:qz sic non denominat nisi īdiuiduū cuius caro est vniuersale abstractū. nō carneus:qz sic nō denominat nisi cōcurrente toto cuius caro nata est esse pars.s.nā humana.Xp̄s igit̄ in triduo nō potuit dici caro:qz nō erat īdiuiduū carnis nec carnalis.

qz fm vsum loquētiuz hoc sonat i vitiū:nec carnosus:qz hoc sonat i supfluū. Si aūt denomiatiuū esset impositū sine defectu sonans vt corporeū vel aligd tale nō posset denoiari xps ab eo tunc:qa deficit sibi totū cōpositū humanū:cui9 caro ē pars z nō denoiat sic: nisi sit i toto suo: nec totū suum ppriū nec suppo^{m} alienū. ¶ Exēplū de albedine.pōt.n.cōsiderari albedo in maxima abstractiōe z pōt dici albedineitas:z sic nihil denoiat. Alio mō put abstrahit ab idiuiduo.z tūc aliquo mō ꝺcernit:z dr̄ albedo. 3ō mō vt ꝺcernit alienū suppo^{m}:z dr̄ albuz.tūc q̄uis albedo denoiet hāc albedinē: qa hec albedo est albedo tñ nō denoiat aligd esse albū: z nisi cū albedine ꝺcurrat ppriū subm. z sil'r de q̄titate. Uñ si xps assūpsisz q̄tita tē vt solā q̄titatē nō diceret q̄tus in triduo:qz nihil denoiat q̄tū nisi ꝺcurrēte in illo ꝑpo subo q̄titatis.s.subamāli:nō igr̄ diceret xps in triduo corp9:qz nō fuit indiuiduū corpis nec corporē9:qz nō būit totā nām sibi vnitaz cui9 corp9 natū erat esse ps:z sic denoiare totū z bñs nāz totā z totū denoiat a pte. ¶ Sz nunqd pōt denoiari ab illis.s.aīa z corpore? Dico q sic si essent nomia imposita sicut si accñs dependeret ab aliquo sicut a suppōito tñ: nō sicut a subiecto: vt si aliqō suppōtaret accñs:ita tñ q nō informaret ab accñte.adhuc possz denominari ab illo si esset nomē impositū:nō possz tñ dici albus nisi informaret:possz tñ dici hēre albedinē:ita xps in triduo vel vbū potuit dici hr̄e aīam z corp9: sz nec fuit aīa nec corp9 nec aiatū nec corporeū pp dictas causas:pōt etiā denomiari a toto illo qō resultat ex partib9 illis ex corpore z aīa: tñ cū determinatōe distrahēte.s.q fuit hō mortu9. ¶ Tūc ad formā arguñti. suppositū subsistens in nā pōt ab eo denoiari:cōcedo sicut in ea subsistit: z hoc diuersimode vt dixi:sz nō sequit̄ omni denominatiōe:qz nō oīno subsistebat.nō.n.sic subsistebat vt possit dici homo: nisi cuz determinatione distrahente.

¶ Cum ꝺo supza phibitū sit xpm plenum gra fuisse:nō est supuacuū ingrere vtruz fidem z spem sicut charitatez būerit? Si.n. his caruit nō vr̄ plenitudinez gra3 habuisse. Ut aūt hec q̄stio valeat aptius explicari. de his singulis aliq̄ in mediū ꝓpōenda sunt: z primuz de fide: fm mēsurā cui9 p̄cipit aplus vnicuiq; sape.

¶ Fides est virt9 qua credunt̄ que nō vident̄. Nō tñ de oībus que nō vident̄ accipiēdū nō est:sz de bis tm̄ que credere vt ait Aug. ad religionē pertinent. Multa.n.sunt q̄ si christianus ignoret:nihil metuēduz est:quia nō ideo a religione deuiat.

¶ Accipit̄ aūt fides tribus modis.s. ꝓ eo quo credit̄ z est virt9: z ꝓ eo qō credit̄ z nō ē virtus: z pro eo qō credit̄ qō aliud est ab eo quo credit̄. Uñ Augu. inquit. Aliud sunt que creduntur:aliud fides qua creduntur. Illa.n.in reb9 sunt q̄ vel esse vel fuisse vel futura esse dicuntur. Hec aūt in aīo credētis est:ei tātuz cōspicua cui9 est: z tñ noīe fidei censet̄ vtrūq; z illud.s.qō credit̄: z id quo credit̄. Id qō creditur dr̄ fides sic ibi. Hec ē fides catholica quā nisi qsq; fideliter firmiterq; crediderit salu9 esse nō poterit. ¶ Distinctio. XXIII.

¶ Circa istam .23.di.in qua magr̄ agit de vtutib9: z ꝓ de fide q̄tū ad ei9 cēntiā q̄rit̄ vnū. Utz .s.de credibilib9 nobis reuelatis neče sit ponere fidē ifusaz. Qz nō. qz ad oēm certitudinē act9 credēdi quā exprimur i nobis taliū credibiliuz sufficit nobis fides acgsita.igr̄ supfluit ponere fidē ifusam. Ona pz:qz nō ponit̄ bītus:nisi ꝓp actū: z supfluit ponere pla qñ vnū sufficit.añs ꝓbat̄:qz sic firmiter iberemus hystoryis z gestis scriptis de reb9 bellicis z alys q̄ scribunt̄ i cronicis fide acgsita p hoc q credim9 veraces eos eē q talia referūt. ita fide acgsita firmiter adherem9 hystorie scripture sacre z euāgelio:qz firmiter credimus eos eē veraces: q libros canonis ꝺidert. igit̄ ꝑter fidē acgsitā supfluit oīs alia ꝓp certitudinē act9 credēdi. ¶ P. magis ē supza inclinatiōez itellcūs:imo ꝺ.assentire falsis ipossibilib9 oppositis nečioz q̄ assentire obiectis neutris: q̄ lz sint va: nō tñ bñt euidentiā ex termis:sz aligs fide acgsita p falligraphū assentit oppositō ꝺclonis demr̄ate vel demr̄abilis.sič bñs ignorātiā dispōnis: g.s. ē in errore firmiter adheret illi falso. igit̄ multo fortius fide acgsita pōt firmiter credere va neutra: cuiusmodi sunt credibilia a nobis. ¶ Sz dices q forte iō assentit:qz psuasus ē aliq̄ apparētia argumēti.iō pono aliud exēplū. Ecce aligs hereticus firmiter adheret suo errori credēs illuz eē vez intm̄ q mozi parat9 ē ꝓ eo.z fide sua sic assentit illi qō euidēs ex termis eē nō pōt cū sit fl'z: z heresis z illa fides ñ est nisi acgsita:z ē in rōne iclinās ipsaz firmiter in illū errorē:nec talis ē psuasus rōne:sed credit auditui aliquoz vt ꝓpo ꝺceptui.igr̄ aligs pōt fide acgsita firmiter adherere alicui credibili sine fide ifusa a deo. ¶ Itē si ponit̄ fides ifusa a deo illa nō pōt corrūpi i nobis nec amitti. Ꝫ aūt ē fl'm.igit̄ z illud exquo segt̄.s. q aliq̄ talis fides sit in nobis.añs ꝓbat̄:qz sic bītus infusus creat̄ a deo z nō pōt creatura i cālitatē ipsi9:qz nō gñat̄ ex actib9 nr̄is:ita qñ corrūpit̄ ānihilat̄ total'r.z sic creatura non pōt aligd creare:ita nec ānihilare.igr̄ nullus bñs fidē quocūq; erroze possz effectiue fidē ānihilare attigēdo essentiā bit9: nec demeritorie:qz si sic ꝓ eēt p maximuz demeritū.s.p odiū dei:sz sic ñ pdit̄:qz demōes credūt z ꝺtremescūt:z bñt fidē informē:z tñ odiūt deū.igr̄ si pōeret̄ fides ifusa nō possz corrūpi nec amitti.igr̄ nulla ē fides ifusa. ¶ P. z hoc arg^{m} pōt ponderari. ille bītus ad quē nō pōt bō ex oīb9 nālib9 suis attigere ē simpl'r pfectior oi bītu ad quē pōt attigere gñando ipz i se:ex suis ꝓncipys nālib9. Si g ponit̄ fides ifusa cui bō ex tota coordinatōe viriū nāliū suaz z eaz actuū z obiz nō possit gñare fidē.esset bō fides pfectior bītus oi bītu acgsito.s.scia ꝺnū z bītu ꝓncipioz: z cū pfectiori bītui cōrñdeat pfectior act9:act9 credēdi fidei ifuse eēt pfectior q̄ act9 itelligēdi ꝑ^{a} ꝑn^{a} p habitū ꝓncipioz:qō vr̄ valde iconueniēs. ¶ Cōtra.ad Hebre.ii. Sine fide ipoſ'e ē placere ꝺo:sz certū ē q mlti placēt z multi placuer̄t deo.igit̄ neče est ponere fidē respcū credibiliū nobis reuelatoz.z q loquat̄ de fide infusa pz p eūdē.i.ad Corin.iz.vbi dic̄.Adhuc excellētiorē viā vobis demōstro.z post subdit de istis vtutib9 theologicis q̄ sunt vie excellētiores oībus habitibus acgsitis.ibi.n.loquit̄ de fide infusa sic̄ de charitate ifusa. In fine Cap.iz.

Jaco.z.

In questione ista.ꝑ dicā qꝺ certuz ē: qz certū ē q i nobis ē fides acgsita: z ex Ꝫ segt̄ vnū correlariū. z°.dicā aliud qꝺ nō ē ita mānifestū: z ibi duo ꝙz q dupl'r pōt dici de fide ifusa. z eligetis ptē quā volueritis. 3°.dicā ad qōnē. ¶ De ꝑ certū ē q i nobis ē fides reuelatoz credibiliū acgsita:qꝺ pz p Aug.in epla ꝺ fundamēto manichei q dic̄ q nō crederet euange-

lio nisi crederet eccl'ie catholice.pz igit̄ p euz q̄ libris canonis sacri nō est credēdū:nisi qz p̄ credēdū est eccl'ie approbāti ⁊ auctorizāti libros istos ⁊ dicta in eis: q̄uis alig libri auctez habeāt ex auctoritb⁹ suis: nō tñ adheremus eis firmiter:nisi qz credit eccl'ie approbāti ⁊ testificanti veraces eē eoz auctores. Unde dic̄ Aug.ibidē.q̄ euāgeliū nazareoz nō admittā:qz nō admittit ab eccl'ia. Sic igit̄ si nulla fides ifusa eēt in me credere firmiter hystoriis libroz canonis pp auctez eccl'ie.sic fide acgsita credo alys hystoriis a gbusdā famosis viris scriptis ⁊ narratis.credo igit̄ fide acgsita euāgelio:qa eccl'ia tz scriptores veraces:qō ego audiēs acgro mihi hītū credēdi dictis illoz. ¶ P̄.si vn⁹ puer iude⁹ nūq̄ baptizat⁹ nutriret̄ iter nos ⁊ disciplinaret̄ more nr̄o:habitu acgsito ex auditu crederet ⁊ adhereret oīb⁹ gb⁹ ⁊ nos.sic etiā ego fide acgsita ex auditu parētū ⁊ alioz credo multa tpa trāsisse.mūdū ēt nō icepisse mecū.credo ēt Romā eē quā nō vidi ex relatu fide dignoz.Sic ⁊ reuelatis i scriptura p fidē acgsitā ex auditu firmiter adhereo credēdo eccl'ie approbātiue veritatē auctoz illoz. ¶ P̄.B est aligs baptizatus credēs oēs articulos postea errat circa vnū trñ.s.trinitatem psonaz ⁊ vnitatē eēntie:tñ sentit se firmiter adherere oīb⁹ alys credibilib⁹.nō.n.oz errātez circa vnū articulū errare circa oēs:qz hereses nō sūt nec̄io ꝓnexe.ille igit̄ sine fide ifusa credit alys articulis:qa fides ifusa corrūpit̄ cuz heresis gñat̄:alʒ starēt sil̄ fides ⁊ heresis.igit̄ fide acgsita credit alios articulos:q̄.s.fuit cuz ifusa p̄cedēte si aliq̄ tal̄ fuit.nō.n.i illo istāti in quo corrūpit̄ fides ifusa p heresiz:gñat̄ p̄ fides acgsita. Nā ille error non disponit ad fidē p tūc:imo ē indispō vt p tunc nō generet̄.igit̄ p̄fuit añ illū errorē.⁊ sic certū ē eē i nobis fides acgsita. ¶ P̄. ad Ro.10. Quō credēt ei quē nō audierūt:quō audiēt sine p̄dicāte:quō p̄dicabūt nisi mittant̄:igit̄ ꝑm Apl'm.fides ē ex auditu.audit⁹ āt ē ex p̄dicāte.p̄dicare āt nullus pōt nisi mittat̄.igit̄ de p̄ ad vltimū nō pōt hō credere nisi audiat aliquē p̄dicātē sibi credibilia.hoc arg⁹ nō valz nisi loq̄ret̄ de fide acgsita:qz hec fides gñat̄ in hoie ex p̄ q̄ audit v̄ba p̄dicātis adhibēdo fidē dictis suis:qz nō oz quēlibz talē esse bonū moral'r p charitatē ifusaz: sed pōt eē in pctō mortali ⁊ audiēdo p̄dicātē ⁊ videndo miracula fieri credit ei.⁊ hoc qz dictat sibi nāl'r rō q̄ deus nō assistit falsitati alic⁹:opando miracula ad falsa alic⁹ p̄dicata vel dcā.igit̄ fides illa p̄cedit charitatē.⁊ p ꝓñs ē acgsita: qz ifusa nō ifundit̄ nisi cū charitate. ¶ Ex istis segūt correlariū q̄ pp credulitatē articuloz reuelatoz: vt hō firmiter credat oīb⁹ articulis reuelatis ⁊ determiet̄ ad alterā ptē sine oppositi formidie:nō oz ponere fidē ifusaz: nec nēcitas ei⁹ pōt ex p̄ ꝓcludi:qz fides acgsita ē sup opi. q̄ adheret vni pti ꝑdictōis cū formidie alteri⁹: lz sit ifra sciaz q̄ ē ex euidētia obi scibilis.q̄re.n.nō dico mūdū incepisse mecū:nō qz scio ip̄z p̄cessisse me:qz p̄teritoz nō ē scia ꝑm Aug.nec opinoz mūdū p̄cessisse me:sed adhereo firmiter huic mundū p̄cessisse me p fidē acgsitā ex auditu alioz quoz veracitati credo firmiter:nec dubito mūdū p̄cessisse me.⁊ eē ptes mūdi q̄s nō vidi: qz nō dubito de veracitate narrātiū mihi talia ⁊ asserētiū vera eē. Jō sic̄ nec hesito de veracitate eoz q̄ ē q̄si ꝓn⁹.sic nec de dicto eoz qō ē q̄si ꝓcl'o seq̄ns eodē mō: qz hō nō dubitat ō veracitate dei:qz B cuilibz nāl'r iserit̄.s.deū esse veracē: nec dubitat̄ de approbatōe eccl'ie q̄ approbat dcā ⁊ scripta viroz p̄cedētiū.iō nō dubitat̄ de his q̄ i scriptura reuelant̄ :lz fide acgsita ex auditu firmiter eis adheret.B igit̄ tenēdū ē tanq̄ certū q̄ reuelatoz in scriptura est in nobis fides acgsita q̄ eis firmiter adheremus. z° de fide ifusa qūo sit ponēda in nobis.pōt dici q̄ fides ifusa similis ē in aliquo fidei acgsite:imo i multis. Nā sic̄ fides acgsita assentit vel credit dicto alicui⁹: qz credit veracitati asserētis illud esse verū.sic fides ifusa assentit alicui reuelato:qz credit deo vel veracitati dei asserētis illud: ⁊ qz qō de⁹ asserit supnāl'r reuelat.iō fides assentiēs tali reuelato:qz assentit veracitati reuelātis est hītus supnālis.reuelat aūt eredibilia qñ ifundit hītū.⁊ hoc mō dicēdo fides nō hz certitudinē ex obo: lz ex veracitate testis .s.dei.⁊ hoc mō facile est videre qūo fides est cū enigmate ⁊ obscuritate:qz hīs fidē nō credit articulū esse verū ex euidētia obiecti:sed pp hoc q̄ assentit veracitati ifundētis hītū.⁊ in hoc reuelātis credibilia. ¶ Sil'r hoc mō teneri pōt q̄ sit vna fides oīum credibiliū:qz nō respicit credibilia sub ꝓpr̄is rōnib⁹ illoz: sed vt reuelata sunt a deo:⁊ credit oīa reuelata ab ip̄o tanq̄ vera eē eodē hītu quo credit reuelātē esse veracē. Si.n.hēo hītuz quo credo te esse veracē p eūdē habitū credo hec q̄ asseris eē vera:q̄tūcūq̄ illa sint diuersaz rōnum:qz illis nō assentio nisi p accñs.p hoc.s.q̄ assentio veracitati tue: ⁊ ita assentio illis vt sunt a te asserta. Jta h̄.nā credibilibus reuelatis a deo assentio:qz assentio veracitati dei.⁊ sic fides respicit oīa credibilia vt reuelata a deo: nō aūt sub ꝓpr̄is rōnib⁹.⁊ iō vna fides possz esse de oīb⁹ credibilib⁹:quātuis geometricalia ⁊ physica ⁊ quātūcunq̄ diuersa ⁊ alteri⁹ rōnis introducerent̄ h̄ tanq̄ credibilia.in oīb⁹.n.esset vna rō credendi illa esse vera: quia reuelata sunt a deo. ¶ Cōtra.si fides ifusa respicit p̄mā v̄itatē vt reuelātem articulos ⁊ cāntē assensuz de credibilib⁹:⁊ nō sit aliud ō quo ē fides vt de obo segūt q̄ nūq̄ aligs fidelis sua fide assentiet huic:de⁹ ē trinus ⁊ vn⁹:qz p̄m te nō assentio illi nisi:qz est reuelatū a p̄ma veritate. Quero igit̄ a te qūo assentio huic.s.hoc eē reuelatū a deo:si dicas:qz reuelatuz est a deo deū esse trinū ⁊ vnū esse reuelatū a deo, adhuc q̄raz qūo assentio huic scōe:⁊ sic in ifinitū.⁊ p ꝓñs nunq̄ aligd firmiter credā de articulis fidei. sic̄ si scia ꝓnis resolueret̄ in p̄n⁹: ⁊ illa p̄n⁹ in alia:⁊ sic in ifinitū: nunq̄ sciret̄ aligd.sic̄ nec aligd esse pōt:qō depēdet essential'r ex cāis ifinitis. ¶ Si dicas q̄ huic.s.deū eē trinū ⁊ vnū eē reuelatū a deo assentio ex fide acgsita. ¶ Cōtra. igit̄ tūc fides ifusa depēderet in esse ⁊ i faciēdo adherere alicui articulo a fide acgsita sic̄ a p̄n⁹: qz nō potes dicere q̄ per sciam ei⁹ adhereā:qz deū esse trinū ⁊ vnū eē reuelatuz a deo nō ē euidens ex termis plus q̄z ista:de⁹ ē trin⁹ ⁊ vn⁹. ¶ P̄.formalis rō obi hītus realis nō ē rō vel ens rōnis: lz esse reuelatū deū eē trinū ⁊ vnū nō dicit vltra deū trinū ⁊ vnū nisi respcū rōnis: sic̄ eē cognitū nō dicit nisi respectū rōnis vltra rez q̄ cognoscit̄.igit̄ si assentio deo trino:qz reuelatū:formalis rō obi cui assentio p hītū realez est ens rōnis:qō est icōueniēs: cū hītus realis hēat obm formale reale sic̄ pō realis obm formale reale. igit̄ reuelari passiue cū sit res rōnis nō pōt eē formalis rō tēdendi in hoc de⁹ est trin⁹ ⁊ vn⁹. ¶ P̄.in p̄mo cui articuli sūt reuelati sufficit fides acgsita vt firmiter credat eis. sic̄ ī Paulo.igit̄ in alys posteriozibus sufficit fides acgsita vt firmiter credāt talia credēda.ꝓña pbat̄:qz lz Augu.sup illud psal.Suscipiāt mōtes.p.p.⁊.c.iusticiā.inferiores illumiat̄ p superiores ⁊ nō magis illuminant̄ q̄z superiores illuminātes ipsos. pbō añtis. Ex puris nālibus īcludēdo hītū acgsitū pōt aligs assentire oīb⁹ assertis ⁊ reuelatis ab aliq̄:qz ex puris nālib⁹ assentire pōt illū esse veracē q̄ talia asserit ⁊ reuelat:lz ex puris nālib⁹ credit hō ⁊ assentit q̄ de⁹ ē verax magis q̄z oēs hoīes:⁊ hoc scire ⁊ assentire potuit Paulus.igit̄ fide acgsita ex puris nālib⁹ pōt assentire oīb⁹ reuelatis a deo.⁊ p ꝓñs glibz ali⁹.igit̄ p̄ter fidē acgsitā nō regrit̄ nec̄io pp assentire aliqua alia fides. ¶ P̄.q̄ sufficiat fides acgsita cū alys nālib⁹ pbo. q̄uis .n.aliq̄ scia pp sui difficultatē vt Geometria vel alia:non

possit sciri ab isto hoie ꝑpa iuentiõe ⁊ i suo lumie nãli: tñ postq̃ ẽ iuẽta ⁊ ordiate tradita põt hõ iste ex puris nãlibus nãl⁹ acgrere ⁊ scire eã. igit eodẽ mõ q̃uis nemo nãli lumie itellcũs possit ꝑpa ingsitõe ynire ad noticiã huius. de⁹ est trin⁹ ⁊ vnus: tñ postq̃ est reuelatũ alicui: põt ali⁹ ⁊ ille cui reuelatũ est ẽt firmiter assentire illi ⁊ adhere fide acgsita. ℂ P. fides ifusa si ponit est certior q̃ acgsita. alꝫ frustra poneret: ſz ꝙ sit minus certa: ꝓbo. qz ꝑfo est min⁹ certa q̃ ꝑn^m. exquo tota certitudo ei⁹ est a certitudie ꝑncipy: ſz huic. deũ ee trinũ ⁊ vnuz. assentio fide ifusa. si ponit: ga hoc reuelatũ est a deo: ſz hoc ee reuelatũ credo: ga Joãnes vel ali⁹ apl⁹us dixit hoc sibi esse reuelatũ: ſz si audissem eũ asserẽtẽ hoc sibi ee reuelatũ credidissem sibi fide acgsita: credẽdo. ſ. ipm esse veracẽ ⁊ nihil fl'z velle asserere. igit ⁊ mõ credo fide acgsita ex auditu scripturaꝝ vel lectõe: esse reuelatũ apostolo: deũ esse trinũ ⁊ vnũ. igit tota firmitas quã ponis hoc modo in fide infusa: est a fide acquisita. ergo non videt ponenda fides infusa modo supra posito.

Aliter potest poni fides ifusa in nobis sic. credibilia possunt accipi ⁊ cognosci a nobis nãl⁹ i quolibz genere credibiliũ in ꝺceptibus gñalib⁹ entis ⁊ veri. ⁊ sic de alys. possumus. n. hãc. de⁹ est trin⁹ ⁊ vn⁹ cognoscere i termis suis gñal⁹ cognoscẽdo deũ sub ꝺceptu gñali: ⁊ sil⁹ trinuz. ⁊ sic de alys termis: ſz hãc. de⁹ est trin⁹ in ꝓsonis ⁊ vn⁹ in eẽntia. nũq̃ cognoscimus euidẽter nec ẽ nobis euidẽs ex termis: nisi termini ei⁹ apꝑhẽdant a nobis in ꝑticulari sub ꝑpꝛys ratiõib⁹: lz igit isti termini apꝑhẽdant in vl'i a nobis: vt tñ sic apꝑhẽsi nõ sunt termini ꝑpõnis imediate simpl'r primi: ſz mediate. Jõ he ꝑpões: de⁹ est trin⁹ ⁊ vn⁹. fili⁹ dei est icarnat⁹ ⁊ hõ. pp oẽm cognitõez quã nãl⁹ possumus hꝫe ex termis illaꝝ in vl'i: adhuc remanẽt nobis neutre: ita ꝙ nõ possumus nãl⁹ scire eas esse veras nec falsas: ſz si possemus ꝺcipe terminos in ꝑticulari. ꝓmo mouerent itellcm̃ ad simplicẽ apꝑhẽsionẽ sui sub ꝑpꝛys rõib⁹ eoꝝ.

ℭ ad ꝓpõnẽ termioꝝ i ꝑpõne imediata vera: cũ igit de facto ß in via nõ moueant itellcm̃ nr̃m. sic in ꝑticulari ⁊ sub ꝑpꝛys rõnib⁹. ꝑ ꝺns nõ hẽmus assensuz eis tanq̃ ꝑpõnib⁹ imediatis ex euidẽtia termioꝝ: quẽ tñ assensum nati eẽnt termini apꝑhẽsi cãre in itellcũ: ſz hẽmus vnuz assensuz aliũ ipfectũ respcũ illi⁹ ⁊ iclusuz in illo sic impfectũ in pfecto. ⁊ iõ ille assensus ipfectioꝝ põt cãri in nobis ꝑ aliqd supplẽs cãlitatẽ termioꝝ ipfecte cognitoꝝ. sic ex freq̃ntia actuũ cognoscẽdi termios illos cognitiõe ipfecta: cãret i nobis habitus cãns assensuz ꝑpõnib⁹ cõpletis ex illis termis sic imperfecte cognitis: ſz ga nihil mouet itellcm̃ nostrũ nãl⁹ ad causandũ assensuz itellectus istis credibilib⁹. iõ de⁹ supplet vicẽ obiecti: vt sic ex frequẽtia actuũ cognitõis ipfecte termioꝝ i articulis generat in nobis assensus ipfectus de credibilib⁹: si tñ termini moueret ipfecte ad hõ assensuz cãndũ. sic de⁹ infundit nobis habitũ fidei iclinãtẽ itellcm̃ nostrũ i assensum articuloꝝ: ita ꝙ fides respiciat ipm deũ de quo formant articuli gb⁹ sicut obis secũdarys assentimus ꝑ habitũ: ſz ille assensus nõ est ex euidẽtia termioꝝ: quia oĩa credibilia vel sunt neĉia simpl'r. sic deũ ee trinũ ⁊ vnũ. ⁊ oĩa alia q̃ respiciũt deũ itrinsece: vel sunt ꝺtingẽtia: vt illa q̃ respiciũt extrinseca: cuiusmodi est incarnatio fily resurrectio mortuoꝝ: ⁊ hõ q̃ depẽdẽt a volũtate dĩna. que ꝺtingẽter ordiauit illa ab eterno: q̃uis sint neĉia ex ꝓsuppõne dĩne volũtatis. ſ. si ordinauit ea fieri. ⁊ tũc neĉitas illoꝝ est ꝺditõata: ⁊ taliũ credibiliũ siue neĉioꝝ simpliciter siue ꝺtingẽtiũ. neĉitas vel ꝺtingẽtia: vel ipamet credibilia nõ sunt nobis nota ituitiue. sic nata eẽnt videri. Jõ assensus quẽ causat in nobis fides ifusa a deo non est ita pfect⁹ sicut erit qñ videbimus eũ sicut est. ſ. deuz: ſz est impfectus. Et iste modus ponẽdi fidẽ ifusaz nõ initiat alteri sicut precedẽs modus. ſ. ꝙ iõ assentio huic: de⁹ est trinus ⁊ vnus: ga ꝑus assentio deo reuelanti hanc veritatẽ. ⁊ sic respicit deũ vt cãntẽ assensuz: nõ aũt vt obm habitus: sed fides respicit deũ sicut ꝑmũ obm: de quo sicut de obiecto ꝑmo ꝺtinẽte hõ veritates formamus hõ veritates complexas. de⁹ est trinus ⁊ vn⁹: nec credo hoc esse vez: ga ꝑus credo hoc esse reuelatũ a deo: ſz ille habitus imediate iclinat i articulos fidei: sicut si ex articulis cognitis imediate acgreret eo mõ quãtũ ad hoc quo sciẽtia inclinat intellcm̃ in cognoscibilia: nec cognoscibilia sunt pñtia in habitu: ita ꝙ repꝛesentet ea: sed sunt pꝛesentia ꝑ spẽs: ⁊ tñ si obm nõ esset ꝓsens ꝑ spẽs adhuc staret habitus. sicut si spẽs possent esse delete stante sciẽtia adhuc sciẽtia magis iclinaret i illa obiecta q̃ fuerũt sibi aliq̃ pñtia in spẽb⁹ q̃ in alia. ⁊ sil⁹ si essent pñtia: hõ faci li⁹ itelligeret ⁊ ꝺcluderet ꝑnes ex eis q̃ ex alys obiectis quoꝝ nũq̃ hũit habitus: ſz hec credibilia: ſz nõ sint ꝓsentia ꝑ fidẽ ifusaz: ita ꝙ repñtet obiecta. sicut nec aliqs habitus facit: ſz aliũde: puta ꝑ auditũ vel lectõez. iclinat tamẽ fides ifusa in credibilia ꝑmo sicut in sua obiecta: ita ꝙ fides respiciat ꝑmã veritatẽ vt de qua ẽ sicut de obo ꝑmo. ⁊ tũc dissimilis est fides ista ab acgsita: qz rõ tendẽdi in aliqõ creditũ fide acgsita est veritas testis asserentis illud esse vez. ℔ nõ sic: ſz õ ipis credibilibus. ſ. articulis respiciẽtib⁹ ꝑmaz veritatẽ in q̃ sunt omnes veritates hõ sic obm ꝑmũ. nõ sicut illud a quo sunt causal'r hõ veritates reuelate ſz ꝑmã viã: q̃uis articuli nõ sint pñtes vt oba: nisi qz ꝑus reuelati: tñ itellcũs nõ tẽdit in eos: qz primo credit ea reuelata. iõ nõ respicit ꝑ formali obiecto in eis reuelari: ſz ipsos articulos i se. adhuc tñ ẽ obscura: ga lz firmiter iclinet itellcm̃ in talia vt oba: tñ non facit ea ꝓsentia ex euidẽtia rei nec aliqd aliud facit ea sic euidẽtia vel pñtia: tñ habitus fidei iclinat in veritatẽ ꝑm ꝙ iclinat firmiter itellcm̃ in talia obiecta.

Cõtra. quia sic dicẽdo segt̃ ꝙ fides sit potentia ⁊ nõ hãbitus: ga illud est potẽtia quo simpl'r possumus in actũ. habitus ẽ quo sic vel sic possumus. ſ. facil'r ⁊ expedite vel intens⁹: ſz fides ꝑm hãc viã est simpl'r põ: ga nullo mõ possuz assentire huic, de⁹ est trin⁹ ⁊ vnus: nisi ꝑ fidẽ. igit fides ẽ põ ⁊ nõ habit⁹. ℂ P. tũc segt̃ ꝙ actus fidei acgsite ⁊ ifuse sint alterius rõnis: qz hñt ꝓncipia alterius rõnis. nã actus fidei acgsite dependet ab itellcũ ⁊ veracitate asserentis aliqd credibile: ſz act⁹ fidei ifuse ab itellcũ ⁊ fide ifusa. igit exquo ꝓncipia saltẽ ptialia sunt alteri⁹ rõnis: segt̃ ꝙ actus sint alteri⁹ rõnis. ℂ Sz hoc forte ꝺcedit: qz nõ ẽ iconueniens multis sic de actib⁹ itelligẽdi respcũ obiectoꝝ formal'r distinctoꝝ. ℂ Sz ad arg^m ꝑcedẽs põt dici ꝙ fides nõ est potẽtia: qz potẽtia se tz a parte aie. fides a pte obiecti vt partialis causa respcũ act⁹. iõ nõ est potẽtia aie: ſz causat assensuz totũ vt tz vicẽ obiecti. ℂ Cõtra. ⁊ est ad ꝓncipale. Si totus assensus sit ex hãbitu fidei. tũc habitus oĩb⁹ que ꝺcurrũt ad actũ credẽdi in esse ꝓmo segt̃ necessario act⁹ credẽdi: ſz posito aliquo nũc baptizato cui occurrãt fantasmata termioꝝ illoꝝ simpliciũ. ſ. mortis ⁊ resurrectionis: cũ põ tũc sit habituata habitu necessario inclinãte: ⁊ obm sit pñs in fantasmate sequit̃ necessario actus. ſ. ꝙ talis assentiret huic complexo. mortui resurgãt: qõ fl'z ẽ. nunq̃. n. omnibus istis positis plus assentiret q̃ ante nisi ꝑus edoceret de illo articulo ꝙ esset credẽdus. igit vr ꝙ sufficiat fides acgsita ex auditu: nec aliqs expit alia i tali assensu. ℂ P. si fides ifusa ꝓbeat talẽ assensuz ꝑ modum nãe iclinans potentiã in actũ cuz termini articulorum possint apꝑhẽdi añ oẽm actũ volũtatis. sequit ꝙ

homo firmiter assentiret credēdis añ oēm actuz voluntatis:qō negat Augu.sup Joānem omeľ.26.Cetera ingt pōt homo nolēs credere aūt nō nisi volēs segr̄ ēt q sine fide acgsita:ga habitus pfectus nō eget alio p qō nō psentar̄ eius oīm. ℂ P.si fides ifusa ponit̄ prebere talez assensum:cū i ipsa nō sint credibilia pītia:oz ponere aliā fidē vel habitū i quo illa credibilia cōtineant̄ vt neutra pītia itellectui aliaz fidē per quā fieret assensus i talia credibilia:cum termini eoz complexio sit neutra:sic glibz perfecte credēs vt theologus haberet i se duos habitus itellectuales: vt per vnum credibilia eēnt sibi p̄sentia vt neutra:p aliuz assentiret.

Ad questionem tñ dico q oz ponere fidē ifusam pp auctoritatez scripture sanctoz:sz nō pōt demōstrari fidē ifusaz iesse alicui nisi p̄suppositā fide q velit credere scripture sanctis:sz ifideli nunq̄ ostenderet̄:sed sicut credo deū esse trinū vnū:ita credo me hēre fidē ifusam qua hoc credo: hoc a deo vt pficiat aiam in actu p̄mo:qz dei est perfecte pficere qñ pficit. Uñ sic qñ sanat aliquē fz corpus perfecte sanat p statu i quo est:ita etiā fm aiam: ga i aia est imago dei fm tres potētias q deformate erāt p pctm̄.iō xps reformādo sicut perfecit voluntatē per charitatē:sic intellectm̄ p fidē q̄uis volūtas possit diligere deuz clare visum ex parte obiecti:nō eodē mō sine charitate cū charitate.iō nō solū pp actū p̄mū dat charitatez:sz pp zm:vt sit pfectioz intensioz actus diligendi ex potentia charitate q̄ ex potētia tm̄.sicut pz lib.i.di.17. silr de fide suo mō:qz sicut charitas facit zm actū pfectioz̄e:sic fides:sed charitas vltra hoc facit acceptū actū suuz actū cuiuslibet alterius potentie. Uñ sicut deū fuit ibi si fieret vna volūtas perfectissima nō haberet caritatem.tāto plus deficeret a ppria perfectōe in actu z? quē possz hēre fm pportiōez geometricā: pp carentiā caritatis proportiōate potētie quātum excederet aliā voluntatē iferioz̄e in pfectione p̄ma.pficit igit̄ has potentias p habitus supnāles in esse quodā supnāli sic̄ nate sunt etiā pfici nāl̄r habitibus supnālibus:nec pono habitū fidei ifuse solū pp gradum i actu:sz etiā pp assensuz:ga assensus nō est totaľr a volūtate. Alig.n.sunt q vellēt magis assentire: tñ minꝰ
Luc.17. assentiūt. Et ideo petebāt apli. Dñe adauge nobis fidez: in quadā collecta petit̄ augmētū eiꝰ. Omnipotēs.s.deꝰ da nobis fidei spei charitatis augmētū. Istud nō oportet petere si totꝰ assensus eēt a volūtate: nec fides excludit oēm dubitatōez:sz dubitatōez vincēt̄ trahēteꝫ in oppm credibilis. ℂ Oz aūt regrat̄ fides ifusa:nō solū pp itensionem actus:sed etiā ppter assensuz certitudinem.pz.qz hoc non pōt esse a fide acgsita.s. firmus assensus:qz fide acgsita nullus credit alicui nisi quē scit posse falli fallere:sz credat ipm nō velle fallere. Sed nemo pōt perfecte assentire dictis eius quez nouit posse falli fallere i his que dicit:cuiusmodi est glibz homo cui nō aly assentit̄ per fidē acgsitā ppter veracitatez illius.ex quo igit̄ ita est opz ponere fidē ifusaz ppter firmū assensum vt respiciat deuz p obiecto p̄mo de quo.sic̄ de obiecto formant̄ alie veritates q̄ ptinent̄ in articulis mediatius vel imediatiꝰ fm q ipm sic vel sic respiciunt. ℂ Cōtra hoc vltimū sic:aut itelligis q p fidē infusam assentit gs firmiter: ita q nō possit nō assentire vel dubitare de eo cui assentit:aut q assentit ifallibiľr.i. ideceptibiľr: ita q nō decipit̄ in suo assensu. Si p̄mo mō.sic etiā est de fide acgsita:ga stāte fide acgsita dū homo assentit p eaz alicui obiecto nō pōt dubitare vel nō assentire.aľr de eodem obiecto sub eadez rōne esset fides siue adhesio dubitatio:ita oppositā:qō ē fm.igit̄ ppter firmā adhesionē nō opz ponere fidē ifusam. Si zo modo.i. q idecepti biliter adheret nō fallit̄ adherēdo p fidē ifusaz.pōt aūt falli p adhesionē fidei acgsite. ℂ Cōtra.decipi nō est a parte hītus nec a pte assensus quē facit: sz a pte obiecti fm q oīm cui assentit vere vel false p̄sentat̄ habitui iclināti: sz in ꝓposito vterq̄ habitus iclinat nāl̄r: p modū nāe prebz assensuz:sed error i assensu est a parte obiecti sic vel sic occurrētis. sic̄ hītus p̄ncipioruz iclinat a parte sui nāl̄r in vez. si sit deceptio: hoc est ex obiectis falso occurrētibus p̄sentatis itellcūi. iō nō est certior q̄tuz ad nō decipi fides ifusa q̄ acgsita. ℂ Dico tūc q fides ifusa est ppter actū p̄mū: ppter pfectionez gradus actus secūdi:quē gradū nō possz hēre itellcūs cuz fide acgsita solū: si pp aliquā certitudinē maiorez velitis dicere.soluatis.argumētū fcm q nō.

Sed quid dices de fide ifusa q nō possit demōstrari i eē cū Augu.iz.de trini.c.i.dicat. q homo fidē suaz tz firmissima scia certissima eamq̄ i se videt clamatq̄ ꝓscia: ga rez absentiū fides est p̄s: rerū q̄ forīs sunt itus est fides: rez q̄ nō vīr vr fides. ℂ Rndeo q accipiendo fidē ꝓut dicit habitū generatū iclinantē in aligd nō euidēs ex se tanq̄ in verū: hoc determiate vt assentit illi tanq̄ vero. sic pōt aliqs scire se hre fidē generaľr. loquēdo d fide sicut pōt scire se hre sciam arguēdo hītuz esse i se ex ipīs actibꝰ:sz q aliqs sciat vel scire possit se hre fidē certā determiate iclinātē i vez:ita q sciat fidē esse verā: illud in qō iclinat esse vez:ita q facit assentire vo: nō solū inclinat in aligd tanq̄ vez fz p̄mū modū. sic nullus scire pōt i hac vita:nisi reuelet̄ sibi. pbō bꝰ:qz nō possuz scire me assentire vo nisi p̄us sciā eē vez illud cui assentio.scire aliquē articuluz esse vez ipole est ꝓ statu isto de lege cōi. Ideo sic̄ credo deū eē trinū vnū: nō scio nec scire possum illud ꝓ statu isto.sic credo me hre fidē ifusaz iclinātē in illud sic̄ in vez qō est i se vez. ℂ Ad argumētum dico q Augu.logt̄ de scia nō qua fides scit̄ actu zo.sz actu p̄mo: ga fides in aia sic̄ oia q̄ sunt in aia ipa aia sunt p̄sentia in memoria:ita q de illis si respcū eoz possz exire i actū hēret certā sciam:sz p statu isto nō pōt habere actuz zm de fide zo mō dicto supra pp rōnez tactā. ideo credo me hre fidē qua assentio vero in se.sicut credo verū esse illud cui assentio.rō aūt huius est:qz aia itelligit cum fantasmate: taliū nō sunt fantasmata in se.

Ad primum p̄ncipale añs est fm:sz.n.fides acgsita sufficiat ad assensum certitudinē actꝰ ꝓut credere opponit̄ opinari:tñ nō ē ita pfecte certus sicut cū fide ifusa:nec esset actus ita intensus: nec sufficit in eē p̄mo:qz fides acgsita nō pficit aiam ita pfecte sic̄ ifusa.opz igit̄ ponere vtrāq̄ fidē. ℂ Ad zm dico q aliqs pōt assentire p falsigraphuz oppositō ꝺcl̄onis demōstrabilis p apparētē syllogismū:sz nunq̄ firmiter. tūc cā adhesionis est apparentia syllogismi. causa prima deceptōis est defectꝰ in forma nō in mā: qz tūc nūq̄ staret ad aliqō p̄nm vez:sed iret in ifinitum in p̄ncipys. ℂ Sed cū dr q heretici assentiūt falsis sine rōne: dico q nō est vez:qz nullus hereticus ppie loquendo excludendo simpl̄r ifideles est q nō reputet se xp̄ianum: oīs talis errat male itelligēdo aliq̄ auctoritatē scripture. ex illo falso itellcū ꝺcludit ꝺcl̄onē falsam cui ptinaciter adheret.sic̄ si aliqs male itelligēdo illud apli. Qui infirmus est olus manducet:ex hoc iferret anathema eē oēz ifirmū aliud manducantē q̄ olus: nihil esset ad itellcm apli:qz nō loquit̄ de infirmitate corporali:sed spūali i fide. ℂ Ad aliud cōcedo q fides non corrumpit̄ in nobis effectiue:sed demeritorie. cum dicis. igit̄ p maximum demeritū. Dico q nō: sed per illud qō ex rōne sua opponit̄ fidei:cuiusmodi ēi infidelitas siue errorz circa credibi-

lia. ¶ Ad aliud cõcedo q̃ fides infusa est pfectior habit⁹ simplr quocũq; habitu acqsito: eo q̃ rõne sue pfectiõis nõ põt causari nisi a deo in rõne cause vt causat obm: vl per aliũ modũ supplẽdo vicẽ obiecti qõ nõ ẽ pfecte pre/sens in rõne obiecti respcũ fidei. ¶ Et cũ dicis. igit̃ act⁹ credẽdi est simplr pfectior q̃ act⁹ itelligẽdi elicit⁹ ab ha bitu nãli pfecto p̃mor p̃ncipior. Dico q̃ est log de actu bus istis in se: & sic actus credendi ẽ pfectior: q̃ a pfectio ri p̃n⁹ elicitus: & in pfectius obm tẽdit: & est log de eis se/cundũ q̃ plus vel min⁹ attingũt obm in qõ tendũt q̃tũ ad itelligibilitatẽ obiecti: & sic dico q̃ actus itelligendi est pfectior: q̃ eius obm nõ tm̃ excedit ipm in itelligibi/litate nõ itellecta q̃tum deus excedit actum credẽdi in itelligibilitate nõ itellecta p actũ fidei. Exemplum ocu/lus agle videt solẽ. oculus meus videt candelã. tũc sim/pliciter loquendo visio agle est pfectior: q̃ a pfectiori & acutiori potẽtia est elicita: sed loquẽdo de actu s̃m ꝓportionẽ ad obm est e ̃ q̃: q̃ visio mea magis attingit ad totã visionẽ cãdele: q̃ visio agle ad totã visionez solis in se: & ita s̃m ꝓportionẽ geometricã visio mea est perfectior. se/cundũ aũt arismetricã visio agle.

¶ Hic querit̃ si fides tantũ de nõ visis est qũo veritas apostolis ait. Nũc dico vobis p̃riusq̃ fiat vt cũz fcm̃ fuerit credatis vbi innui vidẽt: q̃ fides illis fuerit de factis & visis. Sup quo Augu. mouet questionẽ & absoluit ita i/quiẽs. Quid sibi vult: vt cum factũ fuerit credatis? Hec est laus fidei: si qõ credit̃ nõ videtur. Naz & thomas cui dcm̃ est: q̃ vidisti me credidisti: nõ hoc credidit qõ vidit. Cernebat .n. & tangebat carnẽ viuentẽ quã viderat mo rientẽ: & credebat deũ in carne ipsa latentez. Credebat ergo mẽte qõ nõ videbat: ꝑ hoc qõ sensibus corꝑis apparebat. Si ꝙ dicũtur credi que videtur sicut dicit vnusq̃sq; oculis suis credidisse: nõ ipsa est q̃ i nobis edificat̃ fi des: q̃ ex reb⁹ q̃ vident̃ agit̃ in nobis: vt ea cre dant̃ que nõ vñr. Ex his aperte itelligitur: q̃ ꝓprie fides nõ apparẽtium est. Hec illa est fi des qua i xp̃o edificamur qua dicimus vsita/ta locutõe nos ea credere que videmus. Alibi tamẽ dicit Augu. fidẽ esse de rebus p̃sen tibus qõ erit in futuro: cũ ꝑ spẽm deũ p̃sentez ꝓtemplabimur: q̃ tamẽ nõ ꝓprie dr̃ fides: q̃ veritas. Est iquit fides qua credunt̃ ea q̃ non vident̃. Q̃z tm̃ est etiã fides rez: qñ nõ verbis q̃ rebus ipsis p̃sentibus credit̃. Qõ erit cuz ꝑ spẽm manifestã se contemplandã sanctis p̃re bebit dei sapiẽtia. Sed non ꝓprie hec dicit̃ fides: immo fidei merces ad quaz credendo peruenit̃: vt ex fide verborũz transeat iustus in fidem rez. ¶ Distinctio. XXIIII.

Circa istam .24.di. in qua ma/gister agit de fide q̃tũ ad ei⁹ obm & nãm. q̃rit̃ vnũ. Utruz .s. de credibilib⁹ reuelatis possit aliquis hr̃e simul sciaz & fidẽ loq̃ndo de scia vt accipit̃ ꝑ omni noticia certa accepta ex euidentia rei. Q̃ sic. Jo.zo. Quia vidisti me Thoma cre didisti. Thomas simul habuit de xp̃o certã noticiã ituitiuam: & tamẽ fidẽ. g̃ simul & c̃. ¶ P̃. Petr⁹ & Joãnes vi derũt xp̃m crucifigi: sed vn⁹ articulus est de xp̃o homie crucifixo. igit̃ simul habuerũt noticiã ituitiuã: q̃ ille ho/mo crucifixus est: & fidẽ: q̃ nõ est dõm eos fuisse ex fidẽ vel cognitõez fidei: q̃ hoc viderũt. igit̃ stãt simul de eo dem scia & fides. ¶ P̃. ad eandẽ ꝯclonẽ ꝓbandã põt ali/quis habere demõstratõez & syllogismũ dyaleticũ: q̃ di uersa p̃nt esse media ad eandẽ ꝯclonẽ ꝓbandaz & simul. igit̃ de eodẽ põt esse sciẽtia & opio: q̃ qñ causa aliquoruz sunt compossibiles in eodẽ: videt̃ etiaz q̃ ipsi effect⁹ sint compossibiles. igit̃ scia & fides p̃nt esse simul de eodẽ: q̃ minus repugnãt q̃ scia & op. ¶ P̃. i. ad Cori. iz. distiguit Apl's dona collata membris xp̃i. & distiguit sciẽtiam ꝺ fi dem. dicẽs. aly dat̃ scia. aly fides: sed scia vt ibi distiguit̃ ꝺ fidez est theologia: & sciẽtia scripture sacre. igit̃ habens theologiã hz sciam vt distinguit̃ ꝺ fidẽ: sed hꝺ sciẽtia nõ destruit fidez: sed nutrit. roborat. & defendit. Vñ Augu. i 4°. de trini. c. i. allegans verbũ Apostoli supradcm̃: & lo/quẽs de theologia dicit. Huic sciẽtie tribuo illud quo fi des saluberrima gignit̃. nutrit̃: defendit̃ & roborat̃. igit̃ sciẽtia theologie vt distinguit̃ ꝺ fidẽ simul stat cũ fide. & est de eisdẽ de q̃bus fides. igit̃ de credibilibus reuelatis simul stãt sciẽtia & fides. ¶ P̃. sicut se hz lumen nãle ad obm sibi ꝓportionatum cognoscibile in illo lumie: sic lu mẽ supnãle ad obm sibi ꝓportionatũ cognoscibile in il/lo lumie: sed itellcũs noster in lumie nãli põt hẽre sciaz de cognoscibilibus ꝓportionatis illi lumini. igit̃ & itelle ctus in lumie supnãli cuiusmodi est lumẽ fidei põt hẽre scientiã de cognoscibilibus in illo lumie: & certũ est q̃ ꝺ credibilib⁹ est fides. igit̃ simul põt hꝺ hẽre fidez & sciam de credibilib⁹: alr lumẽ nãle esset virtuosi⁹ q̃ lumen su/pnãle. ¶ P̃. nullus est cui nõ sit magis notũ q̃ deus nõ põt falli nec fallere: q̃ q̃ homo i lumie nãli nõ possit de/cipi in iudicando de aliquo cognoscibili: sed aliqs in solo lumie nãli põt habere iudiciũ certum: qõ sufficit ad sciẽ/tiam de aliqua cõclusione geometrica. igit̃ põt aliqs ha/bere iudiciũ certũ in lumine supernãli de aliquibus cre dibilib⁹: qõ quidẽ iudiciũ sufficit ad sciẽtiam: cũ certius sit deũ nõ posse falli nec fallere: q̃ ꝓfert lumẽ supernãle: q̃ sit de lumine nãli. Sed ꝓstat q̃ de credibilibus habz qs fidẽ. igit̃ simul de eodẽ põt esse fides & sciẽtia. ¶ P̃. p̃ma p̃ncipia sunt imediata & necessaria & nota ex euidẽ/tia terminoz apprehẽsoz: q̃ in credibilibus sunt aliqua p̃ncipia simplr p̃ma & imediata: aut nihil esset crediuz. si. n. in credibilibus ꝓcederet̃ in infinitũ: non esset dare aliqꝺ p̃muz credibile: & in essentialr ordinatis vbi nõ est dare p̃muz nec aliqꝺ posterioz. z°. metaph̃. igit̃ est aliqꝺ p̃mum credibile vel aliqua. & ꝑ ꝓñs necessaria: aut nullũ posterioz esset necessariũ: cum igit̃ p̃ma sint nota ex eui dentia terminoz apprehensoz: & ex principys sic nobis possit haberi sciẽtia deducẽdo ex illis ꝯclusiones. igit̃ ex credibilibus põt haberi sciẽtia & fides ꝓstat. ¶ Sed di/ces q̃ aliqua credibilia sunt simplr p̃ma. sicut deuz esse trinũ & vnũ: sed tamẽ hoc nõ est cognitũ ex euidẽtia ter/minoz apprehẽsoz: q̃ nõ possumus tales terminos ap/prehendere. ¶ Cõtra. nisi termini apprehẽderent̃ nũq̃ formaremus hãc complexionẽ: deus est trinus & vnus. & ꝑ ꝓñs de complexo nõ haberemus fidem: qõ falsuz est. igit̃ stat rõ. ¶ Cõtra. z° ad Cori. 5°. Per fidem. n. ambu/lamus nõ per spẽz. glo. mõ per fidẽ tantũ illuminamur. si tantũ per fidẽ. igit̃ nõ habemus nec habere possumus in via simul sciẽtiam & fidem de credibilibus reuelatis. ¶ P̃. oĩs cognitio vel cõclusio que põt deduci ex credi/bilibus reuelatis est obscura & enigmatica de communi

lege.igiʒ talis cognitio de tali conclusione nō attingit ad illam cognitionē perfectaz que est de re ex euidētia rei: cuiusmodi est cognitio sciētialis.igiʒ cognitio illa ꝛ scientia non stant simul.

Questio ista includit duos articulos.vnū an de credibilibꝫ reuelatis possit eē sciētia:ꝛ dico reuelata ad dr̄iam illoꝝ credibiliū quibus credo ex testimonio alicuius non reuelantis aliqō supnāle: sicut credo Romaz esse.ꝛ hȝ. Secūdum an de illis possit esse simul sciētia ꝛ fides. Loq̄ndo de credibilibus in se:vtꝝ de eis sit sciētia vel esse possit non disputo: sed de eis in comparatiōe ad fidē:vtꝝ.ſ. simul cū fide possit de eis esse sciētia. Sic itelligendo questionē dr̄ ad eam.qꝫ ꝛ si cum fide possit sciētia esse de credibilibus: nō tn̄ subalternans:sed subalternata tn̄.ꝛ p̄mo narro aliqua postea formabo rōnē. Sciētia subalternans hȝ p̄ncipia īmediata ꝛ p̄ma:que nō bn̄t resolui nisi in termios simplices notos ex euidētia rei ī se.ꝛ iō p̄ncipia sunt nota ꝑpter quid ex termīs per se notis ex euidētia rei. Sciētia aūt subalternata non hȝ p̄ncipia īmediata ꝛ p̄ma resolubilia īmediate in termios simplices notos ex euidētia rei. ꝛ iō nō sunt nota ꝑpter qd in sciētia illa:ſz in subalternāte ī qua sunt ꝛcl̄ones demr̄ate. ꝛ iō scientia subalternata accipit p̄ncipia sua a scīa subalternāte. ꝛ supponit ea esse vera:ꝛ sūt nota sibi:nō ꝑpter qd. Scīa p̄mo modo nō stat cū fide:qualē bn̄t beati de credibilibus q̄ nos credimus.ꝛ iō nō bn̄t fidē:ſz visionē ꝛ cognoscūt ꝑpter qd:ſz scia subalternata scie beatoꝝ bn̄ pōt esse cuz fide. ¶ Ad hoc argr̄ sic:ꝛ rōnes sunt aliquātulū tedioſe in forma. Scia subalternata ſz qꝫ subalternata ꝛ sub ꝑpa rōne qua subalternata est scia:ſz īquātū subalternata supponit p̄ncipia sua ꝛ accipit ea a scīa subalternāte. ꝛ iō ñ hȝ p̄ncipia nota sibi ex euidētia rei:ꝛ ꝑpter qd.igiʒ pōt stare vera rō scie subalternate q̄ꝫ supponat sua p̄n̄ª. igiʒ theologia pōt esse ꝛ est vera scia:q̄ꝫ ipa credibilia q̄ sūt p̄ncipia eius sint suppoſita:ꝛ nō nota ex euidētia rei ꝛ ꝑpter qd.in ipa igr̄ stat theologia vt scīa subalternata sub ꝑpria rōne talis scie cū fide de eisdē. ¶ P̄. pſpectiua īquātuz pſpectiua ꝛ sub ꝑpria rōne sua est scīa. igiʒ pſpectiuus inquātū pſpectiuus reduplicādo illud quo formal'r denoiaʒ est sciēs denomīatiue a scīa perſpectiua:sed aliquis pōt esse pſpectiuus circūſcripta geometria.ex quo.n.sunt habitus distincti nō sunt nec̄io ꝓnexi in eodē.igiʒ aliqs pōt habere pſpectiuā nō habēdo geometriā: ꝛ tn̄ p̄ncipia pſpectiue nō sunt nota in ipsa ꝑpter qd:sed in geometria a qua illa accipit ꝛ supponit:ex illis tn̄ suppoſitis ꝛ creditis deducit ꝛcl̄ones ꝛ generaʒ in eo scīa ꝛcl̄onū.igiʒ eodē mō pōt aliqs habere theologiaz q̄ꝫ supponat p̄ncipia sua ꝛ accipiat ea a sciētia beatoꝝ:ꝛ nō sint nota in ea ex euidētia terminoꝝ ꝑp qd:ſz credita ꝛ suppoſita tn̄ ꝛ nota qz.non ꝑp qd.p̄ñt tn̄ ex eis deduci ꝛcl̄ones ex qb⁹ habeʒ sciētia subalternata q̄ nunq̄ꝫ est nisi in viatoze. igiʒ simul stant fides ꝛ scīa de eisdē. ¶ P̄. phȝ.6.ethi.c.4. dicit sic. Cū.n. aliqual'r cognita ꝛ credita sunt ipsa p̄nª ꝛc̄. sufficit igr̄ ꝓm phm̄ hr̄e aliqual'r cognitōez de p̄ncipys ad hoc qꝫ aliqs sciat ꝛ scīaz acgrat deducēdo ꝛcl̄ones ex ipsis. ¶ Et cōmēta. vult qꝫ ad scīam habēdā sufficit īductio q̄ est a singularibꝫ ad vl'e.ꝛ cognitis sic p̄ncipys vl'ibꝫ ex īductiōe ex necessitate seqr̄ scīa:ꝛ dicit qꝫ hec scīa sic habita est alterius modi a scīa q̄ bētur ꝑ syllogismū ꝛ demōstratōez. sufficit.n.ad scīam habendā qꝫ p̄ncipia sint aliqual'r nota:vt.ſ.sint credita ꝛ suppoſita ꝛ accepta a supiozi sciētia in q̄ sunt nota ꝑpter quid.igiʒ theologia est scīa.ꝛ in viatoze est simul cū fide de credibilibꝫ reuelatis.

Contra illam opi.ꝛ p̄mo ꝺ opinantē.nā ī scōa scōe.vbi q̄rit hoc ex itentōe:dicit qꝫ fides ꝛ scīa nō stant simul:ſz theologia si inquantū subalternata scie beatoꝝ sit vera scīa ꝛ vt subalternata nō sit nisi ī viatoze.tūc scīa sub ꝑpria rōne scie subalternate stat cū fide in viatoze ꝛ de eisdez.ſ.creditis.nec pōt soluere ꝺdictōez istā nisi in scōa scōe velit dicere qꝫ logr̄ de sciētia subalternāte nō subalternata. ¶ P̄. ꝺ op. in se. Scīa nō dependet essentialr ab aliquo sicut causatū a cā. nō.n.loquoꝝ de dependentia accītis ad subm:nisi ab eo qō est causa illius essentialr:sed noticia beati quaz hȝ de deo trino ꝛ vno euidēter viso ex euidētia terminoꝝ:non est essentialiter causa nostre theologie:qa scientia nō dependet essentialiter nisi ex potētia ꝛ obiecto in se vel in specie sua:sed sciētia illa beati nō est obm sciētie mee:ita specie sua:sed sciētia illa beati nō est obm sciētie mee:ita

Th. i. p. sum. q. i. arti. z.

vt cognita noticia eius: cognoscā deū trinum ꝛ vnū:nec est potentia aīe nec species obiecti: nec aliqd mei qō possit esse causa sciētie mee in aliquo genere cause:efficiētis maxime:sicut mō logmur.igiʒ habitª in me in nullo dependet:sicut a causa essentialiter a visiōe beatoꝝ:nec sequr̄:qꝫ si sciētia beatoꝝ sit de creditis a nobis qꝫ ī nobis sit sciētia cū fide:īmo esset simile si dicerē in me esse geometriā:qz in Joāne:qa ego credo Joānem hēre scientiā geometrie. ¶ P̄. ois sciens sciētiam subalternatā que ē de intelligibilibus pōt scire ꝛ subalternātem:qa p̄ncipia subalternātis sunt ꝑora:ꝛ in itelligibilibus illa que sunt ꝑora simpl'r sunt ꝑora nobis: ls ī sensibilibus nō sint eadem ꝑora simpl'r ꝛ p̄ioza nobis: qa sensibilia posterioza sunt nobis magis nota: ſz hec sciētia si est scientia est de intelligibilibus vt distinguiʒ ꝺ sensibilia: qa de sensibilibus nō est sciētia nec demonstratio. ex 7ª metaphȝ. Si q̄ hec scīa pōt simul stare cū fide:seqr̄ qꝫ aliqs pōt scire sciētiā subalternatā cū fide:ꝛ ita pōt esse comprehēsoꝝ rōne scīe:ꝛ viatoꝝ simul rōne fidei sil'stantis.

Alia est opi. Han. quolibz. 8. q. 14. ſz tamē hȝ plura q̄ꝫ ibi quantum ad aliqd.ſ. de lumine in quo est scīa. dicit.n.qꝫ est triplex lumē. vnū sufficiens ad apertam visiōnē babēdā de his que nūc creditis.ſ.lumen glozie in quo credita a nobis clare videnr̄ cognitōe ituitiua ꝛ ꝑpter qd. Aliud est lumen qō regr̄ ad credēdum articulis fidei:ꝛ aliud est lumē mediū clarius lumine fidei:ꝛ ifra lumē glozie: qō est ad hoc qꝫ credibilia de qbꝫ habemus fidē itelligant̄ ꝛ de ipsis habeatur sciētia:ꝛ ls cognitōes extreme in ꝑpryꝫ luminibus: .ſ. cognitio fidei:ꝛ aperta visio in lumie glozie nō stent simul:tn̄ cognitio media q̄ est sciētia in lumie medio stat cū cognitōe fidei: qz extremū ꝛ mediū minus repugnāt q̄ꝫ extrema īter se. ¶ Exempluz si de aliqua eclipsi iam stante dicat aliquis nō vidēti lunā qꝫ iā luna eclipsat̄. ille si p̄sumat de vītate dicētis credit qō nec vidit p̄ oculis nec itelligit:qa p cursuz motuū celestiū ñ scit qꝫ ī tali ista ti ō nec̄itate ꝺbeat lūa eclipsari. ille vo q B nouit illo mō itelligit lunā eclipsari: sciēdo eē aliq̄ꝫ eclipsiz ī singulari vago:ꝛ ita ī vl'i nō aūt ī singulari signato nisi videat illā p̄ oculis eā particulariter apprehendendo. ille vero qui videt eā certissimū itellcm̄ hȝ de hac eclipsi vt est particulariter signata:de qua in particulari signato astrologus nō vidēs eā nō hȝ nisi fidem siue opionem:quāq̄ꝫ de ipa in particulari vago ꝛ in vniuersali scientiaz habeat:ꝛ talis scientia ꝛ fides siue opīo de particulari signato simul stant absq̄ꝫ corporali visione in particulari signato:ſz cū ē talis visio de ꝑticulari signato euacuaʒ ō eodē fides vl' opi. p̄cedēs:ita qꝫ nūq̄ꝫ euacuaʒ opi. quousq̄ veniat visio q̄tūcūq̄ formeʒ cognitio ī vl'i ꝛ ꝑticulari vago ꝑ demōstrationē:ita per omnia est ī ꝑpōsito:fides nostra est de particularibus vagis:qa de particularibus indeterminatis nobis ī hac vita:vt qꝫ aliqs vnª hō est xp̄s. aliqua vna femina est Maria:ꝛ aliq̄ vna nā singularis est deitas:sed

nihil determinatū in re vel in nobis fide percipimus: sz boc ī visiōe expectamus. ⁊ de illo signato qō tūc videbimus est ꝓprie fides qō mō nō cognoscimus nisi indeterminate: ⁊ in hoc ꝟsistit enigma fidei. pz igit̄ ꝑm euz ꝙ visio excludit fidē: sz scia nō: ⁊ hec scia de credibilibus habeť in lumie medio iter lumē glozie ⁊ lumē fidei. ¶ Lō firmať per Augu. i 4. de tri. c. i. qua scientia inquit. nō pol lent plurimi fideles cq̄uis polleant ipa fide ⁊ post. Aliud .n. est scire tm̄mō qd homo credere dz ꝓpter vitam eternam adipiscēdam. Aliud est scire quēadmodū hocipsuz ⁊ pys opituleť: ⁊ ꝟ impios defendať quaz ꝓprio appellare vocabulo sciam videť apls. hec ille. Hec igit̄ scia que stat cū fide sicut est cognitio clarioz cq̄ cognitio fidei: ita est ī clariozi lumine cq̄ sit lumen fidei. aliter nisi esset clarius lumē q plus hēret de fide plus hret de hac noticia. ¶ ꝟ. Augu. super illud Joā. i. vita erat lux hominuz. dicit. Erat Joānes de illis mōtibus de q̄bus scriptū est suscipiant mōtes. p. pp⁹ ⁊ c. iusticiā. per pacē itelligit sapientiam qua maiozes illuminanť. appellat iusticiā fidem q̄ minozes. vult .n. ibi ꝙ maiozes in ecclesia habeant scientiam cū fide: minozes fidē tantū. ¶ Ulterius dicit ꝙ lumē maiº in quo credibilia itelliguńt ⁊ in quo scientia habeť de illis nō ineſt homini nisi cū fide ꝓsuppositā: nec illa scia credibiliū pōt hēri nō ꝓsuppositā fide.

Contra hec primo ꝟtra opinātem. nā vbi facit sermonē de illo lumine. s. in summa. vult ꝙ maiozes habeāt sciaz vt fides defendať ꝟ hereticos: ⁊ pys minozibus exponať. al'r nisi essent alīq qui talia facerent ⁊ scirēt: cito deficeret fides simpliciū ⁊ caderent in errozē: ⁊ vult ꝙ iste sit ozdo acq̄rēdi noticiā credibiliū. s. ꝙ homo ꝑmo dz iuestigare sensum lr̄e in scriptura. 2º hoc habito ex sensu lr̄e ꝛcl'ones explicitas deducere. 3º studere dz vt ipsa credita intelligat. ⁊ ibi vult exꝑsse ꝙ ꝓpter istud 3ᵐ. s. vt credita intelligaňt nō regrit aliq̄ lumen aliud a fide: ⁊ ego tunc īfero ꝙ multo minus ꝓpter ꝑmum ⁊ secundū: ga ad itelligendu z sensuz lr̄e ⁊ ꝛcl'ones ex illo deducere ⁊ explicare potest homo attingere ꝑ pspicacitatē nālis īgeny. hoc eniz posſz iudeus facere de epistolis Pauli sicut ego possez. ⁊ si ego credo dictis Pauli. ⁊ ipse nō. in hoc hēo firmiozez adhesionē ipsi ꝛcl'oni cq̄ ipe: ga ego credo sensui lr̄e. ⁊ ipe nō. sed opinať: ⁊ ipse elicit ꝛcl'onez opinatā: sicut ego creditam. igit̄ si ꝓpter tertiū. s. vt credita itelligaňt nō regrit aliq̄ spāle lumen vltra lumen fidei: nec ꝓpter noticiam lr̄e ⁊ ꝛcl'onum explicandaz ex illo sensu regrit aliquod tale lumen: ⁊ ita nullo mō requirit̄ necessario tale lumē. ¶ Contra cōclusionē in se. ipse dicit ꝙ ista duo lumina simul stant: ⁊ illud lumē in quo habeť sciētia initit̄ lumini fidei. hoc videť falsum ꝙ stent simul: qz lumē illud nō facit cognitōez ituitiuā de credibilibus: sed scientiam abstractiuā: ⁊ tunc tota scientia geometrie posſz ab aliquo haberi simul cuz fide. pono .n. ꝙ aliqs sciens geometriā exprimat alicui ignozāti ꝛclusiones geometrie. s. ꝙ omnis triangulus bz ⁊c. ille ꝑsumens de sciētia ⁊ veritate exꝑmētis credit ei. Habet igit̄ fidem ꝙ triangulus bz ⁊c. Ponať vltra ꝙ ille sciens geometriā doceat eū cognitione abstractiua demōrando sibi ꝛcl'ones quas prius credidit. tūc ille simul hēbit sciam abstractiuā de cōclusiōibus geometrie ⁊ fidē. si vez dicit ꝙ cognitio abstractiua nō euacuat fidez. ¶ ꝟ. sciētia ⁊ opi. nō simul stant de eodez. igit̄ nec fides ⁊ sciētia. ¶ Rīdent ꝙ opionis ad sciam est duplex dr̄ia. ꝑma: ga scientia dicit certitudinem ⁊ opi. formidinē. Alia ꝙ scientia bz euidētiā ex parte rei. opi. aūt nō: sed fides sicut sciētia bz firmā adhesionem ⁊ certitudinē. ideo fides minus repugnat sciētie. iō posſunt simul stare: nō aūt opi. ⁊ sciētia. ¶ Contra. q̄libz duo extrema ꝟdictionis de eodem sunt incompossibilia eque īter se: sed certitudo ⁊ nō certitudo de eodē sunt talia extrema. igit̄ sunt incompossibilia. ⁊ per ꝛñs opi. que bz nō certitudinē: ⁊ scientia que bz certitudinē: cum igit̄ sciētia habeat: euidētiā ex parte rei ⁊ fides nō euidētiā: cum euidētia ⁊ non euidētia de eodem cōtradicant: non stabūt simul fides ⁊ sciētia de eodē. ¶ Cōtra hoc etiaz qō dicit: ꝙ sciētia nō potest ꝓcedere fidem: sz necessario sequit̄ arguo sic. Aut hoc est ꝓpter formalē repugnātiā illoz habituū inter se. s. ꝙ fides nō posſz ineſſe post sciētiam habitā. Aut hoc est ꝓpter formalez repugnantiam obiectoz. ꝑmum nō pōt dari: ga si sic. tunc sciētia nō posset ieſſe post fidē: cuiº oppositū ponis: cū igit̄ ponas istos habitus compossibiles videť ꝙ scientia possit ꝓcedere fidem: ⁊ causare assensum fidei sicut sequi. si hoc ponis ꝓpter formalē repugnantiā obiectoz hoc est ꝓpositū: ga obiecta eque distinguuńt ꝑm formales rōnes post fidez positā sicut ante. Nec valz dicere ꝙ sunt simul sicut cōtraria in medio vt colozes extremi in ruboze sic vna cognitio mixta ⁊ media ex sciētia ⁊ fide. tūc .n. illa cognitio nec esſet fidei nec scientie. sicut ruboz nec est albedo nec nigredo. ¶ ꝟ. ꝙ illud lumen clarius lumie fidei nō initať in suo effectu. s. in causando scientiam lumini fidei siue ipsi fidei: dicit Augu. sup Joan. omel. 26. Cetera aūt potest homo nolens. credere aūt nō nisi volens. tunc sic. Illud qō ex ꝓprīa rōne sui nō dependet essentialr̄ a voluntate nō depēdet essentialiter ab aliquo essentialiter dependente a volūtate. ista est plana de se: sed sciētia saltem speculatiua in quocūq̄ lumine habeť nō dependet essentialr̄ a voluntate: sed precedit volūtatem: sicut ꝓus posterius: sicut itelligere velle nāli ordine. igr̄ nec ab eo qō essentialiter depēdet a volūtate: cuiusmodi est fides. igit̄ cognitio faciens sciētiam nō dependet essentialiter a fide in quocunq̄ lumine habeať: nisi dicas illam haberi in solo lumine fidei: cuius opposituz dicis: sed in alio. ¶ ꝟ. comparādo illud lumen ad sciētiam: arguo ꝙ nō sufficit ad causandā sciētiaz in homine: ga impossibile ē itelligere aliquā ꝛclusionem mediatam nisi ꝓus natura saltem intelligaňt aliqua ꝓncipia īmediata ex q̄bus illa concludit̄: ga tota euidentia cōclusionis dependet essentialiter a ꝓncipys: sed ꝓncipia īmediata non posſunt itelligi nisi ꝓus apprehendaňt termini: vt sunt termini ꝓncipiozum īmediatozum. igit̄ illud lumen qō non facit apprehendere terminos ꝓncipiozum īmediatoz ꝑm ꝙ huiusmodi: nō facit nec facere potest itelligi ꝓncipia immediata: nec per cōsequens conclusionē que sequit̄ ex illis ꝓncipys itellectis: sed lumē istud quod ponis non facit concipere vel apprehendere termios hȝ. deus est trinus ⁊ vnus vt sunt termini ꝓpōnis īmediate: sed tantuz in generali ⁊ indistincte. cuius probatio est: ga nullum conceptum habeo in aliquo lumine de deo trino ⁊ vno quē non possit habere hereticus: ⁊ simpliciter infidelis. Qō pz ex hoc: ga eundem conceptum quem ego affirmo de istis termis ⁊ de conclusione facta: ipse hereticus negat: sed certum est ꝙ hereticus nō habz cōceptū terminoz distincte sub proprys rōnibus. igit̄ nec ego habeo: sed talis apprehensio terminoz ꝓncipiozum regritur ad hoc ꝙ cōclusio sequēs sciať. igitur tale lumen nō sufficit ad sciētiam. ¶ ꝟ. ad hoc arguo sic. si lumen istud causaret apprehensionē terminoz ꝓncipiozum sub ꝓprys rationibus. tunc ipa ꝓncipia essent certissima: nō solū ex adhesione per fidem: sed etiā ex euidentia termioz abstractiue apprehensozum sub ꝓprys rōnibus: ⁊ per cōsequens ꝛclusio sequēs esset euidētissima: ⁊ ita theologia eēt certissima sciētia ex euidentia termioz: ⁊ esset certioz alys sciētys abstractiuis. exquo .n. termini apprehēdunt sub

ppys ratōibus:ꝛ in ipsis est tota necessitas ꝛ certitudo
pncipioꝝ ꝛ cōclusionum:theologia esset certissima sciē-
tia ex euidētia obiecti: quod ipe negat. ¶ P. aly arguūt
cōtra eum querētes qd sit tale lumē.ꝛ respondens dicit
ꝙ est qd spūale sicut charitas.ideo nō potest ostēdi: sed
illi percipiūt hoc lumē qui recipiunt. ¶ Cōtra.charitas
potest ostēdi ꝛ actu iteriori quo iuenit homo se ꝓmptuz
ad diligēdum deū:ꝛ exteriori quo feruet i actibus extri-
secis ꝑ aliquo dilecto.sicut aliqua scientia ostendit actu
iteriori itelligendo:ꝛ exteriori i bene docendo:sed tales
q habēt hoc lumē ꝫ eos nō melius docent: nec firmius
adherēt in mēte credibilibus ꝓpter lumen istud q̄ aly
simplices nō habētes hꝫ lumē: sed frequēter minus.igr̄
nō debz poni. ¶ P. cōtra hoc est pbus 2°. posterio. cōtra
L.c.vii. Platonē:q ponebat omnē sciam i nobis a pn̄°. ſz ꝙ esset
quasi obnubiculata ꝛ obzuta ꝓpter impediñta aliqua.
dicit.n.pbs.hoc eē iconueniēs.ſ.habere tam nobiles ha-
bitus:ꝛ tamē latere nos.igr̄ est icōueniēs ponere tale lu-
mē:ꝛ tamē latere nos.nam habētem fidē nō latet se ha-
bere fidē aliqualr.qn.ſ.sciat se habere habitum quo cre
dit i generali. Qz aūt ille habitus iclinet ipm i vez sim-
pliciter hoc credit: cuz igit̄ habitus iste sit manifestioꝛ ꝛ
clarioꝛ.ſ.lumē qō ponis:nō lateret habētem qn sciret se
illud habere.ꝛ possz illud ostēdere actu extriseco. ¶ P.
quero quādo lumē hoc ifundit̄:ꝛsi i baptismo cum fide.
tūc homo sine doctore exīs i deserto possz iuenire totā
theologiam:saltē quātum ad media necessaria que sunt
in ea:qa posset i illo lumīe termios appzehēdere ꝛ com
plexionem facere:ꝛ ex ꝓncipys cōclusionem deducere:
ꝛ ita totam theologiā scire quātum ad ea que necessaria
sunt:qō dico:qa multa sunt ꝓtingentia i ea sicut alꝫ fuit
dcm̄.si non ifundit̄ i baptismo: sed postea: quādo homo
applicat mētem ad itelligēdum scipturam. ¶ Cōtra:qz
tunc eius ifusio nō esset miraculosa.quādo enī deus assi
stit vt generalis causa ad aliquem effectū causandum:si
natura disponit:nō dr̄ miraculose conferri:nec illud col
latum dr̄ esse supernaturale:ſz magis naturale:vt pz de
corpore organizato ꝛ ifusione anime.si igr̄ assisteret cui-
libet īquirenti veritatē scripture ad dandū tale lumē: il
lud nō diceret̄ dari miraculose:nec diceret̄ lumē super-
naturale.ꝛ tūc nō fuit miraculum ꝙ montes.i.maioꝛes
habuerūt istud lumē ꝛ nō minoꝛes. ¶ Si dicas ꝙ non
dat sic:sed q̄bus vult.tūc frustra laboꝛaremus in studio
ꝛ inquirēdo veritatem:ꝛ esset multo melioꝛ via venien-
di ad sciētiam theologie sedere in ecclesia ꝛ rogare deuz
vt daret nobis hoc lumen.

Ad questionem igit̄ aliter respōdeo. ꝙ scien
tia multipliciter potest acci
pi. Uno modo ꝓut aliqua noticia cum adhesione firma
Jdez. ſſ. dr̄ sciētia:ꝛ ꝙ talis scia possit stare cum fide: vult Augu.
tri.c.iz. ꝓmo retracta.c.iz.ſz isto modo nō querit questio de sciē-
ꝛ.zz. tia:qa nō tantū de credibilibus reuelatis potest esse sciē
tia hoc modo firmiter adherēdo testimonio alieno:ꝛ sic
stare cum fide:sed etiā ipsa fides est sciētia isto modo si-
Jdez. ſſ. cut pz per Augus.xi.de ciui.c.2°. Profecto inquit ea que
tri. c.iz. remota sunt a sensibus nostris:qm̄ nostro testimonio sci
re nō possumus:de his alios testes regrimus.eisq̄ credi
mus a quoꝝ sensibus remota eē vel fuisse nō credimus.
ꝛ sicut est in sensu ꝙ credimus alys de his que viderūt.
sic est in intellectu ꝑm ipm de his que mēte sentiunt̄:qa
ꝛ ipse sensus mentis rectissime sensus dr̄. ¶ Silr adhuc
pōt esse scia siue assensus nō solum per credulitatē adhe
rendo testimonio alieno:sed potest esse sicut veritati sci-
te assentit̄:ſz nō ex eisdem causis.ſ.euidentia necessaria.
Cap. 4. de quo assensu logtur pbus.6.etb̄.dicēs.ꝙ habitibus in-
ꝛ.7. tellectualibus dicit aliqs determinate verum ꝛ assentit

vni parti.sicut aliqs assentiret ꝓclusioni demonstrate:ꝛ
ita fides qua assentitur alteri parti cōtradictionis deter
minate esset scientia ꝑm pb̄z.ꝛ si esset de speculabilibus
reducereꝫ ad sciam.si de agibilibus reducereꝫ ad pudē
tiam.si de factibilibus ad artem. Et isto modo fides ifu
sa ꝛ scientia de reuelatis stant simul: qa sic nō accipiꝫ ꝓ
prie sciētia. Sed accipiēdo scientiā proprie vt accipitur.
ꝓmo posterio.regrunt̄ quattuoꝛ cōditiones in scia. ꝓma
ꝙ sit certa excludendo omnē dubitatōez ꝛ deceptionē.
2ª ꝙ sit de cognito necessario.3ª ꝙ sit per causaz euiden-
tem in itellectu.4ª ꝙ sit per causaz necessariā euidentez
applicatam ad cōclusionem per discursuz syllogisticuz.
ꝓpterea dicit pbus.ꝓmo posterio. tunc scire opinamur T.
vnūquodq̄ simplr̄ ꝛ non sophistico modo q est ꝑm acci
dens.per hoc excludēdo oēm dubitationē ꝛ incertitudi
nem: cuz causaz arbitramur cognoscere.ſ.causam neces
sariā:ꝛ qa illius ē causa per applicatōez ꝓncipioꝝ ad cō-
clusionem:ꝛ hoc modo subiūgit demonstratiuā scientiā
ꝓcedere ex ꝓmis ꝛ veris ꝛ notioꝛibus causisq̄ cōclusio-
nis.ꝛ illo modo accipiēdo sciam impossibile est de eodē
esse simul scientiam ꝛ fidem.

Ad propositum tamē magis dico: ꝙ aliq̄ no
ticia pōt hēri cū fide.ꝛ alius
bitus a fide.ꝛ ꝓmo videndū est qualē habituz pōt habe-
re homo cū fide.ꝛ ꝓmo de habitu qué homo pōt hēre ex
sensu lr̄e scripture sacre de creditis reuelatis. 2°qualez
habz exponēdo scripturā ꝛ explicādo cōclusiōes ꝛ solue
do ea que videnr̄ ōria. 3°qualis habitus fuit in mōtib⁹
recipiētibus ꝓmo sciam. ¶ De ꝓmo dico ꝙ noticia quā
bz aliqs de his que tradunt̄ i canone biblie nō est tradi-
ta ꝑ modū scie demōstratiue mendicando.ſ. noticiā illā
siue habitū ō itellectu lr̄e ab aliquibus ꝓncipys ex qui-
bus demonstratiue concludit̄:qō exprese pz per Augu.
18°de ciui.c.41.in fine.vbi loquens de traditis i scriptu-
ra dicit: ꝙ illa commēdata sunt nobis diuinis eloquys:
quāuis per hoies:nō argumentoꝝ concertationibus in-
culcata:vt nō hominis ingeniū:sed dei eloquium conte-
mnere formidaret q illa cognosceret.ſ. q̄ tradita sunt in
scriptura:habz igit̄ habitū de sic traditis in sensu lr̄e:nō
quidē habitū scie sicut descripta est scientia:sed habituz
quo imediate assentit omnib⁹ ꝛ singulis ꝛ nō vni ꝓpter
aliud de his que tradunt̄ in scriptura:gnimmo si aliqua
ibi tradita ꝓbarent̄ ex alys nō assentiret eis:qa sic ꝓba-
ta:sed cuilibz dicto in canone assentit:nō qa ꝓbatur mo
do dicto:sed solū ꝓpter auctoritatē dei rōne cuius assen
tit imediate omnibus traditis i scriptura:nō vni ꝓpter
aliud ꝑ syllogisticū discursū. ¶ Si dicas ꝙ scriptura ar
guit ꝛ ꝓcedit diffinitiue ꝛ diuisiue sicut alie scientie:hoc
non video nec scio vbi. ¶ Si dicas ꝙ ·Paulus arguit.i. L.c.
ad Corī.15°Si mortui nō resurgēt nec Christus resurre-
xit.igit̄ mortui resurgēt.Et beatus Joānes. Diligamus
nos iuicem:quoniā ipse ꝓor dilexit nos. ¶ ·Rñdeo ꝙ ar
gumētū est de aliqua re ꝛ faciēs fidē de ea que alr̄ esset
dubia.ſō in argumēto ꝓprie dicto credit̄ ꝛ ꝟsentit̄ ꝓclu
sioni ꝓpter argumentū ꝛ eius euidētiā. Sed si ·Paulus
dixisz solū istud.mortui resurgent tantum credidissem
ei tunc:sicut modo:nec est maioris firmitatis illa cōclu-
sio q̄ si simplr̄ narrasz eaz.similr̄ sicut credo conclusio
ni vel cōsequēti:sic ꝛ añcedēti:ꝛ ecōuerso. sicut.n. credo
ꝙ mortui resurgēt:ita credo xp̄m resurrexisse: qa nullā
certitudinē habemus de christi resurrectōe:nisi ex testi
monio alioꝝ.sicut pz ꝑ Aplm vbi supra q dicit.Si xp̄us
non resurrexit inuenimur falsi testes.ꝛ iō tota certitudo
que habet̄ de resurrectōe xp̄i ꝛ mortuoꝝ nō est nisi cer- L.c.
titudo fidei ꝛ nō vltra. Silr qō dixit Jo. Diligamus nos
iuicem ꝛc̄.hoc dixit ad mouendū alios nostros ad xp̄i di-

lectionē. q̄ tam xp̄s dilexerit nos tali dilectione de qua loquit̄. hoc est nobis credituꝫ. ꝛ si hꝫ certitudinē de ꝑne nō tamē maiorē q̄ de p̄ncipio: ꝛ iō cū p̄ncipiuꝫ nō cognoscat̄ ex euidentia rei nō pōt habere sciam de ꝑne: ſz si aliquis hꝫ bituꝫ vltra fidez illo assentit oibus ꝛ singulis q̄ dicunt̄ in canone. ꝛ nulli vni ꝓpter aliud: qz ꝛ si vnū posset seq̄ ex alio: nō hꝫ tamē maiorē certitudinē de illo qō sequit̄ q̄ de illo ex quo sequit̄.

Si loquamur de scōo mō habēdi habitū cū fide vt sciat qs exponere scripturā ꝛ ꝑnes explicare ꝛ ℨria soluere. talis pōt esse maior in eccl̄ia. Tūc quero de tali. aut. n. exponit scripturā p̄ scripturā. ſ. vnū locū p̄ aliuꝫ: ꝛ obscuꝝ p̄ manifestū. ꝛ sic non hꝫ maiorē certitudinē de scriptura expōsita q̄ de exponente. de qua expōne loquit̄ Augu. xi. de ci. c. 19. Quānis itaq̄ dīni ſmōis obscuritas etiā ad hoc sit vtilis q̄ plures snīas vitatis parit. ꝛ in lucem noticie ꝓducit duꝫ aliꝰ eum sic: alius sic itelligit. ita tamē vt qō in obscuro loco itelligit̄ vel attestatiōe rez manifestarū vel locis minime dubys asserat̄: siue cū multa tractant̄: ad illꝰ quoq̄ ꝓueniat̄ qō sensit ille qui scripsit. hec ille. semp stat tam q̄ nō est maior certitudo de exposita q̄ de exponente. ꝛ iō nunq̄ hꝫ sciaꝫ p̄p̄e. ¶ Si aūt exponit p̄ alias scias ad qō vltimo deuenerūt doctores imiscendo pħias scripture sacre: qō sine dubio mltū valz. ꝛ p̄cipue metaphisicalia vt vitas scripture de trinitate ꝛ itelligentys ꝛ abstractis itelligat̄: tūc dico q̄ ꝛcl̄o nō hꝫ maiorē certitudinez q̄ altera p̄missarū: que minus certa est: sic in oi mixtiōe certitudo ꝑnis est certitudo p̄missē minus certe. vt ex maiore de necio: ꝛ minore de ꝓtingenti nō sequit̄ ꝛcl̄o de necio ſz de cōtingēti: ꝛ cū p̄missa sumpta ex scriptura nō sit euidēs ex terminis sed credita. igit̄ nec ꝛcl̄o erit demonstrata generās sciam: q̄uis possit gnāre bituꝫ aliuꝫ a fide. ꝛ sicut loquor de expōne: sic loquor ō ℨrioꝝ solōne: qz solō hꝫ tantā certitudinē ex q̄ta ꝓcedit in accipiēdo: qz si accipiat̄ de scriptura hꝫ certitudinē quaꝫ dixi. si aliunde certitudinē quā habere pōt cū scriptura cui innitit̄: nunq̄ tñ certitudinē ex euidētia. Sigs aūt bēat intellectuꝫ exponēdi mozal̄r ad edificationē. ille hꝫ explicaciorem intellectum q̄ qui scit sensum littere tantum: sed nunq̄ in tali expositione vel explicatione poterit aliquid demonstrare ex euidentia rei.

Sed si loquamur de tertio modo habendi habitū cū fide: q̄lē. ſ. certitudinē habuerūt illi qbus scripture veritas p̄mo reuelabat̄. Dico q̄ oēm effectū quē pōt deus facere mediante causa effectiua zª pōt facere imediate: nūc aūt si res ipe de qbus scriptura tractat essent clare apprehense ꝛ intuitiue gnārent noticiā certā absq̄ oi dubitatiōe. ꝛ hec notitia: qz euidēs est dicerēt̄ scia: ſz deus absq̄ motiōe obi pōt sic causare noticiā certaꝫ absq̄ oi dubitatione. ita q̄ habēs talez noticiā reuelatā a deo nō possit dubitare de veritate illius. cuiusmōi noticiā credit̄ ꝓphas habuisse. ꝛ multos alios sanctos i scriptura. ꝛ tales habuerūt habitum prebentē magnū assensuꝫ. ita q̄ illo stāte nō potuerūt nō assentire veritati. illa tamē certitudo nō fuit euidens ex euidentia rei: qz tunc ℨdictio essz q̄ hꝫ noticia ꝛ fides simul starēt. fuit tñ certitudo illa firma sic̄ est certitudo scialis que causat̄ ex p̄ncipys notis ex euidentia termioꝝ: ſz nō causabat̄ a talibus p̄ncipys sed aliunde. ideo scia nō potuit dici ex euidentia rei: fuit tamē maior certitudo q̄ certitudo fidei: qz fides nō excludit oēz dubitationē: ſz aliqua dubitatio pōt stare cuz fide. ¶ Dico igitur q̄ cum fide stare non potest scientia ꝓprie dicta: quia termini non apprehenduntur in particulari sub ꝓprys rōnibus: ideo p̄ncipia nō sunt nota ex euidētia rei, ꝛ per ꝑfīs conclusio non est scientifica. alias tota geometria ꝛ fides starent simul. habetur tamē cum fide a multis aliꝰ habitus quo assentit̄ veritati scripture firmiter ꝛ non vni veritati ꝓpter aliā: sed cuilibz imediate: lz sit ordo in dignitate veritatū ſm q̄ iter se ꝓparantur.

Ad primum. pro p̄ma opione dico q̄ non plus ꝓbat nisi q̄ est scīa in se: qz sic̄ p̄ncipia sua essent in se p̄ncipia si possent reduci ad p̄ncipia simplr̄ p̄ma ꝛ nota ex euidētia terminoꝝ: ita sunt modo siue reducant̄ ab aliquo siue nō: ſz sicut ſubalternata nō essz scīa nisi sua p̄ncipia possent reduci i p̄ncipia p̄ma nota ex euidentia terminoꝝ. sic nō est huic scīa nisi iste posset eius p̄ncipia reducere in p̄ncipia p̄ma ex qbus demōstrant̄: qō nunq̄ pōt: nisi sciat ſubalternantē. ꝛ sicut non essent p̄ncipia ſubalternate nisi essent ꝑnes demōstrate in scīa ſubalternante: ita nec essent isti p̄ncipia nisi eēnt demōstrata sibi i scīa ſubalternāte. ita q̄ aligs sciat perspectiuā nisi sciat geometriā nihil est dictu. potest tamē habere opi. vel fidez de traditis in p̄spectiua sine hoc q̄ sciat geometriā: qz de eisdez pōt esse fides opi. ꝛ scīa. sed non simul. Ad cognoscēduꝫ aūt p̄ncipia huiꝰ habitus theologie sic vt ex p̄mis ꝛ imediatis illa demonstret: nullus attingit nisi comprehensor. ¶ Ad zm cōcedo q̄ p̄spectiua est scīa: ꝛ perspectiua est sciens. ¶ Sz cū dicis q̄ aliquis pōt eē p̄spectiuus nesciens geometriā: nego: qz nunq̄ ē p̄spectiuꝰ nisi sit geometer. ¶ Et cū dicis q̄ sunt distincti habitus: verū est: sed sic̄ nō pōt esse habitus ille nisi causet̄ ex p̄ncipys geometrie nō imediate ſz mediantibus ꝑnibus ibi demōstratis ex p̄ncipys euidētib⁹. ita nō pōt esse habitus huic homini nisi causet̄ in ipso ex p̄ncipys illis: que hñt certitudinez isti ex p̄ncipys p̄mis notis in scīa supiori. ¶ Si igit̄ in se non est illa scīa nisi causetur a p̄ncipys superioribus mediate tamen. ita nec isti est scientia: nisi causetur in ipso ex p̄ncipys que habēt respectu sui itellectus euidētiā ex p̄ncipys superioris scie ¶ Si autē scientia ſubalternata habet aliqua p̄incipia p̄ma que non accipit a superiori scientia: q̄tuꝫ est ex parte illoꝝ possz scire nō scita ſupioze: sed hoc nihil ad ꝓpositum: qz in hoc q̄ habet talia p̄ncipia nō est ſubalternata. ¶ Ad cōmen. dico q̄ inductio pōt accipi dupl̄r. Uno: prout est vna species argumentationis ſz q̄ loquit̄ Boetius de inductione. Alio modo prout inductio dicit̄ ois cognitio que oritur ex sensu sicut p̄ncipia cognoscimus: qz terminos apprehendimus per sensum. si p̄mo modo loquitur cōmentator. dico q̄ inductio non sufficit ad sciētiam: nec ideo scitur vniuersale: qz ex particularibus deducitur. vnde magis sequitur scientifice. omne totū est maius sua parte. igitur hoc totuꝫ q̄ econuerso. ſ. hoc ꝛ illud totuꝫ. igitur omne. vnde euidentia p̄ncipiorū in scīa non dependet ex singularibus: ſz si nullū singulare essz: cum scīa sit necessariozuꝫ. adhuc staret vera scīa: sed p̄ncipia sunt nota ex terminis apprehēsis ſm q̄ termini vltro se offerunt intellectui. ꝛ resolutio certitudinis stat in hoc q̄ ille est talis itellectus ꝛ hi tales termini. Si zº. loquitur. verū est q̄ noticia p̄ncipioꝝ dependet ex sensu. tamen nō sufficit quecunq̄ noticia terminoꝝ ad hoc q̄ cognoscātur p̄ncipia esse prima: seu talia ex qbus possit conclusio necessaria concludi que habet generare scīaꝫ. Sed requirit̄ cognitio terminoꝝ sub ꝓprys rōnibus ex euidentia illoꝝ: ſz nō semp imediate ꝛ distincte: ſz in aliquib⁹ sciētys suffic̄ noticia termioꝝ ꝯfusa: sic̄ in subalternatis: ſz regrit̄ q̄ eoꝝ cognitio cōfusa possit reduci in distinctā. Sil̄r scīa nālis ꝓut precedit metaphysicā habet suos terminos confuse notos: sed metaphysicus mediāte diffinitione exprimit distincte noticiam illoꝝ. ꝛ tunc est perfectior quādo est cum metaphysica.

Ad aliud pro opi.z^a q^p hac scia nō pollent plurimi fideles ꝛc̄. Dico q^p simplices credūt oīa que eccl'ia implicite:nec sciunt fidē explicare nec defendere:ideo illi qui hoc sciūt habēt habituz distinctū a fide:sz nō in alio lumīe q̄z sit fides:nec ille habitus initiē p̄ncipys euidēter notis in aliquo lumīe. isto tñ habitu nō pollent plurimi fideles:qz ille bitus distinctus est a fide.nō tñ est scia vt ōscribit a pho nec est scia habēti fidem. ¶ Ad omnes auctates Aug.si essent mille de ista mā q^p sit tale lumen in quo credibilia cognosci possunt vltra lumē fidei audiat euz.15.de tri.c.vlti. Luz incōcusse crediderit scripturis sanctis tāq̄ veracissimis testibus.agāt ozādo.querēdo ꝛ bñ viuendo: vt itelligāt .i. vt q̄ztū videri pōt videant mēte qō videt fide.hoc est vidēdo ꝯcordiā vnius cū alio in scriptura sic ex ꝯformitate itelligant vtrūq;. ¶ Si aliqs velit adducere Ric. q^p nō deficiunt demōstratiōes de trinitate ꝓbanda. Dico q^p verū ē.desunt tñ nobis rōnes nēcie ex p̄ncipys euidenter notis.ideo dic phs p̄ topic.q^p demōstratio vel est ex p̄mis sic idē dic p̄ poste.vel ex bis que ex p̄mis ꝛ verl ꝛ īmediatis fidē acceperunt:sz dico q^p p̄ncipia que habemus hic nō acceperūt fidē quo ad nos:q̄uis simplr acceperint fidē sic credim^9 ex p̄mis ꝛ vis ꝛ īmediatis:iō non possum^9 trinitatē ōmfare.ꝛ hs vult Ric.ibiō.i.ō tri.c.4.

Ca.i. T.c.5.

Ad primum p̄ncipale rñdet Greg.in homel'.in octaua pasche di. q^p aliud vidit ꝛ aliud credidit.vidit boiem ꝛ credidit deū. ¶ Sed ꝫ hs est z^m argumentū q^p Petrus ꝛ Johānes viderūt illū hominē crucifigi:ꝛ tñ de hoc est articulus.Si tenet q^p oīuz articlox sit vna fides:pōt dici q^p habuerūt fidē de alys articulis.ꝛ ita credidissent ipm esse crucifixum si non vidissent.sz exquo viderunt nō crediderunt ꝓ tūc nec vnq̄z postea recogitādo illius crucifixionē habuerūt fidez de ea.sicut nec dñ viderūt ituitiue.hēbāt tñ habitū quo illud credidissent si nō vidissent. ¶ Ad aliud dico q^p q̄ñ effect^9 sunt in aliquo simul īcomposibiles. ꝛ cause eorū simul sunt īcomposibiles in causando: qz nō possunt sīl causare:sz si altera causat alia non causabit ipedita a fortiori causa illius.cū igit scia ꝛ opi.sint simplr īcōpossibiles.in eodē de eodē:si aliqs habeat p̄mo opi. de aliquo ꝛ superueniat demōstratio corumpit opi.si enī ambe cāe sint in eodē.s.mediū dyaleticū.ꝛ demōstratiuū dyaleticū nihil faciet ipeditū a medio demōstratiuo. ita q^p nunq̄z effectus erunt simul:nec cause simul causabūt. ¶ Ad 4.^m pz ex dictis.q^p bz habitū quo scit exponere sic vel sic distinctū a fide:sz nō bz sciam descriptā a pho. ¶ Ad 5.^m dico q^p si accipit lumē vtrobiq̄z in genere suo pfectū bñ ꝓcedit argumētū.ꝛ ideo in lumine glozie babeb scia de obis ꝓportionatis:sz sic argumētū ꝓcedit nihil valet:qz lumen nāle in quo babeb scia nāliter est supremū lumē ꝛ pfectissimū in suo genere.lumē fidei est ifimū inter lumina supnālia:ideo nō sequit.si in hoc pōt baberi scia ꝛ in illo. ¶ Ad aliud dico q^p ꝓcedit de maiozibus babētibus hituz quo assentiunt vitati reuelate tñ q̄ztuz bō in lumine nāli assentit p̄mis p̄ncipys vl' p̄ni ꝓbate ex illis que excludit oēm dubitationē:sz illa certitudo non fuit in eis ex euidētia obi ꝛ q̄uis aliqs posz forte demōstrare deū nō posse fallere nec falli:qz pōt ꝓbari nāl'r: sic potest ꝓbari deuz eē:nō tñ pōt sciri nec ꝓbari ab aliquo q^p deus dederit nobis lumē supnāle ī quo de reuelatis nō possumus falli:sz hoc credimus:qz dare tale lumen dependet ex mera voluntate dei.hoc tñ oporteret ad hoc q^p in lumine supnāli habereb scia ex euidētia rei. ¶ Ad aliud concedo:q^p in credibilibus est aliquod p̄mū ꝛ īmediatū ꝛ nēcium.s.q^p hic deus sub ꝓpria rōne est trinus in psonis ꝛ vnus in eēntia hac sub rōne huius:sz ad illaz ꝓpositionē īmediatā nō attīgimus:qz nec termios sub ꝓpria rōnib^9 eox ītelligimus:sz solū in ꝯceptibus vlibus in illis ꝓpriis ꝯceptibus iclusis vtual'r. vñ noscimus trinitatē ꝑz q^p abstrahit a trinitate in numeris vel in reb^9 corporalibus numeratis.ꝛ ꝯcipimus deū non sub ꝓpria rōne eius in se:sz in rōne entis ꝛ cause:ꝛ sic de alys cōceptibus gnālibus in quos deuenimus ex conceptibus cōmunibus sibi ꝛ creature.Sz ad ꝯceptus ꝓpriox dei in se sic est deitatis trinitatis psonaꝝ ꝛ vnitatis nāe nō deuenimus in via clare nec cōfuse: sz ītelligimus in cōi quid eēntia:ꝛ qd psona.ꝛ postea credimus ibi eē tres psonas ꝛ vnā eēntiā in tribus.nō igit deuenimus in credibilib^9 ad aliquā ꝓpōnē īmediatam:q̄uis aliq̄ sit talis in se.al'r nulla posterioz essz.ꝛ iō sciam de credibilibus non babemus:sz opz resoluere oēm ꝯceptū quē nos babemus in plures cōceptus partiales anteq̄z deueniretur ad conceptū simplr p̄mū de essentia ꝛ personis.

¶ Predictis adꝺ̄ciēduz est de sufficiētia fidei ad salutē. Illis enī q^p ꝑcesserunt aduētum x̄pi ꝛ qui sequunt: videt ꝓfecisse p̄m tēporis processuz:sic ꝓfec cognitio. Fides q^p pe magna dz cognitione ꝛ articulox q̄ztitate vel cōstantia ꝛ deuotione. Est aūt quedā fidei mēsura sine qua nunq̄z potuit eē salus. Unde apostolus. Oportet accedentē credere q^p deus est: ꝛ q^p remunerator est sperantiū in se. Sz q̄rit vtrū hoc credere ante aduentū ꝛ ante legē ad salutē suffecerit: Nam tempore gratie constat certissime hoc non sufficere. Oportet enī vniuersa credi que in symbolis continentur. Sz nec ante aduentū:nec ante legē videtur hoc sufficisse:quia sine fide mediatoris nullum hoiez vel ante vel post fuisse saluum scōrum auctoritates cōtestantur. Unde Aug.ad optatuz. Illa fides sana est qua credimus nullum hominem siue maioris siue parue etatis liberari a contagione mortis ꝛ obligatiōe peccati q̄ō prima natiuitate contraxit:nisi per vnuz mediatorē dei ꝛ hominuz Jesum x̄pm. Cui^9 hominis eiusdēq̄z dei saluberrima fide etiā illi iusti salui facti sunt qui priusq̄z veniret in carnē crediderunt in carnē vēturum. Eadē enim fides est ꝛ illorum ꝛ nostra. Proinde cū oēs iusti siue ante incarnationē siue post:nec vixerint nec viuant.nisi ex fide incarnationis christi.profecto quod scriptū est non eē aliud nomē sub celo in quo oporteat saluari nos: ex illo tēpore valet ad saluandus genus humanū ex quo in adam viciatum est.

¶ Distinctio. XXV.

Circa istam .z5.distinctionē in qua magister agit de fide quantum ad eius sufficientiam queruntur duo. ¶ Primo vtrum ante christi aduētum fuerit fides necessaria de bis que modo credimus. Secundo posset esse questio a quo fides babeat

suaz vnitatē. ¶ Circa ꝑmuz arguit᷑ ꝙ non. Exoð.3°dixit dñs ad Moysen. Ego sum deus Abraā deus Ysaac de⁹ Jacob.ꝛ nomē meuz adonay.hoc nō indicaui eis.Moy si igit᷑ aliquid ostēdit deus qō non ostendit alys.igit᷑ aly non tenebant᷑ ad habendū fidez de oib⁹ de qbus Moy ses habuit fidem:qui tamē fuit in eadē lege cuz eis. igit᷑ multo minus tenebant᷑ ad habendū fidez de his de qui bus nos habemus fidez:cuz simus alterius testamenti. ¶ Ꝑ.ante xp̄i aduentū non fuit neciuz homini credere qō angeli ignozauerunt:qz itellectus angeli excedit itel lectuz hois:sz angeli ante xp̄i aduētū ꝛ ꝓdicationē eccle sie non nouerunt icarnationē xp̄i quaz modo nos credi mus.ḡ. Minoꝛ ꝑz per apl̄z ad Eph̄.3°vbi dicit ꝙ sacr̄m icarnationis xp̄i fuit absc̄ditū ꝓncipibus ꝛ ptātibus in celestibus:ꝛ per eccl̄iam eis inotuit. Et Isa.63. Querunt angeli.qs est iste qui venit de edon.t.v.de bosra. ¶ Ꝑ. ad ꝙfectaz obedientiā sufficit implere que ꝓcipiuntur cū ꝓmptitudine iplēdi alia si ꝓciperent᷑. igit᷑ ad per fectaz fidē sufficit credere qō explicat᷑ credendū cuz vo luntate credēdi alia si explicarent᷑ sibi: sz ante xp̄i aduē tum nō fuerūt tot credibilia reuelata quot modo sunt a nobis credita.nō eni fuerūt tūc sac̄a noue legis institu ta:nec ꝓtunc fuerunt reuelata multa ꝓtenta in nouo te stamēto que nō ꝓtinebant᷑ in veteri testamēto.ḡ. ¶ Cō tra. ꝑ oī statu fuit neciuz homini diligere oīa diligibilia ex charitate:qz cuilz neciū fuit charitatē habere.ꝛ chari tas in quocūq; gradu ad oīa diligibilia se extendit.ḡ silr ꝓ oī statu nečia fuit fides respectu oīum credibilium: qz charitas nō perficit sine fide.

Ad questionem ꝑmo videndū est que fides fuit neča viatoꝛi ꝑ oī statu. 2°videndū est de actu fidei.an.ſ.aliqs actus fuerit neces sarius ꝓ oī statu:ꝛ quis.3°an actus aliquis fuerit neces sarius circa eadē credibilia circa que est necessarius ꝓ nūc. ¶ De ꝑmo dico ꝙ fides ifusa fuit neča homini sal uando ꝑ oī statu.qz sicut aīa nō est accepta deo nisi ozne tur ꝛ ꝙficiat᷑ per charitatē quo ad voluntatē.sic nō acce ꝑta᷑ deo nisi perficiat᷑ habitu supernāli quo ad itell̄m. ꝛ sic potētie ille sunt nāliter ozdinate in actibus suis :qz itelligere ꝑcedit velle:sic in perfectionibus:qz ꝑus natu ra perficit᷑ itellectus supernāliter q̄ꝫ voluntas: lz simul duratiōe.ista aūt supernālis perfectio qua aīa determi nate assentit vero ꝛ credit veruz:est fides infusa: sic̄ igit᷑ necessariū fuit hoibus ante xp̄i aduentū habere charita tē.sic ꝛ habere fidez.nō ꝙ sit ꝺdictio ea separari:qz sepa rant᷑ modo in via.manet eni mō fides iformis sine cha ritate:ꝛ in patria manebit charitas sine fide:sed qz deus de lege ozdinata quā statuit nō perficit aīam nisi ꝙficiat eam ꝑm totū.ideo non perficit voluntatē charitate:nisi perficiat itell̄m fide.ex vno igr̄ credito.ſ.ꝙ credimus fi dem ifusaz esse in nobis qua assentimus simplr vero: cō cludimus fidem fuisse in patribus ante christi aduentū ¶ Sed posito ꝙ sic habuerint fidem ifusam: videndū est an actus fidei fuerit necessarius ꝓ omni statu. ꝛ di co ꝑmo in generali ꝙ sic̄ actus virtutum moralium fue runt necessary cuilibz saluādo:sicut actus ꝓcepti affir matiui sunt neč̄y qui obligāt semp:sz nō ꝑ semp:sz ꝑ ali quādo.quādo.ſ.cōcurrunt debite circunstantie.ſ. qñ ꝙ quid sic̄ opz ꝛ quō ꝛc̄.sic actus virtutū theologicaꝝ sunt ꝓ aliquādo necessary:qz actus virtutū moraliū nō ozdinant᷑ in finē nisi per actus theologicaꝝ.vnde sic̄ qlibz tenet᷑ diligere deū ꝑ omni statu si habuerit vsuz rōnis. ꝛ hoc ꝓ aliquādo.quādo.ſ.circūstantie debite diligen di deū cōcurrunt.ita eodez modo dicendū est de actu fi dei.ꝙ habēs vsuz rōnis ꝓ omni statu tenet᷑ credere in vnū deū factoꝛē celi ꝛ terre.ꝛ hoc ꝑ aliqñ. ¶ Sed habi to in gnāli ꝙ act⁹ fidei necessarius fuit ꝓ omni statu in habēte vsum rōnis.videndū est ꝑmo circa que credibi lia.ꝛ ꝓpter hoc videndū est circa q̄ credibilia sit modo neč̄ius actus fidei. ¶ Circa qō sciendū ꝙ si articuli di stinguant᷑ q̄ꝫtum ad ipsa credita:sic sunt.i4.articuli. Si aūt distinguant᷑ ꝑm nūerū illoꝝ ꝙ ꝑmo articulos distin xerunt sic sunt.ix.ꝑm numerū.ix.aplōꝝ. Si ꝑmo modo tenet᷑:aut articuli fidei sunt de deo tm̄. aut de deo rōne nāe assumpte. Si ꝑmo modo hoc conuenit triplr:qz aut de deo rōne nāe vel eēntie.ꝛ sic habet᷑ ꝫ articulus. Cre do in vnū deū. Aut rōne personaꝝ.ꝛ sic sūt tres articuli ꝑz ꝙ sunt tres ꝓsone.·Primus.·Patrē oipotentē. Scōs. Et in Jesuz xp̄m filiū eius vnicū dñm nr̄m. Tertiꝰ. Cre do in.ſ.ſ.aut rōne effectus dei. ꝛ sic sunt.3.articuli de ōo ꝑmus q̄ꝫtū ad creationē. Creatoꝛē celi ꝛ terre. scōs q̄ꝫtū ad gratificationē.remissionē pctōꝝ.tertiꝰ q̄ꝫtuz ad glozi ficationē.carnis resurrectionē.ꝛ vitā eternā.ꝛ sic baben tur.7.de deo rōne dei tm̄.aliq tamē icludunt opus crea tionis in ꝑmo articulo qō ptinet ad vnitatē essentie.ꝛ vl timuz opus diuidunt in duos articulos.ſ.carnis resurre ctionē dicētes vnū articulū.ꝛ vitā eternā aliuz.Sz ꝑma di.est melioꝛ:qz apl̄s ponit vnū articulū de creatiōe per se ad Heb.xi. Fide itelligimus aptata cē secula vbo dei vt ex inuisibilibus visibilia fierent. Articuli pertinentes ad deuz rōne nāe assumpte sunt etiā.7. ·Primus ptinet ad ꝓceptionē.qui cōcept⁹ est ō.ſ.ſ. 2° ad natiuitatē.nat⁹ est ex Maria virgine. 3° ad passionē passus sub pontio pilato. 4° ad descensionē ad īferos.descendit ad infer na. 5° ad resurrectionē.tertia die resurrexit a mortuis. 6° ad ascensionē.ascendit ad celos ꝛc̄. 7° ad iudiciū.in de venturus est iudicare viuos ꝛ mortuos. ¶ Doꝝ arti culoꝝ.·Petrus tres in vnuz complexus est dicēs. Credo in vnū deū q̄ꝫtuz ad vnitatē essentie. ·Patrē oipotentez. q̄ꝫtum ad oipotentiā patris. Creatoꝛē celi ꝛ terre. q̄ꝫtum ad opus creationis. Johānes posuit articulū de ꝓsona fi ly.articulos de cōceptione ꝛ natiuitate ꝓiunxit Jacob⁹ çebedei in vnum articuluz.de passione posuit Andreas. de descēsu ad īferos ·Philipp⁹.resurrectionē Thomas. ascensionē Bartholome⁹.aduētū ad iudiciuz Mathe⁹. de ꝓsona spiritussancti Jacob⁹ alphei. opus gr̄e dixerūt duo apl̄i. Nā Simon posuit effectū gr̄e quo ad collatio nē boni.ſ.scām eccl̄iaz catholicā scōꝝ cōionē. Judas Ja cobi quo ad mali remotionē.ſ.remissionē pctōꝝ.effectū gl̄ie posuit Mathias. vel ꝑm aliquos Thomas. ¶ Sz est ne neč̄iuz habere actū circa oīa hec vel aliqua cozū: dico ꝙ neč̄ium fuit ꝑ oī statu habere actū iplicitum de oibus.tunc enī habet᷑ actus iplicite qñ habet᷑ hītus. Sz habere solū talez actū nō sufficit.sz in habēte vsuz rōnis requirit᷑ actus distinctioꝛ ꝛ explicitus:sz nō regrit᷑ neč̄io in quolibz ꝑ isto statu.ſ.ꝙ omnes illos articulos explici te ꝛ distincte credat:qz deus nulluz obligat ad impossi bile.ꝛ iō si sit aliqs rudis q nō possit cōcipere qd est nā ꝛ qd ꝓsona nō est necesse ꝙ habeat actuz explicitū de arti culo ptinēte ad essentie vnitatē ꝛ ꝓsonaꝝ trinitatē distī cte sic̄ habent clerici l̄rati.sz sufficit ꝙ si nō pōt talia itel ligere:qz nec termīos:ꝙ credat sicut ecclesia credit. qli bet tm̄ habens vsuz rōnis tenet᷑ ꝑ aliquādo ad aliquem actum explicitū ꝛ maxime ad illa que sunt grossa ad ca piendū:sic̄ ꝙ xp̄s natus est:ꝛ passus:ꝛ alia que ptinēt ad redemptionē. Sic igit᷑ omnes tenent᷑ ad aliquez actum explicituz ꝑ aliquādo.ꝛ ad alios in gnāli:vt.ſ.credat qō eccl̄ia credit:sed ad omnia credenda explicite tenentur maioꝛes i ecclesia:qui ꝓficiunt᷑ alys:ꝛ tenent᷑ aliquos in fide instruere verbo veritatis ꝛ exemplo honestatis ꝛ de hꝫ loquit᷑ Augu.i4.de tri.c.i. Aliud est scire tm̄modo qd homo credere debeat ꝓpter adipiscendam vitaz

btām que nō nisi eterna est. Aliud est scire quēadmodū hocipsuz ⁊ pys opitulet ⁊ ɔ̄ipios defendat. qō est maiorū in eccl'ia. al'r cito deficeret fides simplicium. maiores igit qui habēt alios istruere tenent fidem explicitā hr̄e de oibus ⁊ p tempore illa q̄ credenda sunt alys explicare ꝓm capacitatem eorum.

Sed hic occurrunt q̄dā dubia. Si.n. simplices nō tenent ō necessitate oia credibilia explicite ⁊ distincte credere vt dictū est. igit nō tenent quēlibz errorē ɔ̄rium articulis cauere. nō.n. tenent oppo^m illius cauere cuius oppo^m non tenet agnoscere: ⁊ ita possz aliquis licite cadere in errorem repugnantē alicui articulo. ℂ ℙ. si sufficiat simplicibus hr̄e fidez explicitā de aligbus ⁊ de alys implicitā: ⁊ tc̄ si ille cui incumbit istruere simplices ꝑdicaret aligd oppo^m fidei possz simplex licite adherere doctrine eius credendo tanq̄ verum aligd falsum. ⁊ tunc essz fidelis ⁊ infidelis: fidelis qdem. qz nō tenet actuz explicitū habere de articulo ɔ̄rio. infidelis qz credit aligd esse verū qō repugnat fidei. ℂ ℙ. videt q maiores in eccl'ia nō tenētur explicite credere magis q̄z aly miores: qz de necessitate salutis nō tenet vnus plus q̄z alius nisi ad plus obliget: sz nō obligat al'r ad credendū maior q̄z mior: quia omnes obligant in baptismo ad credenduz vbi omnes equal'r obligant. igit nō magis explicite tenet credere vnus q̄z alius. ℂ Ad ꝑmū istoꝝ nego ꝓnam ꝑmā: qz glibet simplex tenet cauere nō solū oēm errorē ɔ̄rium articulis numeratis: sz ēt omne qō est ɔ̄riuz vitati scripture. s. canonis biblie: qz non possz aliqs ptinaciter adherere ɔ̄rio alicuius vitatis in biblia quin iudicaretur heretic^9. ℂ Et cū arguis nō tenet ad cauendū errorē nisi teneat ad credēdū explicite eius oppo^m. ℂ Dico q hec ꝓna nō valet. sic̄ pz in moralibus alys: qz tenet cauere glibz oē pctū mortale: ⁊ tū nō tenet scire ⁊ cognoscere explicite in q̄ gradu supbia est pctū mortale. vel gula: qz nec multi expti in scia sciūt ℔. sz circa ℔ sunt altercatiōes. ℂ Dico tūc ad ꝓpositū. q aliq̄ sūt q̄ cōiter ꝑdicant in eccl'ia. ⁊ talia sunt necia simplici ad credenduz explicite. s. q xp̄s natus est de vgine Maria. q fuit crucifixus p redēptione gnis hūani: sz si sit aligd credēdū qō tū nō ꝑdicat cōmuniter in eccl'ia: sz ꝑdicat spāliter in vno loco ō nouo: nō est neciuz simplici credere illud adherēdo illi firmiter tāq̄ vo: imo neciuz est magis illi non adherere quousq̄ sciat illud credi ab eccl'ia tāq̄ vez. ⁊ cū hoc sibi cōstiterit: tenet illi firmiter adherere: sic̄ in moralibus q̄ sunt altercatiōes de aliquo pctō q̄ ꝑmo est mortale. vt si vnus peritus i scia dicat q nō licz sic mercari. ⁊ ali^9 dicat: q licz tutius ē nō ꝓcedere sic nec sic: sz expectare q̄usq̄ vitas pateat aliunde. Si enī ita essz q vnus doctor diceret aliquē peccare mortal'r nisi sic faceret: ⁊ alius q peccaret si sic faceret. tunc simplex foret pplexus: iō bn̄ videndū est in moralibus anteq̄ aligd asserat. ⁊ p hoc pz ad z^m. ℂ Ad ȝ^m dico. q maiores tenent ad credēdū magis explicite ⁊ ad vitatē scripture magl itelligēdā q̄z simplices: sz nō in ℔ q obligauerūt se in baptismo vt ꝓcedit arg^m: sz in ℔ q curā aiaruz suscipiūt. exquo.n. sunt in statu altiori q̄z simplices. ideo obligant se ad illuminādum alios. ⁊ p ɔ̄ns ad veritatē scripture capiendā ⁊ explicite credēdā: oēs igit tenent p quolibz statu ad fidē mediatoris post lapsum hois: qz nullus saluat nisi sit membrū eccl'ie post lapsum: qō nō ē nisi in fide mediatoris: sic̄ pz per aplm ad Heb. xi. diffuse. ⁊ per Aug. de sa. li. i. ℂ ℙ. sic̄ creator est ꝑncipium essendi in nā condita. ita ⁊ redēptor est ꝑncipiuz reparatiōis in nā lapsa: sz nullus potest recreari sine recreatore vel redemptore: sic̄ nec esse sine creatore: sic̄ igit fides de creatore semp fuit necia ad salutem: ita fides redemptoris semp fuit necessaria ad salutem post lapsuz humani generis: sed illa fides de mediatore pōt esse explicita: sicut q dei filius deus ⁊ homo redimeret genus humanū ꝓpter hoc q nasceret de vigine ⁊ moreret in cruce: sz sic explicite credere in redemptorē nō fuit necesse p omni statu: sz hoc idez potuit credi magis cōfuse. s. q deus ordinaret aliquā viaz redemptiōis: sz q hoc fieret per filiū suū icarnatū: vel per angelū: vel boiez purū nō fuit necesse credere: sz sic general'r credere fuit necariū oi boi ad salutē. Sz bn̄tes legē mosaycaz tenebant credere magis explicite q̄z nō bn̄tes. qz ipsi habuerūt fidē redēptoris magis explicite traditā in ꝓphetys ⁊ psalmis. ℂ Ad actum aut fidei duo concurrunt necessario. s. habitus iclinans determinate in verū. ⁊ ipa credibilia aliquo modo pn̄tia. credibilia enī nō sūt pn̄tia in habitu. ideo requirit doctor q aliquo mō ipsa explicet. s. deus v'l aliquis alius. qlibz igit tenet ad tot credenda ex hītu: quot credibilia sunt sibi explicita ab alys sciētibus. ⁊ qz nullus in veteri lege habuit tot sibi explicita quot hēmus nos in lege noua. iō nullus tenebat ad tot explicite credēda. ⁊ si aliqs habuerit sibi tot reuelata vt forte Abraam tenebat illa credere ⁊ alys credēda explicare p captu mētis sue p statu illo.

Ultimo videndum est. Utrū act^9 fidei antiquorū fuerit de eodem credibili de quo ē nr̄ act^9: ⁊ loquor de actu credendi i redēptorē. Qui dicerēt q idē vez ē de pn̄ti. de ꝑterito. ⁊ ō futuro: dicerēt q sic. ⁊ qz eaō fuerūt extrema simplicia credita. igr̄ eadē fuit vnio extremoruz: ⁊ iō idē credibile fuit quod antiqui crediderunt futurū ⁊ qō nos credim^9 ꝑteritū. qz ⁊ ipsi crediderūt redēptorē vēturū. ⁊ nos credimus iam venisse. Al'r tū pōt dici q eadē cōpl'o nō ē sil'va ⁊ falsa. nec simul ɔ̄tingēs ⁊ necia. iō nec ē formal'r eadē cōpl'o cum dr̄ modo ⁊ credit a nobis: Xp̄s natus est. qz hec ē va nūc. ⁊ hec: Xp̄s nasciturus ē. est mō falsa. Simil'r ꝓma est nō ɔ̄tingēs. qz de ꝑterito. z^a erat ɔ̄tingēs: qz dependebat ex libera dei voluntate: non ē igit eadē ꝓpl'o ō redēptore quā crediderūt antiq: ⁊ quā credimus nos. pōt tū dici eadē cōpl'o mūl'r: ⁊ eadē vnio terminoꝝ si abstrahit significatū compl'onis a mō significandi quā ipi crediderūt: ⁊ quā nos credimus modo de redēptore: vt. s. concipiat significatū noial'r ⁊ nō verbal'r: sic̄ cursus vt cōcipit sine tpe ɔ̄significato p vbuz ꝑteriti tpis ⁊ futuri: ⁊ abstrahit compl'o ab oi mō significandi cū tpe. Sil'r si itell'r ꝓpl'o sic p aliq̄ istāte ōtermiato ⁊ abstrahat illō istās a respcib^9 ad tp̄s ꝑteritū ⁊ futuruꝝ. qz hō respcūs non icludunt in rōne istātis: tūc eadē ꝓpl'onē potuerūt ipi cōcipere ⁊ p eodē istāte: quā nos credim^9 de redēptore: qz tū ꝓpl'ones nō sūt formal'r eedē nisi ɔ̄cipiat significatū cuz mō signāndi: ⁊ mod^9 signāndi rōne vboꝝ ē ɔ̄significare tp̄s: iō nō ē formal'r eadē ꝓpl'o quaz crediderūt antiq de mediatore. ⁊ quā nos credimus mō: sz ipi xp̄m nascituꝝ nos xp̄m natū. ⁊ vna est mō falsa ⁊ alia va. vna mō nescia de ꝑterito. alia tūc ɔ̄tingēs de futuro.

Ad primum ꝑncipale ɔcedo q act^9 credēdi dependet ex duob^9. s. ex hītu iclināte. ⁊ pn̄tia credibilis: qz nō sūt pn̄tia i hītu. ⁊ iō sine doctore ⁊ reuelatore nō tenēt simplices gb^9 nō erāt tot credēda explicita tot credere: sic̄ Moyses: nec Moy. forte sic tenent mō maiores i eccl'ia: qz tot credibilia n̄ erāt sibi reuelata. oppositō ē de scia. qz bn̄s hītū scie eo q gn̄at ab obō sic̄ a ptiali cā hz obz sufficiēter pn̄s q̄uis n̄ ex vi hītus: sz p spēs q̄ manet q̄diu mānet scia. iō pt ɔsiderare qn̄ vult. ⁊ i ptāte ei^9 ē p^9 scia z hītā ɔsiderare qōcūq; ꝑtoꝝ in hītu. nō sic est de fide. pz. nec suffic̄ qcūq; occursus credibilium ad intell'm ad hoc q habitus iclinet in actum

firmiter eliciendū:sicut pz de baptiçato nunc cui si statī occurrant fantasmata illoz̄ termioz̄ mozi ⁊ resurgere. ⁊ ponat apud se mortui resurgent nō credet nisi p̄us sibi cōstiterit p aliquē q̄ sit articulus credendus.iō nec̄io regrit cū fide ifusa fides acqsita ex auditu. ¶ Ad zm dico q̄ q̄uis cōiter p̄us illuminent angeli q̄z boies de fiendis.hoc tñ nō est nec̄ium: sz pōt deus alr ordinare. vt p9 reuelet aliquid boibus per ifusionē fidei ⁊ credendoz̄ reuelationē q̄z angelis.ideo nō valet ꝯña.angeli non cognouerunt icarnationē ante xp̄i aduentū.igit nec boies crediderunt eaz.⁊ qō dicis q̄ angelus est p̄spicaciozis intellectus.nihil est ad ꝓpositū:qz ꝓcedit de cognitī nālr: tñ angelus q annunciauit eam nouit ipsaz anteq̄z essz cōpleta. ¶ Ad aliud ꝓcedo ꝯnē modo dicto in pede.q.credo tñ q̄ nō sunt aliqua in nouo testamēto que nō possunt extrabi de veteri in aliquo sensu allegozico vel tropologico.vel anagogico.tñ nō oīa cōcipiunt in sensu bistozie. ⁊ lr̄e in ve.te. ¶ Ad aliud in oppm pōt dici q̄ accipit falsum.s.q̄ quilibz tenet p omni statu diligere oīa diligibilia ex charitate:qz Saluatoz dicit ī Mat.Audisti9 qz dictū est antiqs.dili.a.tuū:⁊ odi.ba.ini.tuū.q̄ videt q̄ non tenebant inimicos diligere.tñ posito q̄ sic.dico q̄ tenētur oēs implicite diligere sed non explicite:sic nō tenentur oēs oīa diligibilia explicite cog̃scere.⁊ sic tenent oēs implicite oīa credibilia credere. ¶ Ꝑ. Dico q̄ nō est simile:qz fides ē in ītellectu subiue. ¶ Et si obycit q̄ aligs potest credere nolens:qz que sunt in intellectu p̄cedunt velle.dico q̄ non segtur:qz actus credendi dependet ex duobus.s.habitu iclinante.⁊ credibili pñtato.nō quōcūq̄z sed pñtato tanq̄z credibile.⁊ sic cōiter nō pñtatur nisi per doctrinā.⁊ adhuc si sic pñtat:nō nec̄io credit intellectus vt sic credere p̄cedit velle.qz ꝓponens credibile ītellectui nō demonstrat ita vt cogat ītell'm ad assentiendū:ideo nō credit nisi volens:q̄uis aūt voluntas sic habeat īperiū sup actū credendi:nō tñ bz īperiuz sup oppositū actū stante fide:vt ītellectus dissentiat credibili p̄posito per imperium voluntatis:sed solum potest impedire intellectum ne exeat in actum suum credendi elicitum circa credibilia ꝓposita. ¶ Questio. II.

Arta boc possz q̄ri. Utz̄ ad hoc q̄ fides sit in ītellectu nec̄e sit aliquē habitū ifusum esse in volūtate:⁊ dicūt aliqui q̄ sic.qz vt dicūt:ītellectus p statu isto non mouet nisi a duobus.s.ab obō ⁊ voluntate que ē vniuersalis motoz. ⁊ credibile nō est ita efficax vt moueat ipm ītell'm ad assensuz: ideo ad hoc q̄ ītell's assentiat opz ipm a voluntate moueri:sz a volūtate moueri nō potest ad assentiendū alicui supnāli:nisi in volūtate sit aliqs habitus supnāliter iclinans ad illud volendus.sic q̄ requirit in ītellectu habitus supnālis ad assentiē duz ita ⁊ in voluntate vt velit ipm assentire. ¶ Ꝑ.ad ꝟ q̄ actus dependēs a duobus agentibus sit perfectus:necesse est p̄ncipale agens perfici supnālr:vel tñ vel plus sic instrale:sz voluntas respcū actus credendi est motoz p̄ncipalis.ītell's aūt instralis.igit si habitus supnālis regritur in ītellectu ad hoc q̄ assentiat:magis requirit in voluntate habitus supnālis ad hoc vt moueat ⁊ velit ipsum assentire.Sed contradictionem non video quin intellectus si fieret mere per se ⁊ haberet obm̄ presens possz intelligere vel credere sibi presentato.

Ideo dico ad argumentum q̄ actus credendi est ab obiecto presente sic̄ ab efficiente actum.non sic aūt est a voluntate.alr si voluntas esset causa actus credendi ⁊ ꝓponeret intell'ui astra esse paria:nulla persuasione facta:possz voluntas imperare ītellectui credere determinate astra esse paria.⁊ ꝟ nihil est:sz opz obm̄ hr̄e cālitatē sup actuz:nec voluntas mouet nisi moueat obm̄:tunc dico q̄ credibilia vt sunt pñtia in se:siue in fide acqsita vl ifusa.lz hoc vltimo mō nō sufficiāt ad mouendū ītell'm ad actum.sz volūtas vt dicis sil'mouet:⁊ verz̄ est p q̄z to mouebat ad acquirēdū fidē acqsitā. Sz posita fide acqsita:credibili pñte:pōt ītellectus per habitū ifusuz credere.dūmō volūtas non ꝓmoueat:nec plus regrit.⁊ esto q̄ regrat motio positiva volūtatis ēt sufficit volūtas ad sic mouēdū in puris nālibus:qz posito vero supnāli pñte ītellectui possz voluntas mouere ītell'm ad itelligendū illud:dūmodo in ītellectu essz habitus iclinans ītell'm in illud.sic̄ est in ꝓposito ¶ Et ad zm q̄ dr̄ q̄ p̄ncipale agēs dz eē dispositū. dico q̄ sic̄ in instr̄o artificiali sufficit acuties ad hoc q̄ virtus motiua moueat ipm ad scindēdū:nec regrit sil'is dispositio in p̄ncipali mouēte vl'dispositio illi ꝓportionata.s. in v̄tute motiua.ita ꝟ ad hoc q̄ voluntas moueat ītell'z ad credendū credibile sufficit dispositio ītell's: ⁊ non est nec̄iuz supnālez dispōnez ꝓportionalē illi poni in voluntate:nec ad hoc q̄ diffoꝛmiter operet p instr̄m regrit talis dispō ꝓportionalis in volūtate q̄lis est in actu credēdi perfectioꝛi ⁊ minus perfecto:sed sufficit ꝓportionalis dispositio in intellectu differens ſm q̄ gradus differentes in pfectione sunt in actibus.

Ad scdm q̄situ pōt dici.q̄ glz hīt9 ītellectualis bz vnitatē ex vnitate sui p̄mi obi i q̄ hīt9 v̄tualr ꝯtinet sic̄ i sua cā ptiali:sic̄ geome dr̄ vn9 hīt9 ex vnitate linee: in q̄ linea oīa alia q̄ deducunt in scīa illa v̄tualr ꝯtinent mediati9 vel imediati9 ſm q̄ se hñt ad illā. tñ si alia explicita in scīa ꝓsiderent sub ꝓpr̄is rōnib9 in se:nō aūt vt ꝯtinent in aliq̄ vno p̄ subō:fozte tot sunt hītus quot concl'ones distincte spē sunt demōstrate.nō pōt aūt dici q̄ fides ifusa hēat vnitatē ex obō p̄.s.deo:qz ōs nō mouet in rōne obi ad cognitiōez oīuz credibiliū:nec ī deo vt ī obo ꝯcipiunt oīa credibilia:vt ex illo deduci p̄nt.lz cōtineat oīa vt cā effectiua oīuz:nō opz dicere q̄ hēat vnitatē vel ab vnitate reuelantis credibilia:qz oīa respiciunt a fide vt reuelata a deo. ⁊ hec fozmalis rō est vna in oībus ſm opi.supra dictā. vel q̄ habeat vnitatē in se fozmalr ex se ipsa.q̄uis illā effectiue habeat a deo ⁊ nō hēat vnitatez ex aliquo vt obō:sic̄ scie causate ab obō.

¶ Est aūt spes virtus qua spiritualia ⁊ eterna bona sperant.i.cū fiducia expectant. Est eni spes certa expectatio future bītudis veniēs ex dei gr̄a ⁊ ex meritis p̄cedētibus vel ipsaz spem quā nā p̄reit charitas vel rem speratazz .i.bītudinē eternā. Sine meritis eni aliquid sperare nō spes ꝫ p̄sumptio dici potest.

¶ Et sic̄ fides:ita ⁊ spes est de inuisibilib9. Unde Aug. Fidē appellamus eaz̄ reꝛ̄ que nō vident. De spe quoq̄z dr̄:spes que videt nō est spes. Quod eni videt quis q̄d sperat:qō attinet ad nō videre. vel que credunt vel que sperant fidei speiq̄z cōe est. Distinguit tñ fides a spe sicut vocabulo ita rationabili differentia. Est eni fides malarū rerū ⁊ bonarū: qz ⁊ bona creduntur ⁊ mala:⁊ hoc fide bona nō mala. Est etiam fides ⁊ p̄teritarum rerū ⁊ p̄sentiū ⁊ futuraruz. Credimus.n.mortē x̄pi q̄ iam p̄terijt.credim9 sessionē q̄ nunc ē. Credi-

mus venturū ad iudicandū qđ futuꝝ est. Itē fides ꝛ suaꝝ rerū est ꝛ alienarū. Nā ꝛ se qlꝫcꝫ credit esse cepisse nec fuisse vticꝫ sempiternū. Et alia atqꝫ alia nō modo de alijs hominib⁹ multa que ad religionem pertinent verum ēt de angelis credimus. Spes aūt nō nisi bonarum rerum est: nec nisi futurarum ꝛ ad eum pertinentiū qui earū spē gerere ꝓhibetur.

¶ Distinctio. XXVI.

Qō. I.

Capi. 5. Jō. 1. de gsol. metro vltio erpli⁹ hī ꝛ. i. ō aīa .i.c.14.

Circa istam .26.di.i qua magr agit de spe. queritꝫ vnū. Utrū. ſ. spes sit vtus theologica distincta a fide ꝛ charitate. Qđ nō. qꝛ nulla passio est vtus. spes ē passio ex z°. etꝫ. g. ¶ ꝓ. nulla vtus thelogica determinat medietatē duaꝝ malitiaꝝ spes ōtermiat tale mediū. g. ꝓbō ma. qꝛ vbicūqꝫ est mediū duaꝝ maliciaꝝ ibi pōt eē defectus ꝛ excessus: sꝫ itendendo in deū ꝑ desideriuꝫ nō potest eē excessus. sicut pꝫ in alys vtutibus theologicis. non. n. potest homo nimis credere in deum vel diligere deū. ꝓbatio miozis: qꝛ spes determiat mediū iter ꝓsumptionē ꝛ desperationē. sic̄ iter duas malicias. ¶ ꝓ. vtus theologica nō est in nobis: nisi a deo imediate ifundēte illā. sed absqꝫ ifusione dei ꝯuenit hr̄e spem respcū eoꝝ respcū quoꝝ ponit cōiter: ꝓbo. qꝛ ꝑ spem acqsitaꝫ cōuenit sperare ꝓmissum bois veracis. igit̄ multo magis per spem acqsitam cōuenit sperare ꝓmissum dei q est sūme veraꝫ. ¶ ꝓ. duo pfectibilia respcū eiusdē obi numero sufficiēter pficiunt̄ duabus pfectionibus: sꝫ in aīa nō sūt nisi due po° pfectibiles respectu obi icreati. ſ. intellect⁹ ꝛ voluntas. igit̄ sic̄ itellectus sufficienter pficit̄ vno habitu q est fides talis obi: ita ꝛ voluntas respcū eiusdē sufficienter pficit̄ vno habitu qui est charitas. igit̄ nō erūt nisi due vtutes theologice. ¶ Qđ si dicat̄ eē tres ptes imaginis. ꝛ ꝝ eas tres requiri hītus eas pficientes. ¶ Contra. qꝛ due ptes imaginis ptinēt ad itell'm. ꝛ vna sola ad voluntatē. igit̄ si ꝝ illam di. regrerent̄ duo hītus: duo habitus theologici ponerent̄ in ꝑte itellectiua: ꝛ vnus solus in voluntate: qđ est manifeste falsum: qꝛ spes ꝝ aliquos nō ponit̄ eē vtus itellectualis. ¶ Cōtra. ꝑ⁹ ad Coꝛ. i3. Nunc aūt manēt fides spes charitas tria hec.

In ista questiōe fundamentū est auctas apli iā dicta cui initunt̄ sci tractādo de illa mā. tñ si auctas ꝓtēneret̄ initēdo rōni nāli tm̄ cū ꝝ eā pbalitas sit vitāda vbi nō apparet necitas ponēdi pbalitatē. ꝛ in ꝓposito nō videat̄ eē necessitas ponēdi tertiā vtutē theologicā distinctā a fide ꝛ charitate. negaret̄ spes eē vtutē distictā a fide ꝛ charitate. Minoꝛ autē p⁹ rōnis posset ꝝ eos ꝓbari dupl'r. ꝓmo ꝓbat̄. qꝛ voluntas eadē vtute disponit̄ sufficienter ad velle ordinatū ꝛ nolle ordinatū. ꝓbo. qꝛ nō pōt esse ordinatū nolle nisi respectu eius cuius oppositi est ordinatū velle: qđ ꝓfirmatur per illud ꝑ de aīa. Rectū est iudex sui ꝛ oblig. Eodē etiā sufficiēter disponit̄ ad amandū bonuꝫ pñs ꝛ desiderandū bonū absens. Hoc etiā ꝓbat̄ rōne ꝛ auctate. rōne sic. qꝛ eodē tendit aliqd in terminū nō habitū: ꝛ gescit in habito: sic̄ pꝫ de graui. Et auctate Aug. 9. de tri. c. vlt. Appetitus inbiantis fit amoꝛ fruētis. igit̄ si sit aligs habit⁹ quo voluntas sufficiēter disponit̄ ad ordinatū velle respectu fruī: vel respcū boni pñtis: ille sufficiet ad omne velle ordinatū qđ est desiderare. ꝛ ad omne nolle ordinatū sed ꝑ solā charitatē sufficiēter disponit̄ voluntas supernatural'r ad amādū omne diligibile vel fruibile pñs. zº. ista miꝛ ꝓbat̄. qꝛ amicitia acqsita sufficit ad omne velle ordinatū circa amicū. ꝛ ꝫ tam ad velle desideriū q̄ ad velle qđ est amare pñs. q̄ etiā ad nolle qđ est oppositū amico: sed nō est minus sufficiēs amicitia ifusa q̄tuꝫ ad multitudinē obiectoꝝ q̄ amicitia acqsita cuꝫ charitas ꝑ latitudinē se extendat ad oīa diligibilia ex charitate. ergo. ¶ Tenēdo ꝓnem istam possꝫ dici q⁹ spes aggregat in se quodāmodo duas virtutes. ſ. fidē ꝛ charitatē. actus. n. spei q est expectare includit certitudinē. ꝛ hec certitudo ptinet ad itell'm ꝛ fidē. icludit ēt desideriū qđ ptinet ad voluntatē. ꝛ si sit desideriū meritoriuꝫ ptinet ad charitatē q̄ pficit voluntatē. sic̄ igit̄ expectatio pfecta ꝛ meritoria icludit certitudinē itellectus ꝛ desideriū voluntatis ordinate. ita spes vt vtus pfecta diceret̄ icludere per quandā aggregationē fidem ꝛ charitatē. ꝛ ꝫ hoc ponerēt̄ vtus tertia nō formal'r nec simpl'r. sꝫ ꝝ q⁹ aggregat formal'r in se duas. Qꝛ tamē desideriū nō habiti pōt esse voluntatis sine charitate: ꝛ totus act⁹ spei ꝛ ipsa spes pōt esse informis. ideo melius videt̄ esse ponendū q⁹ spes itantū ꝯuenit cū fide q⁹ nō est alia vtus. Nō enī est alius habitus formal'r vl'is ꝛ particularis. sicut pꝫ in oībus habitibus itellectualibus: sed fides est respcū vniuersalis: qꝛ fide teneo omnē iustum final'r esse saluandū. ꝛ spes est respcū particularis: qꝛ spe teneo me iustum final'r eē saluandum. igit̄ non est alius hitus huius ꝛ illius. ¶ Cō firmatur. qꝛ desperans nō dr̄ odire sed diffidere nec persuadet̄ vt amet vl' opter: qꝛ optaret si crederet illud esse possibile: sed persuadet̄ vt credat illud esse possibile a se attingi. ¶ Scōm hoc diceret̄ fides esse oīum articuloꝝ reuelatoꝝ pertinentiuꝫ ad quascūqꝫ personas ꝛ ad quecūqꝫ tempoꝛa. Spes aūt est quedam fides. qꝛ de reuelatis pertinentibus ad seipsum: qui habꝫ fidem. ꝛ tm̄ pertinentibus ad futura. nec illa specificatio variat habituꝫ: sicut nec in alys habitibus itellectualibus: sed est idem habitus specificationem quandam habens ex parte obiecti. non ergo ponit̄ tertius habitus: sed fides q̄tum ad quedam. puta q̄tuꝫ ad futura pertinentia ad ipsum credentē: dr̄ spes: cū tm̄ fides se extēdat ad psonā credētē ꝛ ad alias. ¶ Qđ si dicat̄ futuritionē in aliq̄ variare obm. ꝛ ita distiguere spem ab alys vtutib⁹. ¶ Cōtra. ꝑ. qꝛ idem est hītus vl'is ꝛ pticularis: sic̄ pꝫ i oībus hītibus itell'ualibus. cū igit̄ de ista. oīs final'r iustus saluabit̄: sit fides. igitur ꝛ de ista. ego si sim final'r iustus saluabor. est fides. ¶ Scō. qꝛ si futuritio sit formalis rō obi. g. spes nō est vtus theologica: qꝛ nō respic̄ eternū. ꝑ obō ꝝ p⁹ ꝫ sꝫ aliqd tpale: qꝛ tpalitas eēt formalis rō obi. ¶ Tertio. si futuritio regrat̄ ꝓpriū hītuꝫ: pari rōne ꝛ ꝓteritio. ꝛ ita non erit idē hītus fidei de ꝓteritis ꝛ futuris. ¶ Qui teneret viaꝫ istā possꝫ dicere q⁹ sic̄ i aīa sūt due po°nate attigere deuꝫ in rōne obi. ſ. itell's ꝛ volūtas: ꝛ hoc ꝑ act⁹ illicitos ab eis ita ꝛ sufficiēter pficit̄ vtraqꝫ po⁹ vnico hītu respcū vnius obi: ꝛ ita sic̄ itell's sufficiēter pficit̄ respcū illi⁹ obi ꝑ hītuꝫ fidei ifusuꝫ. ita ꝛ volūtas ꝑ charitatē: ꝛ saluarent̄ dcā de spe: qꝛ est ꝛ⁹ hītus icludēs per aggregatōez hos duos habitus. vel ꝓbabilius q⁹ est quedaꝫ fides particularis respiciens bona futura ab illa persona attingēda. ꝛ quo ad hoc distiguit̄ a fide absolute sumpta q̄ ideterminate respic̄ oēs psonas ꝛ oīa credebilia q̄rūcūqꝫ tēpoꝝ. ¶ Uia illa nō placet: qꝛ vr̄ obuiare auctibus scōꝝ innitentibus dicto Pauli. Quere. i. ad Coꝛ. i3.

T. c. 85.

Alio modo possꝫ dici q⁹ cū ꝯtigat excessiue spare bonū futuꝝ: sic̄ pꝫ i ꝑsumēte: ꝛ diminute: vt pꝫ i desperāte: illa passio q̄ ē spes futuri boni idiget moderamīe: ꝛ ꝑ ꝓns i⁹ hīt⁹ moderatiu⁹ cū sit respectu obi eterni: qđ ꝓseqūt̄ sperās: ꝑt eē hīt⁹ theologic⁹: ꝛ vocat̄ spes: qꝛ ꝑ ꝫ itell'r hīt⁹ moderās passionē q̄ gs tendit in bonū eternū ꝓsequendū. ¶ Contra hoc obyciť. quia

tūc spes essz vtus mozalis:nō theologica: qz vtus moderatiua passionū mozalis est:glibz.n.mozal'r pfectus indiget oībus habitibus respcū passionū que nate sunt eē diminute vl'excessiue.z°qz tūc essz aligs timoz ifusus qui tñ nō essz vtus theologica:qz nō essz respcū boni icreati: sz respcū mali tm̄:bit°ät theologic°ē respcū boni icreati.

Alio modo dr̄ quere.8.qōlibz.D.q.i5.q spes distinguit a charitate.sz hēant pficere eandē po^am.s.voluntatē.qz spes est in irascibili, charitas in cupiscibili.z illa nō solū in appetitu sensitiuo:sz etiaz in voluntate distinguunt:qō pbat quadrupl'r. ¶ Prio p oba.nā obm̄ cupiscibilis ē bonuz delectabile.obm̄ ät irascibilis est bonū arduū.bonū delectabile est bonū cōcupitū a cupiscēte ppter cōmodū eius. bonū arduū dr̄ bonū appetitū quo volūtas appetit supare oīa sibi ꝛia: sz iste due ꝯditiones que sunt eiusdē boni nō sub eadem rōne obi.nō tm̄ sunt ꝯditiōes boni vt nūc sz ēt boni simpl'r.igit nō tm̄ sunt boni vt est appetitus sensitiui:sz etiaz vt est obm̄ volūtatis.sic igit iste due ꝯditiōes accītales distīguūt irascibile z cupiscibile nō tm̄ in appetitu sensitiuo sz ēt in volūtate. ¶ Scōo sic.irasci est act° soli° irascibilis.ꝯuenit aūt irasci nō tm̄ ex passione q̄ est in appetitu sensitiuo:sz etiā que est in voluntate. Irasci.z nolite peccare.in psal.igit act° ille est respcū volūtatis.z ita irascibilis erit in volūtate. ¶ Tertio pbat hoc ex ꝯpatiōe diuersoz actuū adiuicē:qz cupiscibili volenti in ꝛēplatione gescere qñqz isurgit voluntas ad ipugnandū vitia ipedientia ꝛēplationē:z sic ipugnando ipedit ꝛemplationē.nulla aūt eadē vis hz actū ipeditiuuz sui ipsius in actu pncipali.igit cupiscibilis que querit delectari non isurgit expugnādo p quā expugnationē ipediat a sua delectatiōe.igit est alia vis. ¶ Quarto declarat hoc p act° diuersos ptinētes ad irascibile ī appetitu sensitiuo. quere in.b.qz omnes illi act° vident eque nec̄y ī voluntate. igit qua rōne ponet irascibilis in appetitu sensitiuo:pari rōne z in volūtate. ¶ Addit q cupiscibilis est pncipalis po^a.irascibilis autē est q̄dam vis eius: sic in sensitiua oēs passiones irascibilis oriunt ex passionibus cōcupiscibilis z terminant ad eas:sic in volūtate irascibilis est ꝓpugnatrix cōcupiscibilis. ¶ Cōtra illā opi.arguo.z pmo ꝯ pmā rōnē que ꝓcedit de obo.z qz illud de bono arduo possz male itelligi.quero qd itell'r p bonum arduuz.aut bonū absens.aut nō solū hoc sz excedens facultatē potētie.aut tertio bonuz appetibile.i. amabile excedens oīa alia sibi ꝛia.Si pmo modo.igit irascibilis nō erit in patria:z per ꝯns spei nō succedit tentio:qz oporteret q tentio esset in eadē po^a z vi cū spe:qz succedit sibi. In patria eniz non erit bonū desiderabile absens.Si z°modo.igitur in deo nō essz irascibilis:qz nulluz est obm̄ excedens respcū eius.igit nec tentio.ꝯns est falsum: qz non videt negandū q in deo sit tentio respcū suiipsius.igit z añs.s. q in habētibus spē spes sit habitus irascibilis. Si z°modo sic male ponit bonū arduum obm̄ spei distinctū contra obm̄ charitatis:qz charitas ītер omnes vtutes maxime respic deū sub rōne appetibilis:qz sub rōe boni īfiniti. ¶ P.aut itell'r appetibilitas ista ī obō aptitudinal'r aut actual'r.Si aptitudinal'r.qz.s.aptuz natuz sit appeti.hoc maxime ptinet ad obm̄ charitatis:qz vt dcm̄ ē charitas respicit deum vel obm̄ suum sub rōne īfiniti in se. ¶ Si actual'r hoc est qz vuluntas sic appreciat.tunc male assignat appreciatio ista esse rō obi po^c.vel vis:qz ipsa appreciatio actualis est:qz voluntas per actum suū appreciat tm̄ obm̄.hec aut appreciatio passiua actualis sequit in obō rōnem formalem obi.formalis aut rō obi alicuius po^c vel vis precedit nāliter actum illius po^c.vel vis.igit talis appreciatio nō potest esse ratio formalis obiecti talis potētie vel vis. ¶ P.actus adequatus irascibilis est irasci.sicut actus adequatus ītellectus est itelligere: sed irasci non potest respicere pro obiecto bonuz arduuz alio quo predictoz modoz:qz irasci est appetere vindictam siue punitionem:vt dr̄ scōo rhetozi.hoc aūt appetere respicit.pmo pro obō vel puraz punitionē vel ipm punibile:qz neutruz est appetibile.igit irascibilis nō respicit arduum.z hec ratio improbat scōam rōnem.pro opi.predicta:qz si irasci est actus irascibilis.ex hoc sequit q nō distinguit a cōcupiscibili per rōnem boni ardui distincti a bono delectabili. ¶ Cōtra tertiam rōnez arguit.qz z si illud qō natū est impedire delectationē alicuius potentie per actum positiuuz sit expugnandū per aliquē actū ad hoc vt potentia quiete delectet.tamē qō natū est impedire tm̄ ꝓuatiue non opz expugnare positiue: sz tm̄ pruatiue.s.fugiēdo. Sed actus vicios⁹ nō impugnat nec impedit positiue delectationē ordinatā cupiscibilis.qz non simul insurgit talis actus quasi impediens actū concupiscibilis.igit nō opz actuz illuz expugnare nisi tm̄ pruatiue.s.ne talis actus insit.Sz cuius est cupiscere obz honestū:eius est fugere obm̄ inhonestū. igit concupiscibilis expugnat. ¶ P.in ista opi.pmo ponit q concupiscibilis nō ꝓpugnat:qz illa pugna impedit delectationem. z postea narrando dr̄ q concupiscibilis defendit per irascibilem.ne in sua delectatione perturbetur ista vident duo opposita q.s.potentia ꝓpugnans impediat concupiscibilem.z q nō impediat sed saluet eam in delectando. ¶ Ex isto etiam improbatur quarta ratio qua assignantur illi diuersi actus in irascibili.possz etiā argui q alig istoz actuū nō conueniāt irascibili saltem in parte sensitiua que non habet actum circa futurum vt futuruz est. ¶ Qō addit in prima ratione q concupiscibilis appetit aliquid cōcupitum a cupiscente vt cōmodū sibi:nō videt ꝓbabile:qz in deo nō negat concupiscibilis: sicut nec delectatio perfectissima.z tamen nō concupiscit aliquid tanqz cōmodū sibi. ¶ Quantū ꝺ ad ħ.an in voluntate sit irascibilis z concupiscibilis pōt dimitti dubium vsqz ad dist.34. Et si debeant poni in voluntate poni vident ꝓpter di.virtutum mozaliuz perficientium voluntatem.nō aut ꝓpter di.virtutum theologicarum spei z charitatis:sicut ponit ista opi. ¶ P.sicut vis pr̄supponit potentiam ita z obiectum eius. igitur actus ipsius vis ī cludit actum potentie circa obiectuz eius z aliquid additum.sed istud additum vniuersaliter est nobilius. apparet in omnibus actibus cupitibus z addentibus sibiinuicem.igit si irascibilis est vis z cōcupiscibilis est potentia.actus spei erit simpl'r nobilioz actu charitatis.

Ad questionem igitur dico q spes est virtus theologica vnica z distincta a fide z charitate quod persuadet sic. experimur in nobis hunc actum.s.desiderare bonum īfinitum inesse nobis.z hoc a deo seipsuz nobis liberaliter conferente. nō quidem pmo sed ꝓpter aliquid aliud acceptum sibi ordinatuz ad illud vt ꝓ merita iste actus est bonus: quia debite circūstantionatus.igit ad ipm pōt eē virtus īclinans.Assumptū pz p circūstantias oēs discurrēdo.nam obm̄ bui° act° est bonū īfinitū. ¶ Prīa circūstātia īcludit in ħ qō est desiderare qō est velle nō absolute:sz absentis.de° enī viatori est absens in rōne obi perfecte habēdi.igit velle tendēs in ipm sub tali rōne hz ex ista parte circūstantiā debitā. Qz aūt addit inesse nobis bonum est circūstantia cui:qz istud bonū est debitū illi cui appetitur esse bonum.nullum autem bonum sufficienter getat appetitū nisi sit īfinitū bonū.qō additur a deo ꝛc.notat circunstantiā debitā ex pte eius a quo. nō enī potest hoc bonum communicari nisi a deo liberaliter se confe

rente.qō addit nō ꝑmo ꝛc.notat dispōnez ex pte eius.s. quo ad istud bonum ꝓueniat.qō notat dispōnem conue nientē ꝑm ordinationē dīnaz ad hoc bonū ꝯsequēdū. qz disposuit sapia dīna non pfecte cōicare se nisi aliquo pac cepto.pz igit ꝙ ille actus est rectus:qz debite circūstan tionatus.igit ad ipm pōt esse vtus iclinās.ꝛ ꝟ vtus ē vir tus appetitiua.qz actus exps̄us est actꝰ appetitiuꝰ.ꝛ cir cūstantie sunt circūstātie actus appetitiui. ¶ Hec ēt vir tus iclinans est vtus theologica.ꝓbo.qz respit deuz pro obo imediato.naz ꝙ oia alia que addunt ipsi obo nō tol lit rō obi vt obm est.qz enim desidero illud mibi vel ta li:vel tali.nō tollit quin desiderez illud vt obm.igit illō circa qō est actus spei est bonū ifiniꝰ.ꝛ ita eternū.igit est vtus theologica. ¶ Oz si dicat desideriū icludere absen tiam obi:ꝛ ita conditionē tempozalē in obō hoc nō vide tur ꝓbabile.qz ꝑm eandē rōnez fozmalē respit spes obz ꝛ tentio.sic eadē rō formalis est tendēdi in illud ꝛ quie scēdi in eo:sz dria est.qz illud obm ē diuersimode appro ximatū.qz absens:vl approximatū iperfecte desiderat. pns aūt vel pfecte approximatū:amatur: sic in nālibus ignis magis ꝛ minꝰ approximatus causat calozē remissū ꝛ itensuz.nō tm calor in igne est minꝰ rō actiui i cando vl calefaciēdo hoc vel illud. Similr sol cāt radiū rectum ꝛ reflexū magis ꝛ minꝰ distās. ¶ Ex hoc pōt argui in ꝓ posito:qz sic in effectiuis nō variat rōnē efficiēdi qō non ptinet ad p se rōnē efficiēdi.ita in finibus illō nō variat rōnē finis:qō nō variat rōnē terminādi:tale ē eē absens vl pns mō pdcō. igit nō variat fozmalitatē obi siue rōz fozmalē eius.ḡ. ¶ Si dicat ꝙ desiderare bonū mibi va riat fozmalē rōnez obi:qz cōmutat bonū honestuz in bo nū vtile.hoc falsum est.qz conditio illa nō est ꝯditio obi per se:imo talis conditio potest addi sup obm stante fo zmali rōne obi.sic pz in fide.Nō enī credendo deū eē salu atozē ꝛ btificatozē oīuz bonoꝝ hēo aliud obm formalr a deo de quo credo ꝙ est trinus.ꝛ ceteros articulos.Sz per ista tm̄ comparo eternuz ad aliqō tpale.que cōpara tio nō dic nisi respm̄ rōnis.ꝛ hoc modo in ꝓposito nō di cit nisi respm̄ voluntatis de quo respū modo tāgo.oīs enim poꝰ collatiua potest obm̄ suū comparare ad aliō ꝛ in eo sic comparato cāre respm̄ rōnis ꝙ nō iest ex nā rei sed ex actu poꝛ:ꝛ ita sic rō comparādo obm̄ suū pōt cāre in eo respm̄ rōnis.sic ꝛ volūtas comparando obm̄ suuz pōt causare in eo respm̄ aliquez qui pōt dici respūs ap petitiuꝰ.ꝛ talis causat in obō vtibili p actū vsus qī volū tas vtit aliquo.ꝛ talis pōt dici causari in deo qī volo il lud bonū ifiniꝰ in se esse mibi bonū:qz voluntas compa rat istud bonū obm̄ ad aliud q̄daz comparatiōe que nō est in eo ex nā rei. ¶ Si obycit.ḡ volūtas sperās est ma la:qz vtit fruendo referendo illud ad aliud. ¶ Rñdeo nō oīs comparatio obi p voluntatē ad aliud obm̄ est cō paratio que est vsus:sz tm̄ qī comparat vt minus bonū ordinatum ad aliud tanq̄ ad maius bonū ꝯsequendū p illud.sic aūt non est in ꝓposito:sed volūtas comparat il lud vt abundās bonū ad minus bonuz cui liberalr cōce dit tanq̄ pficiendū ab eo.Et hec est comparatio libera/
Ca. vlti. litatis.de qua loquit Auicē.6.meta. ¶ Si obycit ꝯ ꝟ ꝙ non sufficiat ad vtutē theologicā habere bonū increatū ꝓ obo:qz tūc fides acquisita ꝛ charitas acquisita essent vtutes theologice.habent enim idem obm̄ ꝛ sub eadem rōne obi cum fide ꝛ charitate ifusis. ¶ Rñdeo tres cō ditiones ponunt ptinere ad vtutem theologicā.ꝑma est respicere deum ꝓ ꝑmo obō.scōa habere ꝓ regula ꝑmaz regulam humanoꝝ actuū.nō aūt regulā acgsitam.3ª im mediate ifundita deo.sic a cā efficiente.hec distinguunt sic alia est rō obi.alia regule.alia efficientis.Si oēs tres requirant ad vtutem theologicam.pz ꝙ fides ꝛ chari tas acquisite nō sunt virtutes theologice:nec spes acqui sita:qz deficiunt in 3ª conditione.si ꝑma sufficiat vel etiā ꝑma cum 2ª sic spes acquisita pōt poni virtus theologi ca:qz est circa deuz imediate vt circa obm̄ desiderando ipm vt bonū speranti.ꝛ si nō speret illud in se fore:tm̄ spe rat.i.desiderat illud sibi ꝛ nō aliud.Silr 2ª cōditio ocurrit ibi:qz bns spem acgsitam initit imediate ꝑme verita ti vt ꝑme regule nr̄oꝝ actuū.Nō eniz desiderat qō pru dentia acgsita dictat desideranduz: sed qō veritas ꝑma supnālr ostēdit esse desiderandū. ¶ Si obycit ꝙ regu la spei acquisite est fides acgsita ꝛ non vitas ꝓxima.Dici pōt ꝙ si fides acgsita nō sit i se ꝑma regula.tm̄ respit pri mā regulā.ꝛ ita oīs virtus bns eam ꝓ regula nō hz pru dentiā nālem ꝓ regula:sed ꝑmā veritatē.ꝛ si nō in rōne habitus:tm̄ in rōne obi bitus regulātis. ¶ Oz si ille due conditiones nō sufficiant:oz dicere ꝯnr ꝙ theologia nō sit habitus theologicus.pōt.n.esse ꝛ non imediate ifusa a deo sed acgsita.ꝛ ꝟ tā ad assensum actualē q̄ habitua lem q est fides acquisita.q̄ etiā q̄tuz ad apprehensiōez que habet ex doctrina.ꝛ tunc opz multū restringere ha bitum theologicū si due ꝑme cōditiones de obo ꝛ regu la nō sufficiant sine 3ª que est de agente.ꝛ tunc cōcluden dum est ꝙ spes ꝛz ad hoc ꝙ sit vtus theologica requirat duas ꝑmas conditiones:ꝛ inq̄tum hz illas habeat pars ꝓpositi.ꝯpletiue tamē habet ꝙ sit virtus theologica ex 3ª conditione.ex hoc.s.ꝙ ipsa est nata ifundi.ꝛ si nō ifun dat nō habet ita pfecte sic nata est haberi ex ifusiōe cū .n.sup̄ma portio rōnis imediate subdat deo:tm̄ pficit pfe ctissime ab aliquo creato:sed imediate a deo pficiēte.ha bitus aūt ꝙ natꝰ est eē circa deuz imediate vt circa obm̄: ꝛ initi sibi vt ꝑme regule imediate natus est pficere sup̄ mā portionē.igit ꝛz aliqs habitus acgsitus possit haberi. nō tm̄ pfectissimus.ꝛ ꝓ ns sic dcm̄ est supza ō fide ꝙ est aliqua acgsita:ꝛ cuz hoc etiā necessario regrit infusa:ꝛz necessitas illius infuse nō possit ꝓbari per rōnem nālez. eodez modo dm̄ est in ꝓposito de spe. Et sic illa saluat theologica ꝓpter obm̄ ꝛ regulam ꝛ aptitudinē vt infun dat que concludit ex portione superioze recipiēte.ita ēt arguit in ꝓposito de spe.ꝛz aliqua spes possit esse acquisi ta sic ꝛ aliqua fides. ¶ Hec est igit ꝑª ꝯclusio solonis ꝙ respū actus sperandi pōt esse aliqua virtus theologica. Huic adiūgo ꝙ ipsa nō pōt eē nec fides nec charitas.igr 3ª distincta ab istis.ꝓbō mi.ꝑmo de fide.qz oīs actus fi dei ē credere.nullū desiderare est credere.ḡ. ¶ De cha ritate ꝓbat:qz charitas est supma vtꝰ affectiua.ꝛ ꝓ ns supmus amoz bītualis.Amoz āt amicitie est simplr pfe ctioz amoze ꝯcupiscētie.igit charitas iclinat ad amādū simplr amoze amicitie:ꝛz desiderare bonū ifim esse bom meū:nō est amoz amicitie:nec est nobilissimus:qz nobi lius esse hz illud obm̄ in se q̄ habeat in alio.vel ꝙ sit cō paratio eius ad aliud a se.igit illud desiderare qō cōclu suz ē ꝑus nō est actꝰ charitatis. ¶ Ꝑ.sine tali desiderio pōt eē actus charitatis itensus ꝛ remissus ꝛ mediꝰ.de re misso.pz.qz possum remisse velle deū in se eē bonū non desiderādo illō mihi.Silr pz de medio.de sup̄mo pz.qz sume diligit se deus:ꝛ sume btūs est.ꝛ tm̄ in ꝟ nō deside rat formalr se eē bonū aly amāti:nec oz poām libere agē tē nec̄io agere q̄tum pōt.ꝓbant ēt hec membra oīa per hoc ꝙ nō ē nec̄e volūtatē hre duos actus in se:sed actus amādi deū in se ꝛ desiderādi eū amāti sunt duo. igr vnꝰ pōt eē sine alio. ¶ Hoc ēt ꝓbat 3ª.qz ꝑm Ansel.de casu dya.i4.ꝛ de ꝯcordia.c.9. In volūtate sūt due affectiōes .s.iusticie ꝛ cōmodi.Nobilioz aūt ē affectio iustitie nō so lū itelligēdo de acgsita ꝛ de ifusa:sz ēt de inata: q̄ ē liber tas igenita ꝑz quā aliqs pōt velle aliqō bom nō i ordie ad se,ꝑz āt affectōez ꝯmodi nō pōt velle nisi i ordie ad se.ꝛ

hāc haberet si eēt ꝑcise appetitus itellectiuus sine libertate sequēte cognitionē itellectiuā. sicut appetitus sensitiuus sequit cognitionē sēsitiuā. Ex ꝟ volo hr̄e tm̄: q cū amare aliqd in se sit actus liberioꝛ ⁊ magis cōicatiuꝰ q̄ desiderare illud sibi: ⁊ magis cōueniēs volūtati: iquātuz hz affectionē iustitie saltē innate. alius aūt ꝓueniat volūtati inquantū hz affectionē cōmodi. sequit q sicut ille affectiones sunt distincte in volūtate. ita habitus iclinantes ad actus istos erūt distincti. Dico igit q charitas ꝑficit volūtatē inquantū ē affecta affectione iustitie. ⁊ spes ꝑficit eā iquantū ē affecta affectōe cōmodi. ⁊ ita erūt distincte virtutes: nō tm̄ ex actib⁹ q sunt amare ⁊ desiderare: sz ēt ex susceptinis q̄ sunt volūtas ꝑm illā duplicē affectionē affecta. Ex obiectis aūt nō distinguunt̄. ſ. p arduuz ⁊ delectabile: vt dixit ꝑcedēs op. imo ē oio eadē rō formalis vtriusq obiecti. licet aliq addant̄ hic q̄ nō ibi. Sigdē eē excedēs dicit ꝯditionē ñ eius qō ē eē obiecti. sz eiꝰ qō ē eē a quo esse absens dicit cōditionē cōcomitātē istā tā in cā efficiente q̄ in fine. ſ. remotionē obiecti. Nō aūt dicit rōnē formalē obiecti. velle mihi dicit ꝯditionez cui. ⁊ velle ex meritis dicit ꝯditionē q̄liter. sic ꝓꝛiꝰ expositū ē.

Contra viam istaz q̄ ponit desiderare actum spei. arguo tripliciter. primo sic.

¶ Desperās desiderat beatitudinē. qō ꝓbat̄. qz tristat̄ de amissione beatitudinis. nō aūt tristat̄ de amissiōe alicuius nisi amati vel desiderati. igit̄ desperans desiderat aliqd: ⁊ nō sperat. ḡ. ¶ Preterea eodē possum amare aliquē amoze amicitie ⁊ ꝯcupiscere illi bonū. nulluz. n. in se amo cui nō velim bonū. igit̄ si ex charitate amat̄ qōlibz diligibile in se. ex charitate concupiscitur sibi bonum. ⁊ eodem etiam concupiscitur sibi bonum. ꝓsens ⁊ absens ꝑm illam auctē. Aug. 9. de tri. c. vlti. igit̄ desiderare nō ē sperare. ¶ Preterea beatitudo nāliter cōcupiscit ꝑm Aug. 13. de tri. c. 5. igit̄ ad ꝟ nō ē necessaria virtus supnālis. ¶ Preterea si spes ē vtus inclinās ad desiderādū igit̄ desiderare qō ē actus eiꝰ pōt eē meritoriꝰ: precipue cū sit virtus theologica. sz nullus actus ē meritorius nisi elicitus vl̄ impatus a charitate. Si eliciat̄ a charitate hr̄ ꝓpositū q̄ spes ē charitas. si imparet̄. igit̄ sil̄ spes elicit ⁊ charitas impat illū. ⁊ p te vteriq ē actus voluntatis. igit̄ voluntas habebit sil̄ duos actus circa idē obiectum. qō videtur inconueniens.

Ad primum hoz dico sicut dictū ē di. 15. huiꝰ. q velle cōditionatū sufficit ad tristitiā si nō eueniat volitū ꝯditionatū. desperās aūt ꝯditionaliter vult beatitudinē. i. desiderat eā si posset eā attingere. ⁊ qz itellectus errans oñdit sibi tanq̄ ipossibile attingi: tristat̄. Exemplū huiꝰ ē ibi tactū de ꝓyciente merces in mare timoze tēpestatis. nisi. n. absolute vellet: non ꝓyceret: cū nō cogat̄. ⁊ tm̄ qz ē ibi velle ꝯditionatū ad nō ꝓyciendū. qz vellet nō ꝓycere si posset: igit̄ tristat̄ ꝓyciendo. illa. n. ꝯditio ꝓp quā vult ꝓycere ē simplr nō volita ita in ꝓposito. ille desiderat beatitudinē ⁊ vellet ipsā si eēt sibi possibile. sz in itellectu eiꝰ oñdit̄ sibi ꝟiuz. hec ꝯditio sub qua vult. qz vult si possz eē sibi possibilis: ē volita. iō tristat̄ de oppositō illius ꝯditiōis volite: ⁊ etiā de illo qō sequit̄ ad illā. Dico igit̄ ad formaz argumenti q desperās desiderat desiderio ꝯditionato. qz vellet si posset. nō aūt desiderat absolute qz ad absolute desiderare ꝓsupponit̄ cōceptio itellectus ostēdēs sibi desideratum sicut possibile desiderāti. q quid. n. ostēdit̄ volūtati tanq̄ ipole vl̄ volūtas oio ñ vult illō. vl̄ si vult illō tenuiter vult: ⁊ ꝟ modo forte vez ē qō dictū ē in secūdo libro q angelꝰ voluit eq̄litatē dei ñ absolute q appeteret ꝟ tāq̄ possibile. sed velle ꝯditionato in quo sufficiēter ē rō meriti ⁊ etiā peccati. ⁊ etiā sic nē tactū ē rō gaudy ⁊ tristitie de oppositō. igit̄ actū spei ꝓcedit aliq̄ fides ifusa vl̄ acq̄sita. p quanto desiderare absolute nō pōt eē nisi eius qō ostēdit̄ possibile. ⁊ illa possibilitas boni ꝓsequēdi ostēdit̄ a fide applicata ad bonū desiderabile. qō si ostēdat̄ tanq̄ impossibile tūc eius nō ē desideriū absolute. sz tm̄ cōditionatū. qz. ſ. desideraret si nō eēt talis apprehensio vl̄ ostēsio: ⁊ tale desiderare cōditionatum nō ē sperare. ¶ Ad secūdū dico q sicut charitas in actu recto ꝟ ꝓ ꝓximo obiecto deū vt in se. ita etiā in quocūq actu reflexo ē quodāmodo ꝓncipiū tendēdi in deū vt in se. ꝓncipiū. n. actus recti ē ꝓncipiū oium actuū reflexoꝝ tendēciuz in finē vltimum sub eadē rōe. sicut q̄ ex charitate diligo deū in se. ita ex charitate diligo me diligere deū in se q̄tienscūq igit̄ reflecto nunq̄ habeo obiectū vt ꝓmoduz mihi. sz tm̄ bonū ifinitū vt in se bonū. ⁊ ille ē actus pfecte meritoziꝰ in desiderādo beatitudinē nō vt cōmodū sibi. sz vt ē pfectus amoꝛ dei vt in se boni. ꝓcedo igit q eodē quo amo cōcupisco bonū amato. sz nō ꝯcupisco qōcūq bonū. sed bonū ꝓmodi: qō ꝓncipaliter terminat̄ ad illud bonū qō ex charitate diligo in se: ꝟ ē q cuicūq amato ꝯcupisco amare deū pp se. i. inquātū ē bonū in se nō iquātū bonū huic. ¶ Ad tertiū dico q beatitudo in vniuersali ē ex nālibꝰ cōcupita ex affectione cōmodi. qz ꝑm Anſel. de concoꝛ. c. 10. vel. 9. Cōmoda nolle nō possumus. sed beatitudo in ꝑticulari nō ē sufficiēter ex nālibꝰ cōcupita. sz etiā cū spe acq̄sita. sz nec sic pfectissime ⁊ sufficiētissime sine spe ⁊ charitate ifusis. quēadmodū dcz ē de fide acq̄sita q̄ nō pfectissime assentit̄ sine fide infusa.

¶ Ad quartū cōcedo q volūtas meritorie desiderans hz duos actus. vnū sperādi elicitū a spe aliū impantē illū elicitū a charitate: nec ē incōueniēs in actibꝰ subordinatis plures ineſſe vni. imo forte ē necessariū scientē ꝯclonē dū actu speculat̄ sciētifice itelligere sil̄ ꝓncipiū ⁊ amātē ordinate illud qō ē ad finē vtēdo sil̄ frui fine.

Ad argumenta. Ꝓꝛo ꝓma via q̄ vident̄ seq rōnem nālem. Ñderi pōt q hic ē necessaria pluralitas. ⁊ ad ꝓmā ꝓbationē in oppositū ꝑz ex dictis. qz cōcupiscere ꝟ. ſ. huic ibi sistēdo nō pōt esse actus eiusdē virtutis cuiꝰ ē velle illud ordinate in se. sz cōcupiscere ꝟ huic vt per hoc ille tendat in illud vt ē bonū i se sit actꝰ eiusdē ꝯutis. Qz addit̄ de amicitia acq̄sita. posset dici q illa. ſ. acq̄sita ⁊ ifusa ē alius ⁊ aliꝰ habit⁹ formaliter. Qō addit̄ postea de hītu spei ⁊ de certitudine sperātis. dico q illa precedit actū spei ⁊ desperationis. nō. n. efficaciter ⁊ absolute desiderat nisi possibile attingi. ⁊ ideo psuadet̄ ꝺsperāti vt credat: nō vt diligat. qz ꝓma radix huiꝰ erroris. ſ. q nō absolute desiderat nec efficaciter: nō ē in volūtate sed in itellectu. qz. ſ. itellectꝰ nō oñdit illud efficaciter tanq̄ desiderādū. ¶ Per idē ꝑz ad illud de vl̄i ⁊ ꝑticulari. qz credere me iustū final̄r saluādū nō ē nisi fides applicata ad aliqd ꝑticulare: sed desiderare ꝟ ē actꝰ spei. ¶ Sz tc̄ obycit̄. igit̄ desiderare alteri ꝓximo bonū eiusdē rōis ē actus spei. imo qō plus ē velle bonū ꝑsens eiusdē rōnis. b. Petro erit actus spei qō ē absurdū. Ñsionē quere.

¶ Aduerte qz ista replica quaz nō soluit doctoꝛ: soluit̄ p diffinitionē actus spei: qz dicit̄ q ē desiderare p quā ꝑticulā soluit̄ secūda replica: qz itelligit̄ q nō sit ꝑsens: sed absens. ⁊ iō nō dr̄ spes si sit de ꝓnte. ¶ Ponebat̄ ēt desiderare bonū ifinituz ineſſe mihi a deo. ⁊ p illud mihi qō ē circūstātia eui. soluit̄ ꝓma replica ⁊ totū argumētū: qz nō ē spes desiderādo alteri bonum: sed potiꝰ ē charitas vel amoꝛ acquisitus.

Ad primum ꝓncipale dico q noia sunt ipposita ad placitū. vñ spes pōt ꝟponi ⁊ ꝟposita ē ad significādū talē passionē impſſaz appetitui sen-

stituo ex delectabili pñte nō in se sz in fantasia. qō si esset in se pñs natū eēt impmere delectationē. sicut ex alia pte malū pñs in ymaginatione imprimit timorē. pñs in se impmit dolorē. B mō ꝺcedo ꝙ spes nō ē vtus moral' nec theologica. tñ idē nomē pōt significare habitū ꝑdictum cui⁹ ē inclinare in talē actū q ē desiderare bonū infinitū eē mihi bonū a deo liberaliter ꝓferēte ex meritis q̄ hēo vel mihi spero. ¶ Ad 2ᵐ sz dicā ꝙ nō ē medium ꝓticipans extrema sz vniēs ea. pōt tñ ꝺcedi ꝙ vtus theologica ē ꝑ prie media nō ex pte obiecti sz ex pte excessus q pōt esse in actu. vtus qdē moral' hz excessuz z defectū nō tm̄ rōe modi actus. sz ēt rōe obiecti in qō tēdit actus. nō sic theologica. qz obm in qō tēdit ē infinitū. Sz in B pōt tendere actu imoderato aut in mai⁹ aut in min⁹. vtus aūt moderatur vt medio mō tēdat in illud. Et B mō pōt cōcedi fides eē media iter leuitatē qua qs nimis firmiter assētit
Eccl.19. ei qō nō ē credēdū. iuxta illud. q cito credit leuis ē corde z iter ꝓtinaciā qua qs nimis resistit credendis nolēs alicui assentire nisi p rōem nālem oñdat'. sic ēt nimio amore pōt qs tēdere in aliquod diligibile. z nimis remisse. sz nō in nimis bonū nec in nimis vez possit aliqs credēdo tēdere in deū. Temperātia vo moral' regrit mediū vtroq̄ mō. qz pōt in obiectū excedēs z deficiēs. z tēdere pōt actu deficiēte z excedēte. z ille secūdus modus ē cōis virtuti morali z theologice. ꝑmus nō. ¶ Ad 3ᵐ pz ex dictis in. q. de fide z ēt in hac. q. qz nō pōt ꝓbari nāli rōne ꝙ sit aliq̄ vtus sic infusa. qz actus quos experimur in nobis pñt inesse eiusdē rōnis z fortē eque pfecti. dato ꝙ nulla vtus infusa eēt. sz credēdo aliquā vtutē infusaz eē tenet' ꝙ actus nō ē ita pfect⁹ sine ea: sicut cum ea. sz. n. spe acqsita possit aliqs sperare a deo ꝓmissa: sicut z fide acqsita credere illa. tñ nata ē eē aliq̄ vtus pficiens portionē supiorē volūtatis in desiderādo bonū infinitū sibi. qua habita pfect⁹ desiderat illud bonū q̄ sine ea. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ voluntas hz duas affectiōes: z vtraq̄ attingit deuz imediate. s. affectionē iustitie qua p actū amicitie tēdit in deuz imediate vt ē bonū in se. z affectionē ꝺmodi q̄ p actū ꝺcupiscētie tēdit in deū imediate vt ē bonū huic. z vterq̄ act⁹ pōt eē ordinat⁹ z habere habitū inclinātē ad ipm̄ ēt theologicū. qz respiciētē deū imediate ꝑ obiecto. nō sic ex pte itellect⁹. qz nō ē nisi vna potētia nata hre actū secūdū attingētē deū. s. itelligētia. z illa sufficiēter pficit' vno habitu tēdēte in vez cui assentiēdū ē pp reuelationē. Et p B pz ad illā obiectionē de ptib⁹ imaginis. qz etsi sint due ptes imaginis ex pte itellect⁹ z vna ex pte volūtatis: B nō ē. qz itellect⁹ duplici actu elicito attingat obm volūtatis. memoria. n. etsi habeat actionez de gñe actiōis. nō tm̄ hz actionē de gñe q̄litatis q̄ attingat deū. sz sola itelligētia hz hui⁹ actionē q̄ ē opatio circa tale obm. z ꝑ tāto in itellectu ē rō parētis cui ꝺpetit actio de gñe actiōis z ꝑduci q̄ duo repsentāt in diuis prem z filiū: in volūtate aūt nō ē talis rō originādi nāliter sz libere. z iquātū hz rōez originātis pōt poni volūtatē ꝺcurrere cū memoria sicut dictū ē di. 3. ꝑmi li. q. vlti. Dico igit' breuiter ꝙ isti habit⁹ nō corrūdēt ptib⁹ imaginis. sz tm̄ fūt due potētie quaz ē attingere deū imediate p act⁹ elicitos. tales aūt sunt itellectus q vt idistinct⁹ pynicū actū elicitū imediate attingit deū credēdo. z volūtas vt hñs rōez affectionis iustitie z ꝺmodi amando z sperando.

Ad argumenta Pro illa op. q̄ ponit charitatē in ꝺcupiscibili z spē i irascibili q̄ ponunt' ad ꝓbādū di. irascibilis z ꝺcupiscibilis in volūtate vbi forte ꝺcedet' di. illoz corrūdēs di. vtutū moraliū pficiētiū volūtatē. vt dicet' di. 34. patebit ibi. sz ad ꝓpositū nō ē necessaria illa di. ad B vt ille due vtutes sint in volūtate: imo spes ē magis cōcupiscibilis accipiē-

do ꝺcupiscere stricte ꝙ desiderare cōmodū ꝺcupiscenti. absolute. n. sunt ambe ille vtutes appetitiue theologice in ꝺcupiscibili. qz irascibilis nō ē nata hre deū ꝙ imediato obo. sicut tāgit vnū argumētū ꝺ illā opi. de irascibili. z tanget' iferius in mā de virtutibus moralibus.

¶ Cū aūt xps fidē z spez nō habuerit dilectionē tñ habuit inquātū hō tantā: qua maior esse nō valet q ex charitate eximia aiam posuit ꝙ amicis: z inimicis. Hūit. n. i corde charitatez quā ope nobis exhibuit vt exhibitiōis forma nos ad diligēdū instrueret. Hic aliqd dicendū est de charitate z mō z ordine diligendi deū z proximum.

¶ Charitas ē dilectio qua diligit deus ꝑ se: z primus ꝑ deū vl' in deo. Hec hz duo mā data vnū ꝓtinēs ad dilectionē dei qō ē maximū in lege mandatū: z alterū ꝓtinēs ad diligēdū ꝑimū illi sile. Primū ē: diliges deū ex toto corde: ex tota mēte: ex tota aia. Qō scriptū ē in deutero. Secūdū ē. Diliges ꝑimū tuuz sicut te ipm̄. In his duob⁹ ꝑceptis tota lex pēdet z ꝓphete. Finis. n. ꝑcepti ē dilectio: z ea gemina. i. dei z ꝑimi est.

¶ Hic querit' si ex ea ipsa dilectione diligit' de⁹ q̄ diligit' prim⁹. An alia sit dilectio dei: z alia ꝑimi? Eadē sane dilectio ē: qua diligit' deus z prim⁹ q̄ spūssanct⁹ ē vt supradictū ē qz deus charitas ē. Vñ Aug. Joānes ait. Hō pōt deum diligere quē nō videt: q fratrē quez videt nō diligit. Sz si eū quē videt humano visu spirituali charitate diligeret: videret deū q ē ipsa charitas visu interiori quo videri pōt. Qui ḡ fratrē quē videt ñ diligit: deū q ē dilectio qua caret q fratrez nō diligit quō pōt diligere? Ex vna. n. eadēq̄z charitate deū ꝑimūq̄z diligim⁹ sz deū pp deū: nos vo z ꝑimū pp deuz. Si vo vna eadēq̄z charitas ē dei z ꝑimi: q̄re dī gemia? Propter duo dilecta. i. deū z primū. Et si vna sit charitas: duo tm̄ diuersa ea diligūtur. s. deus z hō vl' angelus. Pro quo ēt duo sunt mādata: qz cū eadē charitas vtroq̄z ꝙmēdetur: diuersa tm̄ diligi ꝑcipiunt'. Vñ aug. Arbitror iō spūm̄ sanctū bis datū: semel in terra z itez de celo: vt cōmēdarent' nobis duo ꝑcepta charitatis. s. dei z ꝑimi. Una ē charitas z duo ꝑcepta. vnus spūs z duo data: qz alia charitas nō diligit ꝑimū nisi illa q̄ diligit deū Qua ḡ charitate ꝑimū diligim⁹ ipsa deū diligim⁹. Sz qz aliō ē de⁹: aliō ē prim⁹: z si vna charitate diligūt': iō forte duo ꝑcepta dñr z alter mai⁹ z alterū min⁹: vl' pp duos mot⁹ q in mēte gerunt': dū de⁹ diligit' z prim⁹. Mouet' .n. mens ad diligēdū deū mouet' z ad diligen

dum primū: ⁊ multomagis erga deū q̄z erga proximum. ¶Distin. XXVII.

Qd.

Circa distin. 27. in q̄ magr̄ agit de charitate q̄ diligimus deū. querit vnū: vtr. s. sit aliq̄ virtus theologica iclinās ad diligēdū deuz sup oīa. Qz nō. qz talis virt⁹ eēt q̄dā amicitia. qō pz ex actu. qz eius actus eēt amare. sz fz pbm. 8. ethi. nō ē amicitia ad deum. qz deus incōparabiliter excedit. ⁊ talis excessus fm eū pbibet amicitiā. qz amicitia ē inter aliquo mō eq̄les

Ca.

¶Preterea. nulla virt⁹ inclinat in actū ipossibilē bñti. sz ipossibile ē nos amare deū sup oīa. qō pbat dupliciter primo ex. 9. ethi. Amicabilia ad alterū mensurant ex bis q̄ sunt ad ipz. mēsuratū aūt nō excedit mēsurā in mēsuris acceptis cū pfectiōe. igit amicitia ad alterū nō excedit illā q̄ ē ad seipm. ¶2o qz amicitia fundat sup vnitatē. ipossibile aūt ē aliqd eē eque vnū amāti sicut ipsemet sibi. ¶Ꝓ. bō sine vtute pōt diligere deū sup oīa. igit nō ē ad ꝟ necessaria vtus theologica. pbatio añtis. qz cū habitu pōt. sz bitus nō dat posse simpl'r. qz tūc eēt potētia. tū ēt qz ex nālib⁹ pōt aliq̄ frui ⁊ nō necessario iordinate: nō aūt fruitio ē ordinate circa aliud obiectuz a deo. g̃ ⁊c.

Ca..

¶Ꝓ. ex actib⁹ diligēdi deū sup oīa frequētatis pōt acq̄ri bitus si'lis iclinās ad diligēdū deuz sup oīa. igit charitas nō pōt inesse babēti talē habitū. qz si sic. tūc duo habitus eiusdē speciei ineēnt eidē: qō vr̄ icōueniēs. añs pz. qz si ex pcedēti rōe ꝯuenit diligere deū ex nālib⁹ sup oīa ex talib⁹ actib⁹ pōt acq̄ri bitus q̄ ꝯuenit sic agere. Nec ꝓt dici q̄ isti duo habit⁹ se ꝯpatiūt. qz sūt alteri⁹ spēi pp cās efficiētes diuersas: qz sola cā efficiēs diuersa nō distīguit effectū spē. sicut p Aug. pz. 3. de. t. c. 9. ⁊ p Ambro. de icarnatione verbi. Dr̄ia orīgis nō diuersificat spēz. ¶Lōtra magr̄ in lr̄a. ⁊ Aug. de doctrina x̄piana. 4°. ⁊. 5°.

In ista questione tria sunt videda. qz. n. habitus manifestant ex actibus. videdū ē ꝓmo de illo actu q̄ ē diligere deum sup oīa an sit rect⁹. ita q̄ ad eū possit eē vtus. ¶Secūdo de formali rōe obiectiua ipsi⁹ actus ⁊ habit⁹ inclinātis ad ipm ¶Tertio vtr̄ nā sine habitu ifuso possit in illuz. ¶De primo dico q̄ diligere deū sup oīa ē act⁹ ꝯformis rōi nāli recte q̄ dictat optimū eē sūme diligendū. igit ē rectus imo eius certitudo ē p se nota. sicut rectitudo ꝓmi ꝓncipy in opabilib⁹. aliqd. n. ē sūme diligēdū. ⁊ nō nisi sūmū bonū. sicut nihil aliud a sūmo vo ē maxie tenēdū vl' credēdū tanq̄ vex apud itellectū. ¶Lōfirmat. qz ꝑcepta moralia sunt de lege nāe. ⁊ p oñs illud preceptū. Diliges dñm deū tuū: ē de lege nāe. ⁊ ita nāliter notū ē hūc actū esse rectū. Ex ꝟ sequit q̄ ad ipm pōt eē aliq̄ virt⁹ iclinās ⁊ ꝟ theologica. qz ē circa obm theologicū. s. deū imediate. nec ꝟ tm̄. sz innitit imediate prime regule humanox actuū. ⁊ ifundi pōt a deo: ⁊ sic nata ē pficere supremā portionē aie q̄ nō pfectissime pficit nisi imediate a deo. ꝟ vtus distincta est a fide. quia actus ei⁹ nō est credere simiter a spe: quia actus eius non est concupiscere bonum amanti iquantū ē cōmodū amātis. sz tēdere in obiectuz fm se. etiā si p ipossibile circūscriberet ab eo ꝯmoditas eius ad amātē. hāc virtutē affectiuā pficiētē volūtatē iquātū bz affectionē iustitie voco charitatem.

De secundo dico q̄ hui⁹ habit⁹ obm possz poni deus in se fm rōnē ei⁹ absolutā. vl' deus inquātū bonū cōueniens amāti. vl' tertio mō iquātū includit vtrūq̄z. put. s. ē qōdā bonū ifinitū in se. cuius amās ē q̄dā pticipatio. sicut finitū ē q̄dā pticipatio ifiniti. ¶Secūdū poneret ꝟ mō. qz deus etsi inquātū bonū creature put dat eē ei p creationē diligat amore nāliū. inquātū dat ei eē beatificuz diligit amore charitatis. iō obm charitatis ē deus iquātū ē obm beatificū amantis ¶Tertiū poneret pp illud qō nūc tactū ē qz nō sufficit sola bonitas ifinita in se vt sūme diligat. sz oz cōcurrere q̄ sit bonū hui⁹ inquantū participatur ab isto.

Contra primā viā arguit sic. qz tūc si p ipossibile eēt alius deus: eēt sup oīa diligēdus ex charitate: qō videt icōueniēs ex se. ⁊ etiā p rōnē. qz nō pūt eē duo diligibilia sup oīa. qz vnū sup alterū diligeret. ⁊ tūc vnū ⁊ idē diligeret sup oīa ⁊ nō diligeretur. ¶Secūdo qz si rō boni simpl'r ē rō diligibilis sup oīa. igit rō maioris boni ē rō maioris diligibilitatis. ⁊ ita glibet teneret magis diligere primū meliorē se q̄z seipz qō nō vr̄ pbabile. ¶Secūdū improbat. qz actus charitatis q̄ ē pfectus respicit deū sub pfectissima rōe diligibilis. nō ē aūt pfectissima rō diligibilitatis in deo cōpatio aliq̄ sui ad creaturā. sz aliq̄ rō ei⁹ absoluta in se. absolute .n. ē meli⁹ in se q̄z posset eē q̄cūq̄z bitudo ad alterū. ¶Ꝓ. si iquātū ē beatificū ē ꝓncipale obm charitatis. ¶Quero qd ē eē beatificū. aut respect⁹ aptitudinalis q̄ natus ē beatificare. aut actualis q̄ actu beatificat. si ꝓmo modo aptitudo nō ē rō terminādi actū pfectū pfecte nisi rōne nāe cui⁹ ē talis aptitudo. sicut nec vl'r aptitudo ē pfectio sz necessario cōplicat secū nām cui inest. nō ē igit dicēdū deū eē sic obm charitatis. Nec secūdus modus vr̄ pbabilis. qz illa relatio q̄ ē in obo inquātū actu beatificat sequit actū. nō. n. ē dr̄ia in obo iter actuale ⁊ aptitudinale: nisi qz actus ē circa ipz elicitus. igit ꝟ eēt dicere q̄ iquātum terminat actū a charitate elicitū haberet rōnē formalē obiecti actus. Si'r appetere bonuz vt buic ptinet ad affectionē cōmodi scōm quā volūtas nō pficit a charitate. ¶Ꝓ. beatificatio tā actualis q̄z aptitudialis si dicit aliqd in deo dicit ꝑcise relationē rōis aptitudinalē vl' actualē. nullus aūt respectus rōis pōt eē formalis rō terminādi actū charitatis. Et ad ꝟ pūt fieri aliq̄ argumēta q̄ tacta sunt in ꝓhemio ꝓmi li. q. de sbo theologie. ¶Lō tra tertiū arguit. qz eiusdē act⁹ nō vr̄ duplex formalis rō obiectiua. altera igit illax rōnuz ponet formalis rō terminandi actū charitatis. Et ex ꝟ arguit vlteri⁹. qz illud qō ē formal' rō qñ ꝯiungit cū altero si p se eēt: esset obm formale. sicut pz in alys rōnib⁹ formalibus. puta si calor cōiunctus ē rō formalis calefaciēdi si p se eēt: eēt calefactiuū p se. igit altex illox qō nūc est p se rō obiectiua si p se eēt terminaret. ⁊ p ꝯns reliquū nō terminaret nec mō termiat. ¶Ꝓ. si aliq̄ creatura itellectual' eēt a se. i. ñ ab alio effectiue ⁊ eēt de se ifinita. sic ꝯponit pho q̄ asserat ꝟ de itelligentys alys a ꝓma: talis creatura posset diligere aliqd sup oīa: ⁊ nō aliud fm rectā rōez nisi ꝓmā. ⁊ tū non eēt pticipatio primi effectiue.

sz. meta. t. c. 4. ind.

Quantum ad istū articuluz dico q̄ rō obiectiua actus charitatis ⁊ bitus pōt intelligi tripliciter. vl' ꝓma q̄ scōm se accepta nata ē p se eē rō terminādi. vel secūda q̄ ē aliq̄ rō ꝑcedēs actū pp quā natus ē actus elici circa obm. vl' tertia q̄ q̄si ꝯcomitat. imo q̄si seq̄t ipm actū elicitū. ꝓma rō ē ꝓprie rō obiectiua. ⁊ non alia stricte loquēdo. ⁊ hec rō obiectiua ē rō dei in se. ꝑcisa .n. rō hui⁹ essentie ē rō formal' terminādi oēz actū ⁊ habitū theologicū. ⁊ ꝟ in q̄cūq̄z nā itellectuali. sicut tactū est in primo. q. de obiecto theologie. qō pbari videt ex ꝟ q̄ potētia respiciēs aliqō obiectū cōe siue ī rōe motiui siue in rōe termini: nō pōt pfectissime getari nisi in eo solo in quo ē pfectissima rō obiecti adequati. ois aūt potētia intellectiua ⁊ volitiua respicit ꝓ obiecto adequato terminante totū ens. igit in nulla nā siue creata siue increata pōt pfecte getari: nisi in illa in qua ē pfecta rō entitatis

tale aũt ẽ solũ ens p'm nõ sub rõe aliq̃ relatiua: sz sub rõne qua ẽ hoc ens. ¶ Secũda rõ põt aliquo mõ dici rõ obiectiua actus alliciens ad amandũ. naz ipsa nata ẽ allicere aliqualr ad amãdũ. ꝛ talis in ꝓposito ẽ rõ relatiua huiꝰ nãe ad amantẽ iquãtũ ẽ ꝯueniẽs bonũ cõicatiuũ sui illi. sicut. n. in nobis ꝑmo amaf̃ aliqs ꝓp bonũ honestũ. secũdo qz scif̃ redamans illa redamatio in eo ẽ vna spãlis rõ amabilitatis in eo alliciẽs ad amandũ alia q̃ ꝓp bonum honestũ. ita in deo nõ sola bonitas infinita vel hec nã vt hec nã allicit ad amandũ. sz q̃ hec bonitas amauerit me cõicando se mihi secũdario hec allicit. ꝛ i isto gradu amabilitatis põt poni oẽ illud in quo ĩuenif̃ rõ amabilitatis: ꝛ põt se demõstrare redamare siue creãdo siue reparando siue disponẽdo ad beatificãdũ. ita q̃ iter hec nõ sit distinctio. nec charitas respiciat magis vltimã q̃ secũdaz. nec secũdã q̃ ꝑmã. sz oẽs sicut rões quasdã nõ solũ boni honesti: sz boni cõicatiui ꝛ amãtis. ꝛ qz amantis iõ digni redamari. Juxf̃ illud Jo. Diligam⁹ deũ qñ ipse ꝑor dilexit nos. ¶ Tertia rõ q̃ ẽ eẽ obiectũ finiẽs actũ nõ ẽ ꝓpe rõ formalis obiectiua. qz nãliter sequif̃ actũ elicitũ: ꝛ tñ ꝑ quãto semp comitaf̃ actũ posset poni aliq̃ rõ obiecti. ꝛ ꝫ mõ diligif̃ iquãtũ ẽ bonũ beatificũ diligẽtis. sicut dicetur deus diligi iquantũ sũme diligif̃. qõ nõ ẽ ex rõe formali obiecti. sz sequif̃ rõem in obiecto ꝯcomitãtẽ actuz Exẽplũ huiꝰ di. trimẽbris eẽt si poneref̃ vnuz qõ eẽt pulcherrimũ visibile ex nã rei. secũdo q̃ illud daret vtutez visiuã oculo qua videref̃. tertio si eẽt quietãs visuz iquãtum attingif̃ ab oculo ꝑactũ videndi. q̃ ẽ rõ formalis terminãdi amorẽ visiuũ si visus posſz amare tale obiectũ. ꝑima rõ qua visus tẽdit in obm ẽ ꝑma rõ talis nãe ꝑ eo q̃ in tali nã ẽ ꝓfecte rõ obiecti adequati tali potentie quãtũ põt eẽ in aliquo. Secũdo ẽ quedã rõ alliciens ad amandũ ꝑ quãto cõicauit se huic. dãdo potẽtiã videndi. Tertio ẽ rõ ꝯcomitãs actũ in quo ꝓfecte getaf̃ visus absolute. igif̃ ꝑma rõ i visu respectu amare si posset amare eẽt rõ huiꝰ nãe minime ꝛ iproprissime rõ eiꝰ qõ attingif̃ ꝑ actũ. Exq̃ videf̃ sequi q̃ iproprissime dicũt dicentes deũ iquãtũ ẽ obiectũ beatificũ eẽ obiectuz charitatis. si itelligãt ꝑ beatificũ respectũ actualẽ iquãtũ. s. terminat respectũ actus beatificãdi. Si aũt itelligãt respectũ aptitudinalẽ. tũc sicut argutũ ẽ illa nõ ẽ rõ terminandi nisi qz nã est rõ terminandi.

Tbo. **De tertio articulo** ponif̃ q̃ nã non sufficit ad actũ istum sine hitu infuso. ꝑmo qz nã determinaf̃ ad vnũ. determinaf̃ autẽ ad eẽ ꝓpriũ appetẽdũ ex secũdo de gñatione. igif̃ nõ põt appetere sui nõ eẽ. ꝛ ꝫ quocũq̃ posito nisi dicaf̃ q̃ determinef̃ ad appetẽdũ sui eẽ tñ ꝯditionalr. qõ nõ videtur ꝓbabile. igif̃ q̃cũq̃ nã itellectualis magis determinaf̃ ad appetẽdũ se eẽ q̃ ad appetẽdũ deũ eẽ si nõ posſz vtrũq̃ fil stare. qz ad appetẽdũ se eẽ determiaf̃ tanq̃ ad vnũ nãle. ad cuiꝰ oppositũ nõ põt iclinari q̃cũq̃ ꝯditiõe posita circa aliud. qz tũc ñ appeteret se nisi cũ ꝯditiõe. ¶ Ꝑ. nãlis appetitus nõ videf̃ esse nisi respectu ꝯueniẽtis appetenti. ꝛ ꝑ ꝯs ẽ ꝑmo respectu illius cui appetif̃ ꝯueniens. illud ẽ ipse amãs. sz si ẽ ꝑmo respectu eiꝰ nõ põt esse magis respectu alteriꝰ. ¶ Contra hoc arguif̃ ꝑmo. qz ꝓs magis diligit esse totius q̃ esse suuꝑsi⁹. qõ declaraf̃ ꝛ in maiori mũdo ꝛ in minori. In maiori. qz aq̃ ascẽdit ne fiat vacuũ in vniuerso (sicut ꝑz multis exꝑimẽtis) sic ꝑz de vrinali euerso ꝛ candela ifra posita. ꝛ in multis alijs. qõ tñ ẽ ꝯtra nãlẽ iclinationẽ ꝑticularẽ huiꝰ nãe aq̃ cũ sit nãliter grauis. ꝛ ꝑ ꝯs tẽdat deorsum. sz vincif̃ ab iclinatione nãe vniuersaf̃. saluaf̃. n. in hoc bonũ totiꝰ vniuersi. s. ꝯtinuitas vl ꝯtiguitas ꝑtiũ eius. ad qõ bonuz vt videf̃ in isto exẽplo: magis inclinaf̃ aqua q̃ ad suũ bonũ particulare. ꝑz etiã in minori mũdo. qz magis exponit se manus ad saluãdũ caput q̃ se vel aliud mẽbrũ tanq̃ magis appetẽs salutẽ capitis q̃ alioꝝ. ꝛ in hoc magis q̃ sui ipsi⁹. qz salus capitis ẽ salus oĩum mẽbroꝝ quantum ad opationẽ vite ꝛ influentias vitales. ex ꝫ vltra. cuz quelibet creatura sit ꝓticipatio bonitatis diuine. magis appetit eẽ boni dei q̃ sui ipsi⁹. ꝛ ꝑ ꝯs nã rõnalis poterit ex nãlib⁹ magis diligere bonũ diuinum q̃ aliud qõcũq̃. ¶ Ꝑ. nã rõnalis sũme diligit beatitudinẽ. sicut colligif̃ ab Aug. 13. de tri. c. 5. sed nõ magis diligit beatitudinẽ q̃ obiectũ beatificũ. igif̃ sũme diligit obm beatificũ. igif̃ sup oĩa ꝛ sup se. ¶ Cõfirmaf̃. qz desperãs ꝛ occidẽs sciꝑm: odit suum eẽ. ꝛ tñ nõ odit beatitudinẽ. qz appetit eã si posset eã hre. igif̃ plus amat beatitudinẽ. ꝛ ꝑ ꝯs obm beatificuz q̃ sciꝑm. ¶ Jste rões nõ cogũt. ꝑma ñ. qz exẽpla illa nõ oñdũt ꝓpositũ. solũ. n. oñdunt q̃ totũ diligit magis bonum sui ipsi⁹ vel ꝓtis ꝑncipaliozis q̃ min⁹ ꝑncipalis. ꝑz in ꝑ⁹ ex⁹. qz ipossibile ẽ aquã se mouere ad sursum ꝓpter qõcũq̃ bonũ vniuersi. qz exquo ꝫ fozmã nãlez q̃ determinata ẽ ad vnã actionẽ: illa fozma manẽs eadez nũero nunq̃ põt eẽ rõ formalis agẽdi opposita. ipsa igif̃ aq̃ nõ se mouet sursum. sz solũ mouef̃ ab aliq̃ mouẽte extrinse co: cui ẽt nihil cõfert quãtũ ẽ ex nã sua. violẽter igif̃ mouetur cõparãdo ad ꝓpriã nãz aque. ꝑs igif̃ illa nõ amat bonũ totius plusq̃ suũ. nec ex amoze saluat totũ. sz totũ siue virtus regitiua in toto cui attribuũf̃ ptes vniuersi mouet quãlibet ptem vniuersi sicut cõgruit bñ esse totius. ex ꝫ igif̃ nõ habeẽ nisi q̃ totũ vniuersum magis diligit bene eẽ totius q̃ bene eẽ ꝓpriuz huius ptis. Idem etiaz habeẽ ex alio exẽplo. nõ. n. manus ex suo appetitu exponit se ꝑ toto cozpoze. sed bõ bñs illas ptes vnã tãq̃ ꝑncipalem. ꝛ aliã tanq̃ minus ꝑncipalẽ. exponit minus ꝑncipalẽ: quã põt amittere sine piculo totius ad saluandum totũ. ꝛ aliquã ptem ꝑncipalẽ quã nõ põt ꝑdere sine periculo totius. ꝛ ita potes hre in ꝓposito q̃ deus magis diligat bene eẽ vniuersi q̃ bene eẽ vnius: vel bñ eẽ partis ꝑncipalis q̃ alterius min⁹ ꝑncipalis. sed nõ potes habere q̃ aliq̃ pars vniuersi magis diligat bonũ alteri⁹ ptis quãtũcunq̃ ꝑncipalis vel totius q̃ suũ esse ꝓpriũ: sic in illis exẽplis pars sibi dimissa ꝛ cõsiderata fm inclinationẽ suã: nunq̃ exponit se ad nõ eẽ ꝑ alio. Jn hoc etiam peccat sꝑlitudo. qz etsi vez eẽt qõ accipif̃ ỏ partib⁹ istis: iste sunt aliqd totius realiter ꝛ in saluãdo totũ saluãt seipsas inquãtũ habẽt eẽ in toto. nõ sic aũt creatura ẽ aliquid dei quasi partialiter. ꝫ sit aliqd dei vt effectus vl participãs ipm. ¶ Secũda rõ de beatitudine nõ cõcludit: qz ꝓcedit tñ de affectiõe cõmodi. nã inter cõcupita ipsi amanti beatitudo maxime cõcupiscif̃. sed nõ maxie diligif̃: ĩmo illud cui ꝯcupiscif̃ magis diligif̃: sicut finis eo qõ ẽ ad finẽ. ¶ Sil'r qõ assumif̃ ỏ beatitudine nõ est verũ nisi loquẽdo de ipsa in vniuersali nõ determinãdo illud in quo cõsistit. ꝛ ex ꝫ nõ habeẽ q̃ aliqd diligat aliõ a se plus q̃ se. qz nõ determinaf̃ q̃ illud in quo ẽ beatitudo sit aliud ab amante.

Jstis igitur rõnibus nõ innitẽdo pono alias duas rões ad ꝯclusionẽ ꝑncipalẽ. ꝑma ẽ ista. rõ nãlis ostendit nãe intellectuali eẽ aliquid sũme diligẽdũ. qz in oĩbus actib⁹ ꝛ obiectis essentialiter ordinatis est aliqd supremũ. ꝛ ita aliq̃ dilectio suprema ꝛ ita supremũ obiectũ sic diligibile. rõ aũt nãlis nõ oñdit aliud a bono ifinito eẽ sũme diligẽdũ. qz si sic. igif̃ charitas iclinat oppositũ eius qõ dictat rõ recta. ꝛ ita nõ eẽt virtus. igif̃ dictat solũ sũmũ bonũ infinitũ eẽ sũme diligendũ. ꝛ ꝑ ꝯs volũtas hoc põt ex puris nãlibus. nihil. n. ꝑt intellectus recte dictare: in qõ dictatũ nõ possit volũtas nãlis nãliter tendere. alꝫ volũtas esset nãliter mala vel

Zo. de .ge. t. c. 56.

Tho. c. 59.

Bo. quo li. 4. q. 6.

i. canoñ. ca. 4.

saltē nō libera ad tendēdū in qōlibet ſm illā rōem boni ſm quā oſtdit ſibi ab itellectu. Et ℔ é qō arguit in ſpāli de angelis. qz in ſtatu inocētie nō fuerūt nō recti. qz tūc nō potuerūt bñe actū nō rectū. potuerūt aūt bñe aliquez actū elicitū: z ſupponēdū q̄ habuerūt. z ℔ rectū: z nō potuit eē aliqs actus rectus diligendo ſe ſup oīa. ℊ. ¶ P. 9. ethi. vult ph̄s q̄ fortis politicus ſcōm rectaz rōem dz ſe morti exponere p̄ bono reipu. ph̄s tñ nō poneret talem habiturū aliqō p̄miū poſt hāc vitā. ſicut pz ex multis locis in q̄bus dubitat aīam eſſe īmortalē. z magis videt declinare ad p̄tē negatiuā ſaltē ſi q̄libet ſequēdo rōem nālem dubitat de vita futura: ꝓpter eā de qua dubitat nullus debet exponere ſe morti. ſz ſi debz exponere ſe: ℔ é: qz in nō exponēdo é certiſſima amiſſio boni virtutis. ℊ circūſcripto oī p̄mio futuro: hoc é conſonū recte rōni vt fortis politicus velit ſe nō eſſe: ne pereat bonū reipu. ſcōm aūt rectā rōnē magis é diligēdū bonū diuinuz q̄ bonū alicui⁹ ꝑticularis. igit ſcōm rectā rōnē q̄libet debz velle ſe nō eē ꝓpter bonū diuinū. ¶ Dicit ℔ q̄ fortis in exponēdo ſe morti pp bonū vtutis experit maximū bonū virtutis z maximā delectationem. z pp hec bona lz breuia debz eligere talē actū. melioz é. n. vnus actus excellēs q̄ quotcūq; remiſſi. in hoc igit fortis politicus nō eligit ſuum nō eſſe. ſed optimū eſſe ſcōm eſſe virtutis. qz ſcōz rectā rationem magis eſt eligendū non carere vno actu virtutis q̄ non carere multis alys ꝯmodis. ¶ Cōtra hoc. ſimplr magis amatur illud p̄ro cuius ſalute volo aliud nō eē vel cui ne male ſit volo aliud nō eē q̄ illō aliud qō volo pp ip̄m nō eē. ſz talis fortis ne male ſit reipu. vult ſe z actū virtutis nō eē. igit ſimplr magis diligit bonū publicū qō vult ſaluari q̄ ſe vel actū vtutis. p cuius ſalute nō ſe exponit. ſed p̄ro ſalute reipu. z ita ſtat argumētū. ¶ Addit quedā ꝓſuaſio theologica. qz ſi null⁹ pōt bñe actū virtutis pfectū diligēdi deū ſup oīa ex puris nālibus. igit q̄ ineniret ſe p̄onū ad talē actum poſſet ſcire ſe eē i charitate. qz ſine charitate nō é talis ꝓnitas. ꝯſequens eſt falſum. ergo.

Quantum ad illū articulū pp iſtas duas rōes de cōformitate volūtatis z rōnis recte z de forti politico ꝯcedo ꝯcluſionez q̄ ex puris nālib⁹ pōt quecūq; volūtas ſaltē in ſtatu nāe inſtitute diligere deuz ſup oīa. ¶ Ad cui⁹ declarationē p̄mo expono q̄liter ſit itelligēdū illud ſup oīa. ¶ Secūdo q̄liter ad hoc teneat creatura rōalis. ¶ Tertio q̄ hoc nō obſtāte habitus charitatis é neceſſarius: z ad qd. ¶ De p̄mo dico q̄ illud ſup oīa pōt itelligi extenſiue. puta q̄ plus diligat deū q̄ oīa alia. z citius vellet oīa alia nō eē q̄ deū nō eſſe. z itēſiue puta ex maiori affectu vult deo bene eē q̄ alicui alteri. ¶ De p̄mo mēbro ꝯcedit cōiter q̄ nihil aliud a deo nec oīa ſil' ſunt eque appreciāda ſicut deus. ¶ De ſecūda ponitur vna di. q̄ amor excedit amorē vl' qz feruētior ſiue tenerior. vl' qz fortior ſiue firmior. z dicūtur iſti amores ſeſe excedere ſicut mater dicit tenerius z ardētius diligere filiū. p̄ vo fortius z firmius. qz maiori piculo ſe exponeret p amore fily. ℔ mō dr̄ q̄ dilectio dei debet eſſe ſup oīa quātū ad firmitatez. ne. ſ. aliqd aliud poſſit ad ℔ euellere. ſz nō oz q̄ ſit ſup oīa quātū ad feruorē z teneritudinē z dulcedinē. qz aliqñ iuenit ſe qs feruētius diligere creaturā q̄ al's deū. ¶ Cōfirmat ℔. qz ſi poſſet p ſtatu iſto vtroq; mō diligere deū ſup oīa. igit poſſz implere illud p̄ceptū. Deutro. 6. di. do. de. tu. ꝛc. cui⁹ oppoſituz hr̄ in lr̄a a magiſtro z Aug. q nolūt q̄ ℔ p̄ceptū ſit. nec q̄ teneamur illō ip̄lere: ſz qō implebim⁹. ¶ Cōtra iſtā di. arguitur. qz ſolū ℔ magis diligit qō firmi⁹ diligit. ℔. n. magis diligo cui min⁹ volo malū accidere. z p cui⁹ bono ſaluando magis me expono ex amore. qz exponere ſequit amorē. z ℔ loquēdo de amore q̄ ē actus volūtatis. nō de illo q̄ ē paſſio appetitus ſenſitiui. z ſi aliq igit dicant diligere feruētius vl' tenerius: q̄ tñ firmi⁹ nō diligūt: ℔ nō eſt ex aliquo exceſſu amor ītellectiui in eis. ſz forte alicui⁹ paſſionis amoris ſenſitiui. ſicut aliq q̄ dicunt deuoti ſentiunt aliquā maiorē dulcedinez q̄ aly multo ſolidiores in amore dei q̄ centuplū p̄mptius ſuſtinerēt martyriū. nec dulcedo ē actus volūtatis elicit⁹. ſz paſſio q̄dā actui retributa qua deus allicit z nutrit puulos ne deficiāt in via. ¶ Dico igit q̄ illud ſup oīa dz itelligi vtroq; modo. ſicut. n. teneor diligere deū ſup oīa alia extēſiue. ita etiaz maiori affectu q̄ aliqō aliud. z dico maiori ſimplr. qz. ſ. magis repugnat effectui oppoſito. qz facilius poſſet iclinari ad oppoſitū dilectiōis cuiuſcūq; alterius q̄ dei. Qō addit de illo p̄cepto nō valet. qz pari rōe fuiſſet danduz p̄ceptuz de viſione dei nō vt impleret: ſz vt ſcirem⁹ quo eēt tendēduz. cui⁹ oppoſitū ſatis pz. ¶ Dico igit q̄ illud p̄ceptū extēſiue z itenſiue ſm viā p̄dictā pōt ip̄leri in via. ſz nō quātū ad oēs ꝯditiones q̄ exponunt p illas additiones ex toto corde z ex tota aīa ꝛc. qz nō pōt eſſe in vita iſta tāta recollectio viriū vt amor ītimpedimētis poſſit volūtas tāto conatu ferri. quāto poſſet ſi vires eēnt vnite z nō ipedite. z quo ad talē ītētionē actus expulſis impedimētis z recollectis virib⁹ dz itelligi dictū Aug. z magiſtri q̄ p̄ceptū illud nō implet in via. nā ꝓnitas viriū inferioꝝ p ſtatu iſto ipedit ſuperiores ab actib⁹ pfectis.

Quantum ad ſecūdū dico q̄ illud p̄ceptū affirmatiuū Deut. 6. z Mat. zz. di. do. de. tu. ꝛc. nō tñ obligat ſemp ad oppoſitū fugiēdū. ne. ſ. inſit actus odij ſed obligat p aliqñ ad actū elicitū. qz ille act⁹ é circa finē ex cuius bonitate deſcēdit oīs bonitas moralis in actib⁹ q̄ ſunt ad finē. ſicut igit bō tenet bñe aliquez actū virtuoſum: ita tenet habere aliquē actū illius p̄cepti circa finē gratuite diligēdū. qñ aūt ſit hoc forte determinauit hoc illud p̄ceptū diuinū. ſāctifica ſabbatū. z maneat vnuſq;q; apud ſe. i. recolligēdo ſe z aſcēdēdo ad deum ſuū. z eccleſia ſpecificauit quātū ad miſſam audiēdā in die dominico de conſe. di. z. miſſas. nō é aūt ſile de p̄cepto diligēdi p̄ximū ſicut patebit di. ſequenti. Exo. 20. Exo. 16.

De tertio dico ſicut dictuz é di. 17. primi li. q̄ ille habitus charitatis quātū ad ſ̄baz act⁹ dat aliquā ītēſionē vlteriorē: quā eadē potētia z ex equali conatu dare nō poſſet actui ſuo z quāto potētia creata é pfectior tāto plus deficit in actu ſi nō habeat charitatē corrūdentē ſibi ſm ꝓportionez. dico ariſmetricā. qz ſm geometricā é equalitas. quātū. n. deficit volūtas minor ſi nō bz charitatē ſibi ꝓportionabilē. tm̄ deficit volūtas maior geometrice ſi nō hēat charitatē ſibi ꝓportōabilē. Quātū vo ad illā circūſtātiā act⁹ q̄ é eē acceptū deo dēm é i p̄ vbi. ſ. q̄ ℔ é a charitate p̄ncipaliter: z min⁹ p̄ncipalr a voluntate: vnifomiter igit ſicut ibi dictū é de neceſſitate habituū pp actus z p̄cipue charitatis quātū ad aliquid qō eſt de circunſtātia actus: quantū autem ad ſubſtantiam actus dico ſicut dictū é illic. Quantū etiaz ad hanc ꝯditionē habit⁹. ſ. q̄ ipſe ſit infuſus. Dico ſicut ꝓbus dictū é de fide z ſpe q̄ nō pōt ꝓbari p rōnem nālem eſſe tales habitus infuſos: ſed ſolū fide tenet: z cōgruitas bona apparet. qz quantū ad actus circa deū īmediate ꝓbabile eſt q̄ nō poſſit perfectiſſime pfici ſuprema portio niſi immediate a deo.

Ad primum argumentū p̄ncipale. ꝯcedo q̄ charitas ꝓprie poteſt dici amicitia. lz nō oīo accipiendo amicitiā ſtricte ſicut accipit ph̄s ibi. ſed aliquantulū extendendo. ſicut ſm intentionem eius ad deū é aliquid excellentius amicitia. illa. n. excellētia obiecti nō tollit qō é pfectionis in obiecto. ſed illud qō é

impfectionis.honestas gppe in diligibili ⁊ redamatio in dilecto sunt ꝯditiones p se in diligibili. nō quidē impfectionis:imo nō esset pfectioꝛ si nō redamaret.sz eq̄litas in istis ē ꝯditio cōcomitās.deus aūt hz honestatē ⁊ redamationē sicut amationē.⁊ excellentius pōt eē amicitia ad ipz:ita vt dicaꝫ supamicitia. Et si arguiꝫ q̄ equalitas ē rō amicitie.vez ē suppposita honestate q̄ ē ꝑma rō amabilis.eq̄litas aūt ē rō amicitie stricte.sz excellētia est rō hītus magis sil̄is vl̄ pfectioꝛis q̄z sit amicitia.talē in ppo sito voco charitatē. ¶ Ad ⁊ᵐ dico q̄ nō solū ex charitate pōt deus sup oīa diligi.sz ex nālib⁹ saltē in statu nāe ī stitute.⁊ ad illud p̄ncipiū pḥi.di.9.ethi.Dico q̄ oz ītelligi quātū ad innotescētiā.inotescit gppe amicitia ad alterū qñ appeto alteri sil̄ia bis q̄ mihi.sz nō quātum ad p se rōem:q̄si nō sit alia amicitia.i amicitia tñ stricte accepta q̄ ē iter eq̄les ibi sīgdē amicitia ad se ē mēsura amicitie ad alterū ⁊ nō ecōuerso. ¶ Et cuz arguiꝫ ibi de vnitate. Dico q̄ due ꝯditiones ꝯcurrūt in obiecto amabili.s.vnitas ⁊ bonitas.⁊ lz vnitas qñq̄ supet vnitatez:tñ bonitas ex alia pte recōpēsat. ¶ Ad tertiū ꝓcedo ꝯclusionē:nec tñ superfluit charitas vt dictū est. ¶ Ad quartū dico q̄ nō pōt acquiri ex actib⁹ aliqs hītus eiusdē speciei cū charitate.sz possit acquiri aliqua amicitia tēdens in deū sub eadē rōe obiecti: ⁊ ēt p actū sil̄ez: q̄ supoīa diligendo.q̄ cūq̄z.n.nā nō pōt esse ab aliquo efficiēte eiusdem speciei cuz efficiente alterius:nō est eiusdē speciei cum illa alia sicut est in ꝓposito.

Ad duo argumēta ꝓ ꝑmo mēbro in articulo de obo formali charitatis. ¶ Ad ꝑᵐ dico q̄ illa positio duoꝝ deoꝝ destruit nām charitatis.q̄cūq̄z.n.hītus ex se tēdit in vnum ponere ipm tendere in plura ē ponere ipm nō eē ipm.sicut si aliqs hītus ꝓpriꝰ simplr̄ ꝑmi p̄ncipy poneret eē alterius ꝑmi p̄ncipy:esset ponere hūc habitū eē hui⁹ obi vt ꝓpry ⁊ nō ꝓpry.ita dico in ꝓposito q̄ plures eē deos includit vtrūq̄z eē diligēdū ex charitate ⁊ neutꝝ. ¶ Ad aliud dico q̄ nō est sil̄e de magis ⁊ min⁹ in aliquo ordine ⁊ de supremo in illo ordine quo ad oē extrinsecū operās circa illa illius ordis.pōt.n.opatio alicui⁹ necessario regrere supremū vt sit pfectissima:⁊ tñ nō necessario hz ordinē ad alia ordinata in illo ordine.Exēpluz in coloꝛib⁹ nō p̄t eē pfectissima visio nisi pfectissimi coloꝛis.⁊ tñ nō oz necessario q̄ sit pfectioꝛ visio circa coloꝛē ꝓpingoꝛez illi.⁊ rō ē.q̄z rō getatiōis ex pte pfectissimi coloꝛis est rō totalis eius.q̄ in alio ē diminute.⁊ iō lz in ꝓposito vnum aliq̄liter excellat alterū: in nullo tñ ē rō getādi:lz potētia nāliter sit libera: lz ergo solū ifinitū bonū getet volūtatē: ⁊ hoc inquātū ifinitū bonū:nō tñ oz qōlibet bonuz finitū ꝑm gradū suū in bonitate magis ⁊ min⁹ getare .q̄z isti gradus sunt accidentales p comparationē ad extrinsecum quietandum.

¶ Hic pōt queri vtꝝ illo mandato dilectionis p̄mi totū p̄mū.i.aiam ⁊ coꝛp⁹ nosq̄z ipos totos diligere p̄cipiamur? Ad qō dicim⁹ oē genus diligēdoꝝ rez in illis duob⁹ mandatis cōtineri. Quatuoꝛ.n. diligēda sunt vt ait aug. vnū qō supra nos ē.s.deus. Alterū qō nos sumus. Tertiū qō iuxta nos ē.s.p̄im⁹. Quartum qō infra nos ē.s.coꝛp⁹. De scō ⁊ quarto nulla p̄cepta dāda erant.s.vt diligeremus nos vl̄ coꝛp⁹ nostrū. Precipiꝫ aūt deus diligi ⁊ p̄im⁹. Ut aūt quisq̄z se diligat p̄cepto non est opus.Quātūlibet.n.hō excidat a veritate remanet illi dilectio sui ⁊ dilectio coꝛpis sui: q̄z nemo vnq̄z carnē suā odio habuit. Nā viri iusti q̄ coꝛp⁹ suū cruciant:nō coꝛp⁹ sz coꝛruptiones eius ⁊ pōdus oderūt. Hic videꝫ aug. tradere:q̄ ex p̄cepto nō teneamur diligere nosmetipsos vel coꝛp⁹ nostrū. Qō si ē: nō oē genus diligēdoꝝ rez illis duob⁹ p̄ceptis continetur:q̄z cū ⁊ nosipsos ⁊ coꝛp⁹ nostrū diligere ꝺbeam⁹:ad qō necessariū ē p̄ceptū:cū scriptum sit. Qui diligit iniq̄tatē odit aiam suaz. sed speciale de hoc p̄ceptū nō erat dandū:nec speciali p̄cepto opus erat id tradi: vt q̄sq̄z se vel coꝛp⁹ suuz diligeret:q̄z hoc in illo p̄cepto cōtineꝫ: diliges p̄imū tuū sicut teipsum. Ibi .n. ⁊ p̄imū totū: ⁊ te totuz ītelligere debes Unde aug.i eodē. Si te totū ītelligas.i. aiaz ⁊ coꝛp⁹: ⁊ p̄imū totū.i.aiam ⁊ coꝛp⁹: hō.n. ex aia ꝯstat ⁊ coꝛpe:nullū rez diligēdoꝝ gen⁹ in his duob⁹ p̄ceptis p̄termissuz ē. Cū.n. p̄ecurrat dilectio dei: eiusq̄z dilectiōis mod⁹ p̄scriptus appeat:⁊ sequaꝫ dilectio p̄imi: de tua dilectione nihil dictū videꝫ. Sed cū dictū est. Diliges p̄imū tuū sicut teipsuz:sil̄ ⁊ tui abs te dilectio p̄termissa nō ē. Ecce hic apte dicit in illo p̄cepto nō tantūmodo p̄imi:sed ⁊ mei dilectionē ꝯtineri ⁊ toti⁹ p̄imi totiusq̄z mei. Ex quo apparet q̄ dictū ē ō secundo ⁊ quarto.i. de dilectione nr̄i ⁊ coꝛpis nr̄i :nulla p̄cepta dāda:ita eē intelligēdū.s.specialia ⁊ diuisa:q̄z in illo vno totū ꝯtineꝫ: ⁊ q̄z id qō sumus: ⁊ qō infra nos ē ad nos tñ ptinens:nāe lege diligim⁹ q̄ in bestijs etiā ē. Ideoq̄z ⁊ de illo qō supra nos ē: ⁊ de illo qō iuxta nos ē: diuisa p̄cepta sumpsim⁹. In quoꝝ altero eius qō sumus ⁊ illius quod infra nos est dilectio continetur. ¶ Di. XXVIII.

Circa istam 28.di. in qua magr̄ agit de diligēdis ex charitate queriꝫ vnū. vtꝝ.s.eodē habitu fit diligēdus p̄imus quo diligiꝫ deus. Oz nō. quia vnius hītus est vnū obiectū formale.i ōo āt ⁊ p̄io ē alia ⁊ alia rō formalis bonitatis. ¶ Preterea ille hītus quo diligiꝫ deus ē habitus theologicus.igiꝫ respiscit solum deū p obo:nō aūt aliqd creatū. ¶ Rñdeꝫ q̄ hz verū ē p̄ncipaliter.tñ respicit aliud put attribuiꝫ ipsi deo. ¶ Cōtra.si attributio sufficeret:igiꝫ oīum posset eē vn⁹ habitus intellectualis ⁊ etiā appetitiuus.q̄z oīa attribuuntur ad vnū.sil̄r oēs virtutes morales attribuūtur ad vnū.s.ad felicitatē tanq̄z ad p se appetibile. ¶ Preterea ad p̄incipale alius ē habitus p̄ncipy ⁊ ꝯclusiōis.igiꝫ sil̄r in appetitiuis alius ē habitus finis ⁊ eius qō ē ad finem. charitas ē finis.q̄ ⁊c. ¶ Cōtra.i.cañ. Jo.4.c. Hoc māda/tū hēm⁹ a deo vt q̄ diligit deū:diligat ⁊ fratrem suuz.

Hic sunt tria videnda.p̄mo qualiter ille habitus quo diligiꝫ deus respiciat p̄imum. ¶ Secundo de habitu habendo circa p̄imum.

¶ Tertio quis sit ille ꝓxim⁹. ¶ De ꝓmo dico q⁹ charitas sicut tactū est di. 17. ꝓmi dicit bitus quo deus habet carus. possz ãt haberi carus aliquo amore ꝑuato q̃ amãs nollet hr̃e cõdiligentẽ sicut in ẓelotipis habẽtib⁹ mulieres caras. sz ille bitus nec eẽt ordinat⁹ nec pfectus. nõ q⁹ dẽ ordinat⁹. q2 deus q̃ ẽ bonũ cõe nõ vult eẽ bonũ ꝑuatũ alicui⁹. nec ꝑm rectã rõem dz aliqs sibi appropare istud bonũ cõe. 7 iõ amor ille ĩclinãs ad hoc bonũ vt ad bonũ ꝓpriũ nõ ꝺdiligẽdũ nec habẽdũ ab alio: eẽt iordinatus: eẽt etiã impfectus: q2 pfecte diligẽs vult dilectuz diligi. sicut pz ꝑ Ricar. igit̃ deus ifundẽs bitũ quo aĩa ordinate 7 pfecte tendat in ipm̃ dat habitũ quo habeat̃ carus vt bonũ cõe 7 ꝺdiligẽdũ ab alys. 7 ita habit⁹ ille q̃ ẽ dei ĩclinat etiã ad velle ipm̃ hr̃i carũ 7 diligi ab alio. saltẽ cuius amicitia sit ei grata vel nõ displicens ꝑ nũc ꝑ qñ est grata. sicut igit̃ ille bitus ĩclinat ad diligẽdũ deũ in se

ampliꝰ qꝺ eꝯ diligẽdũ ẽ. Dis peccatoꝛ inqꝫtũ peccatoꝛ ẽ nõ ẽ diligẽdꝰ: ꝛ ois hõ iqꝫtũ ẽ hõ diligẽdꝰ ẽ pp deũ. Deꝰ vo pp seipm: ꝛ deꝰ pp se ꝺi hoie ãpliꝰ diligẽdꝰ ẽ. ꝛ ãpliꝰ qsqz ꝺz deũ diligere qꝫ seipz. Jtẽ ãpliꝰ aliꝰ hõ diligẽdꝰ ẽ qꝫ coꝛpus nostꝝ: qꝛ pp deũ oia ista diligẽda sꝯ: ꝛ pt nobiscũ deo hõ pfruꝰ: qꝺ nõ põt coꝛpꝰ: qꝛ coꝛpus p aiam viuit q̃ fruimur deo. Audisti aliq̃ de oꝛdine charitatis vbi exp̃ssũ ẽ nos ãpliꝰ debere diligere deũ qꝫ oẽs hoies vꝫ nosipsos: ꝛ ãpliꝰ aiaz alicuiꝰ hois qꝫ coꝛpꝰ nostꝝ. Jn enumeratõe ẽt q̃tuoꝛ diligẽdoꝝ supius posita: pꝛius ponit qꝺ supꝛa nos ẽ. Secũdo qꝺ nos sumus. Tertio qꝺ iuxta nos ẽ. Quarto qꝺ ifra nos ẽ: vbi oꝛdo diligẽdi insinuari vꝫ ex rõe numeratiõis. Nõ est aũt aptũ vtꝝ oẽs hoies pariter diligere debeamus ꝛ tm̃ quantum nos vel minus. Di. XXIX.

Qõ .I. Ca .9. io.

Jrca istam 29.di.i q̃ magr̃ agit de oꝛdine diligendi ex charitate. Querit vnũ. vtꝝ. s. glibz teneat maxie diligere se post deũ. Oꝛ nõ. 9. ethi. vitupat amatoꝛ sui. ꝛ multa ibi ꝺ B. ¶ P Bre. in omel. sup illud Luce. Misit illos bios. nemo ad seipm ppꝛie charitatẽ hꝫe dr̃. sz dilectio i altꝝ tẽdit: vt caritas dici possit.

19. ꝛ .22.

¶ Cõtra. insura ẽ pfectioꝛ mẽsato. sz dilectio sui ẽ mẽsura dilectõis pꝛimi. Juxta illꝺ Mat. Diliges pꝛi. t. sic teipz.

Ex dictis. In qõe pcedẽti pz solutio huius qõnis. Charitas. n. ex B gr ẽ pn̄ tẽdẽdi in deũ actu directo: ẽ pn̄ reflectẽdi sup actꝰ illos qbꝰ tẽdit̃ i deum. ꝛ in B sic dictũ ẽ ibi. ẽ pn̄ volẽdi cuilibet potẽti diligere deũ q̃ diligat ipm. iter oẽs aũt actꝰ eiusdẽ rõis tẽdẽtes in deũ charitas ẽ pn̄ imediate reflectẽdi sup actum quẽ elicit habẽs charitatẽ q̃ tẽdit ꝛ diligit deũ. igit̃ post deũ imediatissime vult qs ex charitate se diligere illud q̃ tẽdit in deũ. s. se diligere deũ. ꝛ B volẽdo diligit se. qꝛ diligit sibi bonũ iustitie. igit̃ imediate post deũ tenet̃ se diligere ex charitate. ¶ Hoc ꝓfirmat̃. qꝛ pẽsatis rõibꝰ bonitatis ꝛ vnitatis q̃ sũt rões diligibilis post deũ q ẽ bonũ infinitũ i q̃ ẽ pfectissima rõ bonitatis occurrit i seipo alia rõ maxia. s. vnitatis q̃ ẽ pfecta idẽtitas. igit̃ glibz inclinatur nãliter ad dilectionẽ sui post bonũ infinitũ. inclina-

Ad pꝛimũ argumẽtũ ꝺico (tio aũt nãlis ẽ recta. q pB exponit se ibi. quõ vitupabile ẽ eẽ imoderatũ amatoꝛẽ sui. nõ aũt moderatuz. ¶ Ad zm̃ ꝺico q oꝰ diligẽs se ex charitate diligit se in oꝛdine ad bonũ infinitũ. qꝛ diligit sibi actũ illũ vl̃ habitũ q̃ tẽdit i illud bonũ. ꝛ in hac dilectiõe tẽdit in altꝝ. qꝛ in deũ tanqꝫ in ꝓncipale obz actꝰ: ꝛ tñ ad se bz charitatẽ. Iz nõ vt ad obz finale. sz pꝛimũ oꝛdiatũ ab obz vltimũ qꝺ ab eo distictũ.

¶ Hic solet q̃ri qd potiꝰ sit pluriscz meriti diligere amicos an diligere iimicos: Sz hec cõparatio iplicita ẽ. Si. n. ꝓferat̃ dilectio amicoꝝ tm̃ dilectiõi amicoꝝ ꝛ ẽt iimicoꝝ: pspicua est absolutio. Sz si i aliquo vno hoie q diligit sil̃ amicũ ꝛ iimicũ qd hoꝝ potiꝰ sit q̃rat̃: obscura ẽ respõsio: qꝛ de motu mẽtis agit̃: de quo nõ ẽ nobis facile iudiciũ an vnꝰ ꝛ idẽ motꝰ sit erga amicũ ꝛ iimicũ: ꝫ erga amicũ ireflexoꝛ: an duo.

vnꝰ erga iimicũ: q vꝫ difficilioꝛ: alter erga amicũ q vꝫ feruẽtioꝛ. Nec icõgrue putat̃ melioꝛ q ẽ feruẽtioꝛ: vl̃ si vnꝰ idẽqz ẽ idẽ potioꝛ vbi ẽ ardẽtioꝛ: nõ iprobe extimat̃. Aug. tñ sentire vꝫ maiꝰ eẽ diligẽr̃ iimicũ qꝫ amicũ: q pfectoꝛũ eẽ dicit diligere iimicos ꝛ bñfacere eis: neqz ꝫ a tanta multitudie ipleri quãta exaudit̃ i oꝛone dñica cuz dr̃. Dimitte nobis debita nꝛa sic̃ ꝛ nos dimittim̃ debitoꝛib̃ nostris. Illã. n. spõsionẽ dicit a multis ipleri q nõdũ diligũt iimicos. Ait. n. sic. Magnũ est erga eũ q tibi nihil mali fecerit eẽ beniuolũ ꝛ bñficũ. Illud multo grãdius ꝛ magnificẽtissime bonitatis ẽ: vt tuũ iimicũ diligas: ꝛ ei q tibi malũ vult: ꝛ si pt facit: tu sp bonũ velis faciasqz qꝺ possis: audiens dicẽtẽ iesum. Diligite iimicos vestros ꝛ bñfacite bis q odiũt vos: ꝛ oꝛate p psequẽtibus ꝛ calũniãtibꝰ vos. ¶ Di. XXX.

Jrca istam 30.di.i q̃ magr̃ agit de charitate quãtũ ad pfectionẽ meriti. Querit vnũ. vtruz necesse sit ex charitate diligere inimicũ Oꝛ nõ. Luce. io. Phariseo iterrogãti. qs ẽ meꝰ pxim̃: rñdit xps q fecit miam cũ illo. vꝫ g̃ determinasse q solus ille habẽdus ẽ pxim̃ q talia facit. sz inimicꝰ nõ facit talia. g̃. ¶ P 3°. reg. 7. sup illud. Fecit g̃ hirã lebetes ꝛ scutras ꝛc̃. Hlo. Decẽ pceptis i lege dñs oia q̃ facere debemꝰ exp̃ssit. sed ibi nõ ẽ aliqꝺ pceptũ de diligẽdo iimicuz. ¶ P Luce. 6. glo. q̃re. ꝛ Aug. sup illud ps. Re. oculos meos. Et mat. 5. Audistis. qꝛ dictũ ẽ antiqs odio habebis iimicũ tuũ. Sz moꝛalia pcepta manẽt eaꝺẽ in noua lege q̃ in veteri. igit̃ manet B in noua lege. ¶ P. zꝛtopi. in Ꝺrys tenet ꝓntia i seipsis. igit̃ si amicꝰ ẽ diligẽdꝰ iimicꝰ ẽ odiẽꝺ. ista. n. sũt Ꝺria de Ꝺrys. ¶ Cõtra. Math. 5. Ego aũt ꝺico vobis diligite iimicos vꝛos ꝛc̃. ꝛ pbat illud ibi. qꝛ si diligitis eos q vos diligũt quã mercedẽ habebitis: ¶ P. Math. 6. Dimittite. ꝛc̃. ꝛ subiũgit pbationẽ illiꝰ argumẽti. igr̃ glibz ꝺ necitate ad B tenet̃. ¶ P. Math. 18. In pabola de suo q petyt debitũ subiũgit sic. Et pr̃ vester celestis ꝛc̃.

Respondeo inimicꝰ põt ꝺsiderari p se. i. iquãtũ iimicꝰ. ꝛ p accñs iqꝫtũ bõ. p mõ ꝺico q iimicꝰ nõ ẽ tm̃ malꝰ puatiõe boni. sz bitu positiuo vity. sic̃ iiustus dicit̃ nõ tm̃ carẽs bitu iustitie. sz ẽt bñs habitũ iustitie Ꝺziũ cãtũ ex actibꝰ iiustis. sic̃ br̃ a Boetio sr̃ pdicamẽtis. c. ꝺ q̃litate. B mõ cũ amicitia respiciat bonũ vtutis i amato: ꝛ B ꝓueniẽs actui vtutis i amãte: iimicitia respicit malũ discõueniẽs bono qꝺ ẽ i eo q ẽ iimicus. inimicꝰ g̃ iqꝫtũ talis ẽ malꝰ ꝛ vitiosus. ꝛ p ꝓns nullo mõ ẽ sic diligẽdꝰ. B. n. mõ odiuit iimicũ q dixit. Deficiãt pctõres a terra ꝛ iniq ita vt ñ sint. nõ sint qꝺẽ iimici sine iniq qꝛ vte ipios ꝛ nõ erũt. puer. iz. Loquẽdo aũt ꝺ iimico p accñs. s. ꝺ B boie q nũc ẽ iimicꝰ bz qꝺ difficultatez: ꝛ illo mõ possumꝰ log ꝺ dilectiõe. vl̃ positiue q̃si p mõz actꝰ eliciẽdi. vl̃ q̃si phibitiue p mõm actꝰ Ꝺry arcẽdi. zm̃ ẽ magis neciũ: qꝛ pcepta affirmatiꝛ magl obligãt ne Ꝺria eoꝝ fiãt ꝛ isto mõ accipiẽdo diligẽr̃. s. p ñ odir̃ distiguo q duplex bonũ possumꝰ ñ odir̃ sibi. s. bonũ spũale. s. q̃ attigit vl̃ natꝰ ẽ attigere deũ. vl̃ aliꝺ bonũ idifferẽs: qꝺ pt oꝛdiari ad illud ꝛ ad oppom̃. vbi gra ꝺ p. ipz diligẽr̃ deũ amoꝛe amicitie vt ẽ bonũ bonestũ. vl̃ ꝓcupiscer̃ sibi deũ vt ẽ bonũ cõmodi, ipz audire missas: pdicationẽ. coꝛrectõez: istructio-

nē p q̄ ꝙuertit̄ ad diligēdū deū. Ex⁰ ō z⁰: ips viuere vita cōpali eē sanū: diuitē: fortē ꝛ hō. ¶ Q⁰ ad p⁰ bōa ñ vr̄ q̄ possim⁹ illa sibi odir̄ vl nolle q; ß ñ stat cū pfce diligeř ōz .s. nolle ips ꝺdiligi ab alio c⁹ amicicia ñ noscit̄ ei displicer̄ ꝛ ß ꝺdiligi tā rōe bōi bōesti. s. pp se. q̄z rōe bōi ꝺmodi ei⁹. nec pari rōe stat cū pfecte diligere deū nolle aly illa p q̄ ꝺducat̄ ad ꝺdiligēdū deū. Sz ō alys bōis idrentib⁹ vr̄ q̄ possim odire illa ꝓximo. tuz quia possum ordinare odire vel nolle illa mihi. tuz ét q; ille pōt ordiate nolle sibi ea. ꝛ q̄cūq; ipse pōt ordiate nolle sibi vel ego mihi si eēz talis q̄lis ē ipse. possū sibi ordiate nolle. assumpta patēt. possum. n. ordiate nolle mihi diuitias: sanitatē. ꝛ vl̄r necessaria ad vitā corpalē. ꝛ ß dupl̄r. vel ꝺtēnēdo ea: sicut si fiam paup volūtarie. vel volēdo deū infligere illa mihi pp peccata mea: vel volūtate ꝺsequēte vt si sint inflicta acceptare ea ꝛ gaudere de his iam iflictis. ¶ Cōsil̄r q̄ possum tot modis velle opposita eoꝝ sibi vt pauptatē volūtariā. ꝛ ita carere diuitys. ifligi sibi a deo aliq̄ mala ad correctionē: si crederē ips p talia ꝺmoda semp addere ad peccata sua: possū velle sibi opposita illoꝝ ꝺmodorum. Et quo ad hoc cōformiter est dōm de bonis fortūe ꝛ de bonis corpis. Sed de vita corpali videř dubiuz an possim illam sibi odire vel nolle. ꝛ vr̄ q̄ sic. tuz q; iudex in cā criminali pōt iuste sniare ꝺ eum. actor ét in eadem cā pōt licite agere ꝺtra eum. vterq; igit̄ pōt velle effectū illius snie: q̄ effectus est occisio rei. Sil̄r si q̄s impugnet eccleſiā: cum talis quantū est i se ꝺpediat bonū cōe. s. pacem ecclie: vt bonū cōe saluer̄: videř q̄ aliqs possit ordinate velle tali pſecutori mortē corpalē. pp bonū cōe qō impedit. s. pacem ecclesie.

Quantū ad hoc dici pōt q̄ nō pōt q̄s absolute velle ꝓximo mortem corpalē vel nolle sibi vitā. q; post mortē non est pnia vt teneř. nec ꝙuersio ad diligēdū deum. fit̄ ē post ꝑuationē diuitiaꝝ vel fortitudinis ꝛ taliū: imo ꝑuatio taliū pōt eē occasio pñie: nō aūt ꝑuatio vite corpalis. nō videř autē q̄ possim ordiate velle alicui illud p q̄ō simpl̄r excludit̄ a possibilitate diligendi deū. pōt tñ q̄s ordinate velle ꝓximo mortē corpalē sub ꝺditiōe. puta si credat eū finaliter futuꝝ malū. ꝛ tūc sibi pōt optare mortē. vel vt det locū scis quos ipedit. vl̄ ne addat peccata peccatis pp q̄ post mortē acri⁹ puniat̄. ꝛ ille due cāe colligūt̄ ex legenda beate anastasie: q̄ scripsit Crisogono de viro suo publio vt si de⁹ ꝑtideret eū i infidelitate mansuꝝ: iuberet eum dare locum scis. ß quo ad p⁰. Et segt̄ ꝙ ad z⁰. quia melius est ei aiam exalare q̄z dei filiuz blasfemare: ꝛ ita nec i isto casu nec i duob⁹ p̄cedentib⁹ de iudice ꝛ tyrāno pōt q̄s absolute velle ꝓximo mortē corporalē: imo magis quātū i se est oz nolle. ¶ Ubi sciēdū q; sicut tactū ē di. i5. hui⁹. ꝛ alias sepe. q̄ñ ex pōne alicui⁹ ꝺditōis simpl̄r nolite aliqs vult aliqd: nō simpl̄r vult illud: sz magis respuit. sic̄ pz de ꝑuciēte merces i mare: q pp tēpestatē exortā q̄ est simpl̄r sibi nolita: volūtarie ꝑuicit merces. istō voluntariū nō est mere volūtariū. qz nō est volituz nisi ex suppositiōe cuiusdā noliti. qō aūt est pol̄e tñ ex suppositiōe impossibili nō est simpl̄r pol̄e. ¶ In oib⁹ aūt p̄dcis casib⁹ illud pp qō moꝛs est volita ē simpl̄r nolēdū. tenetur. n. iudex ꝛ actor i cā nolle ipm esse reū ex suppositiōe crimis. teneř ét patiēs pſecutionē tyrānoꝝ nolle eos eē tyrānos ꝺ eccliam. teneř ét i 3° casu q̄s quātū est i se nolle ipū esse finaliter reprobū. ꝛ iō si ponāt̄ opposita istoruz pōt velle sibi poti⁹ mortē: tñ cū q̄dā tristitia: qō nō ē simpliciter velle. dictū est. n. sepe supra. q; velle ꝺditionatū sufficit ad cānduz tristitiā si oppositū veniat. ¶ Patet igit̄ ad ꝓmū argumētū de iudice ꝛ actore. ꝛ lz per idez posset dici ad secūduz de tyrāno: tamē ibi aliter pōt dici q; tyrānus nō pōt iferre nisi pſecutionē extrisecā inxta illud Sal. Nolite timere eos qui occidunt corpus: ꝛ postea nō habēt amplius qd faciāt: talis aūt pſecutio exterioꝝ frequēter est electis mā pficiēdi in ꝟtutib⁹: ꝑcipue in patiētia: que fm Jacobū opus pfectū bz. hoc. n. modo a ꝓncipio quelibz eccleſia pſecutionez passa est ꝛ ex hoc pfecit. ꝛ iō i casu illo ñ vr̄ q; liceat optare tyrāno ēt mortez corpalē: nisi forte eēt aliqs a q̄ iuste eēt sibi tal' mors ifligēda pp pctā sua: ꝛ tūc posset aliqs optare q; a tali iudice fieret iustitia. tñ cū tristitia. qz semp teneř nolle ips esse dignū tali pena. ¶ Sz loq̄ndo de alio itellectu ꝑcepti. s. de actu positiuo diligēdi inimicū. posset dici q; non teneř qs aliq̄ elicere actū diligēdi ꝓximū. qz nec ēt teneř cogitare de eo. puta si eēt aliqs ita occupat⁹ circa cōtemplationē dei q; nūq̄z cū plena deliberatiōe cogitaz de ꝓximo. Si ēt cogitet nō ē necesse elicere actuz diligēdi circa ipm. qz absq; ß pōt hr̄e circa finē actus ordiatos: ꝛ circa ea q̄ sūt ad finē ꝺsequēndū necia. ꝛ si ß. igit̄ mlto magis nō teneř elicere actū diligēdi circa inimicum: qz nec cogitare de eo. tñ moderando illud pōt dici q; si appeat alicui euidēs necessitas ꝓximi. puta q; sine ipso non pōt hr̄e sibi necia ad attingēdū ad dilectionē dei. puta si ē infidelis ꝛ sine eius doctria nō possit ꝙuerti ad ꝟitatē: vel si est malus: ꝛ sine ei⁹ correctiōe nō pōt ꝙuerti ad bonū. qō tñ forte nūq̄z ꝺtingeret: ibi teneř qs ad velle bonū finale spūale ꝓximo. imo ēt ista bona necia sibi ad ꝺsequēndū finale bonū nō solū velle: sz ēt exeq̄ opatione efficaci si adest facultas. Quātū aūt ad diuitias vel sanitatem ꝛ hō. q̄z opposita pōt sibi velle vt tactū est ꝓius. nō teneř qs i aliq̄ casu positiue velle sibi ista. Quātū aūt ad bona spūalia teneř ét qs velle sibi nō solū iteri⁰: sz ét exteriuş efficaciter i ope. spāliter quātū ad ß q; glibet teneř orare deum suū ꝑ se ꝛ p tota eccl'ia dei. ꝛ teneř velle istam oronē valere bono ꝛ malo ad bonū spūale. sicut. n. esset malus stomach⁹ q; nollet sustētationē suā valere sustentatiōi man⁹. ita nō esset bon⁹ i eccl'ia q; nollet bonū actuz suū si quē bz valere oi membro eccl'ie: ꝑ q̄bus deus illū acceptat: ꝛ pro quanto potest valere sibi ꝛ alys. nūq̄z aūt teneř quis velle simpl̄r illud: cuius oppositū pōt bñ nolle. ¶ Sed de vita corpali forte teneř quis velle quo ad actū interiorē. ꝛ eam saluare simpl̄r q̄ ad actū exteriorē si nō adsit alius ꝓxim⁹ q; possit eū iuuare. puta si q̄s moreret̄ fame vel i fluuio. ꝛ vn⁹ solus adesset q; posset liberare eum. teneret̄ forte nō tm̄ huic velle vitā: sz vt eam bēat ꝑ virib⁹ laborare. Unde tm̄ ꝓbet̄ ista tentio nō videř manifestū ex scriptura nec ex rōne: quia si tunc periclitaret̄ posito q; esset bonus ꝓtingeret ad diligēdū deū perfecte in ꝑria. ꝛ saluat⁹ ad vitam corpalez forte fuisset postea lapsus i peccatū: ꝛ forte finaliter malus. piuz tm̄ ē laborare ꝑ vita ꝓximi saluāda: qz supponēdū est si ē bonus q; erit melior ꝛ valebit sibi ꝛ alys sua bonitas. ꝛ si ē malus supponendū est q; corrigeř. hoc. n. est pie iudicare. s. iterꝑtari semp melius q̄ nō est oppositū mānifestū.

Ad ꝓmū argumētū dico q; illa rñsio xp̄i ad. p. q̄s ē ꝓximus: ꝺz sic intelligi. ꝓxim⁹ dicit relationez equantie sic̄ amicus vel frater. igit̄ si faciens mīam est ꝓxim⁹. q̄ō habebat̄ ex respōsiōe phariseī: segt̄ q; ille cui facta est miſericordia hēbat̄ apud eū tanq̄z ꝓxim⁹. nō erat aūt gētis sue: nec sibi ligatus ex natiōe: sz extrane⁹ ex p̄ria. igitur q̄libet quātūcūq; extraneus: cui ego possū seruire in necessitate est habendus vt ꝓximus. ꝛ ß est q̄ō dicit ibi Gal. Uade ꝛ tu fac sil̄r. i. habe ꝑ ꝓximo oēm cui potes bñ facere. ēt si sit tibi extrane⁹: non igit̄ bene faciens est tm̄ ꝓximus. sed ēt oīs potens bene pati a nobis. ꝛ hoc siue passione exteriori siue bōa dilectiōe passiua q̄ ē motus iterior: ꝛ ß mō beati quib⁹ nō possum⁹ bñ facere possūt bene diligi ꝛ esse ꝓximi. deus autez lz bene diligatur

Cap. i.

nō tñ ex dilectione alicui⁹ pōt addi sibi aliqō bonū. ꝛ iō nō ꝓzehēdit sub ꝓximo. ¶ Ad zᵐ dico ꝙ oīa p̄cepta se cūde tabule explicāt illud p̄ceptū. Diliges ꝓximū. quia specificāt illa i gb⁹ nō debeo odire inimicū. nā non occidere icludit nō odire sibi iniuste vitā cozporalē. nō furari nō mechari icludūt nō odire sibi bonū fortune vel fame. ꝛ sic de alys. ¶ Ad auctozitates aug. ḡre. ¶ Ad illō Math. 5°. dictū est antiqs. signāter loquit Sal. dictuz ē: ꝛ nō scriptū est: qz ꝛ si scriptū erat. Diliges amicū tuum. nō tñ erat scriptū: odies inimicuz: sed iudei peruertētes scripturā arguūt ℔ per locū a ꝓzio sensu. ꝛ ita seruabant. Qz autez male intellexerint ꝓbat Sal. si. n. tñ diligis illos q te diligunt: quā mercedē habebis. sic ēt male itellexerunt in plibus alys locis: sicut pz ibi de illo p̄cepto. Honoza p̄em tuū ꝛ matrez. de quo redarguit eos Sal. qz iterpretabant ꝙ si qs offerret subam suam i templo ꝛ nō daret patri egenti ꝙ seruat p̄ceptuz. qz deus est pr̄ spūalis. sed deus ℔ reprobat. irritū ingt fecistis mandatum dei pp traditionē vestrā. ¶ Per hoc pz ad illud de scdo topi. qz illa regula nō intelligit nisi de ꝓzys p̄cisis. hoc est vbi nō ambo ꝓzia ex vna pte subsunt vni extrēo alterius ꝓzietatis. Si. n. color hret ꝓzium. puta. a. nō sequit: albū est colozatū. igit nigrū est a. sic est in ꝓposito: qz sub rōne diligibilis ꝓtinet amicus ꝛ inimicus. loquēdo de iimico p accñs: qz eadē rō diligibilitatis ēi vtroqz. s. possibilitas diligendi primū obiectum charitatis in quantū sunt imago dei.

Lcui.19.

Jō ma. 15.

¶ Illud quoqz nō est p̄tereundū ꝙ qdā asserūt charitatē sel habitā ab aliquo nō posse excidere: nullūqz dānandū banc aliqñ hre. Qui hāc traditōez subdictis munīūt testimōijs. Apls ait. Charitas nunq̄z excidit. augu. ēt iqt. Charitas q̄ deseri pōt: nunq̄z vera fuit. Jtē charitas est fons ꝓprius ꝛ singularis bonoz̄ : cui nō cōicat alien⁹. alieni sunt oēs q audituri sūt: nō noui vos. De hoc tōte scriptura ait. Fōs aque viue sit tibi ꝓprius: ꝛ nemo alius cōicet tibi. si āt alieni sūt q audituri sunt illā vocē: nō ergo huic fonti cōicant dānandi. Jtē aug. sup epistolā ioan. Radicata est charitas. securus esto nihil mali p̄cedere pōt. Jtē gre. in moralibus. Valida est vt moz̄s dilectio: virtuti. n. moztis dilectio ꝓparat: qz nimiz mentē quaz sel ceperit: a dilectiōe mundi fundit⁹ occidit. Jtem aug. sup epistolā ioānis. Unctio inuisibilis charitas est: que in quocūqz fuerit radix illi erit: q̄ ardēte sole arescere nō pōt. nutrit ca lore solis non arescit. Distin. XXXI.

Qō. I.

¶ Jrca istam .xi. dist. in qua magr agit de charitate q̄tum ad eius durationē. Queri vtz charitas maneat in p̄ria ita ꝙ nō euacuetur. Qz nō. Nam rō apostoli. i. ad coz. 13. quar aliqua dona euecuant est. qz sūt ex pte. sed charitas nūc ē ex parte. qz impfecta. alioquin cū in ea sit beatitudo. esset nūc aligs hic pfecte btūs. ¶ Qz si dicat btūdinē nō ꝓsistere i habitu charitatis: sed i actu eius. ¶ Cōtra. ſm pfectionez hit⁹ pōt elici sibi ꝓportionat⁹. ꝛ ita si hitus est nūc eq̄lis ei q est i p̄ria. ꝓsistet erit ꝛ act⁹. ꝛ ita fruitio ita ītēsa: ꝛ pfecta nūc sic tunc. ¶ P. fides euacuat. qz est circa obm latens. circa idem vo est charitas. ¶ P. aug. 83. qōnum. q. 48. q̄dam sunt credibilia q̄ nunq̄z sciunt: sed tm̄ credunt sic hystorie. sed taliū quoz nūc hr̄ fides in via. aliq̄ cognitio pōt hr̄i in p̄ria: ꝛ nō nisi fides: qz tm̄ p̄sit credi. igit fides saltē quantū ad illa nō euacuat. ¶ P. codē habitu cōcupisco aligd ꝛ gesco i habito. Nam ſm aug. 9. de tri. c. vl. appetitus ihiantis fit amoz fruentis. ꝛ multo magis pz̄ō habitu. ꝓbat ēt a simili i nālib⁹: qz eadē forma est p̄ncipiū mot⁹ ad terminū ꝛ quietis i termino. Cum igit spes sit habitus tendēdi i terminū erit habitus quiescēdi i ipso habito: ꝛ ita nō euacuat. ¶ Cōtra. 1. coz. 13. videt auctoritas apostoli expressa ad oppositū.

Respondeo. Nullus habitus ponendus est ibi manere frustra. frustra aūt eēt ibi habit⁹ cuius inclinatio eēt tunc impossibilis. Fides aūt ex rōne sua inclinat tm̄ in verum latēs ſm glo. sup illud hebre. ii. Fides est suba rez sperandaz argumētum nō apparentiū. ꝛ spes tm̄ inclinat in bonū cōmodū absens iuxta illud. Ro. 8. Spes q̄ videt nō est spes accipiendo spem p sperato. s. pro obo. Inclinatiōes autez iste nō poterunt hr̄i i p̄ria vbi erit vez patens ꝛ bonū habitū. igit isti habit⁹ nō manebūt: qz eēnt superflui. ¶ Sz hic ē vnū dubiū an. s. iste virtutes euacuent. qz succedant eis aliq̄ incōpossibilia. ¶ Rn̄ non oz ponere ꝙ succedant eis alij habitus: loq̄ndo ꝓprie sic habitus differunt ab actibus. qz sicut dictū est. s. in mā de aīa xp̄i. nō est necessariū ponere aliquē habitū i p̄ria creatū i ipsa aīa q̄ sit p̄ncipium videndi vel tenendi obm saltē aliū nisi charitatē. qz hitus nō ponit in pō nisi ad facilitandū ꝛ habilitandū pōz ad eliciendum actum. vel saltem in intellectualibus vt obiectum sit p̄sens intellectui: vt itellectus possit ꝑm pte opari circa illud qō nō posset si obiectum esset i quolibet actu de nouo adipiscendum. sed ibi obiectuz semp erit p̄sens ꝛ semper agens in potentia ꝛ potentia summe facilitata ꝛ inclinata. Qz si succedāt aliqui actus repugnātes illis qui nūc habent: vt videre ꝛ tenere succedant credere ꝛ sperare. illi actus succedētes nō hñt ꝓpe impossibilitatē ad habitus fidei ꝛ spei. qō ꝓbat. qz paulus i raptu habuit saltē actum visiōis. ꝛ tm̄ nō erat in eo euacuatus habitus fidei. igit ille actus nō repugnat habitui fidei. nō g̈ euacuat fides ꝛ spes. qz succedat eis aliquid incompossibile. sed qz essent superflui.

Sed adhuc restat aliud dubiuz circa obm istaruz virtutū: qz videt ꝙ earum formale obiectum non sit deus vt latens siue vt absens. ita ꝙ latentia vel absentia sit formalis rō obiecti. sed sola ratio obiecti est deus vt deus. sicut tactum est di. 26. huius. ꝛ in p̄imo. q. de obiecto theologie. ꝛ tūc non videtur ꝙ formali ratione obiecti careant habitus isti. ꝛ ita poterunt manere ꝛ inclinare in obm ꝓpzium. ꝛ eodē modo potest argui de actibus. nam idem sub eadem ratione est obiectū habitus ꝛ actus ꝓpzij illi⁹ habitus. ¶ P. sicut argutum est saltem de spe. videtur ꝙ possit esse inclinās ad desiderandū absens ꝛ amandum pñs. ¶ Dico ꝙ respectu eiusdē obiecti. ꝛ sub eadē rōne formali pñt esse multi actus. ꝛ nō solū potentiaz ordinatarū: sz eiusdē pōe differētes ſm pfectū ꝛ ipfectū. nec tm̄ ſm ꝙ pfectū ꝛ ipfectum se hñt sicut magis ꝛ minus i eadē spē. sed sicut se hñt diuerse species i eodē genere, puta media ꝛ extrema hoc mō. dico ꝙ respectu dei i se ñ solū sūt actus itelligendi ꝛ volendi q̄ sunt actus subordinati. sed ēt act⁹ diligendi sic ꝛ sic. s. nō tm̄ differentes ſm magis ꝛ min⁹ i eadē spē: sed sicut media ꝛ extrema i eodem genere. qō potest sic poni i proposito. qñ. n. pfectio actus est a duobus. s. a potentia ꝛ obo qñ variat ꝓpa rō istoz̄ vel alterius eoz̄ in se. vel coniūctiōe cum reliqua

tã:vel fm approximationẽ ad reliquã cãm:qz minus p̃fecte agũt cãe partiales respectu effect⁹ qñ nõ sũt sufficienter approximate ⁊ ꝯiuncte.variabiť tũc perfectio huius act⁹:⁊ ita est i ꝓpõsito.respectu.n.actus tentiõis obz voluntatis est in se p̃ns.respectu aũt act⁹ desideriꝝ ẽ absens.⁊ fm rõem formalẽ talis actus obm nõ est i se realiter ꝯiunct⁹ põe.est igiť ille actus impfect⁹ respectu illius.⁊ hoc i alia specie q̃ est vt media ad extremum:nõ pp aliã rõnem ĩ obo:sed propter approximationẽ obi ad reliquã cãm partialẽ q̃ sufficit ad distinguendũ spẽ effect⁹ illaz duaz causaz.sicut si alia actio seq̃reť solem ĩquãtum precise est p̃ns fm radiũ reflexũ.⁊ alia fm qꝫ est p̃sens precise fm radium rectũ. isti effectus distingueréť spẽ.nõ ex distinctiõe passi vel agentis quantũ ad rõnez formalẽ agẽtis.sed ex approximatiõe alia ⁊ alia eiusdez agentis ad idẽ passum. ¶ Qñ ergo arguiť obm est idez formaliter.ꝺcedo.obm virtutũ i se ⁊ in p̃ria.nec ex ꝟ sequiť qꝫ actus sint idem spẽ.ẽt qui sunt eiusdem põe.imo p̃nt esse diuersi in eadez vi si p̃ se sint circa obm diuersimode p̃ns põe.⁊ sil'is distinctio põt poni habituũ iclinãtium ad tales actus. Nã ad oẽm actũ alicuius spẽi ĩ nãrõnali q̃ põt frequẽter elici.põt esse aliqs habit⁹ realiter ĩclinans ad tales actus. ¶ Quãtũ ad aliud qõ tãgiť de spe.ꝺici posset qꝫ sicut glibet actus distinctus spẽ ab alio põt hr̃e ꝓpriũ habitũ i voluntate vel in intellectu inclinantẽ ad ipm.ita ẽt potest esse vnus habit⁹ generaliť iclinans ad vnũ actũ i genere ⁊ multos i spẽ. quẽadmoduz si iustitia poniť virtus vna fm genus nõ fm spẽm ꝟ actum sil'r vnũ.⁊ ꝟ mõ posset eẽ vnus hꝫtus q̃ p̃ se respiceret deum inquãtũ ꝯueniẽs nãe rõnali.⁊ sic indistincte iclinaret in ipm.⁊ si huius act⁹ esset habitus sic idistincte tendens i ipm.i.nõ sub ꝓpa rõne iquantũ.ſ.est sic approximatus vel sic ꝯiunct⁹ põe tendẽti ille habit⁹ nõ variaret siue põ tenderet i obm desiderando vel tenendo.talis hꝫt⁹ nõ ponitur spes:sed spes poniť precise inclinans ad istũ actum impfectũ q̃ est desiderium. cõcedo igitur qꝫ bene posset esse vnus habitus tendẽs in ipm deũ vt ẽ bonũ ꝯmodũ:⁊ nõ oporteret illũ euacuari.sed spes põť p̃cise iclinãs ad actũ ipfectũ.⁊ ꝟ iperfectiõe alteri⁹ rõis quã facit absentia obi respectu põe tendẽtis.

Also de fide ⁊ spe quomodo euacuanť. videndum est de charitate quomodo manet eadẽ in p̃ria.suppono.n.qꝫ hec sit rõ charitatis.ſ.qꝫ est amicicia dei.vt i se bonũ.iste habitus nõ distincte ĩclinat ad actũ pfectum amãdi deum, sicut amaťqñ est i se p̃sens.nec ad actuz impfectũ sic̃ amatur quando est imperfecte p̃sens.sicut in enigmate. ſz inclinat ad hunc actũ ⁊ ad illum lz indistincte.⁊ qꝫ talis habitus possit hr̃i ꝑz ex dictis nunc de spe.rõnabili⁹.n.ẽ hic de habitu tendente in deum vt est bonũ i se q̃z de habitu tendente in deum vt est bonũ mihi. qz nõ variatur actus ille q̃ tendit i deum vt est i se bonũ ex p̃sentia p̃fecta vel imperfecta dei:sicut ille q̃ tendit in deum vt ẽ bonum cõmodum.prima enim variatio vel non est fm speciem: vel si est.nõ tñ est fm speciez remotã sicut z⁹. Ex quo enim iclinatio manebit in patria ad diligenduz deum in se,manebit ẽt iclinatio ad actũ illum qui poniť eẽ charitatis vt actus eius.⁊ ita habitus ille poterit manere. ¶ Si obyciť qꝫ p̃sentia obiecti talis vl' talis potest variare actus fm speciem:igiť possũt esse duo habitus distincti specie.quoz vnus sit principium diligendi deum in se vt p̃sentatus est p̃ fidem ⁊ ille euacuabiť. alius vt est p̃sens per visionẽ ⁊ ille succedet.Concedo qꝫ duo tales habitus possũt esse simul in volũtate: sed hec non poniť rõ charitatis qꝫ sit precise p̃ncipiũ actus impfecti circa obm latens,sed qꝫ sit indistincte principium tendendi in deũ vt in se bonũ precise. Breuiter igiť qꝫ quid sit de fide.de istis tñ duabus virtutibus appetitiuis spe ⁊ charitate cõcedi põt qꝫ põt esse vn⁹ hꝫt⁹ appetitiuus respectu ꝯmodi manens sicut charitas. ⁊ p̃nt esse duo habitus appetitiui respectu dei vt est bonum honestum.sed vnus euacuaretur:sicut ponitur nũc fidẽ euacuari.sed supponimus nunc ex dictis sc̃ẽz.d. illoz habituum.ſ.spei ⁊ charitatis.ita qꝫ spes nõ inclinat ad actum tendendi in bonũ cõmodũ absolute.sed ad actũ imperfectũ ex absentia obiecti.ita qꝫ illa imperfectio non accidat actui inquantũ est huius habitus sed sit de rõe ei⁹ charitas aũt sit principium ⁊ habitus tendendi in deuz vt est bonum in se.ita qꝫ actui vt est eius accidat pfectio ⁊ impfectio ex p̃sentia vel absentia obiecti.

Ad primum argumentũ ꝺico qꝫ alie virtutes sunt ex parte:qz includũt eẽntialiter in actibus suis aliqd qõ necessario determinat sibi imperfectionẽ:que tunc euacuabiť.charitas aũt nõ necessario determinat actũ suum ad aliqd qõ sequaťimpfectio.sed actus inquãtũ est ei⁹ est idifferens:ita qꝫ accit sibi talis impfectio vel pfectio posita.Qz arguiť ꝺ illaz solutionẽ ꝺatam ibi que bona est inquantũ negat beatitudinẽ posse hic haberi.naz ⁊ si aliquis haberet ꝟ equalem charitatem sicut in patria,nõ propter hoc esset hic beatus:qz nõ posset hr̃e equalẽ actum sicut tunc hẽbit, ⁊ in actu cõsistit beatitudo.nec sequiť.si habit⁹ est eq̃ pfectus hic ⁊ ibi.igiť ⁊ actus sil'r.qz act⁹ diligendi dependet sicut a cã ꝓriali.nõ solũ a volũtate ⁊ charitate.sed ẽt ab obiecto p̃sente p̃ actualẽ intellectionẽ sicut dictuz est ꝺi.z§.secundi.⁊ ꝟ fm determinatã pfectionez fm qꝫ est determinate p̃ns. si magis:magis.si minus: min⁹. in via de cõi lege nõ põt esse obiectũ p̃ns sicut i patria etiã p̃ntia speciei eidem. Nec ex hoc sequiť qꝫ act⁹ nõ possit esse ita perfect⁹:⁊ si habitus sit equalis:qz habitus non erit totum p̃ncipiũ illius actus:sed partiale. ⁊ eo mõ q̃ ipse habitus est p̃ncipiũ semꝑ equaliter se hz ad actũ. semꝑ.n.quantũ est ex se dat actui suo qꝫ sit qõdaz amare dei inquãtũ est sũmũ bonũ.nec habitus dat sibi qꝫ sit dei vt p̃ns vel abñs.nec dat sibi pfectionẽ quã hz ex obiecto sic vel sic p̃sente. ¶ Ad zᵐ ꝑz qꝫ si absentia nõ sit formalis rõ in obo fidei vel spei.tñ act⁹ fidei ⁊ spei est talis p̃ se qꝫ necessario cõcomitaťipsuz imperfectio.⁊ iõ fides determinate inclinat ad actum talis spei ad quem nõ põt esse determinatio i p̃ria.charitas aũt ⁊ si nunc sit determinata ad actuz circa illud qõ latet.⁊ p̃ ꝺns circa imperfectũ,non tñ inclinat ad actũ sic imperfectũ:ſz ad actum cui accidit imperfectio. ¶ Ad tertiũ potest ꝺici qꝫ credibilia sunt in triplici differentia.Quedã enĩ sunt quoz visio p̃ se pertinet ad beatitudinem.sicut est visio trinitatis.⁊ talia sunt scibilia extẽdẽdo scire.⁊ sunt visibilia extendendo videre.⁊ de istis p̃ se intelligenduz est qꝫ fidei succedet visio.Alia sunt quoz visio aliquo modo pertinet ad beatitudinem nõ tamẽ essentialiter: sed cõcomitãter q̃ ẽt nõ sũt scibilia.qz sunt q̃dã facta tpalia sicut sunt credibilia de incarnatione. ⁊ de talib⁹ ꝯcomitanter succedet fidei visio.nõ tamẽ rei in se.qz nõ videbitur in patria christus in cruce.nec in vtero virginis. ſz in verbo.Alia sũt nec vnq̃z visibilia nec scibilia.qz facta temporalia nec ptinentia ad beatitudinẽ principaliter: nec cõcomitanter.cuiusmodi sunt aliqua vera pertinentia ad actus humanos.de talibus aũt si quis viator haberet fidez potest concedi qꝫ in illo potest mãere fides. ¶ Ad vltimũ patet ex dictis in corpore questionis.

¶ Premissis adꝺuciẽdũ ẽ de dilectiõe dei q̃ ipe diligit nos q̃ nõ alia ẽ q̃z illa q̃ diligim⁹ eũ. Di

lectio aũt dei diuina vſia ẽ: eadẽq; dilectõe pr̃ & fili⁹. & ſ. ſe diligunt & nos: vt ſupra diſſeruim⁹. Cũq; ei⁹ dilectio ſit ĩmutabil̃ & eẽna: aliũ tñ magis: aliũ min⁹ diligit. Vñ augu. Inc̃ opr̃ebẽſibil̃ ẽ dilectio dei atq; ĩmutabil̃ q̃ deus ĩ vnoquoq; nr̃m amat qđ fecit: ſic̃ & odit qđ fecim⁹. Adiro g̃ & diuio mõ: ẽt qñ odit diligit nos. Et b̃ qdẽ ĩ oib⁹ intelligi põt. Quis g̃ digne põt eloq; c̃ztuz diligat mẽbra vnigeniti ſui: & c̃zto ampli⁹ vnigenitũ ipſũ. de ipſo ẽt dictũ ẽ. nihil odiſti eox q̃ feciſti. Et his ꝓcipit̃q; de⁹ oẽs creaturas ſuas diligit qz ſcriptũ ẽ: nihil odiſti eox q̃ feciſti. et itẽ. vidit de⁹ cũcta q̃ fecerat: & erãt valde bona. Si oia q̃ fecit bõa ſũt: & oẽ bonũ diligit: oia g̃ diligit q̃ fecit: & iter ea magis diligit rõnales creaturas: & illis eas ampli⁹ q̃ ſũt mẽbra vnigeniti ſui. Et multo magis ipm vnigenitũ. ¶Bi. xxxii.

Qđ. I. Circa iſtam .3z.di. in qua magiſter agit de charitate qua deus diligit creaturã. Queritur vtrũ deus diligat ex charitate oia eq̃lr. Qz nõ. charitas eſt bit⁹: & p ꝓñs pficiens põm formal̃r. igit̃ ſupponit eã eſſe ipfectã. volũtas aũt dei eſt pfectiſſima. g̃ &c. ¶ Ꝑ. nõ oia ſũt diligibilia ex charitate. qz nõ iaiata nec irrõnabilia. g̃. ¶ Ꝑ. deus nõ oẽs diligit ſed gbuſdã irascit̃: igit̃ electos & quibus iraſcit̃ nõ eq̃ diligit. ¶ Ꝑ. nõ oĩbus dat bona eq̃lia. in oĩbus. n. implet̃ volũtas beneplaciti eius. igit̃ nõ oĩb⁹ vult bona eq̃lr. ¶ Cõtra. oia intelligit equaliter. qz per vnã rõnem formaliter. igitur a ſimili de diligere ex charitate.

Hic ſunt tria videnda. ꝓmo q⁹ deus diligat oia z⁰ q⁹ ille actus non eſt ꝓpr̃ius alicui pſone. 3⁰ q⁹ eſt vnus act⁹ & ĩ b̃ dicet̃ quo eq̃lr & ieq̃lr ẽ reſpectu oĩum. ¶ Primũ ꝓbat̃. qz ſic oſtẽſũ eſt di. z. ꝓmi. Deus eſt itelligẽs volẽs & p ꝓñs btificabil̃. non aũt ꝓcedit ĩ eo põ actũ. qz tũc eẽt ipfect⁹. igit̃ eſt btũs. & non niſi itelligẽdo & volẽdo ſe. qz nullũ aliud obm põt creaturã rõnalẽ btificare. ex di. i. q. i. ꝓmi. igit̃ actu itelligit & diligit ſe. Qõ ẽt alr̃ ꝓbat̃. qz ſic̃ oĩs itellect⁹ põt ĩ qõlibet intelligibile. ita oĩs volũtas ĩ qõlibet volibile: igit̃ voluntas diuĩa põt diligere oia diligibilia alia a ſe. ¶ Obycit̃ hic. qz tũc ſil̃ diligeret ꝺria: qz vtrũq; bz rõnem diligibilis. Dec ꝺcl̃o eſt concedẽda de ſe ĩ nãis q̃ ſunt ꝺria. ſz nõ diligit ea ſil̃ eidẽ ſuſceptiuo: qz hoc nõ eſt diligibile. q̃dã tñ diligit dilectiõe efficaci: puta illa q̃ aliqñ ꝓducit ĩ eẽ. q̃dã volitiõe quadã ꝓplacentie nõ efficaci. q̃ tñ nũq; ꝓducet ĩ eſſe. oſtendũt̃ tñ ab itellectu ſuo vt poſſibilia habere tantã bonitatẽ ſic̃ illa que diligit dilectiõe efficaci. ¶ Ad hanc aũt ꝺcl̃onẽ q̃ ſupponit̃ ꝓbata ex diſt. z. ꝓmi. ſ. q⁹ deus ſit formal̃r volẽs ponit̃ vna rõ. qz eẽ volẽtem eſt pfectio ſimpl̃r. ĩ oĩbus. n. diuidẽtib⁹ ens. nobili⁹ diuidens ens eſt pfectio. ſ. ſimpl̃r. ſi. n. ens diuidat̃ p volũtarium & nõ volũtariũ ſimpl̃r pfecti⁹ diuidens eſt volũtarium: ergo eſt perfectio ſimpl̃r.

Ex iſtis ſequitur 2m. qz nll̃a pfectio ſimpl̃r eſt ꝓpa alicui pſone. hoc .n. ꝓbat̃ al̃r. qz ſi eẽt ꝓpr̃iũ alicui pſone: eſſet ꝓpr̃iũ ſpũi ſcõ. & ita vel ſpũs ſcũs nõ necio ꝓcederet. vel deus amaret necio aliqd aliud a ſe. pari rõne ſeq̃t̃ de verbo q⁹ non dicat aliũ reſpectũ diſtinctũ & ꝓpr̃iũ necio ad aliqd aliũ q̃z ad deũ. ¶ Ꝓro vtroq; eſt vna rõ cõis: qz reſpect⁹ non põt eſſe magis neceſſari⁹ extremo: qz vtrũq; extremũ p̃exigit. ſed nihil aliud a deo ĩ quocũq; eſſe eſt ex ſe neciũ. igit̃ nullus reſpect⁹ ad qõcũq; aliud a deo ĩ q̃cũq; eẽ eſt neceſſari⁹ ſimpl̃r. igit̃ nec põt eſſe intrinſec⁹ alicui pſone diuine inquãtũ bz nãm diuinã determinato modo bñdi. ¶ De vbo ẽt arguit̃ al̃r. qz ſi verbũ diceret ꝓpr̃iũ reſpectũ ad creaturã vt declaratiuũ: aut ꝑ eſſet iquãtũ creatura bz eſſe ĩ memoria p̃na. & ſic exp̃mit verbũ ſui. Sz boc eſt falſum multipl̃r. ꝑ qz nulla creatura bz eſſe ꝓpr̃ ĩ memoria vt memoria eſt: ſic̃ tactũ eſt. q. i. ſecũdi. fit. n. ꝑ actu itelligibile p actum itelligentie diuĩe. & ĩ illo eſt primo. 2⁰ qz tunc eſſet̃ rõ mouẽdi itellectũ ifinitũ ad vbuz exp̃imendũ iquãtũ eſt eius. & ita finitũ moueret itellectũ ifinitũ. & ita vileſceret ille itellectus. ſaltẽ ſi p ipoſe ĩ memoria diuĩa eſſet vnus lapis. ſicut ĩ memoria nr̃a ẽ aliq̃ vnũ itelligibile. ille cũ eſſentia ĩ mẽoria eẽt rõ exp̃imẽdi verbũ: qz verbũ ꝓducit̃ de his q̃ ſunt ĩ memoria p̃ris. & tũc ſequeret̃ ꝓpoſitũ q⁹ finitũ eſſet rõ itelligẽdi itellectui ifinito. & rõ ꝓducendi notitiã ifinitaz: qđ vr̃ falſũ. illud ẽt qđ nõ eſt formal̃r ifinitũ. nec in memoria: nec i itelligẽtia nõ videt̃ ꝓbabile quo mõ fundaret relatiões oppoſitas. videret̃ ẽt ſeq⁹ q⁹ eſſẽt tot vba q̃t itelligibilia eẽnt ĩ mẽoria p̃na: & ſil̃r diſtincta. qz ſi ipſa eſſent ĩ memoria. & ſic exp̃merent̃: nõ exp̃meret̃ niſi vt qõlibet eſt ſic itelligibile. Qz ſi det̃ alius itellect⁹ ꝑus dicti. ſ. q⁹ vbũ declarat alia iquãtũ alia bñt rõnem termini reſpectu act⁹ declaratõis ĩ q̃dã eſſe itelligibili. ſic̃ dictuz eſt ĩ p⁹. q. ſcõi. tũc nõ erit ꝓpr̃iũ vbi: qz tota trinitas ꝓducit ea in eẽ itelligibili: qz q̃libet ꝑſona ſibi memit cuiuſlibet. ¶ Qual̃r aũt ꝺcedat̃ pr̃ dicere vbo ꝓpr̃io dictuz eſt di. 3z. ꝓmi. qz dicere ibi ĩportat duplicẽ reſpectuz. vnum realẽ ordinis q̃ eſt exp̃ſſi ad exp̃mẽtẽ. aliũ rõis q̃ eſt declarantis ad declaratũ: vt ſic p illud ꝓnotet̃ & exp̃ſſũ a dicẽte ipſo & declarãs dictũ p illuz. & ille reſpect⁹ q̃ eſt declarare tñ eſt appropãt⁹ vbo: qz ꝓcedit p modũ notitie genite. & ita declaratiue. eſt tñ cõis trib⁹ accipiẽdo declarare formal̃r. ſz accipiẽdo ꝓncipiatiue. põt eẽ ꝑpr̃ius pr̃i: qz pr̃ ꝓncipiatiue declarat iquãtũ exp̃mit notitiã genitã: q duplex modus accipiẽdi declarare. ſ. formal̃r & ꝓncipiatiue. p̃z ĩ alys relatiuis. ſic̃ ĩ aſſil̃are & adeq̃re. forma. n. q̃ aliqd eſt ſil̃e formal̃r aſſil̃at ipm alteri. ſed agẽs dãs formã illã aſſil̃at effectiue vel ꝓncipiatiue. eodẽ mõ põt cõcedi q⁹ pr̃ diligit ſpũ ſcõ mõ quo expoſitũ ẽ di. 3z. ꝓmi. et b̃ eſt appropãtũ ſpũi ſcõ nõ ꝓpr̃iũ. & notat̃ ibi duplex relatio realis. ſ. ſpiratio. & alia rõis ĩſpiratio ad amatũ ipſo q⁹ reſpect⁹ rõis ẽ appropãt⁹ ſpũi ſcõ. vere tñ cõis ẽ tribus.

Tertiũ patet. qz vna eſt põ. vnũ obm ꝑm. & bz vnũ actũ ifinitũ adeq̃tum ſibi. nec oz illũ vnũ eẽ oĩum q̃ſi oia regrant̃ ad pfectionẽ buius act⁹. ſed ſolũ ex pfectiõe bui⁹ act⁹ ſeq̃t̃: qz pfecte tendit ĩ ꝑm terminũ q⁹ ẽt pfecte tendat ĩ oia circa q̃ ꝓm⁹ terminus eſt total̃r rõ agẽdi. Sola aũt eſſentia diuĩa põt eſſe ꝑa rõ agendi tã itellectui diuĩo q̃z volũtati. qz ſi aliqd aliud poſſet eſſe ꝑa rõ agendi vileſceret illa põ. ¶ Ex b̃ ꝑz quõ eſt eq̃litas ĩ deo ĩ diligẽdo oia ꝓpãdo actũ ad agẽs. ſed ꝓpando actũ ad ꝓnotata ſiue ad ea ſup q̃ trãſit: eſt ieq̃litas. nõ tñ qz illa volita ſũt ieq̃lia: vel ieq̃lia bõa ſũt eis volita. ſz ẽt qz ex̃m quẽdã ordinẽ trãſit ſup illa. nã ois rõnabil̃r volẽs vult ꝑ finẽ. & ſcõo illud qõ imediate attigit finẽ. & 3⁰ alia q̃ remoti⁹ ſũt ordiata ad attingẽdũ finẽ. cũ igit̃ deus rõnabiliſſime velit bz non diuerſis actibus: ſed tñ vno iquantũ illo diuerſimode tẽdit ſup obiecta ordinate. ꝓmo vult finẽ. & ĩ hoc eſt act⁹ ſuus pfect⁹ & voluntas eius beata. ſcõo vult illa q̃ imediate ordinant̃ in

ipsū predestinādo.s.electos q imediate attingūt ipsuz.ꝛ hoc q̄si reflectēdo volēdo alios diligere idē obm secum sicut prius dictū fuit de charitate.di.28.hui⁹.q.n. amat se primo ordinate.ꝛ p ꝓns nō inordinate çelando vel inuidēdo isto mō.z⁹ vult habere alios diligētes.ꝛ ß ē velle alios habere amorē suū in se.ꝛ hoc est pdestinare eos si velit eis hoc bonū finaliter.3° vult illa q̄ sūt necessaria ad attingēdū hūc finē.s.bona gr̄e.4° vult pp illos alia q̄ remotiora.puta hūc modū sensibilē vt seruiat eis. vt sic verum sit illud.z.phy. Dō quodāmodo est finis oīum sensibilium.s.qz ppter ipsum volitū a deo q̄si in secūdo signo nature sūt oia sensibilia volita q̄si i quarto signo. illud ēt qō est ꝓpinqui⁹ fini vltimo consueuit dici finis eorum q̄ sunt remotiora:siue igit qz deus vult mūdum sensibilem i ordine ad hoiez pdestinatū. siue qz q̄dāmō vult imediatius hoiem amare se q̄z mūdū sensibilē eē. hō erit finis mundi sensibil.pz igit inequalitas volibilium quātū ad ipsa volita:nō vt volitio est ipsi⁹ volūtat]. sed vt trāsit sup obiecta mō predicto.nec tn illa inequalitas est pp bonitatē presuppositā in obiectis gbuscūq; alys a se.q̄ sit quasi rō sic vel sic volendi. sed rō est i ipsa voluntate diuina.quia sicut ipsa acceptat alia in tali gradu:ita sunt bona in tali gradu.ꝛ non ecōuerso.vel si detur q; in eis vt ostensa sunt ab intellectu ostenditur aliquis gradus bonitatis essential'fm quam rōnabil'r dz ꝓplacere volūtati.hoc saltē est certū q; ꝓplacentia eoz quantū ad actualē existentiā est mere ex voluntate diuina absq; alia rōe determinante ex parte eorum.

Ad primum dico q; habitus bz aliqd pfectionis.ꝛ quo ad ß ponit i deo. q; aūt regrit impfectionē i pfectibili ß est p accidēs. Un i deo est p idētitatē cum pō cum qōlibet sit ifinitū. ¶ Ad z^m dico q; lz inanata non sint proprie diligibilia ex charitate q̄ est amicicia.ꝛ ad ipsa nō est amicicia ppie bnda. pt tn bri ad ipsa aliquod velle ex charitate:quale.s.habendum est ad ea.possū.n.ex charitate velle arborem esse.ꝛ arborē mihi seruire ad talē actū inquātū talis actus iuuat me vlterius ad diligendū deū in se.ꝛ hoc modo pōt concedi q; deus ex charitate diligit omnia:nō volitione amicitie.sed tali:qualis est habenda respectu eorū. tertiū ꝓcludit ieq̄litatē q̄tū ad bōa volita ipsis dilectis.nō .n. vult nō pdestinatis tāta bōa q̄nta pdestinatis nec illis q; bus dicitur irasci vult tantum bonū pro tunc pro quando dr irasci quantū vult alys quibus dicitur non irasci. ꝛ ista inequalitas dilectionis hoc est effectus dilectiōis concedenda est non solum quantū ad gradus specificos sed ēt in indiuiduis eiusdem speciei. nec ratio huius est natura in isto ꝛ in illo.sed sola volūtas diuina. ¶ Ad argumentum in oppositū nō concludit equalitatē nisi vt actus est operantis.nō aūt vt transit super obiecta.

¶ Post predicta de quatuor virtutibus que principales vel cardinales vocant:disserēdū est que sunt:iustitia:fortitudo:prudentia:tēperantia. De quibus Aug.ait. Justicia est in subueniēdo miseris:prudentia in precauēdis insidijs:fortitudo in perferendis molestijs:temperātia in coercēdis delectationibus prauis. De his dicitur in li. Sapientie. Sobrietatem ꝛ prudentiam docet iustitiā ꝛ virtutez Sobrietatē vocat tēperātiā:ꝛ veritatem vocat fortitudinē. De virtutes cardinales dicuntur. vt ait Hiero.quibus in hac mortalitate bene viuit:ꝛ post ad eternā vitaz peruenitur

Que in christo plenissime fuerūt ꝛ sūt:de cuius plenitudine nos accepim⁹. In quo habu erunt vsus eosdem quos in patria habent ꝛ quosdā etiam vie. Uerūtamē an he virtutes cum ꝛ ipse in animo esse incipiāt:qui cuz sine illis prius esset:tn animus erat:desinant esse cuz ad eterna pduxerint:nōnulla questio est. Quibusdā visum est eas esse desituras:ꝛ de tribus quidem:prudentia.s.fortitudine:ꝛ tēperātia cum hoc dicitur non nihil dici videt. Justitia.n.immortalis est:ꝛ magis tunc pficietur in nobis q̄z esse cessabit. Cum beate viuemus contēplatione nature diuine que creauit omnes ceteraſq; instituit naturas:qua nihil melius ꝛ amabilius est. Cui regenti subdi tuz esse iusticie est. Et ideo imortalis est oio iusticia:nec in illa beatitudine esse desinet:sz talis ac tanta erit: vt perfectior ꝛ maior esse non possit. Fortassis ꝛ alie tres virtutes prudentia sine vllo periculo errozis:fortitudo sine molestia tolerādozum malozuz:temperātia sine repugnatione libidinum erunt in illa felicitate:vt prudentie ibi sit nullum bonum deo preponere vel equare:fortitudinis ei firmissime coherere:tēperātie nullo defectu noxio delectari. Quod vero nūc agit iusticia in subueniendo miseris:quod prudētia in precauendis insidijs:quod fortitudo in pferendis molestijs:quod tēperātia in coercēdis delectatiōibus prauis:nō erit ibi oio vbi nihil mali erit. Ista ergo ✠tutum opa huic mortali vite necessaria sicut fides ad quā referēda sūt i ꝓteritis habebunt. Ecce apte hic dicit Aug. q; pdicte ✠tutes in futuro erūt:sz alios vsus tūc habebūt q̄z modo. Cui Beda assentit sup exodū ita dicēs. Columne aī quas expānsum est velū:potestates celi sūt:quatuor eximijs ✠tutibus p̄clare.i.fortitudine:prudētia tpantia:iustitia:q̄ aliter i celis seruant ab angelis ꝛ animab⁹ sāctis q̄z hic a fidelib⁹. Et ꝓsequēter assignat Beda vsus illarū ✠tutū ym presentē statum ꝛ futurū imitās Aug. in pmissis assignationibus. ¶ Bi. XXXIII.

Circa istam .33.distin.i qua magister agit de virtutib⁹ moralibus vel cardialibus. Queritur vtrū ✠tutes morales sint i volūtate sic̄ i subiecto. Qz nō. phs.i.ethi.dicit q; sūt in parte irrōnabili anime. ꝛ cōmētator exponit q; in ea que est media iter plantatiuam ꝛ rationalem.talis non est voluntas sed appetitus sensitiuus. ¶ P.3°.ethi.ponit phs fortitudinē ꝛ temperātiā i appetitu sensitiuo. ¶ P.6.ethi.ꝓmēto.6.Prudentia est ꝛc.quere ibi. ¶ P.i.politi.c.3°. Rō dominat

Qō. I. Cap.vl. ad fin. vide in magnis moralibus. Cap.9. ꝛ inde. Vide eustrachiuz c.vlti. 6. super illō prudentie vni exūti

appetitui iferiori principatu politico.i.ciuili.ita q̄ appetitus ille potest contra moueri.igit̄ ad hoc vt delectabiliter moueatur a ratione recta: est necessarium ponere in illo tales habitus. ¶ ꝑ. fortitudo ⁊ temperātia dicūtur esse in irascibili ⁊ ꝯcupiscibili.hec aūt nō distinguūt̄ in volūtate:sed tantū in appetitu sensitiuo:q̄ ꝯditiones obi q̄s respiciūt.s.bonū arduū ⁊ bonū delectabile non p se variāt obm volūtatis.sed tātū bonū sensibile q̄ obiicitur appetitui sensitiuo. ¶ ꝑ. voluntas sufficiēter perficit̄ p virtutē theologicā.g̃ ⁊c̄. ¶ Cōtra. virt⁹ est habit⁹ electiu⁹ ex diffinitiōe sua.z⁰ ethi. electio aūt est act⁹ volūtatis vel rōnis.6.ethi.est.n.appetit⁹ ꝯsiliatiu⁹: ℔ aūt pti. net ad volūtatē q̄ operat̄ ꝑsuppositā cognitiōe rōis.habitus aūt est illius pōe.cuius est per se talis opatio. igit̄ habitus mozalis est p se volūtatis. ¶ ꝑ. virt⁹ bz p̄ p se obo bonū honestū.illud aūt ē p se obm volūtatis. ¶ ꝑ. virtus est p se p̄ncipiū actus laudabilis.z.ethi.nulli aūt debet̄ laus nisi voluntarie agēti.igit̄ eius est virtus cuius est per se libere agere:illud est voluntas.

Cap. 6. Capi. 3. idem. 3. eth. c. 6. Ca. 5.

Hic dicitur q̄ ꝑbs sensit partē negatiuā quia vbicūq; loquit̄ de virtutibus mozalibus dr̄ ꝯcedere q̄ sint i pte sēsitiua. nusq̄ aūt q̄ sint i itellectia nisi.5.eth.c.i.ō iustitia. ¶ Ad ℔ ponūt̄ rōnes. p̄ma est hec. volūtas ē ex se determiata ad bonū simplr: q̄ vel illud est ꝑpriū obm ei⁹ vt distiguit̄ ꝺ bonū vt nūc q̄ est obm appetit⁹ sensitiui vel si pōt tēdere i bonuz vt nūc.pōt sufficiēter determiari in tēdēdo vel nō tēdēdo ex oñsione rōnis. vr̄.n.q̄ obm moueat solū sicut est apprehensum ipsam volūtatē:⁊ ita nō est necesse ponere in eo hitū.sz sufficit q̄ itellect⁹ sufficiēter pficiat̄ ad recte ostēdēdū. ¶ Scōo arguit̄ ex libertate volūtatis:q̄ volūtas cū sit libera pōt sufficiēter se determiare.igit̄ nō indiget alio determināte vt hitu aliq̄. ¶ Hoc ēt arguit̄ alr:q̄ si libere agit repugnat sibi determiari ad agēdū p moduz nature:sz vt⁹ inclinat p modū nature:⁊ ita repugnat mō agēdi ipsi⁹ volūtatis;⁊ ita nō est in ea. ¶ Tertio sic:vbi sunt extrema ⁊ mediū.igit̄ vbi sunt passiones excedētes ibi erit vt⁹ q̄ est moderatrix eaz:sed passiones sunt in appetitu sensitiuo.nō aūt in volūtate.g̃. ¶ Quarto q̄ si in volūtate posset esse vt⁹ ex actib⁹ ei⁹ rectis mozalib⁹ alys ab actib⁹ appetit⁹ sensitiui acqsita.igit̄ angelus ex rectis volitionib⁹ mozalib⁹ posset acqrere vtutes mozales. ꝯns videt̄ icōuenlēs ⁊ contra p̄hm.10.ethy.vbi manifeste negat ab eis tales virtutes.

Th. i. 3. script. pñti di. ar. 2. q. 4. Egi. de ro. quol. 4. q. 18. Cap. 10.

Hec opinio improbat̄ vys silib⁹ bis q̄ posite sūt ab eis ꝓ ea.⁊ p̄ p p̄hm p̄. politi. Necesse est ingt p̄ncipātē hr̄e vtutē vt recte p̄ncipiet̄ ⁊ p̄ncipaliorē q̄z in seruo vt recte subyciat̄ ⁊ applicat ad ptem supiorē ⁊ iferiorē in aīa. ¶ Preterea isti ꝯcedūt iustitiā esse in volūtate:igit̄ rōnes cōes de volūtate ⁊ vtute morali nō concludūt:nec ēt auctes p̄hi.p̄ ethy.de obedibili rōni debēt itelligi de solo appetitu sensitiuo.q̄ si solū illum itelligeret p obedibile rōni.igit̄ isufficiēter diuidit aīam inq̄tū est capax vtutis mozalis:⁊ inq̄tū tractat de ipsa:tractat.n.de ea vt est susceptiua vtutis mozalis:⁊ tñ volūtas est susceptiua iustitie.pp quā saltē ē susceptiua vtutis mozalis:q̄ nec est in rōne nec in obedibili rōni vt ipsi itelligūt illa duo mēbra. ¶ Preterea añ diffinitionē vtutis circa mediū p̄mi.volēs p̄hs ingrere diffōnē felicitatis dicit sic. Separādū igit̄ nutritiuā ⁊ augmētatiuā vitā.sequēs aūt sensitiua q̄dā vtiq; erit. vr̄ g̃ ⁊ ℔ cōis boi ⁊ eq̄ ⁊ boui ⁊ oī aīali.relinq̄t̄ g̃ opatiua q̄dā rōnē habētis.℔ aūt ℔ gdē vt bñ psuasibile rōne.hec aūt vt bñs ⁊ itelligens. ¶ Ex ista lr̄a pz q̄ p̄mo excludit ptē sensitiuam:q̄ in ista nō ē opatio hois ꝼm q̄ hō q̄lis est opatio ꝼm vtutes mozales.⁊ q̄ ꝯns nō sunt p̄ncipalr̄ ponēde in

f. ethico. ca. 6.

ista ptē.igit̄ illud q̄ relinq̄t̄.s.opatiua hui⁹.s.rōnē bñtis est p se excellēs sup totā ptē sensitiuā:⁊ illō diuidit ipse i itelligēs ⁊ in bñ psuasibile a rōne.igit̄ p psuasibile a rōne itelligit volūtatē.q̄ p itelligēs ꝺstat q̄ itelligit itellectū Sic igit̄ pz exp̄sse ex dictis suis q̄ obedibile rōni vocat aliq̄ appetitū sensitiuū:aliq̄ volūtatē sic̄ in fine p̄mi:⁊ sicut obedibile rōni dupl'r accipit̄:ita ⁊ rōnale accipitur dupl'r.vno mō stricte ⁊ p̄.⁊ sic ꝺuenit soli itellectui.Alio mō nō stricte nec p̄:sz simpl'r:⁊ sic ꝺuenit ēt volūtati.Sz tertio.s.appetitui sensitiuo nō ꝺuenit p eēntiā:sz trāsumptiue.igit̄ illud mediū q̄ est volūtas:nūc vocat̄ rōnale ab vno extremo:nunc obedibile rōni ab alio extremo. Stricte.n.accipiēdo rōnē ipsa est psuasibilis a rōne:accipiēdo rōnē large put diuidit̄ ꝺ sensum:sic est rōnalis.appetit⁹ aūt sensitiuus nō est psuasibil'a rōne.sz obedibilis rōni:⁊ hec ꝶba bñ p̄nt̄ pōderari.q̄ libe q̄ bñ est psuasibile.nō tñ p̄pe obedibile.appetit⁹ aūt sensitiuus:q̄ nō est liber nō est psuasibilis:sz obedibilis.q̄ ppie sensibil'im perio volūtatis. ¶ ꝑ. ad hoc sunt multe auctes Augu. vna de mozib⁹ eccl'ie.vbi vult q̄ q̄tuoz vtutes mozales nō sunt nisi amoz ordiat⁹ vel amozis ordiati.q̄re ibi. Itē i 4. de ciui. c. 4. ⁊ vi. diffuse. q̄re ibi. De hoc Aui. 9. meta. c. vlti. ¶ ꝑ. rōnes adducte p̄z opinione ducunt̄ ad oppositum. p̄ma sic:volūtas est idetermiata nō tm̄ ad oppositum.p̄ma sic:volūtas est idetermiata nō tm̄ ad oppositā.sed ēt in mō agēdi.s.recte ⁊ nō recte.igit̄ indiget aliq̄ iclināte determiate ad recte agēdū:⁊ illud est vt⁹.p̄tia pz:q̄ ad hoc ponunt̄ vtutes in potētys vt potentie q̄ de se p̄nt̄ recte ⁊ non recte agere regulent̄ p vtutes. ꝓbatio añtis:q̄ volūtas pōt velle sibi q̄cūq; bonū in quo ostē dit̄ rō sui p̄mi obti ⁊ in diligēdo ⁊ in volēdo talia pōt nō recte agere. ¶ Q̄ si dicas q̄ suffic̄ rōnē recte oñdere.iō nō regit̄ vt⁹ in volūtate:sz in rōne:hoc ē falsum:q̄ tūc oporteret p̄us rōnē errare i oñdēdo q̄z volūtatē male eligere.⁊ ita añ p̄mū pctm̄ volūtatis erit error in itellectu q̄ est irrōnabile:q̄ tūc pena eēt añ culpā. ¶ ꝑ. dato q̄ volūtas posset sufficiēter determiari p itellectū ad recte eligēdū.nō tm̄ segt̄ q̄ nō gñet̄ bit⁹ in ea:q̄ itellect⁹ magis determiat̄ ad recte iudicādum:q̄ itellect⁹ inq̄tū bz opationez p̄uiā actui volūtatis:mere nāl'r agit:⁊ tm̄ non negat̄ in itellectu ex frequētib⁹ actib⁹ bituz gñari ad recte iudicādū.s.p̄rudētiā. Cū igit̄ volūtas nō sit magis determiata ex se ad vnū q̄z itellect⁹ pōt in ipsa ex actib⁹ ei⁹ frequēter elicitis q̄dā hilitas gñari iclinās ad silēs act⁹: ⁊ illā voco vtutē. ¶ ꝑ. bit⁹ nō tm̄ ponūt̄ in potētys vt p eos potētie agāt recte:sz vt ꝺlectabil'r ⁊ p̄mpte:q̄ recte pōt agere gs sine bitu p̄pe acqsito:sic̄ pz in vicioso nouiter ꝺuerso ad bonū.cui si rō recta dictet aliqd oppositū vitio ꝺsueto eē eligēdū:sz istud eligat.nō tm̄ ꝺlectabil'r. nō.n.statī in p̄mo actu corrupt⁹ est tot⁹ bit⁹ vicios⁹:imo vel nihil vl paz remissus. ℔ pz p experientiā:q̄ talis difficulter eligit bonū honestū: ⁊ delectabile sibi eēt eligere oppositū ꝼm malā ꝺsuetudinē p̄cedēte.igit̄ ad ℔ q̄ voluntas ꝺlectabil'r agat dictatū a rōne regit̄ bit⁹ ad eliciendum actum conformiter illi habitui.

Ad rationem igit̄ p̄maz. Rñdeo q̄ ꝓcedit ex equocatione eius q̄ est bonum simpl'r.illud.n.pōt itelligi.vl' vt distinguit̄ contra bonū apparens vel vt distinguit̄ contra bonū in singulari acceptum.si p̄mo modo sic bonum simpliciter nō est obiectum volūtatis:quia tūc volūtas non possz habere actū circa aliquod obiectū apparēs.nulla enim potentia pōt habere aliquem actum circa illud in quo non saluatur ratio sui p̄mi obiecti:⁊ ita voluntas cuiuscunq; viatoris esset confirmata ex obiecto suo ne posset peccare. Secūdo modo potest concedi:quia bonum sub ratione boni in vli est obiectū appetitiue ⁊ sue ꝓprie cognitiue:sensus

aũt ſm cõiter loquẽtes.cognoſcit ſingulare. ⁊ intellect⁹ vle.ió appetit⁹ ſenſitiu⁹ hz ꝓ obo bonũ vt nũc .i.bonũ ſin gulare cũ ꝺditiõib⁹ idiuiduãtib⁹.volũtas aũt bẽt ꝓ obo bonũ oñſũ ab itellectu qõ ẽ bonũ vle:qõ ẽ bonũ ſimplr. ¶ Qõ addit ibi ꝙ ſuffic rõnẽ rectã oñder. Lõtra:qz tũc volũtas nõ poſſet in oppoſitũ. ¶ z⁹ rõ ducit ad oppoſitũ.ſic magis idiget diſponi ꝓ virtutẽ hñs actionẽ ſuã in ptãte ſua q̃ nõ hñs.qz nõ hñs nõ opat laudabilr vel vi tupabilr:hz hñs ſic.igit indiget illo ꝓ qõ poſſit laudabilr opari.h aũt ponit vt⁹:ſz volũtas hz in ptãte ſua actionẽ ſuã ⁊ nõ appetit⁹ ſenſitiuus.g̃ vr ẽt mirabile ꝙ illud ꝓp qõ bõ laudat in opando ſit ꝑciſe in eo qõ ẽ ſibi cõe cum brutis:nec valet h arguere ꝙ nãle agẽs determinat ad agẽdũ.igit ⁊ volũtas cũ nõ ſit potẽtia actiua nãlr.naz a puris agẽtib⁹ nãlib⁹ oẽs remouẽt bit⁹.qz ex ſe ſunt ſũme iclinata.i itellectu tñ q magis nãlr agit q̃ volũtas nõ ne gat bit⁹:qz nõ ẽ ex ſe ſũme determiat⁹ vl icliat⁹.nec iſta ideteriatio ẽ ex ipfectõe actiui:ſz ex illimitatõe q̃ ẽ pfcõ actiui:alia.n.mere nãlia ꝺtermiant ſic ad vnũ ꝙ nõ pñt i oppoſitũ ℑrie vel ſaltẽ ℑdictorie.volũtas aũt nõ ſic de termiat ſic ꝺcñ eſt.di.z5.ſcõi.illa ẽt ꝓbatio q̃ ibi addit ꝙ vt⁹ iclinat ꝓ modũ nãe.qõ eſt ℑ modũ volũtatis:ꝺclu deret charitatẽ ⁊ ſpez nõ eẽ i volũtate qõ eſt cõiter ꝺtra oẽs tbologos. ¶ Ad ꝑmã igit iſtaꝝ ꝓbationũ ꝺico ꝙ ſz volũtas ex ſua libertate poſſet ſe determiare i agẽdo:tñ ex actõe ſua eſt receptiua alicui⁹ bilitatis verelicte icli nãtis ad ſimilẽ actionẽ.illa.n.determiatio ei⁹ nõ ẽ ꝓ foꝛ mã nãlẽ q̃lis ẽ i igne ad operãdũ:ſz ex libera actõe q̃ ꝓ cedit a potẽtia ideterminata ⁊ ita determiabili ꝓ bitum. ¶ Ad ſcõaz ꝓbationẽ ꝓz ex dictis.di.xvy.ꝑmi ⁊.xxv.ſcõi q̃liter cã ſcõa nãliter agẽs põt ꝺcurrere cũ cã ꝑoꝛi libere agẽte.⁊ q̃liter effect⁹ dr liber ꝓp libertatẽ cauſe ꝓncipal. bit⁹ aũt ſi eſt cã ſubẽ act⁹ eſt cã ſcõa reſpectu voluntatis. ¶ Tertia rõ de moderatõe paſſionũ ducit ad oppoſitũ ſic.ꝑ.qz i volũtate ſũt paſſiões ſm aug.i4.ꝺ ci.c.ſ.⁊.6.igi tur ſi ꝓp moderationẽ paſſionũ ponẽda ſũt vtus i ſupꝛe mo illi⁹ põe i q̃ eſt paſſio:ſeq̃t ꝙ cũ i ſupma pte aie.ſ. vo luntate ſint aliq̃ paſſiões ꝙ ibi ponẽt vtutes. ¶ Ꝑ. mo deratio paſſiõis itelligi põt dupliciter.aut iexiſtẽtis aut future.inexiſtẽtẽ moderari ꝓuenit dupliciter. vel miuẽ do paſſionẽ q̃ nata ẽ fieri ab obo ſm ſe ne ſit imoderata ſic obm eſſet natũ delectare põm ſenſitiuã ſibi ꝺrelictã. aut referẽdo delectationẽ illã i finẽ ꝓueniẽtẽ rõni recte ad quẽ nõ refert ex rõne abſoluta obi appetit⁹ ſenſitiui. Futurã ẽt moderari põt dupl̃r itelligi.vel fugiẽdo obm qõ natũ eſt delectare põm imoderate vel aſſumẽdo ſo la obiecta q̃ nata ſũt moderate delectare.⁊ tũc paſſio fu tura nõ moderat i ſe.ſed ne imoderata iſit ꝓcaueꝛ. q̃ cũq; iſtoꝝ modoꝝ itelligat moderatio paſſionis.magis ꝑt volũtati ꝓpetere q̃ appetitui ſenſitiuo ſi paſſio ieſt vl inerit illi appetitui ſenſitiuo. Nã de paſſiõe iexiſtente ſi poſſe eſt minui.magis põt eã minuere volũtas q̃ libere agit q̃ appetit⁹ ſenſitiuus g patit ab obo:vel g coagit ſi bi quãtũ põt.magis ẽt põt volũtas referre ad finẽ cõſo num rõni recte q̃ appetit⁹ ſenſitiu⁹.qz voluntas eſt ꝑpe appetit⁹ rõnal⁹.⁊ ita ꝑpe collatiua ad finẽ quẽ rõ oſtẽdit. vti.n.qõ eſt referre aliqd ad finẽ debitũ nõ eſt act⁹ appe titus ſenſitiui:ſz volũtatis. ꝑpe.n.nõ ꝺcedit ꝺferre appe titui ſenſitiuo vl cuicũq; ſenſui ſic volũtati ⁊ itellectui. Si itelligat de paſſiõe q̃ imoderata oz ꝑcaueri ⁊ mode rata aſſumi.ſatis videt planũ:qz circa futurũ magis vr volũtatẽ poſſe bre actũ rectũ q̃ poſſit appetit⁹ ſitiu⁹:qz cognitiua volũtatis q̃ eſt rõ magis põt ꝺſiliari de futur] q̃ ſenſus. ¶ Ex bis rõnib⁹ adductis ꝓ opiniõe ꝑdicta ꝓz quõ ꝺcludit oppoſitũ.tũ qz volũtas eſt rectificabilis re ſpectu ꝑpe opõnis:⁊ nõ de ſe recta.tum qz eſt ideterminata ⁊ determiabil nõ minus q̃ itellect⁹ a quo nõ negatur habit⁹:tũ qz eius eſt ꝓncipalitas i opãdo opatões hu manas:qz libera eſt:⁊ opões humane regrũt i ꝓncipali agente virtutẽ rõe cuius bñ laus.tũ qz nata eſt ꝑpe delec tari i ſua opõne:⁊ ita bñe habitũ quo delectabilr opet. tum qz volũtas magis põt ꝓ habit⁹ moderare paſſiones debito mõ q̃ appetit⁹ ſenſitiu⁹ ſi eos haberet. ¶ Preter iſtas rões arguit ℑ opinãtẽ ſic. Si ſm eũ in ſtatu inocen tie nõ eſſet i appetitu ſenſitiuo alitq̃ paſſio repugnãs re cte rõni.nõ eẽt neceſſariũ ponere virtutẽ i illo appetitu. ⁊ tñ virtutes tũc fuiſſent.qz tũc fuiſſet bõ ꝑfect⁹ ſm eas. ſicut ꝓz ꝙ magiſtrũ i lra.⁊ ꝺco boc ẽt ẽ Aug.i epi:z5.vl:36. Itẽ i ſolilogo.ꝑfcã;eſt rõ aia ꝓueniẽs ad finẽ. Itẽ ꝑ de ciu.c.xv. Itẽ magr aſſignat in lra act⁹ virtutũ q̃ pñt remanere in patria:⁊ illi nõ ſunt appetit⁹ ſenſitiui.

Ad questionem põt ꝺici ꝙ ſz voluntas ſine bitu poſſet in actuz rectũ ẽt moraliꝛ bonũ:nec tñ h:ſz ⁊ itellect⁹ põt in rectũ iudiciũ ſine oi bitu itellectuali.ꝑm⁹.n.act⁹ rect⁹ intellect⁹ ⁊ ꝑma actio volũtatis recta ꝑcedũt bitũ ẽt ſm quẽcũq; gradũ: qz ex eis gñat gcgd ꝓmo ieſt ꝺ bitu.tñ ſic in itellectu vl ꝑ ꝓmũ actũ vl ꝑ ꝑles act⁹ elicitos recte gñat bit⁹ prudẽ tie.ita ẽt ꝑ ipm rectũ eligere ꝓſonũ recte rõni vl recto di ctamini rõnis vel ꝑ multas tales electões gñat in volũ tate vt⁹ recta iclinãs ipſam ad recte eligẽdũ. Doc ꝓbat qz ꝓus nãlr eligit volũtas q̃ ipſa vel rõ aligd impet ap petitui ſenſitiuo.rõ.n.nõ vr attingere appetitũ ſenſitiuũ niſi mediãte volũtate q̃ eſt ꝑꝓie appetit⁹ rõnal⁹.volũtas aũt ꝓus vult aligd in ſe q̃ impet potẽtie iferiori actũ cir ca illud.nõ.n.qz impat potẽtie iferiori iõ vult.ſz ecõuer ſo:igit in illo ꝓoꝛi põt volũtas cũ ſit ideterminata ⁊ deter minabilis ſicut itellect⁹ gñare in ſeipſa ex rectis electio nib⁹ bitũ iclinãtẽ ad recte eligẽdũ:⁊ h bitus ꝑpryſſime erit vt⁹.qz ꝑpryſſime bit⁹ electiuus iclinãs ad recte eli gendũ:ſicut ex rectis electionib⁹ gñat. ¶ Põt tñ ꝺcedi ꝙ ſ volũtas volens põt impere appetitui ſenſitiuo vel moderãdo paſſionẽ ei⁹ vel impando ꝓſecutionẽ vl fugã ſi ſint act⁹ appetit⁹ ſenſitiui põt derelinq̃re ex imperys rectis aliquẽ bitũ i appetitu ſenſitiuo iclinãtẽ ad h vt ap petitus ſenſitiuus delectabiliter moueatur ad ſẽſibilia: ex imperio voluntatis:qui habitus derelictus ſz non ſit ꝓꝓrie virtus:qz non habitus electiuus nec inclinãs ad electiones.poteſt tamẽ concedi aliquo modo eſſe virt⁹: qz inclinat ad illa que ſunt conſona rõni recte.

Contra primum membrũ obycitur: quia tunc in angelo poſſent eẽ virtutes morales.nam angelus poteſt habere velle re ctum circa ea circa que appetitus ſenſitiuus natus ẽ paſ ſionari.et ita ex multis talibus velle generareꝫ virtus in eo. ¶ Confirmatur.qz non ſolum circa paſſiones in exiſtentes in parte ſenſitiua conuenit recte eligere. ſed circa paſſiones oſtenſas ab intellectu.etiam ſi nunq̃ in erunt nec infuerunt:ſicut tactum eſt in.q.de ſcientia pra ctica in ꝓoemio ꝓmi.igit ex talibus electionibus ge neratur virtus in voluntate:⁊ nulla cõcomitatur in ap petitu ſenſitiuo. ¶ Preterea ſi virtus moralis eſſet i vo luntate.igitur ipſa eſſet nobilioꝛ q̃ prudentia:qz nobili oꝛis perfectibilis nobilioꝛ eſt perfectio. conſequens eſt contra philoſophum.igitur ⁊ antecedens. ¶ Lõtra ali ud membrum arguitur.quia ſi ex hoc ſolo ꝙ appetitus ſenſitiuus mouetur ab imperio voluntatis poteſt gene rari in ipſo quedam qualitas inclinans ad ſimiles act⁹: ⁊ illa ſit virtus.igitur pari ratione in parte coꝛporis fre quenter mota ex imperio volũtatis.poteſt generari ha bitus moralis:⁊ etiam in inaiatis ⁊ irratiõabilibus qui bus voluntas ytitur. 6.ethi.c. 6. ⁊ inde copioſe.

Ad primum cõcedi põt q̃ si angelus esset creatus ī puris nālib⁹ nõ habēs ī volũtate virtutes mozales: posset generari ī eo ex multis rectis electionib⁹. nõ quidē circa passiões ī appetitu sensitiuo sibi iexistentes: nec ēt q̃ infuerũt vel inerũt vel põt iesse. sed solũ circa tales passiões in vli ostensas p̃ intellectũ. qua ostēsione posita ⁊ dictato qd esset eligendũ si pol̃ eēt eas hr̃i ab eis. volũtas eius ꝯsona tali dictamini ex multis electiõibus possz hr̃e habitũ mozalē rectũ. Hoc pbat. qz oēm voluntatē nõ necessario carentē perfectiõe cõueniēte volũtati ꝯuenit hr̃e quācũq̃ pfectionem volũtatis. velle aũt bonum circa agibile nõ solum sibi sed ēt alteri. ⁊ hoc nõ tm̃ in ozdine ad bonũ diuinuz. sed inquātũ est quoddā bonũ ꝑpriũ est q̃dā pfectio voluntatis: ⁊ volũtas angeli nõ est necessario imperfecta. igit̃ põt sibi ꝯpetere habit⁹ quo velit mihi bonũ tēperātie inquātũ est mihi bonũ ꝯueniēs. Habit⁹ iste nõ põt dici charitas: qz vt dictũ est: iste habit⁹ nõ est tm̃ bonuz vt aliqd ozdinatũ ad diligēdũ deũ. sed sub rõe ꝑprie bonitatis ī eo. nec est alius habitus q̃z temperātia: qz p̃ mihi ⁊ tibi nõ variat̃ rõ fozmalis habit⁹. igit̃ sicut habitu tēperātie fozmal̃r eligo mihi hoc bonũ. ita habitu eiusdez rõnis põt mihi ql̃ibet velle hoc bonũ. Hoc mõ ꝯsequenter posset poni ī deo esse rõem virtutũ mozaliũ sic̃ in eo ꝯcedit̃ charitas sine accidētalitate eius. ⁊ ita ex ista rõe de angelo que adducit̃ ꝫ ꝑpositũ sumit̃ rõ ad ꝑpositum. Nam volũtas angeli põt velle mihi bonũ temperātie inquantũ est tale bonũ qõ velle est ꝑprius actus tēperantie. igit̃ ex habitu temperātie põt illud velle sicut argutum est. ⁊ ita erit in eo temperātia: ⁊ nõ ī parte sensitiua:

Cap. 10. igit̃ in alia. ¶ Si obycit̃ qõ est ꝫ pbm. 10. ethico. qui negat a dys virtutes mozales. Respondeo. ita fozte negaret ab eis oēm habitũ accidētalē si ꝑm aliquos poneret eos nāliter beatos. Aliter si nõ placeret ponere ī eis virtutes mozales: põt negari ꝯtia illius rõis facte ꝫ ꝑpositum. ⁊ hoc altero istoz modoz: vel qz virt⁹ non est circa quodcũq̃ bonũ. sed circa bonũ difficile. bonũ autē tale qõ ponit̃ obiectũ virtutis nõ est difficile nisi habēti appetitum sensitiuũ q̃ natus est ferri in oppositũ illi⁹ boni: saltē q̃tũ ad aliquā circũstātiā. ⁊ ex hꝫ q̃ appetit⁹ sēsitiu⁹ sic inclinat̃: volũtas in eodē nata est sibi ꝯdelectari. ⁊ ex hoc difficile est volũtati tendere ī bonũ debite circũstātionatũ. voluntas aũt angeli: qz nõ est ꝯiuncta appetitui sensitiuo nõ est nata ꝯdelectari sibi. ⁊ ita sine difficultate tēdit in bonũ mozale. i. recte circũstantionatum. Alio mõ dici põt q̃ duplex est volitio. vna simplex q̃ ē q̃dam complacētia obi. alia efficax: qua. ſ. volēs ꝑsequit̃ ad habendũ volitũ si nõ impediat̃. Sola autez scõa est ꝑprie

Ca. 5. electio. eo modo quo pbs loquit̃ 3° ethico. volũtas ē impossibilium. electio nõ. Nullus. n. eligit impossibile. i. efficaciter vult ex qua volitiõe ꝑsequat̃ illud. hz aliqs posset simplici volitiõe velle impossibilia. quõ fozte peccauit vel peccare potuit primus angelus volēdo eq̃litatē dei. ¶ Põt igit̃ dici q̃ ī habētib⁹ appetitũ sensitiuũ voluntas põt esse principiũ multaꝝ electionũ respectu obi mozalis. ⁊ ista volitio efficax est electio que sola nata est generare habitũ. qui licet sit ꝑoz oi habitu ī appetitu sensitiuo. tm̃ natus est esse pricipiũ imperādi tali appetitui. In angelo aũt põt esse volitio simplex nõ nata imperare. ¶ Ad 2ᵐ q̃z posset negari q̃ oz oēm perfectionem nobiliozis pfectibilis esse nobiliozē q̃cũq̃ pfectiõe perfectibilis minus nobilis. sed sufficit supremã nobiliozis excedere supremã minus nobilis. virt⁹ aũt mozalis non est suprema pfectio volũtatis nec prudētia intellectus. Sz charitas volũtatis ⁊ fides itellect⁹ ⁊ charitas videt̃ excedere fidē. tm̃ ista rnsio nõ videt̃ sufficere: qz rspectu eiusdē obiecti nobiliozꝝ potentia videt̃ habere nobiliorem actũ q̃m vtraq̃z agit ꝑm totam virtutē sui. qz ibi nõ est excessus ex parte obi: qz idem est. igit̃ ex parte potentiarum tm̃ ⁊ eatenus nobiliozꝝ excedit. cum igit̃ circa bonum mozale: qõ est idez obm: sit actus intellect⁹ practici ⁊ voluntatis. si vtraq̃z pfecte agat hec dictãdo. illa eligendo. simpl̃r nobiliozꝝ erit electio recta q̃z dictamē rectũ. ⁊ p̃ q̃s habitus generatus ex electionib⁹ rectis erit nobiliozꝝ habitu gñato ex dictaminib⁹ rectis: qõ ꝯcedo. Et ad pbm p̃ferentē prudentiā. Respõdeo. prudētia q̃dā modo est regula aliaꝝ virtutũ pro quāto ipsa vel actus eius precedit generatiõe habitũ ⁊ actũ virtutis mozal̃. ex ista prioritate actus ⁊ habit⁹ mozalis ꝯformat̃ sibi tã q̃z prioꝝ ⁊ nõ ecõuerso. Sil̃r hec prioritas apud pbm vꝫ ꝯcludere rõnē regule ⁊ mensure: ⁊ ī hoc dignitatem. sed non sequit̃. ergo simpl̃r dignioꝝ. ¶ Ad 3ᵐ concedit̃ q̃ in parte cozporis põt esse virtus ⁊ habitus. sicut p̃z in manu scriptozis ⁊ pictozis. Manus. n. mea iexercitata ī habilis est in illa facultate que est ad cythariçandũ. exercitata aũt est habilis. qõ nõ est nisi habilitate īherēte manui: q̃ habilitas ꝯcedit̃ esse quedā virtus: qz q̃dā qualitas habilitans ad opus virtutis mozalis. cõcedit̃ autez hoc vlter⁹ de irrõnabili: vt de equo ad act⁹ quosdaz ad quos est assuefact⁹. sed in mere inaiatis nõ inuenit̃. Nõ. n. ex ꝯsuetudine ꝑcit̃ facilius lapis sursum.

Ad argumenta pricipalia ad oēs auctozitates. Cõcedo q̃ affirmāt. ſ. q̃ in appetitu sensitiuo est q̃dā qualitas q̃ põt dici virtus. hz minus ꝓprie q̃z illa q̃ est in volũtate inclinãs ad electionē. ¶ Ad illud de iracibili ⁊ ꝯcupiscibili: dico q̃ sũt nõ tantũ ī appetitu sensitiuo sed ī voluntate. ¶ Et cum obycit̃ de obiectis arduo ⁊ delectabili siue illa sint obiecta siue nõ. de quo. q. sequēti ita põt inueniri di. ex parte obiectoꝝ comparādo ad voluntatē sicut comparando ad appetitũ sensitiuũ. ¶ Ad aliud cum dr̃ q̃ voluntas sufficienter perficit̃ p̃ virtutem theologicã. Respõdeo. verũ est respectu boni diuini: ⁊ respectu nulli⁹ alterius nisi in ozdine ad diligere deum. ita q̃ nullus actus elicit̃ ex charitate nisi cuius obm ad qõ sistit̃ est de⁹: hz p̃ alia obiecta media. nõ solũ aũt possum ozdinate velle deum. vel hoc bonũ in ozdine ad deũ. sed ēt bonũ hꝫ in quantũ hz talem bonitatē ꝯuenientē mihi ꝑm ꝑpriã rõnem: ⁊ sic velle hoc bonũ est ex alio habitu. ¶ Si obycit̃. ille habitus nõ erit rõ referendi in deum. igit̃ nõ erit rectus. qz actus eius videt̃ frui bono creato. Respõdeo. habitus iferioꝝ nõ hz de se actũ habitus superiozis. charitas autē q̃ est habitus superioꝝ hz referre hũc actũ immediate in deum. nullus igit̃ alius habitus hz ꝑprie ex se sic referre. sed tãtũ hz ex se suum actũ ꝑpriuz diligēdi hoc bonũ: qõ bonũ dz ulterius referri p̃ caritatē. nec ex hoc sequit̃ q̃ inferioꝝ sit malus. nec q̃ sit p̃ncipium fruēdi bono creato. Quia ⁊ si referat negatiue fruēdo: tamē nõ refert. ꝫ ie. ſ. repugnando legatiõi. ⁊ hoc nõ est frui. qz frui nõ tantũ icludit nõ referre negatiue. sed oppositum eius qõ est nõ referre cõtrarie. ſ. vti. sicut dictũ est dist. i. primi. ¶ Ad illud de pincipatu despotico ⁊ politico dr̃ q̃ phs putauit ꝯditionem nature cozrupte esse cõditionem nature instituite. tm̃ de hoc aliter dictũ est in 2° libz. qualiter appetitus inferioꝝ natus erat hr̃e suaz delectationē. ⁊ qual̃r potuit ꝯcozditer voluntati moueri. ita tm̃ q̃ potuit poni aliqua virtus ī vtroq̃z appetitu: nisi fozte iustitia oziginalis faceret ī voluntate pfectius dñiũ respectu appetitus sensitiui. ita q̃ posset statim vti appetitu sensitiuo seruiliter. sed adhuc nõ saluaretur vt videt̃ q̃ appetitus sensitiuus delectabiliter moueret̃ quātũcũq̃ voluntas dominaret̃ sup eum nisi in ipso appetitu

esset aligs bitus inclinās ad talē actū eliciendū: sic ego volēs te recte eligere circa passionē aliquā: possē gnare i me vtutē mozalē ex hoc. ¶ Tenēdo igr via illā distinguit de volūtate vt nā vt libera ⁊ vt deliberatiua. ꝑmo mō negat ab ea vtus. qz sic nāliter tēdit in finē ⁊ in bonum. qōcūqz oñsum: vt in ipo relucet finis. ⁊ pp talem determinatiōem nō regrit vt⁹ in ea vt sic. nec ēt regrit in ea vt libera. qz virt⁹ inclinat p modū nāe: ⁊ ipsa vt libera nō ē nata moueri nāliter: si. n. posset inclinari nātr. igr posset necessitari vt libera. ¶ 3º igr mō. s. vt deliberatiua nō ē respcū finis sz ē respcū eoꝝ que sunt ad finē. ⁊ respcū b⁹ erit in ea bitus mozalis. ¶ Addit ēt q vtus mouet p modū nāe: qz subito. vñ fm phm. 3º ethi. Si in repentinis sit impauidus maxie appet fortis. ¶ Cōtra hec ꝑmo. qz volūtas vt nā nulluz actū elicit. vt dcm est di. 15. hui⁹ terty. igr vt nā nō tendit i aliqd obm nec finē nec aliud p actū elicitū. sed tm tēdit p inclinatiōem nālem. sic graue dr tendere deorsum ēt si quiescat sursum. ¶ Contra ista duo mēbra. qz vnū vr icludere aliud. nā vt ē deliberatiua ē libera. Aut enī dr deliberatiua iquātum ꝑcipit deliberatiōem aut inqtū eligit ꝑuia deliberatiōe. ⁊ vtrūqz ꝓuenit sibi inqtū libera. qz libera imperat illā deliberatiōem ⁊ libere eligit. igr negando in ea eē vtutē vt libera: ⁊ ꝓcedēdo in ea eē vtutē vt deliberatiua: ē ꝺdictio: nec illa ꝓbō q nō sit in ea vtus. quia tūc posset necessitari. ꝓcludit. qz agens supius in c⁹ ptāte est actio iferioris nō pōt necessitari ab iferiori agente. vtus āt si aliq mō ē agēs ad actū: ē iferi⁹ agens. vt dcm est dis. 17. ꝑmi. ō bitu. ibi ēt dcm ē q̄liter nō repugnat q libere agat. ⁊ tm bitus agat i ea per moduz nāe. ¶ Consilr etiā posset ꝓbari q nō sit vtus i ea vt deliberatiua si illud ē verū q vtus sit repentine ꝓueniēs deliberatiōem. nā volūtas vt repētina nō vr deliberatie agere sed ꝓuēire deliberatiōem. tm nō oz huic inniti: qz opz q illud vbuz exponatur. absolute. n. nullus viciose vl vtuose agit nisi agat ex deliberatiōe. sicut. n. nō būane agit nisi agat itelligēdo. ita circa illud qō ē ad finē nō humane bene agit. nisi intelligēdo illud pp qō agit. ⁊ istud intelligere ē deliberare. vñ virtuosus nō sic agit repētine ⁊ sine deliberatione sicut agit nā. ex scō phisicoꝝ. Debet igr sic intelligi dcm phi. q sic vtuosus obo oñso iclinat ad recte agendū ex recto bitu. ita ēt p prudētiā ordinat⁹ ē ad statim recte dictādū circa illud eligibile: ⁊ qñ ipceptibilr deliberat pp ꝑmptitudinē eius in sillogizādo practice. Alius aūt iperfect⁹ cū difficultate ⁊ moza sillogizat practice. ⁊ si tandē recte eligat nō dr repentine agere sz morose: ⁊ alius perfectus quasi repentine agere respectu illius: qz agit quasi i tpe iperceptibili.

¶ Hunc de septē donis spūssancti agenduz ē: vbi prī⁹ ꝙsiderandum ē: an hec dona vtutis sint. Scō an in futuro desitura sint vel oia vel borū aliqua. Deinde an in xpo fuerint cūcta hec dona. Hec dona vtutes eē nec in futuro desitura Amb. ostendit ea septem forte vtutes dicens ⁊ in angelis abūdātissime esse sic. Ciuitas dei illa hierlm celestis nō meatu alic⁹ fluuij terrestris abluit: sed ex vite fonte ꝓcedēs spūssancti: cuius nos breui satiamur haustu in illis celestib⁹ spiritib⁹ redūdantius vr effluere: pleno septē vtutū spūaliū feruēs meatu. Si enī fluuius riparū crepidinib⁹ editis supfusus exundat: qsto magis spūs omnē supueniēs creaturā cū nostre mētis archana tanqz inferiora pstringat celestem illam angelorū nām effusione quadā sanctificationum vbertate letificat. Deinde sanctificatiōez exponēs subdit. His aūt sanctificationib⁹ significat plenitudo septem spūalium vtutū quas enumerat Esaias dicēs. Spūs sapiētie ⁊ intellectus: spūs ꝯsilij ⁊ fortitudinis: spūs scie ⁊ pietatis: ⁊ spūs timoris dñi. Unuz ē ergo flumen spūssancti: sed multi spūaliū donoruz meatus. Quānis ergo multi dicant spūs: vt spūs sapie ⁊ intellectus ⁊c. Unus tamen est dei spūs sue libertatis arbiter oia p auctorita te voluntatis diuidens singulis. Hic exp̄sse traditum ē septē dona ⁊ vtutes eē sanctificationesqz fideliū mentium ⁊ in futuro non defitura cū sint ⁊ in āgelis. ¶ Di. xxxiiii

Circa istam 34. dis. in qua magister agit ō septez donis. Queritur vtrum vtutes dona et Qō. 1.
btitudines ⁊ fruct⁹ sint idē bitus inter se. Qz sic. Hre. super illud Job pmo. Nati sūt ei septē filij ⁊ tres filie. quere ibi. li. i. c. 18.

¶ P. si isti essent alij ab alijs. nullus ex vna pte eēt idē alij ex alia pte. ꝺns ē falsum. qz fortitudo ē donū ⁊ vtus. ¶ Et si dicatur q fortitudo hec ⁊ illa sūt alteri⁹ rōnis. Cōtra. qz habēt actū eiusdē rationis.

¶ Cōtra. nō ē idē numer⁹ donoꝝ btitudinuz ⁊ vtutum. nūerata ēt nō ꝓcordāt: sicut pz. qz aliqd ē btitudo quod nō ē donū: ⁊ e ͦ. ⁊ aliqd donū qō nō ē vt⁹. ⁊ sic de alijs.

Ad questionē dicit Hen. q. 4. q. 33. q sic circa delectatiōes vitiosas conuenit Henric⁹
triplr se hre. s. mō humano: supbumāo: ⁊ ihumano. ⁊ silr circa tristitias inordinatas. ita silr circa tristitias ordinatas. Mō būano vt qñ circūstātys debitis sustinet qs terribilia. ⁊ ad ꝺ ē vtus moralis acqsita vl infusa que tm nō facē sustinere sine tristitia scom phm. 3. ethi. ⁊ fz Aug. Ca. ii.
13. tri. c. 7. Mō supbumano vt qñ terribile sustinet cuz gaudio. sicut fuit i qbusdā martyrib⁹. Mō ihumano: et vt qsi diuio qñ moꝛs nō solū nō timet. sz cuz gaudio appetit: sic Paulus cupiebat dissolui ⁊ eē cū xpo. qō ꝓbat phil. i.
per Aug. sup Joh. omel. prima tractantē illud. i. ad Cor. Cum sint i vobis scismata nōne hoies estis. dic Aug. vo 3.
luit q eēnt oy. sic dr in ps. Ego dixi oy estis. ¶ Ad hūc 3ⁱᵐ modū ē vtus eroyca quā virtute ꝓiecturat phs oppo 81.
ni bestialitati q ē inhūana circa delectationes vitiosas de qua virtute dicit. 7. ethi. dicit igit q virtutes perfi- Ca. i. et
ciunt hoiem mō hūano: ⁊ dona mō supherhumano. ⁊ bea inde.
titudines modo ihūano. ¶ Sz ꝺ hoc obycit multipl'r. ꝑmo qz charitas ē excellētissimū donū dei fm Aug. 15. ō tri. c. 19. ⁊ fm apl'm. i. ad cor. 13. Si fortitudinez habuero ⁊ si tradidero corp⁹ meū ita vt ardeā. qō vr eē mō inhumano velle ardere p deo: charitatē āt nō habeam nihil mihi ꝑdest. igr nō vr eē aliqō donū qō excellētius perficiat qz charitas: ⁊ tm ē vtus. ⁊ h si in prio gradu loquitur de vtutibus mozalib⁹ ⁊ theologicis. ¶ P. circa terribilia ꝓuenit virtute humanā recte tenere mediū. igr rectius et rectissime quātū pole ē tali nāe. sed hoc ex bitu fortitudinis eiusdē spēi q pōt intendi fm gradus qui nō variant spēm. igr idē bitus spē disponit ad sustinēdum mō pfecto et supno sicut ⁊ infimo. ¶ Si dicas q nō eodez

sed alio. igit ille q dispoit ad sustinere in ifimo gradu de necessitate est impfectus quātū ad actū suū ⁊ obm: quia circa sustinere terribilia nō pōt hēre pfectiorē: sed ad hꝫ q aligs pfecte se hēat ad illud oz q habeat habitū aliū in specie. Sed pluralitas speciex nō videt ponēda sine necessitate manifesta. vbi. s. vna spēs nō sufficeret: qō nō apparet in ppōsito. ¶ P. xpus tristabat in passione sua sicut dcm est di. 15. huius: ⁊ vniuersaliter oīs martyr sibi dimissus. i. si nō fiebat circa eū miraculū q̄tūcūq; sustineret volūtarie nō sine tristitia quacūq; sustinuit. sicut probat per Aug. 13. de trini. c. 7. vbi arguit ꝺtra phos dicentes se esse beatos. qz habuerūt gcgd voluerūt: qz si ꝓspera acciderūt illa voluerūt si aduersa: silr: qz patiēter sustinebāt. ¶ Arguit aūt cōtra cos. d. q in aduersis nō habuerūt qō voluerūt: qz quātū erat ex se noluerūt ea accidere. si tamē accidebāt: voluerūt ea patienter portare ne amissa patiētia miseriores essent: ⁊ hoc vniuersaliter psuadet: qz patiētia non pōt esse circa ꝑm se appetibilia: miseri ergo erāt in vita ista. qz sustinēdo aduersa habuerunt aligd qō nō omni modo voluerūt. qz obm patiētie ipsoz nō erat absoluta rōne volibile: sed supportādum patiēter. ¶ P. ipossibile est eūdem agere simul aliquē actū humane: suphumane ⁊ ihumane. igit acqsito dono euacuabit vtus ꝑus acqsita vel ifusa in baptismo. vel si maneat nō erit pōle exire in actū suū. vel nō erit necessaria: qz ex pfectiori dono poterit exire in actū suū. eodem modo btitudines euacuabūt vtutes ⁊ dona vel saltē necessitatē eoz qō videt icōueniens: potissime si sit sermo de vtutib⁹ theologicis. qz charitas nō euacuabit i patria nec fides: nec spes in via. ¶ P. ista vocabula supbumane ⁊ ihumane sūt metaphorica. nā oīs actus hois ꝓprie loquēdo est humanus: sicut. n. necessariū est actū rectuz ꝺuenire obiecto fini ⁊ alys circūstātys. ita ēt necessariū est q ꝺueniat ipsi operāti. nō. n. ꝺuenit mihi agere qō cōuenit regi. ⁊ multo minus qō ꝺuenit angelo. igit necessariū est ad rectū actū hois q agat illo modo humano. igit gcūq; habit⁹ disponit hoīem simplr ad agēdū modo humano: disponit ipm absolute ad agēdum circa qōcūq;. ¶ Preterea sigs semp ozaret ⁊ daret sibi donū intellectus ⁊ nō excitaret se circa credibilia: qz nō hēret fidem acqsitā sine qua fides ifusa nō exit in opus. posset opari mō supbumāo p te: qz hēret donū itellectus. igit posset excellētius agere circa credibilia q̄ alius exercitat⁹ i scriptura sacra. qō nō experimur: imo gcūq; talis forte facilius erraret circa credibilia q̄ alius bñ exercitat⁹ i scriptura. ¶ Preterea. circa tot ꝺuenit bñ ordinari humane circa quot supbumane ⁊ ihumane. igit est idē modus vbiq;. ¶ Itē tunc beatitudo vera esset in actu alicuius beatitudis quasi supremi habitus.

S. Bo. ar. 1. q. 1. pūtis di. **Aliter dicitur** q cōuenit per vtutes agere recte. per dona pfecte: ⁊ per btitudines expedite. ¶ Contra hoc. eadē vtute recte ago: qz vtus est rectitudo potētie: ⁊ pfecte ago: qz vtus est perfectio habētis in se: ⁊ qua opus eius perfectū reddit: ⁊ expedite: qz virtus est hit⁹ faciens expedite ⁊ facilr opari.

Th. 1. 2. q. 68. ar. 1. Ric. ar. 1. q. 1. pūtis di. **Aliter dicitur** q opz aligd disponere volūtatem vt est mobilis a rōne recta qō fit p virtutē ⁊ aliud disponere eā: vt ē mobilis a spū. s. qō fit p donū. Dec. n. duo ponūt mouētia volūtatem. ¶ Cōtra hꝫ. qz ēt falsū ē qō suppōit q rō mouet volūtatē. ita q vtus nō sit nisi dispō mobilis i volūtate. ¶ Et 2° qz p hoc nō pōit distictio btitudinū a donis ⁊ vtutib⁹ ¶ Et 3° exq̄ de⁹ dedit hitū volūtati sp assistit volūtati ⁊ hitui ad act⁹ sibi ꝺueniētes sic̄ postq̄ illumīauit cecū miracl'ose sp assistit illumīato: vt possit mouer illā pōz. igit p idē ē aligd ꝓportionatū mouenti ꝑmo ⁊ scōo. igit si per hitū ꝓportionat pō sibi ipsi. p idē sufficienter ꝓportionat spūi scō: vt aly mouēti: nō igit pp istā motionem opz ponere necessario alios habitus.

Ad istam qōnem pōt dici sine assertiōe q nō sūt necessary i via nisi illi hitus q sūt virtutes mozales intellectuales ⁊ theologice: qō oñditur sic. ¶ Nā rōne nāli ꝺcluditur necitas hitus intellectualis pficiētis itellectū circa speculabilia: ⁊ hitus pficiētes itellectū circa opabilia. ⁊ ita hr hitus itellectualis speculatiu⁹ ⁊ practic⁹. silr rōne nāli ꝺcludit necitas hitus pficiētis appetitū circa ea q̄ sūt appetibilia i ozdine ad se ⁊ vlterius circa appetibilia i ozdie ad altex. ⁊ ita hr ꝓia distictio vtutis appetitiue ozdinātis talē pōm i actibus ad se ⁊ ad altex. Preter istos habitus ⁊ si forte ꝺcludatur p rōnē nāle q hō nō sufficiēter pficitur istis hitibus sic̄ nititr oñdere solo ꝑme qōnis ꝑmi. necessitatē alteri⁹ cognitionis q̄ acqsite: tñ rō nālis nō sufficiēter ꝺcludit qs hit⁹ itell's distincte: ⁊ qs appetitiuus sit necessari⁹ ali⁹ ab istis. sed rōnabilr tenet pp illas persuasiones q̄ posite sūt i qōne illa ꝑmi. q ꝑter istos hitus est necessarius ille hitus cognitiue: ⁊ illi hitus appetitiue quos ecclesia catholica docet eē necessarios: ⁊ fide tenemus tres vtutes theologicas eē nēcarias pficiētes imediate aīam respectu obi icreati. ¶ Ex istis arguo sic. Illi hitus tñ ponēdi sūt i viatore gbus pficit circa oē obm q̄tū pficipt i via: hꝫ sūt septē virtutes i gñe nō curando de scientys speculatiuis acqsitis. igit ꝑter scias speculatias acqsitas nullus erit hitus i viatore ponēdus alius simplr a septē vtutibus. Probō maiozis. Obm circa qō pficipōt viator: nō pōt eē nisi deus vel creatura. sed circa deū sufficienter pficit tribus vtutibus theologicis. ⁊ hoc pfectissime q̄tū pficipōt. si illi tres hitus sint pfectissimi in suo gñe: circa creaturā vero nō loquēdo de speculatiuis: intellectus pfectissime pficit p prudētiā: si prudentia sit pfectissima: ipa. n. ē de oī agibili ⁊ quātū ad oēm ꝺditionē agibilis pfectissima notitia. Silr quātū ad appetitū pfectissime pficitur trib⁹ vtut: hꝫ mozalib⁹ si sint pfectissime: qz tā circa aliū ⁊ appetibile alteri q̄ circa se et appetibile sibi. ⁊ hꝫ vel ꝑmo ⁊ directe: vel scōario pp illa ꝑma: ⁊ hoc itelligēdo de istis q̄tuor vtutib⁹ cardialibus q nō sint i aliquo vn⁹ hitus nūero q sit sibi vtis tēperātia vl vtis iustitia: hꝫ ē circa oīa: sed q singule spēs iustitie īsint i suis ꝓprys singularibus. ¶ Per tres aūt vtutes theologicas sufficiēter pficitur viator circa deū immediate. qz circa ipm vt imediate cognoscēdum in via sufficiēter pficit fides. qz de deo in via non pōt hēri nisi cognitio fidei: sicut dcm est. s. in isto tertio. ¶ Circa ipz vt diligibile in se sufficiēter pficit charitas: ⁊ vt appetibile vt cōmodum mihi sufficiēter pficit spes: sicut pz in qōnib⁹ supiozibus de fide spe ⁊ charitate: sed nō ꝺuenit viatorē hēre circa deū act⁹ ordinatos alios q̄ itelligere diligere ipz in se ⁊ appetere eū mihi vt bonū meū. ergo. ¶ Consilr circa oē aliud bonum a deo vt circa obz sufficiēter perficitur viator habitibus intellectualib⁹ ⁊ appetitiuis. Sed isti hitus intellectiui pficiētes intellectū sunt vtutes itellectuales. ⁊ ille sufficiēter perficiūt viatorē q̄tum pole est: ⁊ ad ꝺsiderandū ⁊ ad syllogizandū practice: habitus ēt appetitiui sunt virtutes appetitiuē que virtutes sufficienter perficiunt viatorē ad appetendum vel ad diligendū: siue i ordie ad se: siue ad aliud. Igitur homo perfectus tribus virtutibus theologicis ⁊ virtutibus intellectualibus speculatiuis ⁊ practicis: ⁊ virtutibus mozalibus ordinantibus ad se: ⁊ ad alteruz perficitur quantū pōt competere viatori. Igitur nō vt aliqua necessitas ponendi aliquos alios habit⁹ ab istis qui sunt vtutes theologice intellectuales ⁊ mozales.

¶ Notãdũ vlterius q̃ sicut habitus in genere qualitatis est quoddã gen⁹ itermediũ.ita ḥz sub se multa itermedia anteq̃ veniat ad spẽs specialissimas.siue.n.p̃mo diuidat̃ per itellectuale ⁊ appetitiuũ qõ videt̃ ꝓbabile:⁊ vlterius vtrũq; hoꝝ per acqsitũ ⁊ ifusum siue ecõuerso. p̃mo p acqsitũ ⁊ ifusum:⁊ vtrũq; p itellectuale ⁊ appetitiuũ:saltẽ vlterius itellectuale acqsitũ diuidit̃ p speculatiuũ ⁊ practicũ:⁊ appetitiuũ acqsitũ in ordine ad se:⁊ ad alterũ:acqsitũ aũt speculatiuũ diuidit̃ p realẽ ⁊ rõnis:vl̃ q⁊ est circa ens reale vel rõnis.qui aũt circa ens reale diuidit̃ illa diuisione que ponit̃ .6°.metaph̃.s.i mathematicã:nãlẽ ⁊ diuinã.⁊ qõlibz mẽbrũ illi⁹ diuidit̃ forte multis diuisionib⁹ anteq̃ ꝺueniat̃ ad spẽs spãlissimas:habitus etiã practicus acqsit⁹ diuidit̃ in eũ q est circa agibile ⁊ i eũ qui est circa factibile .⁊ q est circa factibile plures ḥz diuisiones anteq̃ ꝺeueniat̃ ad spẽs spãlissimas.q aũt est practicus circa agibile diuidit̃ multiplici diuisione. sicut patebit in qõne de ꝺnexione vtutũ:siue.n.sit scientia practica siue sit prudẽtia practica nõ est vnicus circa oĩa agibilia:sicut ibi tãget̃.De tota illa diuisione habit⁹ itellectiui nõ accipit̃ i numero vtutũ nisi vna vt⁹ ifusa q̃ est fides:⁊ quoddã gen⁹ itermediũ ad multas practicas acqsitas qõ dr̃ prudẽtia.⁊ sic ꝺnumerãdo spẽs satis cõmunes pñt̃ bẽri tres.s.fides:prudẽtia:⁊ scia speculatiua: scia aũt speculatiua:q⁊ nõ ꝓficit boiem ad bñ operãdũ. ideo nõ cõnumerat̃ iter vtutes cardinales.minus.n.est necessaria homini ad recte viuẽdũ humane q̃ prudẽtia: ⁊ etiã q̃ fides ad recte viuẽdũ in politia eccl̃ie.appetitiue etiam possunt poni quatuoꝝ due acqsite ⁊ due ifuse. stãdo in ipsis specieb⁹ sub habitu appetitiuo ifuso ⁊ acqsito.Sub ifuso qdẽ p̃mo sunt spes ⁊ charitas.Sub acqsito aũt vt⁹ disponẽs appetitũ ad se ⁊ ad alterũ.que ad alterũ vocat̃ vno noĩe cõi qõ est iustitia:que aũt ad seipm nõ ḥz nomẽ cõe.⁊ forte illa est rõ:quare nõ stat̃ i illa numeratione vtutũ cardinaliũ:ꝫ descẽdit̃ sub illa ad alias ꝓximas sub eis:appetibiliũ.n.ad seipm quedã sunt appetibilia ex se que.s.nata sunt ex se statĩ ꝺuenire:⁊ q̃daꝫ etiã sunt p̃mo fugibilia que.s.nata sunt ex se statĩ disconuenire.Alia sunt appetibilia nõ p̃mo.⁊ alia nõ p̃mo fugibilia.sed secũdario ꝓpter illa p̃mo appetibilia:⁊ p̃mo fugibilia.vt⁹ in cõi que disponit circa p̃ma vocat̃ tẽperantia.que circa scda fortitudo.⁊ p̃ma ptinet ad ꝺcupiscibilem.⁊ scda ad irascibilẽ:quaꝝ distinctio vt aliqualr videat̃ est notãdũ q ꝺcupiscibile respicit illud qõ ex se natum est esse ꝺueniẽs vel discõueniẽs.ita q nullo alio posito circa ipm nisi sola apꝓhẽsione facta.nat⁹ est seq act⁹ delectãdi vel tristãdi siue ꝓsequẽdi vel fugiẽdi q̃tũ est ex pte eius.talia nõ respicit irascibilis.act⁹.n.irascibilis est irasci.qõ p̃m ph̃m.z°.rhetoricoꝝ est appetere vindictam p̃m rõnẽ apparẽtẽ ꝓpter apparẽtẽ parnipẽsionez. igr̃ obm irascibilis est vindicare:vel verius si hoc ẽ act⁹ eius vindicabile seu punibile qõ posset dici irascitiuũ:vl̃ vsitatiori modo loquẽdi offendẽs.qõ offendẽs nõ dr̃ statim discõueniẽs cõcupiscibili:sed q⁊ impedit illud qõ est ꝑ ꝺueniẽs appetitui gustatiuo canis.iõ concupiscit̃ ꝑ. phibens aũt cibũ ⁊ remouẽs offendit aĩal ꝺcupiscens:obm igit̃ irascibilis est tale offendẽs circa qõ irascibilis habz quoddã nolle:nõ qdẽ ꝓpter refugiẽtis sicut ꝺcupiscibil̃ nolẽs refugit:sed magis respuẽtis siue repellẽtis:q⁊ irascibil̃ nolẽs repellit.nõ.n.ꝺcupiscit tñ amouere illõ impediens.sed ẽt vltra punire.quere supra dis.z6.buj⁹.q⁊ tñ ei⁹ act⁹ est velle vlcisci:⁊ obz nolitũ nõ punitũ est adhuc pñs.iõ semp irasci est cũ tristitia.nõ tñ ꝺcupiscibil̃.sed ẽt cũ tristitia irascibil̃.⁊ hoc nõ nisi tũc q̃ irascibil̃ habz actũ impfectũ.q̃.s.desiderat vindicare:sed nõ vidicat. q̃ aũt actu vindicat tũc act⁹ ei⁹ est pfect⁹ assimilat⁹ fruitioni ex parte ꝺcupiscibil̃:⁊ tũc irasci irascibil̃ est fine tristitia:imo est cũ magna delectatõe ꝓpria ẽm Aristo.z°. rhetori. Ira viri quasi mel.Sicut ergo ꝺcupiscibil̃ indiget ordinari circa ea que sunt nata p̃mo appeti ne ea ioꝛdinate appetat.sed ẽm moderamẽ recte rõnis:ita ẽt irascibilis idiget moderari per habitũ ne imoderate velit ꝓpellere offendẽs ⁊ vlcisci de illo.sed moderate velit ꝓpellere ꝓpellẽda ⁊ nõ ꝓpellere ꝓpellẽda.habit⁹ aũt quo disponit̃ ad ꝓpellẽdũ ꝓpellẽda nõ est noĩatus:ꝫ posset dici bellicositas vel aliqd tale.habit⁹ aũt quo disponit̃ ad nõ repellẽdũ repellẽda.sed ad sustinẽdũ dr̃ patiẽtia. ⁊ q⁊ difficilius est nõ repellere offendẽs q̃ repellere.iõ patiẽtia est nobilissima fortitudo.iuxta illud poete.No bile vincendi genus est patiẽtia.vicit.n.q patit̃.irascibilis igr̃ nõ ḥz pro obo arduuꝫ siue appetibile qõ est obm ꝺcupiscibil̃.sed ipm offendẽs.ita q̃ act⁹ eius adequatus est velle vidicare vel nolle offendẽs velle qdẽ q̃si imꝑfectũ dũ irascit̃ ante repulsionẽ vel sustinẽtiã qõ assimilatur ei qõ est desideriũ ex parte ꝺcupiscibil̃.⁊ velle pfectum qõ assimilat̃ fruitioni in ꝺcupiscibili qñ moderate repellit.vel moderate sustinet. ¶ Si dicas q ipsi⁹ cõcupiscibil̃ est velle vnũ oppositũ:igr̃ ipsius est nolle alterum.⁊ ℞ deo semp qñ irascibil̃ ḥz actũ suũ sunt ibi duo nolita.vnũ ꝺcupiscibil̃ ⁊ aliud irascibil̃.vt in exẽplo posito nolitũ ꝺcupiscibili est carere cibo.ex qua nolitione seqũtur in ꝺcupiscibili tristitia.qua quasi refugit nolituꝫ ⁊ nõ repellit.est ẽt ibi aliud nolitum.s.illud qõ aufert cibum.⁊ illud est nolitũ ab irascibili.nõ actu refugitiuo: sed repulsiuo:⁊ dũ nõ actuaĩr repellit̃ est tristitia ꝓpria irascibil̃.ꝑz aũt q̃ isti dolores.s.irascibil̃ ⁊ ꝺcupiscibilis nõ sunt idẽ dolor.q⁊ si offendens illud offerat̃ sub rõne ipolis repellẽdi.erit maior tristitia in cõcupiscibili.⁊ tñ nõ erit ꝓpria ira.nullus.n.maxime timẽs irascit̃ ẽm ph̃z z°.rheto.⁊ tamẽ timẽs quãto magis timet tãto maioꝛez dolorẽ ḥz ipsius ꝺcupiscibil̃ refugiẽtis qõ timet̃:⁊ ꝫ aliquãdo doleat irascibil̃ de nõ posse vidicare.q̃.s.non est potestas vidicãdi:tamẽ de alio dolet ꝺcupiscibil̃.s.de carentia obiecti ꝺcupiti.dolor ẽt ꝺcupiscibil̃ fit cũ alia mutatione organi in pte sensitiua q̃ dolor irascibilis.q⁊ ille ꝺcupiscibil̃ est cũ restrictione sicut delectatio opposita fit cũ dilatatione.dolor aũt irascibil̃ fit cũ calefactione que est accẽsus sanguis circa cor.⁊ ex hoc seqũtur q̃ irascibilis ⁊ ꝺcupiscibil̃ in parte sensitiua ḥñt diuersa organa:q⁊ idẽ nõ posset moueri sil̃ diuersis motib⁹ talibus:in parte aũt rõnali pñt̃ hẽre simile distinctionẽ obor sicut i pte sensitiua. ¶ Nã volũtati est aliqd p̃mo delectabile:puta bonũ sibi ꝺueniẽs ẽm se vel ꝺueniẽs appetitui sensitiuo cui ꝺiungit̃ i eodez supposito.põt ẽt habere volũtas obm offendẽs.⁊ ẽm rectã rõnẽ:⁊ ꝺ rectã rõnẽ ⁊ respicere illud vt offendẽs actu nolẽdi repulsiuo ⁊ impioso:nõ tñ est tãta distinctio hoꝝ in volũtate quãta est in appetitu sensitiuo.q⁊ volũtas non est organica;nec opz dicere magis q̃ alterũ istoꝝ sit vis ⁊ alterũ potẽtia q̃ ecõuerso. sed sicut rõ distinguit̃ in portionẽ supiorẽ ⁊ inferiorẽ per cõparationẽ ad obta diuersa.⁊ tñ est simplr eadẽ potentia.de vi aũt nescio qd oporteat log⁹.est.n.verbũ superfluum. Idẽ.n.simplr est rõ operãdi circa ista obta distincta supius.s.⁊ iferius.sicut dcm̃ est dis.16.⁊.z4.secundi. ¶ Eodẽ ẽt modo põt dici circa p̃mo ⁊ secũdo delectabilia vel tristabilia q̃ eadem potẽtia vel vis oĩo est rõ operandi.¶ Nam potẽtia est illud quo potẽs est potẽs:⁊ quo potẽs est fortis:in spũalib⁹ enĩ idẽ est esse potentẽ ⁊ fortem.non erit igr̃ hic distinctio:nisi ex parte obiectoꝝ in que tendit.sicut si diceremus itellectuꝫ distingui in ꝓncipia ⁊ cõclusiones inquãtũ tendit in ꝺclusiones per ꝓncipia:sed ꝓpter talẽ distinctionẽ ꝓncipioꝝ ⁊ cõclusionum

3. etb y. ca.ii. persius.

nullus distinguit itellm:nec ī potētias nec ī vires.

His suppositis de irascibili ⁊ cōcupiscibili ꝛe deo ad vtutes:⁊ dico ꝙ ꝑpriꝰ bitus perfectiuus concupiscibilis est temperantia ⁊ ꝑ/ prius ꝑfectiuus irascibilis dr̄ fortitudo ī cōmuni:⁊ ꝓ loquendo de habitibus acqsitis ⁊ non ifusis:ambe autem ifuse perficiunt ꝯcupiscibilē:qz deus quē habent ꝑ obo ē tm̄ volibilis:⁊ nō nolibilis. Et si vtraq; istarum spēz ītermediarum tam.ſ.fortitudo q̄ temperantia possint subdiuidi:tamen ī cōnumeratione vtutū cardinalium remanent idiuisa:scōm hoc igr̄ ī ꝯnumeratiōe oiuz vtutum sunt tres theologice ⁊ quatuor cardinales. De theologicis habetur ab apl̄o.i.Lor.13.de moralib⁹ Sap̄. 8. Iste numerus septenarius simpl̄r perfic̄ viatorem. ita ꝙ scōm gradus istaz ī spē sua est ipse perfectus:ſm enī ꝙ iste sunt itensiores ⁊ remissiores:scōm hoc est magis vel minus perfectus:⁊ si sint itensissime quantū possūt esse ī via:est homo simpl̄r perfectus:quātum pōt esse in via:nō curando modo de ista perfectiōe:que habeī per vtutes speculatiuas acqsitas:que ꝑius excluse sunt.⁊ per istas quippe septem vtutes itelligēdo de eis ⁊ de spēb⁹ earū necessarys:de qbus postea dicer̄ si sint in se perfectissime est homo simpl̄r perfectissimus:⁊ circa deum ī se:⁊ circa oīa alia a deo vt intelligibilia rōne practica:et vt appetibilia vel sibi vel alteri.⁊ hoc ī ordīe ad se ī quē possunt vtutes acqsite ex se.vel ī ordine ad finem vltiꝰ ī quē possunt vtutes acqsite cum charitate. ¶ Ulteriꝰ ad videndum de beatitudinibus donis ⁊ fructibus.

¶ Notandum est ꝙ tres virtutes morales acquisite.ſ. fortitudo:temperantia:⁊ iustitia sūt genera ītermedia. nam ꝑma concupiscibilia videtur esse dno.ſ.honoz ⁊ vo luptas:vel delectatio stricte sumpta:alr̄ ponit̄ ꝙ ꝑmo bonum est cōueniens:⁊ hoc vel honestuz vel delectabi le siue etiam vtile. Sed vtile nō pōt esse ꝑmo motiuuz ad concupiscendum:qz non concupiscitur nisi in ordine ad aliud. Idem ꝯcludit illud ꝑmo Joh̄.2. Omne qō est in mundo ⁊c̄. Nam concupiscentia oculorum: que.ſ.re/ spicit diuitias:non pōt eē ꝑma loquendo de diuitys in/ quantū sunt bonum vtile:⁊ non delectabile: ꝙ si loqua mur de diuitys inquātū sunt pulchre hoc ē inquantum sunt bonū delectabile:sic pñt ꝑmo ꝯcupisci sicut aliud pulchrū visibile.ita ꝙ ꝑma ꝯcupiscibilia vt dcm̄ ē a nā rōnali sūt bonoz ⁊ delectatio stricte sumpta. Igit̄ prime spēs tēperantie q̄ moderāt̄ circa ꝯcupiscibilia erūt due quia que moderat̄ circa bonozes dr̄ būlitas:que circa voluptates retinet nomē generis:⁊ quot pñt eē volupta tes distincte:circa q̄s volūtas moderat̄.tot pñt eē spēs illius tēperantie que moderatur ipas voluptates. puta altera circa gustabilia:altera circa tangibilia:nec solum de voluptatib⁹ sensitiuis qb⁹ delectat̄ volūtas ꝯiuncta. sz ēt de voluptatib⁹ ꝑprys ipi volūtati vt voluntas est. Unde volūtas angeli pōt appetere bonū delectabile.lz nō:hēat appetitū sensitiuū ꝯiūctū. Et ꝙ ille tēperantie distinguāt̄:ꝓbat̄.qz circa aliqua pōt eē summa delecta tio:circa alia nulla.pōt.n.esse aliqs tēpatus simpl̄r circa venerea:vt volēs vti tm̄ sua:vel simpl̄r nolēs vti.⁊ intē/ perat⁹ circa gustabilia volēs comedere nō comedenda: vel nolēs comedere comedēda.pōt ēt aliqs eē tempat⁹ circa sensibilia.⁊ itēpatus circa speculabilia:puta si vo/ lūtas sua delectet̄ in hoc ꝙ itell̄s summe speculat̄ intel ligibilia:quoz̄ speculatio nō ē multū vtilis scōm se.hec delectatio ē īmoderata ⁊ moderanda. Que aūt sūt spēs fortitudinis.nō oz ad ꝓpositū ita explicare:qz nō tangi tur iter alia nisi fortitudo in se vl̄ patientia que vt dcm̄ est:est nobilissima fortitudo que nō repellit repellenda ita ꝙ pati ē quodd̄ ꝑmittere:⁊ sic diceretur de ꝑmissio

ne ꝙ sit actus positiuꝰ:velle.ſ.vel nolle:vel forte nihil velle:vel non ipedire.itadiceretur qualis actus sit pati ī volūtate respū terribilis. ¶ Justitia subdiuidenda ē ꝑpter ea q̄ sequunt̄. ¶ Ubi sciendum ē ꝙ in ordine ad alterum pōt aliqs ꝑmo recte se habere cōicando se illi quātū pōt se cōicare:vel cōicando illi aliquid aliud. vir tus inclinans ad ꝑmum est amicitia qua qs dat se ipsuz proximo quātū pōt se dare:⁊ inquātū pōt proximus ha bere eum. ¶ Et hec ē pfectissima virtus moralis: quia tota iustitia ē pfectioz his q̄ sūt ad seipm̄.⁊ hec ē pfectis/ sima iustitia. ¶ Si āt cōicet sibi alte ꝛ:aut igr̄ bona ex trinseca aut intrinseca ptinentia ad victum humanum. ¶ De bonis extrinsecis que idigēt hoies cōmutare dr̄ iustitia cōmutatiua:⁊ hec frequēter dr̄ iustitia pro tāto: qz ei cōmutatur aliquid equalens. Si āt cōmunicet si bi aliud necessarium adiūctum.aut igr̄ regimen:⁊ hoc conuenit ꝑfidēti.⁊ hec spēs iustitie ē innoīata:posset tm̄ dici ꝑfidētia vl̄ dñatio iusta:aut ꝯmunicat ei subiectio nē iustā.⁊ hec denoīat̄ a subyci.⁊ pōt vocari obediētia. ¶ His ītellectis dico ꝙ btitudines quas ponit Salua toz.Mathei qnto. Sūt idē bitus cū habitibus vtutuz. Tamē aliqñ noīantur spēs spāliozes virtutum q̄s sumā tur in nūero illo septenario virtutum ꝑius assignato.

¶ Duas quidē spēs tēpantie enūerat Saluator inter btitudines.ſ.humilitatē que moderat̄ circa primū ōlectablie.ſ.honorē:⁊ hanc exp̄mit ibi. Btī paupes spū.vbi scōm Aug. recti itelligūtur paupes spū recti ac timētes deū nō habētes inflantē spm̄. Aliam spēm moderantez voluptates in cōi exp̄mit illud. Beati mūdo corde ⁊c̄. Mūdicia.n.cordis ē īmunitas volūtatis ab oī ioꝛdīna ta affectione vl̄ delectatiōe:tā rōne sui q̄ rōe appetituū sensitiuoz̄ qbus ꝯiūgit̄:fortitudinē exprimit ī sua spē pfectissima ibi. Beati q̄ psecutionē patiūtur pp iustitiā.

¶ Justitie exp̄mit tres spēs: vnā qdem q̄ ē in cōicando seipm̄ p amicitiam:⁊ hanc exp̄mit cuz dicit. Btī mites: q̄uis.n.amicitia plus sit q̄ benivolentia scōm ph̄m. 8. ethicoꝝ:non latēs in cōtrapassis:⁊ benivolentia pl⁹ sit q̄ mititas:qz mites sūt q nō offendūt nec resistunt ī ma lo:tamē hoc minimū qō ē quasi infimū ī amicitia expri mit illam qua qs cōicat se ꝓximo. Aliā spēm que diui/ diuit̄ in dñationē iustam et obedientiā exp̄mit ꝑ illud Beati pacifici:paꝛ qppe.seruat̄ ī hoc ꝙ ꝑsidens recte regit:⁊ subditus recte obedit. Tertiā spēm iusticie que ē q̄tū ad exteriora cōicanda exp̄mit ibi. Btī misericoꝛ des.nullo enī alio mō pōt aliqs eē pfecte dispositus cir ca exteriora cōicanda ꝓximo q̄ per mīam: misericoꝛs enī cōicat nō vt rehabeat:nec vt ꝑius rebūficiatus ab eo cui cōicat liberalis qdē ⁊ si cōicet amico: pōt tamen eē aliq̄ liberalitas iferioꝛ q̄ mīa.⁊ ita liberalitas est im pfectioꝛ spēs iusticie q̄ mīa. Hanc aūt iustitiam que est circa tpalia cōicāda expressit Saluator Luce. 8. Cum facis ꝯuiuiū. Sic igr̄ habem⁹ tres vtutes morales exp̄s sas in se vel in suis spēbus. Duas aūt theologicas exprimit. charitatē ibi. Beati q̄ esuriūt ⁊ sitiūt iustitiaz. Esu rire qdē nō ē sine mīa.sed bitus quo elicit̄ est charitas. ꝓprysime.n.charitas vie ē habit⁹ quo esurim⁹ iustitiā ⁊ diligim⁹ deū in se: qō ē vera iustitia:spem exp̄mit per illud. Beati q̄ lugēt. Luct⁹.n.ē bitus desiderandi illud Sic itaq; ī octo btitudinib⁹ doue exp̄mūt̄ virtutes appe titiue theologice.⁊ tres morales:fortitudo ī se:⁊ tempe rantia ī duab⁹ spēbus:⁊ iustitia in trib⁹ spēb⁹. Due aūt vtutes itellectuales.vna acqsita vt prudētia:⁊ alia ifu sa vt fides:q̄ non exp̄mūt̄ ī se nec ī suis spēbus:satis dā tur itelligi ꝑ appetitiuas:qz non ē volūtas optīe dispo/ sita sine vtute corrūdēte in itellcū. ¶ De donis dico ꝙ ibi enumerātur q̄tuoꝛ vtutes cardinales. Prudentia ꝑ

6. 8. donū ꝺsilij: prudētiā.n.ē habitus ꝺsiliatiuus: qz ē habitus recte syllogizandi practice: ꝛ tale syllogizare ē ꝺsiliari. vñ habitus quo gs ē ꝺsiliatiuus est prudētia. Fortitudo exp̄mit suo noīe inter dona. Timor āt ē spēs tpantie. idem enī ē oīno timor qđ būilitas: lz alio noīe noiet: sic patere pōt p Aug. sup illud Math. 5° Beati pauperes spū. Frequēter enī numerāt nō nōibus pp̄rys. ꝛ iō scriptura frequēter cōmendat timorē. vñ illud. Initiū sapie timor dñi. Nihil aliud ē nisi humilitas q̄ ē p̄ncipiū vtutū cū inter dona ponit pietas: hec ē q̄ apud Saluatorē vocat mīa. ꝛ ista ē spēs iustitie. Exp̄munt ḡ iter dona q̄tuor vtutes cardinales: due qdem vt prudētia p ꝺsilium. fortitudo p̄pe noīe suo. Due autez alie nō sub rōe illaruz speciez intermediaz: q̄ enumerāt in illo alio septenario: lz in qbusdā specieb⁹ eaz: puta tpantia in timore. ꝛ iustitia in pietate. Due ifuse exp̄mūtur ibi. Charitas qdē p spm̄ sapie. Ubi enīz qñ in scriptura cōmendat sapientia: vt btūs vir q in sapiētia morabit ꝛ bꝺ. ibi sapia ē charitas: ē.n. habitus q̄ sapit habēti illud obm qđ ē in se sapiēdū. quo. s. plz mihi bonū ei⁹ in se: ꝛ illud volo mihi per alia duo dona intellectū ꝛ sciam exp̄mit fides infusa. ita q̄ illa duo nō circūloquunt duos habitus: sz vnum tm̄ fm pfectm̄ ꝛ impfectm̄. ꝛ vnus pōt dari sine alio. sed nō ecōuerso. pōt.n. intellꝰ dici fides impfcā que ē notitia articlōz p̄moz: ꝛ scia fides pfcā q̄ ē explicita notitia de articulis: sic in scibilib⁹ nālib⁹ itellꝰ dr̄ ee p̄ncipy. ꝛ scia ꝯclusionis. Spes aūt explicite nō enūerat hic. sed dat intelligi p charitatē q̄ ē sapia. Sapia enī ē qua sapit mihi deꝰ in se: ꝛ q̄ sapit mihi vt bonū: nā q sapit ꝛ saporē i se approbat ꝛ sibi appetit. De fructib⁹ dico q̄ quidā illoz sūt virtutes fm illā regulā fm quā enumerate sūt i illo septenario. Quedā āt sūt spēs virtutū ibidē enumeratarū: q̄dā nec sic nec sic: sz delectatōes ꝺsequētes act⁹. vbi gr̄a. charitas exp̄mit ibi p̄po noīe ꝛ sil'r fides: spes autē in bꝺ qđ dr̄ longanimitas. vñ legit de p̄triarchis. longanimes in spe: quasi in longum aiose expectātes. Uirtutes morales exp̄mūt ibi (Fortitudo gdē in patiētia) Justitia in sua spē q̄ est mīa. in hoc qđ dr̄ bonitas sic cōiter dr̄ bonꝰ q cōicat se p̄ximo: ꝛ in alia spē q̄ ē amicitia exp̄mit ibi benignitas q̄ ē quasi beniuolētia ꝛ bona igneitas. In 3ª spē q̄ ptinet ad regimē vel ad subiectiōem. ibi (Mā suetꝰ) vel spāliter exp̄mit ibi obedientia. Mansuetus enī ē q exeq̄t iniuncta sine murmure. Tpantia exp̄mit in duab⁹ specieb⁹ suis: in ꝺtinētia ꝛ castitate. Si placeat dicere ꝺtinentiā circa alia delectabilia ꝛ circa venerea. castitatez: vel pōt poni vna spēs tpantie vt ꝺtinētia dicat vna spēs: ꝛ castitas circa q̄cunq; delectabilia: qđ phs. 7. ethi. ponit castitatē eē quēdā gradū in q̄libz virtute. Prudētia exp̄imit per modestiā. Modestus enī ē q modū debitū tz in agēdo: ꝛ prudētie ē inuenire modū in actione ꝛ pfigere ꝛ terminare. Sic igit habemus tres vtutes in se. fortitudinē in patiētia: iustitiā in trib⁹ spēbus: tpantiā in vna spē vel duab⁹: prudētiam in vna spē: ꝛ ita oēs vtutes tā intellectuales q̄z morales. Alia q̄dā enumerāt ibi q̄ sūt delectatiōes ꝺcomitātes vel cōsequētes actū: vt gaudiū: qđ p̄pe ē delectatio in volūtate. ꝛ pax que ē securitas hēndi obm sine repugnātia. Sic igr̄ pz q̄ in sustinēdo septē vtutes sufficiēter pficere hoīem in via in se vel in suis spēb⁹: nō erunt necessarij alij habitus: q nec sint illi nec spēs eaz: nec enumerant alij in donis: nec in btitudinibus: nec in fructibus. Et lz numerus sit alius explicitus beatitudinū ꝛ donoz: hoc ē quia alique spēs illarū septē virtutum aliter exp̄imunt hic q̄z ibi: ꝛ nō quia alij habitus q non sunt illarum vtutuz spēs. Si ēt tm̄ ponderaret scriptura que ponit alicubi octonarium: alicubi septenariū vt oporteret eos distinguere vt diuersos habitus: quare igit nō ponūt distincti habitus illi de qbus fac mētionē ap̄lus. i. coz. 12. vbi ponit nouenariꝰ ab illis quos enumerat petrus i canonica. z. c. 4. ministrare i fide vra vtutem ⁊c. Frequēter igit scriptura eadem realiter exp̄mens: exp̄imit sub alys vbis: nūc omittens quedā: nūc alibi explicās sic omissa.

Ad argumentū in oppositū pz: qz ⁊ si numerus nō sit idē ℬ nō ē habituz ab habitibus. lz spēz intermediarū vel spāliſſimarum cōtētarū sub istis sunt alij nūeri: vel si omittunt aliq̄ illaz alicubi: ⁊ alicubi nō: numerata tm̄ ℬ ⁊ ibi sunt eadem vt declaratū ē. ¶ Ad illud p̄bi de vtute eroyca qđ adducitur p opinione p̄ma: dico q̄ in oī bonitate assignat quatuor gradus qui sūt eiusdē habitus in spē. s. pseuerantiam: ꝺtinentiā: tpantiā: ⁊ eroycā. Perfectissima igr̄ virtus in eadē spē manēs ē eroyca: ⁊ sic metaphoꝛice loquūt aliq̄ q̄ perfīc modo in humano: qz. s. nō ē cōiter hōis ad illū gradum: lz eiusdem spēi attingere. Et quod adducit per oppositū de bestialitate posset silr dici q̄ eēt excessus in eadē spē vitij. Sed melius pōt dici alterius spēi: qz circa aliud obm: sed ex hoc nō segt̄ ꝓpositū: qz circa multa cōtingit errare ⁊ vitiose agere: sz circa tm̄ vnuz. s. pfecte circunstantionatū cōtingit recte agere: rectius ⁊ rectissime: lz igit bestialitas sit alius habitus a cōi vitio humano q̄ ē circa aliud obm nō segt̄ eroycam esse alterius spēi a virtute humana. qz circa idem obm ordinat. sed excellētius. nec est manifestum hanc excellentiā non posse esse per alium gradum eiusdem spēi.

¶ Post premissa diligēter ꝺsiderandū est: in quo differat sapia a scia. De hoc Augu. ita ait. Philosophi disputātes de sapiētia diffinierunt eam dicentes. Sapientia est rez humanarum diuinarūq; scia. Ego quoq; vtrarūq; rerum cognitionez. i. diuinarū ⁊ humanarū ⁊ sapientiam ⁊ sciam dici posse non nego. Uerū iuxta distinctionē ap̄li qua dixit: alij datur sermo sapie: alij sermo scie: illa diffinitio diuidenda est: vt rerū diuinaruz cognitio sapia p̄pie nuncupet. Humanaz vero rerū cognitio p̄priē scie nomen obtineat. Neq; vero quicqd sciri ab homine potest in rebus humanis: vbi plurimū superuacue vanitatis ⁊ noxie curiositatis est: huic scie tribuo: sed illud tm̄ quo fides saluberrima que ad verā beatitudinē ducit gignitur: mittitur: defendi tur: roboratur: qua scia non pollent fideles plurimi: q̄uis polleant ipsa fide plurimum. Aliud ē enīz scire tantūmodo quid hō credere debeat p̄pter adipiscendā vitā beatā: aliꝰ ē scire qđ hoc ipm ex pīs opituleť: vel ꝺtra impios ꝺfendat: que p̄prio vocabulo appellatur scia. De his quoq; duab⁹ virtutib⁹ idē Aug. differentiā inter eas assignans sup ps. ait. Distat sapia a scia: testante sancto Job q quodāmodo singula diffiniens ait. Sapia ē pietas: scia ꝺo abstinere a malis. Pietatem ꝺo hoc loco posuit dei cultū: que grece dicit theosebia: que ē in cognitiōe ⁊ dilectione eiꝰ

quod semp ē ⁊ incōmutabiliter manet: qđ ōs est. Abstinere ꝙo a malis ē i medio ꝓaue natiōis ꝓudēter ꝙuersari. Idem quoq; inter hec duo apte distinguens ait. Distat ab eternoꝝ contēplatione actio: qua bñ vtimur tēporalibus rebus: ⁊ illa sapie: hec scie deputatur: cuius ⁊ illa q̄ sapie ē possit nūcupari scia: vt apls asserit vbi dicit. Nunc scio ex parte: quā sciaz ꝓfecto contēplatiōis dei vult intelligi. In hoc g̃ dña est: qz ad contēplatiōez sapiētia: ad actionē vero scia pertinet. Ecce aperte demonstratū ē in quo differāt spūs sapie: ⁊ spūs scie. s. vt sapiētia diuinis: scia humānis attributa sit reb⁹: ⁊ vt docet Augu. vtrunq; agnoscim⁹ in xp̄o. s. ⁊ rē diuinā ⁊ rez humanā: ⁊ iō de ipo habem⁹ sapiaz ⁊ sciaz. Cum eni legitur. Verbū caro fcm̄ est: in verbo intelligitur verus dei filius: in carne agnoscit verus hōis filius. Item cuz dicit vidimus plenum gr̃e ⁊ vitatis: gr̃am referamus ad sciaz: ⁊ veritatē ad sapiam: quia in xp̄o sapia ⁊ scia fuit plenarie: ⁊ nos sciam ⁊ sapiam de eo hēm⁹ qui est deus ⁊ homo. ¶ Bi. XXXV.

Qs. I. Circa istam .35. dist. in qua magister agit de dōis comparādo vnū ad aliud. Queritur, vtrz sapientia: scientia: intellectus ⁊ consiliū sint habit⁹ intellectuales. ¶ Solutio hui⁹ patz ex dictis. Sapiētia quidem est habitus appetitiuus. s. charitas: iz ĩcludat fidem tanq̄ ꝓuium sicut actus voluntatis actum intellūs Scia ⁊ intellectus circūloquuntur habitū fidei ꝓfectū ⁊ impfectum: sicut dcm̄ est ꝓus. Cōsiliū acceptū ꝑ hitus est habitus ꝓudētie. ¶ Sed obycit̄ q̄ scia ⁊ intellect⁹ nō sunt vn⁹ hitus. qz in cognitione acquisita alius ē habit⁹ ꝓncipy qui dr̃ intellectus: ⁊ alius cōclusionis q̄ dr̃ scia. igitur a simili in ꝓclusione infusa alius ē hitus cognoscēdi articulos: ⁊ alius cognoscēdi ꝓntia vel explicita ex articulis. ¶ Rō ꝓnia non valet: qz in acquisitis assentitur vero cōplexo ꝓpter euidētiā ex suis terminis: aliam ātem euidētiam hz ꝓprie ꝓncipium ex terminis suis: ⁊ aliam conclusio ex suis ⁊ alterius rōis: iz ista euidētia sit cāta ab illa: ⁊ ideo pōt esse alius habitus respcū huius ⁊ illi⁹ qui respicit formalē rōnem veritatis hic ⁊ ibi. sed ĩ creditis nō assentit̄ ꝓpter euidētiam crediti. sed pp vitatē reuelātis cui assentitur. ⁊ illa est eadem respcū ꝓmoruz articulorum ⁊ respcū alioꝝ explicatoꝝ ex illis: ⁊ iō nō ē alius habitus vnius ⁊ alteri⁹: qz ē idē obm̄ sub eadē ratione formali.

¶ Solet etiā queri. vtrum virtutes ita sint sibi coniūcte vt sepatiz nō possint possideri ab aliquo: sed qui vnā hz oēs hēat: Be hō etiam Hieron⁹. ait. Oēs ꝟtutes sibi herent vt qui vna caruerit oibus careat. Qui ergo vnā hz oēs hz. Quod quidē ꝓbabile est. Cū eni charitas mr̃ sit oium ꝟtutum: in quocūq; mater ipsa est. s. charitas: ⁊ cūcti filij eius. i. ꝟtutes recte fore esse creduntur. Unde Augu. Ubi charitas est: quid est qđ possit deesse: vbi āt nō ē: quid ē qđ possit ꝓdesse: Cur g̃ nō dicimus qui hāc virtutez hz oēs habet: cū plenitudo legis sit charitas: que q̄nto magis est in homine: tāto magis est ꝟtute ꝓedit⁹. Quāto vero minus tanto minus ineſt ꝟtus: quāto minus ineſt virtus tāto magis ineſt viciū.

¶ Utrum ꝟo pariter quis oēs possideat virtutes: an alie magis alie minus in aliquo ferueant questio est: Quibusdā eniz videtur q̄ alie magis alie minus habeātur ab aliquo: sicut in Job patiētia emicuit: in Dauid humilitas: in Moyse mansuetudo: qui ēt ꝓcedūt magis aliquē mereri per aliquā vnā virtutez q̄ per aliā: sicut eā plenius hz q̄ aliam. Non tamen magis ꝑ aliquā mereri dicūt q̄ ꝑ charitatez: nec aliquaz plenius a quoq; haberi q̄ charitatē. Alias ergo magis ⁊ alias min⁹ in aliquo esse dicunt: sed nullam plenius charitate q̄ ceteras gignit. Hasq; dicūt cē m̄ltas facies q̄s memorat apls dicēs. Ex personis multaꝝ facierum. ⁊c. ¶ Distin. XXXVI

Circa istā distinctionē .36. in qua magister agit de virtutū cōnexione. Queritur. vtrum ꝟtutes morales sint cōnexe. Qz non. Aliquis pōt esse naturaliter inclinatus ad act⁹ vni⁹ virtutis ⁊ nō alterius: sicut vnus est cōplexionatus ad faciliter irascēdū: ⁊ tñ non ita iclinatur ex nā ad act⁹ ꝓcup: scētie. igr̃ talis pōt facilius exercitare se circa illos actus ad quos inclinatur. q̄ circa illos ad quos nō inclinatur. ⁊ ita hēbit ꝟtutez circa hos ⁊ nō circa illos. ¶ ꝑ. q̄litercūq; aliquis sit inclinatus potest habere mām exercēdi se circa actus vni⁹ virtutis: ⁊ nō alterius. puta religiosus pōt habere opportunitatem circa passiones refrenādas: nō aūt circa terribilia bellica aggrediēda vl̃ sustinēda. igr̃ gñabit i se tpantiā sine fortitudie. ¶ ꝑ rōe exīte erronea volūtas pōt elicere actū ꝺ iudiciū ei⁹: ⁊ tñ recte eligere. igr̃ ex talib⁹ frequētibus electiōib⁹ pōt gñari hit⁹ moralis: ⁊ tñ i ītellcū nō gñatur ꝓudētia: qz ītell⁹ nō recte dictat: ⁊ ita pōt eē vt⁹ moralis sine ꝓudētia. ¶ ꝑ. ītellcū eꝺ recte dictāte voluntas pōt nō eligere dictatū: iz oppositū eius: ⁊ ita ex sic frequēter dictare gñabit̄ ꝓudētia i ītellcū: non tñ ꝟtus moralis in volūtate iz poti⁹ vitiū. ¶ ꝑ. act⁹ ꝓtēnēdi oia pp deū ē arduus ⁊ ꝓsonus rōni. igr̃ ad illū pōt eē ꝟtus inclinans pauperē. igr̃ talis sic ꝓtēnēs vr̃ hre ꝟtutē sic inclinātez: ⁊ tñ nō pōt hre liberalitatē: vt vr̃: qz nō hz māz h⁹ ꝟtutis: qz nihil hz qđ possit dare. Silr ēt multi hñt alias virtutes q̄ nō sūt paupes. ¶ ꝑ. ꝓtinentia ꝓugalis videt esse ꝟtus: ⁊ tñ ē sine virginitate q̄ vr̃ eē ꝟtus. ¶ ꝑ. magnanimitas ē ꝟtus q̄ vr̃ repugnare humilitati: qz magnanim⁹ dignificat se magnis honorib⁹. humilis āt dignificat se ꝑuis honorib⁹. qz reputat se paruz valere in oculis suis: ¶ Contra. 6. ethico. ⁊ Aug. 6. de trini. ca. 3.

Hic sunt quatuor artic'li. Primus de ꝓnexiōe virtutū moraliū intra se scōm gña ⁊ species illoꝝ genex. ¶ Scōs de connexione cuiuslibet ꝟtutis

moralis cū prudētia. ¶ Tertio de cōnexiōe vtutū moralium cū theologicis. ¶ Quarto de ꝯnexione theologicaꝝ inter se. ¶ Quantū ad primū dicit sic. phs. 7° ethicorū dicit sic. In oī genere bonitatum vel maliciarū ē distinguere quattuor gradus: quorū primus apud phm dicit pseuerentia scōs ptinentia: tertius tpantia. In quarto aūt dicit virtus eroyca: et in duob⁹ primis gradibus nō ē vt⁹: sed tm̄ q̄daz dispō impfcā quā nata ē seq vt⁹ pfcā. In 3° gradu ē virtus cōiterdcā. In 4° ē virtus in gradu superexcellenti. Conceditur g̃ ꝙ in duobus primis gradib⁹ nō ē ꝯnexio. qz pōt aligs excitari in actib⁹ vni⁹ vtutis et nō alteri⁹. et ita acgrere tā pseuerentiā q̄ cōtinētiā vni⁹ et nō alteri⁹. In 3° gradu distinguit: qz aut ē vtus ipfcā aut mediocris aut pfcā: et in duob⁹ primis gradib⁹ nō oz eē ꝯnexiōnē pp idē qō pri⁹: qz. s. aligs pōt excitari i actibus alic⁹ virtutis et nō alteri⁹. In 3° aūt gradu h⁹ tertiꝰ gradus et multo magis in 4° gradu ē ꝯnexio. qō ꝓbat multiplr. primo: qz nō ē vtus vere pfcā q̄ i ꝑriū fini suo obliquari p̄t scōm qō dicit Aug. i sermone de operib⁹ mie. Charitas q̄ deseri pōt nūq̄ vā fuit: sed si vna virt⁹ moralis eēt sola sine alys posset obliquari circa alios fines. igr̄ nō ē vera virt⁹. ꝓbō minozis. qz vna virt⁹ nō firmat volūtatē circa illa appetibilia q̄ nō p se respicit. igr̄ si volūtas nō habeat nisi illā vtutez pōt obliq̄ri circa alia appetibilia p̄sentata sibi: ꝛ ex obliquatione circa alia pōt obliquari. circa obm illi⁹ vtutis. g̃ ꝛc. ¶ Hoc pz in exēplo. qz hās tpantiā et nō fortitudinē nō firmat circa terribilia sustinēda. igr̄ si pītenr̄ sibi terribilia. puta vel ꝙ foznicetur vl̄ sustineat mortē pōt obliquari circa terribilia. et p ꝯns circa ea que sūt tpantie. Nam talis poti⁹ eliget nō sustinere mortē q̄ nō foznicari: qz nō est firmat⁹ circa illam passionē terribilē. ¶ Hoc arguit z°. qz virtutis ē delectabiliꝛ opari. z° ethicoꝝ. sed vna virt⁹ sine alia non est p̄n̄m delectabiliꝛ opandi. sicut pz i exēplo predcō. Nam tentat⁹ de intemperantia si nō sit fortis nō delectabiliꝛ fugiet que ptinēt ad intēperātiā. et p ꝯns nō ē pfecte tēperatus. eodē mō pōt poni exēplū. Si quis eni sit auar⁹ eliget seruare pecūias plusq̄ tpantiā. ¶ P. 3° virt⁹ perfecta pducit ad finē virtutis: quia perfectio in moralib⁹ est perducere ad finē. sed vna virt⁹ sine alia nō perducit ad finē: nec vi ꝝ politicū facit. g̃ ꝛc. ¶ Cōfirmat illa positio p Greg. zz. moraliū. ca. i. Si qs vna virtute pollere credit. tūc vaciter pollet cū vitys ex alia parte nō subiacet. et lib. zi. ca. 3°. Una vt⁹ sine alia vel nō est virt⁹ vl̄ oio nulla est. ¶ P. ꝯmētator sup. 6. ethi. in p̄ncipio. Nō existēte tempantia q̄liter erit iustitia? ¶ P. idem sup illud 6° ethi. Temperātiā h̄ appellam⁹ noie velut saluātem prudētiā. sozores ad iuicē virtutes sūt. ¶ Hoc idē ꝓbatur p glo. super illud Apoca. zi. Ciuitas i quadro posita ē. quere ibi. ¶ Cōtra hoc arguitur p̄mo sic. sicut p te cōtingit duos gradus eē icōnexos. s. pseueratiā et ptinētiā et ꝯsilr duos p̄mos gradus terty grad⁹. s. qñ virt⁹ ē ipfecta vl̄ mediocris. eodem mō arguit de virtutib⁹ fm 3m gradū virtutis: qz cōtingit aliquem hās tem vtutem fm duos grad⁹ terty grad⁹ excitari circa actum vni⁹ virtutis et nō alteri⁹. Nō enim minus ē dispositꝰ aligs hās hītū ad operādū circa ista oba q̄ ali⁹ nullū hās hītum. igr̄ si aligs a p̄ncipio potuit se exercitare fm act⁹ vnius virtutis et nō alteri⁹: multo magis cū habuerit habituz vni⁹ vtutis fm duos grad⁹ terty grad⁹ poterit exercitari circa obm illi⁹ vtutis et nō alteri⁹: et ita poterit sibi acgrere vnā vtutē pfectam et nō aliā. ¶ Cōfirmat. qz pōt nō occurrere sibi opportunitas agēdi circa māz alteri⁹ virtut]: nec iclinat ad h̄ sic ad illō cui⁹ hz hītū. ¶ Si dicat ꝙ lz mā alteri⁹ virtutis nō occurrat exterius. occurrit tn̄ in fantasmatib⁹: et circa illa oportebit recte eligere vl̄ virt⁹ acgsita nō saluabit in aliquo gradu. ¶ Cōtra. possibile est illa alia nō cōsiderare: sed solum illa ad q̄ iclinat hītus virtutis: qz nō cōtingit itelligere simlr duo distincte scōm cōiter loquētes. igr̄ si occurrāt alia que p̄tinēt ad aliam virtutē nō pōt volūtas eligere circa illa nec bñ nec male: sed precipe nō ꝯsideratiōem illoꝝ et cōsideratiōem eoꝝ que pertinēt ad virtutē quā hz: et stabit propositum.

Dicitur aliter et melius ꝙ possibile est hītuz quātūcūq̄ perfcm̄ in genere nāe acquiri ex actibus frequēter elicitis circa obz vnius virtutis absq̄ acgsitione alterius hītus: sed ille hītus quātūcūq̄ intēsus nō hz ratiōem virtutis nisi sit cōformis alys virtutibus acgsitis. et iō nō ē virtus. concordia enim hītus ad hītū nēcia est i quolibet hītu: g ē vtus. Tho. pri di. q. i.

¶ Istud dcm̄ posset facilr ip̄obari: si virt⁹ moralis eēt per se ens et p se vnū i gñe q̄litatis. Sed qz nō credo hoc eē vez sic tangit iferi⁹. iō alr arguo sic. Virt⁹ cū omnibus que sunt de p se rōne virtutis gñat ex actibus ꝯformibus recte rōni. ita ꝙ vltra nām actus vel hītus rō act⁹ vel hītus virtuosi nō requirit nisi conformitatem ad rectam rōnem. ex. z. ethi. virtus est habit⁹ electiu⁹ imediate exñs quo ad nos determiata rōne et vt vtiq̄ sapiēs determinabit. Sed sine concordia aliarum virtutū cōcurrentium in eodem operante pōt esse talis conformitas tam actus q̄ hītus ad rectam rōnem circa illud qō elegit. Assumptum pz. nā nō recte eliget circa mām tēperantie nisi precedēte recta ratione dictāte de tali eligibili: pōt aūt precedere dictamen rectum circa mām vnius virtutis absq̄ oī dictamine rōnis circa mām alteri⁹ virtutis. ergo ꝛc. ¶ P. segr̄ ex isto dcō ꝙ quelibet virt⁹ ē aly rō eēndi vtutē. ꝯns ē falsū. igr̄ et aīs. ꝓbō cōsequētie: qz si hīt⁹ tpantie nō ē vt⁹ nisi qz ꝯcomitat alia virt⁹. puta fortitudo. igr̄ fortitudo virt⁹ inq̄tuz ꝯcomitās tpantiā ē rō illi hītui eēndi virtutē: et pari rōne econuerso. tpantia vt ꝯcomitās erit fortitudini rō eēndi virtutē. igr̄ quelz erit alteri rō eēndi virtutē: ꝯns est falsuz: qz seqret ꝙ aliqua erit virt⁹ anteq̄ sit virtus: et ita nulla p̄ria virt⁹: et ita nulla virt⁹ erit. ¶ Probō istoꝝ. accipiam⁹. n. hītū illū de genere q̄litatis q oz eē tpantia. si nō pōt eē virt⁹ nisi ꝯcomitāte alia vtute que est fortitudo. igr̄ fortitudo p̄us erit virt⁹ q̄ tpantia sit virt⁹: et tn̄ non pōt fortitudo eē virt⁹ nisi ꝯcomitante tpantia virtute. p ypothesim. igr̄ fortitudo erit virt⁹ p̄i⁹ q̄ sit vt⁹. ¶ Per idē ꝓbat ꝙ nulla erit p̄ria virt⁹: qz nō tpantia: qz illa nō pōt eē virt⁹ sine ꝯcomitātia oīuz aliaꝝ: et hz hītiū rōnez virtutis. ex ypothesi. ¶ Si dicat ad h̄ ꝓbabiliꝛ ꝙ aliq̄ pt eē vt⁹ hās secū oēs vtutes ꝯcōitātes: et lz i rōne q̄ est talis hīt⁹ vn⁹ p̄cedat aliū: nō tn̄ in rōne qua est virtus. sz oēs hīt⁹ sive p̄i⁹ sive posterius gñati hās rōnem virtutis ex ratione p̄ꝛia et concomitantia mutua. ¶ Contra h̄. quia sequit tunc ꝙ vnus actus generabit omnes virtutes morales in esse virtutis. quod videt inconueniens. ꝓbō ꝯntie: pone. n. hītū tpantie gñatū: et p ꝯns habitū fortitudinis gñatū ad sil'em gradū: tn̄ null⁹ istoꝝ hītuum erit vtus q̄usq̄ quilibet habit⁹ sit in eo gradu in quo est virt⁹. Aut igr̄ quilibet hīt⁹ erit ante alium virt⁹ vel esse poterit: et habetur propositum: ꝙ vn⁹ hīt⁹ pōt esse virtus sine alio: et ita non erit connexio virtutum. Aut nō: et tūc oēs habit⁹ simul fient per vnum actum i eē virtutis. q̄ vr̄ icōueniēs: qz ille act⁹ vr̄ eē vni⁹ vtutis. et sic eēt act⁹ vnius virtutis si esset gñata. ita eēt gñatiu⁹ vnius. igr̄ nō oīum. ¶ P 3°. rōnabilius vr̄ spēs eiusdem generis in vtutibus moralib⁹ eē ꝯnexas q̄ duo genera: qz magis inclinat aligs ad ordinate se habēdū ex vtute quā hz circa mām magis ꝯiunctā māe vtutis quā hz: q̄ Cap. 5.

circa magis remotã.mãe ãt spẽz eiusdẽ generis magis sunt ꝺnexe q̃z mãe diuersoꝝ generũ:sed spẽs eiusdẽ generis virtutis non sunt connexe:puta virginitas ⁊ castitas coniugalis.ergo.

Quantum ad istum articulum ꝺcedo ꝙ vtutes morales nec scõm gña sua que cõiter assignãt iustitia:fortitudo:⁊ tẽperantia:nec ꝼm illa gñaliora q̃ ꝑus assignauit que sunt vtutes disponẽtes affcm̃ ad se ipm vl̃ ad aliũ sunt necio ꝺnexe. ¶ Ad hꝫ é ꝓuasio talis.qz vna vtus é aliq̃ perfectio hois:sz nõ totalis:sufficerz.n.tũc vna vtus moralis. igit ptialis:qñ aũt sũt plures pfectiões ptiales : idẽ pfecti bile põt eẽ simplr pfectũ ꝼm vnã pfectiõem in summo: ⁊ simplr iperfcm̃ ꝼm aliã:sicut pz i hoie cuiꝰ é hẽre multas pfectiões organicas:põt hre vnã pfectiõem in summo nihil habẽdo de alia:vt esse sũme dispositũ quo ad visum vl̃ gustũ vel ofatũ nihil habendo de auditu.igit põt aligs hre pfectiõem respcũ mãe tpantie nihil habẽdo de pfectiõe que requireret respcũ mãe alicuiꝰ vtutis ⁊ ꝑ ꝯns põt eẽ simplr tpatus ét quantũ ad quẽcunq; habitũ tpantie:⁊ si non sit fortis:nõ tñ erit simplr moralis sine oibus vtutibus moralibus:sicut nõ é pfecte sẽtiẽs simplr sine oibus sensibus:sz nõ é minꝰ tpatus:lz sit minus perfecte moralis.sicut nõ audiẽs nõ é minꝰ pfecte videns:lz sit minus pfecte sentiens.

Per hoc pz ad quedam tacta ꝑ prima opinione puta ad illud ꝙ vtus põt obliquari: hẽ nĩ é falsũ de vtute. nã vtus nõ obliq̃t:sz hñs vtutez ex defcũ alterius vtutis obliquat respcũ alteriꝰ vtutis:nec ex hꝫ é vtus ista ipfcã:qz nõ é eius dirigere hoiem circa oĩa:sz circa oĩa oba.sicut nõ magis obliq̃tur hõ in vidẽdo si nõ põt audire q̃z si põt. ¶ Si arguit sic:est de facili amissibilis talis habilitas vl̃ dispõ.igr nõ est vtus. nego añs.immo lz ꝺtra eius inclinatiõem fiat:nõ tñ corrũpitur nisi multis actibꝰ ꝺrys.dispõ aũt bona corrumpit vno vel paucis.¶ Per idẽ ad illud de ỏlectabilr operari. nã quãtũ est ad illã mãz precise sumptã delectabilr operatur:puta delectabile sibi é abstinere ab opere intẽperati:sed nõ é sibi delectabile subire terribilia:qz circa illa nõ é ordinatꝰ.tristat g̃ cum cõmittit actũ intẽperantie:qz é ꝺtra habitum suũ.sed tristius eẽt sibi subire terribilia:fugit eni tristius:⁊ eligit quodãmodo minus triste : ne incurrat tristius. ꝺcedo igit ꝙ talis é ipfectus:et tristabiliter operatur. sed nõ é impfectus nec tristabilr opatur circa mãz illius virtutis quã hz:nisi tñ ꝑ accñs: qz.ſ.cõcomitatur alia materia:circa quã non est vtuose dispositus : vt circa ipsam virtuose ⁊ delectabiliter operetur. ¶ Per idẽ pz ad aliud de fine virtutuz moraliũ. quia vna virtus non perducit perfecte ad finem virtutum:sicut nec vnus sensus perducit hoiem ad perfectũ actum sentiendi:sed quelibet virtus quantum in se est perducit ad finem:omnes autem requiruntur ad perfecte perducendum.conceditur igitur ꝙ vna non perducit sufficienter simpliciter:sed quantuz sufficit ad perfectionem talis virtutis. ¶ Ad ꝓmum argumentum qõ adducitur ibi de Augu.dico ꝙ phꝫ in ꝓdicamẽtis non dic bitũ eẽ inamissibilẽ:sz de difficili amissibilẽ,lz igitur vtus possit amitti:⁊ ita hñs eã possit obliq̃ri:nõ tñ vtus ipa obliq̃t : sed hñs recedit ab apice vtutis.non tñ seq̃t eã nõ fuisse vtutẽ ét pfectã ꝼm rõnem bitus:qz non fuit inamissibilis:⁊ qõ dic de charitate oz exponi:qz aliquis vere fuit i charitate qui postea peccauit mortalr:sed nõ fuit va charitas.i.ve ꝺiũgẽs fini.ſ.btitudini. ¶ Ad auctoritates Grego.põt dici ꝙ logtur ibi de vtutibꝰ prout sũt hitus q̃ sunt ꝓncipia merẽdi:⁊ hꝫ mõ veruz é ꝙ vna vtus moralis sine alia nõ é vtus:qz nõ meremur ꝑ vnaz

sine alia:vel non ꝺcomitãte alia:nã hñs tẽperantiã moralẽ nõ mereꝛ si nõ ꝺcomiteꝛ humilitas:vel saltẽ si oppositũ vitiũ nõ sit ei.¶ Per idẽ ad glo.super Apoc.⁊ ad ꝺmentatorẽ.ꝺcedo.n. ꝙ sorores si iuuent se mutuo ad ꝺuiuẽdũ: vna tñ nõ é altera:nec eẽntialr pfic alterã: ita iste vtutes hñ iuuãt se ad saluãdũ se mutuo:⁊ in hoc põt itelligi dcm̃ quorũdã:ꝙ vna nõ é tota sine alia:quia non ita hñ saluat sine alia.nã hoi expsito multis tẽpestatibꝰ circa diuersas mãs:impfectio circa vnã mãz est vna occasio impfecte agẽdi circa aliã:⁊ pfcã dispositio agẽdi circa vnã iuuat ad recte se habẽdũ circa aliaz: iuuant ergo se mutuo sicut sorores . sed nulla é reqsita ad pfectiõem eẽntialẽ alterius:sic ꝑus nascit vna soror q̃z alia:⁊ sil̃r vtutes nõ pñt sil̃r gñari:non eni pñt hẽri duo actus perfecti gñatiui duarum vtutum.

Secundus articlꝰ hz duo dubia.ꝑmꝰ ꝺ ꝺnexiõe cuiuslibet vtutis cũ sua prudẽtia.zm de ꝺnexione oĩum cũ vna prudẽtia. ¶ Quãtũ ad ꝓmũ dr ꝙ illa ꝺnexio sit necaria.qꝺ ꝓbat ꝑ phm.7.ethy. ca.15. Vbi snia sua é ꝙ si volũtas male eligit intellꝰ male dictat. Idẽ ibidẽ dic aliud ad eandẽ sniam.qre ibi.capi.5ꝰ Idẽ ét i libro de motu aialiũ : si maior practica ꝓponat ab itellcũ:⁊ minor sumat a sensu vl̃ fãtasia:ꝺclo erit opatio.ita ꝙ necio é opari ꝼm eã si non impediat.igr ꝼz eum nũq̃z é opatio ꝺria dictamini rõnis . ¶ Hoc confirmat ꝑ Aug.sup illõ ps.Loq̃t ad eos i ira sua . Obũbratio metis seq̃t eos q legẽ dei trãsgrediũt. ¶ Itẽ Dioni.z. ỏ diui.no. Nullꝰ opat bonũ ad malũ aspiciẽs. ¶ P.z. ethy. Dis malus ignorãs.cui ꝺcordat illud Sap. Excecauit illos malicia eoꝝ. ¶ Modus ponit iste. qre q̃li.5.q.17. ¶ Si obycit ꝺ hꝫ p articlm excõicatũ.stãte scia in vl̃ ⁊ i pticlari volũtatẽ nõ posse velle oppm.erroꝛ. ¶ Rñdẽt q̃li.io.q.iz . ꝙ ista ꝓpõ.stãte scia tc . é distinguenda scõz ꝺpõez ⁊ diuisionẽ:⁊ i sensu diuisionis é falsa: qz significat ꝙ volũtas nũq̃z hz ptãtẽ volendi oppm. ¶ In sensu ãt ꝺpõnis adhuc é distiguẽda:ꝑ hꝫ ꝙ ablatiuꝰ absolutꝰ põt expõi ꝑ si vl̃ qz vl̃ dũ. Si exponat ꝑ qz:falsa est.⁊ vez é eẽ errorẽ:qz significat ꝙ rectitudo i scia vl̃ in itellectu é cã rectitudinis i volũtate. Si ãt exponat ꝑ si vel dũ:ita ꝙ notet ꝓsecutõez vl̃ ꝺcomitãtiã nõ cãlitatẽ:tũc ꝼz eũ pt ꝓpõ hre vitatẽ:nec sic ꝺdenat:ita tñ ꝙ itelligat ꝙ nõ sit ꝓzitas nãe i erroꝛe itellꝰ:sz volũtatis.sil̃.n.tpe ꝼz eũ ꝺcomitãt se ille ⁊ ille:sz ꝓz nã é erroꝛ volũtatl.ita ꝙ ꝺsiderãdo itellcm̃ ꝼz illud qõ é ꝑus nã volũtate actꝰ itellꝰ rectꝰ é:sz volũtate libere errãte itellꝰ excecat:⁊ si sil̃ tpe:tñ posteriꝰ nã. ¶ Pro isto arguit sic.Si ꝓma electio nõ excecaret itellcm̃ nec aliq̃ alia:nã pria põt eẽ eq̃ mala sic q̃cũq; alia:⁊ si nõ excecat qñ é mala.igr nunq̃z. ⁊ ita q̃tcũq; malitie actuales i volũtate nũq̃z excecarẽt itellcm̃:⁊ ita possz esse quãtuncunq; malus absq; omni erroꝛe intellꝰ:qõ videnr negare plures auctates.

Contra hoc arguit.ꝑ ꝙ Aug.sup illõ ps.Forte viuos deglutissẽt nos. Di sũt qui viui absorbẽt : q sciũt malũ eẽ:⁊ lingua ꝺsentiũt absorpti moriũt. Idẽ sup illõ ps. Fiat mẽsa eoꝝ coram ipis ⁊c.qd é vitys ꝺsẽtiẽtes nisi sciẽtes nõ debere ꝺsẽtire.ecce norũt muscipulã ⁊ pedẽ ponũt. Idẽ sup illõ ps. Cõcupiuit aia mea desiderare ⁊c.ꝓcedit itellꝰ:seqr tardus aut nullus affcũs. ¶ Ad hꝫ é auctas.z.ethy. Rõ pax vl̃ nihil valet ad vtutẽ.Si ãt rctitudo itellꝰ i ꝺsiderãdo necio bẽt ꝑ ꝺcomitãtiã volitõez rectã: cũ scia multuz faciat ad ꝺsideratiõez rectã.⁊ ꝑ ꝯns multũ faceret ad rectũ velle:imo seqr aliꝰ qõ nõ oz psuaderi alicui ꝙ ñ eẽt vicios:sz ꝙ ỏberet ꝺsiderar ꝼz bitũ itellꝰ.nã ꝑ te ꝺsiderãdo recte ꝼz bitũ scie volũtas nõ põt sil̃ nõ eẽ recta:⁊ ita nõ opz psuaderi alicui de recte volẽdo:sz de recte ꝺsiderando.

¶ Preterea.itellectu recte dictante volũtas põt nihil eligere:siĉ põt nõ eligere qõ dictaf ab intellcũ:qz rõ nõ moueſ fiſ ab isto itellecto ⁊ ab illo:nihil ãt eligẽdo non generaf i ea vtus aliqua:ſz ex recto dictamie gñaf prudentia.Per te igf prudẽtia gñabiſ ſine alia vtute morali.¶ P.q mala electio nõ possit excecare itellcm.ita q erret circa agibilia.pbo.termini sunt totalis cã noticie pmi pncipij ita i practicis sicut i speculatiuis.ex pmo posterioꝝ:⁊ forma syllogistica ẽ euidẽs oi intellectui.p diffinitionẽ syllogismi pfecti.i.pozũ.igf terminis appbensis ⁊ cõpositis:⁊ fcã deductione syllogistica:neĉe ẽ itellectum acgescere conclusioni: cuiꝰ noticia dependet pci se ex noticia pncipij ⁊ noticia deductõis syllogistice.igf ipossibile ẽ volũtaté facere intellectũ ꝯsiderantẽ pncipia ⁊ deductionẽ syllogisticam errare circa conclusionẽ sic deductaꝝ:⁊ multo minus circa pncipia.igf nullo mõ excecabitur itellꝰ vt erret. ¶ Si ꝯcedas ꝯclusionez et dicas q ideo volũtas excecat.qz auertit intellectũ a cõsideratõe recta. ¶ Cõtra.qz sic auertere nõ ẽ excecare: qz sic posset auertere stante prudẽtia.pole est enim prudẽtem non sp considerare ea que sũt prudẽtie:ſz voluntarie qñq alia. ¶ P. velle auertere regrit aliqõ intelligere simul tpe ⁊ pus nã:illud aũt ẽ dictamen rectuꝝ rõnis a quo volũtas vult eam auertere:⁊ tunc segf q vel le auertere non ẽ pctũ p te:qz stat cũ recto dictamine. Aut ille actus puius ipi velle auertere ẽ aliꝰ a dictamie recto.⁊ si sit rectꝰ segf idem qõ pus.s. q velle auertere nõ sit pctũ:⁊ ita nec ad ipm segf excecatio. Si aũt ille actꝰ puiꝰ ipsi velle auertere nõ sit rectꝰ:tũc nõ erit excecatio sequẽs ipm velle auertere.qz pcedit illud velle.

¶ P.aut stante recto dictamie volũtas male eligit.⁊ ita bf ppositũ.aut si male eligit.⁊ isto non stante eligit: eligit puio aliq̃ actu intellectus:⁊ nõ recto:qz si eẽt rectus tũc p te volũtas eligẽdo nõ peccaret.igf ille actus aliꝰ nõ rectus erit puiꝰ ipi velle malo:⁊ nõ erit nõ rectꝰ per aliud malũ velle.qz nõ ẽ circulus pp processum in infinitũ in causis ⁊ cãtis: ⁊ p ons voluntas non excecat ad illud malũ dictare:qz p te segtur ad illud velle malum. ¶ P.nullus in via ẽ incorrigibilis.igitur nullus põt oio errare circa pma pncipia practica.pbõ ñtie:qz errans circa prima pncipia practica nihil hz p qõ possit reuocari ad bonũ.qñocunq .n.fiat sibi psuasio negabit assumpta.qz nihil põt assumi notiꝰ q pmũ pncipiũ practicuꝝ. ¶ P.dãnati nõ acgescũt huic tã q vo.deũ eẽ odiendũ. qz tũc nõ eẽt vez illud Esa.vlt.Uermis eoꝝ nõ morietur.naz simplr delectabilr odirẽt deũ absq remorsu.g.

Quantum ad illum articulus põt dici.q rectũ dictamen simpliciter stare põt in intellctu absq recta electiõe illius dictati i volũtate.⁊ ita cũ vnicꝰ actꝰ recte rõnis generet prudẽtiã gñabiſ prudẽtia i itellcũ absq hitu vtutl morali. ¶ Et si tunc q̃ritur qño malicia excecat intellcm fm illas auctates põt dici q excecat dupliꝛ. vno modo puatiue.alio mõ positiue.Puatiue.qz auertit a ꝯsideratione recta:volũtas.n.eligẽs oppositũ alicꝰ recte dictati nõ pmittit itellcm diu stare in illo recto dictamine.ſz auertit ipm ab illo:⁊ ꝯuertit ad ꝯsiderãdũ rõnes p oppositoſi q̃ pñt eẽ sophistice vl pbabiles:saltẽ auertit ad ꝯsiderãdũ aliud iptinẽs:ne stet illa actualis displicẽtia q̃ stat i remorsu illo: q bf in eligẽdo oppom dictati .Positiue ãt excecat sic.nã siĉ volũtas recte eligẽs finẽ preciꝑit itellectui ꝯsiderare illa q̃ sũt neĉia ad illũ finẽ.⁊ itellectus sic ingrẽdo media ordiata ad illũ finẽ rectũ generat i se hitũ prudẽtie.ita volũtas eligẽs sibi maluꝝ finẽ. põt.n.sic sibi pstituere malũ finẽ siĉ dcm ẽ di.i.pmi.pciꝑit intellectui cõsiderare media neĉia ad ꝯsequẽdũ illũ finẽ de quo bñ dicit Aug.de ciui.dei.Qz voluntas habz suas vtutes sicut ibi ptractat.hoc ẽ voluntas pstituens sibi malum fnẽ pcipit intellectui iuenire media necessaria ad delectabilia psequenda ⁊ tristia opposita fugienda ⁊ sicut ex iperio volũtatis bñ eligẽtis gñatur in intellectu bñ dictante circa media ad illũ finẽ bñ electuꝝ pquirendũ hitus q ẽ prudẽtia:ita volũtate male eligente hitus acgsitꝰ ex dictamine circa ea q̃ ordinãf ad malum finẽ electũ ẽ errorꝛ:⁊ hitꝰ directe oppositus habitui prudẽtie:⁊ põt vocari imprudẽtia vel stultitia:nõ tantũ puatiue sed positiue ⁊ õrie.qz sicut prudẽs hz hitũ quo recte eligit ordinata ad finẽ debitũ:ita iprudẽs vel stultus hz hitũ quo pmpte eligit ordinata ad finem pstitutũ a volũtate mala:⁊ talis hitus gñatur ex iperio volũtatis male eligẽtis.Pro tanto igf verum est q volũtas mala excecat: nõ qdẽ faciẽdo errare circa aliq̃ ꝯplexa: sed faciendo intellcm hẽre hitum considerandi aliqua media ordinata ad malum finẽ: ⁊ totus ille habitus est errorꝛ i agibilibus:ſz nõ sit errorꝛ deceptiuus q̃tũ ad consideratiõnẽ siue speculationem.

Aliud dubium posset hic esse:si non necessario generetur simul habitus rectꝰ itellectiuus:⁊ habitus bonꝰ appetitiuus:qz ꝯtigit bñ dictare circa aliqua:nõ bñ agẽdo circa illa:an hitꝰ intellectualis gñatur sine vtute morali sit prudentia:⁊ an eꝰ habitus generatur in appetitu sine illo in intellectu sit habitus moralis. ¶ Quantũ ad pmum de prudẽtia põt dici q stricte loquẽdo prudentia non est sine vtute morali:qz est rõ recta confesse se bñs appetitui recto. ex.6. Ethi.Appetitus aũt nõ ẽ rectus sine virtute morali. pz ibi.Et si hoc vez eẽt:tũc nõ tñ pma dictamina circa pncipia agibiliũ essent recta:⁊ non tñ eẽnt prudẽtie:sed q̃si quedã seminaria prudẽtie:sed ẽt circa media necessaria ad finem prestitum a volũtate eẽt aligs hitus recte dictatiuus:et tñ nõ eẽt prudentia. ¶ Posset igitur põi duplex habitus intellectualis circa agibilia rectus:⁊ neuter esset prudẽtia . Unus quidem qui pcederet rectam electionem finis in particulari:⁊ ille non esset prudẽtia: quia prudentia est circa ordinata ad finem:quia est habitus consiliatiuus.consilium autez non est de fine:sed de entibus ad finem:est etiam discursiuus:quia consiliatiuus:⁊ ita de his ad quẽ discurrif. ¶ Electo aũt fine bono nõ tñ in cõmuni ſz i pticulari ẽt:vt q caste viuendũ ẽ:põt eẽ aligs hitus dictatiuꝰ recte de his q̃ sũt ad finẽ:ſz non habẽs secum electionem rectam tanq̃ concomitantẽ:⁊ ille q̃tum ẽ ex parte obi eẽt prudentia.eẽt.n. recta ratio circa ea que sũt ad finẽ:ſz deficeret sibi alia ꝯditio:qz nõ eẽt ꝯcors appetitui recto circa eadem obꝫ. Scõm istam viã eẽt dicẽdum q quicũq hitꝰ gñareſ in intellectu:ſz practicus ⁊ rectꝰ.⁊ hoc siue circa finem: siue vniuersalem siue particularem:siue circa media necessaria ad consequendum finem illum particularẽ electuꝝ: si non concomitetur recta electio voluntatis circa eadem non est prudentia. ¶ Si arguitur contra hoc sicut arguitur contra pdictum articulũ de ꝯnexiõe vtutũ moraliũ:qz in ista concordia sequeretur prudentiam constituere virtutẽ moralez:⁊ econuerso.⁊ ita p vnum actũ vltimate generareſ vterq habitꝰ.s.prudẽtia ⁊ virtus moralis.Ille aũt actus nõ posset eẽ intellꝰ ⁊ volũtatis simul:ſz tñ alteriꝰ.igf non posset eẽ generatiꝰ vtriusq. ¶ Posset dici q nõ ẽ necessaria ꝯformitas vnius virtutis moralis ad aliã:qz nulla ẽ regula alterius.ſz cu iusſibet ẽ neĉia conformitas ad prudẽtiam:qz in diffõne virtutis cadit q sit habitus electiuus fm rectam rationem.⁊ ideo põt eẽ constitutio per modũ cõcomitantis. ⁊ hoc ipius hitꝰ in eẽ morali p prudentiam ⁊ ecõuerso.

Th.i.z. q.65.ar. pmo. Dẽ. quo li.5.q.16. ⁊ quoli. i.q.14. Ca.3.

non sic aũt moraliũ iter se: ꝛ tũc cõcederet ꝙ simul generaret aliqs habit⁹ in rõne ꝓudẽtie ꝛ alius habit⁹ in rõne ṽtutis moralis per actũ vnũ q̃ generat vltimate taz ṽtutem moralẽ q̃z ꝓudẽtiã: icõueniẽs qdẽ est i moralib⁹ ꝙ vnus act⁹ vltimate generet duas ṽtutes morales. sz nõ est hoc icõueniẽs i tẽperãtia ꝛ ꝓudẽtia: qz ille act⁹ q̃ generat ꝓudẽtiã in rõne regulatiui generat tẽperantiã in rõne regulati. nõ aũt bz rõnẽ ṽtutis nisi ex rõne regulati. ꝛ ideo generat tẽperãtiã in rõne ṽtutis. nõ sic dici põt cõparãdo eã ad fortitudinẽ: qz fortitudo non est regula eius. ¶ Diceret igr̃ ꝙ nõ ꝟstituũt se in esse ṽtutis p aliquam ꝓzitatẽ quasi vna sit ꝓus ṽtus q̃z reddat aliaz eẽ ṽtutẽ. sed simul nã est hit⁹ itellectual ꝓudẽtia ꝛ habit⁹ moralis vt⁹. ¶ Et si q̃rit̃ tũc per qd generãt̃ isti duo habit⁹ i esse pfecto. ꝯcedo ꝙ per vnuz actũ siue act⁹ ille sit recta electio: qz absq̃ recta electõe finis nõ est hit⁹ itellectualis cõcors appetitui recto: iõ nec ꝓudẽtia: siue act⁹ sit itellect⁹: qz absq̃ recto dictamie nõ est electio ꝯcors recte rõni. iõ nec ṽtuosa nec generatiua ṽtutis moralis. igit̃ tam act⁹ itellect⁹ q̃z act⁹ volũtatis generando aliqd per se i esse nature: põt ꝯcomitãter generare illud i esse relatiuo: ꝛ vlteri⁹ ꝯcomitãter suũ cozrelatiuũ: ꝛ ita vn⁹ act⁹ generaret simul natura ṽtutẽ moralẽ ꝛ ei⁹ ꝓudẽtiã ꝛ �fm hoc diceret̃ ꝙ vterq̃ bit⁹ ꝓcedẽs electionẽ rectaz esset qdã itellect⁹ scie moralis siue quedã scia moralis.

In phc. sicut. n. i factibilibus artifex differt ab expto: qz artifex scit ꝓpter qd: expt⁹ tm̃ qz. ꝑ meta. artifex nõ est ꝓmptus in agẽdo: expt⁹ aũt ꝓmpt⁹ est. vt habet̃ ibidẽ. ita i moralib⁹ bñs bitũ rectũ ꝓncipy vel ꝯclusionis. nõ aũt exercitatus i operãdo vel dirigẽdo circa agibilia. lz bẽat bitũ directiuũ remotũ: q̃ bit⁹ põt dici itellect⁹ vl scia moral: nõ tamẽ bz habitũ directiuũ ꝓpinquũ: qualis est ꝓudẽtia: ꝛ qualis in factibilib⁹ est habit⁹ experti. ¶ Lz istud videat̃ ꝓbabilr̃ dcm̃ de distictiõe sciẽtie practice: ꝛ ꝓudentie: tamẽ ꝓudẽtia nõ solũ est circa media ordinata ad consequẽdũ finẽ vltimũ: sed etiã dictando de ipso fine saltez particulari: puta de castitate. quod ꝓbat̃ ꝓmo: qz ṽtus moralis semp segtur ordine nature ꝓudentiaz aliquam. ex electione aũt finis particularis puta castitatis generat̃ ṽtus moralis. igit̃ istam electionem ꝓcedit aliqua ꝓudẽtia. igit̃ non est ita ꝓprie restringẽda vt tm̃ sit habitus circa media ordinata dictata ad consequendum finẽ particularẽ electũ. ¶ Secũdo ꝓbatur idem. qz tũc non esset vna ꝓudẽtia cozrespondẽs vni virtuti. Nam ṽtus moralis est vna vnitate finis: ad cuius electionem ꝓncipalr̃ iclinat. Si aũt ad dictandũ de illo fine nulla esset ꝓudẽtia: sed tm̃ de medys ad illũ finem: nullũ esset obiectũ vnũ a quo esset vnitas ꝓudentie dictatiue: sed essent multe ꝓudẽtie de multis medys dictatiuis ad finẽ ordinatis. vbi tamẽ esset vna v.rt⁹ moralis ex vnitate finis. igit̃ tum ꝓpter ꝓzitatẽ naturalẽ ꝓudentie ad ṽtutẽ moralẽ: tum ꝓpter vnitatẽ ꝓudentie respectu vnius ṽtutis moralis videt̃ esse cõcedendũ ꝙ ille habit⁹ ꝓacticus: qui est recte dictatiuus de fine particulari: sit ꝓprie ꝓudentia. Nec obstat qõ dr̃ ꝓudẽtiam esse habitũ cõsiliatiuũ: ꝛ ita ad fines discursiuum. nam de finib⁹ ꝓprys ṽtutũ moraliũ dictarur discurrendo a ꝓncipio ꝓactico sumpto a fine vniuersali ad particulares: ꝛ ille discursus est ꝑma consiliatio: lz cõmunius dicat̃ consiliũ de medys ṽtutũ. Qõ etiaz additur ꝙ sit cõcors appetitui recto nõ mouet. nam ꝓus naturalr̃ non videt̃ habere aliqd de rõne sua dependens a posteriozi: ꝓudentia videt̃ esse naturalr̃ ꝓz ṽtute morali: qz diffinit ipsam. ꝙ ergo ibi dr̃ cõcors sicut tactuz est in ꝓmo. q. de theologia ꝓactica ꝛ speculatiua. debet intelligi idest cõformatiua ꝓaxis recte sibiipsi: boc est ꝙ debet esse talis cognitio ꝙ quantũ est ex se ꝓaxis recta debet sibi cõformari. ꝛ talis cognitio est ꝓudẽtia: siue in eodẽ dictante sequatur electio recta siue nõ. ¶ Põt ergo alr̃ dici ꝙ ille bitus generat⁹ ex dictaminib⁹ siue circa fines quosdam particulares saltẽ qui sunt ꝓpzy fines virtutũ moralium: siue circa media ordiata ad illos fines est ꝓprie ꝓudẽtia: lz electio recta non sequat̃ in eodem dictante: ꝛ ita non erit omnino necessaria cõnexio alicuius ṽtutis moralis ad ꝓudentiã dictatiuaz de sua materia: tamen ecõuerso sic: qz nulla electio põt esse recta moralr̃ nisi sit concors sue regule ꝛ sue mẽsure que est dictamẽ rectuz. Dictamen aũt rectũ est natũ generare ꝓudẽtiam: etiã si sit vnicuz. ideo ecõuerso põt cõcedi cõnexio: qz virtus moralis nõ põt esse sine ꝓudẽtia circa suam materiaz.

¶ Ad auctoritates Augustini responderi põt. quere.

¶ Aduerte. qz iste auctes adducunt̃ in ꝓncipio scõi articuli. Arguũt sic. Malitia i volũtate excecat itellectuz: igr̃ ṽtus moralis i volũtate est causa rectificatõis ꝛ ꝓudẽtie. Negat̃ ꝯña: qz lz volũtas possit itellectũ auertere a cõsideratione ꝓudẽtie: ꝛ facere sistere i materia alicuius vity. nõ tamẽ causat i eo errorẽ vt patuit i ꝓcedentibus: ꝛ ideo nõ est ẽt causa rectitudinis siue eius ꝓudentie: qz intellus in actu suo ꝓcedit voluntatez. iõ ꝓus recte dictabat anteq̃z voluntas iparet. vt recte dictaret. sed bene volũtas põt eẽ cã perseuerantie illius recti dictaminis quod ꝓus itellus habebat. s. ꝓcipiẽdo vt pseueret

De alia parte huius articuli. s. de cõnexione oĩum virtutum moralium ad vnã ꝓudẽtiam phs. 6. Ethicoꝝ videtur dicere ꝙ sic. Prudentie vni exñti omnes inerũt. cõmentator: quere ibi. Qualr̃ autẽ vna ꝓudẽtia sit circa oĩa moralia posset poni: sicut de vno bitu scientie. quere de hoc. ben. quoli. ix. q. 3. quam opinionem ꝛ eius improbationem quere super. 6. metaphysice. q. 1. ¶ Quantũ ergo ad istum articlm̃ potest dici ꝙ sicut ars respicit factibilia: ita ꝓudentia agibilia: nec erit maioz connexio agibiliũ vt respicianr̃ ab vno bitu q̃z factibiliũ. sicut ergo diuersa factibilia regrunt diuersas artes ꝓpas: ita diuersa agibilia diuersas ꝓudentias ꝓpas: ꝛ sicut aliquis põt eẽ moralr̃ bñ affcũs circa aliq̃ agibilia ꝛ male circa alia: ita ẽt i dictãdo p⁹ eẽ bituatus ad recte dictandũ circa ista ꝛ nõ circa illa: cũ nec circa illa bẽat ꝓncipia ad dictandũ ꝺ illis nec ꝯclones sequẽtes ex eis. ¶ Qualr̃ ãt oẽs ꝓudẽtie sint vn⁹ bitus: ꝛ oẽs bitus geometrie ꝓtineant ad vnã sciam vlem̃ dcm̃ ẽ. q. i. sup. 6. metaphice. qz ibi dz itelligi vnitas nõ formalr̃ sed ṽtualis: bitus enim ille q ẽ de ꝓmo obo ẽ formalr̃ vn⁹: ꝛ ẽ ṽtualiter oĩuz que ꝯtinent̃ i illo ꝓmo obo: sed nõ ẽ formalr̃ oĩum illoꝝ. ita ille bitus q ẽ formalr̃ alic⁹ finis i aligb⁹ agibilib⁹ ẽ ṽtualiter oĩum eoꝝ quoꝝ cognitio ꝓactica ṽtualr̃ ꝯtinetur i illo fine. sed nõ ẽ formalr̃ oĩum illoꝝ: ꝛ ita vna ꝓudentia ẽ ṽtualr̃ oĩuz ṽtutũ extẽdẽdo nomẽ ꝓudẽtie ad habitũ illũ q ẽ itellus ꝑmi ꝓncipy ꝓactici: �fm ꝗ expõi põt auctoritas illa. 6. Ethicoꝝ. Uni ꝓudẽtie ꝛc̃. Uel si logr̃ ꝺ vna ꝓudẽtia formali tũc dz itelligi ꝙ illi exñti vni ꝑfecte nõ tm̃ �fm itẽsionẽ: sed ẽt �fm extẽsionẽ oẽs inerunt. nũq̃z ãt ẽ ꝑfcã extẽsiue q̃z tũ põt eẽ nisi sit ꝑfcã circa oĩa illa ad que põt se extẽdere: ꝛ illa sunt oĩa ꝓtinẽtia ad q̃s cũq̃z ṽtutes morales. Alio modo põt expõi illa auctas nõ de vnitate formali: sz de vnitate gñis. sic̃. n. tẽpantia apud ꝑhm dr̃ eẽ vna ṽtus: ꝛ fortitudo alia: vtraq̃z tamẽ illarum est quoddam genus itermediuz habens sub se multas spẽs: sicut dcm̃ est ꝓus. ita ꝓudentia cozrespondens isti connumerationi vel coordinationi genez medioꝝ põt dici vna ꝓpter vnitatẽ generis itermedy: lz ꝓtineat sub se multas species: sic itelligendo vnitatem vni

prudentie ꝺm genus omnes virtutes sunt cōnexe pront sibi ꝺm quācūq; suā speciē aliqua virt⁹ est ꝺnexa: ꝛ ꝫ supponendo precedentē articulum de ꝺnexione cuiuslibet vtutis ad suā prudentiā: vel mutua: vel nō mutua.

De tertio articulo Augustinus cōtra Julianum libro quarto. c. xᵒ. videt dicere ꝙ non sunt vere et pfecte vtutes sine charitate. Et hoc ꝓbat qꝛ talis nō gloriat pfecte in dño. ¶ Contra hoc est Augustinus in sermone de patiētia. ꝛ est. xlix. ꝑme partis. ꝛ de peni. dist. iij. §. quāuis de heretico ꝛ scismatico. si moriat ꝛ neget xp̄m nunq; eius patientiā cōmēdabimus. igit habz patientiā. ¶ Preterea. quādo aliqua ordinātur essentialr sicut dispositio ꝛ forma ad quaz est dispositio: lz dispositio possit esse sine forma: tū non ecōuerso. sed vtutes vident esse quedaz dispōnes ad charitatem: sicut felicitas nālis ad supnaturalē. ḡ. ¶ Preterea. tertio, diffinitio vtutis moralis pōt pfecte saluari in aliquo sine vtute theologica. ¶ Pōt dici ꝙ nulla virtus inclinat ad finē vltimū nisi mediāte illa cuius est per se respicere finē vltimū: ꝛ ita si sola charitas respicit finem vltimum imediate: alie non erūt ad finē vltimū nisi mediāte charitate: quatenus aūt sunt quedā instrumēta perficiendi hominē debēt esse instrumēta ordinādi ipsuz ad finē vltimuz in quo est sua pfectio: ꝛ ideo sunt impfecte sine charitate sine qua nō possunt sic ordinare: tamē ga ista impfectio non est eaꝝ ꝺm ꝓpriā speciē: ideo quelibz earum pōt esse pfecta in sua specie absq; caritate. Pro tāto igit dicunt esse iformes sine charitate: ꝛ formate p charitatē: pro quāto charitas ordinat ipsas ꝛ earū fines in finē vltimū: in qua ordinatione est vltima earū perfectio lz extrinseca. ¶ Per hoc pz ad Augustinū. nā virtutes non sunt vere sine charitate: qꝛ nō pducunt ad beatitudinez. ¶ Sed si ecōuerso vtutes theologice p̄supponant morales: dubiū est: ꝛ quantū ad actū manifestum est ꝙ non. Nam si aliquis ꝑus vicios⁹ de nouo conuertatur: talis in penitētia hz omnes virtutes thologicas: ꝛ tamē non morales saltē acquisitas. pz qꝛ non operat delectabiliter aliquod eoꝝ ad que inclinat eius habit⁹ virtuosus: immo delectabile sibi esset operari ꝺm habituz vitios⁹ ꝑus acquisitū ꝛ tristabile ꝺm opposituz. ¶ Qꝛ si dicat huic in penitētia esse infusas virtutes etiā morales: ꝛ ꝺsimiliter de paruulo in baptismo. ꝛ per hoc saluentur predicta cōnexio: qꝛ si non habet innatas: saltē habz infusas. quod ꝓbat: qꝛ habebit eas in patria ꝺm Augustinū. ꝛ adducit in littera. non videt enim ꝓbabile ꝙ haberet eas i pria nisi haberet eas in via: nec acquirit eas i via cum moriat. ¶ Lz de istis virtutibus moralibus infusis multa dicant. s. ꝙ videntur necessarie ꝓpter modum mediū ꝛ finē: qꝛ tamē omnis finis quez nō possunt habere ex specie sua determinat sufficiēter ex inclinatione charitatis. Modus aūt ꝛ medium determinant per fidē infusam: ideo non videt necessitas ponēdi virtutes morales infusas. sed acqsitas tm̄ in his que habent eas acquisitas vel habere possunt: nec etiaz in alys: qui. s. nō possunt eas acqrere ꝓpter defectuz vsus liberi arbitry: quia non est maioꝛ ratio: quare isti debeāt habere ꝛ non illi. Et tunc ad illud de paruulis pōt dici ꝙ nō est necesse eos habere virtutes morales in patria: sed sufficit ꝙ bene dispōnant circa appetibilia per charitatem: charitas enim disponit circa omnia volibilia: ꝛ vna rōne volibilis: ꝛ ꝙ nō oportet ꝙ habeāt oēm scientiā in genere ꝓprio. sed sufficit habere eaz in verbo que est notitia pfecta. ¶ Uel secūdo si habebūt eas: pōt dici ꝙ infundentur eis in instanti beatitudinis. nō est enī magis necesse illa que pertinēt ad viatoꝛem: si aliquādo esset futurus viatoꝛ dari sibi in baptismo q̄ ea que pertinēt ad statuz comprehēsoꝛis dari sibi in instāti beatitudinis: imo magis ratiōabile hoc q̄ illud. ¶ Uel tertio pōt dici ꝙ si illa pertinent ad aliquam perfectionē comprehensoꝛis: ꝛ non dent in instanti beatitudinis: poterūt eas acquirere per actus suos: sicut eniz non apparet ratio: quare nō poterunt adiscere aliqua scibilia in genere ꝓprio que ꝑmitus nō nouerūt. ita non apparet ratio: quare nō poterunt ex bonis electionibus circa appetibilia ad finē nō tm̄ vt sint volenda ꝓpter deum in se: sed vt sunt volenda inquantū cōmoda sibi acquirere sibi vnum habituz inclinantē ad electionē talium appetibilium sub ꝓpria ratione: ꝛ ita virtutem moralem.

Quantum ad illum articulū dico sicut ꝑus dictū est virtutes morales non regrere theologicas ad hoc vt ipse morales sint pfecte in specie sua. lz non sint pfecte pfectione vlteriozi quam possint habere. ita etiam ecōuerso theologice siue in via siue i patria nō regrūt nec̄io morales.

Quantum ad quartum articulū dico: ꝙ vtutes theologice nō sunt ꝺnexe iter se: sicut pz in patria vbi manebit habitus: ꝛ actus charitatis sine habitu ꝛ actu fidei ꝛ spei. Sicut ēt patet in via vbi in peccatoꝛe manēt fides ꝛ spes sine charitate. igit ex rōne habituuz in existendo non est necessaria ꝺnexio earuz. ¶ Sed nunqd in fieri vel in infusione sunt connexe: ita ꝙ vna nō possit ifundi sine alia: ¶ Rñdeo quecūq; separi pōt i esse pōt de⁹ separe in fieri. ꝛ ideo q̄tū est ex se nō necessario ꝺnectunt in ifusione: sed ex liberalitate diuina ꝺnectunt: qꝛ de⁹ totū hoiem pficit. ita ꝙ sicut coꝛporalr nullū sanauit nisi pfecte. ita etiā spūalr nō sanat hoiez nisi pfecte sanat. Perfecta aūt sanitas est si q̄tū ad itellectū hz fidē ꝛ q̄tū ad volūtatem spem ꝛ charitatem. de peni. dist. iij. c. si quid. §. Sed quod. ¶ Si querit vtrum fides ꝛ spes sine charitate eēnt virtutes. Dici pōt sicut ꝓius dctm̄ est de virtutibus moralibus ꝙ in spē sua possunt esse pfecte: inquantū. s. sunt ꝑncipia ꝓpriox actuū respectu ꝓpriox oboꝝ: lz pfectionez illā vltimā quā hñt in attingēdo finē ad quez ordinant ex charitate nō possunt hēre sine ipsa. Et hz qdē pfectiōtā in moralib⁹ q̄ in istis. lz dicat cōiter esse in attingēdo finē p aliquā opationē elicitā: siue p aliqué ordinē istaꝝ vel eaꝝ actuū ad finē. pōt tm̄ dici esse ꝑcipue in hoc ꝙ ē acceptari a deo ordinādo ad btitudinem: sic ꝙppe nulla vtus: nec ei⁹ act⁹ acceptat sine charitate: que sola diuidit iter filios regni ꝛ pditōis. ¶ De habitib⁹ itellectualib⁹ nō oꝛ immorari. planū est. n. ꝙ nō est nec̄ia eoꝝ ꝺnexio nisi forte sint habit⁹ subordinati: quales sunt habit⁹ ꝑncipioꝝ ꝛ habitus conclusionum. ꝛ in talib⁹ ꝓioꝛ pōt eē sine posterioꝛi: lz non econuerso.

Ad argumēta ꝑncipalia. duo ꝑma cōcedo: qa ꝺcludūt qꝺ dctm̄ est in ꝑmo articulo. ¶ Ad tertiū dico. ꝙ lz ex frequēter sic opari generet q̄dā q̄litas q̄ nata est esse ꝺcoꝛs recte rōni: ꝛ esset vt⁹ si hēret rectā rōnē in operāte cui esset ꝺcoꝛs: tamen qꝛ nō est rectū dictamen in illo deficit regula opationis recte: ꝛ ideo electio que nata est eē recta nō est recta: qꝛ non est regulata: ꝛ per ꝺsequēs si generat qualitatē aliquam. illa tamē non est habit⁹ electiuus: ꝛ per ꝺsequens nec est virtus. ¶ Quartū cōcedo: qꝛ cōcludit qꝺ dictuz est in articulo de cōnexione virtutū moralium cum prudentia. ¶ Ad alias rōnes sequētes de virtutibus: cōcedo ꝙ lz posset dici ꝙ nulle virtutes etiam in specie sint incōpossibiles. tamen inquantū adducunt ad ꝓposituz concludunt ꝙ diuerse spēs eiusdē generis vtutis moralis vel diuersoꝝ genex non sunt necessario connexe. Et hz concessum est in primo articulo questionis.

¶ Sed iaz distributio decalogi que in duob⁹ mandatis cōpletur ꝓsideranda ē. Hz enī decalogus decem p̄cepta que sūt decacordum psalteriū: q̄ sic sunt distributa: vt tria q̄ sunt in prima tabula ptineant ad deū. s. ad cogniti onem ⁊ dilectionē trinitatis. Septem q̄ sunt in scōa tabula ad dilectionem ꝓximi.

¶ Primum in prima tabula est. Non habebis deos alienos: nō facies tibi sculptile neqz oēm similitudinem ⁊c. Hec Origenes dicit esse duo mandata: sed Aug. vnū: hoc enī ipz q̄ dixerat non hēbis deos alienos p̄fect⁹ explicat cū phibet coli figmēta. s. ydolū vl̄ silitudinē alic⁹ rei. Que duo Origenes ita dicit distare vt ydoluz sit qđ nihil bz sile sui: silitudo vo qđ bz spēm alic⁹ rei: vt ybi gr̄a. Si qs in auro vl̄ in ligno vel alia re faciat spēm serpentis vel auis vel alic⁹ rei: ⁊ statuat ad adorandū: nō ydolū sed silitudinē fecit. Quivo facit spēm quā nō vidit oculus sz anim⁹ sibi finxit vt si qs būanis mēbris caput canis vl̄ arietis formet vel in vno bitu hois duas facies: non silitudinē sz ydolū facit: qz fac qđ nō bz aliqd sile sui. Jō dicit ap̄lus: qz ydolum nihil est in mūdo. Nō. n. aliq̄ ex reb⁹ ꝓstātib⁹ assumitur spēs: sed qđ mēs ociosa ⁊ curiosa repit. Silitudo vo ē cū aliqd ex bis q̄ sunt i celo vl̄ i terra vel in aqs formāt. Aug. vo ita exponit illud. Ydolū nihil ē in mūdo. i. inter creaturas mūdi nō ē forma ydoli: māz enī formauit deus: sed stultitia hoiuz formā dedit. Quecūqz fcā sūt nāliter fcā sunt p ybum: sed forma hōis in ydolo nō ē fcā p ybū: sic pctm̄ non est factum per verbū: sed est nihil: ⁊ nihil fiunt hoies cum peccant. ¶ Bis. XXXVII.

q. 1. Jrca istaz di. 37. in qua magr̄ agit de preceptis. Queritur vnū. vtrum oia p̄cepta decalogi sint de lege nāe. Qz nō. in his q̄ sunt de lege nāe nō vr̄ posse de⁹ dispēsare. sz dispensauit in aliqb⁹ q̄ videnť cē ꝺ p̄cepta decalogi. ģ. pbō maiozis. Que sunt de lege nāe vel sunt p̄n⁹ necaria nota ex terminis. vel sūt ꝯclones necessario sequētes ex talib⁹ p̄ncipys. Sed siue sic siue sic: habēt vitatē necariā. igr̄ de⁹ nō pōt facere ea eē falsa. igr̄ ñ pt facere illud qđ mādāt fieri nō eē bonū: ⁊ qđ phibent nō eē malū. ⁊ p ꝯns ꝺ tali illicito licitū. pbō miozis: occidere ⁊ furari sūt ꝺ p̄cepta decalogi: vt pz Exo. zo. Sed i istis vr̄ de⁹ dispēsasse. Nā de homicidio pz Gene. zz. de abzaā de filio imolādo. de furto Exo. ii. ⁊. iz. de filys isr̄l qb⁹ p̄cepit vt spoliarēt egyptios: q̄ spoliatio ē ablatio rei aliene inuito dño q̄ est diffō furti. ¶ P̄. ro. 7. dicit ap̄lus. Cōcupiscentiā nescieba nisi lex diceret. sz ea que sūt nota ex lege nāe sciūť eē vitāda vel agēda: ēt si nō sint scripta: sic ea q̄ sūt nāl̄r nō in speculatiuis eēnt nāl̄r nota ēt si non eēnt reuelata. ¶ P̄. lex nāe obligat in oi statu: qz notū ē i tali nā eē sic agēdū vl̄ nō. Sz decalog⁹ ñ obliga uit in oi statu: puta nō i statu inocētie: cū tūc lex ōcalogi nō eēt data: ⁊ ante q̄z eēt data nō obligaret. ¶ Cōtra in canone di. 9. ⁊ in p̄n⁹ decreto ꝝ. ⁊ p̄ia Jo. i. quere.

Hic dicitur q̄ sic. ⁊ ponit̄ talis mod⁹. Lex nāe ¶ z. ē lex descēdēs ex p̄mis p̄ncipys notis i agibilib⁹. talia sūt q̄dā p̄n⁹ practica nō ex termis: q̄ sūt q̄dā semiaria ad q̄z vitatē icliať nāl̄r intell's ex terminis: ⁊ ad assentiēdū talidictamini iclinať volūtas nāliter ex talib⁹ p̄ncipys. Sz oia q̄cūqz sūt i decalogo sunt talia vl̄ imediate vl̄ mediate: oia. n. q̄ ibi p̄cipiunť hūt bonitatē formalē q̄ fm se ordiata ē ad finē vlti^m. vt pilla bō ꝙuertať ad illū finē ⁊ ꝺseq̄ť ipm. silr oia q̄ ibi phibenť hūt malicia formalē auertētē a fine vltimo. ita q̄ ibi p̄cepta sūt bona: nō tm̄ qz p̄cepta. sz iō p̄cepta qz fm se bona. Silr ibi phibita sūt mala. nō tm̄ qz phibita: sz ideo phibita qz mala. ¶ Et tūc vr̄ ꝓnter eē dōm ad p^m arg^m q̄ de⁹ simpl̄r nō pōt dispensare i talib⁹: qō. n. ex se ē illicitū nō vr̄ posse fieri licitū p aliquā voluntatē: vt sic occidere ex lb⁹ q̄ ē act⁹ trāsiēs sup talē mām. s. p̄imū ē act⁹ malus: stāte illa cā sp erit malus: ⁊ ita nullum velle qō ē ex̄ rōnem illoz̄ terminoz̄ pōt facere q̄ sit bonus ⁊ tūc oz expōere auctates q̄ videť dicere deū i talib⁹ dispēsasse. ⁊ exponūť vno⁰ q̄ lz posset fieri dispēsatio circa actū i gñe act⁹. nō tm̄ circa ipz in q̄tum ē phibit⁹: ⁊ ita nec ꝺ phibitiōez. ¶ Alr dr̄ q̄ act⁹ manēs iordiat⁹ nō pt fieri ordiat⁹: act⁹ āt in q̄tū ē ꝺ phibitiōem ē iordinatus iō nō pt dispēsare i illo in q̄tū ē ꝺ phibitiōez. ¶ Sz iste expōnes q̄ forte redeūt i idē nō videť saluare ꝓpositū. dispēsare. n. nō ē facere q̄ stāte p̄cepto liceat facere ꝺ p̄ceptū. Sz dispēsare ē reuocať p̄ceptū vl̄ ōclarare q̄liter debeat itelligi. Est. n. duplex dispēsatio. s. iuris reuocatō ⁊ iuris declaratio: q̄ro an stātib⁹ oib⁹ circūstātys eisdez i isto actu q ē occidere hoiez variata sola circūstantia p phibiti ⁊ nō phibiti posset deus facere q̄ ille actus q cuz talib⁹ circūstātys alys ē aliq̄ phibit⁹: alias eēt nō phibit⁹: sz licit⁹. si sic. igr̄ simpl̄r pt dispēsare: sic simpl̄r mutauit legē veterē q̄tū ad cerimonialia q̄ ōdit nouā nō gdē faciēs q̄ manēte p̄cepto de ceremonialib⁹ illa non eēnt ꝯuāda. sz faciēs q̄ actu illo manente eodē nō tenebať qs ad illū sic̄ ꝓus. ita ēt dispēsat qcūqz legislatoz̄ simpl̄r q̄ reuocat p̄ceptū iuris positiui facti ab eo: nō qdez faciēs q̄ actu phibito vl̄ p̄cepto manēte fm se auferať rō illiciti ⁊ fiat licitū. Si āt de⁹ non pt facere ꝺ isto actu q cū talib⁹ circūstātys erat phibit⁹ q̄ manētib⁹ eisdez circūstātys ꝓxib⁹ de phibitiōe nō sit phibit⁹. igr̄ nō pt facere q̄ occidere nō sit phibitū. c⁹ oppo^m māifeste pz ꝺ abzaā. ¶ P̄. q̄ sūt va ex termis siue sint necaria ex terminis siue ꝓna ex talib⁹ necarys p̄cedūt in vitate oēm actū volūtatis: vel saltē hūt vitatē suā circūscripto per ipoſe oi velle (igr̄ si p̄cepta decalogi vel ꝓpōnes practice q̄ posset formari ab eis hēret talē necitatē: puta q̄ h eēt necaria: p̄im⁹ nō ē occidendus. furtū nō ē faciēdū. ita q̄ circūscripto oi velle apud itellcm̄ apphendētem tales ꝓpl'ones eēnt sic note) itell's diuin⁹ apphendens talia necario apphenderet ea tā q̄ ex se va: ⁊ tūc voluntas dīna necario ꝯordaret istis apphēsis. vel ipa nō eēt recta. ⁊ ita eēt ponere i deo rōez scie practice. qō negatū ē i p̄. Esset ēt pōere q̄ volūtas ei⁹ simpl̄r necario determinať circa aliq̄ volibilia alia a se. c⁹ oppo^m ē dcm̄ i p̄io. vbi tactū ē q̄ volūtas dīna in nihil aliud a se tendit nisi ꝓtingēter. ¶ Qz si dicať volūtatē creatā necio debere ꝓformare se istis ad lb⁹ q̄ sit recta nō tm̄ volūtatē dīnam oz ꝓformiter velle istis veris. sed quia cōformiter vult iō sūt va. ¶ Jste rndet ad ꝯclonē: qz rō pbat oppo^m. nā intell's diuinus ꝑus apprehendit istos termios. ⁊ pt apphēdere vitatē cōplexionis in eis quā. s. ꝓpl'onē bz añq̄

voluntas sua habeat aliquē actū circa ea. igitur in secū/do signo nature. s. quādo volūtas hz actū circa illa opz neccssario q velit cōformiter illi dictamini.

Ad questionē igit dico. q aliqua pñt dici esse de lege nāe dupl'r. Uno mō tanq̄ p' pn' practica nota ex termis vel ꝛclones necessario sequētes ex eis: ꝛ hec dicunt eē strictissime de lege nāe. ꝛ rōnes ꝛtra pmā opionē ꝓbāt q in talib' nō pōt eē dispēsatio: quas ꝛcedo: sz talia nō sūt quecūq̄ ꝓcepta scōe tabule: qz rōnes eoz que ibi ꝓcipiunt vel ꝓhibent non sunt ꝑncipia practica simpl'r necessaria: nec conclusiōes simpl'r necessarie. nō. n. in his que ꝓcipiunt ibi est bonitas necessaria ad bonitatē vltimi finis ꝛuertēs ad finez vltimū: nec in his que ꝓhibētur est malicia necessario auertēs a fine vltimo: q̄n si bonū istud nō eēt ꝓceptum posset finis vltim' amari ꝛ attingi. ꝛ si illud malū nō esset ꝓhibitū: staret cū eo acgsitio finis vltimi. ¶ De ꝓceptis aūt pme tabule secus est: qz illa imediate respiciūt deū ꝑ obiecto. duo qdē pma si itelligant eē tm̄ negatiua. pmū. Nō habebis deos alienos. z^m. Nō assumes nomē dei tui in vanū. i. nō facies deo tuo irreuerētiā. Ista sunt stricte de lege nāe: qz sequit necessario si est deus: ē amādus vt de': ꝛ q nihil aliud ē colēdū tanq̄ de': nec deo est faciēda irreuerētia: ꝛ p ꝛñs in istis nō poterit ds dispēsare vt aligs possit licite facere oppositū talis ꝓhibiti. ¶ Tertiū ꝓceptū qō ē de sabbato est affirmatiuū tanq̄ ad aliquē cultū exhibēdū deo determinato tpe: ꝛ q̄tū ad determinationē hui' tpis vel illius nō est de lege nāe stricte loquēdo. Silr nec ad ptē negatiuā que includit: qua. s. ꝓhibet actꝰ seruilis ꝑ tpe determinato ꝓhibēs a cultu tūc exhibēdo deo. Ille. n. actꝰ nō ꝓhibet nisi qz impediēs vel retrahēs ab isto cultu q ꝓcipit. Sed an sit de lege nāe stricte hoc ꝓceptū de sabbato q̄tū ad cultū ꝑ aliq̄ tpe determinato exhibēdū deo. dubiū est: qz si nō: igit absolute deus posset dispēsare q hō toto tē/pore vite sue nō haberet bonū motū circa deū qō nō videtur ꝓbabile: qz sine omni bono velle finis vltimi nō pōt aligs bē simpl'r bonū velle circa ea que sunt ad finez: ꝛ ita nunq̄ teneret ad bonū velle simpl'r: qz qua ratiōe nō sequit ex lege nāe stricte loquēdo q nūc sit exhibēdus cultus deo: pari rōne nec tūc: ꝛ ita pari rōne de quolibet tpe determinato: ꝛ ideo stricte loquēdo nō videt quō possit ꝛcludi: qñ aligs teneat tūc vel nūc exhibere cultuz deo: ꝛ pari rōne: nec aliqñ indistincte: qz ad nullū actuz tenet aliquis ꝑ aliquo tpe idetermīato ad quē nō tenet ꝑ aliquo tpe signato aligb' opoꝛtunitatibus ꝛcurrētib'. Si aūt illud sit de lege nāe stricte: ita q sequat necessario. deus nō est odiēdus: vel ex aliq̄ alio dato. igit de' est diligēdus: ꝛ hoc aliqñ actu elicito circa ipsuz. tūc argumētū illud nō tz a singularib' ad vle: sz est fallacia figure dictiōis: sicut in alys a pluribus determinatis ad vnā determinatā. Si aūt illud tertiū ꝓceptū nō sit de lege nature stricte: tūc iudicādū est de illo sicut de ꝓceptis scōe tabule. ¶ Alio mō dicunt aliq̄ esse de lege nāe: qz sunt multū ꝛsona illi legi: sz nō sequātur necessario ex ꝑncipys practicis: q̄ nota sunt ex termi/nis: ꝛ omni itellectui apprehēdēti sūt necessario nota: ꝛ hoc mō certū est oia ꝓcepta ēt scōe tabule eē de lege nature: qz eoz rectitudo valde ꝛsonat ꝑmis ꝑncipys practicis necessario notis. ¶ Ista distinctio pōt declarari in exēplo. nā supposito isto ꝑncipio iuris positiui: pacifice eē viuēdū in cōitate vel politia. ex hoc nō sequit necessario: igit glibet hz habere possessionē distictā a possessione alteri'. posset. n. stare pax in ꝛuiuēdo: etiā si oia essent eis cōia. nec etiā suppositā ifirmitate illoz qui cōuinūt est necessaria illa ꝛñtia. sed tm̄ possessiōes eē distinctas ꝑ personis infirmis valde ꝛsonat pacifice ꝛuersationi. infirmi. n. magis curāt bona sibi ꝓpa q̄ bona cōia: ꝛ magis vellēt apprꝛopare sibi cōia bona q̄ cōitati: ꝛ custodib' cōitatis: ꝛ ita fieret lis ꝛ turbatio: ꝛ ita est fere in oibus iurib' positiuis: q lz sit aliqō ꝑncipiū qō est fūdamētū in ꝛdēdo alias leges vel iura: tm̄ ex illo ꝑncipio nō simpl'r sequunt leges positiue: sed ōclarāt siue explicāt illud ꝑn^m q̄tū ad certas ꝑticulas que explicationes cōsonāt valde ꝑncipio nāli vniuersali.

Sic igitur oia recolligēdo. ꝑmo negatū est oia ꝓcepta scōe tabule eē ō lege nāe stricte loquēdo. z^o cōcessuz est duo ꝑma ꝑme tabule esse de lege nature stricte loquēdo. 3^o dubitatū est de tertio ꝑme tabule ꝓcepto. ꝛ quarto concessuz est omnia esse de lege nature large loquendo.

Contra ꝑimū istoꝛuz arguo: qz fm apl'm ad Ro. Nō mechaberis: nō occides: ꝛ si qō est aliud mādatū in hoc ꝛbo instauraf: Diliges ꝓximū tuū sicut teipsuz. igit in isto ꝓcepto. diliges ꝓximū tuū includunt necessario ꝓcepta scōe tabule. ꝟ enī videt apl's ibi ꝓbare exꝑsse: vñ in fine ꝛcludit. Qui diligit ꝓximū tuū legē impleuit. hoc ꝓbaf aucte saluatoꝛis Matth. xx. In his tota lex pendet ꝛ ꝓphete: sz dilectio ꝓximi necessario sequit ex hoc ꝑncipio nēcio: de' est diligēdus. igit a ꝑmo ad vltimū oia ꝓcepta scōe tabule sequunt necessario ex ꝑmo ꝓcepto ꝑme tabule: ꝛ ita si ꝓcepta ꝑme tabule sunt stricte de lege nature: qz includūtur in ꝑmo ꝓcepto ꝑme tabule: sequit q ꝓcepta secūde tabule erunt etiā stricte de lege nāe: lz sint ꝛclusiones eiusdē ꝑncipy. ꝓbatio assumpti patz ex dictis distin. xxviii. vbi ꝓbat dupl'r q ꝓfectus amoꝛ dei non pōt esse ꝯlus apprꝛopate loquēdo: qz amoꝛ boni cōis vt apprꝛopati sibi soli est inoꝛdinat' amoꝛ etiā alicui' nolētis dilectū ꝛdiligi est impfect'. q̄ sequit q si de' est ꝓfecte ꝛ oꝛdinate amādus: q amās deū dz velle ꝓximū diligere deū: ꝛ ꝟ volēdo diligit ꝓximū. hoc. n. mō solū diligit ꝓxim' ex charitate sicut dicit ibi. q̄. ¶ Ad hoc pōt tripliciter rñderi. ꝑmo mō q illud ꝓceptū: diliges dominū deuz tuū. nō est simpl'r de lege nature inq̄tū est affirmatiuū: sz inq̄tū est negatiuū ꝓhibēs oppositū. nō odire. n. est simpliciter de lege nāe. ¶ Sz an aliqñ amare dubitatū est supra in tertio ꝓcepto. nūc autē ex illa negatiua nō segtur q volēdū sit ꝓximo diligere deū: lz seq̄ret ex affirmatiua illa de qua nō est certū q sit de lege nāe stricte loquēdo. ¶ z^o pōt rñderi: q ex illo ꝓcepto. diliges dñm deuz tuū: nō sequit q debeā velle ꝓximū diligere deū. ꝛ cuz ꝓbaf: qz ꝯlus non pōt esse amoꝛ ꝓfectus ꝛ oꝛdinatus. ¶ Rñdeo. nō debeo velle bonū cōe eē alicui' tm̄: ꝛ ita nō amari ab alio. sz nō oz me velle illō bonū eē alteri': puta: qz nō placet illi illud bonū eē ei'. sicut deus ꝑdestinans vnū ꝛ nō alterū: vult bonū eē ꝑdestinati ꝛ nō alterius. ¶ Et p idē ad illud. q ꝓfecte diligēs vult dilectuz ꝛdiligi. Potest dici q hoc est verū ab eo. s. cuius amicitia placet dilecto. nō autē est certuz ex lege nāe de quocunq̄ q eius dilectio acceptet a deo dilecto. ¶ Tertio pōt dici q lz sit de lege nāe stricte ꝓximū esse diligēdū: sicut ꝑus expositū est. i. simpl'r eē volendū ꝓximo ipsuz diligere deū: qz hoc est diligere ꝓximū: tm̄ ex hoc nō sequunt ꝑ ꝓcepta secūde tabule: puta q nolendū sit ipsum occidere quo ad bonū ꝑsone ꝓꝑe. vel q nolēdū sit adulterari quo ad bonū ꝑsone ꝛiuncte sibi. vel q nolēdū sit furari quo ad bonū foꝛtune: quo ille vtitur: q exhibēda sit parētibus reuerētia tā in honoꝛib' q̄ in sustētationibus: ꝛ ita de alys ꝓceptis secūde tabule: qz possibile est me velle ꝓximū diligere deū: ꝛ tm̄ nolle vel nō velle sibi vitā coꝛpoꝛalez: vel seruare fidē ꝛiugy. ꝛ sic de alys: ꝛ

per ꝯsequẽs possunt ista duo stare simul.s.me velle ꝓximuꝫ diligere deũ:sicut ego debeo deũ diligere:sicut qꝺam verũ necessariũ ꝯcluſuꝫ ex ꝑncipys ꝓacticis:ꝛ me nolle ꝓximo hoc bonũ vel illud cuius est exꝑsiuũ ꝓceptũ ſecunde tabule:cuꝫ nõ ſit verũ neceſſariũ. ¶ Et tũc ad auctoꝛitates ꝓauli ꝛ xꝑi põt dici ꝙ deus nũc de facto explicauit dilectionẽ ꝓximi vltra illud qꝺ includit inq̃tuꝫ ſequit̃ ex ꝑncipys legis nature:ita ꝙ lꝫ vt cõcludit̃ ex ꝑncipys legis nature nõ ꝯtineat niſi velle ꝓximo ipſuꝫ diligere deũ in ſe:tamẽ vt explicatũ est ꝯcludit eſſe volenduꝫ bona illa.vel ſaltez eſſe nõ volenduꝫ ꝓximo mala oppoſita:vt iniuſte ſibi auferre vitã coꝛporalez:fideꝫ cõiugy:bona tẽpoꝛalia ꝛc̃. Ueruꝫ est igit̃:ꝙ diligens ꝓximũ legẽ implcuit eo modo.ſ.quo lex explicata est debere ſeruari:lꝫ non eo modo quo dilectio ꝓximi ꝯcludit̃ ex ꝑmis ꝑncipys legis nature. ꝛa ſimili tota lex q̃tũ ad ſecũdã tabulã:ꝛ ꝓbete pẽdent ex hoc ꝑcepto.diliges ꝓximuꝫ tuũ ſicut teipſuꝫ.intelligẽdo tale ꝑceptuꝫ:non vt ſequitur ex ꝑmo ꝑncipio ꝓactico legis nature: ſed vt legiſlatoꝛ intendit debere illud ſeruari: ꝓut explicatur in ꝓceptis ſecunde tabule.

Ad argumẽta ꝑncipalia.ꝓximuꝫ est ꝓo me: qꝛ ꝓbat ꝙ ꝑcepta ſecũde tabule nõ ſunt de lege nãe ſtricte loquẽdo. ¶ Ad zᵐ dico:ꝙ ꝛ ſi deũ eſſe poſſet ꝯcludi rõne nãli ex ꝑncipys per ſe notis:tamẽ illi populo rudi ꝛ nõ exercitato in intelligibilibus nõ erat hoc notũ niſi ex lege.vñ ad Hebꝛ.ii. Oꝓoꝛtet accedẽtez ad deũ credere qꝛ est.intellige ſi nõ haberet nec habere poſſit aliã noticiã de deo.ita ꝛſi aliqua cõcupiſcẽtia poſſit ꝯcludi eſſe ꝯtra legẽ nature:hoibus tamen coꝛruptis nõ erat notũ eẽ cõtra legez nature. ideo neceſſariũ fuit explicare per legez dataz. ¶ Uel aliter cõcupiſcentia ꝓhibẽtur per ꝑcepta ſecũde tabule: ꝛ de illis cõceſſuꝫ est ꝙ nõ ſunt per ſe nota. ¶ Ad aliud dico ꝙ in omni ſtatu ſeruabunt̃ ꝛ ſeruari debent iſta ꝓceꝓta.in beatitudine quidem erit ſũma obſeruatio illoꝝ affirmatiuoꝝum:niſi foꝛte illius ſolius de honoꝛatione parentũ.non quin tunc ibi ſit voluntas honoꝛãdi:ſed qꝛ nõ erit neceſſitas impẽdẽdi actuꝫ huius:ſaltem ꝓut honoꝛ ille extẽditur ad ſuſtentationẽ neceſſariã: qꝛ ibi nullus indigebit auxilio in ſtatu innocentie ꝛ ante legẽ ſcriptam tenebantur omnes ad iſta quia erant ſcripta interius in coꝛde: vel foꝛte per aliquam doctrinaꝫ exteꝛiorem datam a deo:quã diſcebant parentes: ꝛ deriuabãt in filios.nec oꝓoꝛtuit ea ſcribi in libꝛo:quia potuerũt illa faciliter memoꝛie cõmendare ꝛ retinere: quia ꝓpulus illius tempoꝛis erat lõgioꝛis vite:ꝛ fuit melioꝛis diſpoſitionis in naturalib⁹ q̃ꝫ populus tempoꝛis poſteꝛioꝛis:quo tempoꝛe infirmitas populi requirebat legem dari ꝛ ſcribi. ¶ Et ad illud qꝺ tangebatur in ꝑmo argumento de filys iſrael ſpoliãtib⁹ egyptios põt dici ꝙ ibi nõ diſpenſauit cõtra ꝓceptuꝫ de furto:quia ipſi nõ acceperunt ſimpliciter alienuꝫ. tum quia deus erat ſupeꝛioꝛ dominus:ꝛ potuit tranſferre dominiũ illarũ reruꝫ in eos etiam inuitis inferioꝛibus dominis. ꝛ hoc modo nõ peccauit xꝑus licentiãs in poꝛcos intrare demones: qui ſtatim ꝓcipitati ſunt in mare. Non enim iniuſte ꝑuauit illos poꝛcis ſuis.tum etiam:quia filꝫ iſrael ſeruiẽdo egyptys meruerant tanta recipere:lꝫ egypty nollẽt ea reddere:ꝛ tunc per ſuperioꝛem iudicem potuerũt cõpelli:de cuius licentia filꝫ iſrael potuerunt ꝛ iuſte licite accipe. ¶ Ad illud in oppoſituꝫ de can.dꝫ itelligi de lege nãe large loquẽdo.Et hoc de ꝑceptis ſecũde tabule.

¶ Sciendũ tamen tria eſſe genera mẽdacioꝝum. Sũt.n. mendacia quedaꝫ ꝓ ſalute: vel cõmodo alicuius:nõ malicia ſed benignitate dicta:qualiter obſtetrices mẽtite ſũt ꝛ raab. Est ꝛ aliud mẽdacij genus quod fit ioco qꝺ nõ fallit. Scit eniꝫ cui dicitur cauſa ioci dici: ꝛ hec duo gnã mendacioꝝ nõ ſũt ſine culpa: ſed nõ cũ magna: ꝓfectis vero nõ conuenit mẽtiri:nec ẽt ꝓ tꝑali vita alicui⁹:ne ꝓ coꝛpoꝛe alteri⁹ aiaꝫ ſuã occidãt. Licet antez eis vez tacere:ſꝫ nõ falſuꝫ dicere:vt ſiqs nõ vult hoiez ad moꝛtẽ ꝑdere vez taceat: ſed nõ falſuꝫ dicat. Tertiũ vero genus mẽdacij est qꝺ ex malignitate ꝛ duplicitate ꝑdit cunctis valde cauendum. Hiis videtur innui mendacia illa que fiunt ioco:vel ꝓ ſalute alicuius:imꝑfectis eſſe venialia peccata:ꝑfectis vero illud qꝺ pro cõmodo alterius dicit̃ eſſe dãnabile: quod etiã de mendacio iocoſo putari poteſt: ꝓcipue ſi iteretur.

¶ Sciendũ est etiã octo eẽ genera mendacij: vt Aug.in lib.de mẽdacio tradit. Que diligẽter notãda ſunt vt appeareat qꝺ mẽdaciũ ſit veniale ꝛ dãnabile. Primũ capitale est mendaciũ lõgeq̃ fugiẽdũ qꝺ fit in doctrina religionis. Ad qꝺ nulla cã quiſq̃ dꝫ adduci. Secũdũ qꝺ tale est vt nulli ꝓſit:ſed obſit alicui. Tertium qꝺ ita ꝓdeſt alteri vt obſit alteri. Quartũ ſola mẽtiendi fallendiq̃ libidine:qꝺ mirũ mendaciũ est. Quintũ qꝺ fit placẽdi cupiditate de ſuaui eloquio. Hiis oib⁹ euitatis ſequit̃ ſextũ gen⁹ qꝺ nulli obeſt ꝛ ꝑdeſt alicui:vt ſiquis pecuniã alicui⁹ iniuſte eẽ tollendam ſciẽs vbi ſit neſcire ſe mẽtiat̃. Septimũ qꝺ ꝛ nulli obeſt ꝛ ꝑdeſt alicui:vt ſiqs nolẽs ad moꝛtẽ q̃ſitũ ꝑdere mẽtiat̃. Octauũ qꝺ nulli obeſt ꝛ ad hoc ꝑdeſt vt ab imũdicia coꝛporali aliqd tueat̃. In his añt tãto min⁹ peccat quiſq̃ cũ mẽtiat̃ q̃to magis a ꝓximo recedit. Quiſquis vero aliquod genus eſſe mendacij quod peccatuꝫ non ſit putauerit:decipiet ſeipſuꝫ turpiter cum honeſtuꝫ eſſe deceptoꝛẽ alioꝝuꝫ arbitretur. Omne ergo genus mendacij ſummopere fuge:quia omne mendacium non est a deo.

¶ Hic videndũ est quid ſit mendaciũ: ꝛ quid ſit mentiri. Deinde vtrum omne mendacium ſit peccatuꝫ: ꝛ quare. Mendacium est. vt ait Auguſtinus falſa ſignificatio vocis cũ intentione fallendi. vt ergo mendacium ſit: neceſſe est vt falſuꝫ ꝓferatur: ꝛ cuꝫ intentione fallendi. Hoc enim malum est ꝓꝓriũ mẽtientis aliud habere clauſuꝫ in coꝛde: aliud ꝓmptũ in lingua.

¶ Mentiri vero ẽ loq ꝓtra hoc qđ aio sentit ḡs siue illud vex̄ sit siue nō. Dis ḡ qui loquit̄ mēdaciū mentit̄: qz loq̄t̄ ꝫ ℔ qđ aio sentit. i. volūtatez fallēdi: sed nō dis qui mentit̄ mendaciuz dicit: qz qđ vex̄ est loq̄t̄ aliquādo mētiendo: sicut ecōuerso falsum dicēdo aliquā-do verax̄ est. Distinctio. XXXVIII.



Jrca istā distinctionē 38. in qua magister agit de ꝯbusdam peccatis ꝓtinētib⁹ ad explanationē gn̄i p̄cepti: puta de mēdacio ꝛ piurio: q̄ in illo p̄cepto ꝓhibent̄. Querit̄ vtruz oē mēdaciū sit pctm̄. Qz nō. Genesis. zz. Ego ꝛ puer illuc vsq̄ ꝓperātes postq̄ adozauerim⁹ re-uertemur ad vos: sed ipse intēdebat occidere puex̄: qz erat p̄ceptū. igit̄ itēdebat puex̄ nō reuersuꝝ secū. igitur dixit oppositū ei⁹ qđ habuit in mēte: igit̄ mētiebat̄: nec est verisile ꝙ tūc peccauerit qñ exeq̄bat̄ talē obedien-tiā: ꝓ qua tm̄ a deo ꝫmēdat̄. ¶ Ꝓ. hoc ꝓbat̄ ꝑ mlta ex-empla alia. Gene. z7. dixit Jacob se esse ꝑgenitū: qđ tm̄ sciebat esse falsuz. ¶ Ꝓ. Gene. 4z. dixit Joseph fratri-bus suis. ꝑ salutē pharaonis explozatozes estis. ꝛ tm̄ scie-bat oppositū eē vex̄. ¶ Idē etiā terrēs frēs suos de ci-pho inuento in sacco Beniamin dixit se augurari in cy-pho: cū tm̄ nō eēt auguratoz: qz nō licuit augurari babē tibus legē dei. ¶ Ꝓ. Raab mētiebat̄ de illis explora-tozib⁹. Josue. z. ꝛ Judith. vi. ꝛ Rachel ster-nens sibi stramēta cameli super deos p̄ris sui: dicēs sibi accidere ꝯz ꝫsuetudinē mulier̄. gn̄. zi. Obstetrices etiā mētiebant̄ dicētes. Exodi ꝓ de mulierib⁹ hebreis q. s. haberēt artē obstetricandi: nec vident̄ in ℔ peccasse: qz bñ fecit eis de⁹: ꝛ edificauit eis domos: nō retribuit aūt bona ꝑ malis. ḡ. ¶ Ꝓ. nō ẽ maius pctm̄ simulatio i ver-bis q̄ in factis: imo sic̄ facta sūt euidētioza signa q̄ vba: ita si est falsitas vtrobiq; vitupabilioz vbi ẽ falsitas fa-cti: qz magis ꝓtēdit illud qđ ẽ in aīa: q̄ falsitas vbi: ꝯz mē daciū siue simulatio in facto nō ponit̄ semp eē pctm̄. sic̄ ꝯz in illo facto Dauid ꝓ regū. zi. c. Qui cozā Achis simu labat se furē. Jehu ēt. 4. regū. Simulabat se colere ba al: cui⁹ tm̄ cultozes voluit destruere: nec in illa simulati-one vitupabat̄: ꝯz magis laudabat̄: qz videbat̄ bñe çelū dei ꝫ baal. ¶ Cōtra ẽ Aug. in lib. de mēdacio. ꝛ adducū tur auctes ei⁹ in littera. ¶ Ꝓ. ꝙ oē mēdaciū sit peccatū mortale. ꝓbo. qz est ꝫ illud p̄ceptū. Nō facies aly qđ ti-bi nō vis fieri. nullus aūt vult se decipi a ꝓrio qñ ꝓri-mus dz sibi exꝑmere ꝛceptū suū. igit̄ nec alteri dz alter facere. ¶ Ꝓ. qcqd est ꝫ aliquā vtutē nēciaz vel ei⁹ actū est pctm̄ mortale. mēdaciū est bꝰ: qz ẽ ꝫ veracitatē q̄ est vtus ꝛtēta sub iustitia. verax̄. n. cōicat ꝓrio qđ est cōicā duz. s. ꝛceptū cozdis sui sicut ẽ. mēdax̄ aūt nō: ꝯz subtra-bit illud qđ in loquēdo dz cōicare: qz ad ℔ logt̄ vt cōce-ptuz suū exꝑmat: ꝛ illud nō exꝑmit: sed oppositū. ¶ Ꝓ. mētiri est abuti voce: qz ad hoc voces iuēte sūt ꝯz Pla-tonē in Thimeo: vt ꝑsto fiāt volūtatis ĩdicia. mētiētes aūt nō vtūtur vocib⁹ tanq̄ indicys volūtatis ꝯz oppositi. ¶ Ꝓ. hoc videntur dicere auctozitates quedā Augu stini in libzo predicto que adducunt̄ in littera.

In ista questiōe tenet̄ cōiter ab oib⁹ ꝙ ipm mēdaciū est pctm̄: qđ ꝑsua-det̄ rōne Aug. libzo ꝫ mēdaciū. Stultū est credere illi cui licz mētiri. ꝯz mult] ẽ credēduz: aliogn totalr periret ꝛuictus human⁹ ꝛ manifestatio ꝛceptuū ꝛ affectionuz mētis. igit̄ illis qb⁹ ẽ credēdū nō licet mētiri. ¶ Rō āt q̄re ℔ est ponit̄ diuersa a diuersis. Quidā dicūt ꝙ ideo necio mēdaciū est pctm̄: qz necio auertit a deo q̄ ẽ veri-tas: ꝛ mēdaciū ẽꝫ vitatē. ¶ Sz ꝫ. mēdaciū nō opponi-tur imediate ꝓme veritati: ꝯz veritati alicui⁹ rei de q̄ lo-quēs mētit̄. sicut igit̄ malicia opposita alicui bono crea to nō necessario auertit a bono increato: ita nec falsitas opposita cuicunq; veritati impertinenti ꝓme veritati auertit a ꝓma veritate. Petr⁹ de Tarē. in pñti dist. q. 4.

Aliter dicit̄ ꝙ act⁹ dr̄ bon⁹ vel malus in gene-re moris ex obto: qz gen⁹ sumitur a potētia: ꝛ est ēt potētiale respectu dr̄iaꝝ. Ꝓmū aūt ꝓ qđ act⁹ ꝫstituit̄ in gñe moris vt vlteri⁹ possit determia-ri ꝑ alias circūstātias q̄si ꝑ dr̄ias est obm. nā vltra boni tatē nāe: quā hz act⁹ ex qditate sua ꝓmū qđ determinat ipsuz vt sit moralis potētialr ꝛ mālr est obm. Tunc ad ꝓpositū dr̄ ꝙ act⁹ malus ex gñe nunq̄ pōt eē bonus: qz nulla circūstātia aduenies pōt tollere maliciā illā q̄ ba bet̄ ex ꝑ se obto: qz ois circūstātia alia ꝓsupponit obm. mētiri est act⁹ malus ex gñe: qz trāsit sup māz discōue-nientē actui. Nā mā ꝛueniēs actui loquēdi dz eē veruz vel creditū eē verū. Jn mētiendo aūt est mā opposita. Th. zz. q. iio. ar-ticulo .3.

¶ Cōtra ℔. nō magis est mā idebita locutōis q̄n credū tur oīa eē falsa: q̄ sit illicita mā occisiōis mozs bois ino cētis ꝛ vtilis reipub. sed stātib⁹ istis ꝛditiōib⁹ ex parte māe. s. bois ꝛē. pōt fieri licitū occidere talē boiez: puta si de⁹ reuocet illud p̄ceptū. Nō occides: sicut dictū est i q̄-stione p̄cedēte. ꝛ nō solū licitū: sed meritoziū: puta si de⁹ p̄cipiat occidere: sicut p̄cepit abrae de Jsaac. igit̄ a simi-li: vel a maiozi pōt fieri licitū ꝓferre oronē creditā esse falsaz si p̄ceptū reuocet̄: qđ vr eē de nō decipiēdo. sic̄ si reuocet̄ p̄ceptū de nō occidēdo: qz nō magis ligat ℔ ꝑ-ceptū de nō decipiēdo: q̄ illud p̄ceptū de nō occidēdo. minus. n. malū est auferre ꝓximo opionē verā vel occa sionalr gnāre i eo opionē falsaz q̄ auferre sibi vitā coz-poralē: imo nō est q̄si ꝫpatio. ¶ Cōfirmat̄. qz si mētiri bēat nēcio maliciā ex ℔ ꝙ trāsit sup talē māz. igit̄ men tiri nō ꝓhibet̄ ꝑ p̄ceptū scōe tabule: qz in scōa tabula nō ꝓhibent̄ nisi mala ꝓximi. Jstud autē ꝑ te nō est maluz tm̄: qz nocet ꝓrio: qz tūc vt argutū est cū sit min⁹ malū q̄ occidere boiez: ita eēt pole ꝙ ℔ nō bēret rōnez mali sicut illud: imo polius: igit̄ est ꝫ p̄ceptū ꝓme tabule: qđ nō videt̄ ꝓbabile: qz nō auertit imediate a deo: sic̄ nec act⁹ opponit⁹ bz ĩmet⁹ deū ꝑ obo loquēdo de aliq̄ vo in-differēte. ¶ Ꝓ. si dicēs hāc oronē. ille currit. eēt ꝺcept⁹: ꝛ crederet illud eē vex̄ act⁹ dicēdi trāsiret sup eādem māz: sic̄ si nō eēt decept⁹: ꝛ tm̄ credēs eē vex̄ qđ dicit nō peccat. igit̄ nō est ibi malicia ex obto sup qđ trāsit. S. bona: ꝑñti dist. q. z. Gerard. odonis ꝑ mo etbi.

Aliter dicit mētiri ex rōne sua dic̄ itētionē ma laz: qz itētionē decipiēdi. lz āt aliq act⁹ nō ĩcludētes itētiōez malā possint aliqñ eē boni ex aliq̄ bona circūstātia. act⁹ tm̄ ĩcludēs secū itētiōez malā nunq̄ ꝑt eē bon⁹: qz ĩcludit formalr malū velle: ita est ĩ ꝓposito. ¶ Hoc ꝑt exponi sic: qz lz act⁹ positiu⁹ ꝛ malicia nō sint vnū per se: nec in re: nec in ꝛceptu. pōt tm̄ ali-qđ nomē ꝫponi ad significādū: nec actū solū: nec deformitatē illā: ꝯz totū sil: sic̄ ℔ nomē adulteriū ꝫpositū ẽ ad significādū nō tm̄ actū nālē coeūdi: ꝯz cū ōformitate. s. cū aliena. Et ℔ no⁹ furtū ꝫpositū ẽ ad signi⁹ nō solū acce ptiōez alic⁹ rei aliene. ꝯz ēt ꝫ volūtatē ei⁹ cui⁹ ẽ: ꝛ cuius-cūq; alteri⁹ [supior] dñi. talia tota ꝫportata ꝑ bꝰ noīa nō vident̄ posse eē bona. ꝯz illō qđ ẽ ibi subꝺstratū: puta act⁹ coeūdi vl accipiēdi talē ré. pole ẽ eē sine tali deformita te. Jta in ꝓposito: lz ꝓbō taliū vel taliū vbox̄ ārūcūq; signifi⁹ poss̄ posset eē sine pctō: tm̄ ꝓlatio eox̄ cū ꝫscia oppo siti. ꝛ ꝑ ꝫns cū ītētiōe fallēdi nō pōt eē sine pctō: qz ĩclu-dit actū ꝺstratū cū circūstātys ipz nēcio ōformātib⁹.

¶ Assumptū pz.qz istā orationē.si dix. qz nescio eū ero similis vobis mendax protulit xp̄us: sed non assertiue: quecunqz etiam verba latina quātūcunqz falsa posset vnus grecus proferre sine peccato.

Jo.7.

Secūdo videdū ꝛ iz distiguaf multiplex mēdaciuz ad ꝓposituz:tñ sufficit distinctio trimēbris.s.pniciosuz:officiosuz:ꝛ iocosuz. Perniciosuz ē qō est nociuū ex se.vel nocet cui mētior:vel de quo mētior. ꝛ si nocumētū est q̄tū ad religionē xp̄ianā:puta circa fidem vel mores:tūc est pctm̄ mortale.si q̄tū ad vitā corpalē vel q̄tuz ad fidē ꝺiugalē nō seruādā sibi:vel q̄tuz ad ꝓlez vel psonas q̄tūcunqz vel q̄lrcūqz sibi ꝺiunctas auferēdas:vel q̄tuz ad alia bona tpalia ƒz qꝺ plus ꝛ minꝰ nocet qō pēsaf ex bono cuiꝰ est ablatiuū ƒm hoc pēsaf grauius ꝛ minꝰ graue.ꝛ vlr oē tale mēdaciuz ex deliberatione dictū ē pctm̄ mortale cuicūqz. ꝓhibef.n.simplr illo

Exo.20

p̄cepto. Nō dices ꝺ ꝓximuz tuū falsuz testioniuz. nō.n. testioniuz est p̄cise in iudicio:ſz qñ aliqs ex certa deliberatiōe asserit qō ignorat:vel cuiꝰ opposituz scit. Quicūqz igif cū intētiōe decipiēdi illū cui ꝓfert opposituz eiꝰ qō scit vl credit cē vex:ꝛ sic dicēdo itēdit nocere illi cui logtur vel de quo logtur:dicit falsuz testioniuz ꝺ ꝓximꝰ. Utruz aūt indeliberatio excuset. tāgef qōne sequenti. ¶ Officiosuz est qō nulli nocet ꝛ alicui vtile ē. ¶ Iocosum autē nō ē narrare fabulā de q̄ oēs audiētes sciunt qꝺ nō ē vex:nec narraf tanqz vex vbi nec audiēs decipitur:nec loquēs intēdit decipe:nec sermo ē de se deceptiuus:qz nō ē talis q sit natꝰ credi ab audiētibꝰ:sed magis vt sciaf eē dictū sine opione faciēda alicui de veritate: sed mēdaciū iocosuz est qñ aliqs iocādo itēdit decipe: ita qꝺ deceptꝰ vere decipiſ:nō tñ in aliquo in quo sibi nocumētū magnū inferaf:in quo ēt iocanf illi q sciūt ipm decipi.ꝛ silr pōt ipse iocari:quēadmodū dicit Aug. fuisse de mēdacio Joseph q veraciter voluit decipe frēs suos in vbis suis dicēs. Exploratores estis ꝛc.tñ ipse q sciuit veritatē iocari potuit de ipsoꝝ deceptiōe ꝛ tioze quē

Genesis 42.

icurrerūt decepti.ꝛ si q aly ℔ sciuissent p̄cepissent tādē ipsuz nō serioſe ſz iocose fuisse locutū. ¶ De istis duobꝰ officioso ꝛ iocoso ꝺcedif cōiter qꝺ neutꝝ ē pctm̄ mortale in viris �somplectis:qz neutꝝ ex se ē ꝺ charitatē:nec ꝺ aliquid de se reqsitū ad statū taliū psonaꝝ: ſz in viris pfectis vbi a qbusdā vtrūqz eē pctm̄ mortale:qz auferūt eis auctē ne credaf eis:ꝛ in hoc faciūt statū suū vilescere: ꝛ ēt obsunt audiētibꝰ pp̄ scādalū. ¶ Cōtra illud 2m̄ argf: qz nulla circūstātia facit qō est veniale in vno eē mortale in alio:nisi ille aliꝰ nēcio obligef ad illō ad qō nō obligatur alter:ſz vir pfectꝰ nō obligauit se ad veritatē ſuādam in vbis aliquo voto vel iuramento plus q̄z gcunqz xp̄ianꝰ.igif circūstātia psone exquo ipa nō ē spāl̄r obligata nō trāsfert veniale in mortale. ¶ Dic pōt dici distingnēdo:qꝺ q̄dā ē psona pfecta in statu pfectiōis exercēde sic̄ platꝰ.q̄dā in statu pfectiōis acqrēde vt religiosus. ¶ De ꝑma psona pōt ꝺcedi qꝺ exercēdo actꝰ q ꝺpetūt sibi rōne talis statꝰ pfectiōis:puta docere: iudicare: p̄dicare:vtrūqz mēdaciū eēt in eo pctm̄ mortale: qz aufert auctez doctrīe quā p̄dicat. iuxf illud Aug. i epistola ad Hieron. Si ad scripturas sacras admissa fuerit q̄z tūcūqz iocosa mēdacia:nihil remanet in eis soliditatis: puta si plurꝰ p̄dicās misceat mēdaciū iocosuz:nihil soliditatis remanet in doctrina illa.pōt.n. qlibet dubitare de quocūqz dicto ab eo sic̄ de mēdacio. vel q̄ rōne nō assentiret illi mēdacio iocoso. pari rōne nec alq dicto ab eo:ꝛ ita pibit auctas doctoꝝ i docēdo:ꝛ vtilitas ppl'i audiētiꝫ. ꝺsilr pibit auctas i iudicio solēni.ꝛ itelligo ita qꝺ illud mēdaciū nō p̄cipiaf eē dictū seozsuz ab actu docē-

S.bona. pñm dist. q.4.

di vel iudicādi.oū.n.aliqs sedet ad iudicādū pōt aliquā trufam miscere q̄ ex mō loquēdi scif nō eē de iudicio.vi detur tñ qꝺ vnicū mēdaciū iocosuz vel officiosuz nō ipediat aucte docētis vel iudicātis:ſz tale mēdaciū frequētatū vel ꝺsuetudo sic mētiēdi.sed tūc cuz ƒz ūra binus actꝰ inducat ꝺsuetudinē.segf qꝺ actꝰ ꝛ sit pctm̄ mortale:ꝛ nō p̄mꝰ.cū tñ scōs sit oīno silis p̄mo vt videf ƒz oēs circūstātias:gcgd sit de vno vel de plurib⁹ in docēdo iudicādo ꝛ p̄dicādo:saltē vti talibꝰ mēdacys i actibꝰ alys a p̄dicādo ꝛ iudicādo: nō eēt eis pctm̄ mortale exclusa rōne scandali. Sed de illo qui habet statū perfectionis acquirende nō exercende videf aliud dicendum: qz talis nō vī obligatꝰ ad aliq̄ q̄ sunt pfectiōis plus ceteri nisi ad illa q̄ vouit.nō.n.assūpsit statū cure pastoralis.ꝛ iō nec actū ptinētē ad psonā talē. igif talis si nō exerceat actꝰ perfectiōis:cuiusmodi sūt docere:p̄dicare ꝛ hꝺ. nō vī plus peccare mortal'r in mēdacio officioso vel iocoso q̄z aliꝰ xp̄ianꝰ:nisi forte ꝓpter scādalū:qz iperfecti p̄nt magis scādaliçari de mēdacio talis psone q̄z psone cōis ſz facta nō debēt iudicari eē talia q̄lia sūt ex scādalo ꝺsequēte vel nō ꝺsequēte.vl'r.n.ƒm legē euāgelicā vitāda sunt q̄cūqz scādala pusillorꝝ.ƒm illud Mat.18. Ue hoī illi per quē.s.ve.scādala aūt phariseorꝝ nō data ſz accepta nō sunt vitāda:iuxta illud Mat.15.dicētib⁹ discipulis.Scis qz phariseī audito hoc vbo scādaliçati sūt. Respōdit xp̄s.Sinite eos abire:ceci sunt ꝛ duces cecoꝝ: sic igif in factis indifferētib⁹ ex se q̄le est comedere carnes:de quo apl's.i.Corin.Si frater meus scādaliçaf nō māducabo carnes in eternū:sīue i factis q̄ habēt aliquā maliciā:puta venialē:tñ nata sunt scādaliçare occasional'r pusillos p̄sentes vitāda sunt ꝓpter scādalū. ſz p hoc nō possum⁹ iudicare q̄le sit istud factū ex nā facti in se.q̄tū est igif ex nā mēdacy officiosi ꝛ iocosi in facti ꝛc mō dicti nō videf qꝺ talis obligef ex pfessiōe sua ad vitādū tale pctm̄ plus q̄z gcūqz xp̄ianꝰ. verūtñ si rō recta dictet qꝺ actꝰ eius vnicus vel frequētatꝰ sit scādalū audientib⁹:q̄uis ꝺsilis actus in alio nō eēt scādaliçatiuꝰ: ille tenef ex charitate ꝓximi vitare scādalū:sicut tēpore persecutiōis tenef pastor nō fugere q̄tuz.iuxta illud Joan. Mercenariꝰ aūt ꝛ q nō est pastor vidit lupū venientē ꝛ fugit ꝛc.qō Aug. bene pertractat in epistola illa: q̄re Den.quoli.15.q.18. ¶ Alius aūt qui est in statu perfectiōis acqrēde:ꝛ q nō ē pastor nō tenef ex necītate nō fugere si pōt alr fieri:ſz tenef nō scādaliçare ꝓximū fugiēdo:ꝛ q̄tuz eius fuga scādaliçatiua eēt: q̄ fuga ifirmi nō eēt scādaliçatiua. Judicarēt eniz ꝓximi ex fuga eius qꝺ ex quo talis q tā artā vitā eligit nō exponit vitā suaz pro fide defendēda:nō esset vita exponēda pro tali causa: vel quia nō bene sentit de fide.

Ad argumēta. Ad p̄mū dico qꝺ Abraam non dixit ꝺ illud qō habuit in mēte. Nā sicut refert Josephus in libro antiqtatū duz iret solus cū filio relictis pueris ifozmauit eū q̄liter fuerit miraculose ꝺcept⁹:ꝛ q̄liter si eēt imolatꝰ deus eū miraculose resuscitaret:ꝛ hoc credif firmiter expectasse: qz nō dubitauit de ꝓmissiōe dei. in Jsaac vocabif tibi semen.ipse igif ſz itēderet imolare Jsaac. credebat tñ illuz miraculose resuscitandū a deo ꝛ secū reuersurū ad pueros. vñ ēt cū dixit reuertemur ad vos.dixit qꝺ habuit in corde.nec est ꝺponēdū facil'r mēdaciū aliqō abrae: cuius vita fuit valde exēplar'. ¶ Ad illud de Jacob ſz aliqui conenf multū saluare eū ꝛ aliqs p̄res veter' testi nō fuisse mētitos.cū tñ i alys ꝺcedāt eos būisse legez ipfectā ꝛ grāz modicā respectu nr̄i q ꝛ legē hēm⁹ pfectā: ꝛ grāz supabūdātē:ꝛ de nr̄is nō negaf aliqñ mētiri vel fuisse mētitos nō vī multuz rōnabile negare illos qñqz

fuisse mētitos: vel potuisse mētiri. ꝙ si ita ē ⁊ si laudem⁹ bona facta eoꝝ: ⁊ illa sumam⁹ in exm. mala aūt nec recipim⁹ in exm: nec ptinaciter excusam⁹. dr̄ tñ ꝙ tales sermones pñt figuratiue intelligi: vel sub alio itellectu q̄z v̄ba p̄ exp̄māt. Sz circa tales itellectus nō oz imorari. ¶ Ad illō tñ de Joseph: qz ipse erat pfect⁹ seruator legl diuine: pt dici ꝙ ei⁹ mēdaciū ꝺ fres nō fuit nisi iocosuz: qō pz ex euētu. in fine. n. aperuit frib⁹ vitatē: ⁊ iteriz duz terruit eos puniuit eos ꝑz ꝙ meruerāt puniri. illa. n. ꝓditio q̄ vēdiderūt eū in egyptū bñ meruit: nō tñ illo timore: sz maiori pena puniri. ¶ Ad aliō de Raab ⁊ Rachele ⁊ obstetricib⁹ nō oz eas excusare. nō. n. in scriptura ꝺmēdaī factū eaꝝ q̄ztū. s. ad mēdaciū: sz prudēa ipi⁹ Raab q̄ sibi ⁊ suis ꝓcurauit salutē ꝺmēdeī. ¶ Qō aūt dr̄ de obstetricib⁹ ꝙ deꝰ edificauit eis domū. de hoc sūt opiones: sic̄ recitat magr̄ hist̄oriaꝝ sup illū locū. ⁊ forte illa ē ꝓbabilioꝛ q̄ dicit illas būisse bonū motū pietatis: ⁊ pp illū remunerauit eas deꝰ tpal'r: qz pctm̄ ānexū demeruit ne remunerarent eternal'r. ¶ Uel ꝓbabili⁹ dici pōt ꝙ mēdaciū illō fuit officiosuz: qz vtile ad salutē puuloꝝ iudeoꝝ ⁊ nlī nociuū: ⁊ deū remunerasse eas ꝓ bono motu: ⁊ tñ nō abnegasse eis vitā eternā pro illo pctō qō erat in eis veniale. ¶ Sz tūc eēt dubiū si qñq̄z eligē duz sit mēdaciū veniale cū magno motu pietatis: an sit vtrūq̄z fugiēdū. zm̄ vr̄ qz veniale nullo mō est eligēduz. Primū videt ꝓbari: qz veniale delebit̄ q̄lrcūq̄z vel i vita ista vel post. mot⁹ aūt magn⁹ q ē magnū meritū meret aliquē gradū p̄mij q erit etern⁹: sz pp q̄lecūq̄z malū qō ē ex se tpale nō vr̄ omittendū aliqd qō est ex se causa eterni boni. ¶ Hāc qōnē dimitto. ¶ De obstetricibus aūt teneri pt ad ꝓpositū ꝙ nō peccabāt nisi venial'r: qz mēdaciū eaꝝ erat penit⁹ officiosuz ⁊ mot⁹ pietatis si fuissent ibi alia reqsita ad meritū: fuisset meritorius vite eterne: ⁊ ēt alicui⁹ boni tpalis: qz ōs ꝓ tpe illo remunerauit cultores suos bono tpali. ¶ Ad illō de Judith dr̄ ꝙ ipsa in nullo mentiebat̄: qz v̄ba illa excessiua q̄ dixit: nō dixit holoferni sz deo. nō tenebat̄ autē nēcio log exneo ꝑz itētionē recipiētis: sz poterat log ꝑz ꝓpaz itētionez loquētis. loquēdo tñ p̄lato cui tenet̄ bona fide log. ⁊ rñdere dr̄ ꝙ oz loquētē log ⁊ rñdere ad itētionē q̄rentis: ita ꝙ si ei rñdēdo dicat aliq̄ v̄ba q̄ sūt falsa si dirigāt̄ ad audiētē. v̄a aūt si dirigātur ad deū. nō log⁹ v̄aciter: qz in casu illo nō licet allog deū. ¶ Sz ꝑ posito nihil vr̄ certū in būana loq̄la: nec aliqs videret̄ hr̄e certitudinē de loq̄la ꝓximi loquētis: saltē nullus vr̄ mētiri qcqd dicat in za ꝑsona: dū tñ illud possit verificari dirigēdo illud i deū ⁊ nō ad exneū: ꝙ si tenear tibi p̄lato dicere vez ⁊ cū exneo: tūc nō dicēdo tibi vez possuz eē iobediēs vel mētiēs. nō dicēdo aūt exneo nō ero iobediens vel mētiēs. Sz nō videt̄ quō sim pl's mētiēs loquēdo tibi q̄ alteri. sic igr̄ v̄ba ista excessiua dicta ibi nō videtur rōnabil'r posse saluari aliq̄ mō. nō vr̄ magm icōueniēs ꝓcedere eā fuisse mētitā officiose gēti sue: sz pnicio se illi cui⁹ mortē itēdebat. ista tñ officiositas p̄ferret̄ illi pniciositati: qz bom reip. maxie colētis deuz: p̄ferret̄ bono tpali p̄uate pſone: maxie ifidelis. Huic ēt nō obuiat ꝙ i bellādo ꝺ quēcūq̄z oz seruare fidē: ita ꝙ infidelitas vel mēdaciū cuiuscūq̄z xp̄iani in bello ꝺ ifidelē dānatur: sz possit vti aliqb⁹ cautelis belli q̄ p se nō repugnāt veritati: nec icludūt mēdaciū. Sed ipsa ēt se oznauit ea intentiōe vt holofernes capet̄ in aspectu suo: ⁊ ꝑ volēdo ipz velle peccare secum mortal'r: ⁊ velle aliū velle peccare mortal'r ē pctm̄ mortale. vñ nō vr̄ oino certū ꝙ excusata sit ab oī pctō mortali. ⁊ sz factuz ei⁹ narret̄ in scriptura: ⁊ recitet̄ in eccl'ia tanq̄z laudabile q̄tuz ad aliq̄ que erāt ibi religiositatis: aliq̄ tñ ibi annexa nec laudantur nec licēt. ¶ Ad vltm̄ de simulatiōe. dico ꝙ aliqs pōt simulare p aliq̄ signa ꝓbabilia oñdēdo se hr̄e aliq̄ bona q̄ nō �varz: vt p genuflexiōes ⁊ or̄ones p̄t oñdere deuotōez sibi ieſſe q̄ nō iest: ⁊ talis simulatio ē hypocrisis: ⁊ ē peccatū. Alio⁹ pōt aliqs simulare mala nō iesse sibi: ⁊ ꝑ ou pliciter: vel o ndēdo sig⁹ oppoīa illis malis. vel nō oñdendo signa q̄ cōir ꝺsueuerūt seq mala illa. ¶ Primū istoꝛ vr̄ ptinere ad hypocrisiz: puta si aliqs luxuriosus audiens log de mulierib⁹ spuat in sigm castitatis: oñdēs se habere oppm in cozde. ¶ zm. nō ē aliqō malū: imo sic̄ pōt eē laus in malo ē laudabile: qz vitupabile ē p̄dicare peccatū ꝓpriū: eo mō quo dr̄ de qbusdā. Pctm̄ suū sicut sodoma p̄dicauerūt nec tacuerūt. ⁊ si. n. malū sit eē malus iteri⁹ in cozde. addere tñ malū sig⁹ exteri⁹ ē addere malū malo. Jn idifferētib⁹ āt pōt aliqs facere aliq̄ fcā q̄ ex natura sua sunt signa alicuius sicut sudare ex natura rei est signum fatigationis: vel alicui⁹ resolutiōis cozpalis: ⁊ aliq̄ q̄ ex nā rei nō sūt sig⁹. sz scit ea ꝺcipi a circūstātib⁹ tanq̄z signa: sic̄ spumare: ita ꝙ saliua decurrat ꝑ barbaz ex nā sua nō ē signū isane mētis: tñ pōt aliqs scire illud iudicari a circūstātib⁹ tanq̄z sigm furie: puta qz talia consueuerūt eē signa furioſoꝝ in terra illa. ¶ Utr ḡ de p⁹ ⁊ z⁹ simulatiōe dico ꝙ sūt pctā ⁊ frequēter mortalia: qz ypocrisis. Simulatio 3⁹ dūmō aliō malū nō ꝺcomitet̄ ē laudabilis: ita ꝙ bō nō oñdat vnū malū ꝑ aliud maluz. Jn idifferētib⁹ simulatio p⁹: in aliqb⁹ sz esset forte mala: nō tñ grauiter: puta siqs posset se facere sudare sine labore puto: sic̄ qdā ioculatores vtunt̄ suis cozpib⁹ ad aliquos mot⁹ significātes aliqs dispōnes q̄ nō isūt eis nec p̄cesserūt. Simulatio 5⁹ q̄ ē z⁹ i idr̄ntib⁹ nullū pctm̄ ē: ⁊ talis fuit silatio Dauid. silationē vo Jheu ñ oz excusar: qz p̄ter illā simulationē q̄ forte posset excusari adduxit mēdacia. d. sacrificiū mihi magm ē Baal: qō mēdaciū sz fm itētionē suā eēt q̄dāmō officiosuz: qz ōstructiuū cultus Baal. tñ ex rōne sua erat pniciosuz: nō solū qz pcuratiuū mortis illoꝝ: sz ēt ꝓuocatiuū q̄tuz erat ex se ad cultū Baal. Et sz ipse cōmedet̄ inq̄tū detestabat̄ ⁊ pseq̄bat̄ cultū Baal. vituperat̄ tñ qz nō recessit a cultu Hieroboam: nec fuit verus cultor dei israel.

¶ Nunc de piurio videam⁹. Periuriū ē mendaciū iuramēto firmatū. Hic q̄rit̄. vtꝝ sit piuriū vbi nō est mēdaciū. Qō qbusdā vr̄ ex auctoritate Hieronymi dicētis. Aduertēdū est ꝙ iusiurādū tres hz comites: veritatē: iudicium ⁊ iusticiā. Si ista defuerint: nō erit iuramentū: sz piuriū. Ubi āt falsuz iurat̄: veritas deest. Si ḡ falsuz iuret̄: ⁊ si nō sit ibi itētio fallendi vr̄ eē piuriū: qz deest veritas. Quibusdaz placet nō eē piuriū vbi nō ē mēdaciū. ⁊ sicut dr̄ aliqñ falsuz sine mēdacio: ita iurat̄ falsuz sine piurio. Falsuz forte dixit apl's cuz se ventuꝝ ad corinthios ꝓmisit. Nec tñ sic̄ ei ponebat̄ culpā mēdacij ꝺxit: qz sic aio sentiebat. ēt si iuramēto illud firmasset nō periuriū icurrisset: qz q̄ztū i ipso fuit vez dixit: ⁊ si iurationē addidisset q̄ztū i se foret vez iurasset: ⁊ si al'r euenerit q̄ dixit. Jō sic̄ qs nō ē mēdaꝛ nisi al'r sentiat aio q̄ dixit: siue ita sit siue non: ita vr̄ qbusdā neminē periurū ꝺstituī: nisi al'r sentiat aio q̄ loquit̄: siue ita sit siue non.

¶Sed melius creditᵉ ⁊ ille peierare: q falsuz volũtate fallẽdi iurat: ⁊ q falsuz putãs qͦ verũ est iurat: ⁊ q verũ putãs qͦ falsuz est iurat. Ũñ Aug. Hoies falsuz iurãt: vel cũ fallunt vel cũ fallunᵗ. Aut putat hͦ verᵉ esse qͦ falsuz ẽ: ⁊ temere iurat: aut scit vel putat falsuz eẽ: ⁊ tñ pro vo iurat: ⁊ nihilominꝰ cũ scelere iurat. Distãt aũt illa duo piuria q̃ cõmemorauí. Fac illũ iurare q verᵉ esse putat: pro quo iurat verũ putat eẽ: ⁊ tñ falsuz est. Non ergo iste peierat: sz fallitᵉ. Hoc ꝑ vero hz qͦ falsuz est: nõ ꝑ falso rescies iurationẽ iterponit. Da aliũ q scit falsuz eẽ ⁊ iurat tanq̃ verᵉ sit qͦ scit falsuz eẽ. Videtis q̃ ista detestãda sit belua. Fac aliũ q putat falsuz esse: ⁊ iurat tanq̃ verᵉ sit ⁊ forte verᵉ est. Verbi gr̃a: vt intelligatis. Pluit in illo loco. Interrogas hominẽ ⁊ dicit pluisse: ⁊ tũc pluit ibi: sed putat nõ pluisse: periurus est. Interest quẽadmodum ꝙbũ ꝓcedat ex aio. ream linguã nõ facit nisi rea mens sit. ¶Distinctio. XXXIX.

Qͦ. I.

zz. q. 4. in malis.



Circa istã distinctionẽ 39. in qua magister agit de piurio. Queritᵉ vtrũ oẽ piuriũ sit peccatũ mortale, Qz nõ: qz põt qs iurare qͦ illicitũ ẽ implere. quod autem est de se illicitum nõ fit licitũ per iuramentum, igitur post iuramẽtũ illud remanet illicitũ: ⁊ ita implẽdo qͦ iurauit peccat mortaliter. igitᵉ nõ iplẽdo illud nõ peccat mortaliter: qz nullus est ꝓplexus in lege xp̃iana: vt. ſ. faciẽdo aliqd vel nõ faciendo peccet mortaliter: qͦ vñ dicere ꝓplexus: ⁊ tñ iste nõ iplẽdo qͦ iurauit piurat. igitᵉ illud piurare nõ est pctñ mortale. ¶P. grauiꝰ est iurare p deũ q̃ p euãgeliũ: sicut pz p saluatorẽ Matth. zz. Maius est iurare p tẽplũ q̃ p aurũ: qz maius ẽ tẽplũ qͦ sanctificat aurũ q̃ aurũ qͦ sanctificat p tẽplũ: ⁊ hͦ q̃tũ ad reuerẽtiã. igitᵉ si piurare ẽ peccatũ mortale: piurare p deũ erit maximus peccatũ mortale. igitᵉ cões psone tota die peccãt mortaliter: qz ꝑ nihilo hñt iurare p deũ: etiã asserendo falsuz: qͦ videᵗ durũ. ¶P. nõ oẽ iuramentũ ꝓmissoriũ obligat necio. igitᵉ nec piuriũ est pctñ mortale. Añs ꝓbaᵗ ꝑ de iuramẽto coacto. exᵉ. de iureiurãdo. q̃re. de iuramẽto aũt doloso pz q̃ iurãs nõ intẽdit se obligare. nullus autez se obligat: nisi intẽdat se obligare. de istis duobꝰ fitᵉ ꝓbaᵗ p silᵉ de matrionio. nã ꝺsensus coactꝰ ⁊ dolosus nõ obligãt aliquẽ vel aliq̃ ad matrimoniũ. de iuramẽto icauto pʳ. qz si ipleat illõ fit i peiorẽ exitũ. igitᵉ maluz ẽ iplere. ¶Cõtra. Exo. zo. Nõ piurabis: reddes autẽ dño deo tuo iuramẽta tua. ⁊ i psalmo. Vouete ⁊ reddite ⁊c.

75.

In ista q̃stione ꝑ videndũ est de rõne iuramẽti. ⁊ zº. ex hoc q̃ piuriũ est peccatũ mortale. zº. de distinctiõe iuramẽti: ⁊ q̃lr iuramenta specialia sint pctã. ¶Quãtũ ad pm̃ dico q̃ iuramẽtũ est assertio dicti humani q̃ ipsuz sit verᵉ: ⁊ hoc vltimate. iuxta illud ad hebre. iz. Dis ꝺtrouersie finis est iuramẽtũ. hõ. n. sciẽs hoiez eẽ mendacẽ ⁊ ignorãtẽ: ⁊ ꝑ ꝺns posse fallere ⁊ falli: nõ põt certã fidẽ adhibere dictis suis: ⁊ ideo inuẽtus ẽ modus asserẽdi dicta adducẽdo aliuz in testẽ q est verax ⁊ sciẽs: q nec fallere nec falli põt: qͦ fit duz in iurãdo adducitᵉ in testẽ assertiõis iurantis ipse deꝰ q scit veritatẽ ⁊ mẽtiri nõ põt. Et ex hz seqͤ ꝓpositũ de piurio: qz adducere deũ tanq̃ testẽ falsi est facere irreuerẽtiã deo: vel adducere euz tanq̃ ignorãtẽ veritatẽ: ⁊ ita nõ oiscientẽ. vel adducere euz tanq̃ volẽtez testificari: qͦ falsuz est. vtroq̃ ãt mõ fit irreuerẽtia deo ĩmediate ꝺ illud ꝓceptũ ꝑme tabule. Non accipies nomen dei tui in vanuz. ⁊ ideo vtroq̃ modo si ex deliberatione fiat est peccatum mortale.

Sed hic sunt duo dubia. Unũ. an ideliberatio excuset a pctõ mortali. Scõz. an adducẽs deuz in testẽ mõ ꝑdicto ad aliqd qͦ credit eẽ verᵉ: lz nõ sit: puta ad aliquid de quo hz aliquã opionez: ⁊ magis assentit illi pti ꝑ qua iurat peccet mortaliter. ¶Quãtũ ad pm̃ cõiter ꝺcediᵗ q̃ vnicũ piuriũ leue nõ est pctñ mortale: tñ ex cõsuetudine piurare est pctñ mortale: ⁊ hoc videᵗ posse poni: qz habitꝰ gnãtus ex multis actibꝰ inclinat ad grauiorẽ actũ q̃ sint ꝓcedẽtes. ¶Cõtra hoc. si ꝑmꝰ actꝰ piurãdi nõ est pctñ mortale: igitᵉ nec qcũq̃ aliꝰ ẽt ex quocũq̃ habitu fiat: qz habitus iclinãs nõ ꝑt facere grauiorẽ culpã. Nã figs acgsiuit magnũ habitũ ex multis actibꝰ incõtinẽtie: ⁊ postea penitet: si post pnĩaz habeat aliquẽ motũ icõtinentie: lz ad illũ iclinet magnꝰ habitꝰ: nõ tñ in eo est pctñ mortale: ĩmo nec grauiꝰ notabiliʳ: q̃ eẽt in alio nullũ habitũ habẽte. ¶Cõfirmaᵗ. qz habitꝰ nõ ꝑt eẽ grauior si quã grauitatẽ hz q̃ actꝰ ex gbꝰ gnãtur. cũ ꝓpe loquẽdo nullam grauitatẽ culpabilẽ habeat nisi ex actibꝰ. cũ igitᵉ actus ex gbꝰ gnãtur sint veniales. habitꝰ iste nõ faciet aliquã grauitatẽ mortalẽ in actibꝰ elicitis ex habitu. ¶Videtur q̃ posse dici q̃ habitꝰ vel ꝺsuetudo nihil facit ad ꝓpositũ. Sz piuriũ ex pleno ꝺsensu est ꝺ ꝓceptũ ꝑme tabule: ⁊ ꝑ ꝺns ĩmediate auertẽs a fine vltimo: ⁊ ita nihil deficit sibi de rõne pcti mortalis. Si aũt fiat piuriũ ideliberate quãtũcũq̃ frequẽter fiat. cuz actꝰ meritoriꝰ regrat q̃ sit plene humanꝰ: ⁊ hoc est eẽ ex plena deliberatione: ⁊ actꝰ demeritoriꝰ nõ minꝰ regrat illud. nõ ẽ. n. deꝰ ꝓnior ad ꝺdẽnãdũ q̃ ad parcẽdũ. põt dici q̃ illud piuriuz ideliberatũ ẽt quotiẽscũq̃ iteratũ nõ est peccatum mortale. ¶Aduertẽdũ tñ q̃ sicut dictuz est supra de virtuoso q̃ hz brեuẽ deliberationẽ: que nõ videtur deliberatio: qz hz prudẽtiã magnã q̃ ꝓmptꝰ est ad deliberãdũ: q̃si in tpe iperceptibili: ita posset aliqs ex habitu opposito acgrere facilitatẽ deliberãdi ꝓmpte de opposito. ⁊ q̃si i tpe ipceptibili: ⁊ talis deliberatio eẽt sufficiens ad rõnẽ pcti: sicut ẽ sufficiẽs ad rõnẽ meriti. Non igitᵉ distinguo q̃tũ ad rõnẽ peccati mortalis iter raritatez ⁊ frequẽtiã piury: sz iter deliberationẽ ⁊ ideliberationẽ: ita q̃ deliberatio ꝺcurrẽs reddit pctñ mortale: ⁊ hoc siue semel siue quotiẽscũq̃. ⁊ indeliberatio excusat etiã siue semel siue quotiẽscũq̃. ¶Quãtũ ad zm̃ dubiũ dico q̃ ille cui curaᵗ aut cõcipit ex lege positiua: vel ex ꝺsuetudine iuramẽtũ tanq̃ simplʳ assertiuũ iurati. aut nõ tanq̃ simplʳ assertiuũ: sz tanq̃ ꝓbabiliʳ iductiuũ ad credẽdũ iurato. Primo mõ dico q̃ iurãs quõcũq̃ dubium boc est qͦ nõ est simplʳ certũ peccat mortaliter: qz ad ꝺfirmãdũ illud qͦ asserit eẽ simplʳ certũ ⁊ verᵉ inducit deuz testẽ: cuz tñ illud nõ sit simplʳ certuz. Et hͦ modo debẽt intelligi oia iuramẽta illoꝝ q̃ iurãt in iudicio pro quoꝝ testimonio ꝺsueuit ferri snĩa q̃lis nõ deberet ferri nisi illud assertuz eẽt vt simplʳ certũ. verbi gr̃a. Snĩa mortis nõ dz ferri nisi ꝑ crimẽ certo. igitᵉ iurãs illũ criminosuz cuz nõ sit certꝰ de hͦ q̃tũcũq̃ ꝺiecturet euz eẽ talẽ ꝓbabiliʳ. ⁊ iurãs hͦ in tali foro vbi ex lege positiua: vel ꝺsuetudine seqtur ꝺdẽnatio ad mortẽ peccat mortaliter. Cõsiliʳ in foro quocũq̃ vbi ex hoc q̃ aliqs ꝺuincitur ꝑ iurãtes ꝺdẽnaᵗ vt reus simplʳ. ibi. n. nõ tñ fit ir-

reuerẽtia noĩ dñi ⁊ pceptũ ꝑme tabule: ſz etiã eſt quid
pnitioſuz: qz nociuũ ꝓrio. ¶ Et ſi dicas ꝙ eſt vtile rei-
publice: aliogn mali nimis mltiplicarent. ℟ Ñdet de⁹.
iuſte qõ iuſtũ eſt exequere. Sũt enĩ quedã mala q̃ non
ſunt puniẽda ꝑ boĩes: ſed relinquẽda vltioni diuine: pu-
ta oĩa que hõ vt hõ non ꝑt ſufficiẽter ſcire: ⁊ de gb⁹ non
ꝑt ſufficienter docere ꝓitatẽ eo mõ quo deberet doceri
ad ℔ ꝙ iuſte ferret ſnĩa debita punitiua: nec in iſtis ſũt
culpabiles ſoli teſtes: ſed ẽt iudex. Si tñ ipſe ſciat ꝙ ex
ꝯſuetudine teſtes nõ teſtificant ſub iuramento niſi de
credulitate: tẽ non dz ferre ſnĩaz q̃lis eẽt ferẽda ſi culpa
eẽt ſimplr ꝓbata cozã eo. Scit. n. ex ꝯſuetudie culpã nõ
eẽ ſufficiẽter ꝓbatã cozã eo vt tali pena puniat. Si ãt ex
lege poſitiua vel ex ꝯſuetudine habeat ꝙ iurãs non te-
neat deponere de certitudine: ſz de credulitate: qz iura-
mentuz habet ꝑ credito. nõ autẽ ſimplr ꝑ certo: tẽ iu-
rans nõ peccat dũmodo ex ſignis ꝓbabilib⁹ ꝯiecturet
magis ptẽ iſtã q̃ aliã. ſic̃ habet ex de teſtimonio ⁊ ſcru-
tinio in ordine faciendo. c. vnico. Dñs papa. ℟ Reſpõdet
enĩ ꝙ q̃tuz humana fragilitas ſinit noſcere ſcit ⁊ teſtifi
catur illũ ad ℔ officu onus eẽ dignuz: vt dicit papa ꝙ ĩ
tali teſtificatiõe aliquẽ peccare nõ credim⁹. in ꝓmotio-
nib⁹ igit̃ talib⁹ ſiue ad ordies ſiue ad q̃ſcũq; dignitates
ꝑ electiões fiẽdas in gbuſcũq; collegys: puta in vniuer-
ſitatib⁹ ad magiſteriũ. in religionib⁹ ad ꝓlationẽ: vl ad
aliquos alios act⁹ ſi ſit ꝯſuetudo approbata ꝙ tales re-
ſpõſiones ſub iuramẽto ꝑſtito vel ſub fide data: vel ſub
obediẽtia ꝓmiſſa non debẽt itelligi niſi de credulitate
q̃tuz ſinit humana fragilitas noſcere: cuz illuz quẽ non
nouit idignuz debeat eſtimare dignuz: oẽs tales reſpõ-
ſiones debẽt itelligi de illo ſm ꝯſuetudinẽ cõez: nec rñ-
dentes peccãt in aliquo: q̃uis ſic ꝓmot⁹ nõ ſit dignus
vl põt reſpõderi cuz additiõe illa: quã ponit decretalis
ꝓdicta: ⁊ nõ ſimplr. ſ. q̃tũ ſinit humana fragilitas: ⁊ ĩ ta-
lib⁹ ẽt iudex ꝓmouẽs talẽ nõ peccat: qz ꝯſuetudo eſt vt
talis teſtificatio de credulitate ſufficiat. hic. n. fauoz am
pliat̃ ⁊ odiũ reſtringit̃: iuxta illã regulã iuris: qz in cõdẽ
nabilib⁹ oz teſtẽ iurãtẽ ſtricte dicere veritatẽ: ⁊ ℔ certã.
qz alr non eẽt ꝓpter eã ſnĩa ꝯdẽnatiõis ferenda. ¶ Ad
ſnĩaz vo que fert̃ in fauoz⁹ ſufficit iuramẽtuz de cre-
dulitate. potiſſime vbi eſt talis ꝯſuetudo vel lex poſi-
tiua in collegio iurare de credulitate: qz ꝓpter veritatẽ
ſic teſtificatã ꝓſidẽs ꝑt ꝓmouere ad talẽ gradũ. ¶ Ulr
aũt ſiue in fauoz⁹ ſiue in odys iurãs de illo: cui⁹ oppo
ſitũ magis credit. vel de illo de quo ẽ dubi⁹. i. ꝙ nõ ma-
gis aſſentit vni ꝑti q̃ alteri peccat mortalr: qz adducit
deũ tanq̃ teſtẽ ei⁹: qõ neutro mõ eſt ſibi certũ: quo de-
beret eẽt certũ. ¶ Sz obycit̃ ⁊ hoc qõ dictũ eſt ꝓiuriũ
eẽ ⁊ pceptũ ꝑ⁹ tabule: qz vr̃ fz magr̃z ꝙ ꝓiuriũ ſit qõdã
mẽdaciũ: ⁊ ita ⁊ illud pceptũ ſcõe tabule. Nõ dices ⁊ ꝓ-
ximũ tuũ falſuz teſtimoniuz. ℟ Põt dici ꝙ in ꝓiurio ẽ q̃ñq;
duplex pctñ. ſ. mẽdaciũ tanq̃ mãle: ⁊ aſſũptio noĩs dei
in vanũ: ℔ eſt nõ ſolũ icludit mẽtiri ſz etiã irreuerẽtiaz.
⁊ ꝑ⁹ ptinet ad ſcõaz tabulã: ſz ſcõz formalr ad ꝓmã: qz
irreuerẽtia ꝓhibet̃ ibi. ℟ Põt etiaz eẽ ꝓiuriũ abſq; mẽti-
ri: puta ſi ſimplr dubitãs iurat ptẽ de q̃ dubitat: quã for
te dicẽdo nõ mẽtiret̃: qz nõ hz oppo⁹ in mẽte: aut ſaltez
in aliquo caſu vbi iurãs tenet̃ eẽ cert⁹: piurat̃ ſi nõ ẽ ita
cert⁹. ⁊ tñ ſi illud aſſereret ſine iuramẽto credens illud
plus q̃ oppo⁹: nõ mẽtiret̃. ℟ Periculũ igit̃ eſt hr̃e frequẽ
ter iuramẽtũ in ore: qz in mult] ſermonib⁹ ſine iuramẽ-
to nõ peccaret: vbi addito iuramento peccat: ⁊ ꝗiter ſi
fiat ex deliberatiõe: ꝓpter qõ vtile eſt documẽtũ illud
Mat. 5. Sit ſmo veſter: eſt eſt: nõ non.

De tertio articulo dico ꝙ dictũ humanũ vel eſt de ꝑteritis ⁊ ꝑſentib⁹: quoꝝ ẽ determi
nata veritas. vel de futuris quoꝝ veritas eſt ĩcerta. De
ꝓmis gdez dr̃ dictũ aſſertiuũ: ⁊ hoc extẽdẽdo aſſertiõez
ad affirmationẽ ⁊ negationẽ. Jn futuris aũt cũ ſit in po
teſtate iurãtis dr̃ eẽ ꝓmiſſoriũ: ⁊ ſm hoc cũ iuramẽtuz
ſit vtriuſq; dicti aſſertio. duplex eſt iuramẽtũ. ſ. aſſerto-
riũ ⁊ ꝓmiſſoriũ. vtrũq; tñ eſt obligatoriũ. Aſſertoriũ q-
dem: qz obligat̃ iurãs ad dicẽdũ veꝝ: ex quo talẽ teſtez
inducit ad aſſertionẽ dicti ſui. ℟ Promiſſoriũ: qz obligat̃
vt illud veꝝ eẽ faciat: ⁊ qz aſſertoriuz nõ obligat niſi ꝑ
tpe ꝑ quo iurat̃: ideo approꝑate iuratoriũ dr̃. obligatio
vo qz reſpicit futuꝝ: iõ approꝑate iuramẽtũ ꝓmiſſoriũ
dr̃ obligatoriũ: qz obligat ad factuz iuratuz iplẽduz. Et
aſſimilant̃ ille due ſpẽs iuramẽti duab⁹ ſpẽb⁹ obliga-
tiõis i ſophiſmatib⁹. ſ. poſitiõi ⁊ petitõi. ℟ Poſitio obligat
ad ſuſtinẽdũ poſituz tanq̃ veꝝ. ℟ Petitio: ad exequẽduz
petituz in facto. ¶ Hic tñ eſt vnuz dubiuz: vtꝝ in iura-
mento ꝓmiſſorio ꝓſupponat̃ q̃litas iurati: ⁊ illa ꝓſuppo-
ſita adducat̃ teſtis idone⁹ ad dictuz illud cõfirmãduz:
an ꝓſupponat̃ q̃litas teſtis. ⁊ ſcõario ꝯſideret̃ q̃litas di
cendi ſub teſtimonio illi⁹: qz ſi ꝑ⁹ eſſet veꝝ: videret̃ ſuf
ficere ꝙ iurãs de futuro hr̃et intentionẽ faciẽdi qñ iu-
rat: lz mutaret eã poſt. ¶ z⁹ videt̃ magis ꝯſonũ cõi ſen-
tẽtie: qz ĩ illo iuramẽto dr̃ ꝙs ſemꝑ manere obligat⁹ do-
nec ipleat illõ. ¶ Quãtũ igr̃ ad piuriũ aſſertoriuz ñ oz
in ſpãli plus tãgere q̃ tactũ ẽ in articulo de piurio ĩ cõi.
¶ Quãtũ ad piuriũ ꝓmiſſoriuz vel obligatoriũ dico: ꝙ
põt eẽ q̃druplex. ſ. doloſuz: ĩcautuz: coactuz: ⁊ carẽs iſtis
trib⁹ ꝯditiõib⁹ idebitis. ¶ Doloſuz eſt: qñ iurãs aliqd
eẽ factuꝝ in ipſo actu iurãdi itẽdit oppo⁹: ⁊ nõ itẽdit ſe
obligare ad illud qõ iurat̃: ⁊ talis ĩ ipſo actu iurãdi pec-
cat mortalr: qz adduc deũ tanq̃ teſtẽ ſui ꝓpoſiti de ali-
quo iplẽdo: cũ tñ itẽdat oppoſitũ: tñ poſt illud iuramen
tuz nõ remanet obligat⁹: qz ĩ obligatiõib⁹ ꝑuatis nullus
obligat̃ nõ itẽdẽs ſe obligare. nec ſeq̃t̃ ꝙ talis ex pecca-
to ſuo reportet cõmodũ: qz ſi nõ iuraſſet doloſe eẽt obli
gat⁹: qz nullũ ꝯmodũ eſt reportare pctñ mortale: qõ nõ
reportaret ſi nõ iuraſſet doloſe: lz teneret̃ implere iura-
mẽtuz: q̃ tñ tẽtio nõ eſt ita dãnoſa ſic̃ pctñ mortale qõ
ĩcurrit̃ in iurãdo doloſe. ¶ Juramẽtũ ĩcautũ ꝑt eẽ du-
plex: vel qz trãſit ſup mãz oĩno illicitã: vt cũ qs iurat oc-
ciſuꝝ vel adulteratuꝝ: ⁊ tale iuramẽtũ nõ obligat iurã-
tez ad iplẽtionẽ ſui iuramẽti: ita ꝙ poſt iuramẽtũ debe-
at illũ actũ iplere: tñ q̃ñ iurauit ſi nõ habuit intẽtionẽ ĩ-
plẽdi illud: peccauit mortalr: qz adduxit deuz in teſtio-
niuz falſi. ſi ẽt habuit talẽ itẽtionẽ peccauit mortalr: qz
velle peccare mortalr eſt peccare mortalr. talis igit̃ in
ipſo actu iurãdi oĩ mõ peccat mortalr. poſt iuramẽtũ tñ
dz illũ actũ nõ iplere: qz nõ dz addere pctñ pctõ. nõ enĩ
qz iurauit illicite fit ſibi licitũ qõ ꝑ⁹ fuit illicitũ. ¶ Alio
mõ ẽ iuramẽtũ ĩcautũ qõ trãſit ſup aliquã mãm q̃ de ſe
eẽt licita: lz nõ ẽ mã iuramẽti licita: vt cũ aliqs abiurat
opa ꝓfectiõis. Jn ℔. n. ponit obicez motiõi ſpũſci. vñ ta
le iuramẽtũ ꝓuare vergit in peiorẽ exitũ: ⁊ iõ poſt actuz
nõ eſt ſeruãdum qõ iurat̃: lz. n. abſolute liceat nõ facere
opa perfectiõis: nõ tñ licet hr̃e fixũ velle nunq̃ faciẽdi
opa ꝓfectiõis: qz ℔ eſt hr̃e velle fixũ ⁊ motionẽ ſpũſcti.
¶ Jn his igr̃ duob⁹ iuramẽtis. ſ. doloſo ⁊ incauto duob⁹
modis ꝓdictis ꝑz ꝙ iurãs nõ manet obligat⁹ ad iplẽdũ
qõ iurat̃ poſt iuramẽtũ: lz in actu iurãdi peccat morta-
liter. ¶ Poſſet poni aliud iuramẽtũ ĩcautũ: vt qñ aliqs
iurat ſe factuꝝ qõ nõ põt facere: lz cũ iurat putet ſe poſ-
ſe illõ facere. Et de ℔ iudicãduz ẽ ſic̃ dictũ eſt in articu-
lo de iuramẽto ĩ cõi: qz ſi poſſit i futurũ tenet̃: ſi nõ poſ-
ſit excuſat̃ in fauoz̃. ¶ De iuramẽto coacto coactione
q̃ põt cadere in ꝯſtãtẽ vir̃ ſũt opiones. q̃re. ¶ Juramẽ
tuz ꝓmiſſoriũ carẽs iſtis trib⁹ ꝯditiõib⁹ dolo incautela

ꝛ coactõe obligat iurãtẽ ad nunq̃ habẽdũ oppositã voluntatẽ ei qõ iurauit: ꝛ lz differat iplere illud pp circunstãtias pp q̃s videt rõnabiliꝛ differẽdũ: nõ peccat. sz tũc est ꝓ piurus qui hz volũtatẽ nõ iplẽdi illud qõ iurauit: qz tunc vult deũ ꝓmo fuisse testez falsi.

zz.q.4. in mallis. **Ad primũ** argm̃ pz: in turpi voto muta decretũ: in iurãdo tñ peccauit mortaliꝛ. ¶ Ad aliud dico. q̃ ceteris paribꝰ maxim̃ iuramẽtũ ẽ iurare ꝑ deuz: qz ꝑ nihil aliõ licite iurat̃ nisi inq̃tũ i eo spãli mõ habitat deꝰ vel ẽ: puta ꝑ euãgeliũ: qz i eo spãliꝛ relucet deꝰ. ꝑ celũ: qz ibi spãli mõ habitat deus. ꝑ eccliaz: qz ibi spãli mõ colit̃ deꝰ. Cõsuetudo tñ rõnabilis h̃ exigit vt q̃dã iuramẽta fiãt cũ maiori solẽnitate q̃ alia: ꝛ de factis cũ solẽnitate ꝓsumit̃ q̃ nunq̃ fiãt sine deliberatione. Statuit igit̃ eccliа ad terrorẽ vt ꝑ hꝺ nõ iuret̃ nisi solẽniter tñ: ꝛ ꝑ ꝓfis deliberate: ꝛ vbi vitas simpliꝛ ẽ cõiter asserẽda. ꝑ deũ aũt iurat̃ cõiter ꝛ leuiter ꝛ frequẽter sine deliberatione. Dico tñ q̃ ceteris paribꝰ grauissimũ ẽ iurare ꝑ deũ. Sed posita indeliberatiõe ex illa parte ꝛ plena deliberatiõe ex alia pte q̃lis habet̃ qñ iurat̃ sup euãgeliũ: ponit̃ h̃ esse peccatũ mortale: nõ solũ ꝓpter irreuerẽtiã illiꝰ per qõ iurat̃: sed ꝓpter deliberationẽ q̃ ponit̃ hic ꝛ nõ ibi. ¶ Et si querat̃ q̃re igit̃ piurãs ꝑ euangelia est infamis: iurãs ꝑ deũ nõ est infamis. ¶ Rñdeo. infamatio nõ sequit̃ semp qualitatẽ culpe: sz crimẽ publicũ. statutuz ẽ ãt q̃ iuramẽtũ publicũ ꝛ cũ deliberatiõe est qñ iurat̃ sup euãgelia. ꝛ iõ trãsgressor talis iuramẽti ꝓsumit̃ tanq̃ violator fidei: ꝛ iõ rõnabiliꝛ habet̃ infamis. nõ sic aũt ꝑt ꝓsumi de aliq̃ leuiter periurãte ꝑ deũ. ¶ Ad vltimũ patet quõ iuramẽtũ ꝓmissoꝝ obligat: ꝛ q̃ nõ ad implendum actuz iuramenti.

¶ Sextũ ꝓceptuz ẽ: nõ desiderabis vxorẽ ꝓximi tui. Septimũ est. Nõ ꝯcupisces domũ ꝓximi tui: nõ seruum: nõ ancillã ꝛc. Sz vr̃ ꝓceptuz de nõ ꝯcupiscẽdis rebꝰ ꝓximi vnũ eẽ cuz eo: quo dr̃: nõ furaberis. ꝛ ꝓceptũ de nõ ꝯcupiscẽda vxore vnũ eẽ cũ eo quo dr̃. nõ mechaberis. Poterat. n. ꝓceptum nõ furãdi in illo gnãliꝛ itelligi: vbi de nõ ꝯcupiscẽda re ꝓximi ꝓcipit̃: ꝛ eo quo dictũ ẽ nõ mechaberis: poterat illud intelligi. non ꝯcupisces vxorẽ ꝓximi tui. Sz in illis duobꝰ ꝓceptis nõ mechãdi ꝛ nõ furãdi ipsa opa notata sunt ꝛ ꝓhibita. In his ꝙo extremis ipsa ꝯcupiscẽtia. multũ ergo differũt illa ab istis. Vñ illi ꝓcepto nõ mechãdi fit supadditio in euãgelio: vbi ois ꝯcupiscẽtia mechãdi ꝓhibet̃. Sz cũ hic ꝓhibeat̃ ꝯcupiscẽtia aliene vxoris ꝛ aliene rei: q̃re dicit̃ lex ꝯprimere manũ ꝛ nõ aiuz: euãgeliũ ꝙo ꝛ manuz ꝛ aiuz? Illud de lege dicit̃ ꝑm cerimonialia nõ ꝑm moralia. Vel qz in lege nõ est gnãlis ꝓhibitio ois mortifere ꝯcupiscentie: vt in euãgelio: vel ꝑm eoꝝ carnalẽ intelligẽtiã.

¶ Si ꝙo q̃rit̃ quã dicat apl̃us litterã occidentem? Ea certe ẽ decalogus q nõ dicit̃ littera occidẽs eo q̃ mala sit lex: sz qz ꝓhibẽs pctm̃ auget ꝯcupiscẽtiã ꝛ addit ꝓuaricationẽ: nisi liberet gr̃a: que gr̃a nõ sic abũdat in lege vt in euãgelio. Lex ꝑ bona ẽ ꝛ tñ occidit sine gr̃atia cũ sit virtꝰ pcti q̃ iubet qõ sine gr̃a ipleri ñ põt. Gr̃a aũt decerat: ꝛ iõ lr̃a occidẽs erat. Bistat aũt euãgelij lr̃a a legis lr̃a: qz diuersa sunt ꝓmissa: ibi terrena: hic celestia ꝓmittunt̃. Biuersa ẽt sacr̃a: qz illa tm̃ significabãt: hec cõferunt gr̃az. Precepta ẽt diuersa q̃stũ ad cerimonialia. Vñ q̃stũ ad moralia sũt eadẽ: sz plenius i euãgelio ꝯtinent̃. Audistis. x. chordas psalterij vtriq̃ sexui ꝓpositas: q̃ charitate tãgẽ de sr̃ vt vicioꝝ feces occidant̃. Bisti. XL.

Circa istã 40. di. i q̃ magr̃ agit ꝺ duobꝰ vltis ꝓceptis x tabule: ꝛ ꝺ vtriusq̃ legl vtilitate. Quẽ vtr̃ lex noua sit grauior veteri. Qr sic: qz lex noua multa supaddit legi veteri: sic pz Mat. 5. dictũ ẽ antiqs. Non occides: ego aũt dico. Qui irascit̃ frĩ suo: ꝛ sic de alijs ꝓceptis. ꝛ ꝓter h̃ ꝯtinet totã illã: sic pz Matt. 5. Nõ veni legẽ soluere sz adiplere: igr̃ icludit totã gr̃atẽ illiꝰ: ꝛ addit vltra aliquã aliã: igr̃ ẽ gr̃ior. ¶ P. stat̃ sub gr̃a ẽ ꝓfectior ꝛ vtuosior q̃ sub lege. igr̃ difficilior. 2ª pz. z. qz vtꝰ ẽ circa bom̃ ꝛ difficile. ¶ Cõtra. Matt. ii. Uenite ad me omnes ꝛc.

Hic sũt duo videnda: qz ex duobꝰ pẽdet grauitas legis alicuiꝰ i ꝙpatiõe ad aliã. s. ex onere ipositõ: ꝛ ex defectu remedy ad supportãdũ onꝰ ipositũ. ¶ Onera ipsita i veteri lege erãt ꝓcepta moralia: cerimõialia: ꝛ iudicialia: ad q̃ oĩa tenebãt̃. de moralibꝰ pz. de cerimõialibꝰ ẽt pz. nã lz possent tãgẽr̃ mortuũ ꝛ hꝺ. icurrebãt tñ ex h̃ multas imũditias: ad q̃z purgatiõez si nõ faciebãt q̃ in lege mãdabant̃ peccabãt mortaliꝛ: sic explicat̃ ibi. Alia q̃ fecerit vl̃ nõ fecerit sic ꝛ sic: morte morier̃ ꝛ pibit ꝺ pplo suo: ꝛ q̃ ꝯmiatio dãnationis eterne. Ad oĩa ẽt iudicialia tenebant̃ vl̃ ꝑ se vl̃ qñ ꝺcernebant̃ ꝑ iudices eoꝝ: ꝛ maxie ꝑ sacerdotẽ leuitici gñis: si qñ erat casus dubiꝰ apud iudices iferiores. iuxt̃ illꝺ Deut. Qis aia q̃ ꝛtẽpserit iudiciũ sacerdot] morte moriat̃. In lege noua mozalia sunt eadẽ q̃ tũc: sz magis explicata. cerionialia sũt mlto pauciora ꝛ leuiora q̃ ipsita sũt ꝑ xp̃z. Judicialia nulla sunt posita ꝑ xp̃z. sz magl ẽ lex mititat] ꝛ hũanitat] in q̃ nõ ozbr̃e iudicialia. iuxt̃ illꝺ. i. Lor. 6. Jã gdẽ oĩno delictuz ẽ in vobis q̃ iudicia bẽt] iter vos: q̃re nõ magis iniuriã accepistis: q̃re nõ magis fraudẽ patimini. hoc. n. docuit xp̃s Matt. 5. Siqs ꝑcusserit te in vna maxilla ꝓbe ei ꝛ alterã. ꝛ siqs voluerit tibi tollere palliũ relinque ei tunicã. ¶ Cõparãdo mozalia ad mozalia dubiũ est. vtr̃ fuerit eq̃litas: qz dubiũ ẽ vtr̃ illi tenerent̃ ad oĩa illa ꝓcepta: ꝛ eodẽ mõ explicata sic nos tenemur: qz si illi nõ tenebantur ad ꝓcepta illa nisi sic iudei iterꝑtabãtur: tũc licuisset amare amicũ: ꝛ odio h̃re inimicũ. ita. n. docuerũt pharisei simplices de pplo. Hoc ãt nõ licz hodie xp̃ianis: ꝛ ita forte de gbusdã alys explicãtibꝰ q̃dã ꝓcepta mozalia: sicut pz Mat. 5. q̃ si nõ: tc̃ lex nr̃a eẽt grauior q̃stũ ad moralia: sz hec grauitas nõ egparat̃ gr̃atiã cerionialiũ legl veteris: de q̃ statiz dicet̃. ¶ Quãtũ. n. ad cerionialia dico q̃ illa fuit multo grauior ꝛ q̃stũ ad multitudinẽ ꝛ q̃m ad difficultatẽ obseruãdi. Augꝰ. n. ad iq̃sitiões January. ꝛ tãgit̃ in cano. di. iz. Oĩa vl̃. dic̃ q̃ rabi moyses enumerauit plus q̃ sexcẽta ꝓcepta ad q̃ oĩa tenebant̃ illi: q̃ruz q̃dã erãt valde difficilia: puta q̃ oẽ masculinũ ter i ãno ꝑsentaret̃ i hierusalẽ q̃stũcũq̃ distaret: ꝛ 7m̃ annũ colere. ꝓp qõ oportebat eos duobꝰ ãnis vacare a collectõe fru-

etiũ:ꝛ multa alia:sic̃ de nõ tãgẽdo mortuũ:vel de nõ comedẽdo vel bibẽdo post tactũ mortui sine bapᵒ. vñ dic̃ ꝓpetrᵒ in actibᵒ apl̃oꝝ. Quare vultis nobis iponere onᵒ graue:qõ nec nos nec pres nr̃i portare potuimᵒ. lex aũt noua ꝯz Aug. ibidẽ paucis ꝛ manifestis sacr̃oꝝ ritibᵒ cõtẽta ẽ. Nõ.n.bz nisi septẽ sacr̃a q̃ ẽt oĩa nõ sũt oibᵒ xp̃ianis necia. nõ.n.oẽs recipiũt ordies:nec oẽs matrioniuz ꝫbũt. ſz neciᵒ ẽ bapᵒ:ꝛ post bapm in pctm̃ mortale recidiuãdo pnia:ita ꝙ difficiliᵒ qõ ẽ in eccl̃ia vr̃ eẽ ꝫfessio. difficile.n. vr̃ alicui pctã sua p̃uata soli deo ꝛ sibi nota reuelare alicui hoĩ. ſz ibi apposita sũt remedia:ita ꝙ pp reuelationẽ talẽ nõ oz timere ꝫfusionẽ. obligat̃.n. audiẽs ad maxim̃ sigillũ secreti. alia sacr̃a a bapᵒ ꝛ pnia forte nõ sc̃ necia. aut si sũt:sũt satis facilia:puta ꝫfirmatio:eucharistia:extrẽa vnctio. ¶ Quãtũ igit̃ ad cerionialia lex noua ẽ lõge facilioꝝ q̃ lex vetᵒ:inq̃ztũ a xp̃o data ẽ. ꝛ hec ẽ simplr̃ leuitas q̃ lõge ꝑpõderat illi grauitati:siq̃ sit i moralibᵒ maioꝝ. ¶ Quãtũ ad iudicialia de lege noua pz ꝙ est leuissima:qz nulla iudicialia xp̃s iposuit. Si tñ loq̃mur de lege noua inq̃ztũ nõ solũ ẽ a xp̃o: ſz ẽt inq̃ztũ ẽ p alios declarata:vl̃ inq̃ztũ sup eã sũt alia p alios addita. ¶ Quãtũ ad cerionialia dici põt illõ qõ dicit Aug. vbi supra:ꝛ adducit̃ ibi. ¶ Quãtũ ẽt ad iudicialia licitũ est iudicibᵒ statuere leges ad pacẽ seruãdã:siue illas q̃ fuerũt in lege moysi:ꝛ ß oẽs. siue alias ꝛ q̃scũq; vel quotcũ q̃:ꝛ tenent̃ eas subditi seruare:dũmõ nõ repugnẽt legi diuine. ꝛ q̃ ad ß posset poni maioꝝ grauitas ĩ lege xp̃iana:qz tũc nõ licuit sacerdotibᵒ vel iudicibᵒ ꝫdere q̃scũq; leges:sic̃ mõ licet p̃ncipibᵒ xp̃ianis. Sic g̃ q̃tũ ad hoc vr̃ ꝙ paucioꝝ sũt onera legis xp̃iane inq̃ztũ ipsa ẽ a xp̃o tradita:ſz forte plura inq̃ztũ ipsi postea sũt addita alia p eos q̃ habent regere populuz xp̃ianũ.

Quãtũ ad secũdũ articl̃z dico ꝙ passio xp̃i exhibita plus meret̃ de gr̃a credẽtibᵒ eã iã exhibitã q̃z ipsa vt exhibẽda meruerit illis q̃ crediderũt illã vt exhibẽdã:ꝛ iõ sacr̃a nr̃a que bñt efficaciã in vtute passiõis xp̃i exhibite plus ꝫferunt de gr̃a q̃z sacr̃a veteris legis. ¶ Preter hec hẽmᵒ plura adiutoria gr̃e:qz pl̃a sacr̃a. Nã illi p̃ter matrioniũ:si tñ fuit illis sacr̃z:de quo tanget̃ in q̃rto nullũ bũerũt sacr̃z nisi circũcisionẽ:ꝛ ß vt remediũ ꝫ originale. ¶ Post recidiuationẽ vo si mereri potuerũt gr̃az aliquã motu p̃prio bñ gdẽ. ſz ad gr̃az tũc acgrẽdã nullũ fuit sacr̃z tunc ĩstitutũ apud eos. nõ.n. bũerũt sacr̃z pnĩe:nec alia plura adiutoria ad gr̃az ipetrãdã q̃ habemᵒ nos. ¶ ꝫpter maioꝝ efficaciã sacr̃oꝝ ꝛ pluralitatẽ eoꝝ hẽmᵒ doctrinaz magis explicatiuã ꝛ declaratiuã veritatis q̃z ipi bũerũt ꝛ exẽpla sc̃oꝝ plura ꝛ efficacioꝝa ad imitãdũ. ¶ Et q̃rto plura merita sc̃oꝝ g forte:nõ tñ sibi:ſz ẽt nobis meruerunt:ꝛ nos ẽt meremur iuocãdo auxiliũ eoꝝ:ꝛ ĩtercessionẽ apud deũ. ¶ Simplr̃ g̃ plura adiutoria ꝛ efficaciora sũt in lege xp̃iana q̃z veteri. ꝛ iõ ex ea p̃te lex noua est leuioꝝ. ¶ Est ẽt vnũ adiutoriũ valde notabile:qz nobis p̃ obseruatiõe legis xp̃iane p̃mittit̃ explicite vita eterna. Illis aũt vel raro vel nunq̃z nisi bona tpalia p̃mittebant̃. nunq̃z ãt tñ alliciũt aiaz ad seruãdũ legẽ bona tẽ

Ad primuz (pozalia sicut bona eterna.
ꝫcedo:ꝙ si lex noua ꝫtineat oĩa moralia q̃ lex vetᵒ:ꝛ addat alia:vel saltẽ addat aliquã explicationẽ aliquoꝝ ad quẽ forte ipsi nõ tenebãtur:ꝙ q̃tuz ad ß est grauioꝝ: tñ ß nõ tñ grauat sic̃ ex alia p̃te g̃uat cerimonialiũ multitudo ꝛ iudicialiũ. ¶ Ex p̃te aũt legis noue plus alleuiat multitudo ꝛ efficacia auxilioꝝ:ita ꝙ illa modica grauitas si q̃ sit maioꝝ in moralibᵒ nõ ꝑponderat grauitati in alijs:ꝛ ß pensatis auxilijs hinc inde. ¶ Ad zm dico. ꝙ difficultas in ope vtuoso nõ est p̃ se ex p̃te operãtis:ſz ex p̃te opis. difficilius. n. est auaro dare vnũ nũmũ q̃z liberali decẽ:ꝛ tñ nõ vtuosiᵒ. nec q̃liscũq; difficultas ex p̃te opis arguit maioꝝ vtuositatẽ. Sz illa q̃ p̃ se ĩcludit excellẽtiã obtĩ:qõ p̃ se attingiť p opationẽ. talis aũt difficultas stat cũ maioꝝi leuitate. Nã leuiᵒ est attigere amãdo obm excellẽtiᵒ q̃z obz minᵒ excellens. ꝛ talia opa excellẽtia imediate respiciẽtia deũ plura sunt explicita in lege noua. Multi.n. actᵒ dilectiõis dei imediate magis explicãtur xp̃ianis q̃z iudeis. nec mirꝝ: qz illa dr̃ eẽ lex tioris: hec aũt amoris. amoꝝ aũt ꝛ p̃cipue finis si ille q̃rat̃ in oibᵒ: facit oĩa onera leuia: vt vex̃ sit qõ dixit saluatoꝝ Mat. ii. Uenite ad me. Et seq̃t̃. Jugũ enĩ meũ suaue ẽ:ꝛ onᵒ meũ leue: Cui sit laus bonoꝝ ꝛ gloria per infinita seculoꝝ secula. Amen.

¶ Explicit scriptũ sup zᵒ sniaꝝ editũ a fr̃e Joãne duns: ordinis fratrũ minoꝝ: doctoꝝe subtilissimo: ac oĩuz theologoꝝ p̃ncipe. ꝑ excellẽtissimũ sacre theologie doctorẽ magistrũ ꝑbilippũ de bagnacauallo eiusdẽ ordinis fratrũ minoꝝ. in famosissimo studio Ueneto ordinarie legẽtẽ: maxima cũ diligẽtia emẽdatum.

Tabula

¶ Incipit tabula sup zm sniaꝝ. Et nota ꝙ p̃ p̃mũ numerũ assignat̃ numerᵒ qõnũ. ꝛ p̃ zm numerᵒ chartaꝝ.

¶ Distinctio. I.

¶ Cum venit plenitudo tẽporis.

qõ p̃ᵃ **Utrum** possibile fuerit naturaz humanã vniri verbo in vnitate suppositi. Charta. z.

z ¶ Utrum tres psone possent assumere eandem nãm numero. 4.

3 ¶ Utrũ vna psona posset assumere plres nãs. 5.

4 ¶ Utrũ vnũ suppositũ creatũ posset sustẽtificare ypostatice aliquã aliã nãm creatã. 5.

5 ¶ Utꝝ formalis rõ terminãdi illã vnionez sit proꝑetas relatiua. 5.

¶ Distinctio. II.

¶ Et qz in homine tota natura.

p̃ᵃ ¶ Utꝝ nãz vniri vbo ꝛ nõ frui ĩcludat ꝫdictionẽ. 6.

z ¶ Utꝝ fuerit ibi aliquod mediũ cõgruitatis ꝛ vt includam vtrũq; medium. ſ. intrinsecuz vt aiam: ꝛ extrinsecũ vt gratiã quero. 7.

¶ Utꝝ vbũ p̃ ꝛ imediate assũpsit nãz bũanã. 7.

3 ¶ Utrum incarnationẽ precesserit corꝑis organiçatio ꝛ animatio. 9.

¶ Distinctio. III.

¶ Querit̃ etiã de carne verbi.

p̃ᵃ ¶ Utꝝ btã vgo ꝫcepta fuit in origiali pctõ. 9.

z ¶ Quare xp̃s ꝛ quõ nõ ꝫxit originale. ii.

¶ Distinctio. IIII.

¶ Cum vero incarnatio ꝛc̃.

p̃ᵃ ¶ Utꝝ btã virgo fuerit vere mater dei. ii.

¶ Distinctio. V.

¶ Preterea queri solet.

p̃ᵃ ¶ Utruz natura diuina assumpsit humanã vel assumere potuerit. iz.

z ¶ Utrum persona creata fuerit assumpta vel potuerit assumi. iz.

¶ Distinctio. VI.

¶ Ex premissis autem.

p̃ᵃ ¶ Utꝝ ĩ xp̃o sit aliõ eẽ vbi ab eẽ creato. iz.

z ¶ Utruz xp̃s sit aliqua duo. i4.

3 ¶ Que illaꝝ opi. q̃s recitat magr̃ sit tenẽda. i4.

Tabula

¶ Distinctio. VII.

¶ Secūdū psonā vero.

p[a] ¶ Utr̄ sit ista va. de[o] ē hō. 14.
z ¶ Utr̄ hec sit va. ōs fact[o] ē hō. 15.
3 ¶ Utrū xp̄us sit predestinat[o] eē filius dei. 16.

¶ Distinctio. VIII.

¶ Post p̄dicta iquiri oz.

p[a] ¶ Utr̄ i xp̄o sint due filia[ncs]. 16.

¶ Distinctio. IX.

¶ Preterea iuestigari oz.

p[a] Utr̄ xp̄o debeat latria solū fz natura diuinā. 18.

¶ Distinctio. X.

¶ Solet ēt a q̄busdā iqri.

p[a] ¶ Utrum xp̄us sit filius dei adoptiuus. 19.

¶ Distinctio. XI.

¶ Solet etiā q̄ri ꝛc̄.

p[a] ¶ Utr̄ xp̄s sit creatura. 20.
z ¶ Utrum xp̄us fm q̄ homo sit creatura. 20.
3 ¶ Utr̄ xp̄s icepit esse. 21.

¶ Distinctio. XII.

¶ Post p̄dicta queri.

p[a] ¶ Utr̄ xp̄s potuerit peccare. 21.

¶ Distinctio. XIII.

¶ Preterea sciendū est.

p[a] ¶ Utr̄ xp̄o potuerit ꝓferri sūma gr̄a pol'is ꝓferri creature. 22.
z ¶ Utr̄ aie xp̄i fuerit collata sūma gr̄a pol'is ꝓferri creatur. 22.
3 ¶ Utr̄ pol'e fuerit voluntatē aie xp̄i habere sūmā fruitionē possibilē nature create. 22.
4 ¶ Utrum aia xp̄i potuerit sūme frui deo sine sūma gratia. 22.

¶ Distinctio. XIIII.

¶ Hic queri opus est.

p[a] ¶ Utr̄ pol'e fuerit intellectū aie xp̄i p̄ ꝛ ime[r] pfici visiōe vbi perfectissima pol'i creature. 24.

¶ Quib[9] rñdētes dicim[9].

z ¶ Utruz possibile fuerit intellectū aie xp̄i videre in vbo oia q̄ vidit ipsuz vbū. 24.
3 ¶ Utr̄ aia xp̄i nouerit omnia in genere ꝑrio. 26.
4 ¶ Utrū aia xp̄i pfectissime nouerit omnia in genere ꝑpo. 27.

¶ Distinctio. XV.

¶ Illō quoq; p̄termittēdū

p[a] ¶ Utr̄ in aia xp̄i fm portionē superiorē fuerit ver[9] dolor. 27.

¶ Distinctio. XVI.

¶ Hic oritur questio.

p[a] ¶ Utrum xp̄s habuerit necessitatē moriendi. 31.

¶ Aia quoq; eius.

z ¶ Utrū in ptāte aie xp̄i fuerit nō mori ex violētia passionis. 31.

¶ Distinctio. XVII.

¶ Post p̄dicta ꝓsiderari oz.

p[a] ¶ Utrum in xp̄o fuerint tñ due voluntates. 33.

¶ Distinctio. XVIII.

¶ De merito xp̄i ꝛc̄.

p[a] ¶ Utr̄ xp̄s meruit in p̄ istāti sue conceptionis. 33.

¶ Distinctio. XIX.

¶ Nūc ergo q̄ramus.

p[a] ¶ Utrū xp̄s meruerit oībus nobis gr̄am ꝛ gloriā. 35.

¶ Distinctio. XX.

¶ Si vero queritur.

p[a] ¶ Utr̄ neče fuerit hūanū genus repari p passionē xp̄i. 36.

¶ Distinctio. XXI.

¶ Post p̄dicta ꝓsiderādū ē

p[a] ¶ Utr̄ corp[9] xp̄i fuisset putrefactū si resurr[o] ñ fuisz accele[ta]. 38.

¶ Distinctio. XXII.

¶ Hic queri' ꝛc̄.

p[a] ¶ Utr̄ in triduo fuerit hō. 39.

¶ Distinctio. XXIII.

¶ Cū xp̄o supra hitū sit.

p[a]. ¶ Utr̄ ō credibilib[9] nobis reuelatis neče sit ponēr fidē ifusā. 41.

¶ Distinctio. XXIIII.

¶ Hic queri' si fides ꝛc̄.

p[a] ¶ Utr̄ ō credibilib[9] reuelat̄ possit aliqs bñe fil' fidē ꝛ sciaz. 43

¶ Distinctio. XXV.

¶ Predictis adjciēdū ē.

p[a] ¶ Utrū ante xp̄i aduentū fuerit necessaria fides de his que mō nos credimus. 45.
z ¶ A quo fides habeat suam vnitatem. 47.

¶ Distinctio. XXVI.

¶ Est aūt spes virtus ꝛc̄.

p[a] ¶ Utr̄ spes sit vt[9] theologica distincta a fide ꝛ charitate. 47.

¶ Distictio XXVII.

¶ Cum aūt xp̄s ꝛc̄.

p[a] ¶ Utr̄ sit aliq̄ vt[9] theologica inclinās ad diligēdū deum super omnia. 50.

¶ Distinctio. XXVIII.

¶ Hic queri potest ꝛc̄.

p[a] ¶ Utr̄ eodez habitu sit diligendus p̄xim[9] q̄ diligit' de[9]. 51.

¶ Distinctio. XXIX.

¶ Post p̄dicta ō ordie ꝛc̄.

p[a] ¶ Utrum quilibet teneatur maxime diligere se post deuz. 52.

¶ Distinctio. XXX.

¶ Hic queri solet.

p[a] ¶ Utruz necesse sit ex charitate diligere inimicuz. 52.

¶ Distinctio. XXXI.

¶ Illō quoq; p̄termittēdū

p[a] ¶ Utrum charitas remaneat in patria. 53.

¶ Distictio. XXXII.

¶ Premissis adjciēdū ē.

p[a] ¶ Utruz deus diligat oia ex charitate equaliter. 54.

¶ Distinctio. XXXIII.

¶ Post p̄dicta ō q̄tuor ꝛc̄.

p[a] ¶ Utr̄ vtutes morales sint i voluntate sicut in subiecto. 55.

¶ Distictio. XXXIIII.

¶ Nūc de septē donis.

p[a] ¶ Utr̄ dona: bitudines: ꝛ fruct[9] sunt idē bit[9] inter se. 57.

¶ Distictio. XXXV.

¶ Post p̄dicta diligenter ꝛc̄.

p[a] ¶ Utr̄ sapia: scia: intellect[9]: ꝛ ꝓsilia uz sint habit[9] intellectuales. 59.

¶ Distictio. XXXVI.

¶ Hic queri solet.

p[a] ¶ Utrum virtutes morales sint connexe. 59.

¶ Distictio. XXXVII.

¶ Sz iā diffō decalogi.

p[a] ¶ Utr̄ oia p̄cepta decalogi sint de lege nature. 62.

¶ Distin[o] XXXVIII.

¶ Sciendū tamē est.

p[a] ¶ Utr̄ oē mēdaciū sit pctiñ. 64.

¶ Distictio. XXXIX.

¶ Nūc de periurio.

p[a] ¶ Utrum omne periuriū sit peccatuz mortale. 65.

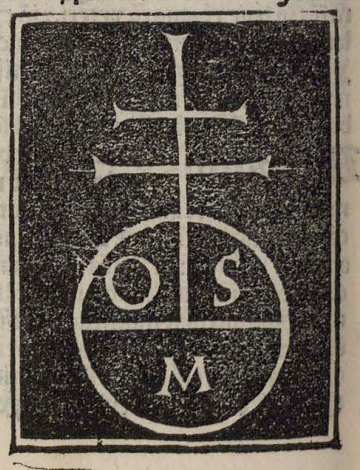
¶ Distinctio. XL.

¶ Sextū preceptum.

p[a] ¶ Utrum lex noua sit grauior lege veteri. 66.

Registrum

a	d	g
Scotus	ppo[m] vt	hāc hēret
¶ Incipit	effectuz	duz p̄imū
ponit' realr	actualiter	saltem non
agit a se	fz portionē	¶ Tertio
b	e	h
¶ Si aūt	culo p̄mo	esset aliqs
di respectu	rectissimus	¶ Notādū
bis eius	Ad p̄mū	donū ꝓsilij
etheroge[x].	coagēte: ita	
c	f	i
eēntiali	qz fz vsum	voluntas
mānifestaz:	possit sciri	¶ Mētiri
hō restituī	lia. ¶ Ad	fuisse
ꝓcedi xp̄m	nihil	Finis.



hoc ibidē pcessit in consideratione de animali
b us simplicit: 7 de oibus rebus que inueniunt
in eis de anima 7 corpore 7 de accidētib⁹. Sed
cōsideratio de mēbris simplicibus 7 cōpositis
eor 7 de causis agētibus eor 7 finalibus. s. vti
litatibus ē in libro q̄ vocat de aialibus: 7 hoc i
decē tractatibus vltimis huius libri. Cōsidera
tio aūt de anima 7 de partibus eius est in libro
de anima. Ipe etiā loquit de sensatis 7 sensib⁹
7 differētijs eor vltimis: 7 hoc in libro qui vo
cat de sensu 7 sēsatu. Nam illa q̄ declarata sūt
de hoc i libro de aia sūt res vniuersales: Et sil'r
loquit de reliquis potētijs particularibus q̄ in
ueniunt aie: de somnijs 7 reminiscētia in tractu
separato: Locutus ē etiā in tractu separato de
motu locali animalis: Et dicit ea qb⁹ iste mot⁹
pficit. Naz iā declaratū ē in libro de anima po⁹
p quaz fit iste motus. Et vniuersalit iste inuesti
gat de accidentib⁹ q̄ insūt animali in eo q̄ aial si
cut somn⁹ 7 vigilia 7 iuuētus 7 senectus 7 inspi
ratio 7 mors 7 vita 7 sanitas 7 egritudo: Or
do aūt istor librorum manifestū ē q̄ ordz cē talis.
Nā liber in quo loquit de mēbris animalium 7
eor vtilitatibus p̄cedit librū de anima. Nā hec
sūt materie aie: Reliqua aūt que dixim⁹ sūt post
librū de aia: Sed iste ordo in cōsideratiōe aial'
aliq̄d eius ē necessariū: aliq̄d aūt fm meli⁹. Qui
dā aūt ex ijs libris quos narrauimus inuenun
tur ab Aristo[e]: quidā aūt non. Et nos loq̄mur
de quolibet istor si deus plongauerit vitam: 7
dabit cū hoc nobis otium. Redeam⁹ g̃ ad illud
in quo fuimus de cōsideratiōe hui⁹ libri. Ari[er]
aūt incepit hic supponere quedā que iā declara
ta sūt in pteritis: 7 se habent tanq̄ radices posi
te 7 principia illius de quo vult loqui in hoc li
bro: Dicamus igit. Jā declaratuz ē in libro celi
7 mūdi q̄ corpora simplicia sūt quinq̄ quatuor
elemēta 7 corpora celestia. Et declaratū ē ibidē
q̄ quatuor sunt opposita in grauitate 7 leuitate
7 caliditate 7 humiditate 7 frigiditate 7 siccita
te: Et q̄ ex eis ē aliqō leue simplicit 7 ē ignis 7
graue simplicit 7 est terra: 7 graue 7 leue simul
7 sunt aer 7 aqua. Et declaratū ē ibidē q̄ terra
ē in cōcauitate aque 7 aqua in cōcauitate aeris
7 aer in cōcauitate ignis 7 ignis in concauitate
celi: Visum etiā ē in libro de generatiōe 7 corru
ptiōe q̄ ista inueniunt quedā in quibusdā fm mi
xtionē 7 fm vicinitatē: 7 maxime terra. Nā vi
det sensui q̄ tria elemēta sūt in ipa. s. ignis 7 aq
7 aer 7 hoc p operationē corpor celestiū i eis.
Ignis aūt videt q̄ sit in loco eius simplicior or
bus: nā reliqua elemēta habēt aliquā grauitatē
in locis suis: sicut declaratū ē in libro celi 7 mū
di. Et ideo oportet vt admisceant q̄dā cū q̄bus
dā: Sed nō ē eis leuitas 7 difficilis ē mixtio eo
rū in igne: 7 declaratū est etiā ibidē q̄ ipa gene
rant quedā ex quibusdā fm q̄ sūt cōtraria: 7 q̄
hoc inuenit in eis ꝓpter quatuor qualitates: q̄
sunt caliditas 7 frigiditas 7 humiditas 7 siccita
tas. Declaratū ē etiā ibidē fm quot modos in
uenit in eis generatio: Dictū est etiam ibidez q̄
causa efficiēs generatiōis 7 corruptiōis eorum
fm perpetuitatē equalē 7 circulationē ē motus
corpor celestiuz 7 maxime motus solis in suo
circulo obliquo. Videt enim q̄ sol cuz venit ad
meridiē minuit caliditas eius in septētrione 7
fortificat: nā elemēti aque ꝓpter intensionē frigi
ditatis 7 trāsmutat aer in aquaz 7 fiunt pluuie.
Cū aūt ascendit a meridie intenditur caliditas
eius in septētrione: 7 augmētatur natura ignis
7 aeris. Et hec actio ei⁹ ē fm circulū. i. q̄ cū fue
rit frigiditas in parte septētrionali ē caliditas
i parte meridionali 7 ecōuerso: 7 ideo hyems
nostra ē estas i parte meridionali. i. i climatib⁹
q̄z distāti a a sole in illa parte ē distātia climatū
nostror: 7 estas ecōtrario hui⁹ hic. Et ex ipo
per hos duos motus sūt duo genera exhalati
onū: vnū corpor fumosū: 7 est calidū 7 siccū: Reli
quū aūt calidū 7 humidū vel frigidum 7 humi
dū. Declaratū ē etiā in libro celi 7 mūdi causa
in hoc q̄ sol calefacit 7 relique stelle: 7 q̄ hoc fit
duobus modis: vnus corz ē motus. alius reflec
xio luminis: Sed videt q̄ causa in calefactione
solis cū fuerit ascēdens in circulo suo obliquo
directe versus capita nostra nō est nisi per reflec
xionē tantū. ꝓptera quia linee radiales sunt p
pinque vt causent angulos rectos: aut causent
eos in terris in quibus sol aspicit e directo capi
ta hominū: Sed calefactio que fit ꝓpter motū
nō videtur de ea in ascensione 7 descēsione mu
tatio sensibilis. Nam res in hoc nō potest esse
an vno duor modor: aut q̄ sit cētrū celi solis
centruz Zodiaci 7 q̄ sit distantia eius a directo
capitis in septētrione 7 meridie distantia vna:
hoc cū non curabimus de mensura terre respe
ctu celi solis: sicut ponunt mathe[ci]: Et non erit
mutatio addita apud ascensionem. Nam nō ē
ibidē ꝓpinquitas addita fm mensuraz: Aut q̄
sit sol in celo ecētrico: aut epicyclo fm q̄ sequi
tur de necessitate ex velocitate mot⁹ eius 7 tar
ditate respectu Zodiaci: Et quomodocunq̄ sit
dispositio in hoc erit opposita: Nā ipe in tēpo
re ascensionis versus directum capitū nostro
rū est magis distās: 7 in tempore descensionis
magis propinqua. Nā aux seu altitudo inueni
tur in medietate septētrionali Zodiaci: 7 cum
hoc sit ita oportet q̄ mutatio sequat reflexionē
tantū: si nō ponatur huic distantie mutatio sen
sibilis vel q̄ sit dominās mutatio reflexionis:
hoc si posuerimus huic distantie signuz sensibi
le: Et hoc nō est remotum. Nam fm hoc habe
bit ecentricū mutationē[k] in generatiōe. Et vide
tur q̄ natura equalizauit in hoc. Et cum remit
titur calor: qui est per reflexionez: fuit ꝓpinqui
tas vt accidat equalitas in calefactione: que est
ꝓpter motum. Et cum inuenitur caliditas que
est per reflexionem est distantia vt remittat ca
lor qui est per motum: 7 hoc sufficit vt ecentri
cū non sit frustra: Et cum posite sunt he res si
cut declaratū fuit 7 ē quod sequitur ex isto mo
tu plus

[k] al'r vl' q̄ sit domi nās i mu tatiōe re flexio. [k] al'r itro itum



Scoti Respo
ad
Brumen
Scotus

A
214